

פרק שביעי - חטאת העוף

סו :סז סח :סח סט :סט ע :ע :

פרק שמיני - כל הזבחים

עא :עב :עב :עג :עג :עד :עד :עה :עה :עו :עו :עז :עז
עז :עח :עח :עט :עט :פ :פ :פא :פא :פב :פב :פג :

פרק תשיעי - המזבח מקדש

פג :פד :פד :פה :פה :פו :פו :פז :פז :פח :פח :

פרק עשירי - כל התדיר

פט :פט :צ :צ :צא :צא :צב :

פרק אחד עשרה - דם חטאת

צב :צג :צג :צד :צד :צה :צה :צו :צו :צז :צז :צח :צח :

פרק שנים עשרה - טבול יום

צט :צט :ק :ק :קא :קא :קב :קב :קג :קג :קד :קד :קה :קה
קה :קו :

פרק שלוש עשרה - השוחט והמעלה

קו :קז :קז :קח :קח :קט :קט :קי :קי :קיא :קיא :קיב :

פרק ארבע עשרה - פרת חטאת

קיב :קיג :קיג :קיד :קיד :קטו :קטו :קטז :קטז :קיז :קיז :קיח :קיח
קיח :קיט :קיט :קכ :קכ :

מתני'

כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מן הפסח והחטאת הפסח בזמנו והחטאת בכל זמן רבי אליעזר אומר אף האשם הפסח בזמנו והחטאת והאשם בכל זמן אמר רבי אליעזר החטאת באה על חטא והאשם בא על חטא מה חטאת פסולה שלא לשמה אף האשם פסול שלא לשמו יוסי בן חוני אומר הנשחטין לשם פסח ולשם חטאת פסולין שמעון אחי עזריה אומר שחטן לשם גבוה מהן כשרין לשם נמוך מהן פסולין כיצד קדשי קדשים ששחטן לשם קדשים קלים פסולין קדשים קלים ששחטן לשם קדשי קדשים כשרין הבכור והמעשר ששחטן לשם שלמים כשרין שלמים ששחטן לשם בכור ולשם מעשר פסולין: **גמ'** למה לי למיתנא אלא שלא עלו ליתני ולא עלו לבעלים לשם חובה הא קמ"ל לבעלים הוא דלא עלו לשם חובה אבל בקדושתיהו קיימי ואסור לשנויי בהו וכדרבא דאמר רבא עולה ששחטה שלא לשמה אסור לזרוק דמה שלא לשמה איבעית אימא סברא איבעית אימא קרא איבעית אימא סברא משום דשני בה כל הני לי שני בה וליזיל איבעית אימא קרא **[דברים כג-כד]** מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה וגוי' האי נדבה

ה"י מתני' כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן. שנשחט עולה לשם שלמים: כשרים. לזרוק דמן ולהקטיר אימוריהם ולאכול את הנאכלין אע"פ שמצותן לשוחטן לשמן כדיליף בגמ': אלא שלא עלו וכו'. וכריך להביא אחר לחובתו או לנדרו וישחטנו לשמו: חוץ מן הפסח והחטאת. שהן פסולין לגמרי ויליף לה בגמ': הפסח בזמנו. [פסול] שלא לשמו כל זמן שחיטתו דהיינו מחצות היום של ערב פסח עד הערב אבל קודם לכן ואחר מכאן קיימא לן (לקמן דף ז:): דפסח בשאר ימות השנה

[שלמים] הוא וכל דינו כשלמים ואמרין לעיל דשאר זבחים כשרין שלא לשמן ובגמ' יליף לה מקראי: אף האשם. כדמפרש טעמא ואזיל: הנשחטין לשם פסח. כל שאר זבחים שנזבחו בי"ד בניסן לשם פסח או שנזבחו לשם חטאת בכל זמן פסולין כי היכי דאינהו פסולין לשם אחרים ובגמרא יליף טעמא דאחרים לשם פסח דברייתא: שמעון אחי עזריה. על שם פעזריה עסק בפרקמטיא וסיפק לורכי שמעון אחיו בשעה שהיה עוסק בתורה והתנו ביניהן שיהא חלק לעזריה בשכר תלמודו של שמעון כדאמרין בסוטה (דף כא.) אם יתן איש את כל הון ביתו וגו' לא כשמעון אחי עזריה לפיכך נקרא על שמו שלמד על ידו: שחטן. לשאר זבחים לשם גבוה מהן כשרין כדמפרש ואזיל ובגמרא (לקמן דף יא:) יליף לה ומפרש להאי כשרין אי כשרין [ועלון] קאמר ובתרתיה פליגי אי כשרין ולא עלו קאמר ובגבוה ובנמוך הוא דפליגי: לשם נמוך מהן פסולין. לגמרי: בכור ומעשר בהמה נמוכין משלמים כדאמרין בפ' כל התדיר (לקמן דף פט.) מפני שהשלמים טעונין מתן ארבע סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק: גמ' למה לי למיתני אלא. להאריך בלשוננו ליתני ולא עלו לזעלים כו' לשון קצרה כדקיימא לן (פסחים דף ג:) לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה: הא קמ"ל. שאין בהם שום ירידה אלא אותה לבד: אבל בקדושתיהו קיימי ואסור לשנויי בהו. תו שינויא אחרינא לעבוד אחת משאר עבודות לכתחילה שלא לשמה מיהו אם עבר ושינה כשר: משום דשני בה. הדא זימנא לישני בה כל הני וניזיל: (רש"י)

תוספות מתני' כל הזבחים שנזבחו כו'. עבודה קמייתא נקט והוא הדין קבלה והולכה וזריקה כדקתני סיפא (לקמן ד' יג.) ושינוי קודש שייך בהנך ארבע עבודות כגון עולה לשם שלמים אבל שינוי בעלים לא שייך אלא בזריקה כגון שוחט או מקבל או מוליך קרבן ראובן ע"מ לזרוק דמו לשם שמעון כדמוכח לקמן בפירקין (דף י.) וצריך לדקדק מנא ליה להש"ס שינוי בעלים דקבעי לקמן בפרקין (דף ד.) מנא לן דבעינן זביחה לשמה כו' והדר קאמר אשכחנא שינוי קודש שינוי בעלים מנא לן משמע דאמתניתין קאי וכולה מתניתין לא מישתמעא כלל שינוי בעלים דלישנא דלשמן משמע לאפוקי שינוי קודש וכולה מתניתין לא נקיט אלא שינוי קודש דקתני נמי בסיפא (שם דף יג.) כיצד לשמן ושלא לשמן לשם פסח לשם שלמים ונראה דסמך אמתניתין דלקמן פרק בית שמאי (דף מו.): דתנן לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבח לשם זבח וכן פירש בקונטרס בגמ'

וא"ת אי אההיא קאי א"כ הוה ליה לפרושי נמי מנא לן לשם השם לשם אישים [לשם ריח] לשם ניחוח וי"ל דלא אתי לפרושי אלא בהני דכשירין ולא עלו לשם חובה אבל הנך כשירין ומרצין ועלו לשם חובה כמו שאפרש ועוד י"ל דשלא לשמן דמתניתין משמע בין שינוי קודש בין שינוי בעלים כמו ברייתא דרבי שמעון קמצה שלא לשמה דמוקי ריש פ"ק דמנחות (דף ב:) בשינוי בעלים ולהכי נמי [לא פריך] בפירקין דהנך ארבעה דברים מנא לן דלא מיירי בהן במתני' ומיהו רבה דווקא מוקי לה בשינוי בעלים אבל רבא ורב אשי לא מוקמי לה הכי התם ואם תאמר והא בפרק בית שמאי (לקמן דף מו:) דריש להו מדכתיב עולה אשה ריח ניחוח לה' עולה לשם עולה והיינו שינוי קודש ובפירקין בגמ' (לקמן דף ד.) דריש שינוי קודש מקרא אחרינא ויש לומר דקרא דהתם בהקטרת אימורים והכא בעבודת הדם ואע"ג דקתני לשם ו' דברים הזבח נזבח הוא הדין הזבח נקטר דהא קרא דמייתי התם בהקטרה מיירי ומ"מ שפיר דריש מקרא דהתם זביחה לשם ו' דברים מדאיתקש אל שם זבח דלשם זבח דהיינו שינוי קודש הוי בין בעבודת דם [כדיליף] מקראי דפירקין בין בהקטרה [כדיליף] מקרא דהתם ה"ה שאר חמשה דברים יהו בזביחה כמו בהקטרה ומיהו הא לא מצינן למילף מהיקישא דנימא ולא עלו לשם חובה ואינה מרצה בכל (מקום) הנך ו' דברים דההוא קרא כתיב בהקטרת אימורים והוא עצמו שלא הוקטרו אימורים כשר ולקמן דמייתי קרא לשם זבח דהיינו שינוי קודש לא מייתי נמי קרא לשם זבח דהיינו שינוי בעלים משום דהנהו ו' דברים לא שייך לפרש בשעת הקטרה דבשעת הקטרה לא משכחת לשם זבח דשינוי בעלים ליתיה אלא בשוחט ע"מ לזרוק או מקבל ומוליך ע"מ לזרוק כדמוכח בפירקין (לקמן ד' ח.) ובשעת הקטרה כבר נזרק הדם ואם כן מהיכא תיתי הקטרה לשם זבח דבההוא קרא לעולה אשה ריח ניחוח לא כתיב ומעבודת דם לא אתי דעבודת דם גופיה ליתיה אלא בע"מ לזרוק כדפרישית והשתא זביחה לשם ששה דברים והקטרה לשם חמשה אי נמי הא דקאמר זביחה לשם ששה דברים לא שחיטת בשעת שחיטה לשם ו' דברים אלא כלומר הזבח נעשה לשם ו' דברים וכל אחת בשעתה ובפ' המפקיד (ב"מ דף מג:) פירשתי הא דמחשבה פוסלת בקדשים אי בדיבור הזבח נעשה [שלא] לשמה או אפילו במחשבה: **הפסח** בזמנו. אבל שלא בזמנו לא ואפי' שוחטו לשם עולה ואפילו למ"ד בעי עקירה מ"מ הוי שלמים כדדרשינן ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כל דשחיט ליה שלמים ליהוי לקמן בפירקין (דף ח:): **החטאת** באה על חטא והאשם בא על החטא. איכא חטאת ואשם נמי דאין באין על חטא כגון חטאת יולדת ואשם מצורע אלא משום דרובא אתו על חטא משוו להו אהדדי: **לשם** גבוה מהן כשירין. בגמרא מיבעי לן אי בעי למימר כשירין ומרצין ופליגי בתרתי או כשירין ואין מרצין ולא פליגי אלא בחדא [משמע דלא מספקא אלא בחדא] כגון בגבוה אבל בנמוך פשיטא ליה דפסולין לגמרי קאמר ותימה מנא ליה דילמא פסול ולא עלו קאמר דאשכחן [בברייתא] כי האי גוונא דתניא לקמן

(דף ד.) שלמים ששחטן לשם תודה פסולין והיינו פסולין ולא עלו ולא פסולין לגמרי ויש לומר משום דדרשינן טעמא דשמעתא בגמרא (שם דף יא:) מדכתיב ולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו במורם [מהם] אין מתחללין בנמוך מהם מתחללין וחילול משמע פסול גמור ואע"ג דדרשינן בגמרא קדשים מחללין קדשים ואין חולין מחללין קדשים ולא מיפסלו שאר קדשים שלא לשמן מכל מקום שייך בהן חילול משום פסח וחטאת דמיפסלו ועוד יש לדקדק מגופה דמתניתין הבכור והמעשר ששחטן לשם שלמים כשירין משום דהוי לשם גבוה דאי לשם נמוך מיפסלי והיינו לענין פסול גמור דבבכור ובמעשר לא שייך לא עלו לבעלים לשם חובה: **ואסור** לשנויי. יש מקומות שהתנא [אינו] חושש לאשמעינן חידוש זה ובפרק התכלת (מנחות דף מח:) גבי שאר שלמי נזיר וגבי אשם נזיר ואשם מצורע דקתני כשירין ולא עלו ולא קתני אלא: **קרי** ליה נדר וקרי ליה נדבה. משמע הכא דכל היכא דכתיב נדר נדר דוקא נדבה נדבה דוקא וכן בפרק קמא דר"ה (דף ו.) לענין בל תאחר ואפילו לר"מ בפ"ק דחולין (דף ב.) דדריש טוב אשר לא תדור טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר אלמא קרי לנדבה נדר שאני הכא דדריש מדשני קרא בדיבוריה א"נ בחולין דריש דכיון דחייש קרא לתקלה לא שנא נדר לא שנא נדבה דבתרוייהו איכא למיחש אי נמי משום דנדר נפקא לן מקרא דכי תחדל לנדור ש"מ דטוב אשר לא תדור לנדבה אתא: (תוספות)

דף ב - ב

נדר הוא אלא אם כמה שנדרת עשית יהא נדר ואם לא נדבה יהא ונדבה מי שרי לשנויי בה אמר ליה רבינא לרב פפא לא הוית גבן באורתא בתחומא בי חרמך דרמי רבא מילי מעלייתא אהדדי ושני להו מאי מילי מעלייתא תנן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כו' טעמא דשלא לשמן הא סתמא עלו נמי לבעלים לשם חובה אלמא סתמא נמי כלשמן דמי ורמינהי כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול וסתמא נמי פסול ושני זבחים בסתם לשמן עומדין אשה בסתמא לאו לגירושין עומדת וזבחים בסתמא כשירין מנלן אילימא מהא דתנן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כו' ולא קתני שלא נזבחו לשמן גבי גט נמי הקתני כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול ולא קתני שלא נכתב לשם אשה פסול אלא מהא דתנן כיצד לשמן

ושלא לשמן לשם פסח ולשם שלמים טעמא דאמר לשם פסח ולשם שלמים הא לשם פסח וסתמא כשר אלמא סתמן כלשמן דמי דילמא שאני התם דאמר כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה אלא מסיפא שלא לשמן ולשמן לשם שלמים ולשם פסח טעמא דאמר לשם שלמים ולשם פסח הא סתמא ולשם פסח כשר דילמא שאני התם דאמר יוכיח סופו על תחילתו אי נמי איידי דתנא לשמן ושלא לשמן תנא נמי שלא לשמן ולשמן אלא מהא לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבח לשם זובח לשם שם לשם אשים לשם ריח לשם ניחוח והחטאת ואשם לשם חטא א"ר יוסי אף מי שלא היה בלבו לשם אחת מכל אלו כשר שתנאי בית דין הוא אתנו בית דין דלא לימא לשמו דילמא אתי למימר שלא לשמו ואי סלקא דעתך סתמא פסול קיימי בית דין ומתני מילתא דמיפסיל ביה וגבי גט דסתמא פסול מנלן אילימא מהא דתנן היה עובר בשוק ושמע סופרים מקרין איש פלוני גירש פלונית ממקום פלוני ואמר זה שמי וזה שם אשתי פסול לגרש בו דילמא כדרב פפא דאמר רב פפא הכא בסופרים העשויין להתלמד עסקינן ולא איכתוב לשום כריתות כלל אלא מהא

ר"י נדר הוא. דהא כאשר נדרת כתיב ויש חילוק בין נדר לנדבה נדר דאמר הרי עלי ונדבה הרי זו: אם כמה שנדרת עשית. שעבד עבודותיה לשמה: יהא נדר. ויעלה זה לנדרך: ואם לאו יהא לנדבה. כאילו התנדבת לזה נדבה אחרת ולא לשם הראשונה: ונדבה מי שרי לשנויי בה. וכיון דרחמנא קרייה נדבה מי שרי לשנויי בה הא אמרינן צ"פ שני (לקמן ד' כט:): אסור לחשב בקדשים ויליף מקרא דלא יחשב והכי מידרש קרא אם מולא שפתיך תשמור ועשית אז יהיה נדר אשר נדרת ואם לאו נדבה: (מפי השמועה במנחות עד כאן גבן באורתא בתחומא. כלומר חבל על שלא היית אמש בשבת אכלנו בתוך התחום שתוכל לבא לבית המדרש ולשמוע: בי חרמד. שם מקום: ושני להו. ופירקו: שלא לשמן. משמע דעקר שמייהו בהדיא: שלא לשם אשה. האשה הזאת שנכתב לשום אחרת שמה כשם זו פסול דכתיב וכתב לה לשמה: וסתמא נמי פסול. כגון אם כתבו הסופר [סתם] לשם לאה שיהא מזומן לכשיבא אדם אכלו ששמו ושם אשתו (שוין) כן ויתנו לו ולקמן מפרש מנלן ממתני' דסתם פסול: ושני. ותריץ רבא גופיה דרמינהו אהדלי: בסתמן לשמן עומדין. הילכך כל כמה דלא עקר שמייהו בהדיא הוה לשמן: מנלן. ממתני'

היכי שמע ליה רבא דתיקשה ליה: שנזבחו שלא לשמן. משמע דעקר שמן מהו: שלא נזבחו לשמן. משמע שלא הזכיר שמן עלייהו דהיינו סתמא: שנכתב שלא לשם אשה זו. משמע שנכתב לשם אחרת בפירוט: כיילד לשמן כו'. מתני' היא: לשם פסח ולשם שלמים. כך חיטב עליו: הא לשם פסח וסתמא. שלא חיטב אחריו לשם שלמים כשר ואע"ג דסוף שחיטה סתמא איסתחיט: אלמא סתמן כלשמן דמי. דאי כסלא לשמן דמי הויא ליה כאילו אמר לשם פסח ולשם שלמים: על דעת [ראשונה. אבל] היכא דשחיטה כוליה סתמא אימא לך דפסול: הא סתמא [ולשם] פסח. תחילה שחטה סתם וסופה לשם פסח כשר ולא מיפסיל משום תחילתה אלמא סתמא כלשמן: א"נ איידי כו'. כלומר לעולם לא תידוק מיניה הא סתמא ולשם פסח כשר דלעולם אימא לך פסול דסתמא כסלא לשמו והאי דקתני לשם שלמים איידי דפריש כלשמן ולא לשמן לשם שלמים דהתם דווקא הוא דאילו סתמא הוי כשר דעל דעת ראשונה הוא עושה פריש נמי תנא דמתני' בסלא לשמו ולשמו לשם שלמים ולשם פסח ולא דווקא דה"ה לסתמא ולשם פסח דמיפסיל בתחילת שחיטה: לשם אשה דברים. משנה דפרק ב"ט ומקראי יליף להו: לשם זבח. לשם מה שהוקדש: לשם זבח. שיתכפר בו בעליו ולא שיתכפר בו אחר: לשם פסח. (לנחת רוח) להקב"ה שאמר (ונעשה רצונו): לשם אשים. להקטירם ולא לעשותם כלי על המזבח קרבוני"ט כלע"ז: לשם ריח. לאפוקי איברים שכלאון והעלן דשוב אין בהן ריח והכי מפרש להו התם: לשם ניחוח. לשם הנחת רוח להקב"ה שאמר ונעשה רצונו: שלא היה בלבו. לשמו אלא סתם ולא הזכיר אחד מאלה: שתנאי בית דין הוא. שישחטו סתם ולא יזכירו בשחיטתן לשמו כדמפרש טעמא ואזיל אתנו ב"ד דלא לימא לשמן כו': וגבי גט דסתמא פסול מנא ליה. כלומר היכי שמע ליה רבא ממתני' דגיטין דפסול דתיקשה ליה ורמינהי אהדדי: מקריין. את התלמידין שמלמדין אותן לכתוב טופסי גיטין: דלא איכתוב לשם כריתות כלל. אבל היכא דאיכתב לשם כריתות שיהא מזומן לו לכשיזדמן לו מגרש ששמו ושם אשתו שוין בו כשר: (כ"ט)

תוספות ואם לאו יהא נדבה. אע"ג דבפ"ק דר"ה (דף ו.) דריש ליה לענין בל תאחר דלא שייך לאחר שחיטה הכא דריש מפשטיה דקרא דמשמע דקרי ליה לנדר

נדבה : **זבחים** בסתם לשמן הן עומדין. ואינו פסול עד שיכוין שלא לשמן [וא"ת בפ"ק דחולין (דף יב:) בעי ר"י אי קטן יש לו מחשבה וכו' ופ"י בקונטרס כגון בשחיטת קדשים דיליף בריש זבחים דבעי לשמה ושחט קטן עולה לשמה מי הוי כוונה או לא הא משמע הכא דמסתמא נמי כשר ואינו פסול עד שיכוין שלא לשמן] וי"ל דסתמא דקטן גרע דאין לו דעת להבין שהן קדשים וסבור שהן חולין והוה ליה מתעסק ופסול כדאמר בפרק בית שמאי (לקמן דף מו:) לשם חולין כשירין משום חולין פסולה והאי קטן אפילו אומר יודע אני שהן קדשים ולשמן אני מתכוין מיבעיא לן אי כוונתו כוונה או דילמא לא מהני אם אין מעשיו מוכיחין : **סתם** אשה לאו לגירושין עומדת. ואפ"י זינתה תחת בעלה מכל מקום לאו להתגרש בגט זה עומדת וגם אם לא ירצה הבעל לא יגרשנה אלא שלא תשמשנו ומתוך הא מילתא מיתרצא מה שמקשים בסוף פרק שני דגיטין (דף כג.) דאמר עובד כוכבים אדעתא דנפשיה עביד ואינו כשר לכתוב את הגט ובפ"י שני דעבודה זרה (דף כו:) אמרי' ימול ארמאי ואל ימול כותי משום דכותי מתכוין לשם הר גריזים [והתם נמי] בעינן לשמה כדדרשינן (שם דף כז.) מלה' המול (ימול) ואפ"י הכי מכשרינן ארמאי דיש לחלק בין גט למילה כמו שמחלק כאן בין זבחים לגט הא סתמא פסול משום דסתם אשה לאו לגירושין קיימא ולכך נמי [בעובד כוכבים] פסול אע"ג דעביד סתם אבל מילה סתמא לשמה קיימא כמו זבחים הילכך עובד כוכבים כשר אע"ג דעביד סתם : **הא** לשם פסח וסתמא כשר. פ"י בקונטרס דסוף שחיטה סתמא אישתחית ותימה כיון דאמר בתחילת שחיטה לשם פסח וכי כל שעה יש לו לדבר עד שיגמר שחיטתו ונראה לפרש דבשתי עבודות איירי כגון דשחיט לשם פסח וקיבל סתם ומיהו בפרק תמיד נשחט (פסחים דף נט:) מיבעי לן אי בעבודה אחת תנן או בשתי עבודות ועבודה אחת היינו כדפירש הקונטרס ויש ליישב דאפילו אם תימצא לומר לשם פסח וסתמא פסול [אפ"ה] אין צריך לדבר כל שעה אלא שבתחילת שחיטה יאמר שעושה כל השחיטה לשם שחיטת פסח : **אתנו** בית דין דלא לימא לשמה דילמא אתי למימר שלא לשמה. בשמעתא קמייתא דגיטין (דף ג.) דמפרש דלכך לא תיקנו לומר בפני נכתב לשמה למ"ד לפי שאין בקיאתן לשמה משום דאי מפשת ליה לדיבורא אתי למיגזייה לא הוי מצי למימר דילמא אתי למימר שלא לשמה דמי הוא שוטה כל כך שנותן גט לאשה זו שנכתב לשמה והוא אומר שלשם אחרת נכתב אבל אדם השוחט קרבן פעמים שטועה וסבור שהוא קרבן אחר וכן המקבל ומוליך וזורק : **קיימי** בית דין ומתני כו'. יש תימה למה לו להאריך כל זה הא בהדיא אמר סתמא כשר ונראה לפרש דמי שלא היה בלבו היינו שלא אמר בהדיא לשם אחד מכל אלו אבל חישוב בלבו למה שדינו להיות הא סתמא פסול להכי [דייק] מתנאי בית דין וכי מתנו בית דין דלא לימא בהדיא ובמחשבה סגי ושמא אתי לידי פסול שלא יחשב כלל וישחוט סתמא ויפסל : **בסופרים** העשוין להתלמד עסקינן. ואפילו למאן דאמר בפרק קמא דעירובין (דף יג.) גבי מגילת

א

-

ג

דף

יתר על כן כתב לגרש את אשתו ונמלך מצאו בן עירו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך פסול לגרש בו דילמא שאני התם דאינתיק ליה לשם גירושין דההוא אלא מהא יתר על כן יש לו שתי נשים ששמותיהן שוות כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה דילמא שאני התם דאינתיק ליה לשם גירושין דההיא אלא מהא יתר על כן אמר ללבלר כתוב ולא יזה שארצה אגרש פסול לגרש בו דילמא שאני התם דאין ברירה אלא מהא הכותב טופסי גיטין צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה ומקום העדים ומקום הזמן ואמר רב יהודה אמר שמואל אף צריך שיניח מקום הרי את מותרת לכל אדם: תו רמי מילתא אחריתי מי אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה לשם עולה פסולה שחטה לשם חולין כשירה אלמא דמינה מחריב בה דלאו מינה לא מחריב בה ורמינהי כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול ואפיי לשם עובדת כוכבים נמי פסול ושני גט דל עובדת כוכבים מיניה הוה ליה סתמא וסתמא פסול קדשים דל חולין מינייהו הוה ליה סתמא וסתמא כשירים ורמא מילתא אחריתי מי אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה לשם עולה פסולה שחטה לשם חולין כשירה אלמא דמינה מחריב בה דלא מינה לא מחריב בה והתניא [ויקרא יא-לג] תוכו ולא תוך תוכו ואפיי כלי שטף מציל ושני עשו חולין אצל קדשים כמחיצה אצל תנור מה מחיצה אצל תנור לא מהניא לה כלל אף חולין אצל קדשים לא מהניא ליה כלל דתנן תנור שחצו בנסרים או ביריעות ונמצא שרץ במקום אחד הכל טמא כוורת שהיא פחותה ופקוקה בקש ומשולשלת לאויר התנור שרץ בתוכה התנור טמא שרץ בתנור אוכלין שבתוכה טמאין ורבי אליעזר מטהר אמר רבי אליעזר קל וחומר אם הציל במת החמור לא תציל בכלי חרס הקל אמרו לו לא

רש"י ונמלך. שלא יגרשנה: דילמא שאני התם. ללאו סתמא הוא אלא שלא לשמה ממנא: דאינתיק. משאר כל האנשים והנשים [לשם] גירושין של זה ושל זו: אלא מהא. לעדיפא מקמייתא דהכא חד גברא הוא: דאין ברירה. וגריעה מסתמא דשמא בשעה שנכתב לא היה בדעתו של בעל לזו ואינתק לשם האחרת: הכותב טופסי גיטין. שיהו מזומנין לו טופס לשון טפוס מול"ל בלע"ז: מקום הרי את כו'. דזהו עיקר גופו אלמא סתמא פסול ואף על גב דאיכתב לשם כריתות לכשיזדמן לו: תו רמי מילתא אחריתי. אדרבינא ורב פפא קאי דקאמר דרמי רבא אהדדי וסנינהו: דרב יהודה אמר רב. לקמן בפרק בית שמאי (דף מו:): לשם חולין כשירה. קס"ד סברא דידיה היא כדמפרש דמינה מחריב בה דבר שהוא מינו מועיל בו לעקור את שמו: ללאו מינה. כגון חולין שאינו מין קדשים לא מחריב בה ואין שמו נתפס על הזבח לעקור שמו ממנו: פסול. לגרש בו אשה אחרת: ואפי' לשם עובדת כוכבים. דהא שלא לשם האשה קתני דמשמע שלא לשם אשה זו אלא לשם אשה אחרת כל דהו ואלע"ג דעובדת כוכבים לאו בת גירושין היא מהניא לפסול אלמא ללאו מינה [מחריב] בה: דל עובדת כוכבים מיניה. ואימא נמי ללאו מינה לא מחריב בה אפילו הכי פסול דהוה ליה סתמא דמיהו לאו לשם אשה זו נכתב: דל חולין מינייהו. כדסבירא לן דלא חייל ולא מחריב ביה דלא מיניה הוה הוה להו שחוטין סתם ואמרן לעיל סתמא כשירה: תוכו. כל כלי חרס וגו' (ויקרא יא) ולא תוך תוכו כלי המונח בתנור ופיו למעלה מן פי התנור ואוכלין ומשקין בתוכו ושרץ בתנור אוכלין שבכלים טהורין והכי אמרינן בת"כ אבל היא פיו בתוך התנור תוכו קרינן ביה: ואפי' כלי שטף מלי. כלומר לא מיבעיא כלי חרס המונח בתנור דמלי על האוכלין שבתוכו דהא תוך תוכו הוא וכלי גופיה ליכא למימר דמיטמא באויר ויטמא אוכלין שבו דאין כלי חרס מיטמא מגבו אלא אפי' כלי שטף שמיטמא מגבו הכא טהור ומלי דאמר [בפ' קמא דפסחים] (דף כ:): אוכלין מיטמאים מאויר כלי חרס ואין כלי מיטמא מאויר כלי חרס ומדקתני כלי שטף מלי אלמא ללאו מיניה חייז ביה [ומבטל את שם תוכו] הכא נמי ליחול שם חולין וליפסל: ושני הכא עשו חולין אכל קדשים כו'. כלומר לעולם ללאו מינה לאו מחריב ביה וכלי שטף אכל כלי חרס מיניה הוא דהא מנא והא מנא

אבל חולין אכל קדשים הוי ללאו מיניה כמחיצה אכל תנור לאמרין ביה לקמן
ללא מהניא ביה להיות חיצה בין שרץ לאוכלין כדאמרן ללאו מיניה לא מחריב
בה: שחלוו בנסרים. שפשה מחיצה באמצעו וחלקו עד למעלה מפיו הכל טמא
אפילו אוכלין שבעבר השני של מחיצה: כוורת שהיא פחותה. גרסינן בטהרות
ולהכי נקט פחותה ללאו כלי הוא דאי הואי שלימה הוה מכלת על אוכלין שבתוכה
כדאמרן אפי' כלי שטף מציל אבל השתא ללאו כלי הוא הויא כמחיצה בעלמא:
ופקוקה בקס. רבותא נקט דאע"ג דפקוקה פחיתתה בקס לא הוי כלי ואפי' פיה
למעלה מפי תנור לא מכלת על אוכלין שבתוכה: ומשולשלת. תלויה: אוכלין
שבתוכה טמאים. והיינו דאמרן ללא מינה כגון מחיצה לא מחריב בה לבטל קס
תוכו ממנו: (רפ"י)

תוספות דתורה להתלמד עבידא כדקאמר התם לענין גט מודה כדפרישית שם
ובפ"ב דגיטין (דף כ.). וס"ת נמי פסלינן [בגט] בפ"ב דגיטין (דף יט.): כדמוכח
בעובדא דההוא גברא דעל לבי כנישתא שקל ספר תורה ויהב לדביתהו: **כתב**
לגרש את אשתו ונמלך כו'. תימה מה ענין זה אצל סתם ויש לומר דס"ד כיון
דנמלך אם כן מסתמא כתבו מתחילה שאם יחזור בו יגרש מי שירצה: **הכותב**
טופסי גיטין כו'. כל הנך משניות בפ' כל הגט (גיטין דף כו.). ותימה דלא קתני
בהך יתר על כן דעל כרחין יתר הוא דמכל הנך קמיינתא לא מצי למידק סתמא
פסול אלא מהך ויש לומר דמשום דאמר לבלר דקתני ברישא דהך יתר כמו כן
דדייקנן מזאת [סתמא] ודייקנן מינה אין ברירה וקשה לה"ר יצחק דפ"ק
דפסחים (דף יד.). תנן הוסיף ר"ע אף ע"ג דלמאן דמוקי מילתא דר' חנינא בולד
[וולד] הטומאה דרבנן לא שמעינן לה ממילתיה דר' עקיבא דמיירי בפסולא
[דאורייתא] מיהו יש לומר אע"ג דקתני הוסיף אי לא הוה תני ליה לא הוה
[קמשמע לן] מידי: **ואמר** רב יהודה אמר שמואל אף צריך שיניח כו'. איצטריך
לאיתויי דרב יהודה משום דמינה דייקנן בגיטין דאתיא כרבי אלעזר דאמר עדי
מסירה כרתי דקי"ל כוותיה ואיכא דמוקי לה התם כר"מ ומפרש מפני התקנה
משום קטטה ולדידיה ליכא למידק מינה סתמא פסול: **ואפילו** לשם עובדת
כוכבים נמי פסול. מדקתני שנכתב שלא לשם אשה דמשמע (על) [כל] נשים בכלל
ולא דמי לשלא לשמן דכל הזבחים דלא אמרינן אפי' חולין בכלל דהתם איכא
לפרושי שנזבחו שלא לשם זבח זה אלא לשם זבח אחר: **ורמינהו** תוכו ולא תוך
תוכו ואפי' כלי שטף מציל. מפרש בקונטרס שרץ בחיצון ואוכלין בפנימי לא
מיבעיא כלי חרס דאין מיטמא מגבו אלא אפי' כלי שטף דמיטמא מגבו אין
אוכלין שבתוכו [טמאים] שגם כלי שטף אינו מקבל טומאה מאויר כלי חרס

כדאמר בפי' קמא דפסחים (דף כ) אוכלין מקבלין טומאה מאויר כלי חרס ואין כלים מקבלים טומאה מאויר כלי חרס וקשה לפירושו דאם כן מה חידוש יותר בכלי שטף מכלי חרס ועוד דאיכא חידוש יותר בכלי חרס כגון אם שרץ באויר כלי חרס פנימי ואוכלין בכלי חרס חיצון טהורין אע"פ שהפנימי טמא ונראה לפרש דכל רבותא של כלי שטף היינו משום דלאו מינה הוא וס"ד דלא מחריב בה וטמא קמ"ל [ודוקא בכלי שטף שאינו מינו היה טמא אי לאו קרא] אבל תוך תוכו שהכל הוא של חרס מינו פשיטא שהוא טהור בלא פסוק דתוך דוקא אמר רחמנא וכן מוכח לקמן דכלי שטף דוקא איצטריך קרא דפריך ומי אמר רבא חטאת ששחטה על מי שמחוייב עולה כשירה אלמא לאו מינה לא מחריב בה והתניא תוכו ולא תוך תוכו ואפי' כלי שטף מציל ומשני ארבעה תוכו כתיבי חד תוכו ולא תוך תוכו פי' אפי' לא כתב אלא תוך הוה מיעטנא כלי חרס פנימי שאין אוכלין שבתוכו מקבלין טומאה ע"י שרץ שבחיצון שהרי אין השרץ תוכו ודוקא כלי חרס פנימי דהוי דומיא דידיה מעיטנא דמינה מחריב בה וחוצץ להכי כתב וי"ו של תוכו למימר דאפי' לאו מינה כגון כלי שטף מחריב בה ומציל ותימה אמאי לא שני בשמעתין נמי הכי שאני התם דאמר קרא תוכו ולא תוך תוכו ולא איצטריך אלא לכלי שטף וי"ל דעדיפא משני הכא דקאי על חטאת לשם חולין כשירה ועל זה תירץ עשו חולין אצל קדשים דאינן מינם כלל ולכך לא מחריב בה כמחיצה אצל תנור כמו מחיצה וכמו כוורת הקש פחותה שאינה כלי כלל ואינה מצלת כלל אבל כלי שטף קרוי מינו קצת שיש לו שם כלי עליו ולכך מחריב ומציל אבל לקמן קאי על חטאת ששחטה לשם מחוייב עולה כשירה דאע"ג שהוא קדשים קרוי אינו מינו ולא מחריב בה ועל זה פריך מאי שנא מכלי שטף שהוא כלי ואינו מינו ומחריב ועל זה צריך לתרץ משום קרא תוכו ולא תוך תוכו אבל לא מצי לתרץ עשוהו כמחיצה אצל תנור דהווא אינו כלי כלל והשתא הכא ולקמן מתרץ דומה בדומה (ודוקא בכלי שטף שאינו מינו היה טמא אי לאו קרא אבל תוך שהכל חרס טהור בלא פסוק דחד תוך אמר רחמנא): (תוספות)

אם הציל במת חמור שכן חלוקה באוהלין תציל בכלי חרש הקל שאין חלוקין באוהלין התינח לרבנן לרבי אליעזר מאי איכא למימר ר' אליעזר

קל וחומר קאמר אי הכי התם נמי לימא קל וחומר קדשים מחללין קדשים חולין לא כל שכן אלא טעמא דרב כרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר מאי טעמא דרב [\[ויקרא כב-טו\]](#) ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו להי קדשים מחללין קדשים ואין חולין מחללין קדשים אלמא אתא קרא אפקיה מקל וחומר הכא נמי ליתי תוכו לפקיה מק"ו האי תוכו מיבעי ליה לאוכלין שגיבלן בטיט והכניסן לאויר תנור סד"א הואיל ובנגיעה לא מטמא באוירו נמי לא מטמו [קמ"ל] ורבנן הנך לא צריכי קרא: רב יוסף בר אמי רמי שינוי קודש אשינוי בעלים ומשני מי אמר רב חטאת ששחטה לשם חטאת כשירה לשם עולה פסולה אלמא דלאו מינה מחריב בה דמינה לא מחריב בה והאמר רב חטאת ששחטה על מי שמחוייב חטאת פסולה על מי שמחוייב עולה כשרה אלמא דבר מינה מחריב בה דלאו מינה לא מחריב בה ומשני התם [\[ויקרא ד-לג\]](#) ושחט אותה לחטאת אמר רחמנא והרי חטאת לשם חטאת נשחטה הכא וכפר עליו כתיב עליו ולא על חבירו חבירו דומיא דידיה שמחוייב כפרה כמותה רב חביבא רמי שינוי בעלים אתוך תוכו ומשני ומי אמר רב חטאת ששחטה על מי שמחוייב [חטאת פסולה על מי שמחוייב] עולה כשירה אלמא דמינה מחריב בה לאו מינה לא מחריב בה והתניא תוכו ולא תוך תוכו אפילו כלי שטף מציל ומשני ארבעה תוכו כתיבי (תוכו) תוך תוכו תוך תוכו חד לגופיה וחד לגזירה שוה חד תוכו של זה ולא תוכו של אחר אידך תוכו ולא תוך תוכו ואפילו כלי שטף מציל:

ר"י אם הניח המהמור צאהל המת שהמחילה מפסקת וכלים שמעבר השני טהורין דכתיב (במדבר יט) כל אשר צאהל יטמא והני לאו צההוא צהל נינהו: שכן חולקין. דרך בני אדם לחלוק אוהלין במחילה הלכך צהל אחרינא הוא: תליל בכלי חרס. [בתמיה שחין חולקין כלי חרס] במחילות הלכך תוכו קרינא ביה: התינה לרבנן. דאמרי מחילה לא מכלל איתא לדרב דאמר דלאו מיניה לא מחריב ביה: אלא לר' אליעזר מאי איכא למימר. לימא דרב תנאי היא: ר' אליעזר קל וחומר קאמר. לעולם בעלמא ר' אליעזר כרב סבירא ליה כגון חולין וקדשים אצל לענין מחילה מקל וחומר יליף כיון דבמת החמור מכלל קל וחומר לכלי חרס הקל שהשרץ קל מן המת: הכי גרסינן אלא טעמא דרב כר' אלעזר ולא יחללו את קדשי הכי דריש ליה אין דבר אחר מחלל את קדשי בני ישראל

וגזירת הכתוב היא: ופרכינן אלמא לר' אלעזר דבעית לאוקמה לדרב אליביה אתא קרא ללא יחללו ואפקיה מק"ו דהוה לן למידרש קדשים מחללין קדשים כו': ה"נ לייתי תוכו. קרא יתירא דדרשינן לקמן תוכו ולא תוך תוכו (וקאמרת מקרא למידק למידרש תוכו ולא תוך תוכו) וקאמרת מסבירא ללא ממעט אללא תוך כלי אחר אבל מחיאה ללאו בת מיניה לית ליה לאיחרוביה אי לאו משום קל וחומר ואמאי אמרת קל וחומר לייתי תוכו וליפקיה דמדמעט תוך תוכו מכלל דתוכו לעולם טמא דאי מחיאה (בעלמא) מכלל למה לי קרא למעוטי תוך תוכו השתא תוכו מליך תוך תוכו מצעיר והאי שבעבר המחיאה תוכו הוא לרב דהאמרת ללאו מיניה לא מחריב ביה: אמר לך ר' אלעזר האי תוכו דאתי למעוטי תוך תוכו ובעית למידק מיניה מחיאה לא מכלל: מיבעי ליה לאוכלין שגיבולן. וחיפן צטיט סביב שאין הפרץ יכול ליגע בהן והכניסן לאויר התנור והני הוא דאיתרבו לטומאה מדרשא ללא תוך תוכו הוא כדקאמרת תוך תוכו הוא דמליך אבל הקפת טיט לא מיחרבא ביה לצטולי שם תוכו ללאו מיניה כה"ג לא מחריב ביה דס"ד אמינא הואיל וא"א להם ליטמא במגע שרץ לא נטמאו נמי מתורת אויר כלי חרס קמ"ל מיעוטא ללא תוך תוכו הוא (דאמר) ללא מטמא אבל הני מיטמו ומיהו מחיאה אע"ג ללאו מיניה הוא אתא ק"ו ורבייה לאיחרובי ביה: ורבנן הני. אוכלין לא כריכי קרא הך וי"ו יתירא דדריש לקמן למעוטי תוך תוכו ואיתרבו הנך [דלאו] מיניה נינהו לא איכטריך קרא לרבויינהו דהני מתוך נפקי דהא בתוך נינהו ומהיכא תיתי לך לטהרינהו והא דקאמר הואיל ובנגיעה לא מטמאו לאו איריא היא לטהרינהו מדין אויר: שינוי קודש. חטאת לשם עולה: שינוי בעלים. חטאת ראובן ששחט לשם שמעון להתכפר בה שמעון דקי"ל [לקמן] לפסולה דכתיב לכפר עליו ולא על חבירו: חטאת ששחטה לשם חטאת. חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם והא מילתא לקמן בפירקין (דף 71.ז): והאמר רב. בשינוי בעלים חטאת ראובן ששחטה להתכפר בה שמעון אם שמעון מחוייב חטאת (הוה) פסולה אבל אם מחוייב עולה ולא חטאת כשרה אלמא לאו מיניה לאו מחריב ביה: התם. שינוי קודש נפקא לן [לפסולא מושחט] אותה לחטאת שתהא שחיטה לשם חטאת וכאן הרי חטאת לשם חטאת נשחטה: הכא. בשינוי בעלים פסולה נפקא לן מעליו ולא

על חזירו והילכך חזירו דומיא דידיה דזכר מיניה הוא דמחריב ביה לבטולי שמייה: ארבעה תוכו כתיבי. כיאל תוכו תרי זימני ודרוץ תוך ודרוץ תוכו דהוה מאי למיכתב אל תוך וכתיב תוכו למיעוטא וכן בחזירו: חד לגופיה. שיטמא [אוכלין] מאוירן: וחד לג"פ. שיטמא שרץ את הכלי ואע"פ שלא נגע בו כדיליף ליה בהכל שוחטין (חולין דף כד:): נאמר תוכו ליטמא ונאמר תוכו לטמא: ולא תוכו של אחר. למעוטי כלי שטף מטומאת אויר א"כ נגע: וחד תוכו ולא תוך תוכו. כדפריקת לעיל וע"כ עיקר קרא לכלי שטף אתא דאי למעוטי כלי חרס שבתוך התנור ופיו למעלה מפי התנור שיציל על האוכלין שבתוכו למה לי וי"ו יתירא למעוטי לכתוב כל אשר [בתוך] יטמא ומהיכא תיתי לטמויי אוכלים שצפנימי הא לאו תוכו נינהו אלא ללמד על כלי שטף שאף הוא יציל ללא תימא ללאו מיניה לאו מחריב ביה הילכך גזירת הכתוב היא: (רס"י)

תוספות **שכן** חולקין אוהלים. פי בקונטרס שכן דרך בני אדם לחלוק אוהלים במחיצה הילכך אהל אחרינא הוא אבל תנור אין דרך לחלקו משמע לפירושו דפליגי אף בתנור שחצו בנסרים או ביריעות ובתורת כהנים משמע דבכוורת פחותה ופקוקה ומשולשלת לאויר תנור דוקא פליגי ולא כשחצו בנסרים וטעמא משום דכוורת שיש לה ד' מחיצות חייצא דדמי לכלי ולכך מטהר אבל מחיצה אחת בתנור מודה ר' אליעזר דלא חייצא וטמא והכי איתא בפרשת ויהי ביום השמיני גבי תוכו ולא תוך תוכו כיצד חבית שנתנה בתנור ופיה למעלה מן התנור כו' מיכן אמרו כוורת שהיא פחותה כו' ור' אליעזר אומר מצלת אמר ר' אליעזר אם הצילה במת חמור לא תציל בכלי חרס הקל אמרו לו אם הצילה במת חמור מקום שהמחיצה מצלת תציל בכלי חרס הקל שאין מחיצה מצלת משמע דשכן חולקים אוהלים דאמרו לו דשמעתין היינו נמי פירוש דאמרו לו דתורת כהנים לכך נראה לרבינו הקדוש לפרש הכי אם הציל כוורת פחותה ופקוקה באהל המת שכן חולקין אוהלים פירוש שכן מחיצה אחת המפסקת מצלת תאמר בכלי חרס שתחוץ כוורת שאין חולקין אוהלים פי' שמחיצה אחת המפסקת בתנור אינה חוצצת אלמא בתנור שחצו לא פליגי והא דמסיים בתורת כהנים בתר הכי וקתני בלשון שמועתינו שאמר לו ר' יוחנן בן נורי [אם הציל אוהלים מיד אוהלים במת חמור שכן חולקים אוהלים יצילו אוהלים מיד חרס אמר רבי יוסי אמרתי לר' יוחנן בן נורי] תמיה אני אם קיבל ממך רבי אליעזר תשובה מפני שהוא הנדון פירש ר"ש שגם שם פליג ר' אליעזר ועל זה צ"ע ונראה לי ברוך גם מהכא משמע בפירוש דחולקים אוהלים דקאמר ר' יוחנן בן נורי היינו מחיצה של תנור ועל זה אמר לו רבי יוסי הלא גם שם פליג רבי אליעזר

והשתא פירכא דאמרו לו ופירכא דר' יוחנן בן נורי הכל אחד אלא דמר אמר בהאי לישנא ומר אמר בהאי לישנא ואין להפך הגירסא כמו שיש [מקצת ספר] בתורת כהנים ולגרוס באמרו לו שכן חולקים אהלים ולפרש כפ"י ר"ש ועל ר' יוחנן בן נורי נגרוס שכן מחיצה מצלת ועל זה יתיישב ר' יוסי שאומר הלא הוא הנדון אין לומר כן שהרי בתוספתא דמסכת כלים מוכחא כי ליכא מילתא דאמרו לו כלל כי אם דברי ר' יוחנן בן נורי שכן חולקין אהלים ועלה א"ר יוסי הלא הוא הנדון והתם אין לשנות הגירסא כיון דאמרו לו לא איירי התם ש"מ דחולקין אהלים הוי פירושן גבי כלי חרס מחיצה המפסקת בתנור כמו פירכא דמחיצה [מצלת] דאמרו לו ששניהן סוברין שרבי אליעזר הודה [במחיצה] גבי תנור ועל זה אמר ר' יוסי הוא הנדון גם שם פליג ר"א ברו"ך: **הכא** נמי נימא קל וחומר קדשים מחללין קדשים כו'. יש תימה דעד השתא אסיקנא איפכא מתוך הסברא דאדרבה בשביל שהם קדשים ומינה לכך מחריב בה אבל חולין דלאו בר מינה לא מחריב ונראה לפרש דעביד קל וחומר משום דמה קדשים שאין מחללין כגון בשוחט חטאת סתם וכסבור שהיא עולה דכשירה ואפ"ה מחללין קדשים בשוחט לשם עולה חולין שמחללין כגון בכסבור שהן חולין דאמר בסוף בית שמאי (לקמן דף מו:): משום חולין פסולה לא כל שכן שמחללין קדשים בשוחטין לשם חולין: **לא** יחללו את קדשי בני ישראל. אע"ג דהאי קרא כתיב בטבל ובתרומה כדמוכח לקמן (דף יא:): בגמרא דשמעון אחי עזריה דילמא קדשי מיותר קדריש דהוה מצי למיכתב ולא יחללו את אשר ירימו: (תוספות)

א

-

ד

דף

מנלן דבעינן זביחה לשמה דאמר קרא **ויקרא ג-א** ואם זבח שלמים קרבנו שתהא זביחה לשם [שלמים] ודילמא היינו שמיהו מדכתיב **ויקרא ז-לג** המקריב את דם השלמים **ויקרא ז-יד** הזורק את דם השלמים ולא כתיב זבח והכא כתיב זבח שמע מינה שתהא זביחה לשם שלמים אשכחן זביחה שאר עבודות מנלן וכי תימא לילף מזביחה מה לזביחה שכן נפסלה שלא לשם אוכלין בפסח אלא אמר קרא המקריב את דם השלמים שתהא קבלה לשם שלמים ולכתוב רחמנא בקבלה ולילף שחיטה מינה משום דאיכא למיפרך מה לקבלה שכן פסולה בזר ואשה אשכחן שחיטה וקבלה

זריקה מנלן וכי תימא לילף מהני מה להני שכן טעונות צפון וישנן בחטאות הפנימיות אלא אמר קרא הזורק את דם השלמים שתהא זריקה לשם שלמים ולכתוב רחמנא בזריקה ולילף מינה משום דאיכא למיפרך מה לזריקה שכן חייב עליה זר מיתה אשכחן כולהו הולכה מנלן וכי תימא לילף מכולהו מה לכולהו שכן עבודה שאי אפשר לבטלה תאמר בהולכה שאפשר לבטלה אלא אמר קרא [ויקרא א-יג](#) והקריב את הכל המזבחה ואמר מר זו הולכת אברים לכבש ותניא [ויקרא א-ה](#) והקריבו זו קבלת הדם ואפיק רחמנא בלשון הולכה למימרא דהולכה לא תפקה מכלל קבלה ואשכחן שנוי קודש שנוי בעלים מנלן אמר רב פנחס בריה דרב אמי אמר קרא [ויקרא ז-טו](#) ובשר זבח תודת שלמיו שתהא זביחה לשם תודה אם אינו ענין לשינוי קודש דנפקא לן מהתם תנהו ענין לשינוי בעלים והאי להכי הוא דאתא הא מיבעי ליה לכדתניא ובשר זבח תודת שלמיו אבא חנין אומר משום רבי אליעזר בא ללמד תודה ששחטה לשם שלמים כשרה שלמים ששחטן לשם תודה פסולה מה הפרש בין זה לזה תודה קרויה שלמים ואין שלמים קרויה תודה אגן מזבח קאמרינן ואכתי מיבעי ליה חטאת ואשם מנין תלמוד לומר זבח אם כן נכתוב קרא ובשר תודת שלמיו [זבח] מאי זבח שמע מינה תרתי אשכחן זביחה שאר עבודות מנלן וכי תימא לילף מזביחה מה לזביחה שכן פוסל שלא לשם אוכלין בפסח נאמרה זביחה בשינוי קודש ונאמרה זביחה בשינוי בעלים מה זביחה האמורה בשינוי קודש לא חלקת בין זביחה לשאר עבודות אף זביחה האמורה בשינוי בעלים לא תחלק בהן בין זביחה לשאר עבודות איכא למיפרך מה לשינוי קודש שכן פסולה בגופה וישנו בארבע עבודות וישנו לאחר מיתה וישנו בציבור כביחיד

רפ"י ומנלן דבעינן זביחה לשמה. לכתחילה דאי ממואלא שפתיך לא מיפרקי זיה עבודות: ממאי דלענין שחיטה קרוי זבח [דלמא] היינו שמייהו. זבח שלמים ולא נאמר זבח מקום שחיטה: מה לזביחה שכן פוסלת שלא לשם אוכלין בפסח. שאם שחטו שלא לאוכלין כגון לחולה ולזקן שאין יכולין לאכול כזית פסול ואפילו הן בעליו דכתיב איש לפי אכלו אכילה בכזית ושאר עבודות לא פסלי שלא לאוכלין דכתיב תכוסו ותניא (פסחים דף סא.) רבי אומר לשון סורסי הוא זה כאלם האומר לחזירו כוס לי טלה זה והכי אמרינן בפסחים (דף עה:) דאין (מחשבה) אוכלין

בזריקה: המקריב. קבלה הוא לתניא והקריבו זה קבלת הדם: שכן פסולה בזר. לאפוקי שחיטה שכשירה בזר כדלקמן בפרק שלישי (דף לז.) שחיטה וקבלה טעונות לפון זב' איזהו מקומן (לקמן דף מט.) יליף להו מקראי: וישנן בחטאות הפנימיות. אבל זריקת מזבח החילון לית בהו: זריקה זר חייב עליה מיתה. אבל שחיטה כשרה בזר וקבלה והולכה אע"פ שפסולה בזר אין חייב עליה מיתה כדאמרי' בסדר יומא (דף כד.) ארבעה עבודות זר חייב עליהם מיתה זריקה והקטרה וניסוך המים והיין דכתיב גבי והזר הקרב יומת ועבדתם עבודת מתנה ודרשין עבודת מתנה ולא עבודת סילוק ועבדתם עבודה תמה ולא עבודה שיך אחריה עבודה והני כולהו יך אחריהם עבודה: מכולהו. צמה האל השוה שבהן שהן עבודה וזריכה לשמה אף אני אביא הולכה: הולכה אפשר לבטלה. שאם ראה שוחט בצד המזבח וזרק כדתניא במתניתין (לקמן דף יג.): והקריבו זו קבלת הדם. ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים זו קבלה דהא בתר שחיטה כתיב ולא אפשר לאוקומיה בהולכה ואף על גב דלשון הולכה הוא כדחזינן בהולכת אברים דכתיב ביה הקרבה ולשון הולכה היא: ה"ג ואפקיה רחמנא קבלה בלשון הולכה למימרא דהולכה לא תפקה מכלל קבלה: שינוי בעלים מנלן. שאריד לשוחטו על מנת שיתכפרו בו בעליו לא שיתכפר בו אחר דקתני לקמן (דף מו): לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבוח מנלן דבעינן לשם זבוח: זבח תודת שלמיו. שיהא זביחתו לשם תודה: כשרה. ועלו לשם חובה: פסולה. כלומר לא עלו לשם חובה: תודה קרויה שלמים. כדכתיב תודת שלמיו כמו חטאת הקהל (ויקרא 7) תורת משה עבדי (מלאכי ג): אנן מזבח תודה קאמרי'. דרשא לידן ואבא חנן מתודת שלמיו: חטאת ואשם מנין. בת"כ קתני לה גבי האי קרא ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל למדנו לתודה שנאכלת ליום ולילה: חטאת ואשם מנין. ת"ל זבח: א"כ. דלהך דרשא לחודיה אתא לרבות חטאת ואשם שיהא אכילתו ליום ולילה לכתוב לזבח לבסוף לגבי אכילה: לא חלקת. דהא כולהו איתרבו לעיל: שכן פסולו בגופו. לקמן מפרש לה ואזיל: וישנו בד' עבודות. שאם שחט שלא לשמו או קיבל והלך וזרק שלא לשמו אע"פ שלא הישב אלא על השחיטה שלא לשמו פסול כדרבינן להו לעיל אבל שינוי בעלים לא שייך אלא בזריקה דהא

דרבינן שחיטה לפסול בשינוי בעלים אינו אלא כגון שחטו על מנת לזרוק להתכפר
בו אחר אבל שחט שלא לשם בעליו ולא הזכיר על מנת לזרוק אין זו מחשבה
דשנוי בעלים לא שייך בקרבן אלא להתכפר בו וכפרה בזריקה היא והכי אמרי'
לקמן בפרקין (דף י.) שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני כשר שחטו על מנת לזרוק
לשם פלוני פסול וכן לענין קבלה והולכה לא שייך שינוי בעלים אלא"כ הישג לקבל
על מנת לזרוק לשם אחר: וישנו לאחר מיתה. המפריש קרבנו ומת והיורש מקריבו
שייך בו שינוי קדש אבל לא שינוי בעלים שהרי מתו בעליו: וישנו בצבור. אבל
שנוי בעלים לא שייך בקרבן צבור שהרי הכל בעליו: (הש"י)

תוספות מה לזביחה שכן פוסל שלא לשם אוכלין בפסח. וא"ת זריקה נמי תפסול
מק"ו דשחיטה שאינו פוסל בשינוי בעלים אלא על מנת לזרוק ופוסלת על מנת
שלא לשם אוכלין ק"ו זריקה שפוסלת בזורק שלא לשם בעלים שתפסול שלא
לשם אוכלין וי"ל דאיכא למיפרך מה לזביחה שכן טעונה צפון וישנה בחטאות
הפנימיות מיהו אכתי לא קמא ליה הך פירכא עד בסמוך לכך י"ל דהכא לא יליף
מזביחה אלא קבלה והולכה. ברו"ך. ועוד נראה דבפ' תמיד נשחט (פסחים דף
סא.) ממעט שאר עבודות שלא [פסול] לשם אוכלין: **לזריקה** שכן חייב עליה זר
כו'. וא"ת ונילף קבלה והולכה משחיטה וזריקה וי"ל מה להנך שכן חייבין בחוץ
כדלקמן בשמעתין דהולכה לא תפקה מכלל קבלה. וזריקה לא אתיא מכולהו
שישנן בחטאות הפנימיות: **בא** ללמד תודה ששחטה לשם שלמים כשרה. תימה
דבסוף כל הפסולין (לקמן דף לו.) דרשיי מיניה מנין לרבות שלמי נזיר ושלמי
פסח ת"ל שלמיו פי' דנאכלין ליום ולילה וי"ל דהתם דריש מדכתביה גבי אכילה:
ש"מ תרתי. וא"ת ואימא כוליה [להכי] הוא דאתא שתהא זביחה לשם תודה
וי"ל דאיכא לרבויי חטאת ואשם מדכתביה ביה אכילה: **וישנן** לאחר מיתה. אבל
שינוי בעלים אינן לאחר מיתה בפסחים (דף סא.) הקשה רבינו (דלמא מאחר)
דשיעבודא לאו דאורייתא כמו כן אין שינוי קודש לאחר מיתה דמאי נפקא מינה
דלא עלו לשם חובה הא לא מיחייבי יורשין להביא אחר דפלוגתא היא בקדושין
בפ"ק (דף יג.): גבי האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה דקאמר
שמואל והוא שהפרישתה מחיים ורב אשי אמר אפי' שלא הפרישתה מחיים
והל"ל הכא למ"ד שיעבודא [לאו] דאורייתא שאין שנוי קודש לאחר מיתה תרתי
מיהא דווקא ויש לומר דנפקא מינה אם הפריש שתי שלמים או שתי עולות
לאחריות ופירש שאם אחת מתה או אבודה השניה תהיה קריבה עולה כדין
הראשונה ואם קרבה הראשונה כתקונה השניה תהיה חולין וכי מתו בעלים
ועשה יורש אחת שלא לשמה הרי היא כאילו נאבדה וקרבה שניה תחתיה ואם
עשה הראשונה כתיקנה אז השניה חולין אבל אם לא פירש כלום אלא סתם

הפריש שתיים לאחריות אז אפילו נעשית הראשונה כתיקנה הוי שניה רועה ודמיה קרבי עולה כמו גבי מפריש שתי חטאות לאחריות כדאיתא לקמן (דף יא:): מותר חטאת קרב עולה והכי נמי הוי בהפריש שתי שלמים או שתי עולות לאחריות ועי"ל דלאחר מיתה הוי [איסור] בשינוי קודש כשמשנהו אבל ליכא איסורא בשינוי בעלים כיון דליכא בעלים מיהו אכתי לא ידע דרשא דמוצא שפתיך דמינה נפקא איסור לשינוי קודש מדמייתי לה בסמוך. הגה"ה: **וישנו** בציבור. משא"כ בשינוי בעלים דאם שחט לשמו התמיד הרי הוא בעליו ואפי' לשם עובד כוכבים לא מיפסיל דבעינן חבירו דומיא דידיה מחוייב כפרה כמותו. ברו"ך:

(תוספות)

דף - ב

ואע"ג דתרתני לאו דוקא תרתני מיהא דוקא מאי שנא שינוי בעלים דלא הוי פסולו בגופו מחשבה בעלמא שינוי קודש נמי מחשבה בעלמא הוא אלא כיון דאחשבה פסלה ה"נ כיון דאחשבה פסלה ולרב פנחס בריה דרב מרי דאמר יש שינוי בעלים לאחר מיתה תרתני מיהא איכא למיפרך אלא אמר רב אשי אמר קרא **[ויקרא א-ד]** ונרצה לו לכפר עליו ולא על חבירו והאי להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא ונרצה לו לכפר עליו רבי שמעון אומר את שעליו חייב באחריותו ואת שאינו עליו אינו חייב באחריותו ואמר רב יצחק בר אבדימי מאי טעמא כיון דאמר עלי כמאן דטעון ליה אכתפיה דמי רב אשי מונרצה לו לכפר קאמר: אשכחן זביחה וזריקה קבלה מנלן וכי תימא לילף מזביחה וזריקה מה לזביחה וזריקה שכן עבודה שחייבין עליה בחוץ אלא אמר רב אשי אתיא מאיל נזיר דכתיב **[במדבר ו-יז]** ואת האיל יעשה זבח שלמים שתהא עשייתו לשם שלמים ואם אינו ענין לשינוי קודש דנפקא ליה מהתם תנהו ענין לשינוי בעלים אמר ליה רב אחא בר אבא לרבא אימא יעשה כלל זבח פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט זביחה אין מידי אחרינא לא אי כתיב יעשה שלמים זבח כדקאמרת השתא דכתיב יעשה זבח שלמים הוה ליה כלל שאינו מלא וכל כלל שאינו מלא אין דנין אותו בכלל ופרט רבינא

אמר לעולם דנין ולה חזר וכלל אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא והא לא דמי כללא קמא לכללא בתרא כללא קמא מרבה עשיות ותו לא כללא בתרא כל לה' ואפילו שפיכת שיריים והקטרת אימורין הא תנא דבי רבי ישמעאל בכללי ופרטי דריש כי האי גוונא כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש עבודה ובעינן לשמן אף כל עבודה ובעינן לשמן אי מה הפרט מפורש עבודה וחייבין עליה בחוץ אף כל עבודה וחייבין עליה בחוץ שחיטה וזריקה אין קבלה והולכה לא אי נמי מה הפרט מפורש דבר הטעון צפון וישנו בחטאות הפנימיות אף כל הטעון צפון וישנו בחטאות הפנימיות שחיטה וקבלה אין זריקה לא איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי שקולין הן ויבאו שניהן לישנא אחרינא וחדא חדא תיקו במילתא איבעית אימא זריקה מדרב אשי נפקא אשכחן איל נזיר שאר שלמים מנלן וכי תימא נילף מאיל נזיר מה לאיל נזיר שכן יש עמהן דמים אחרים א"כ נכתוב שלמי מאי שלמים לרבות כל שלמים אשכחן שלמים שאר כל קדשים מנלן וכי תימא נילף משלמים מה לשלמים שכן טעונין סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק אלא אמר קרא [\[ויקרא ז-לז\]](#) זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים היקישן הכתוב לשלמים מה שלמים בין שינוי קודש בין שינוי בעלים בעינן לשמה אף כל בין שינוי קודש בין שינוי בעלים בעינן לשמה אימא היכא דשחיט להו שלא לשמה ליפסלו אמר קרא [\[דברים כג-בד\]](#) מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת וגו' האי נדבה נדר הוא [אלא] אם כמה שנדרת עשית יהא נדר ואם לאו יהא נדבה ואיצטריך מוצא שפתיך ואיצטריך זאת התורה דאי כתב רחמנא מוצא (הוה אמינא)

ה"י ורע"ג דתרתוי לאו דוקא תרתוי דוקא. רע"ג דמותבנין ארבעה פרכי איכא תרתוי שאינו עיקר כדמפרש ואזיל: תרתוי מיהא דוקא. והשתא מפרש אמאי תרתוי לאו דוקא: ולרב פנחס כו'. ולקמן בשילהי שמעתין אזלה לה הך פירכא דלאחר מיתה: לכפר עליו. היינו זריקה אלמא זריקה לשם בעלים בעינן: את שעליו. כגון נדר לאמר הרי עלי עולה חייב באחריותו אם הפריש בהמה לנדרו אם מתה או נגנבה דהכי משמע אותו שעליו יקריב אותו ונראה לו ועד שיקריבנו לא נראה ולא נפטר: את שאינו עליו. כגון לאמר הרי זו עולה: מונראה לו לכפר קאמר. דהכי משמע לו לכפר ולא לחזירו: שכן עבודה שחייבין עליה בחוץ. דכתיב (ויקרא יז)

אשר ישחט מחוץ למחנה וזורק נמי מרבינן ליה לקמן צפ' השוחט (דף קז). דם שפך לרבות הזורק תאמר בקבלה והולכה שאין חייבין עליה בחוץ לתנן צפ' בתרא (קס קיב): והיורק והבולל כו' והמקבל דמים בחוץ פטור: יעשה כלל. שיהו כל עשיותיו לשם שלמים: זבח פרט. שחיטה הוא דבעי לשמה: אי כתיב יעשה שלמים זבח כדקאמרת. דמשמע כללל שיהו עשייתו שלמים: השתא דכתיב יעשה זבח שלמים. לא גמר הכלל את דבריו ולא נשלים להשמיענו על מה הזכרו כאן העשיות עד שצא זבח והפסיק את הדבר: כלל שאינו מלא. ולא נתמלא דבריו להשלים מלא פרדאשביי"ן בלע"ז: לה'. יעשה זבח שלמים לה': עשייתו. עבודות המיוחדות שחיטה זריקה קבלה והולכה: שפיכת שירים. שנספכין שירי הדם ליסוד [אחר] שנתן ארבע מתנות ואינו מעכבין כפרה: הא תנא דבי רבי ישמעאל כו'. בשילהי אלו טריפות (חולין דף סו). גבי פרשת חגבים: איכא למימר הכי. עבודה וחייבין עליה בחוץ ואתיא לה זריקה: ואיכא למימר הכי. עבודה שטעונה כפון ואתיא לה קבלה: שקולין הן. המדות שוות והי מינייהו מפקת אי דרשת הא אנא דרישנא לאידך הלכך יצאו שניהם והולכה על כרחך לא תפקה מכלל קבלה: מדרב אשי. מונראה לו לכפר וכלל ופרט לאיתווי קבלה דאי לזריקה לא איצטריך: שכן יש עמו דמים אחרים. שצאין עמו חטאת ועולה: אשכחן שלמים. בין בשינוי קודש בין בשינוי בעלים: שכן טעונין כו'. ושאר זבחים יש מהן שאין טעונים סמיכה ולא נסכים כגון בכור ומעשר ופסח ויש מהן שאין טעונים נסכים כגון חטאת ואשם ובכולן אין אחד שיהא טעון חזה ושוק: ליפסלו. שהרי לא נעשו כהלכתן ואין זריקתן מתרת בשרן לאכילה: ואיצטריך. למיכתב זאת התורה למיגמר משלמים ולא תימא ממואלא שפתיך נפקא דלכתחילה בעינן לשמה: (כ"ז)

תוספות מחשבה בעלמא. ואפי' יהא צריך דיבור כיון דליכא מעשה הוי כמחשבה בעלמא ויש תימה דהכא משוי להו ובפי' תמיד נשחט (פסחים סב:) משמע שיש חילוק דמפרש מה בין לשמן לשלא לשמן לאוכליו ושלא לאוכליו זה פסולו בגופו וזה אין פסולו בגופו וי"ל דכיון דלא מיפסיל אלא מפני שאין יכול לאכול כזית כגון לשם חולה וזקן חשיב טפי פסולו בקודש מחמת דבר אחר כיון דאם היה יכול לאכול היה כשר וקשה דעל כרחין שלא למנוין ולערלים ולטמאין צריך לומר דלא חשיבי פסולן בגופו כי היכי דלא תיקשי לן נמי מה בין לשמן ושלא

לשמן למנוין ושלא למנוין למולין ולערלים לטמאין ולטהורים וי"ל דשינוי בעלים חשבינן פסולו בגופו משום דתלוי בזריקה (בכפרה) ושם בעלים [על הכפרה] אבל שלא לאוכלין ושלא למנויין תלוי בשחיטה ואין שם בעלים על השחיטה אי נמי שלא לאוכלין [ושלא למנויין] יכול לקיים מחשבתו בהיתר [באותן] שיהיו מנויין עליו אם אינם חולים וזקנים אבל שלא לשמה אינו יכול לקיימו לכך קרוי פסולו בגופו: הגה"ה ה"ג במגילה (דף ח. מ) מאי [משמע] אמר רב יצחק בר אבדימי: **רב** אשי (אמר) מונרצה לו קאמר. תימה למה לי קרא לשינוי בעלים בזריקה הא אפי' שאר עבודות לא מיפסלי אלא בשוחט על מנת לזרוק כ"ש זורק עצמו [דבעינן] שם בעלים: שכן עבודה וחייבים פירוש עבודה שחייבין עליה בחוץ: **שקולים** הם ויבאו שניהם. אע"ג דהכא תרתי והכא חדא חשיב להו שקולין והקשה הרב רבי חיים דהשתא משמע דהיכא דלא ידע הי מינייהו לרבויהי מרבי תרוייהו וכן בריש ב"ק (דף ג.) דמרבי מושלח שן ורגל משום דשקולין הן וכן בפ"ק דערכין (דף ד:) גבי נפשות ואילו בפרק כל האסורים (תמורה דף כח:) ופרק שור שנגח ארבעה והי' (ב"ק דף מ:) דרשינן מן הבהמה להוציא את הרובע ומן הצאן להוציא את הנוגח וקאמר מפני שיש ברובע מה שאין בנוגח ויש בנוגח מה שאין ברובע הוצרך לומר רובע והוצרך לומר נוגח ותירץ דהיכא דאיכא משמעות בריבוי מרבינן כל השקולים כי הכא דזבח משמע לרבויהי כעין זביחה כל שהיא עבודה וכן ושלח יש במשמע רגל ושן ונפשות נמי משמע הכל אבל מן לא משמע למעוטי שניהם: **אימא** היכא דשחיט שלא לשמן ליפסלו. תימה הא בכל דוכתא בעינן בקדשים [שינה] לעכב והכא לא שינה וי"ל דפריך משינוי קודש דאיכא תרי קראי ואמרי' לעיל אם אינו ענין לשינוי קודש תנהו ענין לשינוי בעלים ופריך דהשתא אימר תרוייהו בשינוי קודש ולעכב וקשה מאי משני אמר קרא מוצא שפתיך דלמא ההוא קרא אתא לשינוי בעלים דלא אשכחן ששינה בהן הכתוב ולא קשה מידי דמוצא שפתיך לא משמע שינוי בעלים. [הג"ה] ונראה דפריך מכח סברא כעין קושיא דר"ל דלקמיה דאימא דליפסלו כיון דאמרת דלא עלו לשם חובה או נימא דיעלו דאם כשרין הן ירצו ואם אין מרצין למה באין [ומיהו] לא דמי דריש לקיש פריך יהו כשרין גמורין כמו שאר קדשים דלא שנה לעכב בו ליפסלו והכא לא הוה ליה למיפרך שלא לשמה ליפסלו אלא הוה ליה למימר וליתכשרו ויעלו לחובה כשאר [צ"ל או ליפסלו וכ"ה בס"י] (תוספות)

לא ידע במאי כתב רחמנא זאת התורה ואי כתב רחמנא זאת התורה הוה אמינא ליפסלו כתב רחמנא מוצא שפתיך רמי ריש לקיש על מעוהי בי מדרשא ומקשי אם כשרים הם ירצו ואם אין מרצין למה באין אמר לו ר' אליעזר מצינו בבאין לאחר מיתה שהן כשרין ואין מרצין דתנן האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה א"ל מודינא לך בעולה דאתיא לאחר מיתה אשם דלא אתי לאחר מיתה מנלן א"ל הרי מחלוקתך בצידו רבי אליעזר אומר אף האשם אמר זהו שאומרין עליו אדם גדול הוא קאמינא אנא משנה שלימה ואת אמרת לי ר' אליעזר אלא אמר ריש לקיש אפתח אנא פתחא לנפשאי [\[דברים כג-כד\]](#) מוצא שפתיך וגוי האי נדבה נדר הוא כו' כדלעיל יתיב רבי זירא ורבי יצחק בר אבא ויתיב אביי גביהו ויתבי וקאמרי קשיא ליה לריש לקיש אשם דלא אתי לאחר מיתה ונסיב לה תלמודא מוצא שפתיך אימא הבא בנדר ובנדבה לייתי ולא לירצי אשם לא לייתי כלל אמר להו אביי ריש לקיש מהכא פתח [\[ויקרא ד-לג\]](#) ושחט אותה לחטאת אותה לשמה כשרה שלא לשמה פסולה הא שאר קדשים שלא לשמן כשירין יכול ירצו ת"ל מוצא שפתיך ואימא הבא בנדר ונדבה לייתי ולא לירצי אשם (נמי) ארצויי נמי לירצי אמר אביי אשם דמירצי לא מצית אמרת קל וחומר מעולה ומה עולה שאינה מכפרת אינה מרצה אשם שמכפר אינו דין שאינו מרצה מה לעולה שכן כליל שלמים יוכיחו מה לשלמים שכן טעונין נסכין ותנופת חזה ושוק עולה תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן קדשים ושחטן שלא לשמן כשירין ואין מרצין אף אני אביא אשם שהוא קודש ושחטו שלא לשמו כשר ואינו מרצה מה להצד השוה שבהן שכן ישנו בציבור תודה תוכיח

רס"י לא ידעינן במאי. קאמר רחמנא מוצא שפתיך תשמור דהא לא כתיב בהדי' בהאי קרא עבודות לשמן ולמא לאו בלשמן משתעי קרא כתב רחמנא זאת התורה למילף משלמים דמפרשה בהו לשמן: הכי גרסי' רמי ריש לקיש על מעוהי. שוכב על בטנו פניו (על) כלפי קרקע: למה הן באין. ואכתי לא קמא ליה טעמא דמתני' דילפינן ממוצא שפתיך: ואין מרצין. שאין כפרה למתים ואף אתה אל תתמה על

אלו: האשה. יולדת: לא יצאו יורשין חטאתה. דהויא לה חטאת שמתו בעליה והלכתא גמירי לה למיתה אזלה: מודינא לך בעולה. שאם שחטה שלא לשמן שתתקרב אע"פ שאינה מרצה הואיל ומצינו שבאה לאחר מיתה ואינה מרצה וה"ה לשלמים ושאר קרבנות חוץ מחטאת ואשם מיהו ללא אחי לאחר מיתה דקי"ל (תמורה דף יח.) דכל שבחטאת מתה באשם רועה מנא לן דקרב שלא לשמן הואיל ואינו מרצה ללא אפיק תנא דמתני' אלא פסח וחטאת: מחלוקתך. וסייעתך לאיכא רבי אליעזר דקאי כוותך: משנה שלימה. סתם מתני' ללא פסל אלא חטאת: פתחא לנפשאי. מנלן דקרבי: יתיב רבי זירא וכו'. וקמתמה אפירווקיה דר"ל: וקשיא ליה לריש לקיש אשם. אמאי קרב שלא לשמו שלא לרצות הא לא אחי לאחר מיתה: ונסיב תלמודא. כלומר נסיב קרא לתלמודא דמילתיה: אימא הבא בנדר ונדבה. כדמשמע קרא לייתו ולא ליראו כו': ריש לקיש מהכא פתח. לה (מהכא) לא נפקא ליה ממונא שפתיך דליקרב אלא ליראי והקרבתו מהאי קרא יליף ושחט אותה לחטאת אותה מיעוטא הוא אותה הוא דבעינן לשמה ואי לא פסולה כדיליפינן לקמן הא שאר קדשים כו': ארלוויי נמי ליראו. כיון דנפקא לן הקרבנות מאותה: אינה מרצה. כדאמר אם לאו יהא נדבה: אשם שמכפר. על לאוין האמורים בשבועת הפקדון והקדש ושפחה חרופה: שכן טעונים נפכים. ולא גרס סמיכה לאשם נמי טעון סמיכה: שלמים ישנו בצבור. כבשי עלרת: (רס"ו)

תוספות קדשים שלא שנה לעכב כל כמה דאכתי לא ידע קרא דמוצא שפתיך ואי פריך ליפסלו דנגמר מחטאת [ופסת] בהיקישא דזאת התורה כדפרישית בסמוך אי במה מצינו איכא למיפרך שכן כרת וא' בהקישא דזאת התורה א"כ ליכתוב חדא או לחטאת גרידא או פסח גרידא ואי נאמר דבכל דוכתא דמצרכינן שנה לעכב היינו מהכא [מדכתיב] מוצא שפתיך וגו' א"כ אתי שפיר הא דפריך וליפסלו כו'. ע"כ הג"ה: הג"ה מצינו בבאין לאחר מיתה שכשרין ואין מרצין. וא"ת מי דמי הני לא עלו אבל באין לאחר מיתה עלו לגמרי לשם חובה דלמ"ד שיעבודא דאורייתא אם היה הקרבן נפסל היו היורשין זקוקין להביא אחר ואפילו למ"ד לאו דאורייתא אם הפריש שניהם לאחריות אם נפסל הראשון חייבין להקריב את השני נמצא דבאין לאחר מיתה מרצין לענין שעולין לשם חובה משא"כ בשינוי קודש י"ל דמ"מ דמיא קצת להדדי לענין דאין מרצין ריצוי גמור דאין כפרה למת ולא בר חיוב הבאה הוא אלא שנתחייב מחיים ובשינוי קודש ובעלים נמי אין רצוי גמור וא"ת ומה ראייה מייתי מבאין לאחר מיתה אטו מי ילפינן

מינה בכל מקום שלא שנה הכתוב דאינו אלא למצוה דנימא כשרין ולא עלו וי"ל דדוקא שנוי קודש ושנוי בעלים דוקא מדמי דהוי באין לאחר מיתה שאין לו בעלים וכמו שלשם כשר ואינו מרצה כמו כן כאן ששנה אותו מבעליו והוי כאין לו בעלים: **עולתה** ומתה לא יביאו יורשין חטאתה. משמע אבל אם היתה יכולה להביא חטאתה אחר עולתה עלתה לה עולתה לשם עולה וכן משמע בתורת כהנים בפרשת אשה כי תזריע שאם הביאה עולתה תחילה תביא חטאתה ממין עולתה וכן במס' קינים (ספ"ב) ותימה דבפרק תמיד נשחט (פסחים דף נט.) אמרי' זה בנין אב שכל חטאות קודמות לעולת העוף אפי' חטאת העוף לעולת בהמה ואפי' דיעבד קאמר דפסול מדמשני שאני עולת מצורע דרחמנא אמר והעלה שהעלה כבר והיינו דיעבד דלכתחילה חטאת קודמת כדכתיב בהדיא בקרא ש"מ דבעלמא דיעבד לא ותירץ ה"ר חיים דה"ה דבעלמא כשר דיעבד והא דבעי קרא במצורע משום דכתיב ביה הווייה זאת תהיה בהווייתו יהא דמשמע עיכובא כדאמר פ"ק דמנחות (דף ה.) ונראה לי דילפי' חטאת ועולה של יולדת מחטאת ועולה של מצורע דגילה הכתוב דאם עשה עולה תחלה כשירה מוהעלה כדאיתא בפי' תמיד נשחט (פסחים נט.) ואי לא קרא דוהעלה דמכשר היה פוסל בכל מקום מטעם דיש מחוסר זמן לבו ביום שאמר הכתוב להקריב חטאת קודם לעולה אפי' בעלמא דליכא תהיה דמשמע עיכובא תדע דתניא בפ"ק דמנחות (דף ה.) הקדים חטאתו לאשמו לא יהא אחד ממרס בדמו אלא תצא לבית השריפה וקאמר הא דמיפסיל לאו משום תהיה דהא לא קאי אשחיטה משום דלאו עבודה היא אלא מטעם דיש מחוסר זמן לבו ביום שאמר הכתוב להקדים אשם תחילה וזה הטעם למה לא יהיה גבי חטאת ועולה בעלמא ולכך איצטריך והעלה במצורע להכשיר וגמרינן מיניה בעלמא (פסחים דף נט.) להכשיר אם הקדים עולה לחטאת אבל לא גמרינן מיניה בחטאת ואשם כי אם קרבנות כמותם. ברוך: **לא** יביאו יורשין חטאתה. הגירסא משובשת בתורת כהנים ופירשתי במנחות בפ"ק (דף ד:): **אשם** דלא אתא לאחר מיתה מנא לו. תימה כיון דעולה ושלמים ניחא ליה נילף אשם מינייהו בהיקישא דזאת התורה ולמה לי מוצא שפתיך וי"ל דאדרבה הוה אמינא איפכא דנילף שאר קדשים מאשם דלא אתו כלל: **אשם** לא ליתי כלל. תימה הא לא איצטריך מוצא שפתיך כלל אלא לאשם דלשאר קדשים אתו מסברא כדאמרינן דלא צריכי קרא דהא אתו לאחר מיתה וי"ל דהשתא הדר ביה מההוא טעמא דאע"ג דאמר ליה מודינא לך בעולה לא היה אומר כן אלא מתוך דוחק: **הא** שאר כל הקדשים אפילו שלא לשמן כשירין. ואם תאמר ל"ל אותה הא מדצריכי קראי לעכב בפסח וחטאת מכלל דשאר קדשים כשרין וכי תימא נילף מינייהו מה להנך שכן צד כרת ובהיקישא דזאת התורה נמי לא אתו דא"כ לא ליכתוב עיכובא אלא באחד בפסח או בחטאת ואידך לייתו מהיקשא: **מה** לשלמים שכן טעונין נסכים. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדאמר לקמן בפירקין (דף יא.) וה"ר חיים פירש דמשום אשם מצורע

כמה עשה גבה מיכפרא יורשיה נמי מיכפר למימרא דקניא להו והאמר רבי יוחנן הניח מנחה לשני בניו ומת קריבה ואין בו שותפות ואי ס"ד קניא להו [ויקרא ב-א] נפש אמר רחמנא ולא קניא להו והאמר ר' יוחנן הניח בהמה לשני בניו ומת קריבה ואין ממירין בה אי אמרת בשלמא קניא להו היינו דאין ממירין בה דהויא להו כשותפין

רפ"י הקיף הכתוב. אשם לשלמים ואין משיבין על ההיקש: אקיף לחטאת. דפסול: קשיא ליה לריש לקיש אשם משום דלח אחי לאחר מיתה לימא ליה ר' אליעזר אשם נמי אחי לאחר מיתה. שאשם שמתו בעליו רועה ודמיו נופלין לקיף המזבח: למותרו. שדמיו נופלין לנדבה כדפרישית: חטאת נמי. מותרו נדבה הוא כגון הפריש שתי חטאות לאחריות מתכפר באחת מהן והשניה תרעה (יומא סה). והיה קריבה לאחר מיתה בעלים שהרי נתכפר בחזירתה בחייו ואין זו חטאת שמתו בעליה אלמא אחי חטאת לאחר מיתה ואפי' הכי פסולה שלא לשמה ואשם נמי ליפסול: מיעט רחמנא הוא. בשעיר נשיא כתיב בשחיטתו (ויקרא 7) ושחט אותו במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' חטאת הוא שישחטנו לשם חטאת ואם לאו פסול דהוא משמע בהוייתו יהא חס בהוייתו יהא כשר ואם לאו פסול ומינה ילפי' פסול דחטאת לקמן בפרקין (דף י:): אשם נמי כתיב ביה אשם הוא. בלו את אהרן והקטירו המזבח אשה לה' אשם הוא בזמן שהוא לשם אשם כשר ואם לאו פסול: ההוא לאחר הקטרת אימורין. ללא ילפינן מיניה כדתניא לקמן בפ"ק אצל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין וליכא למימר בהקטרה דמצעי לשמו לעכב דהוא עצמו שלא הוקטרו אימורין כשר דאין כפרה אלא בדם ואע"ג דכתיב באשם קדש קדשים הוא (ויקרא ו) קודם שחיטה לא ילפינן מיניה דלא משמע לשמו אלא כשכתוב הוא עם שם הקרבן כגון חטאת הוא אשם הוא והיכא דכתיב גבי אחת מעבודת הדם: שניתק לרעייה. שמתו בעליו או שנתכפרו באחר וניתק מדין אשם לרעייה שאמרו לו ב"ד הוציאו וירעה: ושחטו בתם כשר. לעולה הואיל וסופו לקיף המזבח שהוא עולה: ניתק אין. דמיעקר שם אשם מיניה משנמסר לרועה וקם סתמיה לעולה לא ניתק לא הוי סתמיה לעולה דאמר קרא אשם הוא בהוייתו יהא: הנהו נמי ליתו וליראו. איורקיס: יולדת.

עולת יולדת לאייתי רחיה מיניה יציאו יורקים עולתה מאי ליתו ולירכו איכא אם היא ילדה כו': מאן לימא דאי איכא כמה עשה גבה. ליוולדת ללא מיכפרא עולתה עלייהו אם הביאה מחיים עולה מכפרת על עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה דתניא גבי עולת נדבה בת"כ ונראה לו מלמד שהמקום מרובה לו ועל מה המקום מרובה לו אם תאמר דברים שחייבין עליהם מיתת צ"ד מיתה בידי שמים כרת (בידי שמים) מלקות ארבעים חטאות אשמות הרי עונשן אמור הא אין עולה בזה אלא על עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה: למימרא דהני להו. ליוורשין בהמת קרבן אביהן דקפרכת תכפר עלייהו: אין זה משום שותפות. דאמרינן בהמנחות והנסכים (מנחות קד:) הכל בא בשותפות לא חילק הכתוב אלא מנחה שנאמר זו נפש: ה"ג [נפש] אמר רחמנא. ונפש כי תקריב קרבן מנחה וגו' (ויקרא ב): דאין ממירין זה. אם המיר אינו תמורה: (רש"י)

תוספות חטאת נמי מיקרב קרבה מותרה. ואפי' הכי פסולה שלא לשמה כיון דאינה באה לאחר מיתה לשם חטאת כי אם לשם עולה אשם נמי כיון דאינו קרב להדיא לשם אשם אלא לשם עולה לא דמי לשאר קדשים: [ומקשה] חטאת אע"ג דקרב מותרה מיעט רחמנא הוא למסקנא זו משמע שעומד מוקשה דלימא ליה ר' אליעזר אשם נמי כו' נ"ל דגרס וחטאת בו"י וכל זה מדברי רב ששת וה"פ וחטאת אע"ג דקרב מותרה מיעט רחמנא הוא שלא תכשירנה מדאתיא לאחר מיתה כמו מחיים ומשום הכי איצטריך לריש לקיש לעיל אותה והא דפריך אשם נמי כתיב ביה הוא לאו לסתור דבריו של רב ששת קאתי אלא הכי קאמר היכי ממעטת ליה מפסול שלא לשמן מאותה הא כתיב בה הוא לפוסלן: מיעט רחמנא היא. בכמה מקומות משמע דמדכתיב היא בחטאת נפקא לן עיכובא דלקמן בגמ' (דף י:) דרבי אליעזר אומר אף האשם א"ל ר' יהושע חטאת נאמר בה היא בשחיטה [וכו'] ובפ"ק דמנחות (דף ד.) חטאת טעמא מאי דכתיב בה היא ותימה דלקמן בפירקין (דף ז:) גמרא חוץ מן הפסח והחטאת ויליף לה מקראי אחריני וה"ר חיים מפרש דצריכי תרי קראי חד לחטאת ששחטה לשם עולה וחד לחטאת חלב ששחטה לשם חטאת נזיר ומצורע אע"ג דכולן שמן חטאת מ"מ פסולה כיון דאינן באין לכפר דינן כמו עולות כדאמרינן לקמן ולא דמי לחטאת חלב ששחטה לשם חטאת [דס] דכשרה וקצת קשה מהא דפריך בריש מנחות (דף ג:) גבי חטאת חלב לשם חטאת נזיר ומצורע ליתכפר דכתיב זאת תורת ומאי פירכא והלא גלי קרא דכתיב בה היא ונראה דאיצטריך היא גבי חטאת לגלויי אמנחת חוטא ואמנחת קנאות ואשמה דכתב בה היא וכמו בפסח (והיינו) דאמר לקמן גבי פסח אלא הוא למה לי לכדתניא כל מקום שנאמר בו הוא כו' ורבינו ש"י מוחקו משום

דליתיה בברייתא דלקמן ובחנם מחק דשמא היא ברייתא בתוספתא ומיהו קצת תימה אמאי צריך תרי קראי חד לחטאת וחד לפסח וה"ר יצחק מפרש חד לחטאת נקבה דלא אתי מותרה גופה עולה אלא תרעה עד שתסתאב ויביא בדמיה עולה ולהכי פסולה בשנוי קודש וחד בשעיר נשיא דהוי זכר ומותרו גופיה הוי עולה כי הפריש שתים לאחריות ואימא דלא ליפסול בשלא לשמן ויש שום צריכותא דלא מצינן למילף חד מחבריה דאי הוי כתיב בנשיא בדידה סגי וצ"ע: **הגה"ה** ניתק אין לא ניתק לא אמר קרא הוא בהוייתו יהא. משמע הכא דניתק לרעייה דאורייתא ותימה דבפסחים בסוף אלו דברים (דף עג.) משמע דהוי דרבנן דמפרש התם דוקא שחטו סתם דיעבד אבל לכתחלה לא גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ולא קאמר גזירה לאחר ניתוק אטו קודם ניתוק וי"ל דה"פ בהווייתו יהא קודם כפרה הלכך איכא כפרה נמי בעי ניתוק גזירה אטו לפני כפרה ור"ת לא גריס כאן ניתק אין לא ניתק לא וכן בפ"ק דמנחות (דף ד.) ולקמן ליתיה בפי פרת חטאת (קטו:) ולא בתמורה פ'ואלו קדשים (דף יח.) ובא לפרש טעם למה הוא כשר כיון דגמירי דבאשם רועה ומפרש משום דכתיב הוא דמשמע בהווייתו יהא פירוש בהווייתו מה שסופו להיות דהיינו עולה שסופו עומד לכך כשיסתאב ויפלו דמיו לנדבה ואין לחוש אי קאי קרא אהלכתא דכי האי גוונא אשכחן בפי הלוקח עובר פרתו (בכורות דף טז.) דאיצטריך קרא ואיצטריך הלכתא והשתא הא דנקט בכל דוכתא כל שבחטאת מתה באשם רועה לא נקט רעיה אלא לפי שתיקנוה חכמים וכי גמירי הכי גמירי כל שבחטאת מתה באשם קרב עולה דרעיה דרבנן היא: **נפש** אמר רחמנא. ומשמע דמנפש קדריש וכן בסוף המנחות והנסכים (מנחות קד:) קתני הכל בא בשותפות חוץ ממנחה דכתיב נפש ותימה דבתורת כהנים דריש נפש ולא ציבור קרבנו ולא שותפין ונראה דרישא דקרא מייתי בכל מקום: **ולא** קניא להו והאמר רבי יוחנן. דרבי יוחנן אדרבי יוחנן הוי מצי

(תוספות)

לאקשוויי:

א

-

ו

דף

ושותפין לא מצו ממירין אלא אי אמרת לא קניא להו אמורי נמי לימרו שאני התם דאמר קרא **[ויקרא כז-י]** אם המר ימיר לרבות את היורש אחד ממיר ואין שנים ממירין מתקיף לה רב יעקב מנהר פקוד אלא מעתה גבי

מעשר דכתיב [\[ויקרא כז-לא\]](#) ואם גאל יגאל לרבות את היורש הכי נמי אחד גואל ואין שנים גואלין שאני מעשר דגבי אבוהון נמי איתיה בשותפות אמר ליה רב אסי לרב אשי ומינה אי אמרת בשלמא קניא להו היינו דחד מיהא מימר אלא אי אמרת לא קניא להו היכי מימר והאמר רבי אבהו אמר ר' יוחנן המקדיש מוסיף חומש ומתכפר עושה תמורה והתורם משלו על של חבירו טובת הנאה שלו מקיבעא לא מכפרא מקופיא מכפרא: איבעיא להו כיפרו על מה שבאו או לא כיפרו אמר רב ששת בריה דרב אידי מסתברא דלא כיפרו דאי סלקא דעתך כיפרו שני למה הוא בא ואלא מאי לא כיפרו למה הוא קרב אמר רב אשי רב שישא בריה דרב אידי הכי קא קשיא ליה אי אמרת בשלמא לא כיפרו שלא לשמו מכח לשמו קאתי ושני למה הוא בא לכפר אלא אי אמרת כיפרו שני למה הוא בא: איבעיא להו אעשה דלאחר הפרשה מכפרא או לא מכפרא מי אמרינן מידי דהוה אחטאת מה חטאת דקודם הפרשה אין דלאחר הפרשה לא אף הכא נמי דקודם הפרשה אין לאחר הפרשה לא או דלמא לא דמיא לחטאת דחטאת על כל חטא וחטא בעי לאיתויי חדא חטאת והכא כיון דאיכא כמה עשה גביה מכפרא אעשה דלאחר הפרשה נמי מכפרא תא שמע [\[ויקרא א-ד\]](#) וסמך ונרצה וכי סמיכה מכפרת והלא אין כפרה אלא בדם שנאמר [\[ויקרא יז-יא\]](#) כי הדם הוא בנפש יכפר אלא מה תלמוד לומר וסמך ונרצה לכפר שאם עשאה לסמיכה שירי מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכיפר מאי לאו דכיפר עשה דקודם הפרשה לא כיפר אעשה דסמיכה דהוה ליה עשה דלאחר הפרשה אמר רבא עשה דסמיכה קאמרת שאני התם דכל כמה דלא שחיט בעמוד וסמוך קאי אימת קא הוי עשה לאחר שחיטה לאחר שחיטה לא קא מיבעיא לן א"ל רב הונא בר יהודה לרבא אימא כיפר גברא

רש"י ושותפין לא מלו ממירין. דתניא הכל ממירין [חוץ מן השותפים] לפי שכל הפרשה כולה נאמרה בלשון יחיד כמו לא יחליפנו ולא ימיר אותו ואם המיר ימיר אחד מימיר ולא שנים ממירין: שאני התם. אע"ג דלא קניא להו גזירת הכתוב הוא דשני יורשין אינן ממירין זבח שהפריש אביהן: אחד ממיר. דהא דיוורש ממיר בקרבן אביו מהכא נפקא לן אם המיר לרבות את היורש דהוה מלי למיכתב אם ימיר והכא נמי בלשון יחיד כתביה: אם יגאל איש ממעשרו לרבות יורש. שמוסיף חומש ופודה את מעשר אביו: איתיה בשותפות. דלא אשכחן דמימעט שותפין מפדיון

מעשר שני ותמורה היינו טעמא משום דכל הפרשה נאמרה בלשון יחיד: המקדיש מוסיף חומש כו'. אדם שנדר קרבן והפרישו חבירו משלו להתכפר בו הנודר והומם וזא לחללו אם המפריש מחללו מוסיף חומש ואם המתכפר מחללו אינו מוסיף חומש דתלייה רחמנא לחומש במקדיש דכתיב (ויקרא כז) ואם המקדיש יגאל את ביתו ויסף חמישיתו ואם גאל יגאל את השדה [המקדיש אותו]: ומתכפר עושה תמורה. דאיהו הוה בעלים דידיה ובמסכת תמורה יליף טעמא בפ"ק: והתורם. תרומה משלו על הכרי של חבירו טובת הנאה של מפריש הוא בידו לתתה לכהן שיראה ואם זא ישראל ואמר לו הילך סלע זו ותן תרומתך לזן בתי כהן אותה סלע טובת הנאה של מפריש הוא ויליף התם טעמא את כל מעשר תבואתך ונתת (דברים כו) מי שהפרישה מתבואתו בידו לתתה: ומשני מקיזעא לא מכפרא מקופיא מכפרא. כפרה קבועה שיהא יורש בעליו ממש אין להן הלכך גבי מנחה כשרה ליקרב ללא דשותפין היא אבל כפרה קופיא ופכה ממילא יש להן בו והלכך ממיר: קופיא. לשון כף כמו (חגיגה טז): אקפו ידייכו וכמו (מלכים ב ו) ויכף הברזל תרגום וקפא ברזל לא ויש לו דומה במסכת יומא (דף טז): כיפרו על מה שבאו. קדשים שנזבחו שלא לשמן יקרבו ותנן לא עלו לשם חובה ולריק להביא אחר מיהו מצעיא ליה אם כפרו על החטא שהופרשו עליו ונפקא מיניה שלא ידאג מן היסורין צינתיים: אמר רב אשי רב שישא בריה דרב אידי. דיליף לא כיפרו מדבעי לאיתויי שני: הכי קשיא ליה. בהבאת שני טפי מהקרבת ראשון: אי אמרת בשלמא לא כיפרו. אפילו הכי מיקרב קרבי דשלא לשמו מכח לשמו קאתי דמתחילתו לשמו הוקדש ושני זא לכפר על החטא כגון אם עולה היא מכפרת על עשה או אם אשם הוא יכפר על אשמו: אעשה דלאחר הפרשה כו'. אסתם עולה קאי שנזבחו לשמן: אהטאת. דלא מכפרא אלא שגגת כרת דקודם הפרשה דכתיב או הודע אליו חטאתו וגו' (ויקרא ד): כיון דאי איכא כמה עשה גביה מכפרא. שהרי לא חייב הכחוש להביאו שתחייב על כל עשה ועשה אלא דורון בעלמא וכתיב ונראה לו מלמד שנתרצה להקדוש ברוך הוא (בת"כ פ' ויקרא) אלמא כולן נתכפרו: שירי מוה. שלא נחשבה בעיניו ולא עשאה: כאילו לא כיפר וכיפר. כלומר אף על פי כן כיפר: מאי כיפר ומאי לא כיפר לאו כיפר עשה קמא דקודם

הפרשה ולא כיפר עשה דסמיכה דהוה ליה לאחר הפרשה: צעמוד וסמוך קאי. ואכתתי כל כמה דלא שחטיה לא עזר עליה: כיפר גברא. על כל עשה שזידו וניאל מן היסורין: (רש"י)

תוספות אחד מימר ואין שנים ממירין. משמע דלרבי יוחנן יורש מימר ותימה דבפי מי שהוציא (עירובין מו:) קאמר רבי יוחנן רבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה ובריש תמורה (דף ב.) וערכין (דף ב.) פליגי בה רבי מאיר ורבי יהודה וקאמר רבי יהודה יורש אינו מימר וי"ל משום דר' יוחנן אית ליה הלכה כסתם משנה ובריש תמורה וערכין אומר הכל ממירין לאתויי יורש: **מתכפר** עושה תמורה. והא דתניא בפי קמא דתמורה (דף ט.) לא יחליפנו בשל אחרים הא מפרש התם כגון דאמר מריה דבהמה דהקדש כל הרוצה להמיר בבהמתו ימיר: **מקופיא** מכפרא. תימה דבפי קמא דתמורה (דף י.) ילפינן דמתכפר עושה תמורה מנזיר וההיא כפרה קבועה היא וי"ל דלא יליף מנזיר אלא דמפריש אינו מימר אבל מתכפר עושה תמורה אפי' מקופיא וא"ת דיורש בקופיא גרידא קרי מתכפר ומימר וכי הוו שנים יורשים מיקרו שותפין ולא ממירין והא ביומא פרק הוציאו לו (דף נ:) קבעי בפר כה"ג שאחיו הכהנים מתכפרים אי בקביעותא מתכפרין והוו שותפין ולא מצי ממיר או מקופיא מתכפרין וכולו של כהן גדול ומצי מימר דיחיד הוא אלמא לא חשיב מתכפר כשהוא מקופיא מדכהן גדול מימר ולא מיקרו שותפין מה שאחיו מתכפרין בו בקופיא וי"ל דבשמעתא שניהם היוורשין הוו מקופיא לכך מיקרו שותפין ולא ממירין אבל התם כיון דאיכא השתא בהאי קרבן כפרת כהן גדול דקביעא לא חשיבא לגביה אחיו כמו שותפין על ידי כפרת קופיא: **דאי** ס"ד כיפרו שני למה הוא בא. תימה כמה קרבנות אדם מתנדב ומביא זה אחר זה מיד אע"פ שכיפר הראשון שנעשה לשמו וי"ל דפריך שני למה חייב להביא ואם תאמר מאי קאמר שני למה הוא בא דלמא קאתי לכפר אמחשבה דשלא לשמן דחשיב עשה לאחר שחיטה כמו סמיכה דבסמוך ומיהו יש לומר דמחשבה תלויה בעובד וקרבן לא מכפר אלא על בעליה ונראה דמאשם קדייק שאינו בא נדבה: **אלא** מאי לא כיפרו למה הוא קרב. צ"ע דהיינו קשיא דריש לקיש דאם כשירין הם ירצו ואם אינן מרצין למה הן באין: **או** דלמא לא דמיא לחטאת. תימה דנפשוט ממתני' דפי"ק דשבועות (דף ב:) דאפי' לר' שמעון דלית ליה (שם יא:) לב בית דין מתנה עליהן שעיר שלא קרב עליו ברגל זה יקרב ברגל אחר אע"פ שמרגל שעברו נתכפרו כבר אטומאת מקדש וקדשיו דקודם הפרשה דקאתי האי שעיר מכפר אטומאה שאחר כך ויש לומר כיון שאבד וקרב אחר תחתיו איגלאי מילתא שלא היתה הפרשתן הפרשה עד רגל אחר דשחטי ליה: **והלא** אין כפרה אלא בדם. בפרק תמיד נשחט (פסחים נט:) אמרי' כל כמה דלא אכלי כהנים בשר לא מצי מכפר דכתיב ואכלו אותם אשר כופר בהם מלמד

שהכהנים אוכלין בשר ובעלים מתכפרים אבל מכל מקום עיקר כפרה אינה אלא
בדם: לאחר שחיטה לא קא מיבעיא לן. בסוף הסוגיא בעי רבי ירמיה אפילו
לאחר שחיטה: (תוספות)

דף - ו - ב

לא כיפר קמי שמיא מי לא תנן [\[ויקרא יד-יח\]](#) והנותר בשמן אשר על כף
וגו' [\[ויקרא יד-כט\]](#) לכפר עליו לפני ה' אם נתן כיפר ואם לא נתן לא כיפר
דברי ר"ע ר' יוחנן [בן נורי] אומר שירי מצוה הן בין ניתן בין שלא ניתן
כיפר ומעלין עליו כאילו לא כיפר מאי כאילו לא כיפר אילימא דמבעי
לאיתויי קרבן אחרינא האמרת בין ניתן בין לא ניתן כיפר אלא כיפר
גברא לא כיפר קמי שמיא הכא נמי כיפר כו' התם נמי כיפר מתן בהונות
לא כיפר מתנות הראש ת"ש ר' שמעון אומר כבשי עצרת למה הן באין
כבשי עצרת שלמים נינהו אלא שעירי עצרת למה הן באין על טומאת
מקדש וקדשיו נזרק דמו של ראשון שני למה קרב על טומאה שאורעה
בין זה לזה אמור מעתה ראויין היו ישראל להקריב קרבנותיהן בכל עת
ובכל שעה אלא שחיסך הכתוב והא הכא דעשה דלאחר הפרשה וקא
מכפרא אי דאפרשינהו בבת אחת הכי נמי הכא במאי עסקינן דאפרשינהו
בזה אחר זה וליקו ולימא ליה לקרא דכי כתיבא בזה אחר זה כתיבא
אמר רב פפא קרבנות צבור קאמרת שאני קרבנות צבור דלב בית דין
קמתנה עליהן כדרב יהודה אמר שמואל דאמר רב יהודה אמר שמואל
קרבנות צבור סכין מושכתן למה שהן אמר ליה רב יוסף בריה דרב
שמואל לרב פפא ומי אית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה עליהן
והאמר רב אידי בר אבין אמר רב עמרם אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן
תמידין שלא הוצרכו לצבור

רש"י לא כיפר קמי שמיא. לנחת רוח לקונו ללא עבד מצוה מן המובחר: אם
נתן. שיריים על ראש מלרע כיפר כו' דכפרה אמתנות הראש כתיבא: שירי מצוה

הן. דכתיב והגותר הלכך הוי כשפיכת שיירי הדס דחטאת דללא מעכזי כדלקמן (דף נב.ג): ללא כיפר מתנות הראש. ויביא לוג אחר ויתן מתנות הראש ור' עקיבא כריך שיתחיל בזהונות: כבשי עזרת שלמים נינהו. והיכי תנא סיפא דמילתיה על טומאת מקדש וקדשיו והלא חובה ללחם הן באין להתיר את החדש במקדש למנחות ולזכורים: שעירי עזרת. גבי עזרת כתיבי שני שעירים חד בתורת כהנים ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת וחד בחומש הפקודים למוספין וקיימא לן במסכת שזועות (דף נב.ג). שעירי הרגלים באין על טומאת מקדש וקדשיו שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף: שני למה קרב. והלא ראשון כיפר לטומאה שלפניו: בין זה לזה. קס"ד בין הקרבתו של זה להקרבתו של זה: וראויים היו ישראל כו'. דכל שעה] בספק חוטאין קיימי: אלא שחיסך הכתוב. חסך מעונותיהם ולא דקדק אחריהם לפי שחס על ממונם וחזירו במסכת מנחות (דף עו:) מפני החיסחון ומפרש מאי מפני החיסחון התורה חסה על ממונם של ישראל: והא הכא. לטומאה שאירעה בין זה לזה עשה דלאחר הפרשה הוא שהרי מאתמול הופרשו וקתני דשני מכפר טומאת מקדש וקדשיו עשה נמי הוא דכתיב ויטלחו מן המחנה וגו' (במדבר ה): אי דאפרשינהו בבת אחת הכי נמי. דלא מכפר שני אמידי ואין כריך לבא: הכא במאי עסקינן. דהוארך שני לבא דאפרשינן בזה אחר זה והאי שאורעה בין זה לזה דקתני שאורעה אתמול בין הפרשתו של זה להפרשתו של זה ולעולם אעשה דלאחר הפרשה לא מכפר: וליקום ולימא ליה כו'. בתמיה אפשר שלא בא הכתוב אלא לכך והלא בכל שנה הצריכו שנים: לב בית דין. (העם) העוסקין בצרכי צבור מתנה עליהן שאפי' יפרישו הכהנים בבת אחת לא תהא הפרשת האחרון הפרשה עד סמוך להקרבתו כדי שיהא ראוי שני זה לבא על טומאה שאורעה בינתיים: קרבנות צבור סכין. השוחטין מושכתן למה שהן ראויים ועומדין ואפילו לא ידע השוחט מה הן (או) כגון תמידין שלא הוצרכו לצבור שניקחו מתרומה ישנה והגיע אחד בניסן שמארה להביא מן החדש כדאמרינן בראש השנה (דף נב.ג). שוחטין וכשרין לקיץ המזבח כדין שאר מותר תרומת כסף הנשאר בקופות התרומה כשמגיע אחד בניסן שמקיימין בו את המזבח ואע"ג דלכסם תמידין נלקחו ולא לכסם עולת נדבת צבור כגון קיץ המזבח הואיל ולא חזו לתמידין קרבי

למאי לחזו מקום ללב צ"ד מתנה עליהן אם הולכנו ואם לאו יקיינו בהן את המזבח ונראה בעיני ללא ללא גרסי לה להא דשמואל הכא דהא מוקמינן ליה צפ"ק דשבועות (דף יב:) אליבא דמאן לית ליה לב בית דין מתנה עליהן: (רפ"י)

תוספות לא כיפר מתנות הראש. פי' בקונט' וביא לוג אחר ויתן מתנות הראש ולר' עקיבא צריך להתחיל בבהונות ותימה דבסוף הוציאו לו (יומא דף סא.) משמע דלכולי עלמא אין מתנות הראש מעכבות ואפילו נשפך הלוג דפליגי התם ר"א ור"ש ורבנן בנתן מקצת מתנות שבבהונות ונשפך הלוג וקתני סיפא גמר מתנות שבבהונות ונשפך הלוג דברי הכל מתנות שבראש אינן מעכבות כלל דאין צריך להביא אחר דבענין אחר אי אפשר לפרש וזהו דלא כתנאי דהכא וצ"ל דלר' יוחנן בן נורי נמי אין מעכבות כלל ואין צריך לעשותן ומעיקרא ס"ד לא כיפר קמי שמיא אפילו מה שעשה כבר כגון מתנות בהונות עצמן אע"פ שנתן אין בהן ריצוי גמור לפי שחיסר מתנות הראש אע"ג דלא מעכבי כמו שאמר לעיל שקרבן שעשה לא כיפר קמי שמיא בשביל סמיכה שלא עשה אע"ג דלא מעכבת והדר מסיק ומתן בהונות שכבר עשה כיפר לגמרי שיש בהן ריצוי גמור אבל מתנות הראש לא כיפר קמי שמיא ואין צריך לעשותן דכתיב והנותר וגו' וכן הקרבן כשר וכיפר על כל עשה שקודם לכן אבל סמיכה לא כיפר דהוא לאחר הפרשה עד שיביא קרבן אחר אבל קשה על זה דלא הוי ליה לתרץ רק התם כתיב והנותר וגבי סמיכה לא כתיב והנותר וצ"ל דהתם ה"פ מתנות הראש לא מעכבי דכיון שקיבל מדם האשם ומן השמן על הבהונות אינו קרוי עוד מחוסר כפורים אלא מותר לאכול בקדשים וליכנס למקדש דמתן שמן נמי קרוי קרבן כדאמר פרק בית שמאי (לקמן מד:) לכל קרבנם לרבות לוג שמן של מצורע ולכן לכל הפחות צריך ליתן על הבהונות קודם שיהא מותר בקדשים. ברוך: **וליקו** ולימא ליה לקרא דכי כתיבא בזה אחר זה כתיבא. הא לא פריך דלימא ליה לקרא שלא חייב להביא שנים אלא כשהפריש בזה אחר זה אבל הפריש שנים בבת אחת [אינו חייב] שזו אינו קושיא דאפי' הפריש שנים בבת אחת נהי כשקרב האחד לא מהני השני שהופרש עמו מכל מקום יכול להפריש אחר כן ולהקריב ומועיל דלעולם חייבה תורה להביא שנים אלא הכי פריך דאטו מי לימא ליה לקרא דכי משתעי [שצריך להקריב ב' דוקא כשמפריש בזה אחר זה וקשה ליפרך נמי דאטו מי לימא ליה לקרא דכי משתעי] ע"י לב ב"ד ונראה דבלאו קרא הוה קשיא ליה משעירי עצרת שעושין כל שנה שדוחק הוא להעמידם ולומר שהיו מפרישין אותן בזה אחר זה: **סכין** מושכתן למה שהן. בסוף פרק קמא דשבועות (דף יב:) אמרינן דשמואל סבר להא דר' יוחנן דהתם ובסמוך מייתי לה אמר רבי יוחנן תמידין שלא הוצרכו לצבור לדברי ר"ש אין נפדין תמימים פירוש אלא מקיצין בגופן את המזבח כדקאמר התם לר' שמעון ופי' שם בקונט' דשמואל סבר לה להא דאמר

רבי יוחנן לדברי ר"ש אין נפדין תמימים ומקיצין בהן את המזבח דאמר שמואל סכין מושכתן למה שהן פי' סכין השוחטן סתם מושכתן לקרבן שהופרשו מתחילה כגון עולת תמיד לעולת קיץ אע"פ שאין זה אותו קרבן כיון דמעיקרא עולה והשתא עולה והשתא קשה מאי מייתי התם תניא נמי הכי מברייתא הלא ממתני' דהתם הוה ליה לאיתויי ועוד דבהדיא מוכח בשמעתין דמילתיה דשמואל דווקא כרבנן דפליגי עליה דרבי שמעון דאית להו לב בית דין מתנה עליהן ויש פירושים ברש"י שמוגה בהן נראה בעיני דלא גרסינן הא דשמואל הכא דהא בפרק קמא דשבועות מוקמינן לה אליבא דמאן דלית ליה לב בית דין מתנה עליהן וזהו דוחק למחוק כל מילתיה דשמואל מן הספרים ועוד נראה שדברי הקונטרס סותרים זה את זה שפירש סכין מושכתן למה שהן ראויין ועומדין כגון תמידין שלא הוצרכו לצבור שנקחו מתרומה ישנה והגיע אחד בניסן מקיצין בהן את המזבח ואף על גב דלשם תמידין נלקחו ולא לשם עולות נדבת צבור הואיל ולא חזו תו לצבור קרבי למאי דחזו משום דלב בית דין מתנה עליהן אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו יקיצו בהן אלמא לפירושו לא מהני תנאי בית דין למיקרב תו לתמידין ואחר כך פירש לדברי חכמים נפדין תמימים דאית להו לב בית דין מתנה עליהן להכשירן לתמידי שנה הבאה שאם לא הוצרכו יהיו לדמיהן שיפדו אותן ממעות חולין בלא מום ויוציאום לחולין ויפלו דמיהן למותר תרומה ואחר כך יקחו אותן מתרומה חדשה ויוכשרו לתמידים ונראה כפירוש הערוך וזה לשונו סכין מושכתן למה שהן פירוש למה שהן אם תמידין אם מוספין סכין מושכתן להיות כן אבל טרם שמושכתן הסכין אין לומר איזה תמיד ואיזה מוספין אלא תלויין ועומדין בתנאי לב בית דין שכך מתנה עליהן לב בית דין אף על פי שאמרו שהן תמידין אם ירצו להקריבן לשם זבח אחר רשאי לפי שבזמן שמשך הסכין לשחיטת התמיד הרי הוא תמיד ובזמן שמשך זה הסכין לשל מוסף הרי הוא מוסף וזה סייעתא לר' יוחנן [דאמר] שאם לא הוצרכו להן [אליבא דרבנן] נפדין תמימים שלא משכתן סכין לעולם והשתא להאי פירושא לא גרסינן תניא נמי הכי דמילתא דשמואל כרבנן אלא גרסי' תניא מודה ר' שמעון כו' (תוספות)

בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא שעירי עצרת שקבל דמן בשני כוסות ונזרק דמו של ראשון שני למה הוא בא על טומאה שאורעה בין [זריקה של] זה לזה (נזרק דמו של שני למה הוא קריבין) עד כאן לא מיבעיא ליה אלא עשה דלאחר שחיטה אבל עשה דלאחר הפרשה לא קא מיבעיא ליה דלמא אם תימצי לומר קאמר : איתמר תודה ששחטה לשם תודת חבירו (כשרה) רבה אמר כשרה רב חסדא אמר פסולה רבה אמר כשרה תודה לשם תודה נשחטה רב חסדא אמר פסולה לשום שלמים דידיה נשחטה בעינן אמר רבה מנא אמינא לה דתניא [\[ויקרא ז-טו\]](#) ובשר זבח תודת שלמיו ביום הקריבו את זבחו וגוי' אבא חנין אמר משום ר' אליעזר בא ללמד תודה ששחטה לשם שלמים כשרה שלמים שנשחטו לשם תודה פסולים ומה הפרש בין זה לזה תודה קרויה שלמים ואין שלמים קרויין תודה שלמים לשם תודה פסולה הא תודה לשם תודה כשרה מאי לאו דחבריה לא דידיה אבל דחבריה מאי פסולה אדתני שלמים לשם תודה פסולה ליתני תודה לשם תודה וכ"ש שלמים לשם תודה שלמים לשם תודה דידיה איצטריך ליה סלקא דעתך אמינא מדתודה קרויה שלמים שלמים נמי קרויין תודה וכי שחיט להו לשם תודה ליכשרו קא משמע לן : אמר רבא חטאת ששחטה לשם חטאת כשירה לשם עולה פסולה מאי טעמא [\[ויקרא ד-לג\]](#) ושחט אותה לחטאת אמר רחמנא והרי חטאת לשם חטאת נשחטה לשם עולה פסולה ואמר רבא חטאת ששחטה על מי שמחוייב חטאת פסולה על מי שמחוייב עולה כשרה מאי טעמא וכפר עליו עליו ולא על חבירו חבירו דומיא דידיה במחוייב כפרה כמותו ואמר רבא חטאת ששחטה על מי שאינו מחוייב כלום פסולה שאין לך אדם בישראל שאינו מחוייב עשה ואמר רבא חטאת מכפרת על חייבי עשה מק"ו על חייבי כריתות מכפרת על חייבי עשה לא כל שכן למימרא דבת מינה היא והאמר רבא חטאת ששחטה על מי שמחוייב חטאת פסולה על מי שמחוייב עולה כשרה

רפ"י לדברי רבי שמעון אין נפדין תמימין. דהכי גמר לה רבי יוחנן מרביה דפליגי בה רבי שמעון ורבנן לרבי שמעון לית ליה לבב צ"ד מתנה עליהן להכשירן לתמידי שנה הבאה [לומר] אם הולכנו הולכנו ואם לאו יהא קדושים לדמיהן שיפדו אותן ממעות חולין בלא מוס ויוציאם לחול ויפלו דמיהם למותר תרומה ואחר כך יחזרו ויקחו אותם מתרומה חדשה ויכשרו לתמידין ולדברי חכמים נפדין

תמימים דאית להו לב בית דין מתנה עליהן תנאי זה אלמא לית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה עליהן (בהן) דאי אית ליה יוכסרו לתמידין ולא יקייצו אללא לית [ליה לב ב"ד מתנה] כך שמעתי בשבועות: ועוד. אי נמי בעית למימר דקרא דחיק ומוקי אנפשיה כשהפרישן בזה אחר זה ובטומאה דערב יום טוב קאמר מי מלית למימר דכי קתני שאירעה בין זה לזה בהפרשה קאמר והא בעא מיניה כו': בשתי כוסות. נשחטין כ אחד ואין שהות לאורועי טומאה בין שחיטתיהן ונזרק דמו של ראשון שני למה קרב לר' שמעון הרי אין טומאה בין זה לזה ואמר ליה לטומאה שאורעה בין זריקתו של זה לזריקתו של זה: ע"כ לא מיבעיא כו'. אפילו לרבי ירמיה לא מתמה אללא אי מכפר אעשה דלאחר שחיטתו אי לא מכלל דפשיטא ליה דבין זה לזה דקאמר רבי שמעון בטומאת י"ט קאמר בין שחיטתו של זה לשחיטתו של זה: דלמא אם תמלא לומר קאמר. דלמא תרוייהו קמיבעיא ליה והכי קמיבעיא ליה האי בין זה לזה דקאמר רבי שמעון קודם הפרשה קאי או לאחר הפרשה קאי ואם תימלי לומר אחר הפרשה נמי קאי קודם שחיטה או אפילו לאחר שחיטה עד זריקה ואהדר ליה איהו אפילו עד זריקה ודלמא לא קיימא לן כר' זירא ולא איפשיטא בעיין: תודה ששחטה לשם תודת חבירו. לא ששחטה ע"מ שיתכפר בה מי שאינו בעליה ואין זה שינוי בעלים אללא שינוי קודש שהיתה לראובן תודה ולשמעון תודה אחרת ושחט את תודתו של זה לשם תודתו של זה [וה"ה] בשוחט חטאת חלב לשם חטאת דם: כשרה. ועולה לבעלים דאפי' שינוי קדש אין כאן: פסולה. לא עלתה לבעלים דשינוי קדש הוא: לשם שלמים דידיה בעינן. דכתיב זבח תודת שלמיו והאי דאיפלוג בתודה משום דמינה מייתי רבה סייעתא למילתיה מדאבא חנן ומיהו ה"ה לשאר זבחים: כשרה. עלתה לבעלים: פסולין. לא עלו: לא דידיה. ואע"פ שלא באו על הודייה אחת דארבעה כריכין להודות כדאמרינן בצרכות (דף נד:) וכתיב בהו (תהלים קז) ויזבחו זבחי תודה ושחט תודה בשעת עלייתו מן הים לשם תודה שהפריש על יציאתו מבית האסורין: חטאת ששחטה לשם חטאת. כגון חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם: כשרה. ועלתה לו: פסולה. פסולה לגמרי כדתנן חוץ מן הפסח והחטאת: על מי שמחוייב חטאת. בשינוי בעלים על מנת לזרוק דמה לשם חבירו המחוייב חטאת כמותו:

שאינו מחוייב עשה. שלא עבר עשה ובעשה שייך למימר חטאת כדמפרש ואזיל: ואמר רבא חטאת מכפרת על חייבי עשה. הלכך מחוייב כפרה כמותו הוא: למימרא. לעשה בת מינה לחטאת היא: והאמר רבא כו' על מי שמחוייב עולה כשרה. אלמא לאו מיניה הוא דהא עבירות עשה בידו שהפריש עולה עליהן: (רפ"ו)

תוספות וטעמא משום דבאין לכפר על [טומאת] מקדש וקדשיו כמתניתין דהתם ובברייתא חידש טפי ממתניתין והא דקתני שתחלתו לא בא אלא לכפר על מזבח החיצון לאפוקי שעיר הפנימי דבעינן תרתי טומאת מקדש ומזבח החיצון ואף על גב דמשמע התם דאי לא משום גזירה הוי מקיצין בגופן אפי' במותר חטאות הפנימיות היינו משום דהכי גמירי דמותר חטאות צבור לעולה ורבינו חננאל מפרש כפירוש הערוך וגריס התם תניא נמי הכי וקאי אמילתא דרבי יוחנן דאמר דלרבי שמעון מקיצין בהן בגופן הואיל ומעיקרא עולה והשתא עולה אבל לא במותר חטאת כו' ותימה אמאי נטר עד לסוף דלעיל הוה ליה לאתויי: **דלמא** אם תימצי לומר קאמר. ורבי זירא נמי שהשיב נמי לרבי ירמיה על טומאה שאירעה בין זו לזו כמו כן אם תימצי לומר קאמר וקושיא ראשונה ומי אית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה לא חש לתרץ דאיכא למימר דאפרשינהו בזה אחר זה ואינו חושש בקושיא דליקו ולימא ליה לקרא כו' ועוד דהיכא דלית ליה תקנתא ברעייה אית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה כדמוכח במנחות פ' התודה (עט:): ומיהו הא מוכח דהיכא דאית ליה תקנתא ברעייה לית ליה לב בית דין מתנה וכאן אית ליה תקנתא ברעייה: **תודה** ששחטה לשם תודת חבירו כשרה. ועולה לשם חובה משום שנוי בעלים לא מיפסלא דאין שינוי בעלים אלא (א"כ) בזריקה ורב חסדא אמר פסולה פירוש לא עלתה לשם חובה משום דהוי שינוי קודש כשאמר תודת פלוני לשם תודה אחרת של פלוני אבל אמר תודה זו לשם פלוני כשרה גמורה לפי שהוא שינוי בעלים בשחיטה דכשירה גמורה: **הגה"ה** רב חסדא אמר פסולה. נראה דוקא בתודה פליג משום דכתיב בהן קרא שלמיו ובקונטרס פירש דהוא הדין בשאר קרבנות: **אמר** רבא חטאת ששחטה לשם חטאת כשרה. פירש רבינו תם דרבה כרב חסדא ס"ל דהא דרבה אידחי וטעמא דתודה משום שלמים משמע דר"ל דאיירי ששחטה לשם חטאת חבירו ונראה דלאו בהכי מיירי מדלא קאמר בהדיא חבירו אלא מיירי בחטאת חלב לשם חטאת דם כדאמר רבא לקמן בפירקין (דף ט:): חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם לשם חטאת עבודת כוכבים כשרה לשם חטאת נזיר לשם חטאת מצורע פסולה הני עולות נינהו ואם תאמר ותרת דרבה למה לי ויש לומר דהך דהכא נקט לאשמועינן דשינוי קודש איפכא משינוי בעלים אע"ג דרבא לא פירש הפסוקים כדבריו מדאמר בריש פירקין (לעיל דף ג:): דרב יוסף בר אמי רמי שינוי קודש ומשני [והוא] דלקמן נקט לחלק בחטאות וגם משום בעיא דאחר כך דבעי

רבא חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דטומאת מקדש וקדשיו מהו: **חטאת** ששחטה על מי שמחוייב עולה כשרה. וכגון שלא הפרישה עדיין דאי הפרישה הוה ליה כעל מי שאינו מחוייב כלום אם תימצי לומר דלא מכפרא אעשה דלאחר הפרשה דמסתמא עולה יביא ויכפר על הכל איני דאמר הרי עלי עולה דכשיפרישנה יכפר על כל עשה שעבר: על מי שאינו מחוייב כלום פסולה: אי דגרסינן בהא מימרא עולה דגבי עולה נמי כתיב לכפר עליו דאי גרסינן הכא חטאת ל"ל אידך מילתא דרבא דחטאת מכפרת על חייבי עשה מהכא שמעינן לה: על חייבי עשה לא כל שכן. מהאי קל וחומר הוה לן למימר דאפילו מקיבעא מכפרא אלא דאינה מכפרא הואיל ועיקרא למילתא אחריתי קאתיא ואהני קל וחומר לקופיא: (תוספות)

ב - **ז** **דף**

מקיבעא לא מכפרא מקופיא מכפרא ואמר רבא עולה ששחטה שלא לשמה אסור לזרוק דמה שלא לשמה איבעית אימא קרא איבעית אימא סברא איבעית אימא קרא **[דברים כג-כד]** מוצא שפתיך תשמור וגוי איבעית אימא סברא משום דשני בה כו' כדריש פירקא ואמר רבא עולה הבאה לאחר מיתה שחטה בשינוי קודש פסולה בשינוי בעלים כשרה דאין בעלים לאחר מיתה ורב פנחס בריה דרב אמי אמר יש בעלים לאחר מיתה אמר ליה רב אשי לרב פנחס בריה דרב אמי דוקא קאמר מר יש בעלים לאחר מיתה ובעי לאיתויי עולה אחריתי או דלמא דאי איכא כמה עשה גביה מכפרא אי"ל דוקא קאמינא ואמר רבא עולה דורון היא היכי דמי אי דליכא תשובה **[משלי כא-כז]** זבח רשעים תועבה ואי דאיכא תשובה התניא עבר על מצות עשה ושב לא זז משם עד שמוחלים לו אלא ש"מ דורון הוא (חטאת ע"ל מ"י מכפ"ר עול"ה לאח"ר דורו"ן סימ"ן) תניא נמי הכי אי"ר שמעון חטאת למה באה למה באה לכפר אלא למה באה לפני עולה לפרקליט שנכנס [ריצה פרקליט נכנס] דורון אחריו: חוץ מן הפסח והחטאת כו': פסח מנלן דכתיב **[דברים טז-א]** שמור את חדש האביב ועשית פסח שיהו כל עשיותיו לשם פסח אשכחן שינוי קודש שינוי

בעלים מנלן דכתיב [\[שמות יב-כז\]](#) ואמרתם זבח פסח הוא שתהא זביחה לשם פסח אם אינו ענין לשינוי קודש תניהו ענין לשינוי בעלים אשכחן למצוה לעכב מנלן אמר קרא [\[דברים טז-ב\]](#) וזבחת פסח לה' אלהיך וגוי מתקיף לה רב ספרא האי וזבחת להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדרב נחמן דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבון מנין למותר פסח שקרב שלמים שנאמר [\[דברים טז-ב\]](#) וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר והלא אין פסח בא אלא מן הכבשים ומן העזים מכאן למותר הפסח שיהא לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר ומאי ניהו שלמים אלא אמר רב ספרא וזבחת פסח לכדרב נחמן שמור את חדש האביב למצוה בשינוי קודש ואמרתם זבח פסח בשינוי בעלים למצוה הוא לעכב בין הכא והכא ואשכחן זביחה שאר עבודות מנלן הואיל וגלי גלי רב אשי אמר הואיל וגלי גלי לא אמרינן אלא [עבודות] מנלן דכתיב [\[ויקרא ז-לז\]](#) זאת התורה לעולה ולמנחה וגוי ותניא [\[ויקרא ז-לח\]](#) ביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם זה בכור ומעשר ופסח הקישו הכתוב לשלמים מה שלמים בין שינוי קודש בין שינוי בעלים בעינן למצוה אף כל בין שינוי קודש בין שינוי בעלים למצוה וכשלמים מה שלמים בין זביחה בין שאר עבודות לא חלקת בהן למצוה אף פסח לא תחלוק בו בין זביחה לשאר עבודות לעכב (משום שנאמר הוא בזביחה אינו אלא לעכב) אלא הוא למה לי כדתניא נאמר בפסח הוא בשחיטה לעכב אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין והוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר: חטאת מנלן דכתיב [\[ויקרא ד-לג\]](#) ושחט אותה לחטאת שתהא שחיטה לשם חטאת אשכחן שחיטה קבלה מנלן דכתיב

רס"י מקיזעא לא מכפרא. חטאת אעשה: מקופיא מכפרא. הלכך על מי שמחוייב עולה כשרה כיון [דהפריש] עולה שייכי כולהו עשה שזידו אעולה ותו לא שייך חטאת גביה אכל מי שלא הפריש כלום ועזירות עשה זידו שייך חטאת גביה דאילו הוה מתחייב חטאת מכפר עשה מקופיא הלכך הייל שמייה אחטאתו שנשחטה לשמו לפוסלה: לאחר מיתה. שמת בעליה והקריבה היורש: פסולה. לא עלתה ורריך היורש להביא אחרת: יש בעלים. שהיורש הוא בעליה: דוקא קאמר מר. אי פליגי אדרבא ובעי לאתויי אחריתי או דלמא דאי איכא כמה עשה גביה דירש מכפרא אם לא שניה בה ומיהו היכא דשני לא בעי לאתויי אחריתי דהא

איהו לא נדר מידי: עולה דורון היא. אינה באה לכפר על עשה כפרה ממך אלא אחר שכפרה התשובה על העשה היא באה להקבלת פנים כאדם שסרח במלך וריאהו ע"י פרקליטין וכצבא להקביל פניו מביא דורון בידו: היכי דמי. כלומר היכי דמי שתהא באה לכפרה: אי דליכא תשובה. אעבירות עשה שבידו: זבח רשעים תועבה. פסוק הוא במשלי (כא): למה באה לפני עולה. כל מקום שמביא חטאת ועולה חטאת קודם כדיליף לקמן בפרק כל התדיר (דף פט.). פרקליט. מליץ טוב: פסח מנלן. בין למאנה בין לעכב דקס"ד לא אתי לן כשאר זבחים משלמים ללא כתיב בהוא קרא דזאת התורה דאיתרבי כל הזבחים מיניה למאנה: מותר הפסח. שאבד ונתכפר באחר ונמלא הראשון: לדבר הבא מן האלון ומן הבקר. היינו שלמים שהן באין מכל לאן ומכל בקר בין זכרים בין נקבות מה שאין כן בשאר זבחים שהוקבעו או בזכר או בנקבה עולה ואשם הוקבעו בזכרים חטאת הוקבע בנקבות והוקבע בזכרים כגון שעיר נשיא אינו בא בנקבה: למאנה בשנינו קודש. בכולהו עשיות ילפינן מיניה דהא כתיב ועשית: הוא. משמע פסח הוא בהוייתו לשמו כשר שלא לשמו פסול: דהכא והכא. בשנינו קודש ובשנינו בעלים דהוא משמע אתרוייהו כשהוא עשוי כמארתו משמע: ואשכחן זביחה. בשנינו [קודש ובשנינו] בעלים: זיום אורתו. סמוך לזאת התורה ודרשינן סמוכין זיום אורתו להקריב את קרבניהם לרבות קרבנות שלא הוזכרו במקרא בענין שלמעלה: אף כל כו'. הלכך מאנה בפסח ילפינן משלמים דרבינן להו לעיל לשנינו קודש ולשנינו בעלים (ועשית פסח לעכב בכל עשיותיו בשנינו קודש ואמרתם זבח פסח לעכב בזביחה בשנינו בעלים): וכשלמים. כלומר כיון דגלי קרא עכובא בזביחה ילפינן שאר עבודות לעכובא מהיקשא דמאנה כשלמים מה שלמים כו': הכי גרסי' אלא הוא למה לי לכדתניא [וכו'] אבל אשם לא נאמר כו' ול"ג כל מקום שנאמר בזביחה אינו אלא לעכב דהך ברייתא לקמן היא בפירקין בדינא ר' אליעזר ורבי יהושע ול"ג ליה: לכדתניא. כלומר לגלויי על הוא דגבי אשם ללא ילפינן פסול מיניה כדמהדר ליה רבי יהושע לר' אליעזר לקמן בפירקין (דף י:): שהיה דורש אשם הוא לשמו כשר שלא לשמו פסול וקא מהדר ליה רבי יהושע פסח נאמר בו הוא בשחיטה לפיכך שלא לשמו פסול אבל אשם כו': (רש"י)

תוספות עולה דורון היא. אע"ג דאעשה מכפרת יותר מחטאת דהא מכפרא מקיבעא: **ריצה** פרקליט. אע"ג דאיכא עולת יולדת ומצורע ונזיר דלא מייתי קרבן אלא לאישתרויי בקדשים כדאמר בפרק בתרא דכריתות (דף כו.) ואפילו הם חטאתם קודמת לעולה דלא חלקה תורה: **ואמרתם** זבח פסח. האי קרא כתיב ברישא ושמור את חודש האביב הוה ליה לאוקומי [בשינוי בעלים] באם אינו ענין אלא משום דכייל בה כל עבודות דכתיב ועשית פסח [דמשמע] מסתמא כל עשיות הלכך מוקי ליה לשינוי קודש: **וזבחת** פסח. בסוף התודה (מנחות פב.) דריש לה במשנה לדבר שבחובה [שהיא באה מן החולין] והתם בגמרא נמי מייתי דרשא דהכא: **ומאי** ניהו שלמים. דעולה ליכא למימר דאינה באה מכל צאן ובקר כדפי' בקונטרס דאינה באה נקבה ועוד איכא לקמן תלתא קראי וההוא דאם כבש מוכח בהדיא דהוי שלמים ועוד דדוחין קדשים קלים אצל קדשים קלים ולא אצל קדשי קדשים כדלקמן (דף ט.). **וזבחת** פסח לכדרב נחמן. בסיפרי פרשת עשר תעשר דריש כולהו בשנוי קודש והכי איתא התם וזבחת אין לי אלא זביחה שאר עבודות מנין ואשינוי [קודש] קאי ת"ל ועשית יכול אף הקטר חלבו ת"ל וזבחת ואין זה בסוגיא שלנו: **הוא** לעכב בין הכא בין הכא. בשינוי קודש בכל עבודות בשינוי בעלים בזביחה אע"ג דהוא בזביחה כתיב בפרשת בא אל פרעה וקרא דועשית בפרשת ראה אנכי מכל מקום משמע הוא בהוייתו כשהוא עשוי כמצותו כדפי' בקונטרס והשתא הא דקאמר אשכחן זביחה שאר עבודות מנא לן אשינוי בעלים קאי עוד יש לפרש דבין בשינוי קודש בין בשינוי בעלים קבעי מנא לן לעכב דהוא קאי דוקא אזביחה ומדאפקיה רחמנא לשינוי בעלים בלשון שינוי קודש אית לן לאוקומי הא דזביחה לעכב בין בשינוי בעלים בין בשינוי קודש ושינוייא דהואיל וגלי גלי לא ניחא להאי פירושא כמו לפירוש קמא: מה שלמים בין בזביחה בין בשאר עבודות לא חלקת בהן: וא"ת כיון דכתיב ועשית פסח לעכב בשינוי קודש בכל עשיות לשתוק קרא מזביחה ותיתי משלמים דמה שלמים לא חלקת בין בשינוי קודש לשינוי בעלים למצוה אף לפסח לא תחלוק לעכב: **אלא** הוא למה לי. לקמן בפרק בית שמאי (דף לו:) ובפסחים פרק מי שהיה טמא (דף צז.) דריש הוא דפסח למעוטי תמורת פסח ותרי הוא כתיבי ובפסחים בסוף תמיד נשחט (דף סב:) דריש רבי אליעזר מהוא דפסח לא הוא כשר לשם אחרים ולא אחרים כשרין לשמו ורבי אליעזר לטעמיה דאית ליה עכובא באשם ולא מוקי ליה למימר אבל אשם לא נאמר בו הוא כו': **כל** מקום שנאמר הוא בזביחה. פירש בקונטרס ולא גרסינן ליה משום דליתיה בברייתא דלקמן ואין למחוק בשביל כך הספרים דאפשר שהיא בברייתא בשום מקום בתוספתא:

{ויקרא ד-כה} ולקח הכהן מדם החטאת שתהא קבלה לשם חטאת ואשכחן שחיטה וקבלה זריקה מנלן דאמר קרא **{ויקרא ד-כו}** וכפר עליו הכהן מחטאתו שתהא כפרה לשם חטאת אשכחן שנוי קדש שנוי בעלים מנלן דאמר קרא עליו עליו ולא על חבירו אשכחן למצוה לעכב מנלן כדאמר רב הונא בריה דרב יהושע חטאת חטאתו הכא נמי חטאת חטאתו אשכחן מצוה בשנוי קדש וזריקה בשנוי בעלים בין למצוה בין לעכב בכל עבודות בשנוי קדש ובשאר עבודות בשנוי בעלים בין למצוה בין לעכב מנלן דאמר ר' יונה אתיא מחטאת נזיר דכתיב **{במדבר ו-טז}** והקריב הכהן לפני ה' ועשה את חטאתו ואת עולתו שיהו כל עשיותיו לשם חטאת אשכחן שנוי קדש שנוי בעלים מנלן (אם אינו ענין לשנוי קדש תניהו ענין לשנוי בעלים אשכחן למצוה אמר רב הונא [בריה דר"י] חטאת חטאתו מתקיף לה רבינא אלא מעתה עולת עולתו מאי דרשת ביה ולרבינא מנחת מנחתו נסך נסכו מאי דרשת בהו ההוא מבעי ליה מנחתם ונסכיהם בלילה מנחתם ונסכיהם אפי' למחר אלא עולת עולתו מאי דרשת בהו ותו מי גמרי מהדדי חטאת חלב מחטאת נזיר לא גמרה שכן יש עמה דמים אחרים חטאת נזיר מחטאת חלב לא גמרה שכן כרת אלא אמר רבא אתיא מחטאת מצורע דכתיב **{ויקרא יד-ט}** ועשה הכהן את החטאת שיהו כל עשיותיו לשם חטאת ואשכחן שנוי קדש שנוי בעלים מנליה אמר קרא **{ויקרא יד-ט}** וכפר על המטהר וגוי' על המטהר זה ולא על המטהר חבירו ואכתי מי ילפא מהדדי חטאת חלב מחטאת מצורע לא ילפא שכן יש עמה דמים אחרים חטאת מצורע מחטאת חלב לא גמרה שכן כרת מחדא לא אתיא תיתי חדא מתרתי בהי לא לכתוב [לא לכתוב] רחמנא בחטאת חלב ותיתי מהנדך מה להנדך שכן יש עמהם דמים אחרים לא לכתוב רחמנא בחטאת נזיר ותיתי מהנדך מה להנדך שכן אין להן שאלה לא לכתוב רחמנא בחטאת מצורע ותיתי מהנדך מה להנדך שכן אין באין בדלות אלא אמר קרא **{ויקרא ז-לז}** זאת התורה לעולה ולמנחה וגוי' הקישו הכתוב לשלמים מה שלמים בין שנוי קדש בין שנוי בעלים בעינן לשמן למצוה אף חטאת

בין שנוי קדש בין שנוי בעלים בעינן לשמן למצוה הילכך מצוה משלמים והנך קראי לעכב ואשכחן חטאת חלב דכתיב בה לחטאת

הש"י ולקח הכהן. לשון קבלה הוא: וכפר. היינו בזריקה הולכה לא אנטריך קרא דככלל קבלה היא מתרביא ליה: אשכחן למאנה כו'. ואי קשיא מאנה מהיקשא דזאת התורה משלמים אחיא כשאר כל הזבחים אין הכי נמי ומסקנא מהתם יליף לה לקמיה ומעיקרא הוא דמהדרינן דנכתבו כולהו בגופיה: כדאמר רב הונא כו'. לקמן בשמעתינן: חטאתו. וכפר עליו הכהן מחטאתו (כשזרק דמו לשמו חטאת חטאתו) מדהוה ליה למכתב מחטאת וכתיב וי"ו יתירא למדרש בה לשם בעלים: אשכחן מאנה בשנוי קדש. בכל עבודות וזריקה אשכחן בה מאנה ועכוב בשנוי בעלים דהאי מחטאתו נמי בזריקה כתיב שהיא הכפרה: לעכב בכל עבודות בשנוי קדש. שלא למדנו לאחד מהן ושאר עבודות לבד מזריקה בשנוי בעלים בין למאנה בין לעכב מנלן: שיהו כל עשיותיו לשם חטאת. ולמאנה לא אנטריך קרא דהא נפקא לן משאר חטאות והאי לעכובא: [ה"ג בס"א] אשכחן שנוי קדש שנוי בעלים מנלן: אמר רב הונא כו'. גבי נזיר כתיב ועשה את חטאתו ואת עולתו הרי למאנה וכשלמים מה שלמים לא חלקת בהן בין זריקה לשאר עבודות בשנוי בעלים למאנה אף חטאת לא תחלק בין זריקה לשאר עבודות לעכב הרי לך מאנה ועכוב בין בשנוי קדש בין בשנוי בעלים כך נ"ל וכן יש לפרש גבי חטאת מאורע לקמן נ"ל: ולרבינא. דלא קשיא ליה אלא עולת עולתו מנחתו ונסכו דכתיבי נמי גבי נזיר אמאי לא קשיא ליה: ההוא מיבעי ליה. כי היכי דדרשינן לכל מנחתם ונסכיהם בלילה ואפי' למחר שיוכשרו לבא למחר לבא בלילה הכי נמי דרשינן להאי ועשה את מנחתו כל זמן שיעשנו הוא קרוי מנחתו ונסכו של זה אע"פ שלא קרבו עם זבחו: מי גמרי. שאר חטאות וחטאת נזיר מהדדי דתמאי לומר חד למאנה וחד לעכב סתם חטאת קרי חטאת חלב משום דשכיחא טפי: שכן כרת. מכפרת על חייבי כרת אלמא לא גמרי מהדדי וכיון דלא גמרי מהדדי תרווייהו למאנה אנטריכו: ואשכחן שנוי קדש. ולעכב דהא נפקא לן מאנה לעיל בשאר חטאות: וכפר על המטהר. סיפיה דועשה הכהן את החטאת הוא ועל המטהר אכולהו עשיות קאי: ותיתי מהנך. נזיר ומאורע: שאלה. נזיר נשאל לחכם ועוקר נזירתו

ופטור מן הקרבן: שכן אין באין זללות גרסינו. שאין חטאות יורדות בעניות להביא עוף: והנך קראי לעכב. וכסלמים מה שלמים לא חלקת בהן למארה אף חטאת לא תחלוק זו לעכב וכיון דכתיב עכובא בזריקה אתיא להו לכולהו עבודות בהך דרשא מהיקשא דסלמים: אשכחן חטאת חלב דכתיב ציה לחטאת. ושחט אותה לחטאת בסתם חטאת כתיב אס נפס כי תחטא וגו': (רש"י)

תוספות זריקה מנלן מוכפר עליו הכהן מחטאתו. הרבה יש תימה דהני קראי דשחיטה וקבלה ושחט אותה לחטאת ולקח הכהן כתיבי בסתם חטאת כגון חטאת חלב בפרשת ויקרא גבי כשבה והאי קרא דוכפר עליו הכהן מחטאתו כתיב בחטאת דשמיעת קול וביטוי שפתים אבל בחטאת חלב לא כתיב מחטאתו אלא על חטאתו כתיב ובתורת כהנים באותה פרשה עצמה דחטאת חלב דריש מקרא דמחטאתו אע"ג דלא כתיב בההיא פרשתא וזהו תימה דשביק קרא דעל חטאתו דכתיב בההיא פרשתא ושמא משום דעל חטאתו לאחר הקטרת אימורים הוא דכתיב אבל תימה דלקמן משמע דכל הני קראי דהכא בחטאת חלב כתיבי דקאמר אשכחנא חטאת חלב אבל חטאת דשמיעת קול וביטוי שפתים מנא לן וי"ל דהכי קאמר לקמן אשכחנא חטאת חלב עכובא שחיטה וקבלה בשנוי קדש ושאר עבודות נילף כדאמר לעיל מה שלמים לא חלקת בין זביחה לשאר עבודות למצוה אף כאן לא תחלוק לעכב וקבלה נמי לא הוצרך לכתוב אבל שמיעת קול מנא לן דאע"ג דכתיב ביה וכפר עליו מחטאתו ודרשינן לעיל לשם חטאת היינו שנוי קדש בזריקה ולא חלקת לא נימא בזריקה לפי שהיא עיקר כפרה ושנוי בעלים בחטאת חלב נגמר משמיעת קול דליכא פירכא וי"מ דמחטאתו דקאמר היינו בשעיר נשיא דכתיב ביה נמי מחטאתו וקאי גם אחטאת חלב וקשה דכתיב לאחר הקטרת אימורים נראה לי ברו"ך. ועוד נ"ל דלא הוה מצי למדרש מוכפר על חטאתו אשר חטא דכתיב בחטאת חלב משום דהכי קאמר על פשעו אשר חטא (ולא בשמיעת קול מיירי בחטאת קרבנו) ולא משעיר נשיא דכתיב מחטאתו ונסלח לו והיינו מפשעו וחטאתו שלו ונסלח לו אבל בשמיעת קול לא כתיב זה ולא זו אלא מחטאתו היינו מקרבנו. ברו"ך: **וזריקה** בשנוי בעלים בין למצוה בין לעכב. תימה דמהאי קרא וכפר עליו הכהן מחטאתו דרשינן תרווייהו זריקה בשנוי קדש ושנוי בעלים ואם כן מחטאת חטאתו תיפוק ליה נמי עכובא בשנוי קדש כמו בשנוי בעלים דאתרווייהו קאי: ועשה את חטאתו שיהו כל עשיותיו לשם חטאת אשכחנא שנוי קדש שנוי בעלים מנ"ל אמר רב הונא בריה דרב יהושע חטאת חטאתו. כך גירסת הקונטרס ולגירסא זו מוקי ברישא לעכב בשנוי קדש קודם שנעמיד למצוה בשנוי בעלים באם אינו ענין ואינו משמע כן בכולי פירקא לעיל גבי שלמים ופסח דקאמר אשכחנא שנוי קדש שנוי בעלים מנא לן ומוקי ברישא בשנוי בעלים באם אינו

ענין קודם שיעמיד קרא לעכב ומיהו י"ל דשאני הכא דכבר אשכחנא קרא
לזריקה בשנוי בעלים ואית ספרים דגרסי אם אינו ענין לשנוי קדש דנפקא ליה
מהתם תניהו ענין לשנוי בעלים אשכחנא למצוה לעכב מנא לן אמר רב הונא
בריה דרב יהושע חטאת חטאתו ולגירסא זו לא צריכינן תו לקרא דלעיל בזריקה
וניחא נמי הא דגרסינן לעיל כדאמר רב הונא בריה דרב יהושע חטאת חטאתו
דמשמע דעיקר מילתא לא אתמר אההיא והיינו משום דלבסוף לא קיימא:
מנחתם ונסכיהם בלילה מנחתם ונסכיהם אפי' למחר. לאו מהאי קרא [קדריש]:
הילכך מצוה משלמים והנך קראי לעכב. ואי'ת למה לי למכתב בכולהו לכתוב
בהך ואינך כולהו אתו מדכתיב זאת תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות
כדלקמן בשמעתא דמבוג ויש לומר דבמסקנא (תוספות)

דף ח - ב

חטאת דעבודת כוכבים דשמיעת הקול ובטוי שפתים וטומאת מקדש
וקדשיו דלא כתיב בהו מנלן חטאת דעבודת כוכבים אתיא מחטאת חלב
שכן כרת כמותה והנך כולהי אתיין במה הצד: תנו רבנן פסח בזמנו לשמו
כשר שלא לשמו פסול ובשאר ימות השנה לשמו פסול שלא לשמו כשר
(של"ו קבאיצי"ן ממה"ר בצ"א ב"א סימן) מנא הני מילי אמר אבוה
דשמואל אמר קרא **[ויקרא א-י]** ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים לה'
דבר הבא מן הצאן יהא לזבח שלמים אימא שלמים אין מידי אחרינא לא
אמר רבי אילא א"ר יוחנן לזבח לרבות כל זבח אימא כל דשחיט להוי
כמותה אי הוה כתיב לשלמים וזבח כדקאמרת השתא דכתיב לזבח
שלמים לכל דשחיט ליה שלמים להוי אימא לזבח כלל שלמים פרט כלל
ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט שלמים אין מידי אחרינא לא לה' הדר
וכלל מתקיף לה ר' יעקב מנהר פקוד הא לא דמי כללא בתרא לכללא
קמא כללא קמא מרבי זבחים ותו לא כללא בתרא לה' כל דלה' ואפי'
לעופות ואפי' למנחות הא תנא דבי רבי ישמעאל בכללי ופרטי דריש כי
האי גוונא כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש
שהוא שלא לשמו וכשר אף כל שהוא שלא לשמו וכשר אי מה הפרט

מפורש דבר הבא בנדר ובנדבה אף כל הבא בנדר ובנדבה עולה ושלמים
אין חטאת ואשם לא אלא לזבח רבויא הוא אימא לכל דשחיט ליה להוי
כוותיה א"ר אבין

ר"י חטאת לעבודת כוכבים. דכתיב צפ' שלח לך ולא כתיב בהאי עניינא וכן
חטאת דשמיעת הקול לא כתיב בההוא עניינא דההוא עניינא דחטאת דשגגת
כרת קיימא כדילפינן בהוריות (דף ב.ו.): שמיעת הקול. שבעת העדות ושמעה קול
אלה (שמיעת הקול) ושבעת ביטוי וטומאת מקדש וקדשיו בחד עניינא כתיבי
בקרובן עולה ויורד ושמעה קול אלה או נפש כי תשבע לזבוח או נפש אשר תגע
וגו' ומוקמא לה במסכת שבעות בטומאת מקדש וקדשיו: אחיין כמה האל.
מחטאת חלב וחטאת נזיר ומאורע דכי פרכת מה לחטאת חלב שכן כרת חטאת
נזיר ומאורע יוכיחו מה לחטאת נזיר ומאורע שכן יס עמהן דמים אחרים חטאת
חלב תוכיח האל השוא שבהן כו' אף אני אביא חטאת דשמיעת הקול ומחטאת
חלב וחדא מהני לא אחיאו דאי מחטאת חלב וחטאת נזיר איכא למיפרך מה להאל
השוא שבהן שכן אינן באין בלולת תאמר בשבעת ביטוי שהיא בעולה ויורד אי
מחטאת חלב וחטאת מאורע איכא למיפרך מה להאל השוא שבהן שכן אינן בשאלה
תאמר בשבעת שישנה בשאלה: שלא לשמו פסול. כדאמר' (לעיל דף ז.): בשאר
ימות השנה לשמו פסול. כדאמר' במס' פסחים (דף סא.) שחטו קודם חלות פסול
דכתיב בין הערבים וכמה פעמים שנה הכתוב בקביעות זמנו בי"ד בין הערבים:
שלא לשמו כשר. כדמפרש ואזיל: מנהני מילי. דבשאר ימות השנה שלא לשמו
כשר: ואם מן האלון קרבנו כו'. לאו קרא יתירא קא דריש אללא משמעוהא דקרא
משמע ליה הכי ואם דבר הבא מן האלון דהיינו פסח שאינו בא אללא מן האלון היה
קרבנו הרי הוא לזבח שלמים ועל כרחק שלא בזמנו קאמר דאי בזמנו הא ילפינן
ליה לעיל דפסול: ואימא שלמים אין כו'. שחטו לשם שלמים ליתכשר אצל שחטו
לשם עולה ליפסיל וברייתא התני שלא לשמו כשר ואפילו שחטו לשם עולה או
לשם חטאת: לזבח. קרא יתירא הוא דמאי למכתב לשלמים: אימא לכל דשחיט
להוי כוותיה. שחטו לשם עולה יהא עולה דהא אתרבי ליה כל זבח: ה"ג אי הוה
כתיב לשלמים וזבח כדקא אמרת. דאי כתב הכי הוה משמע יהא כשלמים או

כשאר זבח: השתא דכתיב לזבח שלמים. הכי משמע לכל זבח שיזבחנו לשמו שלמים יהיה: ואימא לזבח כלל כו'. אמאי דריש להאי זבח שלמים הכי דרוש הכי דבר הבא מן האון יהא לכל הזבחים כלל שכשר שלא לשמו כי הדר כתב שלמים פרט שלא הכשרתיו בעקירת שמו אלא א"כ שחטו לשלמים אבל שחטו לשם זבח אחר פסול: ואפי' לעופות. שחטו לשם חטאת עוף: אף כל שהוא שלא לשמו. ילא לשמו: חטאת ואשם לא. שחטו לשם חטאת ואשם יהא פסול אפילו לשלמים: אלא לזבח רבויא הוא. אינו לשון כלל ולא דרשי' ליה בכלל ופרט שאין כללות ופרטות באין מרבוי לשון אלא ממשמעות המקראות וכגון (ב"ק דף סג.) בכל אשר תאוו נפשך כלל וכן מן הבהמה כלל בקר ולאן פרט אבל לזבח שלמים שתי תיבות דבוקות הן כאילו כתיב לזבח השלמים וקרא יתירא בעלמא הוא דהוה מלי למכתב לשלמים וכל מקרא של לשון ייתור אינו לכלל ופרט אלא לרבות וכמאן דכתיב לשלמים וזבח דמי דאיתרבו ליה כל הזבחים: (רש"י)

תוספות לא קאי ואע"ג דבפרק דם חטאת (לקמן דף צב.) תנן תורה אחת לכל החטאות היינו במילתא דכתיבא התם אשר יזה מדמה על הבגד ומיהו איכא דאית ליה הך סברא לר' שמעון בריש מסכת מנחות (דף ג:) וא"ת למה לי למכתב בחטאת חלב עכובא בכל עבודות לכתוב בחדא ונימא מה שלמים לא חלקת למצוה אף חטאת לא תחלוק כדקאמר לעיל וי"ל דכי האי גוונא זמנין דטרח ליה קרא וכתב אי"נ אתי לדרשא אחרינא וא"ת מנא לן בחטאת נזיר עכובא בשנוי בעלים ויש לומר מחטאת חטאתו אע"ג דלעיל לא קאי עיקר פירכא סמיך אותו מי גמירי מהדדי: **חטאת** דעבודת כוכבים אתיא מחטאת חלב שכן כרת כמותה. יש ספרים שכתוב בהן חטאת דעבודת כוכבים וטומאת מקדש וקדשיו ואינו נראה דאע"ג דכרת כמותה מכל מקום איכא למיפרך מה לחטאת חלב שכן אינה באה בדלות כדפרכינן לעיל גבי חטאת מצורע: **שמיעת קול**. דלא כתיב לחטאתו גבי עבודה מנלן עכובא אבל כתיב לחטאת על דברים אחרים ואין בכך כלום: (ה"ג) הנך כולהו אתיין במה הצד. הקשה רבינו תם מה להנך שכן אין באין בדלי דלות תאמר בהנך ותירץ כיון דדלי דלות גופיה פסולה שלא לשמה היינו מנחת חוטא דפסולה שלא לשמה כדתנן בריש מנחות (דף ב.) ומפיק לן מדכתיב כי חטאת היא אין סברא שמה שבאין בדלי דלות יגרום להם בעשירות להיות כשירין שלא לשמן כיון שהדלי דלות עצמן פסול וקשה אי"כ לעיל דפריך גבי מצורע מה להנך שכן אינן באין בדלות תאמר במצורע מאי קושיא והלא דלות היינו חטאת העוף וחטאת העוף פסולה שלא לשמה כדתנן בפרק קדשי קדשים

(לקמן דף סד:) ומפיק ליה בתורת כהנים מחטאת היא וכיון דפסולה בדלות היאך יש לה לגרום בעשירות הכשר שלא לשמה ואם תאמר והא בחטאת חלב למדה משלמים בהיקש למצוה והיכי ילפי' שאר חטאות במה הצד הא בעיא היא לקמן פרק איזהו מקומן (דף נ.) אי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בבנין אב לאו פירכא היא כלל דכולהו חטאות נמי ילפי' למצוה משלמים ולעכב הוא דילפינן בשאר חטאות מהנך דכתיב עכובא בגופייהו ואם תאמר וחטאות הצבור כגון שעירי ראשי חדשים ומועדות מנלן הא לא אתנו במה הצד דמה להנך שכן שנוי בעלים פוסל בהן מה שאין כן בקרבן צבור כדאמר לעיל (דף ד.) דשנוי בעלים ליתא בצבור כביחיד אע"ג דלא שייך שנוי בעלים בצבור מ"מ פירכא טובה היא כדאשכחן בפ"ק דקדושין (דף ה:) מה לכסף שכן פודין בו הקדשות ומעשר שני תאמר בחופה וכן פרק החובל (ב"ק דף פח.) מה לאשה שאינה במילה ועוד קשה חטאות פנימיות לרבי שמעון דאמר כל שאינו על מזבח החיצון אין בו משום פיגול איכא למיפרך מה להנך שכן פיגול פוסל בהן תאמר בחטאות הפנימיות ויש לומר דבפרק העלם דבר של צבור כתיב חטאת הקהל היא ודריש מינה בת"כ שפסול שלא לשמו אם כן אשכחן צבור וגם פנימי לעכב ולמצוה ילפינן משלמים: **הגה"ה** בשאר ימות השנה לשמו פסול. היינו קודם הפסח דבעי עקירה או כגון דנדחו בעלים לפסח שני אבל אח"כ לא דפסח בשאר ימות השנה שלמים ושלמים לשם פסח קשחית כדאמר בפ' תמיד נשחט (פסחים דף סד.) ובפ' שני דחולין (דף ל.) ומיהו איכא למ"ד בסוף אלו דברים (פסחים דף עג:) דבעי עקירה: לשמו פסול (כתוב) בקונטרס דלא חזו למילתייהו ורבינו ש"י הגיה כדאמר בפסחים (דף סא.) שחטו קודם חצות פסול שנאמר בין הערבים וכמה פעמים שנה הכתוב בקביעות זמנו בארבעה עשר בין הערבים וסוגיא דהש"ס נמי משמע לקמן בגמרא הפסח ששחטו שחרית דמבין הערבים נפיק ואין לומר דנפיק מדדרשינן הכא לזבח שלמים שצריך שיעקרנו לזבח שלמים דדילמא הני מילי למצוה אבל לעכב לא: **ואם** מן הצאן קרבנו. פי' בקונטרס לאו קרא יתירא דריש אלא ממשמעות דקרא משמע ליה הכי וזהו תימה דאי לא מייתי קרא יתירא מנא ליה לאוקומי בפסח ונראה דמייתורא דריש דלא הוה צריך למכתב לזבח השלמים דאשלמים קאי [ועי"ל] דבסמוך דריש כשב לרבות פסח לאליה ופירש רבינו ש"י דמיותר דמדכתיב בתר הכי בשלמים ואם מן העז קרבנו מכלל דעד השתא איירי בכשב וה"נ י"ל מדכתיב לעיל אם מן הבקר קרבנו מכלל דהכא בצאן מיירי אם כן הצאן מיותר הוא למותר פסח. ברוך: **אי** הוה כתב לזבח השלמים כדקאמרת. הוה ליה למימר אי הוה כתב לזבח כדקאמרת דשלמים לא צריך כלל: **אלא** לזבח רבויא הוא. משמע ליה לגמרא שהוא רבויא כדאמר (ב"ק דף סג.) בכל כללא כל רבויא דמשמע ליה לחלק בין כל לבכל הילכך לא דרשינן ליה בכללא ופרטא אלא בריבה ומיעט ובקונטרס האריך בפירושו: (תוספות)

דוחין קדשים הנאכלים אצל קדשים הנאכלין ואין דוחין קדשים הנאכלין אצל קדשים שאינן נאכלין אטו חטאת ואשם מי לא מיתאכלי אלא דוחין קדשים הנאכלין לכל אדם אצל קדשים הנאכלין לכל אדם ואין דוחין קדשים הנאכלין לכל אדם אצל קדשים שאינן נאכלין לכל אדם רבי יוסי ברבי אבין אמר דוחין קדשים קלים אצל קדשים קלים ואין דוחין קדשים קלים אצל קדשי קדשים מתקיף לה רב יצחק ברבי סבריו אימא שחטיה לשם מעשר ליהוי מעשר למאי הילכתא דלא ליבעי נסכים ולמלקא עליה (בלא ימכר) [ויקרא כז-לג](#) בלא יגאל אמר קרא [ויקרא כז-לב](#) העשירי יהיה קודש זה מעשר ואין אחר מעשר אימא שחטיה לשם בכור ליהוי כבכור למאי הילכתא דלא ליבעי נסכים אי נמי דליתביה לכהנים בכור נמי עברה עברה ממעשר גמר ואימא שחטיה לשם תמורה ליהוי תמורה למאי הילכתא למלקא עליה אי נמי למיקם עליה [ויקרא כז-כח](#) בלא ימכר ולא יגאל אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן אמר קרא [ויקרא כז-כט](#) והיה הוא ותמורתו זו תמורה ואין אחר תמורה ואימא שחטיה לשם תודה ליהוי כי תודה למאי הילכתא להטעינו לחם מי איכא מידי דפסח גופיה לא בעי לחם ומותרו בעי לחם אי הכי השתא נמי מי איכא מידי דפסח גופיה לא בעי נסכים ומותרו בעי נסכים אנן הכי קאמרין מי איכא מידי דמותר תודה עצמה לא בעי לחם ואילו מותר דאתיא להו מעלמא בעיא לחם מתקיף לה רב [יימר] בריה דרב הילל וממאי דבמותר פסח כתיב דילמא במותר אשם כתיב אמר רבא אמר קרא [ויקרא ג-ו](#) ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים דבר השוה בכל הצאן מתקיף לה ר' אבין בר חייא ואיתימא ר' אבין בר כהנא בכל אתר את אמרת מן להוציא וכאן מן לרבות אמר ר' מני הכא נמי מן להוציא דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי בנקיבה מתקיף לה רב חנא בגדתאה ומי מצית אמרת דכי כתיב האי במותר פסח כתיב והא מדכתיב [ויקרא ג-ז](#) אם כשב [ויקרא ג-יב](#) אם עז

מכלל דלאו במותר פסח כתיב ההוא מיבעי ליה לכדתניא כבש לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר אם כבש לרבות פסח שעיברה שנתה ושלמים הבאים מחמת פסח לכל מצות שלמים שיטענו סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק כשהוא אומר אם עז הפסיק הענין לימד על העז שאינה טעונה אליה והא מהכא נפקא מדאבוה דשמואל נפקא דאמר אבוה דשמואל ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים דבר הבא מן הצאן יהא לזבח שלמים ואכתי מדרב נחמן אמר רבה בר אבוה נפקא דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה מנין למותר פסח שקרב שלמים שנאמר [\[דברים טז-ב\]](#) וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר והלא אין פסח בא אלא מן הכבשים ומן העזים אלא מכאן למותר הפסח שיהא לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר ומאי ניהו שלמים אלא תלתא קראי כתיבי

רפ"י דוחין קדשים הנאכלין. פסח זה מתחלה הוקדש לשם קרבן הנאכל הילכך דוחין אותו אלל שלמים שהן נאכלין ולא אלל עולה: שאין נאכלין לכל אדם. אלל לזכרי כהונה: ליהוי מעשר. דהא קדשים קלים הוא. זכור ומעשר אין טעונין נסכים צפרק שתי מדות (מנחות דף א:): צמעשר בהמה כתיב יהיה קודש לא יגאל ודרשין צכורות צפרק כל פסולי המוקדשין (דף לב:): דהאי לא יגאל לא ימכר הוא: עברה עברה. צכור כתיב (שמות יג) והעברת כל פטר רחם וצמעשר כתיב כל אשר יעבור תחת השבט (ויקרא כז): למילקא עלה. משום לא יחליפנו: זו תמורה. ממש שהעומדת כשהיא חולין אלל בהמת קדשים והמיר הוא דהויא תמורה: ואין אחר. זבח ראשון ששחטו לשם תמורה: ומותרו צעי נסכים. דהא אמרת שלמים ניהוי: דמותר תודה עלמה. כגון הפריש תודתו ואצדה והפריש אחרת ונמצאת הראשונה אין השניה טעונה לחם כדאמרי' צפ' התודה (מנחות דף עט:): זבח התודה טעון לחם ולא ולדה ולא תמורתה ולא חליפתה טעונין לחם: ומותר דאתי לה מעלמא. תודה שצאה ממותר פסח: דילמא צמותר אשם כתיב. האי ואם מן הצאן דאשם נמי איל תמים מן הצאן הוא ואינו צא מן הצקר: בכל צאן. צכצקים ועזים כגון פסח לאפוקי אשם דאינו צא מן העזים: בכל אחר את אמר. בכל מקום אתה אומר מן להוציא הוא כגון מן הבהמה להוציא רוצע ונרצע מן הצקר להוציא את הנעבד מן הצאן להוציא את המוקלה (צ"ק דף מ:): וכאן

אתה אומר מן לרבות. דקאמרת [מן האלון] פסח משמע שבא מכל אלון: ה"ג. כי מוקמינן לה בפסח מן להוציא הוא ללא אתי בן שתי שנים ולא אתי נקיבה ומיהו האלון מכל מין אלון משמע בין כבשים בין עזים ומיעוטא דמן לנקיבות אתא: ה"ג. ללא אתי בן שתי שנים ולא אתי נקיבה: והא מדכתיב אם כבש אם עז מכלל ללאו במותר הפסח הוא דכתיב. אלא בשלמים גרידי וה"ק אם נדר להביא מן האלון יביא איזה שיראה או כבש או עז דאי במותר הפסח כתיב למה לי אם כבש אם עז פשיטא למכבשים ומעזים הוא בא דהא בגופיה כתיב מן הכבשים ומן העזים (שמות יב): לכדתניא כו'. לחלק ביניהם ולפרש הילכותיהן לומר שהכבש טעון אלה למזבח והעז אין אלייתו בכלל אימורים: כבש. קרא יתירא הוא דכיון דכתיב [מעיקרא ואם מן האלון וכתיב] בתריה ואם עז מכלל דעד השתא כבש איירי דאין לך מן האלון אלא שני מינין: לאלה. שתהא קריבה עם אימורין כנגד הכליות ולמטה דכתיב לעומת העלה יסירנה מקום שהכליות יועלות: שלמים הבאין מחמת פסח. חגיגת ארבעה עשר כדאמרי' בפסחים (דף סט:): והא מהכא נפקא. לפסח שעברה שנתו קרב שלמים והלא זה הוא מותר הפסח והא ילפת לה לעיל מדאזבה לשמואל: ומאי ניהו שלמים. דבאין מכל אלון ובקר בין זכרים ובין נקיבות: (רש"י)

תוספות דוחין קדשים קלים. נראה דבין ר' יוסי בר' אבין ורבי אבין איכא בינייהו בכור דלרבי אבין ליכא למיפרך מבכור דאין נאכל לכל אדם: דלא ליבעי נסכים. הוה מצי למימר דלא ליבעי תנופת חזה ושוק: למאי נפקא מינה למילקא עליה בלא יגאל. תימה היכי לקי אחר שחיטה אלא יגאל הא אמרינן בבכורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לב:): דלאחר שחיטה מדרבנן: העשירי זה מעשר. אכתי דרשינן מינה (בי"מ דף ז.). עשירי ודאי ולא עשירי ספק: אי נמי דליתביה לכהנים. הוה מצי למימר נמי דלא בעי סמיכה כדדרשינן בת"כ וסמך ידו על ראש קרבנו ולא בכור ומעשר ופסח (מנחות דף צב:): דילמא במותר אשם כתיב. תימה הא כתיב הכא לזבח השלמים ואילו מותר אשם קרב עולה וי"ל דהאי דכתיב לזבח השלמים לאו שיהיה לזבח השלמים אלא שיעקור שם אשם ממנו לשוחטו לשם שלמים או לשם זבח אחר כדדרשינן ליה (לעיל דף ח:): בכלל ופרט ולעולם קרב עולה ואתא קרא למימר דבעי עקירה: ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות שלמים. פי' בקונטרס חגיגת ארבעה עשר וכן לקמן סוף כל הפסולים (דף לו.). גבי תודה שנאכלת ליום ולילה מנין לרבות שלמי נזיר ושלמי פסח ת"ל שלמיו ופי'

בקונטרס שלמי פסח חגיגת י"ד וקשה דבפסחים באלו דברים (דף עא:): דריש מקרא בהדיא דחגיגת י"ד נאכלת לשני ימים ולילה אחד [ובת"כ בפי' בשר זבח תודת שלמיו מרבי חגיגת י"ד לשני ימים ולילה אחד] ושלמים הבאין מחמתו ליום ולילה ונראה דודאי שלמי פסח דכל הפסולין (שם) היינו מותר הפסח כי ההוא דת"כ ובפסחים פ' האשה (דף פט.). גבי חמשה שנתערבו עורות פסחיהם דקאמר ונייתי מותר הפסח דנאכל ליום ולילה ובפי"ק דר"ה (דף ה.). קרי למותר הפסח שלמי פסח דחשיב פסח לבל תאחר ופריך פסח זימנא קביעא ליה כו' ומשני מאי פסח שלמי פסח סד"א הואיל ומחמת פסח קאתו ועל כרחיה לאו היינו חגיגת י"ד דכיון דקתני פסח לא שביק מותר הפסח דמיקרי פסח טפי דהיינו פסח ממש ומוקי לה בחגיגת י"ד ושלמים הבאין מחמת הפסח דשמעתין נמי היינו מותר הפסח אע"ג דכבר תנא פסח שעיברה שנתו האי שלמי פסח הוי לא עיברה שנתו ולא זמנו או עיברה זמנו ולא שנתו אע"ג דמקרא אחרינא נפקי הכי רגילות התנא כמו (ב"מ דף ל.). והתעלמת דדריש פעמים שמתעלם כגון זקן ואינה לפי כבודו וכהן והוא בבית הקברות [ושלו מרובה משל חבירו אע"ג] דקרא לא אתי אלא לזקן ואינה לפי כבודו ובפי' מי שהיה טמא (פסחים דף צו:): פי' בקונטרס דהיינו תמורת פסח עצמו ואע"ג דדרשינן התם הוא קרב ואין תמורתו קריבה הא מוכח התם דכל היכא דפסח קרב גם תמורתו קריבה ולקמן פרק ב"ש (דף לז.) בתחלתו נדקדק וכן משמע דפריך מותר הפסח ליהוי תודה למאי להטעינו לחם מי איכא מידי כו' ולימא להיות נאכל ליום ולילה כמו תודה אלא ש"מ מותר פסח נמי בלאו הכי נאכלים ליום ולילה דהיינו שלמי פסח. נ"ל ברו"ך: (תוספות)

דף ט - ב

חד לעיברה זמנו ועיברה שנתו וחד לעיברה זמנו ולא שנתו וחד ללא עיברה לא זמנו ולא שנתו וצריכי דאי כתב רחמנא חד הוה אמינא היכא דעיברה שנתו וזמנו דאידיחי מפסח לגמרי אבל עיברה זמנו ולא שנתו דחזי לפסח שני אימא לא ואי כתב רחמנא הני תרתי משום דאידיחי להו ממילתייהו אבל היכא דלא עבר לא זמנו ולא שנתו דחזי לפסח אימא לא צריכי: אמר רב משמיה דמבוג חטאת ששחטה לשום חטאת נחשון

כשירה דאמר קרא [\[ויקרא ו-יח\]](#) זאת תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות יתיב רבא וקאמר לה להא שמעתא איתיביה רב משרשיא לרבא רבי שמעון אומר כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות ועלו לבעלים לשום חובה לפי שאין המנחות דומות לזבחים שהקומץ מחבת לשם מרחשת מעשיה מוכיחין עליה שהיא מחבת חריבה לשם בלולה מעשיה מוכיחין שהיא חריבה אבל בזבחים אינו כן שחיטה אחת לכולן קבלה אחת לכולן זריקה אחת לכולן טעמא דמעשיה מוכיחין הא אין מעשיה מוכיחין לא אמאי לימא [\[ויקרא ו-ז\]](#) זאת תורת המנחה תורה אחת לכל המנחות אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב משמיה דמבוג חטאת ששחטה על מנת שיתכפר בה נחשון כשירה אין כפרה למתים ולימא מת בעלמא הא קמ"ל טעמא דמת הא דחי דומיא דנחשון פסולה ומאי ניהו חטאת נזיר וחטאת מצורע הני עולות ניהו אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב משמיה דמבוג חטאת ששחטה על שמחוייב חטאת כנחשון כשירה חטאת נחשון עולה היא איכא דאמר אמר רב משמיה דמבוג חטאת ששחטה לשם חטאת נחשון פסולה חטאת נחשון עולה היא ולימא חטאת נזיר וחטאת מצורע עיקר חטאת נקט אמר רב חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם לשם חטאת עבודת כוכבים כשירה לשם חטאת נזיר לשם חטאת מצורע פסולה הני עולות ניהו בעי רבא חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דטומאת מקדש וקדשיו מהו מי אמרינן כרת כמותה או דילמא אין קבוע כמותה רב אחא בריה דרבא מתני כולהו לפסולא מ"ט [\[ויקרא ד-לג\]](#) ושחט אותה לחטאת לשם אותה חטאת אי"ל רב אשי לרב אחא בריה דרבא [בעיא דרבא היכי מתניתו לה אמר ליה אנן בשינוי בעלים מתנינן לה] [והכי מתנינן לה] אמר רבא חטאת חלב ששחטה על מי שמחוייב חטאת דם וחטאת עבודת כוכבים פסולה על מי שמחוייב חטאת נזיר וחטאת מצורע כשירה ובעיין לה הכי בעי רבא חטאת חלב ששחטה על מי שמחוייב חטאת דטומאת מקדש וקדשיו מהו מי אמרי' כרת כמותה או דילמא אין קבוע כמותה תיקו: איתמר שחטה לשמה לזרוק דמה שלא לשמה רבי יוחנן אמר פסולה וריש לקיש אמר כשירה ר' יוחנן אמר פסולה מחשבין מעבודה לעבודה וילפינן ממחשבת פיגול ור"ל אמר כשירה אין מחשבין מעבודה לעבודה ולא ילפינן ממחשבת פיגול ואזדו לטעמייהו דאיתמר

ר"י עיברה זמנו. זמן שחיטת הפסח: לא זמנו ולא שנתו. ואם שחטו קודם הפסח לשם שלמים כקר ורע"ג לחזי לפסח ראשון: ממילתייהו. מפסח ראשון: משמיה דמצוג. קס חכס: חטאת ששחטה לשם חטאת נחשון. שעיר חטאת [דחנוכת] הנשיאים: כשרה. ולא הויא שינוי קדש דלא אמרי' חטאת נחשון כיון לדורון אחי ולא לכפרה על חטא הרי היא כשחטה לשם עולה ור"ש דשינוי בעלים לא הוי דלא שחטה להתכפר בה נחשון: ועלו לבעלים. ר"ש פליג אמנחות ומודה בזבחים: מחבת ומרחת. שני כלים שבהם מטגנים את המנחות שכל המנחות היו עקר עקר חלות מחבת לפה ומעשיה קשים מתוך שהכלי קף מעשיה מתפשטין והאור שורף את השמן מרחת עמוקה ומעשיה רוחשין ורכין שאין האור שורף את השמן וכשמניח אדם אלבעו עליה נראה כמו רוחשת: חריבה. מנחת חוטא שאין בה שמן דכתיב (ויקרא ה) לא יקים עליה שמן: מעשיה מוכיחין. דמחשבה הניכרת שהיא שקר סבר ר"ש דלא מהניא: שחיטה אחת לכולן. וכי שחיט עולה לשם חטאת ליכא הכירא דמשקר הילכך מהניא מחשבה כ"ך שמעת"י במנחו"ת: טעמא כו'. אלמא אפי' לרבי שמעון דמהדר להיכשירא לא יליף מזאת תורה ור"ש דמדרבנן קשיא לך דאמרי אף במנחות לא עלו אלמא לא דרשי תורה להכי ולרבא דאמר לעיל (דף ז). חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם כשירה ליכא למיפרך מינה דהתם כיון דכי הדדי נינהו דתרוייהו חטאת סתמא שמייהו וכפרת שתייהן שוה על הכרת אין קס שינוי קודש והרי חטאת לשם חטאת נשחטה ואילו מנחת מחבת ומנחת מרחת אין שמותיהן שוין זו שמה לבדה וזו שמה לבדה אללא לרב קשיא דהא לשם חטאת נחשון שינוי גמור הוא שהרי היא כעולה וקאמר כשרה משום תורת חטאת: אללא אי איתמר. לרב הכי איתמר ובשינוי בעלים איתמר: שיתכפר בה. היינו שינוי בעלים: שאין כפרה למתים. הילכך לא קרינא ביה במחוייב כפרה כמותו: הא חי. אם שחטה בשינוי בעלים לשם אדם חי: דומיא דנחשון. שמחוייב חטאת שאינה על חטא הדומה לשעיר נחשון כגון חטאת נזיר ומאורע הבאות להכשיר פסולה: ופרכינן הני עולות נינהו. ואנן קיס לן לעיל (דף ז). חטאת ששחטה על מי שמחוייב עולה כשירה והני כעולה דמו: פשיטא ל"ג: עיקר חטאת נקט. שורש החטאת שהיא היתה חטאת יחיד ראשונה: לשם חטאת

עבודה כוכבים. רבותא נקט אע"ג ללא דמיא לשאר חטאות שהן בכבשה או שעירה והיא אינה כשירה בכבשה אלא בשעירה: בעיא דרבא היכי מתניתו לה. וכיון דאמרת דרבא זכולהו פסיל ואפילו חטאת חלב לשם חטאת דם כ"ף לשם חטאת טומאת מקדש וקדשיו: מי אמרינן כרת כמותה. והוה ליה מחוייב כפרה כמותו וקרינן זיה עליו ולא על חזירו וחזירו דומיא דידיה או דילמא כו' דאין קבוע כמותו שזבא בעולה ויורד: שחטה לשמה. שלא חיטב על השחיטה אלא על הזריקה חיטב בשעת שחיטה דהיינו מעבודה לעבודה: מחשבין מעבודה לעבודה. כלומר מחשבה מועלת מעבודה לעבודה במחשבת שלא לשמו: דילפינן ממחשבת פיגול. דמהניא זיה הכי דתנן בפרק שני (לקמן דף קז:) השוחט את הזבח על מנת לזרוק דמו למחר פיגול: אין מחשבין מעבודה לעבודה. בשלא לשמו ללא ילפינן לה מפיגול דהתם עיקר מחשבתו המביאה לידי פיגול זו היא שיחשוב בעבודה זו לעשות עבודה אחרת מן אחת העבודות להאכיל לאדם או למזבח חוץ לזמנו וזריקה אכילת מזבח היא והוא הדין אם חיטב על הקטרת החלב שאינה מן עבודות הילכך לא דמיא לשלא לשמו: (רס"ו)

תוספות חד לעיברה שנתו וזמנו. ה"ה שנתו בלא זמנו ואע"פ שבשעה שהקדישו לא היה ראוי לפסח דכשיגיע זמנו תעבור שנתו דאפי' מפריש נקיבה לפסחו או זכר בן שתי שנים תורת שלמים עליו כדתנן במי שהיה טמא (פסחים דף צז:): ירעה עד שישתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים: **איתיביה** רב משרשיא לרבא כו'. תימה מאי קושיא הא רבא הוא דמפרש טעמא דר"ש בריש מנחות (דף ג:): מזאת תורת ואומר ר"ת דהכא גרסי רבה ורבה לטעמיה דמשני התם כאן בשינוי קודש כאן בשינוי בעלים ועוד י"ל דאפי' גרסינן רבא רוצה ליישב דברי רב לכולהו אמוראי דהתם ולפי' ר"ת קשה דנראה דרב משרשיא תלמידו של רבא היה ולא של רבה ועוד י"ל שרוצה רבא ליישב דברי רב משמיה דמבוג אפי' כרבנן דפליגי עליה דר"ש דלית להו זאת תורת ורב משרשיא כשהקשה לו מר"ש היה יכול להקשות ממתני' דמנחות אלא ניחא ליה למיפרך מברייתא דאפי' לר"ש דמכשיר לא מזאת תורת מכשיר וכן משמע מפי' הקונטרס ואע"ג דבפי' דם חטאת (לקמן דף צב.) דרשינן תורה אחת לכל החטאות וליכא מאן דפליג היינו במידי דכתיבא בהדיא בחטאת גופה דרשינן ליה לכ"ע כגון הני דפרק דם חטאת אבל שינוי קודש לא כתב בחטאת ובריש איזהו מקומן (לקמן דף מח.) דדריש תורה אחת לכל האשמות וקאמר הניחא למאן דאית ליה תורת אלא למאן דלית ליה תורת היינו לר"ש ולרבנן בריש מנחות (דף ג:): לרבא: **לשם** חטאת נזיר לשם חטאת

מצורע. לעיל (דף ז.ז.) איכא שמעתא אחריתי דרב דמחלק בין שוחט [לשם חטאת] לשוחט לשם עולה ושם פירשתי תרתי דרבא למה לי: ושחט אותה לחטאת. לעיל בפירקין דרשינן ליה למילתא אחריתי ושמא הכא דריש מדלא כתיב ושחט לחטאת אותה: על מי שמחוייב חטאת דטומאת מקדש וקדשיו מהו: מיהו גרע ממי שאינו מחוייב כלום: מחשבין מעבודה לעבודה. כדאמר כגון משחיטה לזריקה (כמו שינוי בעלים) אבל משחיטה לקבלה לא דהא מפגול יליף לה וק"ו דרב אשי דיליף משינוי בעלים לא הוי אלא משחיטה לזריקה כמו שינוי בעלי (תוספות)

א

-

י

דף

השוחט את הבהמה ע"מ לזרוק דמה לעבודת כוכבים ולהקטיר חלבה לעבודת כוכבים ר' יוחנן אמר אסורה מחשבין מעבודה לעבודה וילפינן חוץ מפנים ריש לקיש אמר מותרת אין מחשבין מעבודה לעבודה ולא ילפינן חוץ מפנים ואי אשמעינן בהא בהא אמר ריש לקיש אבל פנים מפנים אימא מודי ליה לרבי יוחנן ואי אשמעינן הא בהא קאמר רבי יוחנן אבל בההיא אימא מודי ליה לריש לקיש צריכי כי אתא רב דימי אמר מתיב רב ירמיה לסיועיה לרבי יוחנן ורבי אילא לסיועיה לריש לקיש רב ירמיה לסיועיה לרבי יוחנן ומה במקום שאם אמר הריני שוחט חוץ לזמנו שהוא כשר שחטו על מנת לזרוק דמו חוץ לזמנו פסול מקום שאם אמר הריני שוחט שלא לשמו פסול שחטו על מנת לזרוק דמו שלא לשמו אינו דין שיהא פסול מתקיף לה רבא בר אהילאי מה לחוץ לזמנו שכן כרת אלא אמר רבא בר אהילאי הכי קאמר ומה במקום שאם אמר הריני שוחט חוץ למקומו שהוא כשר שחטו על מנת לזרוק דמו חוץ למקומו פסול מקום שאם אמר הריני שוחט שלא לשמו שהוא פסול [שחטו ע"מ] לזרוק דמו שלא לשמו אינו דין שיהא פסול מתקיף לה רב אשי מה לחוץ למקומו שכן נוהג בכל הזבחים תאמר בשלא לשמו שאינו נוהג אלא בפסח וחטאת אלא אמר רב אשי הכי קאמר ומה במקום שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני שהוא כשר לזרוק דמו (שלא לשמו) לשם פלוני פסול מקום שאם

אמר הריני שוחט שלא לשמן שהוא פסול [שחטו ע"מ] לזרוק דמן שלא לשמן אינו דין שיהא פסול רבי אילא לסיועיה לריש לקיש לא תאמר בזריקה ותיתי מק"ו מבינייא משחיטה וקבלה למאי הלכתא כתב רחמנא לומר דאין מחשבין מעבודה לעבודה מתקיף לה רב פפא ודלמא דמחשבין מעבודה לעבודה אם כן לשתוק קרא מיניה ותיתי מקל וחומר דרב אשי ואידך פריך הכי מה להנך שכן טעונות צפון וישנן בחטאות הפנימיות ואידך השתא מיהא בשלמים קיימין איתמר שחטה לשמה לזרוק דמה שלא לשמה רב נחמן אמר פסולה רבה אמר כשרה והדר ביה רבה לגבי רב נחמן מק"ו דרב אשי: רבי אליעזר אומר אף (את) האשם: תניא אמר ר' אליעזר חטאת באה על חטא ואשם בא על חטא מה חטאת שלא לשמה פסולה אף אשם שלא לשמו פסול אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת בחטאת שכן דמה למעלה אמר לו רבי אליעזר פסח יוכיח שדמו למטה ושחטו שלא לשמו פסול אמר לו רבי יהושע מה לפסח שכן זמנו קבוע אמר לו רבי אליעזר חטאת תוכיח אמר לו רבי יהושע

ר"י הקוחט את הבהמה. קל חולין לעבודת כוכבים אסורה בהנאה כדין זבחי מתים וזבחי מתים ילפינן (ע"ז 77 כט): קס קס מעגלה ערופה: לזרוק דמה לעבודת כוכבים. (ועבודת) השחיטה לא נעשית לקס עבודת כוכבים אלא נשעת שחיטה חישב לעבוד הזריקה לקס עבודת כוכבים ולא זרק: מחשבין מעבודה לעבודה. מחשבה היא לענין זבחי מתים ליאסר בהנאה: דילפינן. עבודת כוכבים שהיא חוץ ממחשבת פיגול שהיא פנים: מותרת. לאכילה: אין מחשבין מעבודה לעבודה. ואינה אסורה אלא אם כן שחט לעבודת כוכבים שנשחיתתה עבד עבודת כוכבים או זרק לעבודת כוכבים: פנים מפנים. מחשבת שלא לשמו מפיוגול: הריני שוחט חוץ לזמנו. ולא חישב על מנת לאכול ולא על מנת לזרוק או להקטיר אלא על השחיטה חישב סתם חוץ לזמנה כשר דלאו מחשבה היא דאין זמן אלא באכילת אדם ומזבח (דזהו) פיגול: שכן כרת. האוכל פיגול אפי' לאלתר חייב כרת הואיל וחומר מהניא ביה מעבודה לעבודה: הריני שוחט חוץ למקומו. שלא חישב לא על אכילה ולא על זריקה אלא אמר הריני שוחט חוץ למקומו כשר דהא חזינן דבמקומו הוא שוחטו ועוד דבאכילת אדם או מזבח תלה רחמנא לחוץ למקומו וחוז לזמנו דכתיב ואם האכל יאכל וגו' וילפינן חוץ למקומו וחוז לזמנו מהאי

קרא לקמן (דף יג.): על מנת לזרוק דמו חוץ למקומו כו' פסול. (צפרק שני) והשתא ליכא למפרך שכן כרת שאין חייבין כרת על אכילתן כדתניא לקמן [צפרק שני] (דף כח.): שחט לשם פלוני כשר. דאין שינוי בעלים חל על השחיטה ללא שייד שם בעלים אלא על הכפרה והיינו דאמרן לעיל (דף 7.) דשינוי בעלים אינו בד' עבודות: לא תאמר בזריקה. מחשבין שלא לשמו דרבינן ליה לעיל בכולהו עבודות: משחיטה וקבלה. ומה שחיטה שכפרה בזר פסולה בשלא לשמה זריקה לא כל שכן כי פרכת מה לשחיטה שכן פוסלת שלא לשם אוכלין בפסח קבלה תוכיח: דאין מחשבין מעבודה לעבודה. אלא בשעת זריקה גופה בעי מיחשב: ודלמא. להכי כתביה לאשמועינן רבותא דמחשבין מעבודה לעבודה [שלא] בשעת זריקה גופה בעי מחשב דאפי' לא חישב על הזריקה בשעתה אלא בשעת שחיטה הויא מחשבה: אם כן. דמחשבין אתא לאשמועינן לשתוק קרא מיניה ותייתי דמחשבין מקל וחומר דרב אשי כדאמרן ומה אם במקום שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני כו': ואידך. רבי יוחנן פריך הכי ללא נפקא לן זריקה מקל וחומר דקבלה ושחיטה: מה להגך כו'. הלכך לאו קרא יתירא הוא דניליף מיניה דאין מחשבין: השתא מיהת בשלמים קיימינן. דבשלמים כתיבא מחשבה שלא לשמו הלכך מאי למילף זריקה משחיטה וקבלה וליכא למיפרך אפון דשלמים לא בעי אפון וליתנהו פנימיות: שכן דמה למעלה. מחוט הסיקרא דתנן במס' מדות (פ"ג מ"א) חוט הסיקרא חוגרת באמצע להבדיל בין דמים עליונים לדמים התחתונים ויליף לקמן (דף נג.) מן והיתה הרשת עד חצי המזבח התורה נתנה מחילא להבדיל וחטאת בהמה נעשית למעלה דכתיב בה (ויקרא 7) על קרנות וכן עולת העוף כדלקמן (דף סד:) ושאר זבחים שלא פירש בהן נעשין למטה דכתיב בהו מזבח ולא כתיב בהו קרנות וכוליה מזבח ליכא למימר דהוה מקומן שהרי תורה נתנה מחילא: (רש"י)

תוספות ותימה דלקמן (דף יג.) דפריך וקבלה מי פסלה כו' ומשני כאן במחשבת שלא לשמן כאן במחשבת פיגול אמאי לא משני אידי ואידי במחשבת שלא לשמן וקבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה כגון בשוחט על מנת לקבל שלא לשמן ובזריקה (לא) עשה בה מחשבה כמעשה ונראה לי דלקמן מיירי שחישב בעבודה עצמה אם קבל [לגמור הקבלה] שלא לשמן פסול ואם קבל [לגמור] חוץ לזמנו

כשר ואם זרק לגמור הזריקה חוץ לזמנו פסול וכן מקטיר לגמור ההקטרה למחר דהוה פסול אי לאו דמעטיה קרא לקמן משום דאין מעכבת כפרה אבל ליכא לפרושי לקמן מחשבת פיגול דלא פסלה בקבלה כגון שוחט על מנת לקבל דמן חוץ לזמנו דבשלא לשמן נמי לא פסלה דמעבודה לעבודה ילפינן מפיגול (ואי) במקבל על מנת לזרוק חוץ לזמנו הוה פיגול אלא כדפרשינן בחישוב בעבודה עצמה. ברו"ך ובלאו הכי תימה דהוי מצי למימר קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה לענין שינוי בעלים: **ריש** לקיש אמר מותרת. מודה ר"ל דחייב מיתה כדאמרינן בפרק ארבע מיתות (סנהדרין סא.). מידי דהוה אמשתחוה להר דהר מותר ועובדו בסייף ושחיטת מומר לא חשיב כדפי' בפ"ק דחולין (דף יד.) גבי שוחט בשבת ואין לתמוה והיאך נהרג דילמא מימלך ולא זריק לעבודת כוכבים כדאמר בפרק ד' מיתות (סנהדרין סא.) דניסת שאמר אלך אעבוד פטור דמימלך ולא עביד דהכא ודאי לא מימלך כיון דעבד מעשה ששחט על מנת לזרוק ועוד הכא אפילו ידוע ודאי שלא יזרוק חשיב עובד עבודת כוכבים בשחיטה [זו] כששוחט ע"מ לזרוק: **מקום** שאם אמר הריני שוחט שלא לשמן כו'. וא"ת שוחט שלא לשם אוכלין בפסח יוכיח דשוחט שלא לשם אוכלין פסול ושוחט ע"מ לזרוק שלא לשם אוכלין כשר ויש לומר דלא דמי התם דזורק עצמו שלא לשם אוכלין כשר: **לא** תאמר בזריקה ותיתי בק"ו משחיטה וקבלה. תימה אמאי לא פריך שכן טעונות צפון וישנן בחטאות הפנימיות וכ"ת משום דבשלמים קיימא אם כן מאי צריך למילף מבינייא ניליף בק"ו מקבלה שאין חייבין עליה בחוץ ואפילו הכי פסלה בה מחשבה ועוד למה לי קרא בזריקה לשינוי בעלים דדרשי' לכפר עליו תיתי מבינייא משחיטה וקבלה ועוד קשה אמאי אין מחשבת אוכלין בפסח בזריקה תיתי בק"ו משחיטה שכשירה בזר כיון דלא פרכינן מצפון וחטאות הפנימיות ומיהו דילמא (תכוסו) מיעוטא הוא ואע"ג דשלא למנויין דהיינו שינוי בעלים כתיב נמי (תכוסו) ולא ממעטי זריקה לא דמי (עיין פסחים דף סא.). **והדר** ביה רבה לגבי דרב נחמן מקל וחומר דרב אשי. [היינו] לרבנן דאליבא דר' שמעון ליכא קל וחומר דאיכא למיפרך מה לשינוי בעלים שכן נוהג במנחות תאמר בשינוי קודש שאינו נוהג במנחות לרבי שמעון (מנחות דף ב:): (תוספות)

בשחיטה היא לשמה כשירה שלא לשמה פסולה ופסח נאמר בו הוא בזביחה הוא לשמו כשר שלא לשמו פסול אף אשם נאמר בו הוא לשמו כשר שלא לשמו פסול אמר לו רבי יהושע חטאת נאמר בה היא בשחיטה היא לשמה כשרה שלא לשמה פסולה פסח נאמר בו הוא בזביחה הוא לשמו כשר שלא לשמו פסול אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין והוא עצמו שלא הוקטרו אימורין כשר אמר לו ר' אליעזר הרי אומר [ויקרא ז-ז](#) כחטאת כאשם מה חטאת שלא לשמו פסול אף אשם שלא לשמו פסול אמר מר אמר לו ר' יהושע חוזרני חלילה ולמיהדר דינא ולייתי במה הצד משום דאיכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד כרת אמר לו ר' יהושע לא אם אמרת בחטאת שכן דמה למעלה ולימא ליה לא אם אמרת בחטאת שכן נכנס דמה לפני ולפנים בחטאות החיצונות קאמרינן שאם נכנס דמה [לפני] ולפנים פסולה אית ליה לרבי אליעזר אף האשם שכן מכפרת על חייבי כריתות מחטאת דשמיעת הקול שכן טעונה ארבע מתנות כרבי ישמעאל דאמר כל הדמים טעונה ארבע מתנות (שכן טעונה) על ארבע קרנות וליטעמיד האיכא אצבע האיכא קרן האיכא חודה אלא חד מתרי תלת טעמי נקט אמר מר אמר לו ר' יהושע לא אם אמרת לימא ליה רבי אליעזר אשם נמי דמו למעלה אמר אביי אשם דמו למעלה לא מצית אמרת ק"ו מעולה ומה עולה שהיא כליל דמה למטה אשם שאינו כליל לא כל שכן מה לעולה שכן אינה מכפרת חטאת העוף תוכיח מה לחטאת העוף שכן אינה מין זבח עולה תוכיח לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן קדשי קדשים ודמן למטה אף אני אביא אשם שהוא קודש קדשים ודמו למטה אי"ל רבא מפרזקיא לרב אשי ולפרוך מה להצד השוה שבהן שכן אין להן קצבה תאמר באשם שיש לו קצבה אלא היינו טעמא דרבי אליעזר דאמר קרא [ויקרא ו-יט](#) הכהן המחטא אותה אותה דמה למעלה ואין דמו של אחר למעלה אי הכי חטאת נמי נימא אותה לשמה כשרה שלא לשמה פסולה הא שאר זבחים בין לשמן בין שלא לשמן כשרין ההוא אותה לאו דוקא דהא שייר פסח הכא נמי לאו דוקא דהא שייר עולת העוף בזביחה מיהא לא שייר מידי ואי בעית אימא הא מני רבי אלעזר ברבי שמעון היא דאמר האי מקום לחוד והאי מקום לחוד דתניא דמים התחתונים ניתנין מחוט הסיקרא ולמטה והעליונים מחוט הסיקרא ולמעלה אמר רבי אלעזר ברבי שמעון במה דברים אמורין בעולת העוף אבל בחטאת בהמה היא עצמה אין נעשה אלא על גופה של קרן : תנן התם

שהיה רבי עקיבא אומר כל דמים שנכנסו להיכל לכפר פסולים וחכמים אומרים חטאת בלבד רבי אליעזר אומר אף האשם שנאמר כחטאת כאשם בשלמא רבי אליעזר כדקאמר טעמא אלא רבנן מאי טעמא אמר רבא אשם נכנס דמו לפנים פסול לא מצית אמרת קל וחומר מעולה מה

רש"י חוזרני חלילה. ולא יקום הדין ולקמן פריך וניהדר דינא וניתי צמה הלד: נאמר זה היא בשחיטה. פעיר נשיא: הרי הוא אומר כו'. ואין משיבין על ההיקש ולקמן בסוף שמעתא מפרש טעמייהו דרבנן דסמכי אהיקשא אחרינא והך היקשא דרשין למילתא אחריתי: תיתי צמה הלד. דפסח וחטאת נאכלין (ליום ולילה) אף אני אביא אשם: לד כרת. חטאת צאה על שגגת כרת ופסח חייבים עליו כרת טהור שלא היה בדרך רחוקה: שכן נכנס דמה לפני ולפנים. כגון ביום הכפורים: בחטאות החילונית האמרינן. במתני' דפסולה ואע"ג דלא עיילי לפנים ומינייהו יליף ר' אליעזר: שאם נכנס דמה לפנים פסול. פירכא היא וה"ק ולימא ליה מה לחטאת החילונית שכן אם נכנס דמה לפנים פסולה דכתיב (ויקרא ו) וכל חטאת אשר יובא מדמה כו' תאמר באשם דלא מיפסיל בהכי: אית ליה לרבי אליעזר אף באשם. שנכנס דמו לפנים פסול לקמן בשמעתין: ולימא ליה ר' יהושע מה לחטאה שכן מכפרת על חייבי כריתות: מחטאת דשמיעת קול. יליף רבי אליעזר דאינה צאה על כרת: ולימא ליה שכן טעונה ארבע מתנות. תאמר באשם שאינו טעון אלא שני מתנות שהן ד': כר' ישמעאל כו'. באיזהו מקומן (לקמן נג): נאמר כאן סביב בעולה ואשם ונאמר להלן סביב בחטאת [המילואים] מה להלן פיסוק ארבע מתנות דהא ד' מתנות כתיבי בה ואי אפשר לשתי קרנות צבת אחת אף כאן פיסוק ד' מתנות באותה מתנה שנותן לקרן שהוא כשתיים לריד לפסוק לזכונה של קרן ולמזרחה של קרן: ולימא ליה שכן טעונין ד' מתנות על ד' קרנות. מה שאין כן באשם דר' ישמעאל גופיה לא בעי בשאר זבחים אלא ד' מתנות בשתי קרנות דקתני דר' ישמעאל אי מה להלן ארבע מתנות [על ארבע קרנות] אף כאן כו' אמרת עולה טעונה יסוד וקרן מזרחית דרומית לא היה לה יסוד: וליטעמיה. טובא הוה ליה לרבי יהושע למיפרך דהא איכא קרן וארבע וחודה שחטאת טעונה ליתן מתנותיה בארבע כנגד חודה של קרן אבן של אמה על אמה ברום אמה ד'

מקלעות המזבח מה שאין כן בשאר הדמים דאפילו עולת העוף שהיא למעלה מחוט הסיקרא כדלקמן אינה צריכה להגביה כ"כ ולתת על הקרן ממך אלא שתהא למעלה מן החוט כל שהוא כדתניא לקמן (דף נג.) עשה למטה מרגליו אפי' אמה כשרה ואין שום זבח טעון מתנות אצבע אלא זורק מן הכלי אל קיר המזבח למקלעותיו השנים והדם מתפשט לצפון ולמערב ואין מתנתו כנגד חודה במשך מלמעלה למטה כחטאת שצריכה כנגד חודה לקמן באיזהו מקומן (דף נג.): ולימא ליה רבי אליעזר אשם נמי דמו למעלה דהא רבי אליעזר מקיף אשם לחטאת: חטאת העוף. דמה למטה לקמן בפרק קדשי קדשים (דף סג.): אינה מין זבח. אלא מין מליקה: אין להן קצבה. לדמיהן ואשם יס לו קצבה לדמיו בכסף שקלים: המחטא אותה. הזורק דמה ובחטאת כתיב ומיעט אותה בחטאת למעוטי שאר קדשים ממקום מתן דמו של חטאת: אי הכי. בשחיטת חטאת נמי כתיב אותה לחטאת ומיעוטה הוא ולידרשא ר' אליעזר למעוטי אשם מפסול שלא לשמו: שייר עולת העוף. שהיא למעלה דילפינן לקמן (דף סה.) מומלק והקטיר מה הקטרה בראשו של מזבח אף מליקה בראשו של מזבח: בזביחה לא שייר מידי. אדבר שהוא זבח לא שייר כלום שכל הזבחים נמעטו שלא יהא דמו למעלה ועולת העוף לאו שזורא הוא דאינו זבח כמותו: הא מני. ללא חשיב עולת העוף שזור רבי אלעזר בר' שמעון היא: דאמר האי מקום. דחטאת בהמה לחוד ודעולת העוף לחוד אע"פ ששניהם למעלה אין מקומן שזה הלכך במיעוטה דגבי זריקת חטאת ליכא שזור: במה דברים אמורים. דעליונים לא קביע להו מקום אלא שיהא מן החוט ולמעלה: בעולת העוף אבל חטאת בהמה אינה נעשית אלא בגופה של קרן. האבן של אמה על אמה שבראש מזבח שכל למטה מן הקרנות פסולה ואף על פי שהיא למעלה מן החוט ארבע אמות: כל דמים. החיונים שנכנסו להיכל לכפר פסולין ואף על גב דלא כתיב אלא וכל חטאת אשר יזבא מדמה וגו' מרבה רבי עקיבא קדשי קדשים וקדשים קלים מריבויא דכל וכל לקמן בכל הזבחים שנתערבו (דף פב.): אלא לרבנן מאי טעמייהו. הא ודאי איתקש אשם לחטאת: (רש"י)

תוספות חטאת נאמר בה היא. בכמה מקומות משמע דמדכתיב היא נפקא לן עכובא ותימה דלעיל נפקא לן מקראי אחרינא ולעיל (דף ה:) פירשתי: הרי הוא אומר כחטאת כאשם. באשם מצורע כתיב והוה מצי למילף אשם מחטאת בגזירה שוה דעון עון מחטאת דשמיעת קול דהא למותרת נדבה גמירי ואין ג'יש למחצה כדאמר בריש מנחות (דף ד) אלא אי. לאו היקשא הוה ממעט אשם מאותה: מה להצד השוה שבהן שכן צד כרת. ואע"ג דאשם תלוי נמי בא על כרת אינו בא לכפר אלא להגן ולכי מתיידע מייתי חטאת וה"נ הוה מצי למימר שכן באין בצבור: **מחטאת** דשמיעת הקול. וליכא למיפרך מה לשם חטאת שכן כרת דחדא מחדא לא פרכינן כל דהו: **ומה** עולה שהיא כליל כו'. תימה כיון דאתי האי ק"ו ומפיק מהיקישא אם כן תהא עולה פסולה שלא לשמה ק"ו מחטאת שאינה כליל וכי תימא מה לחטאת שכן מכפרת פסח יוכיח ומיהו כיון דכתיב אותה בחטאת לא קשה. ותימה לסברתו דעביד קל וחומר מעולה שהיא כליל שלא לשמו נמי ליכשר באשם ותו לימא חטאת יוכיח: **הג"ה** כל דמים שנכנסו להיכל לכפר פסולים. לא דמי להא דאמר (לקמן דף סג. ומנחות דף ח. ושם) [שלמים ששחטן] בהיכל כשירות לא יהא טפל חמור מן העיקר דהני מילי היכא דכתיב אל פתח אהל מועד שתלה הכשירו בהיכל: (תוספות)

א

-

יא

דף

עולה שהיא כליל נכנס דמה לפנים כשרה אשם שאינו כליל לא כ"ש מה לעולה שכן אינה מכפרת מנחת חוטא תוכיח ולימא חטאת העוף תוכיח חטאת העוף בעיא דרבי אבין היא ולפרוך מה למנחת חוטא שכן אינה מין זבח עולה תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן קדשי קדשים ונכנס (דמן) לפנים כשרין אף אני אביא אשם שהוא קודש קדשים ונכנס דמו לפנים כשר אמר ליה רבא מברניש לרב אשי ולפרוך מה להצד השוה שבהן שכן אין להן קצבה תאמר באשם שיש לו קצבה אלא היינו טעמייהו דרבנן דאמר קרא דמה דמה של זו ולא דמה של אחר ואידך דמה ולא בשרה ואידך דם דמה ואידך דם דמה לא דריש בשלמא לרבנן דאמרי אשם ששחטו שלא לשמו כשר היינו דאיתקש מנחה לחטאת מנחה לאשם דתניא רבי שמעון אומר

ויקרא ו-י קדש קדשים היא כחטאת וכאשם מנחת חוטא הרי היא כחטאת לפיכך קמצה שלא לשמה פסולה מנחת נדבה הרי היא כאשם לפיכך קמצה שלא לשמה כשרה אלא לרבי אליעזר למאי הלכתא איתקש מנחה לחטאת ומנחה לאשם לכי אידך דרבי שמעון דתנן שלא בכלי שרת פסולה ורבי שמעון מכשיר ואמר רב יהודה בריה דרבי חייא מ"ט דר"ש אמר קרא קדש קדשים היא כחטאת וכאשם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת בכלי עובדה בשמאל כאשם ור"ש האי קרא מפיק ליה להכי ומפיק ליה להכי עיקר קרא לכדרב יהודה בריה דרבי חייא הוא דאתא ומנחת חוטא דפסולה שלא לשמה [טעמא אחרינא הוא] חטאת טעמא מאי דכתיב בה היא מנחת חוטא נמי כתיב בה היא ולרבנן למאי הלכתא איתקש אשם לחטאת לומר לך מה חטאת טעונה סמיכה אף אשם טעון סמיכה: יוסף בן חוני אומר הנשחטין כו': א"ר יוחנן יוסף בן חוני ורבי אליעזר אמרו דבר אחד רבה אמר באחרים לשם חטאת פליגי דתניא הפסח שעברה שנתו ושחטו בזמנו לשמו וכן השוחט אחרים לשם פסח בזמנו רבי אליעזר פוסל ורבי יהושע מכשיר א"ר יהושע אם בשאר ימות השנה שאינו כשר לשמו אחרים כשרים לשמו בזמנו שהוא כשר לשמו אינו דין שיכשרו אחרים לשמו אמר לו רבי אליעזר או חילוף הדברים ומה אם בשאר ימות השנה שאינו כשר לשמו הוא לשם אחרים בזמנו שהוא כשר לשמו אינו דין שיוכשר לשם אחרים ויוכשר פסח בארבעה עשר שלא לשמו וכך אתה אומר מה לי הוכשרו אחרים בשאר ימות השנה לשמו שכן הוא כשר לשם אחרים ויוכשרו אחרים בזמנו לשמו שכן הוא פסול לשם אחרים אמר לו רבי יהושע אם כן הורעתה כח פסח ונתת כח בשלמים חזר רבי אליעזר ודנו דין אחר מצינו מותר פסח בא שלמים ואין מותר שלמים בא פסח ומה פסח שמותרו בא שלמים שחטו בזמנו לשום שלמים פסול שלמים שאין מותרן בא פסח אם שחטם לשם פסח בזמנו אינו דין שיהו פסולין

רפ"י עולה נכנס דמה לפנים כשרה. בין לרבנן בין לרבי אליעזר ללא דרשינן כל וכל והיקשא נמי ליכא הכא: מנחת חוטא. דקרנן עולה ויורד דשמיעת הקול: תוכיה. שמכפרת ואם נכנסה לפנים כשירה ללא פסל הכחוב אללא דס: ונימא חטאת העוף תוכיה. והכי שפיר טפי שהוא ממיני דמים וראויה להוכיח על מיני דמים: חטאת העוף בעינא דר' אבין היא. היכא דהכניס דמה לפנים בצוארה שאין

לדמה קבלה ומיבעיא ליה צפ' דם חטאת (לקמן כב:) אם נפסלה בכך או לא ולא איפשיטא לה: דמה. אפר יוצא מדמה: ולא בצרה. שאם נכנס בצרה להיכל אינה נפסלת: דם דמה לא דריש. דכיון דלא מאי למיכתב וכל חטאת אפר יוצא אל אהל מועד דאיכטריך למיכתב דם למעוטי צפר אורחיה דקרא למיכתב מדמה: קדש קדשים היא חטאת וכאשם. במנחה הוא דכתיב וקא א"ר שמעון מדקא מקיש מנחות לחטאת ואשם להכי מקיש [לשניהם לומר כך דיך מהם חטאת ויש מהם כאשם] שתהא מנחת חוטא חטאת דלא לשמה פסולה ומנחת נדבה כאשם דכפר שלא לשמו: אלא לרבי אליעזר. כיון דחטאת ואשם כי הדדי נינהו למאי הלכתא איתקש לתרוייהו: שלא בכלי שרת. שלא קדש הקומץ בכלי שרת פסולה שהמנחות הוקשו לזבחים ליטעון ארבע עבודות המילה כנגד שחיטה מתן קומץ בכלי שרת כנגד קבלת הדם הולכה כנגד הולכה הקטרה כנגד זריקה: ור"ש מכשיר. אם הוליכו בידו בקומלו עד המזבח והקטירו: חטאת וכאשם. להכי איתקש מנחה לחטאת ולאשם שאינן שוין בהלכותיהן לומר כך: צא לעובדה. בהלכות והקטרות ביד שלא בכלי: עובדה בימין. שהקומץ צה כזריקת דם חטאת שהיא ביד בצלבע ובימין דכתיב חטאת ולקח הכהן מדם החטאת בצלבעו ונתן וגו' ודרשינן לקמן בפ"ב (דף כד.) בצלבעו ונתן שלא תהא נתינה אלא בימין דכל מקום שנאמר אלבע וכהונה אינו אלא ימין: צא לעובדה בכלי. רשאי לעובדה בשמאל להוליך הכלי שקדשה בתוכו בשמאלו למזבח וליתן בשמאלו מן הכלי על האשים כזריקת דם אשם שהוא מן הכלי למזבח שאינה בנתינת אלבע דלא כתיב אלבע אלא חטאת וכשרה בשמאל לר"ש בכל הזבחים חוץ מחטאת דאמרין לקמן בפרק שני (שם:) זרק בשמאל פסול ור"ש מכשיר חוץ מחטאת משום דרבי שמעון תרתי בעי אלבע וכהונה דגמרינן ממלורע דכתיב ציה אלבע וכהונה וימין וטבל הכהן בצלבעו הימנית ובזריקת כל הזבחים לא כתיב צו אלבע אלא כהונה חוץ מחטאת: מנחת חוטא כתיב צה כי חטאת היא. גבי שמיעת הקול צויקרא: ולרבנן. דפליגי עליה דר' אליעזר במתני' למאי הלכתא כו': חטאת כתיב צה (ויקרא 7) וסמך ידו על ראש החטאת: אמרו דבר אחד. דרבי אליעזר נמי פסיל באחרים הנשחטים לשם פסח בזמנו ולשם חטאת כל ימות השנה ומברייתא דלקמן

דייק לה רבי יוחנן: ורבה אמר באחרים לשם חטאת פליגי. יוסף בן חוני ורבי אליעזר ולא פסיל רבי אליעזר אלא באחרים לשם פסח אבל באחרים לשם חטאת מכסיר כדתניא כו' ובין רבה ובין ר' יוחנן דייקי מילתייהו מהא מתני' ובמסקנא בעינא לפרושי דיוקיייהו: הפסח שעברה שנתו. דתו לא חזי לפסח סתמיה שלמים כדרבינן לעיל (דף ח:): מקראי: ושחטו בזמנו לשמו. דהוה ליה שוחט שלמים לשם פסח: וכן השוחט. אחד מכל הזבחים לשם פסח בזמנו: אם בשאר ימות השנה שאינו כשר לשמו. כדילפינן לה במסכת פסחים (דף סא.). שחטו קודם חרות פסול שנאמר בין הערבים וכמה פעמים שנה הכתוב לעכב קביעות זמנו בי"ד בין הערבים: אחרים כשרים לשמו. דרבי אליעזר מודה זו ללא פליגי אלא בזמנו כדתנן בהדיא אבל כל ימות השנה אין שם שחיטת פסח חל על קרבן אחר: אמר לו רבי אליעזר או חילוף. אם ק"ו אתה בא לדרוש יכול אני להחליפו בענין אחר ולומר דבר שאינו ולהכסיר פסח בזמנו שלא לשמו: ויוכשר פסח בי"ד שלא לשמו. ובדין הזה אתה יכול להכסיר פסח בזמנו שלא לשמו: וכן אתה אומר. בתמיה התדרוש ק"ו ויתכשרו: מה לי הוכשרו אחרים כו'. ק"ו שדרשת יס עליו תשובה: מה לי הוכשרו אחרים כו' יוכשרו אחרים כו'. בתמיה ומהכא דייק רבי יוחנן למילתיה ואמר דכי היכי דפסיל רבי אליעזר באחרים לשם פסח פסיל באחרים לשם חטאת דהא טעמו דרבי אליעזר משום דהוא פסול לשם אחרים וה"נ בחטאת איתא ורבה דייק מסיפא שחזר רבי אליעזר מדין זה ודנו בדין אחר ומודה לאחרים לשם חטאת כשרים: א"כ. אם אתה פוסל אחרים לשמו בזמנו הורעת פסח ונתת כח בשלמים שכל השנה שהיא זמן שלמים פסח הנשחט לשמו כשר והיום שהוא זמן פסח כל שלמים הנשחטין לשמו פסולין נמנחת מחשבת שלו גדול כח בשלמים מפסח וקרא אשכחן דאחמור בפסח מבשלמים דכתיב ביה הוא ובכל הזבחים הכסיר שלא לשמן: (רש"י)

תוספות **אשם** שאינו כליל לא כל שכן. לא שייך למימר חטאת תוכיח דאיכא למימר מה לחטאת שכן דמה למעלה ושכן צד כרת ושכן באה בצבור: **מנחת** חוטא הרי היא כחטאת. אין זה למד מלמד דאע"ג דחטאת ילפינן למצוה משלמים לעיל מכל מקום עכובא בגופיה כתיבי ומנחת נדבה כאשם לאו משום דמאשם ילפא למצוה דמנחה גופה איתקש לשלמים כאשם אלא למימרא דלא

הוי כחטאת: בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת. דכתיב בה אצבע דילפינן מגזירה שוה ממצורע דאצבע הוי ימין וא"ת הלא איבעיא לן פרק איזהו מקומן (לקמן דף נ.) אי ילפינן היקש מג"ש ואי מצורע חולין [הוא] הוה אתי שפיר [ולא] קשה למי"ד דבעי למד קדש ומלמד קודש פרק איזהו מקומן (גם זה שם): הכי גרסינן עיקר קרא לכדר' יהודה בריה דרבי חייה הוא כו'. תימה דברישי מנחות (דף ב:) משמע דאיך דרשא עיקר דפריך אביי מכדי מחשבה דפסיל רחמנא היקישא הוא: הורעתה כח פסח ונתת כח בשלמים. דבזמן שלמים פסח לשם שלמים כשר ואילו בזמן הפסח שלמים לשם פסח פסולים והלא יש פסוק בפסח לפסול שלא לשמו ואילו בשלמים אין פסוק: (תוספות)

ב

-

יא

דף

אמר לו רבי יהושע מצינו מותר חטאת בא עולה ואין מותר עולה בא חטאת ומה חטאת שמותרה בא עולה שחטה לשם עולה פסולה עולה שאין מותרה בא חטאת שחטה לשם חטאת אינו דין שתהא פסולה אמר לו רבי אליעזר לא אם אמרת בחטאת שכן כשרה לשמה כל השנה כולה תאמר בפסח שאינו כשר לשמו אלא בזמנו הואיל והוא פסול לשמו דין הוא שיפסלו אחרים לשמו: שמעון אחי עזריה אומר כו': רב אשי מתני משמיה דרבי יוחנן ורב אחא בריה דרבא מתני משמיה דרבי ינאי מאי טעמא דשמעון אחי עזריה דאמר קרא [\[ויקרא כב-טו\]](#) ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה' במורם מהן אין מתחללין בנמוך מהם מתחללין והאי להכי הוא דאתא והא מיבעי ליה לכדשמואל דאמר שמואל מנין לאוכל את הטבל שהוא במיתה שנאמר ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה' בעתידים לתרום הכתוב מדבר אם כן לכתוב קרא אשר הורמו מאי אשר ירימו שמע מיניה תרתי: בעי רבי זירא כשרין ואין מרצין וכי פליג בחדא פליג או דלמא כשרין ומרצין ובתרתי פליגי אמר אביי ואיתימא רבי זריקא תא שמע הבכור והמעשר ששחטן לשם שלמים כשרים שלמים ששחטן לשם בכור או לשם מעשר פסולין ואי ס"ד כשרין ומרצין בכור בר ריצויי הוא אלא כשרין ואין מרצין

ומדסיפא כשרין ואין מרצין רישא נמי כשרין ואין מרצין מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא אלא מאי קמ"ל גבוה ונמוך קמ"ל תנינא כיצד קדשי קדשים ששחטן לשם קדשים קלים כו' מהו דתימא קדשי קדשים וקדשים קלים הוא דאיכא גבוה ונמוך אבל קלים וקלים לא הא נמי תנינא שלמים קודמים את הבכור מפני שהן טעונין מתן ארבע וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק הא עיקר ההיא אגררא נסבה: מתני'

הפסח ששחטו שחרית בארבעה עשר שלא לשמו רבי יהושע מכשיר כאילו נשחט בשלשה עשר בן בתירא פוסל כאילו נשחט בין הערבים אמר שמעון בן עזאי מקובל אני מפי שבעים ושנים זקן ביום שהושיבו את רבי אליעזר בישיבה שכל הזבחים הנאכלין שנזבחו שלא לשמן כשרין אלא שלא עלו לבעלים משום חובה חוץ מן הפסח ומן החטאת ולא הוסיף בן עזאי אלא העולה ולא הודו לו חכמים: **גמ'** אמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא מכשיר היה בן בתירא בפסח ששחטו שחרית בארבעה עשר לשמו דכוליה יומא זימניה הוא ומאי כאילו איידי דאמר רבי יהושע כאילו אמר איהו נמי כאילו אי הכי אדמיפלגי בשלא לשמו ליפלגו בלשמו אי איפלגו בלשמו הוה אמינא אבל בשלא לשמו מודי רבי יהושע לבן בתירא הואיל ומקצתו ראוי קא משמע לן והכתיב **{ שמות יב-ו }** בין הערבים אמר עולא בריה דרב עילאי בין שני ערבים תמיד דכתיב ביה **{ שמות כט-לט ומא }** בין הערבים הכי נמי דכולי יומא כשר התם מדכתיב **{ במדבר כח-ד }** את הכבש אחד תעשה בבקר מכלל דבין הערבים בין הערבים ממש אימא חד בבקר אידך כוליה יומא אחד בבקר ולא שנים בבקר נרות דכתיב **{ שמות ל-ח }** בין הערבים הכי נמי דכולי יומא כשר שאני התם דכתיב מערב ועד בקר ותניא **{ שמות כז-כא }** מערב ועד בקר תן לה מדתה שתהא דולקת והולכת מערב ועד בקר דבר אחר אין לך עבודה כשרה מערב ועד בקר אלא זו בלבד קטורת דכתיב בה **{ שמות ל-ח }** בין הערבים הכי נמי דכולי יומא כשר שאני קטרת

כ"ז אמר לו רבי יהושע מלינו מותר חטאת צא עולה. כדתניא בתמורה (דף כג:) זה מדרש דרש יהוידע הכהן כל דבר שצא ממותר חטאת וממותר חטאת ילקח בהן עולה לקיץ המזבח והיכי דמי מותר חטאת כגון הפריש מעות לחטאתו וניתותרו אי נמי מפריש שתי חטאות לאחריות דקי"ל בתמורה (דף כד.) מתכפר

באחת מהן והשניה תרעה: ומה חטאת שמותרה כו'. ואם ק"ו כזה אתה דורש יס
לך לפסול עולה לשם חטאת ומהכא דייק רבה מילתיה לעיל מדלח אהדר ליה
רבי אליעזר אנא נמי פסילנא בנשחטין לשם חטאת: שכן כשרה לשמה כל השנה.
לפיכך עולה הנשחטת לשם חטאת כשרה: ולא יחללו את הקדשי. אין (כאן) חילול
כשירימו אותם לשם גבוה מהם: בעתידין לתרום. דהיינו טבל דכתיב ירימו דבר
העתיד ומסיים בהא בסנהדרין פרק אלו הן הגרפין גמר חילול מתרומה דכתיב
זה ומתו בו כי יחללוהו: א"כ. ללכר"ש אחי עזריה לחודיה אתח' לכתוב ולא יחללו
אשר הורמו מ"ש לשון עתיד דנקט ש"מ למידרש ביה נמי הא: בעי רבי זירא.
לשום גבוה מהן כשרים דקתני כשרין ואין מרלין קאמר כת"ק ולא פליג אלח
בנמוך דקאמר פסולים לגמרי: ובתרתו פליגי. לשם גבוה מכשיר לגמרי ובנמוך
פסיל לגמרי ואילו רבנן בתרוייהו מכשירים ואין מרלין קאמר: ת"ש. מדקא מפרש
מילתיה ונקיט בכור ומעשר דלח לרצויי אתו ש"מ כשרין ואין מרלין קאמר:
ומדסיפא. הזכור והמעשר ששחטן לשם שלמים כשרים ואין מרלין רישא קדשים
קלים ששחטן לשם קדשי קדשים נמי כשרין ואין מרלין קאמר: הא כדליתא כו'.
כשרין דקתני גבי בכור כשרין למילתייהו קאמר [וכשרים נמי דקתני גבי קדשי
קדשים למילתייהו קאמר] ואפי' לרעות לשם חובה: אלח מאי המשמע לן. האי
דנקט הזכור והמעשר אי לאו לגלויי עלה דרישא נקט לה ולמימר דכשרין ואין
מרלין קאמר: גבוה ונמוך המשמע לן. בתמיה וכי אתח' לפרוסי לן היכי דמי נמוך
לשם גבוה: תנינא. ברישא דמילתא: הא נמי תנינא. לקמן בפרק כל התדיר (דף
פט.) דבכור נמוך משלמים: שלמים קודמין את הזכור. אם שניהם עומדים לישחט
בעזרה ולהקריב: שהן טעונים מתן ארבע. שתי מתנות שהן ארבע ובכור במתנה
אחת כדתנן באיזהו מקומן (לקמן נו:) סמיכה ונסכים ליתנהו בבכור כדילפינן
במנחות בפרק שתי מדות (דף טז:): הא עיקר. שנסנית תחילה לאורך לאשמועינן
גבי פסול שלא לשמו דאיכא בקדשים קלים גבוה ונמוך: ההיא. דכל התדיר אגררא
נסבה ששנה שם את הקודמים זה לזה ונקט נמי האי בהדייהו אע"ג דכבר תנייה
הכא: מתני' רבי יהושע מכשיר. לפסח בשאר ימות השנה חשיב ליה: בן בתירא
פוסל. בגמרא מפרש להו: שבעים ושנים זקן. בגמרא מפרש אמאי לא תנא זקנים:

כל הזבחים הנאכלין. אבל עולה לא: לא הוסיף בן עזאי. על דברי חכמים לפסול חוץ מפסח ומחטאת אלא העולה: גמ' מכשיר היה בן בתירא בפסח ששחטו שחרית לשמו. והוה ליה זמנו לפיכך פסול שלא לשמו כדאמר פסח בזמנו שלא לשמו פסול: ומאי כאילו. נשחט בין הערבים והאמרת דכולא יומא בין הערבים קרי ליה מדקמכשרת ליה שחרית וקרא כתיב בין הערבים אלמא סבירא ליה בין ערב של אמש לערב של אחריו כדמפרשין ליה לקמיה דהיינו משעלה השחר שפסק ליל של אמש עד שתשקע החמה ומאי כאילו הא הוא גופיה בין הערבים: ליפלגו בלשמו. ולימא [פסח ששחטו ב"ד שחרית] ר' יהושע פוסל וכן בתירא מכשיר: אבל בשלא לשמו מודה רבי יהושע. דאע"ג דשחרית לאו זימניה הוא פסול הואיל ומקאתו של יום ראוי לשמו קמ"ל: והא כתיב בין הערבים. לרבי אושעיא פריך היכי מצי למימר פסח זמנו שחרית: בין שני ערבים. מעלות השחר עד שקיעת החמה דהיינו בין סוף ערב דאתמול ותחילת ערב דאורתא: ואימא חד צבקר. את הראשון לא ישהא יותר מחלות והשני כל היום זמנו לכה שחרית לכה ערבית כדכתיב בין הערבים דמפרשת ליה כל יומא: ולא שנים צבקר. הלכך על כרחך צריך להשהות השני עד הערב: מדתה. חזי לוג לכל נר ונר כך שיערו חכמים לילי תקופת טבת שלא תכזה כל הלילה ובתמוז ובניסן ובתשרי אם תדליק שלישי היום לא איכפת לן: איז לך עבודה. מעבודות שהן אמורות ביום כגון עבודות הדם וקמלו וקטרת שכשרין מהדלקת נרות ואילך שזו מאוחרת לכולן: (רש"י)

תוספות אמר ר' אליעזר לא אם אמרת בחטאת. דין הוא שאחרים כשרים לשמו [וקשה] נהי דלא דמי לפסח מ"מ ק"ו איכא וא"כ [תימא] יפסלו נמי מהאי דינא מותר חטאת בא עולה כמו דינא דמותר פסח בא שלמים וי"ל דאעיקר טעמו סמך כדאיתא בפסחים (דף סב:): וצ"ל דהא לא אם אמרת דקאמר רבי אליעזר לדברי רבי יהושע קאמר אליבא דרבי יוחנן ורבינו תם מצא בספר ישן ברישא דשמעתא רבה אמר באחרים לשם חטאת ומצא ובאחרים בוי"ו ורבה לא בא אלא לפרש דברי רבי יוחנן ור' יוחנן עצמו מודה דבאחרים לשם חטאת פליגי ולא אמר אמרו דבר אחד אלא באחרים לשם פסח: הג"ה אי איפלוג בלשמן כו'. ותימה השתא נמי דפליגי בשלא לשמן אני יכול לטעות כר"י לבן בתירא שיפסול י"ד לשמו שחרית ולפרש טעמו משום דמקצתו ראוי וי"ל דמזה אינו חושש משום דשום תנא לא מכשיר פסח שחרית אלא זה: הג"ה אחד בבקר ולא שנים

א

-

יב

דף

דאיתקש לנרות התם נמי כתיב [\[דברים טז-ו\]](#) שם תזבח את הפסח בערב ההוא ליאוחר דבר הוא דאתא דתניא יאוחר דבר שנאמר בו בערב ובין הערבים לדבר שלא נאמר בו אלא בין הערבים בלבד ומי איכא מידי דאילו שחיט ליה מצפרא אמרת זימניה הוא וכי מטי בין הערבים אמרת יאוחר דבר אין דהא"ר יוחנן הלכה מתפלל של מנחה ואח"כ מתפלל של מוספין ובין הערבים דכתיב גבי קטרת ונרות למה לי ועוד השיב רבי תחת בן בתירא לדברי רבי יהושע לא אם אמרת בשלשה עשר שאין מקצתו ראוי תאמר בארבעה עשר שמקצתו ראוי ואם איתא כולו ראוי הוא אלא א"ר יוחנן פוסל היה בן בתירא בפסח ששחטו בארבעה עשר שחרית בין לשמו בין שלא לשמו הואיל ומקצתו ראוי מגדף בה רבי אבהו א"כ פסח כשר לבן בתירא היכי משכחת לה אי דאפרשיה האידנא דחוי מעיקרו הוא ואי דאפרשינהו מאתמול נראה ונדחה הוא אלא אמר רבי אבהו תהא לאחר חצות אביי אמר אפילו תימא מצפרא אין מחוסר זמן לבו ביום רב פפא אמר אפילו תימא מאורתא לילה אין מחוסר זמן דתני דבי ר' ישמעאל ליל שמיני נכנס לדיר להתעשר וכדרבי אפטוריקי דרבי אפטוריקי רמי כתיב [\[ויקרא כב-כז\]](#) והיה שבעת ימים תחת אמו הא לילה חזי וכתיב [\[ויקרא כב-כז\]](#) ומיום השמיני והלאה ירצה הא לילה לא חזי הא כיצד לילה לקדושה ויום להרצאה א"ל רבי זירא לרבי אבהו לימא קסבר רבי יוחנן בעלי חיים נדחין אמר ליה אין דא"ר יוחנן בהמה של שני שותפין הקדיש חציה וחזר ולקח חציה והקדישה קדושה ואינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה ושמע מינה תלת שמע מינה בעלי חיים נדחין וש"מ דחוי מעיקרא הוה דחוי וש"מ

רש"י דאיתקש לנרות. ובהעלות אהרן וגו' והיינו בין הערבים דקטורת: יאחר דבר. יאחר פסח לתמיד דאע"ג דכולה יומא זמניה אי שיהיה עד זמן שחיטת התמיד תמיד קודם לו: אין דהא"ר יוחנן. במסכת ברכות: הלכה. כדברי האומר היו לפניו ב' תפלות אחת של מנחה ואחת של מוספין ששהא ולא התפלל של מוספין עד זמן חזירתה משהינן לה: ובין הערבים דכתיב גבי קטורת ונרות למה לי. הואיל ומיניה לא הוי משמע לן בין הערבים ממס ומצעי לן קרא אחריני לפרושי: ועוד. תני בתוספתא תיובתא לר' אושעיא דקתני הסיב רבי תחת בן בתירא כו': לדברי ר' יהושע. דאמר כאילו נשחט בי"ג: שאין מקלתו ראוי. לשמו הלכך לא קרינן ביה פסח בזמנו אלמא דרבי דס"ל כבן בתירא ומסוס דמקלתו ראוי לשמו הוא דקאמר טעמיה: ואם איתא. דבן בתירא שחרית מכשר לשמו כולו ראוי לשמו הוא: מגדף בה. בהא דרבי יוחנן: א"כ. דבין לשמו ובין שלא לשמו פסול: פסח כשר. בזמנו לשמו לבן בתירא: היכי משכחת לה אי דאפרשיה האידנא. בי"ד בשחרית: דחוי מעיקרא הוא. דבשעת הפרשה לא חזי למידי ושמעין ליה לר' יוחנן דאמר דחוי מעיקרא הוי דחוי לגמרי שלא להיראות עוד: ואי דאפרשיה מאתמול נראה ונדחה הוא. דכי אפרשיה חזי להקריבו שלא לשמו וכי מטיא י"ד שחרית לא חזי למידי ונראה ונדחה שוב אינו חוזר ונראה לדברי הכל בשלמא לרבנן פסח אינו נדחה כלל או מלשמו או משלא לשמו דעד זמן שחיטתו חזי לשלמים ובזמנו חזי לפסח אללא לבן בתירא דחוי הוא: תהא לאחר חלות. משכחת לה פסח כשר לבן בתירא במפריש לאחר חלות דהיינו זמן שחיטתו וחזי לשמו: אפי' תימא מפרא. ואין כאן דחוי מעיקרו הואיל וראוי היום אין כאן חסרון זמן ראיתו: ליל שמיני נכנס. הולד להתעשר וקיימא לן בצכורות דפרק מעשר בהמה (דף נז.). מחוסר זמן אינו נכנס לדיר להתעשר: הא לילה. ליל שמיני חזי ולא הוי מחוסר זמן: לקדושה. ראוי להקדישו ואע"ג דלא חזי לילה להקריבה קאמרינן דמקדיש ליה אלמא לילה אין מחוסר זמן הואיל ומחר יהיה ראוי: לימא קסבר ר' יוחנן כו'. מדאינטריך לן לשנויי אליביה במפריש לאחר חלות דאי לא שמייע לך מיניה בעלי חיים נדחים ראוי להפרישו לעולם דלמא אין דחוי אללא בשחוטין כגון מת המשתלח ישפך הדם במס' יומא (דף סב.). הקדיש חליה. אחד מהם:

ועושה תמורה. להא אינה לקותפין: ואינה קריבה. הואיל וכתחילת הקדשה לא נראה להקריב לחייה היתה חולין ורחוי מעיקרו הוא הלכך אינה קריבה עוד ותרעה ולוקחין בדמיה אחרת: (רש"י)

תוספות בעלמא דרשינן אחד מן המיוחד שבעדרו (מגילה דף כח.): **ובין הערבים** דכתיב בקטורת ונרות למה לי. בין הערבים דתמיד ניחא ליה לכדאמר בריש תמיד נשחט (פסחים דף נח.) דזימניה מכי ינטו צללי ערב: **ואם** איתא כוליה ראוי הוא. ולא מצי לתרץ דנקט מקצתו ראוי משום רבי יהושע משום דהכי פריך מנא ליה לר' אושעיא דבן בתירא מכשיר פסח שחרית אי משום דפסול שלא לשמו דלמא טעמא משום דמקצתו ראוי דהא חזינן הכא דטעם טוב הוא אבל לדברי ר' אושעיא דאינו תופסו לטעם טוב אי"כ מאי פריך רבי לרבי יהושע הלא בכולו ראוי הוא תליא מילתא: **הג"ה** אי דאפרשיה האידנא דחוי מעיקרא הוא. דלא דמי למחוסר כפורים דלא חשיב דחוי קודם הבאת קרבנו דאין זמנו עד שיטהר ויטבול אבל האי לא חזי לפסח ושלמים אע"פ שהיה זמן שלמים: רב פפא אמר אפילו תימא מאורתא לילה אין מחוסר זמן בריש מנחות (דף ה.) משמע דרב פפא ס"ל יש מחוסר זמן לבו ביום וצריך לחלק בין מחוסר זמן דהכא להתם: **לילה** אין מחוסר זמן. וכן משמע בברייתא ובחגיגה (דף ט:.) לרבי יוחנן וכן במנחות פרק שתי הלחם (דף ק.) ובנזיר (יח:.) וביומא פרק אמר להם הממונה (דף כט:.) **לילה** לקדושה יום להרצאה. הקשה הרב רבי יוסף דבתמורה (דף י.) משמע דתם במעי תמימה קדוש דקדושה חלה אעובר במעי אמו והיאך קדוש בין לבר פדא בין לר' יוחנן והא לילה לקדושה דוקא אבל קודם לכן לא: **יום** להרצאה. תימה תיפוק לי מביום צוותו ולמה לי דכתיב ביום השמיני וי"ל דאי לא כתיב אלא והיה שבעת ימים תחת אמו הוה אמינא אם שחט בלילה אם עלו לא ירדו והשתא קמשמע לן דהוי מחוסר זמן ותרד [אפילו לר"ש] דאין פסולו בקודש ובפי' בתרא (לקמן קיב:.) נמי תנן מחוסר זמן ששחטו בחוץ אינו בכרת דאם עלו לא ירדו מוכח התם דקרי מתקבל לפתח אהל מועד וחייב כרת בחוץ ולר"י דאמר (לקמן דף פד.) בשחיטת לילה אם עלה תרד י"ל למ"ד בפרק בתרא (שם קכ.) אין לילה בבמה השתא שהוא מחוסר זמן אם שחט לילה אחר שביעי פסול אף בבמה וקשה למאן דאמר יש פסול לילה בבמה יש לומר דמודה אף ר"י דבבמה שחיטת לילה לא תרד: **הג"ה** קדושה ואינה קריבה. לא דמי לרגלה של זו עולה דתמכר לצורכי עולה (תמורה דף יא:.) דהתם אינה דחוייה כיון דבידו לקדשה: **ש"מ** בעלי חיים נדחין. וא"ת מאי קמ"ל ר' יוחנן מתניי היא בפי' מי שהיה טמא (פסחים צז:.) המפריש נקבה לפסחו כו' ואמרי' עלה בגמ' (צח.) ש"מ תלת וכי תימא משום דאיכא פלוגתא דתנאי בבעלי חיים נדחין בפי' שני שעירי (יומא דף סד.) ואשמועינן ר' יוחנן דבעלי חיים נדחין הא א"ר יוחנן חדא זימנא וי"ל דמפריש

נקבה דחייה בידיים ואפ"י [רב] מודה התם דבעלי חיים נדחין ומיהו קשה מאכל חלב והמיר דתו דהוי דחייה בידיים ועוד דהוי נראה ונדחה ולמה ליה לרבי יוחנן לאשמועינן וצריך לדקדק בכל הנך מימרות דר' יוחנן הנך תלת דבעלי חיים נדחים ובשני מקומות דפליגי רב ור' יוחנן בההיא דבפרק שני שעירי ובההיא דלקמן פ' קדשי קדשים (דף נט.) גבי מזבח שנפגם : **ושמע** מינה יש דיחוי בדמים. פ"י בקונטי בדבר שאין בו אלא קדושת דמים לא תימא שאין דחוי מעיקרא (אין בו) אלא בקדושת הגוף וא"ת א"כ דחוי מעיקרא ודחוי בדמים הכל אחד דכל דחוי מעיקרא אין בו אלא קדושת דמים וי"ל דמשכחת לה בקבל דם בכלי שיש בו מים דראשון ראשון דחוי וחזר ונהפך למראה דם ובפ' התערובת (לקמן דף עח.) אמרי' דדם לתוך מים ראשון ראשון בטל ולענין כיסוי אינו כן דאין דחוי אצל מצות וה"ר חיים מפרש יש דחוי בדמים שדוחה תמורה שלא לקרב ואמרי' כאן דאין קדושה אלא לדמים לא אלימא להתפיס התמורה לדחותה מקדושתה לעשותה כיוצא בה וכפ"י זה משמע מתוך גירסת הספרים דכריתות דגרסי' התם (דף כח.) כך ש"מ בעלי חיים נדחין דקתני ואינה קריבה וש"מ קדושת דמים מדחה דקתני ותמורתה כיוצא בה וש"מ יש דחוי בדמים דקתני קדושה למאי לדמים ודחוי מעיקרו לא קתני התם ומיהו ה"ר חיים גריס דחוי מעיקרו ולא גריס יש דחוי בדמים וכן יש כמה ספרים ולפ"י קשה מההיא דמפריש נקבה לפסחו דלא קאמר התם תמורתה כיוצא בה ואמרי' עלה יש דחוי בדמים וכן בפ' בתרא דכריתות (דף כח.) דקאמר ר' אלעזר אמר ר' אושעיא מטמא מקדש עשיר שהפריש קן לכבשתו והעני כו' דקאמר ש"מ תלת ולא שייכא תמורה [דאין תמורה בעופות] ורבינו ש"י פ"י בתשובה כמו שפ"י וכתב דבר זה למדתי פירושו ממס' כריתות דגרסי' התם בלשון זה ש"מ קדושת דמים מדחה כלומר ש"מ אפ"י שלא קידשה מתחילה להקרבת גופו אלא קדושת דמים כגון הקדיש חציה וחציה שני חולין והכי נמי פרשינן ליה יש דיחוי בדמים כגון נקבה לפסחו לא חזיא גופא לפסח אלא לדמיה וכי אקדשה לדמים אקדשה ואידי דדחוייה היא דלא חזיא לאקרובי גופא לדבר שהוקדשה לה אמרי' תדחה (תוספות)

דף **יב** **ב**

יש דחוי בדמים אמר עולא אמר רבי יוחנן אכל חלב והפריש קרבן והמיר

דת וחזר בו הואיל ונדחה ידחה איתמר נמי אמר ר' ירמיה אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן אכל חלב והפריש קרבן ונשתטה וחזר ונשתפה הואיל ונדחה ידחה וצריכי דאי אשמעינן קמייתא משום דהוא דחי נפשיה בידים אבל הכא דממילא אידחי כישן דמי ואי אשמעינן הכא משום דאין בידו לחזור אבל הכא דיש בידו לחזור אימא לא צריכא בעי רבי ירמיה אכל חלב והפריש קרבן והורו בית דין שחלב מותר וחזרו בהן מהו מי הוי דחוי או לא הוי דחוי אמר ליה ההוא סבא כי פתח רבי יוחנן בדחויין מהא פתח מאי טעמא התם גברא אידחי קרבן לא אידחי הכא קרבן נמי אידחי: אמר שמעון בן עזאי מקובלני מפי שבעים ושנים זקן כו': למה לי למתנא שבעים ושנים זקן דכולהו בחדא שיטתא הוו קיימי: לא הוסיף בן עזאי אלא העולה: אמר רב הונא מאי טעמא דבן עזאי [\[ויקרא א-יג ויז\]](#) עולה הוא אשה ריח ניחוח לה' היא לשמה כשרה שלא לשמה פסולה אשם נמי כתיב ביה הוא ההוא לאחר הקטרת אימורים הוא דכתיב האי נמי לאחר הקטרת אימורים הוא דכתיב תרי הוא כתיבי גבי אשם נמי תרי הוא כתיבי אלא בן עזאי בקל וחומר מייתי לה ומה חטאת שאינה כליל שחטה שלא לשמה פסולה עולה שהיא כליל לא כל שכן מה לחטאת שכן מכפרת פסח יוכיח מה לפסח שכן זמנו קבוע חטאת תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השווה שבהן שהן קדשים ושחטן שלא לשמן פסול אף אני אביא עולה שהיא קדשים ושחטה שלא לשמה פסולה מה להצד השווה שבהן שיש בהן צד כרת בן עזאי

כ"י י"ג דחוי דמיים. י"ג תורת דחוי בקדושת דמים אע"פ שאינה קדושת הגוף כגון הכא שהקדיש חזיה לא קדשה אלא לדמיה שהרי אין לו חלק [אלא] בחזיה ואין קדושה ראויה לפשוט בכולה על פיו ואפי' הכי שייך בה דחוי ותדחה עולמית ולא אמרי' לא אלימא קדושת דמים ליפסל משום דחוי: ליטנא אחרינא י"ג דחוי בשביל הדמים שלא פרע לקנות חזיה של חזירו שלא היתה קנויה לו כשהקדישה שעדיין לא קנה חזיה משל חזירו ואינ' נרא' למור"י: והמיר דת. נדחה מקרבן בהכל שוחטין (חולין דף ה:) מעם הארץ פרט למומר: ונשתטה. נדחה דבעינן דעת במסכת ערכין כפ' האומר משקלי עלי (דף כא.): נשתפה. שקט משעמומו כגון על הר נשפה (ישעיהו יג) דמתרגס על טורא שלויא: הורו כ"ד שחלב מותר. נדחה לו דאילו עבר השתא לאו בר קרבן הוא דאמרינן בהוריות (דף ב:) יחיד

שעשה בהוראת צ"ד פטור: מהא פתח. ודורש בו שידחה: התם. גבי מומר וקוטה גברא אידחי מקרבן קרבן לא אידחי תורת חטאת זאת לא נדחת מישראל מן הכשרין אבל הכא תורת קרבן זה נדחית מן הכל: למה לי למיתני זקן. ליתני זקנים: בחלא. בישיבה אחת היו יושבין וכולן היו כאיש אחד: לאחר הקטרת אימורין כתיב. וליכא למידרשיה לעיכוזא דעלמו שלא הוקטרו אימוריו כשר והאי הוא דרשינן למילתא אחריתי: תרי הוא כתיבי. ואם אין השני ענין לאחר הקטרה דהא כתיב חד תנהו ענין לעבודת דם ולפסול בשלל לשמן חד הוא כתיב באיל עולה של מילואים בואתה תלוי וחד הוא כתיב בויקרא גבי עולת בן לאן: אשם נמי תרי (אשם) הוא כתיבי. חד בלו את אהרן אחר הקטרה וחד בויקרא אשם הוא אשם לה' ואע"ג דליכא חד מינייהו דכתיב גבי עבודת דם תן האחד בלשון אינו ענין לכך כדלמרת בעולה: (רש"י)

תוספות מלקרב לעולם אפילו לאחר פסח דכל מותר הפסח הוי שלמים ונקיבה לשלמים מיחזא חזיא דקתני מתניי דמיה לשלמים אבל איהי גופה לא אלמא אלימא קדושת דמים לומר בה תורת דחוי ולא אשכחינן תנאי דפליגי בהא מילתא מיהו בהא מילתא טובא אתא לאשמועינן ורבינו חננאל מפרש יש דיחוי בדמים כלומר דדמים דחויים (והדיחוי בדמים) שלא יקריב מן הדמים קרבנו שהיה בדעתו להפריש כמו יש דחוי בדמים דמי שהיה טמא (פסחים דף צח.). דתנן התם גבי מפריש נקבה לפסחו ירעה עד שישתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים ור"ש נמי פ"י כן התם יש דחוי בדמים אפילו הדמים דחויין שאין מביאין מהן פסח שהיה דעתו כן בשעת הפרשה מיהו אינו כן אלא מביא מן הדמים פסח כדתניא פ' בתרא דכריתות (דף כח.). המפריש נקבה לפסחו ירעה עד שישתאב ותימכר ויביא בדמיה פסח ומתוך כך ברייתא רבינו שמואל מוחק בפרק מי שהיה טמא (פסחים דף צח.). שלמים וגריס יביא בדמיה פסח אמנם אין גירסא זו נכונה דאם כן היכי קאמר בגמרא ש"מ יש דחוי מעיקרו [ויש] דחוי בדמים [ובעלי] חיים נדחין הלא כי נמי בעלמא אין דחוי אין יכול להקדיש איהי גופה פסח שהרי נקבה היא ובפסח כתיב זכר תמים בן שנה א"כ על כרחך התם פ"י מי שהיה טמא גרסי שלמים ור"ת אומר דאין למחוק הספרים דבאלו קדשים אמרי' המפריש נקבה לפסחו תרעה ויביא בדמיה פסח נשתיירה אחר הפסח תרעה עד שתסתאב וימכר ויביא בדמיה שלמים ומתניי דמי שהיה טמא בכה"ג מיירי בנשתיירה אחר הפסח ופירוש של יש דחוי בדמים הוי יש דיחוי בדבר שאין בו רק קדושת דמים ולא קדושת הגוף וצ"ע בהיא דכריתות א"ר אלעזר א"ר אושעיא מטמא מקדש עשיר כו' ומתיב רב עוקבא המפריש נקבה לפסחו תרעה

ילדה זכר ירעה ויביא בדמיו פסח כו' ר"ש אומר הוא עצמו יקרב פסח ומשני כי אמרינן לרבנן ור"ש ס"ל דבע"ח אין נדחין דתניא מת אחד מהם מביא חבירו שלא בהגרלה דברי ר"ש והשתא מאי ס"ד מעיקרא דפריך מר"ש לסייעי מרבנן וי"ל דת"ק נמי מודה דבע"ח אין נדחין והא דקאמר ירעה טעמא כרבי אלעזר דתמורה פ' אלו קדשים (דף יח:): דתנן המפריש נקבה לעולה וילדה זכר ירעה רבי אלעזר אומר אף הוא עצמו יקרב עולה ומפרש בגמרא דגבי מפריש נקבה לפסחו וילדה זכר לא הוה א"ר אלעזר הוא עצמו יקרב פסח דגמירי למקום שהמותר הולך שם הולד הולך ולפני הפסח דאימיה קדשה לדמי פסח שלא היה יכול להמתין עד שתלד הזכר ויקריבנו פסח ולכך ולד נמי לדמי פסח אע"ג דקסבר בע"ח אין נדחים ומיהו קשה אדפריך ליה מבריתא דכריתות לסייעיה מת"ק דרבי אלעזר דתמורה דאית ליה בעלי חיים נדחין דקאמרי במפריש נקבה לעולה וילדה זכר ירעה וממתניתינן דפסחים ופלוגתא דתנאי ביומא (דף סד:): ועוד קשה היכי מייתי מההיא דמת אחד מהם דאית ליה לר"ש דאין נדחין דלמא שאני התם דלא דחייה בידים ועוד קשה היכי מייתי מההיא דרבי אלעזר דפשיטא ליה התם דבעלי חיים נידחים ולעיל מבעיא ליה התם בכריתות (דף כז:). ובתמורה פירשתי לפני רבינו דחידושא דרבי יוחנן הוי אע"ג דבידו לתקן וליקח חציה השני וכן רבי אלעזר אמר רבי אושעיא פ' בתרא דכריתות בידו להפקיר נכסיו והוי עני והוה ראוי הקן שהפריש ומיהו אין בידו כ"כ כמו נפגם המזבח בריש פ' קדשי קדשים (לקמן דף נט:). דחוי מעיקרו הוא וכשר [והכא] לכ"ע משמע דכשר דבידו לתקן כדאיתא פרק לולב הגזול (סוכה דף לג:). ולכך נמי נקט רבי יוחנן אכל חלב והפריש קרבן והמיר דתו וחזר שידחה דהוה ליה נראה ונדחה ולא נקט שהפריש קרבן לאחר שהמיר דתו דההוא כשר כיון דבידו לתקן בקל כמו נפגם המזבח וגם דחוי מעיקרו דכשר ובכריתות פ' בתרא דפריך לר' אושעיא מר' שמעון ולא מייתי ליה סייעתא מרבנן משום דעד כאן לא פליגי רבנן ואמרי שנדחה משום דאין בידו לתקן כלל בשעת הקדש שהיא נקבה לפסחו אבל היכא שבידו לתקן קצת כגון מטמא מקדש עשיר שהפריש קן דאי בעי מפקר נכסיה מודה דלא הוי דיחוי כל זה פי' רבינו הקדוש זצוק"ל וקשה לי על זה מאי פריך לעיל אי אפרשיה מצפרא דחוי מעיקרו הוא הלא בידו להשהותו עד חצות כמו הקדיש חובות בגלגל דכשירין בשילהי פרק אחרון (לקמן קיח:). וכן אותו ואת בנו: **וש"מ** דחוי מעיקרו הוי דחוי. תימה דגבי הדס אמרינן פ' לולב הגזול (סוכה דף לג:): היכא (דאשכחן) דאשחור מערב יו"ט דדחוי מעיקרא לא הוי דחוי וי"ל דשאני התם דבידו לתקנו תדע דגבי לולב שנקטם ראשו [מעיי"ט] ועלתה בו תמרה [ביי"ט] מיבעיא ליה אי יש דחוי אי לאו [ולא] פשטינן לה מהא משום דנקטם אין בידו לתקנו וא"ת מ"ט דר' יוחנן דאמר דחוי מעיקרו הוי דחוי לילף ממחוסר זמן דלא הוי דחוי כדאמר בפ' שני שעירי (יומא דף סד:). וי"ל דשאני מחוסר זמן דחוזר [ונראה] ממילא וא"ת אמאי איצטריך לרבי יוחנן מיעוטא

דמום בם הני הוא דכי עבר מומס ירצו הא כל הדחויים אם עבר מומס לא ירצו הואיל ונידחו אידחו הא מום עובר לא ילפינן [דלדחין] דלא הוי דחוי דהתם ממילא הוי וי"ל דאיכא מום דאינו עובר אלא על ידי רפואה : הכא קרבן אידחי. וגרע מדאידחי גברא והא דמשמע איפכא בהוריות פי בתרא (דף יא.) גבי נשיאות מהו שתפסיק לא דמי דהתם לא אידחי קרבן מן החלב שאכל דעדיין הוא חייב קרבן ור"ת פירש איפכא דגבי הורו ב"ד לא היה דחוי דגברא אידחי שאינו יודע אם פטור אם לאו קרבן לא אידחי דאי לא דהתירו ב"ד היה קרב ונמצא שלא היה דחוי אלא ע"י טעותו אבל הכא אפילו קרבן נמי אידחי דכיון שהוא שוטה או מומר פטור הוא לכולי עלמא : בן עזאי בק"ו מייתי לה. אף ע"ג דפסול שלא לשמן מוציאו מידי פגול דבעינן שיהיו כל מתירים בכשרות לא דמיא להא דאמר בפ"ק דפסחים (דף יא) כל דין שתחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין תימה ובן עזאי אי דריש אותה לשמה כשרה שלא לשמה פסולה הא שאר קדשים כו' קל וחומר מאי אהני ליה ואי לא דריש אי"כ אשם ליעכב מהיקישא דכחטאת וכאשם : מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד כרת. תימה ולר"א דפסל חטאת ואשם ליפסול נמי עולה ותיתי מחטאת ואשם [ופסח] וי"ל דשייך קצת צד כרת באשם משום דאיכא אשם תלוי ומיהו לא שייך כמו בחטאת ופסח כדמוכח לעיל :

א

-

יג

דף

צד כרת לא פריך אשם נמי לייתי אשם פריך מה להצד השוה שבהן שכן ישנן בצבור כביחיד ואיבעית אימא צד כרת נמי פריך ובן עזאי גמרא גמיר לה והא דקאמר רב הונא קל וחומר לא אמרה אלא לחדד בה תלמידיו : מתני'

הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן קבל והלך וזרק שלא לשמן או לשמן ושלא לשמן או שלא לשמן ולשמן פסולים כיצד לשמן ושלא לשמן לשם פסח ולשם שלמים שלא לשמן ולשמן לשם שלמים ולשם פסח שהזבח נפסל בארבעה דברים בשחיטה ובקבול ובהילוך ובזריקה רבי שמעון מכשיר בהילוך שהיה אומר אי אפשר שלא בשחיטה ושלא בקבלה ושלא בזריקה אבל אפשר בלא הילוך שוחט בצד המזבח וזורק רבי אליעזר

אומר המהלך במקום שהוא צריך להלך מחשבה פוסלת במקום שאינו צריך להלך אין מחשבה פוסלת: **גמ'** וקבלה מי פסלה והתניא **[ויקרא א-ה]** והקריבו זו קבלת הדם אתה אומר קבלת הדם או אינו אלא זריקה כשהוא אומר וזרקו הרי זריקה אמור הא מה אני מקיים והקריבו זו קבלת הדם בני אהרן הכהנים שתהא בכהן כשר ובכלי שרת אמר רבי עקיבא מניין לקבלה שלא תהא [אלא] בכהן כשר ובכלי שרת נאמר כאן בני אהרן ונאמר להלן **[במדבר ג-ג]** אלה שמות בני אהרן הכהנים המשוחים מה להלן בכהן כשר ובכלי שרת אף כאן בכהן כשר ובכלי שרת אמר רבי טרפון אקפח את בניי אם לא שמעתי להבחין הפרש בין קבלה לזריקה ואין לי לפרש אמר רבי עקיבא אני אפרש קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה זריקה עשה בה מחשבה כמעשה קבלו בחוץ אינו חייב כרת זרקו בחוץ ענוש כרת קבלוהו פסולין אין חייבין עליו זרקוהו פסולין חייבין עליו אמר לו רבי טרפון העבודה את הטית ימין ושמאל אני שמעתי ואין לי לפרש אתה דורש ומסכים לשמועה בלשון הזה אמר לו עקיבא כל הפורש ממך כפורש מחייו אמר רבא לא קשיא כאן במחשבת פיגול כאן במחשבת שלא לשמה דיקא נמי דקתני שהזבח נפסל ולא קתני מתפגל ש"מ: ומחשבת פיגול לא פסלה בקבלה והתניא יכול לא תהא מחשבה מועלת אלא בזריקה בלבד מניין לרבות שחיטה וקבלה ת"ל **[ויקרא ז-יח]** ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו (פיגול הוא) לא ירצה בדברים המביאין לידי אכילה הכתוב מדבר יכול שאני מרבה אף שפיכת שיריים והקטרת אימורין ת"ל **[ויקרא ז-יח]** ביום השלישי לא ירצה המקריב אותו לא יחשב זריקה בכלל היתה ולמה יצתה להקיש אליה לומר לך מה זריקה מיוחדת שהיא עבודה (ומכפרת) ומעכבת כפרה אף כל עבודה ומעכבת כפרה יצאו שפיכת שיריים והקטרת אימורין שאין מעכבין את הכפרה

כ"ז כרת לא פריך. לפי שאינו קוה בשניהם דחטאת אינו ענוש כרת על הבאתו אלא שעל סגגת כרת הוא צא ופסח ענוש כרת על הבאתו: אשם נמי לייתי. לפסול בשלל לשמו מצנין אב כדאמר רבי אליעזר לעיל (דף י:): דקא"ל רבי יהושע חוזרני חלילה ופרכינן וליהדר דינא ולייתי במה האל וסליקנא להך אחתפתא משום דאיכא למיפרכי מה להאד הסוה שבהן שכן יס בהן כרת. ומשני לבן עזאי אשם מפירכא אחריתא מסלק ליה דלא לייתי בצנין אב דפריך מה להאד

השנה שבהן שיטנו בצבור פסח קרי ליה קרבן צבור כדאמרן בסדר יומא צפ' הוליאאו
לו (דף נא.) משום דאתי בכינופיא: גמרא גמיר לה. מפי ע"ב זקנים כדתנן: לחדל
תלמידיו. שיקשו לו תשובה עליו א"נ שיתנו לבס להיות חריפין לדרוש קלים
וחמורים מאיליהן כבן עזאי: מתני' וקבל והלך וזרק כו'. או או קתני קבל או הלך
או זרק: או לשמו ושלא לשמו. שחישב בעבודה אחת לשמו ושלא לשמו: אבל
אפשר בלא הילוך. הלכך לא חשיבא למיפסל: המהלך במקום שהוא כריך להוליד.
הולכה זו מחשבה פוסלת בה אם חישב בה שלא לשמה ובגמ' מפרש למילתי' מאי
כריך ומאי אין כריך: גמ' והקריבו. דכתיב בעולה ושחט את בן הבקר והקריבו
בני אהרן את הדם זו קבלת הדם וללמד שכריך לקבלו בכלי: אתה אומר כו' או
אינו אלא לזריקה. דהא לשון הקרבה למזבח הוא כדכתיב לכהן המקריב אותה
וגו' והאי נמי בהקרבה למזבח משתעי דהיינו זריקה אבל קבלה לא כריך [כלי]
מאהל מועד ואילך: כשהוא אומר כו' זו קבלת הדם. כדאשכחן קבלה בעולת סיני
(שמות כד) ויקח משה חלי הדם וישם באגנות ואע"ג דהקרבה לשון הולכה היא
כדאמרן לעיל (דף טז.) והקריב הכהן את הכל זו הולכת אברים לכבש הכא כיון
דזימנין הולכה ליתיה כלל כמו השוחט בצד המזבח לא כתב לה קרא ואקבלה הוא
דאכתביה והיכא דאיכטריכא הולכה נפקא לן דהויא עבודה מדאפקא רחמנא
לקבלה בלשון הולכה: בכהן כשר. לאפוקי חללים ובעלי מומין: ובכלי שרת. שיהו
מלובשים בגדי כהונה דכהנים משמע (הכהנים) בכיהונם (לקמן דף טז:) והיינו
בגדי כהונה וכל היכא דקתני נמי בכהן כשר ובכלי שרת בבגדי כהונה קאמר: אמר
רבי עקיבא. ר' עקיבא לא משמע ליה מהכא דאיכא למימר בני אהרן כל שהן
והכהנים בכיהונם לא משמע ליה: מה להלן בכהנים כשרין. הכתוב מדבר דהא
אלעזר ואיתמר כתיבי ובכלי שרת נמי הכתוב מדבר דכתיב אשר מלא את ידם
והיינו לשון רבוי בגדי כהונה דכתיב (ויקרא כא) ומלא את ידו ללבוש את הבגדים
וכתיב נמי ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו למשחה בהם למלא בם את
ידם (שמות כט): להבחין הפרש כו'. ואתה עושה את הקבלה כשאר עבודות: ואין
לי לפרש. איני יודע לפרש מה הפרש שמעתי ביניהן: לא עשה בה מחשבה
כמעשה. השתא סלקא דעתך הא דקאמר אין מחשבה פוסלת בשבילה אם חישב

זה חוץ לזמנו או שלא לשמו אלמא לא פסלה בקבלה: קבלו בחוץ אינו חייב כרת. דשחיטה היא לכתוב לחיובא [ואל פתח אהל מועד] וזריקה נפקא מדם יחשב לקמן בפרק השוחט (דף קז.): קבלו פסולין. זרים ושאר חייבי מיתות כגון שתויי יין והדומין להם: אין חייבין עליו. מיתה דבעיא עבודה תמה שאין אחריה עבודה בסדר יומא (דף קז.). ובפרק בתרא דהבא (דף קיב): נמי תנן אין בהם משום זרות ולא משום טומאה ולא משום מחוסר בגדים כו': אתה דורש. מאיליך ומסכים למה ששמעתי: מחשבת פיגול. דחוץ לזמנו לא פסלה בקבלה: דיקא נמי. [דתנא] דמתניתין לא איירי במחשבת פיגול: אלא בזריקה. במחשב בשעת זריקה ע"מ לאכול מזבחו ביום השלישי כדכתיב בקרא דמחשבת פיגול המקריב אותו לא יחשב ולפינו מיניה בפ"ב (לקמן כט.). במחשב בשעת הקרבה לאכול מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר [והקרבה] היינו זריקה: בדברים המביאים. את הקרבן לידי היתר אכילה הכתוב מדבר: אף שפיכת שירים. אם שפך שירי הדם ליסוד על מנת לאכול בשר חוץ לזמנו או אם הקטיר אימורין במחשבה זו: לא ירעה. היינו זריקה שהיא מרעה: בכלל היתה. בכלל הדברים המביאים לידי אכילה: שאין מעכבין. שירים אין מעכבין כדתניא באיזהו מקומן (לקמן דף נב.) יכול יעכבנו תלמוד לומר ואת כל הדם ישפך נתקו הכתוב ועשאו שירי מראה כו' הקטרת אימורין לא מעכבין כפרה לכתוב הדם הוא בנפש יכפר: לא השיא הא. דקתני לעיל מחשבת קבלה לא פסלה בפיגול לא כשחישב בשעת קבלה על אכילת בשר אלא במחשב בשעת שחיטה על מנת לקבל דם למחר דאילו זריקה כהאי גוונא עשה בה מחשבה כמעשה אם שחט על מנת לזרוק דם למחר פיגול דהיינו אכילת מזבח (ואי נמי) דאיתרבי בהדיא אפי' שפיכת שירים לקמן: הא דאמר כו'. והאי דקתני מנין לרבות שחיטה וקבלה מחשב בשעת קבלה על מנת לשפוך שירים או אחת משאר האכילות קאמרי: ושפיכת שירים לא פסלה בהו מחשבה. דקתני לעיל יכול שאני מרעה אף שפיכת שירים: אלא באכילת בשר. בשחישב לאכול בשר חוץ לזמנו: מנין לרבות שפיכת שירים. וכל שכן תחלת זריקה: (כ"ט)

תוספות אתה אומר זו קבלת הדם כו'. לעיל (דף ד.) פי' בקונטי' דמוקמינן והקריבו בקבלה ולא בהולכה משום דוהקריבו נאמר מיד אחר שחיטה וקבלה

היא עבודה ראשונה שאחר שחיטה ולפירושו קשה היכי בעי למימר הכא או אינו אלא זריקה אלא נראה דמוקמי לה בקבלה או בזריקה לפי שהן עבודות חשובות שאי אפשר לבטלן מה שאין כן בהולכה: **בכהן** כשר ובכלי שרת. פירש בקונטרס כלי שרת בגדי כהונה וקשה דהא נפקא לקמן בפרק שני (דף יז:): מקרא דאין בגדיהם עליהן אין כהונה עליהן והווי להו זרים ואפילו בעבודה דלא מעכבא כפרה ויש לומר דאי לאו גזרה שוה דהכא הוה אמרינן מה שהקפידה תורה אמחוטר בגדים היינו היכא דכתיבי בגדים אבל היכא דלא כתיבי בגדים לא וגבי נתינת אש וסידור איברים לא הוה בעינא בגדים מכהן בכיהונו אלא מדגלי רחמנא גבי קבלה גזרה שוה ילפינן בכל דוכתא דהכהן הוי בכיהונו: **דיקא** נמי דקתני שהזבח נפסל. במסקנא לא חיישינן להאי דיקא דבקבלה נמי איכא פסול פיגול (תוספות)

דף - יג

אלא לא קשיא הא דאמר הריני [שוחט] עיי' לקבל דמה למחר הא דאמר הריני מקבל דמה על מנת לשפוך שירים למחר א"ל ההוא מרבנן לרבא ושפיכת שירים והקטרת אימורין לא פסלה בהו מחשבה והתנן יכול לא תהא מחשבה מועלת אלא באכילת בשר מנין לרבות שפיכת שירים והקטרת אימורין ת"ל **[ויקרא ז-יח]** ואם האכל יאכל בשתי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילת אדם ואחת אכילת מזבח לא קשיא הא דאמר הריני זורק על מנת לשפוך שירים למחר הא דאמר הריני שופך שירים על מנת להקטיר אימורין למחר: א"ר יהודה בריה דרבי חייא שמעתי שטבילת אצבע מפגלת בחטאת פנימית שמעה אילפא אמרה קמיה דרב פדא אמר כלום למדנו פיגול אלא משלמים מה שלמים אין טבילת אצבע מפגלת בהן אף חטאת אין טבילת אצבע מפגלת בהן וכי הכל משלמים למדו אי מה שלמים שלא לשמן אין מוציא מידי פיגול אף חטאת שלא לשמה אין מוציא מידי פיגול אלא מאי אית לך למימר מרבויה דקראי קאתיא [ה"ג מרבויה דקרא קאתי] אמר ריב"ל בעליה זו שמעתי שטבילת אצבע מפגלת תהי בה רשב"ל כלום למדו פיגול אלא משלמים מה שלמים

אין טבילת אצבע מפגלת בהן אף חטאת אין טבילת אצבע מפגלת בהן וכי הכל משלמים למדו אי מה שלמים שלא לשמן אין מוציא מידי פיגול אף חטאת שלא לשמה אין מוציא מידי פיגול אמר רבי יוסי ברבי חנינא אין הכל משלמים למדו הואיל וחוף למקומו פוסל בשלמים ושלא לשמו פוסל בחטאת מה חוף למקומו הפוסל בשלמים מוציא מידי פיגול אף שלא לשמו הפוסל בחטאת מוציאה מידי פיגול א"ר ירמיה מצדה תברא מה לחוף למקומו הפוסל בשלמים שכן נוהג בכל הזבחים תאמר בשלא לשמו שאינו נוהג אלא בפסח וחטאת בלבד אלא מאי אית לך למימר דבר הפוסל בהן מוציאם מידי פיגול דבר המעכב בהן מביאן לידי פיגול הכא נמי דבר הפוסל בה מוציא מידי פיגול דבר המעכב בה מביאה לידי פיגול אמר רב מרי אף אן נמי תנינא זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי והמוליך והמקטיר בשלמא קומץ היינו שוחט מוליך היינו מוליך מקטיר נמי היינו זורק אלא נותן בכלי מאי ניהו אילימא דדמי לקבלה מי דמי התם ממילא הכא איהו קא שקיל ורמי אלא כיון דלא סגי דלא יהיב על כרחיה עבודה חשובה היא ה"נ כיון דלא סגי דלא עביד לה על כרחי' היינו הולכה לא לעולם דדמי לקבלה ודקאמרת הכא ממילא התם איהו קא שקיל ויהיב כיון דאידי ואידי מתן כלי הוא מה לי ממילא מה לי קא שקיל ויהיב לימא כתנאי דתני חדא טבילת אצבע מפגלת בחטאת ותניא אידך לא מפגלת ולא מתפגלת מאי לאו תנאי היא לא הא רבנן הא רבי שמעון אי רבי שמעון מאי איריא טבילת אצבע האמר

כ"י לא קשיא הא. דקמרבזי שפיכת שירים כגון דאמר הריני זורק או אחת משאר עבודות על מנת לשפוך שירים למחר שהרי חישב להאכיל את המזבח חוץ לזמנו: והא. דמעטינהו לעיל כגון דאמר הריני שופך שירים כו' כללל דמילתא בעינן מחשבה בשעת עבודה על דבר אכילת אדם או למזבח הלכך חישב בשעת שפיכת שיריים על אכילת בשר לא כלום היא דלא הואי מחשבה בשעת עבודה: שמעתי מרבתי שטבילת אצבע. האמור בחטאות הפנימיות וטבל הכהן אצבעו וגו' (ויקרא ג) מפגלת בחטאת אם טבל ע"מ להקטיר אימורים למחר: כלום למדנו פיגול. בחטאת אלא משלמים דעיקר פיגול בשלמים כתיב ואם האכל יאכל ושלמים אין בהן טבילת אצבע שכל הדמים בזריקה מן הכלי למזבח חוץ מן החטאת שהיא במתנת אצבע: ופרכינן וכי הכל משלמים למדנו. דין פיגול בכל הזבחים כדינו

בשלמים: אי מה שלמים אין שלל לשמו מוילאו מידי פיגול. אם שחט במחשבת חוץ לזמנו וקבל והוליד שלל לשמן לא ילאו מידי פיגולן שהרי אין שלל לשמו פוסל בשלמים והוא ליה קרב המתיר כמלתו בפיגול בלל פסול מחשבה אחרת: אף חטאת. אע"פ שלל לשמו פסול זה לא תוילאנה מידי פיגול ואנן תנן בפ"ב (לקמן דף כט:): הפסח והחטאת ששחטן חוץ לזמנו וקבל והלך וזרק שלל לשמו זהו שלל קרב המתיר כמלתו ואינה פיגול ליענש כרת על אכילתו כדילפינן בפ"ב (סם דף כח:): מקרא כהרלאת כשר כך הרלאת פיגול שיקרבו כל מתירין דהיינו ארבע עבודות בלל פסול מחשבה אחרת: אלא מאי אית לך למימר מרבויל דקרא קאתי. כל הזבחים לפיגול בת"כ ולא משלמים למדו הילכך כל חד וחד מאי דפקיל מוילאו מידי פיגול וכן לענין הבאתו לידי פיגול כל חד וחד מאי דכתיב ביה דהוי עבודה מוילאו לידי פיגול: הכי גרסינן שטבילת ארבע מפגלת: אין הכל משלמים למדנו. ודקשיא לך בחטאת היאך שלל לשמו מוילאה מידי פיגול: הואיל וחוז למקומה כו'. מחשבת ע"מ לאוכלו חוץ למחילת אכילתו דהיינו בכל העיר וחוז לעיר הוי חוץ למקומו פוסל בשלמים בהדיא מרבינן לה לפסולל בפ"ב אלא שאין בו כרת: מוילא מידי פיגול. כדילפינן בפ"ב שכל מחשבת פסול מוילאתו מידי פיגול: מלדה תברא. תשובתה בלדה אם מחוץ למקומו אתה לומד לשלל לשמו ולהעמיד פיגול על עבודות הגוהגות בשלמים ותו לא אלא שמוילאתה מידי פיגול תלמד בחטאת שלל לשמו מחוץ למקומו דשלמים יס להשיב מה לחוץ למקומו דין הוא שיוילא מידי פיגול שהרי פסול וחמור לנהוג בכל הזבחים תאמר כו': אלא מאי אית לך למימר. אם זאת לומר הכל משלמים למדו מה יס לך טעם בשלל לשמו המוילא חטאת מידי פיגול כך יס לך לומר שלמים דבר הפוסל בהו כגון חוץ למקומו מוילאין מידי פיגול: ודבר המעכב בהו. כגון ד' עבודות הדם מוילאין לידי פיגול: הכא נמי. אף חטאת דבר הפוסל בה כגון שלל לשמה מוילאה ודבר המעכב בה כל הכתוב בעבודת דמה וטבילת ארבע בכלל: אף אנן נמי תנינא. לטבילת ארבע מפגלת דתנן במנחות כל הקומץ בכל ד' עבודות חישב על מנת לאכול שיריים או להקטיר קומץ למחר פיגול: בשלמא קומץ. מפגל דהיינו כשוחט שמוילא דם שהוא חלק גבוה מן הבשר [והבשר] שיריים הם אף זה הפריש

קומץ מתוך שיריים וכן שאר צ' עבודות למפגל מהיקשא דהוקא מנחה לזבח כתיב זאת התורה ואמר לקמן (דף נח.) דהך היקשא מה שלמים מפגל ומתפגלין אף כל מפגלין ומתפגלין: התם ממילא. נופל הדם בכלי הכא קא שקיל בידיה ורמי: אלא כיון דלא סגי דלא יהיב. קומץ לכלי לקדשו בתוכו כדאמרינן לעיל (דף יא.) שלא בכלי שרת פסולה ואמרינן טעמא במסכת סוטה בפרק שני (דף יד:) מידי דהוה אדם לאו אע"ג דקדישתיה סכין בלאר בהמה הדר צעי לקבוליה וקדושיה בכלי זימנא אחריתי קומץ נמי אע"ג דקדשה מנחה כולה בכלי צעי לקדושי קומץ זימנא אחריתי הלכך עבודה השובה היא ומפגלה הכי נמי בטבילת אצבע כיון דלא סגי כו' היינו הולכה שמוליך הדם באצבעו לקרבן למזבח: לעולם דמי לקבלה. הלכך אתיא בהיקשא דאיתקוש מנחות לשלמים דהא איתרבי קבלה בשלמים לפגל כדאמרי' לעיל ומתן כלי במנחה כקבלה דם אצל טבילת אצבע לא איתרביא ולא תיפשוט: לא מפגלת. אם טבל על מנת להקטיר אימורין למחר: ולא מתפגלת. אם שחט [או קבל] ע"מ לטבול אצבע למחר: מאי לאו תנאי היא. דמר חשיב לה הולכה ומר לא חשיב לה הולכה: לא. דכ"ע הולכה היא והא דקתני אינה מפגלת רבי שמעון היא דאמר במתניתין הולכה לא מפגלל כדתנן ורבי שמעון מכשיר בהילוך: (רש"י)

תוספות ויש לפרש במסקנא דנקט לשון פסול דאיירי בשלא לשמן דהוי בכל ד' עבודות ומיהו אשכחן דיקא דלא קאי לבסוף גבי כל הנישום דמים באחר (קדושין דף כח:): על מנת לשפוך שיריים למחר. צ"ע בפרק קמא דמעילה (דף ז.) דמיבעיא לן חישוב לנשפכין מהו ופ"י רבינו דהתם מיירי שנשפך מן הכלי על הרצפה ומיבעיא ליה אם מוליך אותו מקצת דם הנשאר בכלי על מנת לזרוק מאותן נשפכין חוץ לזמנו שהרי ראויין לאוספן או דלמא כיון דבכוס איתיה דם והוא דעל הרצפה הולך לאיבוד לא פסלה בהו: הג"ה תהי בה ריש לקיש כלום למדנו אלא משלמים. תימה הא ריש לקיש גופיה קאמר לקמן (יד.) מודה רבי שמעון בהולכת (אברים) חטאות הפנימיות: אי מה שלמים כו'. זה אין שייך לומר דמחשבת יום שני לא יפסול בחטאת כמו בשלמים דפשיטא דבכל חד אזלינן בתר חוץ לזמנו דידיה: אלא מאי אית לך למימר דבר הפוסל בהן כו'. השתא מסיק דמסברא יש לנו לומר כן דדבר הפוסל מוציא מידי פיגול ודבר המעכב בה מביא לידי פיגול כמו בשלמים ואין שייך להקשות שכן נוהג בכל הזבחים: זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי. בהגשה אין פיגול דקמיצה כנגד

א

-

יד

דף

כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין בו משום פיגול אלא הא והא רבנן ולא קשיא כאן בחטאות החיצונות כאן בחטאות הפנימיות חטאות החיצונות פשיטא לא כתיב בהו וטבל אצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב ולקח ואי אתי קוף רמי להו אידיה בעי למישקל זימנא אחריתי כמאן דכתיב וטבל דמי [קמ"ל להכי לא כתיב וטבל דמשמע הכי ומשמע הכי: רבי שמעון מכשיר בהילוך: א"ר שמעון בן לקיש מודה רבי שמעון בהולכת חטאות הפנימיות שמחשבה פוסלת בהו הואיל ועבודה שאין יכול לבטלה והאמר רבי שמעון כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול א"ר יוסי ברבי חנינא מודה היה לפסול מקל וחומר ומה שלא לשמן שהוכשרו בשלמים פסול בחטאת חוץ לזמנו שפוסל בשלמים אינו דין שיפסול בחטאות ואשכחן חוץ לזמנו חוץ למקומו מנלן אי מחוץ לזמנו מה לחוץ לזמנו שכן כרת אי משלא לשמה שכן נוהג בבמה (חיוב) שלא לשמן במאי נוהג בפסח וחטאת פסח וחטאת בבמה לא קרבו ואיבעית אימא הקישא הוא שלישי זה חוץ לזמנו פיגול [זה] חוץ למקומו אמר רבא אם תימצי לומר ר' שמעון סבר לה כבריה דאמר בין האולם ולמזבח צפון אין מחשבה מועלת בהולכת חטאות הפנימיות אלא מפתח אולם ולפנים ואם תמצי לומר סבר לה כרבי יהודה דאמר תוך עזרה מקדש אין מחשבה מועלת בהולכת סילוק בזיכין אלא מפתח היכל ולחוץ ואם תמצי לומר סבר קדושת היכל ואולם חדא היא אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ ואם תמצי לומר תוך הפתח כלפנים אין מחשבה מועלת אפילו פסיעה אחת אלא בכדי הושטת ידו ואם תמצי לומר סבר הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלת כלל: א"ל אביי לאמוריה דרב חסדא בעי מיניה מרב חסדא הולכה בזר מהו א"ל כשרה ומקרא מסייעני [\[דברי הימים ב לה-יא\]](#) וישחטו

את הפסח ויזרקו הכהנים את הדם מידם והלויים מפשיטים מתיב רב
ששת זר ואונן

ה"י כל קרבן שאינו על מזבח החילון בשלמים. שלמדנו מהם פיגול לכל הזבחים
אין זו מקום פיגול לקמן בפרק בית שמאי (דף מג.): בחטאות החילונות. אינה
מפגלת ללא כתיב בהו וטבל אלא ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו וההיא לקיחה
קבלה היא ומינה ילפינן קבלה לקמן באיזהו מקומן (דף מח.): אינטריכא מהו
דתימא הואיל וכתיב ולקח. דמשמע הוא בעצמו יקח: ואי אתי קוף ורמי להו
אידיה. על אצבעו בעי מיהדר ומסקל אלמא ולקח נמי אצבעו קאי שיטבול
אצבעו אימא כמאן דכתיב וטבל דמי: להכי לא כתביה טבילה. בהדיא אלא כתב
קבלה ומדסמכיה אצבעו ונתן הוא דיליף לטבול אצבעו שרריך ליקח בעצמו
ולטבול דמשמע הכי ללא תהא טבילת אצבע עבודה חשובה בהן לפגל מדלא
אחשבה קרא להכריכה בפירוש ומשמע הכי שרריכה היא לטבול כחטאות החילונה
ולא דלישקל קוף ולירמייה לדם על האצבע דבעינן לקיחת אצבע מעליותא דולקח
נמי אצבע קאי: שאי אפשר לטבול. ללאו אורח ארעא לשחוט בהיכל ועל כרחו
הוא שוחטו בעזרה ומוליכה בהיכל לקרנות מזבח פנימי ולהזאת פרוכת: כל שאינו.
כל קרבן שאין מתן דמו על מזבח החילון לאפוקי חטאות הפנימיות וקס"ד דה"ה
לפסול דשלא לשמו: מודה הוא לפסול. נהי דאין בהן פיגול להתחייב כרת על
אכילתו אבל מודה הוא דמחשבה חוץ לזמנו פוסלתו מק"ו והכי נמי הוה מאי
לתרואי ליה אגן במחשבה שלא לשמו קיימינא דפסלה בהו אלא דבעי רבי יוסי
בר' חנינא לאשמועינן דמחשבת חוץ לזמנו פסלה בהו לר"ש: חוץ לזמנו הפוסל
בשלמים כו'. ומיהו כרת לא נפקא לן זו מינה דהא ק"ו מכח שלא לשמו אתי ודיו
להבא מן הדין להיות כגדון: חוץ למקומו מנא לן. דהא חוץ למקומו נמי בשלמים
כתיב ומינייהו גמרינן לכל הזבחים ולר' שמעון דלא גמר מינייהו אלא חילונות
כמותן מנ"ל דפסלה בפנימיות: אי מחוץ לזמנו. במה מצינו: אי משלא לשמו.
ובק"ו כלעיל: שכן נוהג בצמה. [בקרובן צמת יחיד בשעת היתר הצמות שהרי
שנוי קדש הוא תאמר בחוץ למקומו ללא שאין מחילה בצמה] וכל הבקעה מקומו
עד סוף העולם: ומשני שלא לשמו במאי נוהג. באיזה קרבן אתה מוצא פסולו

בפסח וחטאת והני בצמה לא קרבי דתנן לקמן (דף קיז.) כל הנידר ונידב קרב
בצמה ושאינו נידר ונידב אינו קרב בצמה: ואיבעית אימא. חוץ למקומו מחוץ
לזמנו אתי ולא פרכינן שכן כרת דהיקשא הוא דאיתקש חוץ למקומו לחוץ לזמנו
בפ' שני (לקמן דף כח.) בקרא אחרינא דאמרינן אם האכל יאכל ביום השלישי זה
מחשבת חוץ לזמנו לא יחשב לו פיגול יהיה קרא יתירא הוא לאתויי חוץ למקומו
וכיון דאיתקוש גמרינן מהדדי ואין משיבין על ההיקש: אמר רבא את"ל ר' שמעון
סבר לה כצריה דאמר. לקמן בפ' שני (דף כו.): בין האולם למזבח לפון. חלק לפוני
שבצורה שבין האולם ולמזבח אע"ג דלא קרינן ביה על ירך המזבח לפונה דהא
במערכו של מזבח הוא הוי לפון לענין שחיטת קדשי קדשים: אין מחשבה מועלת
בחטאות הפנימיות. אפילו לפסול: אלא מפתח האולם ולפנים. שאם חישב
בהולכת הדם ממקום שחיטתו עד האולם אינה מחשבה שהרי אפשר לבטל הולכה
זו לשחוט אלא פתח האולם אבל אי סבר כרבי יוסי דפליג אדרכי אלעזר בר'
שמעון ואומר אין לפון אלא כנגד המזבח מקיר המזבח לפוני עד כותל העזרה
לפונית הויא לה עבודה שאין יכול לבטלה דהא חטאת טעונה לפון לשחיטתה
דכתיב במקום אשר תשחט העולה וגו' ולפון בעולה כתיב: ואת"ל. ר' שמעון סבר
לה כר' יהודה דאמר לקמן בפ' קדשי קדשים (דף נט.) תוך עזרה מקדש כל רצפת
העזרה בין האולם ולמזבח מקודשת להקטיר חלבים כמזבח עצמו דכתיב ביום
ההוא קדש המלך את תוך החצר ותניא לקמן דברים ככתבן דברי ר' יהודה: אין
מחשבה מועלת. לר' שמעון בהולכת בזיכי לחם הפנים שהן מתירין את הלחם
כדם המתיר את הבשר וקומץ המתיר את השיריים והלחם מתפגל במחשבת
עבודת הבזיכים הואיל והן מתירין רבי שמעון אי כרבי יהודה סבר לה אין מחשבת
הולכה מועלת בה לפסול אלא מפתח היכל ולחוץ משהגיע לפתח היכל עד שמגיע
ליציאת אולם לרצפת העזרה שלפניו דבכל ההיכל לא מהניא מחשבה שהרי כל
ההיכל כשר להוסיב שם שלחן לסדר עליו עד הפתח ואולם כי עזרה סבירא לן
ומן האולם ולחוץ נמי לא מהניא מחשבה בהולכה שהרי אפשר להקטירו על רצפת
העזרה מיד אם ירצה נמצאת הולכתו עד המזבח שלא לאורד: ה"ג ואת"ל סבר
רבי שמעון קדושת אולם והיכל חדא היא אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם

ולחוץ. כלומר ה' אמות של עוצי כותל פתחו של אולם דצכל חללו של אולם לא מהניא דכפנים דמי וחוץ לפתח לא מהניא דאפשר להקטיר סם: ואת"ל סבר לה תוך פתח האולם כלפנים אין מחשבה מועלת אפילו פסיעה שלימה אלא בכדי הוסטת ידו. עומד בפתח האולם ומושיט ידו לרצפה היינו הולכה ומהניא בה מחשבה: הכי גרסינן ואם תמלי לומר הולכה שלא צרגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלת כלל. דהא הוסטת ידו הולכה שלא צרגל היא: ויזרקו הכהנים את הדם מידם. [מידם] של שוחטין משמע ושוחטין זרים נינהו ואשמועינן קרא שהזרים לוקחין אותו מיד המקבל ומוליכין אותו לזרוק: (הש"י)

תוספות מודה היה לפסול מקל וחומר. מכאן מתרצים ההיא דפי הנזקין (גיטין דף נד: ושם) דקאמר ר' יוסי כהן גדול ביום הכפורים יוכיח דכי אמר פיגול מהימן ור' יוסי סבירא ליה כר"ש בפי' הקומץ זוטא (מנחות דף יד.). דאין פיגול אלא בדבר הנעשה על מזבח החיצון ולמאי דאמר הכא דמודה הוא לפסול ניחא דפיגול לאו דוקא ועוד יש לפרש היינו שלא לשמה ולא נהירא: ומה שלא לשמן כו'. תימה מה שלא לשמן שכן נוהג בד' עבודות תאמר בחוץ לזמנו שאינו נוהג אלא בזריקה וכי האי גוונא פריך לעיל (דף ד.). (מה לחוץ לזמנו שכן כרת) ויש לומר דאי הוה פריך הכי הוה עביד ק"ו משנוי בעלים דהוי כפיגול בזריקה ומיהו קשה מה לשנוי בעלים שכן פוסל בזביחה בפסח או בזריקה לחודיה וי"ל דשלא לשמן יוכיח וילפינן במה הצד משנוי קדש ושנוי בעלים: הג"ה תוך עזרה מקדש. טעמא דרבי יהודה לקמן בפרק קדשי קדשים (דף נט.). וצריך לדקדק לר' יהודה כיון דעזרה מקדש היכי משכחת לה בפסולין דאם ירדו לא יעלו וי"ל דמשכחת לה [באותם] דירדו בלשכה או באולם או על גבי דף ועדיף מאויר דאמר פ"ב (לקמן כו.). תלה ושחט פסול א"נ שחט על הרצפה ואח"כ נתן על הדף דהשתא ירדו וצ"ע דלקמן (דף קכ.). מבעיא להו ירדו מהו שיעלו [וי"ל דשחט על הרצפה [ואח"כ נתן על הדף] ועוד יש לומר דמודה רבי יהודה בדמים לקמן דבעי מזבח והדם לא עלה ברצפה ותו דלשון אם עלו דנקט היינו לדינא דקודם דאתא דוד וקדיש רצפה וקודם בנין שלמה הג"ה: (תוספות)

שיכור ובעל מום בקבלה בהולכה בזריקה פסול וכן יושב וכן שמאל תיובתא והא רב חסדא קרא קאמר דעביד מעשה אצטבא רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו הולכה בזר מחלוקת ר' שמעון ורבנן רבי שמעון דאמר עבודה שאפשר לבטלה לאו עבודה היא כשרה בזר לרבנן פסולה א"ל אביי והא שחיטה דעבודה שא"א לבטלה וכשרה בזר א"ל שחיטה לאו עבודה היא ולא והאמר ר' זירא אמר רב שחיטת פרה בזר פסולה ואמר רב עלה אלעזר וחוקה כתיב בה שאני פרה דקדשי בדק הבית היא ולא כל דכן הוא קדשי בדק הבית הויא עבודה קדשי מזבח לאו עבודה היא אמר רב שישא בריה דרב אידי מידי דהוה אמראות נגעים דלאו עבודה היא ובעיא כהונה והרי הולכת אברים לכבש דעבודה שאפשר לבטלה היא ופסולה בזר דכתי' [\[ויקרא א-יג\]](#) והקרי' הכהן את הכל [והקטיר] המזבחה ואמר מר זו הולכת אברים לכבש היכא דגלי גלי והיכא דלא גלי לא גלי ולא כל דכן הוא ומה הולכת אברים לכבש דלא מעכבא כפרה בעיא כהונה הולכת דם דמעכבא כפרה [לא כ"ש] (מיבעיא) איתמר [נמי] אמר עולא א"ר אלעזר הולכה בזר פסולה אפילו לרבי שמעון איבעיא להו הולכה שלא ברגל שמה הולכה או לא שמה הולכה ת"ש וכן יושב וכן שמאל פסול הא עומד דומיא דיושב כשר דלמא יושב דקשייף מיסף עומד דומיא דיושב דנייד פורתא ת"ש שחט ישראל וקבל הכהן נתנו לחבירו וחברו לחבירו התם נמי דניידי פורתא ומאי קמ"ל [\[משלי יד-כח\]](#) ברוב עם הדרת מלך ת"ש קבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר אימא יחזור הכשר ויקבלה איתמר אמר עולא א"ר יוחנן הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה

כ"י שיכור. היינו שתוי יין: מעשה איצטבא. עומדין במקומן הזר אלל הכהן המקבל והכהן נתנו לו ואוחזו עד שבא הזורק ונוטלו מידו ואין הזר מקרבן ללד המזבח לא בהולכת רגל ולא בהושטת יד אלל כאיצטבא זו שמוניחין כלי עליה: והא שחיטה כו'. אלמא טעם לא בהא תלי וליכא למיפשט לרבנן דמשום דסבירא להו דהולכה אי אפשר לבטל א"כ בשחיטה דאי אפשר לבטל תיפסל בזר והא שחיטה בזר כשרה: ומשני שחיטה לאו עבודה היא. מדאחכשו בה כל הפסולים אצל מידי דהוי עבודה ואי אפשר לבטלה פסול בזר: ואמר רב עלה. לפרושי

למילתיה מאי טעם פסולה דכתיב בְּשִׁחִיטָתָהּ וּנְתַתָּם אוֹתָהּ אֵל אֲלֻעֶזֶר הַכֹּהֵן וְשָׁחַט וְכִתִּיב זֶה צִפְרָה חֹקֶה וְכֹל הֵיכָל דְּכִתִּיב חֹקֶה עֲכוּזָא: שְׁאֵנִי פְרָה. וְחִילּוֹק טַעַם זֶה אֵינּוּ מִטַּעַם עֲבוּדָה דֵּהָא אֵינְהָ קְדוּשָׁת מִזְבַּח אֲלָא קְדוּשַׁת דְּמִים בְּעֵלְמָא כְּקִדְשֵׁי בְּדֵק הַבַּיִת וְעַל כִּרְחֹךְ טַעַם הַפּוֹסֵל זֶה לֹא מִשּׁוֹם תּוֹרַת עֲבוּדָה אֲלָא גְזִירַת הַכְּתוּב בְּעֵלְמָא הֵיכָל אֲבָל בְּקִדְשֵׁי מִזְבַּח דְּשִׁיכֵי בְּהֵן עֲבוּדוֹת לֹא חֲשִׁיבָא לְהִיּוֹת עֲבוּדָה: הוֹלַכְתָּ אֲצֵרִים אֲפָשָׁר לְבַטְלָהּ. שְׂאֵם רָכָה מִפְּשִׁיט וּמִנְתַּח אֲלָל הַמִּזְבַּח: הֵיכָל דְּגִלֵי גִלֵי. הוֹלַכְתָּ אֲצֵרִים דְּגִלֵי בְּהֵן כְּהֵן בְּעִינֵן כְּהֵן אֲבָל הוֹלַכְתָּ הַדָּם לְלֹא גִלֵי בְּהוּ כְּהֵן לְרַבֵי שְׁמַעוֹן דֹּאֲפָשָׁר לְבַטְלָהּ לֹא בְּעֵי כְּהֵן: אֲפִילוּ לְר' שְׁמַעוֹן. דֹּאֲע"ג דֹּאֲמַר ר' שְׁמַעוֹן לֹא פִסֵּל זֶה מִחֲשַׁבָּה מִשּׁוֹם דֹּאֲיִן הֵיטֵר הַקְּרִבָּן תְּלוּי זֶה וְלֹא קְרִינָא זֶה דְּבָרִים הַמְּבִיאִים לְיַד אֲכִילָה אֲבָל עֲבוּדָה הוּא לְיַפְסֵל בְּזַר: שְׂמָה הוֹלַכְתָּ. וּפְסֻלָּה זֶה מִחֲשַׁבָּה לְרַבָּן אִו אִם עֲשָׂאָה זֶר פְּסוּלָה: אִו לֹא שְׂמָה הוֹלַכְתָּ. וְלֹא פְסֻלָּה מִחֲשַׁבָּה: וְכֵן כְּהֵן יוֹשֵׁב. קִתְּנֵי דְּפִסּוּל בְּהוֹלַכְתָּ [הָא עוֹמֵד] דֹּאֲיִנוּ מוֹלִיךְ אֲלָא בְּהוֹשָׁטֵת יָד דּוּמִיָּא דְּיוֹשֵׁב כְּשֵׁר אֲלַמָּא שְׂמָה הוֹלַכְתָּ: דְּשִׁיף מִישָׁף. שְׁמַגְרֵר עֲלָמוּ לְלֹד הַמִּזְבַּח שִׁיף מִשְׁפָּשָׁף בְּקִרְקַע שִׁיף מַגְרֵר כְּמוּ שִׁיף לִיה מִישָׁחָא (שְׁבַת 77 י:). שְׁף אַחַת וּבִעַט שְׁתִּים (מִנְחוֹת 77 עו.). פְּדִי"ר וּדְכוּתָהּ דּוֹק מִינֵיהּ בְּעוֹמֵד דְּכִשְׂרָה דְּנִייד פּוֹרְתָא בְּשִׁפְשׁוֹף רַגְלִים: ת"ש דְּתַנֵּן בְּסֹדֵר הַפֶּסַח שְׁחַט יִשְׂרָאֵל כּו'. כֵּן הִיא דְּרַכֵּן לְעִשׂוֹת: נִתְּנוּ לְחִצִּירו. דְּקִתְּנֵי הַתָּם הַכֹּהֲנִים עוֹמְדִים שׁוֹרֹת שׁוֹרֹת: יַחֲזִיר לְכֶשֶׁר. שְׁנַתְּנוּ לוֹ וְאֲשַׁמְעִינָן תְּרַתֵּי זֶה חֲדָא לְלֹא מִיפְסֵל בְּמֵאֵי דֹּאֲפִסְקִיָּה פְּסוּל וְאֲשַׁמְעִינָן זֶה דֵּהוֹלַכְתָּ זֶה שְׁעֵשָׂה הַכֶּשֶׁר שְׁלָא בְּרַגְלֵי שְׁהוֹשִׁיט לְפִסּוּל שְׁהִיָּה עוֹמֵד בְּלֹד הַמִּזְבַּח לֹא נַעֲשִׂית בְּהַכֶּשֶׁר וְלֹא שְׂמָה הוֹלַכְתָּ דְּקִתְּנֵי יַחֲזִירְנָה לְמִי שְׁנַתְּנָה לוֹ וְאִי הוֹלַכְתָּ שְׁלָא בְּרַגְלֵי שְׂמָה הוֹלַכְתָּ אֲמֵאֵי יַחֲזִירְנָה לְאֲחֹר יִבָּא כְּשֵׁר וְיִטְלֵנָה מִיָּד לְלֹד הַמִּזְבַּח וְזֶה לֹא יוֹשִׁיטְנָה לוֹ אֲלָא דְּמַעֲשָׂה אֲלֻטְבָּא בְּעֵלְמָא עֲבִיד: אִימָא יַחֲזוּר כְּשֵׁר. לְלֹד הַמִּזְבַּח וְיִקְבְּלוּ וְיִטְלֵנוּ מִיָּד הַפְּסוּל דֵּהוֹלַכְתָּ כְּשֵׁר קִמָּא כְּשֵׁרָה: לֹא שְׂמָה הוֹלַכְתָּ. וְאֵינְהָ כְּשֵׁרָה לְהוֹלִיכָה כֵּן וְאִין מִחֲשַׁבָּה מִפְּגַלְתָּ זֶה: (רש"י)

תוספות שיכור. פירש בקונטרס שתוי יין ולא משמע כן בפרק מומין אלו פסולין באדם (בכורות דף מה:). אלא שיכור בשאר דברים המשכרים ודלא כר' יהודה דאמר מחלי עבודה מיהו שיכור דתנן התם ודאי לא הוי שתוי יין כדפרי' התם

בהדי מומין דמחלי עבודה בעי למיחשבה אבל שיכור דהכא פשטיה משמע שתוי יין והא כדאיתא והא כדאיתא ולכולי עלמא מחלל לעבודה כדפריך התם בפשיטות אחולי מיחל עבודה הוא: והא שחיטה שאי אפשר לבטלה וכשרה. פרש"י אלמא לאו באפשר לבטלה תלי ואת אמרת לרבנן פסול ותימה דמאי פירכא לרבנן ודאי לא בהא תלי והא דפסלי בהולכה משום דמקבלה ואילך מצות כהונה אלא פריך דמכשיר לר' שמעון משום דאפשר לבטל הא לא תלי בהא מדמכשר זר בשחיטה אע"ג דאי אפשר לבטלה ובסמוך דפריך מהולכת אברים לרבי שמעון פריך וכן דמייתי אמר ר' אלעזר הולכה בזר פסולה לרבי שמעון: הג"ה שחיטה לאו עבודה היא. פירש בקונטרס מדאתכשרו בה כל הפסולים ואי אפשר לומר כן דאהכשר זר גופה מייתי לה [הכא] ובפ"ק דמנחות (דף ו:): ומיהו יש ליישב פירושו דכיון דבשום מקום לא בעי כהן בשחיטה לאו עבודה היא ולהכי פריך עלה מפרה וה"ר יעקב דאורליני"ש מפרש לאו עבודה היא לפי ששונה בחולין ובקדשים א"כ לאו מטעם עבודה צוה המקום שחיטה ולי נראה לאו עבודה היא מדמכשרינן לקמן בפי' שני (דף כו:). עומד בדרום והושיט ידו לצפון ושחט בקדשי קדשים ובמקבל פסול דדרשינן אותו בצפון ולא שוחט בצפון אבל מקבל בצפון ובשלמים מכשירין עומד בחוץ והושיט ידו לפניו ושחט ואם קבל קבלתו פסולה דדרשינן בפי' כל הפסולין (לקמן דף לב:): בן הבקר לפני ה' ולא שוחט לפני ה' אבל קבל קבלתו פסולה משום דכתיב לעמוד לפני ה' לשרתו אלמא כל שירות לפני ה' ש"מ מדמכשיר רחמנא עומד בחוץ והושיט ידו לפניו ושחט מכלל דשחיטה לאו עבודה היא ועוד מדאמר בההיא שמעתא בפ"ב (דף כו:). נתלה ושחט שחיטתו כשרה דשחיטה על ירך אמר רחמנא ולא שוחט על ירך (אמר רחמנא) אלמא דשחיטה לאו עבודה היא דאי עבודה היא לא הוה מכשר רחמנא בכי האי גוונא דהא נתלה וקבל אמרינן דקבלתו פסולה משום דאין דרך שירות בכך ומדפריך הכא ובפי' חטאת העוף (לקמן דף סח:): ובפ"ק דמנחות (דף ו:): מפרה דאמר רב שחיטת פרה בזר פסולה משמע קצת כפי' הקונטרס מיהו גם לפי מה שפירשתי יש ליישבו אבל קשה לי לפירושו דא"כ לשמעון התימני דבעי פרק כל הפסולין (לקמן דף לב:): שיהא ידיו של שוחט לפניו מן הנשחט הויה שחיטה עבודה: שאני פרה דקדשי בדק הבית היא. בפ"ק דחולין (דף יא:). פירשתי: והרי הולכת אברים לכבש דאפשר לבטלה ופסולה בזר דכתיב והקריב הכהן את הכל המזבחה ואמר מר כו' שאני הכא דגלי קרא. הקשה ה"ר אליהו מאברוויקא הקדוש דבפ"ב דיומא (דף כז:). אמרינן מדאצטריך למכתב כהן בהולכת אברים לכבש פי' לגופיה לא אצטריך אלא לגלות דהולכת עצים למזבח לא בעי כהן ומדאצטריך מעוט להולכת עצים א"כ סידור ב' גזרי עצים בעי כהונה (בלאו קרא מטעם) וא"כ רבי שמעון דבעי ב' כהנים התם (דף כו:): לשני גזרי עצים מנא ליה דהא כהן דכתב גבי הולכת אברים אצטריך לגופיה משום דאפשר לבטלה וי"ל דרבי שמעון לטעמיה דאמר התם (דף מה:). הצתת אליתא לא צריך

למכתב ביה כהן דוכי תעלה על דעתך שזר קרב למזבח ורבנן אפשר דעביד במפוחא וא"כ רבי שמעון ע"כ שני גזרי עצים בעו כהונה בלא קרא מטעמא דוכי תעלה על דעתך כו' דכמו דלית ליה במפוחא לית ליה אפשר להו בזריקה אבל לרבנן אית להו בזריקה כמו דאית להו במפוחא וכהן דגבי הולכת אברים לגופיה לא אצטריך דהא לית טעמא דאפשר לבטלה אלא לגלות על שני גזרי עצים דבעי כהונה ובפ' הקומץ רבה (מנחות דף כ.). אמר לא מלח כהן אלא זר פריך וכי תעלה על דעתך שזר קרב יש לומר דאפילו לרבנן דאית להו במפוחא וזריקה פריך שאין יכולין למלוח בטוב על ידי זריקה: (כל זה בהג"ה דאיבעיא להו) איבעיא להו הולכה שלא ברגל שמה הולכה או לא פרש"י לפסול בה מחשבה וגם בזר דאי שמה הולכה מחשבה שלא לשמו או פיגול פוסלת בה ואי לא שמה הולכה אינה קרויה עבודה וצריך להחזיר המזרק אחריו ולעשות הולכה ברגל וגם אם עשאה זר או יושב אין בכך כלום ויכול לתקנה בכהן [בהולכת רגל] דכהן או אם זר מוליך [בהולכת רגל] פסולה [ואינו] יכול לתקנה בכהן [בהולכת רגל] ולהולכה כהן וקאמר ת"ש וכן יושב פסול הא עומד דומיא דיושב שאינו זז ממקומו כשר אלמא הויא הולכה ועשה עבודה כתקנה ולכך נמי כי עשאה מיושב פסול דכתיב לעמוד לשרת אבל מיושב פסול לא מצי מוכח דהויא הולכה עבודה בלאו דיוקא [משום] דדלמא לאו עבודה היא ויושב פסול היינו כי לא תקנה ולא החזיר הדם לאחוריו לעשות הולכה אחרת: (תוספות)

א

-

טו

דף

אפשר לתקונה או לא אפשר לתקונה ת"ש קבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר ונהי נמי דיחזור הכשר ויקבלנו אי סלקא דעתך לא אפשר לתקונה איפסלא לה מי סברת דקאי זר גואי לא דקאי זר בראי איתמר אמר עולא אמר ר' יוחנן הולכה שלא ברגל פסולה אלמא לא אפשר לתקונה איתביה רב נחמן לעולא נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר הכא במאי עסקינן כשיצא לחוץ לבראי נפיק לגואי לא עייל במקום מדרון איבעית אימא בגומא ואיבעית אימא בסמיכא ואיכפל תנא לאשמועינן כל הני ועוד אדתני באידך פירקין נשפך על הרצפה ואספו פסול ליפלוג בדידיה במה דברים אמורים כשיצא לחוץ אבל נכנס לפניס פסול תיובתא אתמר

הולכה שלא ברגל מחלוקת ר"ש ורבנן בהולכה רבתי דכולי עלמא לא פליגי דפסולה כי פליגי בהולכה זוטרתית מחכו עלה במערבא אלא חטאת העוף דפסולה בה מחשבה לר"ש היכי משכחת לה אי דחשיב עלה מקמי דליפוק דם לא כלום היא ואי בתר דנפק דם איתעבידא ליה מצותו מאי קושיא דלמא מדפריש ועד דמטא למזבח דהא בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא היה מזה ונקטעה ידו של מזה עד שלא הגיע דם לאויר המזבח מהו וא"ל [פסולה מ"ט] והזה ונתן בעינן כי אתו רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע מבי רב אמרי היינו חוכא ובהולכה רבתי לא פליגי והא כי פליגי בהולכה רבתי פליגי אלא בהולכה זוטרתית כולי עלמא לא פליגי דלא פסלה כי פליגי בהולכה רבתי הולכיכו זר והחזירו כהן וחזר והולכיכו פליגי בה בני רבי חייא ור' ינאי חד אמר כשר וחד אמר פסול מר סבר אפשר לתקונה ומר סבר לא אפשר לתקונה הולכיכו כהן והחזירו וחזר והולכיכו זר אמר רב שימי בר אשי לדברי המכשיר פסול לדברי הפוסל מכשיר רבא אמר אף לדברי הפוסל פסול מאי טעמא דהא צריך

ד"י אפשר לתקנה. זין שעשאה זר זין שעשאה כהן אמרינן דאין הולכה ופסולה דהא נעשית שלא כהלכתה מיהו יס לה תקנה להחזירה לאחוריה ולחזור להוליד ברגל או אין לה תקנה: יחזיר לכשר. אלמא אפשר לתקנה: ונהי נמי כו'. כלומר ואי נמי מפרסת לה דכשר ראשון [שיוליד] לאל המזבח קאמר וכל סכן דשמעת דהולכת כשר קמא דהואי שלא ברגל כשרה היא מכל מקום ש"מ דכשרה ע"י תקנה: איפסלא. בהולכת כשר ראשונה: מי סברת דקאי זר גואי. לאל המזבח שהקריב הראשון בהוסטתו לאל המזבח: דקאי זר צראי. וכשר שהוסיטה לו הרחיקה מן המזבח הלכך לאו הולכה הואי לפסול וכי פשטינן יחזור כשר ויטלנו זר מעשה איכטבא הוא דעבד דליכא הוסטת יד המקרבתו למזבח: פסלה. ואפילו עשאה כהן פוסלת הדם וההיא דפסחים בדניידי וכדשנינן: נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר. הואיל ונתקבל בכלי משנה היא צפ' שלישי בכל הפסולים קס"ד כשנשפך ונתפשט ברצפה נתקרב לאל המזבח וקתני כשר ונהי נמי דאמרת דלריך להחזירו לאחוריו ולחזור ולהוליד ברגל מ"מ בתקנתא סגי לה: כשיאל לחוז. כשנשפך לא נתפשט לאל המזבח אלא נתפשט להלן מן המזבח ונתרחק: ופרכינן לצראי נפיק לגואי לא עייל. בתמיה וכי אפשר לדם לכול שישפך ולא יתפשט לכל

לדדין: במקום מדרון. ומשופע חוץ למזבח: בגומא. שעומד במקומו ולא נתפשט: אי נמי בסמיכא. דם עבה וקרוב לקרום: באידך פירקין. צפ' שני: נשפך על הרצפה. מואר בהמה ולא נתקבל בכלי: לפלוג בדידיה. בההיא דפרק שלישי דאירי בקבלת כלי נפלוג בה חילוק לפסול שפעמים שאף מן הכלי לרצפה פסול אלא מדלח אשכח פסול אלא מואר בהמה ש"מ נשפך מן הכלי לא שגח נפק לצראי ול"ש עייל לגואי כשר: תיובתא. לעולא: מחלוקת ר' שמעון ורבנן. דמתני' היא אי היא עבודה אי לא לרבי שמעון לא היא עבודה דהא קתני מתני' ר' שמעון מכשיר בהילוך דלא פסל בה מחשבה בהולכה שלא ברגל ומשום דלאו הולכה היא: בהולכה רבתי כו'. מסקנא היא למילתיה דקמפרש ואומר דכי פליגי ר"ש ורבנן (בהולכה זוטרתא) ובהולכה זוטרתא פליגי שחט כלל המזבח וזרק דהיינו שלא ברגל אבל בהולכה רבתי דהיינו ברגל לא פליגי ולקמן מותיב לה ממתניתין דשמעון מינה דבשוחט נמי רחוק מן המזבח מכשיר רבי שמעון מדקתני שאם ראה שוחט כלל המזבח וזרק: מחכו עליה במערבא. [מחייכו עליה] דהאי שמעתא דמוקי טעמא דר"ש בהולכה זוטרתא] ולמימר דלאו הולכה היא ואע"פ שאי אפשר לבטלה לזו לאו עבודה היא: אלא חטאת העוף. דקיימא לן צפ' קדשי קדשים (לקמן דף סה.) דפסל בה מחשבה בהזאת דמה שהוא עיקר עבודתה דכתיב שם והזה מדם החטאת על קיר וגו' שאוחזה בגופה ומתז דמה לקיר והך התזה הולכה זוטרתא היא וכיון דטעמא דר"ש משום הולכה זוטרא לא פסל בה מחשבה היכי פסל בהך: אי דחשיב עליה מקמי דליפוק דם. דהיינו בהתזתה: הא אמרת לא כלום היא. דהא הולכה זוטרתא היא: ואי בתר שנעקר הדם. וניתז מן האורח חשיב: הא איתעבידא מלוותיה. דקס"ד מכי נפק דם גמרה לה עבודת הזאתה ואע"ג דלא מטא דם למזבח אלא בהולכה רבתי פליגי וטעמא דר"ש משום דאפשר לבטלה הוא הא דחטאת אי אפשר לבטלה אלא אי אמרת משום טעם דלאו הולכה היא ובשלא ברגל פליגי היכי פסלה בהך הלל אין כאן מחשבה אלא בהולכה שלא ברגל ולר' יוחנן דאמר לעיל הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה וולא פסיל בה מחשבה] ליכא למיפרך מהא דכי אמר ר' יוחנן הולכה רבתי קאמר שאין דרכה בכך אבל השוחט כלל המזבח כו' וכן חטאת העוף שנמלקת אכל המזבח

עיקר הולכתה בכך ומודה בה רבי יוחנן: ומאי קושיא ללמא מדפריש. דם דפסק לה הולכה מתחלת הזאה וישנה להזאה עד דמטי למזבח וחיילא עלה המחשבה: דהא בעא מיניה כו' היה מזה. בחטאת העוף או בחטאות הפנימיות: מהו. מי היא עבודה בצעל מוס ופסולה או לא לאיכא למימר מכי פריש דם גמרה לה: וא"ל פסולה מ"ט והזה. לחטאת העוף או לחטאות הפנימיות דכתיב בהן הזאה והזה ונתן בעינין הזאה דומיא דנתן לגבי הדדי כתיבי והזה מן הדם וגו' ונתן הכהן מן הדם על קרנות וגו' אלמא ישנה להזאה עד שיגיע למזבח: היינו חוכא. הא דמחכו במערבא משום דקשיא להו הכי: ובהולכה רבתי לא פליגי והא כי פליגי כו'. דהא דקתני אפטר שלא בהילוך ש"מ צדהילוך עסקינן וטעם משום שאפטר לצטלה הוא והא מיהא לא ציטל: אלא בהולכה זוטרתה כ"ע לא פליגי דפסולה גרסינן וטעמא משום דא"ל לצטל ומאן דגריס דלא פסלה טעמא משום דלאו כלום היא ואין שם הולכה עליה אלא כולה כורך זריקה היא והא לא הוה בדעתיה למחשב אזריקה אלא בהולכה ולא חשיב מידי ופסול לחטאת העוף כדאוקי מדפריש ועד דמטא למזבח ומשום מחשבת הזאה ולא משום מחשבת הולכה: הולכיכו זר. צרגל והחזירו כהן שהעבודה עליו מוטלת וחזר והולכיכו כשר והא דתניא לעיל זר ואונן בהולכה פסול כשלא הוחזרה: אפטר לתקונה. להולכת פסול ולא דמיא לשאר עבודות דאילו שחיטה וקבלה וזריקה מאחר שנעשו בפסול אי אפטר לחזור ולעשותן בהכשר וא"ת קבלה נמי יש לתקן כגון שלא קבל הפסול כל הדם ויכול כשר לחזור ולקבל ההיא ודאי כשרה וצפ' שלישי (לקמן דף לב). תנן לה אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל וכן בזריקה: הכי גרסינן הולכיכו כהן והחזירו וחזר והולכיכו זר: אמר רב שימי לדברי המכשיר. בהולכיכו זר והחזירו כהן וחזר והולכיכו: פוסל. כיון דהתם מ"ט מכשיר לאזיל בתר בתרייתא ה"נ זיל בתר בתרייתא: לדברי הפוסל. לאזיל בתר הולכה קמייתא מכשיר כיון לאזיל בתר קמייתא: אף לדברי הפוסל פוסל כאן דהא כריך לאמטוייה [מאחר שנתרחק כריך לחזור ולהביאו לכל מזבח נמלא בהולכה אחרונה לכורך ככל ההולכות]: (קס"ו)

תוספות הולכה שלא ברגל מחלוקת ר"ש ורבנן. יש מפרש פירוש אחר אבל פירוש הקונטרס עיקר: חטאת העוף דפסלה [הזאה] היכי משכחת לה. כיון דמכשיר

ר"ש בהולכה שלא ברגל אלא ודאי אפכא מסתברא ותלוי הדבר באפשר לבטלה דרחוק מן המזבח הולכה זו [אפשר לבטלה] דאי בעי הוה שחיט בצד המזבח ולא פסלה בה מחשבי אבל שחט קרוב למזבח דהולכה זו של הושטת יד לא אפשר לבטלה פסלה בה מחשבה ולהכי בחטאת העוף פסלה מחשבה בהזאה מכי נפיק עד דמטא למזבח דלא אפשר לבטל דבר זה אבל לאידך דלא תליא באפשר ולא אפשר אלא הולכה שלא ברגל לא חשיבא והוי כאילו איתעביד אם כן בחטאת העוף נמי כאילו איתעביד מצותו ומשני דרחמנא מחשבה זו מחשבה שלימה ברו"ך: **אלא** חטאת העוף דפסלה בה מחשבה היכי משכחת לה. אי אמרת בשלמא בהולכה (שלא ברגל) פליגי אבל בזוטרתי דלא אפשר לבטלה פסלה מחשבה משכחת לה מיקמי דתיפוק דם משום דדם הנתון בצואר כנתון בכלי שרת ולא דמי לבעיא דרבי אבין בריש דם חטאת (לקמן דף צב:). דאיבעיא ליה אי צואר ככלי שרת אי לא אבל אי בזוטרתי לא פסלה לרי' שמעון היכי משכחת לה אבל מכל זריקה דעלמא לא קשיא ליה אי מיקמי דליפוק דם מן הכלי לאו כלום הוא ואי בתר דנפק הא איתעביד ליה מצותו משום [דמדמפריש] ליה עד דמטא לא איתעביד מצותו אבל בהזאה סד"א דלא צריך מזבח מידי דהוה אהזאה דפרוכת ובין הבדים דהויא הזאה אע"פ שלא נגע. הגה"ה: (תוספות)

ב

-

טו

דף

לאמטוייה אמר ליה רב ירמיה לרב אשי הכי אמר רב ירמיה מדיפתי הא צריך לאמטוייה מחלוקת רבי אליעזר ורבנן דתנן ר"א אומר המהלך במקום שצריך להלך מחשבה פוסלת מקום שאין צריך להלך אין מחשבה פוסלת ואמר רבא הכל מודים קבלו בחוץ והכניסו בפנים זהו הילוך שצריך להלך קבלו בפנים והוציאו לחוץ זהו הילוך שאין צריך להלך לא נחלקו אלא כשהכניסו וחזר והוציאו מר סבר הא צריך לאמטוייה ומ"ס לאו כהילוך הצריך לעבודה דמי איתביה אביי ר"א אומר המהלך מקום שצריך להלך מחשבה פוסלת כיצד קבלו בחוץ והכניסו בפנים זהו הילוך שצריך להלך קבלו בפנים והוציאו לחוץ זהו הילוך שאין צריך לילך והא חזר והכניסו הילוך שצריך להלך הוא א"ל אי תניא תניא:

רס"י הא כריך לאמטוייה. דקאמרת לאחשובה עצודה מהאי טעם מחלוקת ר' אליעזר ורבנן צמתני: בחוץ. להלן מן המזבח והכניסו צפנים לכל המזבח: והוא יאזו לחוץ. כלומר ריחקו מן המזבח הנך חוץ ופנים כולו בעזרה: הא כריך לאמטוייה. לכשיחזור ויקריבנו לכל המזבח אם תהא אותה הולכה צמחשבה פסולה: לאו כהילוך הכריך לעבודה דמי. הואיל ושלל לאורך הוא יאזו על חנם הולך לחזור ולהכניסו: אי תניא. דמודה צה ר' אליעזר תניא ואין מחלוקת צין ר"א לת"ק אלא אר"ס אצוה קאי ופליג: (רס"י)

תוספות זר ואונן. הא דלא תנא בעל מום ושתויי יין ופרועי ראש משום דכתיב בהן חילול בהדיא: **טבול יום.** אח"כ תני טמא וזו ואין צריך לומר זו קתני ומשום דאיכא תרי קראי תני תרוייהו והא דלא תני טמא ברישא דניחא ליה למיתני טמא בהדי ערל כדאשכחן בפרק הערל (יבמות דף ע.). ובחגיגה (דף ד:.) ועוד איכא תנא דמרבי ליה לערל כי טמא ומיהו סוגיא דגמי' דלא כוותיה מדמצרכי ליה תרי קראי וכי תימא דאצטריך לערל בקרבן צבור דאילו טמא שרי דהא כי מרבי ר"ע לערל כי טמא היינו בזב ומצורע דמהווא קרא דריש דכתיב איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב ואותה טומאה לא הותרה בצבור: **אלא** למעוטי עובדי כוכבים השתא ציץ לא מרצה. הקשה הרב רבי יום טוב דהכא משמע דהאי בני ישראל לא אתא למעוטי עובדי כוכבים ולקמן אמרינן בפי' ב"ש (דף מה.) קדשי עובדי כוכבים אין חייבין עליהם משום נותר דילפינן חילול מטומאה ובטומאה כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים ואין לומר דמבני ישראל דכתיב גבי אכילת קודש בטומאה קדריש שזהו פסוק שני לו בפרשת אמור אל הכהנים דלא משמע הכי בתורת כהנים ובריש תמורה (דף ג.) דמייתי התם בהדיא קרא דוינזרו ועוד דגבי וינזרו כתיב חילול ולא גבי אכילת קודש בטומאה וי"ל דקרא דוינזרו מיירי בכל שימוש בין בכהן טמא ששימש בין בזר ששימש וגם איירי בכל טומאה בין באכילת קדשים בטומאה בין בטמא ששימש ופשיטא ליה דלמעוטי קדשי עובדי כוכבים מאכילה בטומאה לחודיה לא אתא דמבני ישראל דכתיב בתריה גבי אכילה בטומאה נפקא ואתא למידרש זר מבני ישראל ולא יחללו ובאכילת טומאה דכתיב הכא לאשמועין דכתיב ביה חילול לאגמורי אנותר וא"ת א"כ במכות (דף יד:.) ובשבועות (דף ז.) ובפרק הערל (יבמות דף עה.) אמאי דחק ר' יוחנן אזהרה לאכילת קודש בטומאה תיפוק לן מהכא ויש לומר משום דהאי קרא הוי לאו שבכללות דאתא נמי לטמא ששימש מיהו קשה בפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פג.) דיליף טמא ששימש במיתה מחילול חילול מתרומה ופריך לילף חילול חילול מנותר דבכרת ולא במיתה ומשני חילול דרבים עדיף ולא יחללו מלא יחללו אבל נותר כתיב כי את קדש ה' חילל בל' יחיד והשתא

אכתי הוה ליה למילף מאכילת טומאה דבכרת דבהאי קרא גופיה ועוד כיון דמחד קרא נפקי נקיש חילול דשימוש לחילול דאכילה ועוד דלקמן שילהי פ' בית שמאי (דף מו.) אמרינן ולא יחללו בשני חלולין הכתוב מדבר אחד פסול נותר ואחד פסול טומאה ומקשי אהדדי אם כן בנותר נמי איכא חילול דרבים ולא יחללו וי"ל דיליף טמא ששימש במיתה מחילול דכתיב בתרומה גבי מיתה ומתו בו כי יחללוהו ופריך נילף כרת מחילול דנותר דכתיב גבי כרת כי את קדש ה' חלל ונכרתה ולכך משני היינו חילול דיחיד אבל לא יחללו דקרא דוינזרו אע"ג דמיירי בטמא שאכל וגם בנותר ההוא חילול לא כתיב עונש בהדיה. ז"ה עיקר ברו"ך. ועוד י"ל דבהאי קרא דלא יחללו משמע טמא ששימש וזר ששימש ואכילת קודש ונותר ולא ידעינן להי מינייהו נקיש אי לזר דבמיתה או לאכילת קודש ונותר דבכרת לכך צריך ג"ש ומיהו קשה לתנא דבי ר' ישמעאל דלא נפקא לן זר מהאי קרא ועוד קשה אדנפקא לן ליה בעל מום ששימש במיתה מטמא ששימש נילף מאכילת קודש דבכרת וחילול דרבים וקשה לרבינו זצ"ל דלקמן דיליף דאין חייבין על קדשי עובדי כוכבים על עון דנותר דיליף מחילול חילול דטומאה דכתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים הלא הוא קרא גופיה בנותר מישתעי כדתני לוי בשני חילולין הכתוב מדבר ועוד קשה לי מנלן ללוי דדריש שני חילולין חילול נותר וחילול טומאה הלא לוי גופיה בשמעתין מוקי לקרא בשני חילולין אחריני חילול טומאה וחילול זרות י"ל כיון דטומאה וזרות כתיב בקרא אפילו לא כתיב אלא חד חילול ממילא הוה קאי אתרוייהו ותימה לי הא אצטריך חילול לשון רבים לאגמורי מיתה בטמא ששימש פרק הנשרפין (סנהדרין דף פג.). ברו"ך : (תוספות)

פרק שני - כל הזבחים שקבלו דמן

מתני'

כל הזבחים שקבלו דמן זר אונן טבול יום ומחוסר כפורים ומחוסר בגדים שלא רחץ ידים ורגלים ערל טמא יושב עומד על גבי כלים על גבי בהמה על גבי רגלי חברו פסל קבל בשמאל פסל ר"ש מכשיר : **גמ'** זר מנלן דתני לוי **{ויקרא כב-ב}** דבר אל אהרן ואל בניו לאמר וינזרו מקדשי בני ישראל וגוי בני ישראל למעוטי מאי אילימא למעוטי נשים קרבן נשים בטומאה קרב אלא למעוטי עובדי כוכבים השתא ציץ לא מרצה דאמר מר ובעובדי

כוכבים בין בשוגג בין במזיד לא הורצה בטומאה קרב אלא הכי קאמר
וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו דבי רבי ישמעאל תנא אתיא בקי"ו
מבעל מום מה בעל מום שאוכל אם עבד חילל

רש"י מתני' כל הזבחים. אונן. כל זמן שלא נקצר המת: עבול יוס. דשרץ ודמת
ושאר טומאות שלא הולכין לקרבן: מחוסר כפורים. זב ומאורע שטבלו והעריב
שמען ולא הביאו כפרתן: מחוסר בגדים. כהן גדול ששימש בפחות משמונה וכהן
הדיוט בפחות מד': ושלא רחץ ידים ורגלים. מן הכיור: ערל. כהן שמתו אחיו
מחמת מילה: יושב או עומד על גבי כלים. שיש חליצה בין רגליו לראפה וכולהו
יליף בגמ' דפסלי בעבודה: גמ' 'וינזרו מקדשי וגו'. גבי מקריבים בטומאה כתיב
דסמיך ליה כל איש אשר יקרב מכל זרעכם: (למעוטי מאי) בני ישראל למעוטי
מאי. קרבן של מי הוא ממעט מלהזהיר כהנים על הטומאה: אילימא למעוטי
בנות ישראל. קרבן נשים שלא הוזהרו כהנים מלהקריבו בטומאה: קרבן נשים
בטומאה קרב. בתמיה וכי יש כח בקרבן נשים לדחות הטומאה: אלא למעוטי
קרבן עובדי כוכבים. עובד כוכבים ששילח עולתו כדתניא בהכל שוחטין (חולין
דף יג): איש איש לרבות את העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל:
השתא איך לא מרצה. על טומאת עולין שנקרבנו כגון נטמא הדם או החלב כדרך
שמרצה על של ישראל: דאמר מר. במנחות בהקומץ רבה (דף כה.): לא הורצה.
דכתיב לראון להם ולא לעובדי כוכבים: בטומאת הגוף יהא קרב. בתמיה והלא
[אפילו] אכל קרבן יחיד דישראל לא נדחת: אלא הכי קאמר וינזרו מקדשי. יתרחקו
בטומאה מכל הקדשים: בני ישראל לא יחללו. והזרים אף הם ינזרו כדי שלא
יחללו לימד על זר שעבד שחילל את הקדשים ופסלם: בעל מום שאוכל. את
קדשי קדשים דכתיב (ויקרא כא) מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל: אם עבד
חילל. דכתיב מום זו ולא יחלל את מקדשי (שם): (רש"י)

תוספות אתיא בקל וחומר מבעל מום. מיושב שאוכל לא מצי למילף דמה ליושב
שכן פסול לעדות כדקאמר בסמוך וממחוסר בגדים ושלא רחוף ידים ורגלים נמי
דהני לא פסלי אלא מטעם זרות אבל קשה דנילף בקי"ו משתויי יין (דלקמן)
ופרועי ראש (ועומד על גבי כלים) [וי"ל] דלא קשיא מידי משתויי יין דלקמן מפיק
שתויי יין דחילל מחוקה חוקה ממחוסר בגדים ומחוסר בגדים לא נפקא לן

דחילל אלא מטעם דזרות וזר אכתי לא קמ"ל וגם מפרועי ראש לא קשיא מידי
דשילהי פרק שני דסנהדרין (דף כב:) אמרינן דפרועי ראש למיתה גמירי אבל
למיחל לא גמירי ואפילו למאן דאמר התם דמחלל היינו משום דאיתקש לשתויי
יין דמחלי מטעם זרות וצ"ע אמאי לא יליף מקי"ו דיושב דאינו במיתה וגם זר
דאינו במיתה בקבלה לפי שאינה עבודה תמה ומחללי כל שכן פרועי ראש
דבמיתה דמחללי. ברו"ך: (תוספות)

א

-

טז

דף

זר שאינו אוכל אינו דין שאם עבד חילל מה לבעל מום שכן עשה בו קרב
כמקריב טמא יוכיח מה לטמא שכן מטמא בעל מום יוכיח וחזר הדין לא
ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השווה שבהן שמוזהרין ואם
עבדו חיללו אף אני אביא זר שהוא מוזהר ואם עבד חילל מנלן דמוזהר
אי מוינזרו חילול בגופיה כתיב ביה אלא [\[במדבר יח-ד\]](#) מוזר לא יקרב
אליכם איכא למיפרך מה להצד השווה שבהן שכן לא הותרו בבמה לא
תימא טמא יוכיח אלא אימא אונן יוכיח מה לאונן שכן אסור במעשר
[בעל מום] יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה הצד השווה שבהן
שמוזהרין כו' ה"נ לפרוך מה להצד השווה שבהן שכן לא הותרו בבמה
מתקיף לה רב סמא בריה דרבא ומאן לימא לן דאונן אסור בבמה דלמא
שרי בבמה רב משרשיא אמר אתיא ק"ו מיושב מה יושב שאוכל אם עבד
חילל זר שאינו אוכל אינו דין שאם עבד חילל מה ליושב שכן פסול לעדות
מיושב ת"ח מה לשם יושב שכן פסול לעדות שם יושב לא פריך ואם ת"ל
פריך אתיא מיושב ומחדא מהנך ויושב דכשר בבמה מנלן אמר קרא
[\[דברים יח\]](#) לעמוד לפני ה' לשרתו לפני ה' ולא לפני במה: אונן: מנלן
דכתיב [\[ויקרא כא-יב\]](#) ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא
חילל רבי אלעזר אמר מהכא [\[ויקרא י-יט\]](#) הן הקריבו אני הקרבתי מכלל
דאי אינהו אקריב שפיר אישתרוף ורבי אלעזר מאי טעמא לא אמר מומן
המקדש לא יצא אמר לך מי כתיב הא אחר שלא יצא חילל ואידך מ"ט

לא אמר מהן הקריבו קסבר מפני טומאה נשרפה דבי רבי ישמעאל תנא
אתיא בקי"ו מבעל מום ומה

רפ"י זר שאינו אוכל. בקדשי קדשים: שכן עשה בו קרב כמקריב. המום פוסל
בקרבתו כדרך שפוסל זכה: טמא יוכיח. שלא עשה בו קרב כמקריב שאין בהמה
מקבלת טומאה מחיים כשם שהכהן טמא מחיים וכתיב וינזרו ולא יחללו אלמא
טמא שעבד חילל: שמוזהרין. שלא לעבוד טמא מוינזרו בעל מום מולא יגש:
היבא מוזהר. זר: אי נימא מוינזרו. דרשת ליה להאי קרא בני ישראל להזהיר זרים
כדאמר לעיל: חילול בגופיה כתיב. וק"ו למה לך: ה"ג מה להלך כו' שכן לא
הותרה בצמה. בצמת יחיד (בצמה) בשעת היתר הצמות לתנן בפ' בתרא (לקמן
קיג.) הזמן והגותר והטמא שוין צזה וצזה ובצרייתא תניא עלה דברים ששוותה
צמה קטנה לצמה גדולה דם מתיר ומפגל ומומין תאמר בזר שכשר בצמה כדתנן
התם אלו דברים שבין צמה גדולה לצמה קטנה וקתני התם כיהון ובגדי שרת
וקראי נמי מוכחי בגדעון ומנוח ושמאל שהקריבו בצמה: אונן. ילפינן לקמן
מקראי אם עבד חילל: שכן אסור במעשר. דכתיב לא אכלתי באוני (דברים כו):
אונן מוזהר שלא יעבוד. דכתיב זכה גדול ומן המקדש לא יאכל ולא יחלל הא
אחר שלא יאכל חילל: דלמא שרי בצמה. דגבי אונן כתיב ומן המקדש: יושב אם
עבד חילל. לקמן ילפינן לה בפירקין (כג:): שכן פסול לעדות. דאמרי' במס'
שבועות (דף ל.) ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר: ומשני מיושב תלמיד
חכם. הכא מייתי לה דכשר לעדות כדאמרי' התם (קס) שצית דין חולקים לו כבוד
ומוסיבים אותו: [אם יושב]. מלינו אם יושב בעלמא שפסול לעדות משום אם יושב
תאמר בשם זר שאינו נפסל לעדות משום אם זרות: אם יושב לא פריך. הואיל
והוא יושב ת"ח דמייתי מיניה לק"ו כשר לעדות: ומחד מהנד. אונן או טמא או
בעל מום: ויושב דכשר בצמה מנא לן. ללא נפרך שכן לא הותרו בצמה דהא
מדשקיה רב משרשיא לקל וחומר דלעיל דאונן וטמא ובעל מום ונקט יושב
משום הני פירכי שקיה ללא משכחת היתר בצמה בהדיא לחד מינייהו הכא
מנליה: לעמוד לפני ה'. במקדש הוא דבעי' עמידה: אונן מנלן. דפסול כדקתני
מתני': ומן המקדש וגו'. לעיל מיניה כתיב לאביו ולאמו לא יטמא וזכה גדול

משתעי וסמיד ליה ומן המקדש וגו' כלומר אף ביום שמתו אביו ואמו אין צריך לזאת מן המקדש אלא עומד ומקריב ולא יחלל שאין הקדשים מתחללין בכך הא הדיוט שלא יאלץ ועבד חילל: הן הקריבו. הן היום הקריבו וגו' מתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם כו' שמא צניח הקריבה באנינות שהיו אוננים על נדב ואזיהוא ופסלתיה ולכך נשרפה אמר לו אהרן וכי הן הקריבו והלא הדיוטות הן ופסולין לעבודה אני הקרבתני שאמרת לי ועשה את קרבן העם וגו' ואני כהן גדול ומקריב אונן מכלל דאי אינהו אקרוז דשפיר אשתרוף ולא היה משה אומר להם מדוע לא אכלתם: מי כתיב הא אחר כו'. דלמא אחר נמי לא חילל ובדידיה איצטריך ליה למישרייה דלא תימא מתוך חישובו וקדושתו יתירא הוא פסול אונן: קסבר מפני טומאה. שנגע בה נשרפה ולא הוזכר שם אנינות לענין הקרבה והן הקריבו ה"ק הן היום הלא עדיין יום הוא והיינו אסורין בקדשים לאכול עד הערב ומתוך כך אירע בה טומאה באונס ואיכא תנאי דפליגי לקמן (דף קא.) בהא חד אמר מפני טומאה נשרפה וחד אמר מפני אנינות נשרפה שלא היו יכולין לאוכלה אפילו לערב דקסבר אנינות לילה נמי אסור ואפילו נקבר המת ולפי שלא היו לה אוכלין נשרפה וכדל' יוחנן בן זרוקה דאמר בפסחים (דף פב.) גבי נטמאו בעלים של פסח אף זה ישרף מיד שאין לו אוכלין ואין טעון עבור לורה: (רש"י)

תוספות זר שאינו אוכל כו'. ואין לומר דטמא בקרבן צבור וכהן גדול אונן יוכיח שאינן אוכלין ועובדים דמה להנך שכן אינן מוזהרים תאמר בזר דמוזהר: מה לטמא שכן מטמא. לא מצי למיפרך שכן עשה בו קריבים כמקריבים [כדפי בקונטרס]: אף אני אביא זר שמוזהר כו'. לכך צריך לטעמא דאזהרה משום דלא תימא טמא בקרבן צבור וכהן גדול אונן יוכיח כדפרישית ומהאי טעמא נמי צריך לקמן בערל הלכתא גמירי לה דלא אתי בק"ו: היכן מוזהר. תימא נימא מוהקריבו בני אהרן דדרשיי (לקמן דף לב.) מקבלה ואילך מצות כהונה מיהו עדיפא משני לאו גמור מוכל זר לא יקרב: הג"ה דלמא שרי בבמה. והאי דלא חשיב אונן לקמן בסוף מכילתין (דף קיג.) בדברים שבין במה גדולה לבמה קטנה כדחשיב כיהון ובגדי שרת דילמא תנא ושייר דשייר נמי יושב: ומה יושב שאוכל. כגון במורם מקדשים ובכור: מה ליושב שכן פסול לעדות. צריך לזיהר שלא לדון ע"פ עדות דמיושב ובגט אשה צריך לזיהר יותר ושמא דיעבד אין לחוש דאמר בירושלמי פרק ד' מיתות גבי מברך את השם והדיינין עומדין על רגליהם מיכן

לדיינין שקבלו עדות מעומד שדנין על פי עדותן ומשמע התם דכי היכי דאין עכובא בישיבת הדיינין אע"פ שיש להם לישיב מן התורה ה"נ אין עכובא בעמידת העדים אע"פ שיש להם לעמוד מן התורה הקשה ה"ר אפרים כהן גזלן יהא פסול לעבודה קל וחומר מבעל מום שכשר לעדות ואם עבד חילל ולייתי מבעל מום ומחד מהנדך ולא קושיא היא דכיון דגזלן אינו מוזהר לא אתי מינייהו כדפרישית לעיל: **מיושב** תלמיד חכם. א"כ הא דאמרי' (שבועות דף ל:): דתלמיד חכם לא ליזל אסהודי לקמיה דזוטר מיניה לאו משום דצריך לעמוד אלא משום זילותא דהא אי אזיל לאסהודי (מנפשיה) מעיד מיושב ותו דאמרינן בפרק שבועת העדות (שם) הני מילי לממונא אבל לאיסורא ילך להעיד אין חכמה ואין תבונה לנגד ה' ותימה בסנהדרין (יט.). דאמרו לו לינאי עמוד על רגליך ויעידו בך והא מלך עדיף מתלמיד חכם דמלך אין יכול למחול על כבודו ותלמיד חכם יכול למחול וי"ל דלא דמי דטעמא דמחיל תלמיד חכם משום דתורה דידיה היא אבל מלך כתיב שתהא אימתו עליך אין זה שלו אלא של אחרים ואין יכול למחול זה ולגבי מצות יכול למחול דאם מוחל על כבודו בשביל כך לא יניח שלא תהא אימתו עליך ועוד יש לומר דעובדא דינאי דיני נפשות הוה ובדיני נפשות אפילו תלמיד חכם עומד ואם תאמר היכי גמר מיושב תלמיד חכם מה ליושב תלמיד חכם שכן פסול לחליצה דחליצה בעי מעומד כדאמר שילהי מצות חליצה (יבמות קו.). בתי עמודי וטעמא משום דכתיב ועמד ואמר ומיהו טעמא על כרחין דחליצה מעומד לאו משום ועמד ואמר דמי כתיב ויעמד ויאמר כדדייק פ' בתרא דמועד קטן (דף כא.). גבי קריעה אלמא טעמא משום דהוי כמו דין ויכול תלמיד חכם לישיב ובדיעבד אם חלצה מיושב כשרה תדע דהא תניא חלצה בין עומד בין יושב בין מוטה כשרה ואי מקרא דועמד ואמר בעינן מעומד אם כן ליהוי עכובא מקרא דככה אלא מטעם דין הוי כדפרישית ובספרי דדריש עומד מקרא דועמד ואמר אסמכתא הוא: **הגה"ה** ואם תאמר מה ליושב שכן אסור בעזרה כדאמר (יומא דף כה.). אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד ושמא אינו מן התורה תדע דאי דאורייתא אמאי צריך קרא לקמן (דף כג:): ליושב למצוה תיפוק ליה דאפילו בלאו עבודה אין ישיבה ומיהו איצטריך קרא לעובד בהשתחוואה: **קסבר** מפני טומאה נשרפה. הוה מצי למימר כדבסמוך לתנא דבי רבי ישמעאל דקסבר מפני אנינות נשרפה והן הקריבו אתי לאזהרה (תוספות)

בעל מום שאוכל אם עבד חילל אונן שאין אוכל אינו דין שאם עבד חילל מה לבעל מום שכן עשה בו קרבין כמקריבין זר יוכיח מה לזר שכן אין לו תקנה בעל מום יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השווה שבהן שהן מוזהרין ואם עבדו חיללו אף אני אביא אונן שמוזהר ואם עבד חילל היכן מוזהר אילימא מומן המקדש לא יצא חילול בגופיה כתיב ביה אלא [ויקרא י-יט](#) מהן הקריבו וקסבר מפני אנינות נשרפה איכא למפרך מה להצד השווה שבהן שכן לא הותרה מכללו טמא יוכיח מה לטמא שכן מטמא הנך יוכיחו וחזר הדין כו' הצד השווה שבהן שמוזהרין כו' ולפרוך מה להצד השווה שבהן שכן לא הותרו מכללן אצל כהן גדול בקרבן יחיד שם טומאה מיהא אישתראי רב משרשיא אמר אתיא בקל וחומר מיושב ומה יושב שאוכל אם עבד חילל אונן שאינו אוכל אינו דין שאם עבד חילל מה ליושב שכן פסול לעדות מיושב תלמיד חכם מה לשם יושב שכן פסול לעדות שם יושב לא פריך ואם תימצי לומר פריך אתיא מיושב ומחדא מהנך: אונן פסול: אמר רבא לא שנו אלא בקרבן יחיד אבל בקרבן צבור מרצה קל וחומר מטומאה מה טומאה שלא הותרה מכללה אצל כהן גדול בקרבן יחיד הותרה אצל הדיוט בקרבן צבור אנינות שהותרה מכללה אצל כהן גדול בקרבן יחיד אינו דין שהותרה אצל כהן הדיוט בקרבן ציבור מתקיף לה רבא בר אהילאי לא תותר אנינות אצל כהן גדול בקרבן יחיד מקל וחומר ומה טומאה שהותרה אצל כהן הדיוט בצבור לא הותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד אנינות שלא הותרה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור אינו דין שלא תותר אצל כהן גדול בקרבן יחיד ותותר טומאה אצל כ"ג בקרבן יחיד מק"ו ומה אנינות שלא הותר אצל כהן הדיוט בקרבן צבור הותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד טומאה שהותרה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור אינו דין שהותרה אצל כ"ג בקרבן יחיד ולא תותר טומאה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור מקל וחומר ומה אנינות שהותרה אצל כ"ג בקרבן יחיד לא הותרה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור טומאה שלא הותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד אינו דין שלא תותר בכהן הדיוט בקרבן צבור (ולא תותר ולא תותר אנינות וטומאה טומאה יחיד ויחיד ציבור סימן)

רפ"י שאינו אוכל. דכתיב לא אכלתי באוני: [אין לו תקנה]. ואונן יש לו תקנה למחר: בעל מוס. יש לו תקנה כשיעבור מומו: חילול בגופיה כתיב. כיון דדייקת הא אחר שלא ילא ק"ו תו למה לך: וקסבר מפני אנינות נשרפה. שלא היו לו אוכלין וכדפרישית וכשאמרו לו מפני אנינות שרפנוה טעה כסבור שהקריבוה אונינים ואמר להם שמה באנינות הקריבוה ומיהו חילול לא יליף ר' ישמעאל מיניה דאי לאו (קרא אחרינא) הוה אמינא האי דאמר להו שמה באנינות הקרבתם אותו לאו למימרא דאי עביד הכי שפיר אשתרוף אלא כשאמרו לו מפני אנינות שרפנוה אמר להם שמה עברתם על האזהרה והקרבתם אונינן ואמר לו אהרן וכי הן הקריבו דאסורים להקריב אונינן אני הקרבתי שאין אנינות פוסל בי: לא הותרו מכללן. זר ובעל מוס מכלל איסורן שנאסרו במקדש לא הותרו אלא שום קרבן ולא אלא שום אדם תאמר באונן שהותר מכללו אלא כהן גדול: טמא יוכיח. שהותר מכללו אלא קרבן לבזר דכתיב במועדו ואפילו בטומאה ואם עבד בקרבן יחיד חילול: ולפרוך מה להלך השוה. שבשלתן שכן לא הותרו בקרבן יחיד אפי' אלא כ"ג אבל אונן הותר: שם טומאה מיהא הא אישתראי. כגון בצבור הלכך לאו פירכא היא ואי קשיא למה לי למימר טמא יוכיח בזר נמי משכחת לה דהותר שם זרות בצמה אין זה הותר מכללו שהרי לא נאסר שם מעולם אבל אונן הותר מכללו שהרי נאסר במקדש אלא כהן [הדיוט]: מתקיף לה רבא בר אהילאי. אדרבא פריך דפשיטא ליה דטומאה לא הותרה לכהן גדול בקרבן יחיד מדלא אשכחן דאישתראי אלא בצבור ופשיטא ליה דהותרה בצבור אפילו אלא כהן הדיוט מדאישתראי סתמא ופשיטא ליה דאנינות הותרה אפילו בקרבן יחיד אלא כהן גדול מדאשתראי סתמא ובאיסור אנינות אלא כהן הדיוט בא לחלק על ידי ק"ו ולומר לא נאסר אלא ביחיד ולא אמרי' סתמא איתסר אם צמה שלא חלקו הכתובים אתה בא לחלק על ידי קל וחומר אמאי פשיטא לך בהגך דלעיל יש לך לדרוש קל וחומר חילוף ולהחליף את כולן: לא הותר אנינות אלא כהן גדול ביחיד. וכי שרייה בצבור שרייה: מק"ו ומה טומאה שהותרה כו'. דהא סתמא אישתרי: לא הותרה כו'. דהא לא אשכחן דאישתראי ביחיד דלא כתיב במועדו אלא בצבור אנינות כו': ותותר טומאה כו'. כלומר אי נמי דריש הכי ותותר טומאה אלא כ"ג ביחיד ואוקי

איסורא זכהן הדיוט: ולא תותר טומאה אלל כהן הדיוט כו'. כלומר א"נ החליף ודרוש זו נמצא מסולק מכולן ולא תדע מה תדרוש אלל אל תחלוק זמה שלל פירשן לך הכתובים: (כז"י)

תוספות שאמר להם משה שמא עברתם על איסור הקרבת אנינות וטעיתם מחמת כך לשורפו ומיהו לא יחול כדפי בקונטרס בסמוך וסוגיא זו לא כחד מהנד תנאי דפי טבול יום (לקמן קא.) ואין לתמוה על זה דהנהו תנאי דרשי קראי דהתם לפי האמת דקי"ל דאונן מחיל עבודה מקרא אחרינא אבל אי לאו דנפקא לן מקרא אחרינא מהתם לא הוה שמעינן דהוה דרישנא לקרא כי הכא וכדמפרש ליה בקונטרס: **והיכן** מוזהר כו' אלא מהן הקריבו וקסבר מפני אנינות נשרפה. שלא היו אוכלין כל היום ולילה שאחרי כן ולמחרתו יהיה [נותר] ונשרף בו ביום בלא עבור צורה דקסבר אנינות לילה נמי אסור ואפי' נקבר המת וכשאמר לו אהרן מפני אנינות נשרפה טעה משה שלא הבין מפני אנינות דקאמר אהרן שזהו שלא היו ראויין לאכול מחמת אנינותם אלא קסבר שהקריבו אוננים ואמר להו משה שמא באנינות הקרבתוה ומיהו חילול לא יליף ר' ישמעאל מיניה דאי לאו קרא אחרינא הוה אמינא דכי נמי דאמר להם באנינות אקרבתוה לא למימר דאי עבוד הכי שפיר אשתרוף אלא כשאמרו לו מפני אנינות שרפנוה אמר להם שמא עברתם על אזהרה והקרבתם אוננים ואמר אהרן וכי הן הקריבו כך פי' בקונט' וקצת צריך להוסיף על פירושו דכשאמר להם שמא עברתם על אזהרה והקרבתם אוננים רוצה לומר וטעיתם לשורפה על כך דאי לאו הכי מה ענין זה אצל (זה) שריפה ועל זה השיב אהרן הן הקריבו אני הקרבתני ומפני אנינות שאמרתי לא מפני הקרבתם באנינות אלא מפני שלא יכולנו לאכול מפני אנינות וא"ת בפי' כיצד צולין (פסחים פב.) ולקמן בפרק התערובת (דף פג.) דדרשינן חטאת שנכנס דמה לפנים פסולה מהן לא הובא את דמה היכי דריש ליה דלמא הכי קאמר ליה שמא טעית לשורפה מפני שנכנס דמה לפנים וי"ל דלא דמי דלמא היה לו להזכיר למשה הנך פסולין דיוצא ונכנס דמה לפנים דבשלמא גבי אנינות היה סבור שמא טעה לפי שאמר לו אהרן מפני אנינות נשרפה וה"ר חיים תירץ דאנינות לא אמר לו משה בפירוש אלא מתוך תשובתו של אהרן אבל הן לא הובא את דמה אמר משה בפי' משמע בהדיא דאם הובא שפיר אשתרוף: **שכן** לא הותרו מכללן. פירש בקונטרס וזר דהותר בבמה אין זה הותר מכללו שהרי לא נאסר שם מעולם והקשה ה"ר חיים דבהקומץ רבה (מנחות כה.) קרי עון יוצא הותר מכללו בבמה ותירץ דשאני גבי ציץ דכתיב לרצון להם בכל מקום שמרצה ועוד י"ל דאפילו מיקרי הותר מכללו מ"מ פרכינן הכא שפיר שכן לא הותרו מכללן במקום שנאסרו: **שם** טומאה מיהא אישתראי. וא"ת מה להנך זר בעל מום טמא שכן במיתה תאמר באונן וכו' וי"ל דסבר לה כרבנן דאמרי (סנהדרין פג.) בעל מום

ששימש באזהרה ולא כרבי [דאמר] במיתה וא"ת מה להנך שכן פסולין בפרה בעל מום זר וטמא תאמר באונן (לקמן דף יז:) וי"ל טבול יום יוכיח: **אתיא** בק"ו מיושב. תימה מה ליושב שכן לא הותר מכללו: **אבל** בקרבן צבור מרצה. תימה הרי חטאת דאהרן דהיינו שעיר דר"ח דקיימא לן פרק טבול יום (לקמן קא.) ובשמעתין דאם הקריבוה באנינות פסולה וי"ל כיון דלא ילפינן אלא מטומאה דינו כטומאה דאינו מרצה אלא באימורין אבל הקרבן אינו נאכל ועוד דבלאו הכי סתר ליה שפיר להאי ק"ו: **ומה** טומאה. תימה אי אנינות לילה דאורייתא איכא למיפרך מה לטומאה שכן הותרה בפסח הבא בטומאה באכילה תאמר באנינות שלא הותר: **ולא** תותר אנינות כו'. תימה מה לטמא שכן מטמא ויש לומר דאינו ק"ו גמור אלא סתירת דברים: **כל** חדא וחדא תיקום בדוכתיה. צ"ע פ"ק דחולין (דף כב:) גבי ק"ו דכשר בתורים פסול בבני יונה וגבי כשר שבפרה פסול בעגלה (שם כג:) וגבי ויהיו כל הכלים מקבלין טומאה מאוירן מק"ו (שם כה.) ובפרי' ואלו מנחות (מנחות עה.) גבי חלות ורקיקים וכן פרי' כל המנחות (שם דף סב:) גבי שלמי יחיד שטעונין סמיכה ובפי' השוכר את הפועלים (ב"מ פח:) גבי שור אוכל במחובר ובפרק כיצד הרגל (ב"ק כה:) דקאמר ותהא שן חייבת ברשות הרבים מק"ו ובפ"ק דקדושין (דף יד.) ותהא יבמה יוצאה בגט מקל וחומר ובנזיר פרק שלשה מינין (דף מד.) גבי טמא כמיטמא ובסוף יש מותרות (יבמות פז:) דנעשה מתים כחיים מק"ו צריך לדקדק בכולן אמאי לא אמר כל חדא וחדא תיקום בדוכתיה ושמא שאני הכא משום (תוספות)

א

-

יז

דף

אלא איכא למיפרך הכי ואיכא למיפרך הכי כל חדא וחדא תיקו בדוכתיה: טבול יום: מנלן דתניא רבי סימאי אומר רמז לטבול יום שאם עבד חילל מנין ת"ל **{ויקרא כא-ו}** קדושים יהיו ולא יחללו אם אינו ענין לטמא דנפיק **{ויקרא כב-ב}** מוינזרו תנהו ענין לטבול יום אימא תנהו ענין לקורח קרחה ולמשחית פאת זקן טבול יום דאם עבד במיתה מנא לן דגמר חילול חילול מתרומה דפסיל בתרומה מחיל עבודה דלא פסיל בתרומה לא מחיל עבודה אמר רבה למה לי דכתב רחמנא טמא וטבול יום ומחוסר כפורים צריכי דאי כתב רחמנא טמא שכן מטמא בטבול יום

מחוסר כפורים לא אתי מיניה שכן פסול בתרומה במחוסר כפורים טבול יום לא אתי מיניה שכן מחוסר מעשה מחדא לא אתי תיתי חדא מתרתי בהי לא לכתוב רחמנא לא לכתוב במחוסר כפורים ותיתי מהנך מה להנך שכן פסולים בתרומה אלא לא לכתוב רחמנא בטבול יום ותיתי מהנך דמאי פרכת מה להנך שכן מחוסרים מעשה סוף סוף קלישא לה טומאתן

רפ"י דאיכא למיפרך הכי כו'. יך לדון כו' ויך להחליף ולא נדע איזה נדרוש הלכך כל חדא תיקו בדוכתה ככתיבתה סתם כשהותרה אנינות לכ"ג סתם בין ביחיד בין בצבור הותרה וכשנאסרה להדיוט בין ביחיד בין בצבור נאסרה וכשהותרה טומאה בצבור הותרה אף לכהן הדיוט וכשנאסרה בקרבן יחיד נאסרה אף לכ"ג: קדושים יהיו. גבי טומאה כתיב באמור ולא יחללו וגו' כי את אשי ה' לחם וגו' בחילול קדשים הכתוב מדבר: דנפקא ליה מוינזרו. דכתיב ביה חילול: ונימא תנהו ענין וכו'. דמינייהו סליק לא יקרחו קרחה וסמיך ליה קדושים יהיו: אללא לא גרס: טבול יום דאם עצד במיתה. שינויא הוא כלומר לא מצית למיתני תנהו ענין לקורח קרחה דמיתה גבי טבול יום שעצד ילפינן לה בסנהדרין באלו הן הנקרפין (דף פג:): וגמר חילול מתרומה ומחילול דהאי קרא יליף לה נאמר כאן חילול ונאמר בטמא וטבול יום שאכלו תרומה חילול ומתו בו כי יחללוהו מה להלן במיתה כו' והלכך הואיל והאי קרא לג"ש מתרומה אתא ולא מפרש ביה במאי קאי לא תתנהו ענין אללא לפסולין לתרומה דילפי' מיניה דפסול בתרומה מחיל עבודה כו': למה לי דכתב רחמנא טמא וטבול יום כו'. אטמא לא קמיבעיא ליה דאי לאו כתב טמא לא הוה אתי לן חד מנייהו שיחלל עבודה דהא טבול יום באם אינו ענין לטמא ילפינן ואי לא הוה כתב טמא בוינזרו הוה אוקימנא לקדושים יהיו בטמא וכן מחוסר כפורים נמי לא כתב בה חילול אללא מדאיקרי טמא ילפינן ליה לקמן וכי מיבעי ליה לרבה טבול יום ומחוסר כפורים קמיבעיא: במחוסר כפורים טבול יום לא אתי מיניה שכן מחוסר מעשה. הבאת קרבן תאמר בטבול יום שאינו מחוסר הבאת קרבן ושימשא ממילא ערבא בטמא ליכא למימר דלא אתיא מיני' דהא איהו נמי מחוסר טבילה ועוד דטמא לא קמיבעיא ליה מדלא קאמר בסיפא דמילתא לא לכתוב טמא ותיתי מהנך דתו לא

הוה ליה לשנווי עלה מידי: קלישא ליה טומאתו. למחוסר כפורים שהרי העריב
שמןו ותו ליכא פירכא דמה האל דהוה ליה חד מינייהו נמי שאינו מחוסר מעשה:
(כ"ז)

תוספות דהני ק"ו סתרי אהדדי מה שאין כן בהנהו והטעם כמו שפירש בקונטי'
משום דנכתבו הכתובים סתם דכשהותרה אנינות לכ"ג סתם בין ביחיד בין
בצבור הותרה וכשנאסרה להדיוט בין ביחיד בין בצבור נאסרה וכשהותרה
טומאה לצבור הותרה אף לכהן הדיוט וכשנאסרה בקרבן יחיד נאסרה אף לכ"ג
ואם במה שלא חלקן הכתובים נדון לחלק על ידי ק"ו אמאי פשיטא בהאי טפי
מבהאי דיש לדרוש חלוף ולהחליף את כולן הלכך אמרינן כל חדא וחדא תיקום
בדוכתיה: **טבול** יום מנא לן. תימה תיפוק לי מדכתיב גבי טבול יום ובא השמש
וטהר מכלל שהוא טמא כדדריש לקמן מחוסר כפורים מדכתיב וטהרה מכלל
שהיא טמא ותירץ ה"ר חיים דגבי טבול יום איכא למידרש וטהר יומא
כדדרשינן בשמעתא קמייתא דברכות (דף ב:) אבל וטהרה לא שייך למידרש הכי
ואע"ג דבפי הערל (יבמות עד:) דרשי' וטהרה לטבולת יום ארוך ההיא מחוסרת
כפרה היא ועל ידי מכלל שהיא טמאה לא אתי מיניה טבול יום גרידא ומיהו
קשה דאיכא קרא אחרינא בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר דמוקמינן בפרק
הערל (שם) בזב בעל שתי ראיות דלאו בר קרבן הוא ולענין תרומה ונימא מכלל
שהוא טמא ויש לומר דרבי סימאי דדריש הכא טבול יום מקרא אחרינא סבר
לה כתנא [דפליג התם אתנא] דבי רבי ישמעאל דמוקי ליה התם בזב בעל שלש
ראיות ומאי עד אשר יטהר עד דמייתי כפרה ומיהו קשה דגבי נגיעת כלי כתיב
במים יובא וטמא עד הערב וטהר [מכלל שהוא טמא] וצריך לומר דאי לאו קרא
דרי' סימאי דהכא דדריש טבול יום מולא יחללו לא הוה דרשינן מחוסר כפרה
מוטהרה מכלל שהיא טמאה ולא טבול יום מוטהר מכלל שהוא טמא משום
דקלישא טומאתיהו אבל מכיון דאשכחן קרא בהדיא לטבול יום ואע"ג
דקלישא טומאתיה תו דרשינן שפיר מוטהרה מחוסר כפרה ותימה במים יובא
וטמא הלא מפורש בהדיא לטבול יום דאיקרי טמא וי"ל דצריך קרא גבי עבודה
דלא יחללו דשמעתין וגבי אכילת תרומה וקדשים קרא אחרינא בפרק הערל
(שם) ולא ילפינן מהדדי אבל וטהרה דכתיב גבי יולדת דרשינן מיניה מחוסר
כפורים דאסור בקדשים פרק הערל וגבי דמחלל עבודה לקמן בפרקין דאשה
כשרה לשחוט קדשים כדתנן ריש כל הפסולין א"כ שייך בה חילול עבודה ותימה
דגבי זב וזבה ובעל קרי ושכבת זרע כתיבי כמה פעמים ורחץ במים וטמא עד
הערב אלמא טבול יום איקרי טמא בין לעבודה בין לקדשים דקראי סתמא
כתיבי ואיקרי טמא לכל מילי ועוד קשה דבפי שלשה מינין (נזיר מה.) ובפי' אלו
הן הגולין (מכות דף ח:) אמרינן טמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומאתו בו
לרבות מחוסר כפורים לענין ביאת מקדש והשתא ל"ל קרא הא איקרי טמא

לענין עבודה ולאכילת קדשים וכי תימא דלא נילף ביאת מקדש מנייהו (ועוד) קשה שהרי קרא דורחץ במים וטמא עד הערב סתמא כתיב דטבול יום איקרי טמא לכל מילי ואפ"י לביאת מקדש ועוד תימה כיון דדרשי' טבול יום מטמא יהיה למה איצטריך תו עוד טומאתו למחוסר כפורים תיפוק לי מוכפר עליה הכהן וטהרה כדרשינן לקמן בפירקין מכלל שהיא טמאה לענין עבודה ובפ"י הערל (יבמות דף עד:) לענין אכילת קדשים נדרוש נמי לענין ביאת מקדש דקרא בכל מילי מיירי שהיא טמאה קודם כפרה ואין לתרץ נמי דאי לאו אלא חד רבויא הוה מוקמינא ליה במחוסר כפורים משום דמחוסר מעשה ולא בטבול יום משום דשמא ממילא ערבא דאם כן הוה ליה למימר איפכא טמא יהיה לרבות מחוסר כפורים עוד טומאתו בו לרבות טבול יום ונראה לתרץ דלענין ביאת מקדש לא הוה דרישנא מחוסר כפורים מוטהרה מכלל שהיא טמאה משום דבכרת דטומאת מקדש כתיב איש אשר יטמא ולא יתחטא דמיירי בטומאת מת אבל מחוסר כפרה דלא שייך במת לא ליהוי בכרת ועוד י"ל דצריך קרא לרבות טבול יום [משום דבכרת דטומאת מקדש כתיב ולא יתחטא] דמשמע אבל נתחטא שהזהר ושנה וטבל דלאו מחוסר מעשה הוא כגון טבול יום לא הוי בכרת ומהני טעמי אתי שפיר דליכא למימר למה לי קרא הא איתקש קדש למקדש דהא קרא דביאת מקדש מישתעי לפטורא וקרא ובא השמש וטהר איצטריך משום דכתיב בשרץ דקיל טפי מנדה ושכבת זרע: הג"ה ולמאי דפרישית דמוטהרה מכלל שהיא טמאה לא הוה מרבינן מחוסר כפורים אי לאו דאשכחן טבול יום מקרא דרבי סימאי קצת קשה הא דקאמר בסמוך דאי כתב רחמנא במחוסר כפורים טבול יום לא אתי מיניה הא לא אתי לן מחוסר כפורים אי לאו דאשכחנא קרא בטבול יום וי"ל שרוצה לומר אי כתב רחמנא מחוסר כפורים בפירוש וכי האי גוונא בפרק כיצד (יבמות דף כג.) גבי שפחה ונכרית ומיהו קשה אי להאי אתיא א"כ ניכתוב רחמנא טבול יום ומחוסר כפורים בהדיא ולא ליכתוב טמא וי"ל דכיון דלא משכחת צריכותא בהני לא חש לדקדק: **רמז** לטבול יום שאם עבד חילל מנין. הוה מצי למילף מיושב או מבעל מום וחד מהנדך: **דגמור** חילול חילול מתרומה. הקשה ה"ר חיים כיון דטבול יום יליף מתרומה אם כן טבול יום שאכל תרומה יהא במיתה ובפ"י הנשרפין (סנהדרין פג.) לא חשיב טבול יום ושמא הוא הדין א"נ כי היכי דממעטי התם (דף פד.) רבנן בעל מום ששימש מדכתיב בו ולא בעל מום ה"ה ומתו בו דכתיב בתרומה בו ולא בטבול יום ומיהו טמא ששימש אין למעט מדכתיב בו דלהכי אהני גז"ש דחילול חילול וכן טבול יום ששימש נמי הוי במיתה כדאיתא הכא והתם והיינו טעמא דדמי לטמא טפי מבעל מום ונראה דה"ה לתרומה דלא ממעטינן טבול יום וכן פירש בקונטרס בהדיא דטבול יום שאכל תרומה במיתה ויש ליתן טעם דלא חשיב ליה התם משום דטמא וטבול יום מחד קרא נפקי דהכי כתיבי קראי בפרשת אמור אל הכהנים ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים וגו' והדר כתיב ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי

יחללוהו וקצת תימה היכי יליף התם בסנהדרין מחוסר כפורים ששימש במיתה משום דאיקרי טמא וטמא ילפינן חילול חילול מתרומה נימא דפסול בתרומה במיתה ודלא פסול בתרומה לא כדאמרינן הכא דפסול בתרומה מחיל עבודה כו' ויש לומר כיון דמחיל עבודה מטעמא דנפקא לן מוינזרו ולא יחללו כל דאיקרי טמא [סברא היא דגמרינן] בגזירה שוה דחילול חילול מתרומה פרק הנשרפין דהוי במיתה אע"ג דטהור לתרומה: (תוספות)

דף יז - ב

קסבר מחוסר כפורים דזב כזב דמי ומחוסר כפורים דזב כזב דמי תנאי היא דתניא שרפה אונן ומחוסר כפורים כשרה יוסף הבבלי אומר אונן כשרה מחוסר כפורים פסולה מאי לאו בהא קמיפלגי מר סבר מחוסר כפורים דזב כזב דמי ומר סבר לאו כזב דמי לא דכולי עלמא כזב דמי והכא בהא קמיפלגי דכתיב [\[במדבר יט-יט\]](#) והזה הטהור מכלל שהוא טמא לימד על טבול יום שכשר בפרה מר סבר טומאה דכל התורה כולה ומר סבר טומאה דהך פרשה הלכך אונן וטבול יום דטמא שרץ דקילי אתו בקל וחומר מטבול יום דמת אבל מחוסר כפורים דזב דחמיר שכן טומאה יוצאה עליו מגופו לא: מחוסר בגדים: מנלן אמר רבי אבוא אמר רבי יוחנן ומטו בה משמיה דרבי אלעזר ברבי שמעון דאמר קרא [\[שמות כט-ט\]](#) וחגרת אותם אבנט אהרן ובניו וחבשת להם מגבעות והיתה להם כהונה לחקת עולם בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם והא מהכא נפקא מהתם נפקא דתניא מנין לשתויי יין שאם עבד חילל תלמוד לומר [\[ויקרא י-ט\]](#) יין ושכר אל תשת וגו' [\[ויקרא י-י\]](#) ולהבדיל בין הקודש ובין החול מחוסר בגדים ושלא רחוץ ידים ורגלים מנין

כ"ז קסבר. רצה דרשה להאי שמעתא למימר דכולהו כריכי: מחוסר כפורים דזב כזב. ה"ה למאורע אלכא חד מנייהו נקט מחוסר כפורים דזב כזב דמי לענין

קדשים שלא הותר אכלו הוה ליה כאילו לא טבל ואם אכלו חייב כרת או אם נגע זהו טמאן למנות בהן ראשון ושני לכך לא קלשה טומאה אלל קדשים כלל: שרפה אונן כו'. צפרה אדומה קאי: כשרה. לקדשי צדק הבית היא ואין אונן אסור זה ללא כתיבי הנך קראי אלל בקדשי מזבח: כזב דמי. והוה ליה טמא וקרא כתיב איש טהור: לאו כזב דמי וה"ל כטבול יום דקיימא דכשר צפרה: לא דכ"ע כזב דמי. ולענין שאר קדשים טבול יום אסור זהו הוה מחוסר כפורים לזב חמור מטבול יום דשאר טומאות שאין טעונות כפרה: והכא. גבי פרה בהאי קרא קמיפלגי והזה הטהור על הטמא טהור כל דהוא משמע דהא קרא יתירא הוא דכתיב לעיל מיניה ולקח אזור וטבל במים איש טהור והוה ליה למכתב והזה על הטמא לימד על טבול יום שכשר צפרה לאשכחן טבול יום דאיקרי טהור למעשר דכתיב ורחץ במים וטהר: מר סבר טומאה דכל התורה. ת"ק סבר האי טבול יום דאכשר זה קרא אטבול יום דכל הטומאות שבתורה קאי ואף טבול יום דזב שהוה מחוסר כפורים: טומאה לאותה פרשה. והיינו דמת טבול יום דטומאת מת אכשר זה הלכך טבול יום של שאר טומאות דמגע ומשא כגון שרץ ונבילה ומגע אחי להכשירא מטבול יום דמת מק"ו ומה טבול יום [דמת] דטומאת שבעה כשר טבול יום דטומאת ערב לא כ"ש אצל מחוסר כפורים וכו': והיתה להם. הלבישה הזאת לכהונה אלמא כהונתן תלויה בצגדיהן ואי לא הוה להו זרים ובזר אשכחן דמחיל עבודה: ובין החול. עבודה שאתה עובד בשכרות קרויה חול: (רש"י)

תוספות **קס"ב** רבה מחוסר כפורים דזב כזב דמי. הכי נמי אית ליה פרק שני דכריתות (דף י.). ופירש בקונט' לענין קדשים שלא הותר אצלן הוה ליה כאילו לא טבל ואם אכלן חייב כרת או אם נגע בהן טמאן למנות בהן ראשון ושני וקשה לפירושו דאם כן למ"ד לאו כזב דמי לית ביה כרת ובריש מסכת כלים תנן בהדיא דמחוסר כפורים שנכנס למקדש חייב דתנן עזרת ישראל מקודשת ממנה שאין מחוסר כפורים נכנס לשם וחייב חטאת וכן בההיא דפרק אלו הן הגולין (מכות דף ח:.) ושלשה מינין (נזיר מה.) טמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפורים ובהקומץ רבה (מנחות דף כז:.) מחוסר כפרה שנכנס לפניו ממחיצתו לעזרה בשוגג חייב חטאת במזיד ענוש כרת ואיתקש קודש למקדש בהערל (יבמות עה.) ובמכות (דף יד.) ובשבועות (דף יז.) ודוחק לומר דכל הני אתיין כמאן דאמר מחוסר כפורים דזב כזב דמי ועוד דבההיא סוגיא דנזיר

וטמא יהיה לרבות טבול יום דכ"ע מחוסר כפורים דזב לאו כזב דמי ואפילו הכי מרבה התם כרת למקדש במחוסר כפורים ומיהו פלוגתא דאמוראי איכא ריש פ' כל הפסולין (לקמן לב: לג:) אית דאמרי הא דאיתקש קודש למקדש היינו אפילו לכרת דביאה במקצת שמה ביאה כמו נגיעה ואית דאמרי לענין מלקות דוקא איתמר ומוקי לה בכל קדש לא תגע אזהרה לנוגע לקודש דליכא אלא לאו אע"ג דאל המקדש לא תבא הוי בכרת ועוד מה שפ"י בקונטרס לענין למנות בו ראשון ושני לקדש תימה הלא טבול יום אין מונין בו ראשון ושני לטומאה [וכ"ש מחוסר כפורים] ועוד הא תנן במסכת מעילה (דף ח.) חטאת העוף כו' הוכשר ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ודייק בגמ' ליפסל אין לטמוי לא ורבינו תם היה אומר דלא נקט פסול במחוסר כפורים אלא אגב טבול יום והקשה לו הרב רבינו חיים מהא דבסוטה פרק כשם (ד' כט.) אמרי' מנין לרביעי בקודש שהוא פסול ומה מחוסר כפורים שמותר בתרומה פסול בקודש משמע פסול אין טמא לא ועוד אי מונין בו ראשון ושני א"כ יעשה רביעי חמישי בקודש מק"ו ומיהו יש לומר בזה דחמישי אין ללמוד דמן הדין הוה למימר דיו כתרומה אי לאו משום דמפרך ק"ו ודי לנו במעלה אחת יותר מתרומה שיעשה רביעי ומיהו עוד קשה מהא דתנן בפ' בתרא דנדה (דף עא:) היושבת על דם טוהר (היתה) מערה מים לפסח חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת לקדשים ומוקי לה בגמ' כאבא שאול דאמר טבול יום תחלה לקודש משמע אבל לרבנן לא ודוחק לומר דכולהו ההיא דמעילה ודסוטה ורבנן דאבא שאול סברי כמ"ד מחוסר כפורים דזב לאו כזב דמי ומפרש הרב ר' חיים דנפקא מינה לענין פסח הבא בטומאה דתנן (פסחים דף צה:) לא יאכלו ממנו זבין וזבות דלמ"ד מחוסר כפורים דזב כזב דמי אין שוחטין וזורקין עליו דלא אישתראי בצבור אלא טמא מת וה"ה טמא שרץ דאין טומאה יוצאה מגופו בק"ו ממת כדאיתא לקמן ומ"ד לאו כזב דמי שוחטין והכי מוכח בהדיא בפרק שני דכריתות (דף י.) ועוד דנפקא מינה לענין טומאה דחוייה בצבור (לקמן דף לב:): **שרפה** אונן ומחוסר כפורים כשרה. פ"י בקונט' דפרה קדשי בדק הבית היא וקשה דמ"מ אית בה כל פסולין שבקרבן כגון שלא לשמה דאמר בהקומץ רבה (מנחות כז:) ושבע הזאות שבפרה שעשאן שלא לשמן פסולות ונפקא לן בסיפרי משום דחטאת קרייה רחמנא ומהאי טעמא נמי אמרינן בפ"ק דחולין (דף יא.) דטרפות פוסל בה ונראה דהיינו טעמא הכא משום דטבול יום כשר בפרה ואתי אונן ומחוסר כפורים בק"ו מטבול יום שאסור בנגיעת תרומה ומותר בפרה ולמ"ד מחוסר כפורים דזב כזב דמי לא אתי בק"ו דמה לטבול יום דמת שמותר לאכול בפסח הבא בטומאה מה שאין כן במחוסר כפורים והאי דטבול יום כשר מן התורה אפשר דמדרבנן פסול דהא אמרינן דאפי' בגדי אוכלי קודש מדרס לחטאת כל שכן טבול יום והא [דאמרי' במסכת פרה (פ"ג) מטמאין היו כהן השורף את הפרה להוציא מלבן של צדוקים שאמרו] במעורבי שמש היתה נעשית לאו היינו טבול יום ממש אלא אחיו הכהנים היו

מניחין ידיהם על ראשו ומאותה נגיעה היה טבול יום כדתניא בתוספתא ואיכא בהו היכרא לצדוקים ועוד יש לפרש דטבול יום ממש היה כשר בה והא דבגדי אוכלי קודש מדרס לחטאת משום היסח הדעת דשאר טומאות: **והזה** הטהור. ואף על גב דהזאת מי חטאת כשרה בזר ושרפה פסול מכל מקום יליף שרפה מהזאה: **אונן** וטבול יום של טמא שרץ דקילי אתו מק"ו מטבול יום דמת. ואין להקשות מה לטבול יום שכן מותר במעשר מה שאין כן באונן דמנגיעה ילפינן כדאמר בפי' הערל (יבמות עב:): ערל שהזה הזאתו כשרה מידי דהוה אטבול יום שאע"פ שאסור בתרומה כשר בפרה ופריך מה לטבול יום שכן מותר במעשר ומשני אטו אנן לאכילה קאמרינן לנגיעה קאמרינן ומה טבול יום שאסור בנגיעה דתרומה מותר בפרה ערל שמותר בנגיעה דתרומה אינו דין שמותר בפרה וה"נ ילפינן אונן וא"ת מחוסר כפורים ובעל מום יוכיחו שמותרין בתרומה ואסורין בפרה אף אני אביא ערל ואונן ומיהו אאונן לא קשיא דמה להנך שכן לא הותרו מכללן תאמר באונן שהותר מכללו אצל כ"ג אבל אערל קשה ונראה לי דמה למחוסר כפורים שאסור ליגע בקדשים אבל ערל ואונן מותרין אבל מבעל מום קשה. ברו"ך. ועוד מה לטבול יום שכן אינו מחוסר מעשה תאמר בערל: **אין** בגדיהם עליהן אין כהונתן עליהם. מהכא ילפינן מיתה בפרק הנשרפין (סנהדרין דף פג:): דקאמר אין בגדיהם עליהם הוה להו זרים ואמר מר זר ששימש במיתה והקשה הרב רבי יעקב מאורלינש והא מיתה כתיבא בהדיא בפרשת ואתה תצוה ותירץ דאף על גב דכולהו בגדים כתיבי התם מכל מקום מיתה אמכנסיים דוקא כתיבא כדמשמע פשטא דקרא וקרא דוחגרת דכתיב בפרשה שאחריה דדרשינן מינה דאין בגדיהם עליהם אין כהונתן עליהם איצטריך לשאר בגדים ומיניה לא הוה ילפינן מכנסיים דמכנסיים לא כתיבי התם ועוד יש לומר דקרא דוחגרת צריך לחילול עבודה דמקרי זר: ברו"ך: (תוספות)

א

-

יח

דף

תלמוד לומר **[ויקרא י-ט]** חוקה **[שמות כט-ט]** חוקה לגזירה שוה אי מהתם הוה אמינא הני מילי עבודה דזר חייב עליה מיתה אבל עבודה דאין זר חייב עליה מיתה אימא לא קמ"ל אשכחן מחוסר בגדים שתויי יין מנלן אתיא חוקה חוקה ממחוסר בגדים והא תנא ולהבדיל בין וגוי קא נסיב

לה מקמי דליקום גזירה שוה והא תנא מחוסר בגדים הוא דקא יליף משתויי יין הי"ק מנין שלא נחלקו בין מחוסר בגדים לשתויי יין ושלא רחוץ ידים ורגלים תלמוד לומר חוקה חוקה לגזירה שוה אלא להבדיל למה לי לכדרב דרב לא מוקים אמורא עליה מיומא טבא לחבריה משום שכרות אכתי מהכא נפקא מהתם נפקא [\[ויקרא א-ז\]](#) ונתנו בני אהרן הכהן בכיהונו לימד על כהן גדול שלבש בגדי כהן הדיוט ועבד עבודתו פסולה אי מהתם הוה אמינא הי"מ עבודה דמעכבא כפרה אבל עבודה דלא מעכבא כפרה לא ואכתי מהכא נפקא מהתם נפקא [\[ויקרא א-ח\]](#) וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים וגוי הכהנים בכיהונו מכאן לכהן הדיוט שלבש בגדי כהן גדול ועבד עבודתו פסולה אי מהתם הוה אמינא הני מילי חיסור אבל ייתור לא קמ"ל: תנו רבנן היו מרושלין מסולקין משוחקים ועבד עבודתו כשירה לבש שני מכנסים שני אבנטים חסר אחת יתר אחת או שהיתה לו רטיה על מכת בשרו תחת בגדו או שהיו

רש"י חוקה חוקה. בשתויי יין [כתיב] חוקת עולם [ובמחוסר] בגדים כתיב כהונה לחוקת עולם וברחיאת יד ורגל כתיב והיתה להם לחוקת עולם: אי מהתם. משתויי יין הוה אמינא הי"מ דמחלי עבודה [במחוסר בגדים] בעבודה שהזר חייב עליה מיתה כדכתיב בההוא קרא צבואכם אל אהל מועד ולא תמותו בעבודה שיש בה חיוב מיתה לפסולים הכתוב מדבר ואינה אלא ארבע עבודות זריקה והקטרה וניסוך המים והיין כדילפינן בפ"ב בסדר יומא (דף קד.) מועצדתם עבודת מתנה וגו' והזר הקרב יומת עבודת מתנה ולא עבודת סילוק ועצדתם עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה כגון קבלה והולכה וקמיאה וכל חיוב מיתות בפסולי עבודה מזרות גמרינן כדתנן בפ' בתרא (לקמן קיב:) הקומץ והבולל והיולק והמקבל דמיס וכו' ואין בהם לא משום זרות ולא משום טומאה ולא משום מחוסר בגדים ולא משום שלא רחץ ידים ורגלים אלמא מוזר גמרינן: אבל עבודה שאין זר חייב עליה מיתה אימא לא. מחלי לה מחוסר בגדים להכי כתב והיתה להם לכהונת עולם לשוינהו זרים כשאין בגדיהם עליהם וזר אשכחן חילול ולא חלק בין עבודה שיש בה מיתה לעבודה שאין בה מיתה: אשכחן מחוסר בגדים. בכל העבודות: שתויי יין מנלן. דפסלי עבודה שאין הזר חייב עליה מיתה: והא תנא מלהבדיל הנסיב לה. לשתויי יין ולא גמר מגזירה שוה ואנן ניקו וניפלוג עלה למילף מקרא

אחרינא: הני מיכלי מקמי דתיקו ליה גזירה שוה. לא הוה ליה למילף שתיי יין
אלא מלהבדיל ובמסקנא אידכר ליה גזירה שוה ותנא (ליה) שצקיה לאורחיה
קמייתא ונקט גזירה שוה למילף משתיי יין מחוסר בגדים: והא תנא. נקטיה
לגזירה שוה מחוסר בגדים הוא דילף צה משתיי יין ולא שצקיה לאורחיה: והכי
קאמר מנין שלא נחלקו כו'. לעולם לא למילף מחוסר בגדים משתיי יין אתא
אלא למילף שתיי יין ממחוסר בגדים והכי קאמר למדנו לעבודות של מיתה
שמתחללות בשיכרות מנין שלא נחלק בין מחוסר בגדים לשתיי יין דכי היכי
דמחוסר בגדים כל עבודותיו פסולות אף שתיי יין ושלל רחץ כן תלמוד לומר
חוקה חוקה: אלא בין החול למה לי. הואיל ולא ילפינן מינה חילול לעבודה: לא
מוקים אמורא עליה. למידרש בפירקין: מיומא טבא לחבריה. משעה שאכל ושתה
ועשה יום טוב עד למחר דהכי משמע קרא יין ושכר אל תשת בצואכם וגו' וכן
בשעה שאתה צא להבדיל ולהורות בין דבר קדושה לדבר חול אל תהי שכרות:
מהכא נפקא. מחוסר בגדים: מהתם נפקא. אכתי קרא אחרינא כתיב ולמאי
אילטריך הכהן הכא גבי ונתנו בני אהרן הכהן אש לאשמועינן מחוסר בגדים:
בכיהונו. בשעה שהוא מלובש בגדיו נקרא אהרן הכהן ולא כשהוא לבוש בגדי
הדיוט: אי מהתם. מוהיתה להם כהונה הוי מוקמינא ליה הויא בעבודה המעכבת
כפרה אצל נתינת אש של הדיוט דמארה בעלמא היא שהרי יש שם אש שירדה מן
השמים אימא לא תיבעי בגדים קא משמע לן ונתנו בני אהרן הכהן אש להכי כתב
הכא חסרון בגדים למילף [דאף בעבודה שאינה מחוסר כפרה] דאי עבד אהרן
בבגדי הדיוט לאו שפיר עבד והא ליכא למיפרך לימא האי ולא תיבעי ההוא
דהכא לאו בגדים כתיבי ואי לאו דכתב והיתה להם כהונה [אלל וחגרת אותם
אבנט] דשמעינן כהונה תלויה בבגדים לא הוה ידעינן הכהן בכיהונו מאי היא:
הכהנים. אבני קאי דהוה הדיוטים: בכיהונן. ברואין להן שנתלית כהונתן בהן: אי
מהתם. מוהיתה להם כהונה: [חיסור. כגון כה"ג בבגדי כהן הדיוט: אצל ייתור.
כגון כהן הדיוט בבגדי כה"ג]: מרושלין. נגררין בקרקע: מסולקין. מן הקרקע
מתוך שהם קלרים: משוחקים. ישנים: כשרין. ואע"ג דכתיב מדו דל שתיא כמדתו
מארה בעלמא היא ולא לעכב: חיסר אחת. מכל הבגדים: ייתר אחת. הוסיף

עליהם שום נגד בעולם: רטייה. איפלשטר"א שחולץ בין נשרו לנגד דבעינן ילנץ

על נשרו: (כ"ז)

תוספות **תלמוד** לומר חוקה חוקה לגזירה שוה. מכאן אומר ר"ת דהא דאמרינן במנחות (דף יט.) כל מקום שנאמר תורה וחוקה אינו אלא לעכב לאו חד טעמא נינהו דחוקה מגזירה שוה ותורה ממשמעות: **אתיא** חוקה חוקה ממחוסר בגדים. בפי הנשרפין (סנהדרין דף פד.) אמרינן דאונן באזהרה דכתיב ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא חילל ולא ילפי' שיהא במיתה [בג"ש] חילול חילול מתרומה משום דחילול בגופיה לא כתיב מכללא [דכ"ג] הוא דקאתי הוי דבר הבא מן הכלל וכל דבר הבא מן הכלל אין דנין אותו בגזירה שוה וקשה מהך דשמעתין דהא אין בגדיהם עליהם אין כהונתן עליהן אינו כתיב בפי' וילפינן חוקה חוקה ממחוסרי בגדים וכן בכל הנך דכתיב ולא יחללו דדייקינן הא עבד חיללו וילפינן מיתה חילול חילול מתרומה ובתורם מן הרעה על היפה דלא ילפינן דלהוי במיתה בגזירה שוה דחטא חטא תירץ ה"ר יעקב מאורליני"ש משום דהוי דבר הבא מן הכלל [וצריך לחלק אמאי הוי דבר שבכלל] טפי מהני ותימה לי דבפי' הנשרפין (שם פג:) בעי שתויי יין ושלא רחוף ידים ורגלים במיתה מנא לן וקאמר דבגופייהו כתיב בהו מיתה בהדיא והשתא למה לי למיכתב מיתה תיפוק ליה מגזרה שוה דחוקה חוקה ממחוסר בגדים כדילפינן חילול בהו מהתם מיהו לקמן בפירקין (דף כד.) אמרינן דהווי שלשה כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין מחוסר בגדים ושתויי יין ושלא רחוף ידים והשתא אתי שפיר גם קושיית ה"ר יעקב דהשתא בשלשתן כתיב מיתה מיותר למימר בהני (זרים) דווקא דמקריין זרים בגזירה שוה דחוקה איכא מיתה אבל יושב אע"ג דקרוי זר אינו במיתה אבל שאר פסולין כגון ערל ואונן לא איצטריך קרא למעוטינהו ממיתה כיון דלא איקרו זרים. ברו"ך: חוזרני לומר דקושית ה"ר יעקב קיימת דהא למי"ד נמי דבעי שלשה כתובין הבאין כאחד ליכא מיותר כי אם השנים ואחד הוי לגופיה וא"כ תרי קראי במחוסר בגדים למה ובתרווייהו כתיב חקה ומיהו וחגרת דדרשינן מינה חוקת עולם אצטריך משום חילול דאע"ג דממילא שמעינן מדאיקרי [זר מ"מ] זר במכנסים לא כתיב ולעולם בפרשה דלעיל קאי מיתה אכולהו בגדים: **הג"ה** כהן גדול שלבש בגדי כהן הדיוט ועבד עבודתו פסולה. ואם תאמר הא דאמר רבי יוסי (יומא דף יב:) שני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט כהן גדול משום איבה כהן הדיוט משום מעלין בקודש ולא מורידין מדקאמר משום איבה משמע דמן הדין כהן גדול הוא וא"כ כהן הדיוט תיפוק ליה משום מחוסר בגדים ואין לפרש דלאחר מיתת הראשון קאמר דלא הוי כהן גדול משום איבה דהא מודה ר' יוסי (שם יג.) דאם מת ראשון שני חוזר לעבודתו ויש לומר דכהן גדול נתמנה לעבודתו בפה ומסתלק בפה (ובפי' קמא דיומא (דף יב) דריש ליה מקרא ובירושלמי) ומסתברא שהדבר תלוי במלך ואחיו הכהני

כמו שמצינו בפי' הבא על יבמתו (יבמות סא.) ביהושע בן גמלא דאוקמיה ינאי מלכא ואמרינן בירושלמי ובפי"ק דיומא (דף יב:) ובתוספתא (דיומא פי"א) ביוסף בן אלם מצפורי שאירע פסול בכה"ג ושימש תחתיו וכשיצא אמר למלך אדוני המלך פר ושעיר שקרבו היום משל מי [משלי או משל כה"ג א"ל המלך לא דיך ששימשת שעה אי לפני מי שאמר והיה העולם] כוי וידע שהוסר מן הכהונה: (תוספות)

דף יח - ב

מטושטשין או מקורעין ועבד עבודתו פסולה אמר רב יהודה אמר שמואל מרושלין כשרין מסולקין פסולין והתניא מסולקין כשרין אמר רמי בר חמא לא קשיא כאן שסילקן על ידי אבנט כאן דליתניהו מעיקרא כלל רב אמר אחד זה ואחד זה פסולין: רב הונא איקלע לארגיזא רמא ליה בר אושפיזכניה מי אמר שמואל מרושלין כשרין ומסולקין פסולין והתניא מסולקין כשרין א"ל בר מינה דההיא דשנייה רמי בר חמא אלא לרב קשיא וכי תימא מאי מרושלין מסולקין על ידי אבנט ואבנט מיגז אגיז אלא מסולקין קשיא אמר רבי זירא רב חדא תני מרושלין שסילקן ע"י אבנט כשרין אמר ר' ירמיה מדיפתי מרושלין שלא סילקן תנאי היא דתניא [\[דברים כב-יב\]](#) על ארבע כנפות כסותך ארבע ולא שלש או אינו אלא ארבע ולא חמש כשהוא אומר [\[דברים כב-יב\]](#) אשר תכסה בה הרי בעלת חמש אמור הא מה אני מקיים ארבע ארבע ולא שלש ומה ראית לרבות בעלת חמש ולהוציא בעלת שלש מרבה אני בעלת חמש שיש בכלל חמש ארבע ומוציא אני בעלת שלש שאין בכלל שלש ארבע ותניא אידך על ארבע כנפות כסותך ארבע ולא שלש ארבע ולא חמש מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר יתר כמאן דאיתיה דמי ומר סבר כמאן דליתיה דמי לא דכ"ע כמאן דאיתיה דמי ושאני הכא דרבי רחמנא אשר תכסה בה ואידך האי אשר תכסה בה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא [\[במדבר טו-לט\]](#) וראיתם אותנו פרט לכסות לילה או אינו אלא פרט לכסות סומא כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה אני מקיים

וראיתם אותו פרט לכסות לילה ומה ראית לרבות כסות סומא ולהוציא כסות לילה מרבה אני כסות סומא שישנה בראיה אצל אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים [ואידך נפקא ליה מאשר ואידך אשר לא דריש בד שיהו שזורים בד שיהו חוטן כפול ששה בד שלא ילבש של חול עמהן א"ל אביי לרב יוסף בשלמא שיהו של בוץ הא קמ"ל בוץ אין מידי אחרינא לא אלא בד שיהו חדשים חדשים אין שחקין לא והתניא משוחקין כשרים אמר ליה וליטעמיך בד שיהו חוטן כפול ששה בד חד חד לחודיה משמע אלא הכי קאמר בגדים שנאמר בהן בד צריכין שיהו של בוץ חדשים שזורין שיהא חוטן כפול ששה יש מהן למצוה יש מהן לעכב ממאי דהאי בד כתנא הוא אמר רבי יוסף ברבי חנינא דבר העולה מן הקרקע בד בבד אימא עמרא עמרא מיפצל כיתנא נמי מיפצל על ידי לקותא מיפציל רבינא אמר מהכא [\[יחזקאל מד-יח\]](#) פארי פשתים יהיו על ראשם [ומכנסי פשתים יהיו על מתניהם לא יחגרו ביזע] א"ל רב אשי לרבינא והא עד דאתא יחזקאל מנלן ולטעמיך הא דאמר רב חסדא דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו מדברי יחזקאל בן בוזי למדנו [\[יחזקאל מד-ט\]](#) כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבא אל מקדשי (לשרתני) עד שבא יחזקאל מנלן אלא גמרא גמירי לה ואתא יחזקאל ואסמכיה אקרא הכא נמי גמרא גמירי לה כו' מאי [\[יחזקאל מד-יח\]](#) לא יחגרו ביזע אמר אביי לא יחגרו במקום שמזיעין כדתניא כשהם חוגרין אין חוגרין לא למטה ממתניהן ולא למעלה מאציליהן אלא

רפ"י מטושטשין. בטיט: מקורעין. ואפילו הן חדשים ללאו בגד הוא הראוי לעבודה דבעינן לכבוד ולתפארת: כאן פסילקו ע"י אבנט. משקוראיי"ר זלע"ז כדרך שהגשים עושות כשרין דהא איתנהו: אחד זה ואחד זה. אחד מרושלין ואחד מסולקין יותר מדאי שלא על ידי אבנט: והתניא. צברייתא דלעיל: אלא לרב קשיא. מרושלין: וכ"ת מאי מרושלין. דמכשר תנא כגון פסילקו עד למדתו על ידי אבנט וקמכשר ליה תנא דקסבר אבנט מיגז אגיז כלומר כל סלוק פ"י אבנט הוה ליה כחותך ונוטל היתר שבהן ומכשירו: אלא מסולקין קשיא. דקתני כשרין וסתם מסולקין גבוהין מן הקרקע למעלה מרגליו משמע ולרב ליכא לאוקומא כגון פסילקו ע"י אבנט כדתרצה שמואל דהא על כרחיך לרב דשני דסילוק אבנט מיגז אגיז והשתא הו כולהו כהכריס מעיקרא: רב חדא תני. להגך מרושלין

ומסולקין דברייתא בחדא מילתא תני להו מרושלין שסילק רישולן ע"י אבנט עד כדי מדתו כשרין אבל מסולקין יותר מדאי פסולין אפילו ע"י אבנט: ולא שלש. לימד על טלית של בת שלש כנפות שפטורה מן הציצית והיכי דמי כגון שעיגל אחת מד' כנפיה: בת חמש. כגון שחתך מעט מן הכנף ולא עיגל שני מורשי קרנתא ממקום חתך דנעשה כשתי כנפות: הרי בעלת חמש אמור. לחיוב דריבויא הוא: מר סבר. מאן דפטר בעלת חמש סבר לא אמרינן יתר כמאן דליתיה דמי אלא כמאן דליתיה הוא ולא קרינן לה בת ארבע ומאן דמחייב ס"ל יתר כמאן דליתיה דמי להאי חמישי וגבי מרושלין נמי לא הוי ייתור בגדים: פרט לכסות לילה. טלית העשויה לכסות לילה פטורה מן הציצית: שישנה בראיה כו'. וקרינן ביה וראיתם אותה: ב. שהוא מן בוך כדמפרש לקמן ממשמעותא: חדשים. כשעת שהיו בצדי פשתנן: שיהו שזורים וחוטן כפול ששה. ולקמן פריך והא ב. לחודיה משמע כמו לצדו: שלא ילכז של חול עמהם. דמשמע לצדו ילכז: וליטעמיה. דילפת לה ממשמעותא מקראי חוטן כפול ששה מנא ליה: דברים שנאמר בהן ב. דריכין כו' י. מהן למאנה. חדשים לנוי דלאו ממשמעותא אחי ויש מהן לעכב בוך ושזורים וחוטן כפול ששה בוך כדמפרש ואזיל דבר העולה מן הקרקע ב. בצד שזורים כיון דב. היינו בוך ובעלמא קרי להו ש. משזר וחוטן כפול ששה כדאמרינן בסדר יומא (דף עא:): וילפינן בסדר יומא מקראי דברים שנאמר בהן ש. חוטן כפול ששה ויליף ליה לעיכובא: העולה מן הקרקע ב. בצד. קנה יחידי מכל גיזעי ואין ב' קנים עולים מגזע אחד: ואימא עמרא. שאף האמר עולה מן הבהמה ב. בצד נימא נימא לצדה: מיפלי. הנימא מתפצלת ומתחלקת לשנים על גבי בהמה מאליה: כיתנא נמי מיפלי. לפני טוויתו כותשים הגבעול והוא נחלק לנימין הרבה: אגב לקותא. שמכין אותו וחובטים אותו בעץ או בגלגל הוא נכתש ונחלק: ומכנסי פשתים יהיו וגו'. ובעלמא הרי הוא אומר ומכנסי ב. ש"מ ב. היינו פשתים: דבר זה. האמר לה לקמן (דף כב:): אמתני דקתני ערל מחלל עבודה: בן נכר. שנתנכרו מעשיו מחמת ערלת לבו שהוא ערל לב רשע: וערל בשר. שמתו אחיו מחמת מילה לא יבא אל מקדשי ולקמן (דף כב:): יליף בה חילול בהדיא: במקום שמזיעין. במקום שהבשר נכפל על הבשר ומתחמם ומזיע: כשהן חוגרין.

אזנטיהם נשעת עבודה: למטה ממתניהם. מקום שנכפל ונפול שומן הבטן על הקילבוסת שקורין אנק"א: ולא למעלה מאיליהן. למעלה מנגד מרפקן שקורא קוד"א לפי ששם היד שוכב תמיד על הכלעות ומזיע: (רפ"י)

תוספות מסולקין כשרין. הא דתניא בפ' תמיד נשחט (פסחים סה:) מדו בד כמדתו פי' הקונטרס דהיינו למצוה ולא לעכב: **ואידך** אשר לא דריש. משמע הכא דאיכא דמרבה כסות דסומא ולא מרבה בעלת חמש ומקשה ר"ת דבפ' התכלת (מנחות דף מג.) גבי פלוגתא דר' שמעון מרבי התם רבי שמעון כסות סומא מאשר תכסה ובעלת חמש מאשר ולא פירכא היא דההיא סוגיא כמאן דמרבי הכא בעלת חמש ומיהו קשה אההיא דמנחות ולקמן בפ' בית שמאי (דף מ.) אמרינן דר"ש אשר לא דריש ויש לומר דהכי אמרינן אשר כי האי לא דריש וטובא איכא כי האי גוונא בפ' קמא דבכורות (דף ו:) דדריש ר"ש את הגמל ובפ"ק דמנחות (דף יא:) לא דריש את: **והתניא** משוחקין כשרין. תימה דביומא (דף יב:) דרשינן מה ת"ל ילבש לרבות את השחקין ואמאי צריך רבוי: **ואימא** עמרא. ה"ר אפרים היה מדקדק דקנבוס דתנן שילחי כלאים שמותר עם צמר אין זה מה שאנו קורין קנב"א בלע"ז מדלא פריך ואימא קנבוס שעולה בד בבד והיה אומר דקנבוס הוא פשתן ואסור עם הצמר משום כלאים והשיב לו רבינו חיים כהן דהאי דלא פריך ואימא קנבוס משום דבגדי כהונה אי אפשר להיות אלא מצמר ופשתים דכל בגדים האמורים בתורה סתם היינו צמר ופשתים ועוד דכל קנבוס אינו עולה בד בבד דפירש בקונטרס בד בבד קנה יחידי מכל גרעין ואין שני קנים עולים מגרעין אחד ואפשר דקנבוס אינו כן אלא כמו חיטין שכמה שבלין עולין מחיטה אחת: (תוספות)

א

-

יט

דף

כנגד אצילי ידיהן אמר רב אשי אמר לי הונא בר נתן זימנא חדא הוה קאימנא קמיה דאיזגדר מלכא והוה מדלי לי המיינאי ותיתייה ניהליה ואמר לי **[שמות יט-ו]** ממלכת כהנים וגוי קדוש כתיב בכו כי אתאי קמיה דאמימר א"ל אקיים בך **[ישעיה מט-כג]** והיו מלכים אומניך: תנן התם כהן שלקה באצבעו כורך עליה גמי במקדש אבל לא במדינה ואם להוציא

ממנה דם כאן וכאן אסור אמר ר' יהודה בריה דרבי חייא לא שנו אלא גמי אבל צילצול קטן הוי יתור בגדים ורבי יוחנן אמר לא אמרו יתור בגדים אלא במקום בגדים אבל שלא במקום בגדים לא הוי יתור ותיפוק ליה משום חציצה בשמאל א"נ שלא במקום עבודה ופליגא דרבא דאמר רבא אמר רב חסדא במקום בגדים אפי' נימא אחת חוצצת שלא במקום בגדים שלש על שלש חוצצות פחות מכאן אינן חוצצות אדרבי יוחנן ודאי פליגא אדרי' יהודה בריה דרבי חייא מי לימא דפליגא שאני צילצול קטן דחשיב לישנא אחרינא אמרי לה אמר ר' יהודה בריה דרבי חייא לא שנו אלא גמי אבל צילצול קטן חוצץ ורבי יוחנן אמר לא אמרו חציצה בפחות משלש על שלש אלא במקום בגדים אבל שלא במקום בגדים שלש על שלש חוצצות פחות מיכן אינה חוצצת והיינו דרבא אמר רב חסדא לימא פליגא אדרי' יהודה בריה דרבי חייא שאני צילצול קטן דחשיב ולרי' יוחנן מאי איריא גמי לשמועינן צילצול קטן מילתא אגב אורחיה קמ"ל דגמי מסי בעי רבא נכנסה לו רוח בבגדו מהו על בשרו בעינן והא ליכא או דלמא דרך לבישה בכך כינה מהו שתחוץ מתה לא תבעי לך דודאי חייצא חיה מאי מי אמרינן כיון דאתא ואזלא רביתא היא ולא חייצא או דלמא כיון דקפיד עלה חייצא עפר מהו שיחוץ עפר ודאי חייץ אלא אבק עפר מהו בית השחי מהו שיחוץ על בשרו בעינן והא ליכא או דלמא דרך לבישה בכך הכניס ידו לתוך חיקו מהו גופו מי חייץ או לא נימא מהו שתחוץ נימא ודאי חייצא אלא נימא מדולדלת מהו בעי מר בר רב אשי יצא שערו בבגדו מהו שערו כגופו דמי או לאו כגופו דמי בעי רבי זירא תפילין מהו שיחוץ אליבא דמאן דאמר לילה לאו זמן תפילין הוא לא תבעי לך כיון דלילה חייצי יום נמי חייצי כי תיבעי לך למ"ד לילה זמן תפילין מאי מצוה דגופיה חייץ או לא חייץ איגלגל מילתא ומטא לקמיה דרבי אמי א"ל תלמוד ערוך הוא בידינו תפילין חוצצות מיתבי כהנים בעבודתן ולוים בדוכנן וישראל במעמדן פטורין מן התפלה ומן התפילין מאי לאו אם הניחן אינן חוצצות לא אם הניחן חוצצות א"ה פטורים אסורים מיבעי ליה כיון דאיכא לוים וישראל דלא מתנו ליה אסור משום הכי תנא פטורין והתניא אם הניחן אינן חוצצות לא קשיא הא דיד הא דראש מאי שנא דיד דכתיב [ויקרא ו-ג](#) ילבש על בשרו שלא יהא דבר חוצץ בינו לבשרו דראש נמי כתיב [שמות כט-ו](#) ושמת המצנפת על ראשו תנא שערו היה נראה בין ציץ למצנפת

רס"י כנגד ארילי ידיהם. על כלעותיהן כנגד המרפק: איזגדר מלכא. כך שמו ומלך פרס היה: והוה מידלי המיינאי ותיתייה ניהליה. אבנטו היה גבוה חגור מלמעלה מכנגד ארילי ידיו והפשיטו למטה כדי לנאותו: אמר ממלכת כהנים פתיב צבו. ורתיבין אתם לנהוג עצמכם בתפארת של כהנים דכתיב צבו לא יחגרו ביצע: כורך עליה גמי. בשעת עבודה שגנאי הוא שתראה שם מכתו ואע"ג דגמי מסי מכה וכל דבר שיט צו משום רפואה אסור משום שבות גזירה שמה יסחוק סמנים ה"מ במדינה אבל במקדש לא גזרו משום שבות: ואם להוליא דם. שמתכוין לכך: כאן וכאן אסור. דחבורה הוא ואיסור דאורייתא: איללול. צנדי"ל: אבל שלא במקום בגדים. כגון אצבע: ותיפוק לי משום דחולץ. בין ידו לעבודה ואסור דבעינן ולקח הכהן שתהא קבלה בעצמו של כהן והיכי שרי ר' יוחנן: בשמאל. שאינה כשרה לעבודה: שלא במקום עבודה. כגון על גב היד: ופליגא דרבא. אדרבי יוחנן: שלש על שלש חולצות. כלומר הוי ייתור בגדים ואידי דנקט צנימא אחת במקום בגדים ליטנא דחליצה דשייכא צה נקט נמי במסקנא ליטנא דחליצה: ודאי פליגא. דהא אמר [שלא במקום בגדים] לא הוי ייתור בגדים ואפי' שלש על שלש במשמע: מי לימא דפליגא. דאיהו אמר איללול קטן חולץ ורבא אמר פחות משלש לא חולץ: דחשיב. לפי שעשוי לנוי והוי בגד: ל"א אמרי לה כו'. דדר' יהודה צר' חייא לא פליגי ליטני דחולץ נמי דקאמר משום ייתור בגדים הוא ללא שייכא למימר חליצה שלא במקום בגדים וסלא במקום עבודה דאי במקום עבודה אפי' נימא חייא וצדר' יוחנן הוא דפליגי ליטני: לימא פליג. דרבא אדר' יהודה דאילו רבי יוחנן פשיטא לן דפליג עליה ואפילו איללול קטן מכשר דהא עלה קמהדר ופליג אללא דרבא דאיתמר (עלה) בעלמא מי לימא פליג אדרבי יהודה דנימא דרבא אפי' איללול קטן מכשר שלא במקום בגדים: ולר' יוחנן. דקאמר אפי' איללול לא חייז מאי איריא דנקט תנא דמתני' גמי לשמועינן איללול לא הוי ייתור וכל שכן גמי: דגמי מסי. רופא המכה ואפ"ה מותר דאין שבות במקדש דכולה מסכתא באיסור שבת איירי ועיקר משום שבות נקט לה ומשנה זו בעירובין וכן כולה דך סוגיא התם היא: נכנסה לו רוח בצגדו. והבדילתו מבשרו בשעת עבודה: רביתא היא. הרי היא כבשרו: כיון דקפיד עלה. דבראנו לא תהא כבשרו: אצק עפר. דק

ואינו מרגיש בו: בית השחי מהו שיחוז. אויר בית השחי כגון בתי זרועותיו של חלוקו שהוא רחב ואינו נוגע בבית השחי מהו שיחוז ולריך שיהו בתי זרועותיו לחוקים ונוגעין בצקר: גופו. ידו שהיא גופו: נימא. משמע דלתיא מעלמא: נימא מדולדלת. מן הבגד מגוררין ותחובה בו קלת אללא שנתקה מעיקרא: ילא שערנו. מראשו למטה עד שנכנס בין כתונת לבשרו מהו את"ל ידו לא חייאל שערנו מאי: מהו שיחולו. למיהוי ייתור בגדים: אליבא דמ"ד. בפרק בתרא לעירוזין (דף לו.) ובהקומץ רבה (מנחות לו.): לא תבעי לך. דולאי חייאי כדמפרש טעמא כיון דבעבודות לילה חייאין דהא לא מלוא הוה דניהוי כגופיה משום חביבותא דמלכות: דיום נמי חייאי. דאל"כ מלינו עבודות לילה חמיר מעבודות יום והן קלים מהו: ולויס בדוכנו. לשיר: ישראל צמעמדן. על כל משמר ומשמר היה מעמד של ישראל בירושלים שבאין ועומדין בעזרה בשעת התמיד והן שלוחי כל ישראל לעמוד על קרבנן דכתיב תשמרו להקריב לי צמועדו שתהא שמירתכם עליו בשעת הקרבנות במסכת תענית (דף כו.). פטורין מן התפלה. (שאין יכולין לכוין): ומן התפילין. דקיימא לן (סוכה דף כה.) העוסק במלוא פטור מן המלוא: דלא מיתני ליה אסורין. שאין יכול לשנות בהן איסור: די. חוללות דהוא בין בגד לבצר: דראש. אין חוללות כדמפרש ואזיל: שערנו. של כהן גדול שהיה נראה בין איץ שעל מלחו למלכת שבגובה ראשו: (רש"י)

תוספות **כורך** עליה גמי במקדש אבל לא במדינה. פי' בקונט' גמי מרפא ואסור משום שחיקת סמנים ונראה לפרש גזירה אטו להוציא דם וכן בכל הנהו (דעירוזין (דף קג.) יש לפרש טעמא) דאסירי במדינה משום איסורא דקתני בתר הכי כאן וכאן אסור ומיהו בירושלמי משמע דטעמא משום שחיקת סמנין דמסיק פרק כל כתבי הקודש גבי רבי שלקה באצבעו בשבת ונתן עליה ספוג יבש וקשר עליה גמי מבחוץ וקאמר התם דלמדנו דספוג אינו מרפא אלא משמר גמי לפי שהוא מן המוכן ובסמוך נמי קאמר קא משמע לן דגמי מסי משמע דהיינו טעמא דאבל לא במדינה: מאי איריא גמי לשמועין צילצול קטן. תימה הא איצטריך לאשמועין גמי משום אבל לא במדינה דטעמא דשחיקת סמנים לא שייך בצילצול דהא לא מסי וי"ל דמ"מ הוה ליה לאשמועין צילצול דהוי חידוש גדול יותר דלא הוי ייתור בגדים מלאשמועין איסור של גמי במדינה ומשני דקמ"ל דגמי מסי משום לשון חכמים מרפא: תפלין מהו שיחוצו. פירש בקונטרס למיהוי ייתור בגדים ואי אפשר לומר כן דהא קאמר לימוד ערוך

דתפילין חוצצות ובשל יד איירי דבשל ראש הא אמרינן בסמוך דאין חוצצות ואי משום ייתור בגדים אפי' דראש נמי ומיהו למאן דאמר לעיל לא אמרו ייתור בגדים אלא במקום בגדים אבל שלא במקום בגדים לא ניחא דשל יד הוי במקום בגדים ולא של ראש ומשום חציצה ממש נראה טפי כדדריש בסמוך על בשרו שלא יהא דבר חוצץ מיהו הא דתניא אין חוצצות ואוקמינן לה בשל ראש לא הוי שום חידוש שלא יהא חציצה כי אם שאינן [משום] ייתור בגדים אם לא דתאמר דקמ"ל דשערו היה נראה א"נ קמ"ל דלא חציצי תחת פתילי הציץ: (תוספות)

דף יט - ב

ששם מניחין תפילין: מחוסר כיפורים מנלן אמר רב הונא אמר קרא [\[ויקרא יב-ח\]](#) וכפר עליה הכהן וטהרה וטהרה מכלל שהיא טמאה: ושלא רחוץ ידים ורגלים: אתיא חוקה חוקה ממחוסר בגדים: ת"ר כהן גדול שלא טבל ושלא קידש בין בגד לבגד ובין עבודה לעבודה ועבד עבודתו כשרה ואחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט שלא קידש ידיו ורגליו שחרית ועבד עבודתו פסולה א"ל רב אסי לרבי יוחנן מכדי חמש טבילות ועשרה קדושין דאורייתא וחוקה כתיב בהו ליעכבו א"ל אמר קרא [\[ויקרא טז-ד\]](#) ולבשם לבישה מעכבת ואין דבר אחר מעכב צהבו פניו אמר ליה וי"ו אאופתא כתיב לך אי הכי דצפרא נמי אמר חזקיה אמר קרא [\[שמות ל-בא\]](#) והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדורותם דבר המעכב בזרעו מעכב בו דבר שאינו מעכב בזרעו אין מעכב בו רבי יונתן אמר מהכא [\[שמות מ-לא\]](#) ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו דבר המעכב בבניו מעכב בו דבר שאינו מעכב בבניו אין מעכב בו רבי יונתן מ"ט לא אמר מדחזקיה אמר לך ההוא לדורות הוא דכתיב ואידך מ"ט לא אמר מהאי מיבעי ליה לכדרבי יוסי ברבי חנינא דאמר רבי יוסי ברבי חנינא כל כיוור שאין בו כדי לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין בו שנאמר ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו: ת"ר כיצד מצות קידוש מניח ידו הימנית על גבי רגלו הימנית וידו השמאלית על גבי רגלו השמאלית ומקדש רבי יוסי ברבי יהודה אומר

מניח שתי ידיו זו על גב זו ועל גבי שתי רגליו זו על גבי זו ומקדש אמרו לו הפלגתה אי אפשר לעשות כן שפיר קאמרי ליה אמר רב יוסף וחבירו מסייעו מאי בינייהו אמר אביי עמידה מן הצד איכא בינייהו אייל רב סמא בריה דרב אשי לרבינא וליתבי מיתב ולקדש אמר קרא [\[שמות ל-ב\]](#) לשרת ושירות מעומד הוא: ת"ר קידש ידיו ורגליו ביום אין צריך לקדש בלילה בלילה צריך לקדש ביום דברי רבי שהיה רבי אומר לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים תניא אידך היה עומד ומקריב על גבי מזבח כל הלילה לאורה טעון קידוש ידים ורגלים דברי רבי רבי אלעזר בר"ש אומר כיון שקידש ידיו ורגליו מתחילת עבודה אפילו מיכן ועד עשרה ימים אינו צריך לקדש וצריכא דאי אשמעינן קמיינתא בההיא קאמר רבי דפסק ליה מעבודה לעבודה אבל בהא דלא פסק ליה אימא מודי ליה רבי לרבי אלעזר ברבי שמעון ואי אשמעינן בהא בהא קאמר רבי אלעזר ברבי שמעון אבל בהא אימא מודי ליה לרבי צריכא מאי טעמא דרבי דכתיב [\[שמות ל-ב\]](#) בגשתם מ"ט דרבי אלעזר בר"ש דכתיב [\[שמות ל-ב\]](#) בבואם ואידך נמי הא כתיב בבואם אי כתיב בגשתם ולא כתיב בבואם הוה אמינא על כל גישה וגישה כתב רחמנא בבואם ואידך נמי הא כתיב בגשתם אי כתיב בבואם ולא כתיב בגשתם הוה אמינא אפילו אביאה ריקנית אביאה ריקנית הא כתיב לשרת אלא בגשתם מיבעי ליה לכדרב אחא בר יעקב דאמר רב אחא בר יעקב הכל מודים בקידוש שני כשהוא לבוש מקדש דאמר קרא או בגשתם מי שאינו מחוסר אלא גישה בלבד יצא זה שמחוסר לבישה וגישה [\[שמות ל-ב\]](#) להקטיר אשה למה לי

ר"י ששם מניח תפילין. הלכך ליכא חזינה ותנא דאליטריד לאשמועינן אם הניח אין חוללות משום ייתור בגדים הוא דאליטריד לאשמועינן דלאו בגד הוא: מכלל שהיא טמאה. עד עכשיו וטמא כתיב ביה וינזרו ולא יחללו: אתיא חוקה חוקה. מה להלן אם עבד חילל אף כאן אם עבד חילל: כהן גדול כו'. כגון בחמץ עבודות של יום הכפורים דילפינן בסדר יומא (דף לב.) שהוא משנה מבגדי זהב לבגדי לבן ומבגדי לבן לבגדי זהב וצריך לכל חילוף טבילה ושני קידושין מן המקרא אם לא טבל ולא קידש עבודתו כשרה: שחרית. בין ציום הכפורים בין בכל השנה עבודתו פסולה כדילפינן חוקה חוקה ממחוסר בגדים: דאורייתא. דכתיב ורחץ

את בשרו במים ולבשם והתם יליף לכולה מילתא: וחוקה כתיב בהו. לאחר שגמר כל הפרשה כתיב והיתה להם לחוקת עולם בחדש השביעי בעשור וגו': אמר קרא ולבשם. שינה הכתוב בלבישה לעכב דכתיב ילבש ולבשם ולהכי כתיב הכא עכובא למעוטי עכובא דחוקה דלא קיימא אהאי קרא דאירי ברחיכה ולבישה אלא אשאר (שני) דברים האמורים בפרשה: ואין דבר אחר. בפסוק זה מעכב: אהבו פניו. של ר' אסי מפני שמחה כסבור טעם הגון שמע: וי"ו ארופתא כתיבי לך. כתבתי לך וי"ו על הבקעת אות שאין ניכרת בה מפני שורות הבקעת שמפסיקות בה הפסקות הרבה לשון אחר השורות עצמו קרי להו ווי"ו שדומין לה כלומר אין זה טעם דאיכא לאקשווי א"כ אפילו קדוש של שחרית [של יוה"כ] נמי לא לעכב ביה דהא אימעוט ביום הכפורים מולבשם: והיתה להם לחק עולם. בקידוש כתיב: בזרעו. בכהנים הדיוטים דהיינו קידוש שבשעת כניסה שנוהג בכל הכהנים מעכבא באהרן ביום הכפורים דהא חוקה כתיב: לדורות הוא דכתיב. אזהרה לנהוג חוקה זו לזרעו אחריו ולאו להיקשא אהא: שאין בו. שאין מחזיק מים כשיעור ארבע קידושין: משה ואהרן. תרין ובניו תרין שאף משה כהן היה בשבעת ימי המילואים ואע"ג דלא כהנו בבת אחת מיהו קרא להכי מידריש: מניח ידיו כו'. דבעינן ידיו ורגליו כאחד ירחאו כדכתיב קרא: הפלגתה. דברים ממדת כל אדם דאי אפשר לו שלא יפול: אמר רב יוסף. הא דרבי יוסי ברבי יהודה כשחצירו מסייעו מחזיק בו שלא יפול: מאי בינייהו. במאי פליגי: עמידה מן האד. כגון זו שאינו בלא סיוע לרבנן לא הויא עמידה ואנן עמידה בעינן כדמפרש לקמן: אמר קרא לשרת. או בגשתם אל המזבח לשרת איתקש קידוש לשירות: אינו כריך לקדש בלילה. אם לא ילא ולא הסיח דעתו: כריך לקדש ביום. כדמסיים מילתיה שהלינה פוסלת בקידוש ועמוד השחר הוא העושה לינה לקמן בפרק המזבח מקדש (דף פז.). מתחילת עבודה. כשהתחיל לעבוד עבודות הללו ולא הסיח קוב דעתו ועד עשרה ימים ובלבד שיהא עומד ועובד: דפסק ליה מן העבודה. אלא שלא הסיח דעתו דלא תני בה היה עומד ומקריב כי הכא: דכתיב בגשתם. וגישה דשחרית גישה אחריתי היא שהרי יש כאן מערכה חדשה: דכתיב בצואם. והרי לא ילא: אבל גישה וגישה. ואפי' שתיהן בו ביום: אביאה ריקנית. נכנס שלא לעבוד: דרב אחא בר יעקב.

בסדר יומא: הכל מודים. ר"מ ורצנן דפליגי בקידוש שלפני כל טבילה של טבילות
[כ"ג רצנן אמרי] קידש ידיו ורגליו ופסטי רבי מאיר אומר פסטי קידש ידיו ורגליו
מודים הם בקידוש של אחר טבילה שלובש הבגדים שהוא מחליף ואחר כך מקדש
ואינו מקדש כשהוא ערום דכתיב בגשתם ירחלו מי שאינו מחוסר אחר קידוש אלא
גישה: להקטיר אשה. דכתיב גבי קידוש למה לי פשיטא דבעיא קידוש דהא גישה
מוצח היא: (קס"ו)

תוספות וחוקה כתיב בהו ליעכבו. אפי' למאן דאמר (יומא דף ס.). דלא כתיבא
חוקה אלא [בדברים הנעשים] בבגדי לבן בפנים לכל הפחות קידוש דהוי בין בגדי
זהב לבגדי לבן ליעכב דצורך פנים כפנים כדאמר שילהי הוציאו לו (שם דף ס.):
דקטרת שחפנה קודם שחיתת הפר פסולה דצורך פנים כפנים דמי: אי הכי
דצפרא נמי: תימה מאי קושיא כיון דהוי במיתה אתי בקל וחומר מיושב שאינו
במיתה ואם עבד חילל וכי תימא מה ליושב כו' ונילף מיושב וחד מהנך ועוד דשם
יושב לא פריך ואמאי חשיב ליה וי"ו אאופתא: וחבירו מסייעו במסכת תמיד (דף
כח. פרק א מ"ד) משמע דאותו [שהיה הולך לתרומת הדשן] היה מהלך יחידי
והיה פליגא או היה שם דבר שהיה מסייעו: עמידה מן הצד איכא בינייהו.
לרבנן לא שמיה עמידה מן הצד ונראה כשקורין בתורה שלא לסמוך משום דאמר
(רבי) במגילה פרק הקורא את המגילה עומד (דף כא.). דבתורה בעי עמידה
ובירושלמי נמי אמרינן דאסור לסמוך משום דכשם שניתנה באימה כך נוהגין
אותה באימה: וליתב מיתבי וליקדש. לאו ישיבה ממש קאמר דאין ישיבה
בעזרה אלא סמיכה: אלא האי בגשתם מיבעי ליה לכדרב אחא בר יעקב. אף על
גב דביומא משמע דרבי נמי אית ליה דרב אחא בר יעקב דקסבר דתרתני שמע
מינה: (תוספות)

א

-

כ

דף

מהו דתימא הני מילי עבודה דמעכבא כפרה אבל עבודה דלא מעכבא
כפרה לא קמ"ל כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן בעי אילפא לדברי האומר
אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים מי כיוור מהו שיפסלו מי אמרינן

הני למאי לקידוש ידים ורגלים קידוש ידים ורגלים גופייהו לא פסול בהו לינה או דלמא כיון דקדוש להו בכלי שרת מיפסלי כי אתא רבין אמר רבי ירמיה אמר רבי אמי אמר ר' יוחנן הדר פשיט אילפא כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו אמר לפניו ר' יצחק בר ביסנא רבי אתה אומר כן אלא הכי אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן [משמיה דאילפא] כיור שלא שקעו מבערב מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר אינו מקדש והוינן בה למחר אינו מקדש דלא צריך לקדוש או דלמא איפסלו בלינה ולא פשיט לן ומר קא פשיט ליה מיפשיט ת"ש בן קטין עשה שנים עשר דד לכיור אף הוא עשה מוכני לכיור שלא יהיו מימיו נפסלין בלינה מאי לאו רבי אלעזר ברבי שמעון היא לא רבי היא והא מדרישא רבי אלעזר ברבי שמעון סיפא נמי רבי אלעזר ברבי שמעון דקתני רישא בא לו אצל פרו ופר היה עומד בין האולם ולמזבח ראשו לדרום ופניו למערב והכהן עומד במזרח ופניו למערב מאן שמעת ליה דאמר בין האולם ולמזבח צפון רבי אלעזר ברבי שמעון דתניא איזהו צפון מקיר מזבח צפוני ועד כותל עזרה צפוני וכנגד כל המזבח כולו צפון דברי רבי יוסי ברבי יהודה רבי אלעזר ברבי שמעון מוסיף אף בין האולם ולמזבח רבי מוסיף אף מקום דריסת רגלי הכהנים ומקום דריסת רגלי ישראל אבל מן החליפות ולפנים הכל מודים שפסול ותסברא רבי אלעזר ברבי שמעון היא ולא רבי [השתא רבי] אדרבי יוסי ברבי יהודה מוסיף אדרבי אלעזר בר' שמעון לא מוסיף אגן הכי קאמרינן אי ס"ד רבי היא לוקמה במקום דריסת רגלי כהנים ובמקום דריסת רגלי ישראל אלא מאי רבי אלעזר ברבי שמעון היא לוקמה מקיר מזבח צפוני עד כותל עזרה צפוני אלא מאי אית לך למימר משום חולשא דכהן גדול הכא נמי משום חולשא דכהן גדול: אמר רבי יוחנן קידש ידיו ורגליו לתרומת הדשן למחר אינו צריך לקדש שכבר קידש מתחילת עבודה למאן אי לרבי האמר פסלה לינה אי לרבי אלעזר בר"ש האמר אין צריך לקדש אפי' מיכן ועד עשרה ימים אמר אביי לעולם לרבי ולינה דרבנן היא ומודי דמקרות הגבר ועד צפרא לא פסלה לינה רבא אמר לעולם רבי אלעזר ברבי שמעון [היא וראה ר"י דבריו] בתחילת עבודה ולא בסוף עבודה מיתיבי ראוהו אחיו הכהנים שירד והן רצו ובאו מיהרו וקידשו ידיהם ורגליהם מן הכיור

רפ"י מהו דתימא ה"מ. דבעינן קידוש פהרית בעבודה דמעכצת כפרה כגון דס
וקמינה אכל כל הקטרת אימורין ללא מעכצת אימא לא תיבעי קידוש: מהו

שיפסלו. בלינה אם לא שקעה צבור (בני הגולה) דאמרי' בסדר יומא (דף לז). דמשקע להו: או דילמא כיון דקדוש בכלי שרת איפסלו. ללא דמי לקידוש ידים שהמים נוגבו ואין לינה על מי לחול: ה"ג כי אתא רבין אמר כו' ול"ג ת"ש: אמר לפניו רבי יצחק בר ביסנא. לפני ר' אחי וכולה רבין אמר לה: שלא שקעו. צבור: לעבודת לילה. להקטר חלצים: והוינן בה. קמיה דרבי אחי ולא פשט לן: ללא כריך לקדושי. וכרבי אלעזר בר' שמעון ללא פסל לינה בקידוש או דילמא אין ראיות לקדש דאיפסלו להו בלינה ואפי' לר' אלעזר דאי לרבי ליכא למיזעי אין כריך דהא אפילו בקידוש פסל: ולא פשט. ר' אחי הך בעיא למימר דאין כריך לקדש קאמר ולא לפוסלה בלינה כדקאמרת כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו ומר פשיט מיפשט לר' אלעזר לא פסלה בלינה: שנים עשר דד. שמואלאין מימיו ואמרינן בסדר יומא שיהו שנים עשר כהנים העסוקים בתמיד מקדשים צבת אחת: מופני. מפרש התם גלגלים שמעלין אותו בגלגלין מן הצור שחרית שלא יהא מימיו נפסלים בלינה לפיכך משקעין אותו ערבית צבור שיהו מימיו מחוצרים למי המעין ובטלה לינתן: מאי לאו. אפילו ר' אלעזר קאמר לה דאף על גב דפליג בקידוש שניגב מודה במים: בא לו. כהן אלכל פרו להתוודות עליו ביום הכיפורים דכתיב וכפר בעדו וגו' (ויקרא טז): ראשו לדרום ופניו למערב. מאכפון לדרום היה עומד ופניו למערב והתם מפרש לה צעוקם את ראשו והתם פריך לוקמיה להדיא ממזרח למערב ומשנין לה: והכהן עומד. אחוריו למזרח המזבח ופניו למערב כלפי ההיכל: ואמרינן טעמא התם: מאן שמעת ליה [דאמר] כו'. דקתני בפירקא דבתריה (דף מג): שחטו וקיבל במזרק את דמו סמוך לוידויו מיד אלמא בין האולם ולמזבח כפון הוא לשחיטת קדשי קדשים דהא פר חטאת הוא: כנגד כל המזבח. כנגד כפון ולא מן המזבח והלאה לא לאל מזרח ולא לאל מערב ואע"פ שהוא בחאי חלק עזרה הצפוני לאו כשר הוא לשחיטת חטאת דבעינן על ירך המזבח וליכא: ר' אלעזר מוסיף אף בין האולם ולמזבח. שהוא מערב של מזבח ובלבד שיהא (כל) חלק כפון של עזרה אבל מזרחו של מזבח לא שער נקנור שבו נכנסין לעזרה לא מכשר אפי' חלק כפוני דקילא קדושתיה דהוא מקום דריסת ישראל וכהנים י"א אמה מקום דריסת ישראל מן השער ולפנים וי"א אמה עד לא

המזבח מקום של דריסת רגלי הכהנים: רבי מוסיף. אף כפון שבאוחתו עשרים ושתים אמה של כל מזרח שהן דריסת ישראל וכהנים: ה"ג אצל מן החליפות ולפנים הכל מודים שפסול ומיהו בית חליפות האולם עודף רוחבו על רוחב ההיכל ט"ו אמה לכפון וט"ו לדרום והוא נקרא בית החליפות שהיה בכותל האולם מאחריו חלונות שהכהנים מצניעין שם את סכיניהם [וסכין קרי חילוף בלשון ערבי] הכי תנן לה במסכת מדות ואשמועי' דמאחורי האולם לאו כפון הוא לשחיטת קדשי קדשים דכיון דלא מתחזי מזבח התם לא קרינן על ירך אע"ג דמכשרינן ליה לקמן (דף כו.) לשחיטת קדשים קלים לקדשי קדשים פסול: ותסברא דר' אלעזר היא ולא רבי. ללא מודה רבי בבין האולם ולמזבח ליהוי כפון: השתא רבי כו'. האי מוסיף דקתני אדר' יוסי קאי אדר' אלעזר לא קאי והא [ע"כ] אדר' אלעזר [נמי] אמרה למילתיה דעל כרחך כיון דמכשר מקום קדושה קלה לשחוט שם מקום קדושה חמורה לכ"ש: אגון הכי קאמרי'. הא דשקליה ליה מרבי לאו משום דרבי לא מכשיר בין האולם ולמזבח לשחיטת חטאת אלא הכי קשיא לן כיון דרבי נמי מכשיר (כפון) לכפון שבמזרח למה לו לשחטו אצל האולם לוקמיה בלפון המזרחי סמוך לכניסתו לעזרה דהא לאו אורח ארעא לאקרובי להיכל: אלא מאי ר"א היא. ומשום דלא מכשר מקום דריסת ישראל וכהנים ושחיטת חטאת ממטי ליה להתם אכתי תקשה לך דהוה מלי לאוקמי מקיר מזבח כפוני עד כותל עזרה כפוני דהוי כפון לדברי הכל: אלא מאי אית לך למימר. עליה: משום חולשה דכ"ג. שכל עבודות (פנים) של יום הכיפורים עליו ותש כחו להכי ממטינן ליה להתם לפי שהוא צריך להכניס דמו להיכל ולהזות ולא יכבד עליו משוי המזרק והדם: ה"נ. כי מוקמת ליה כרבי הא טעמא איכא: תרומת הדשן. דכתיב והרים את הדשן בכל בקר היה נוטל מחתה מן הגחלים המאוכלות הפנימיות ויורד ונותנה במזרחו של כבש בדרומו של מזבח כדכתיב ושמו אצל המזבח וסם היה נבלע במקומו והיא היתה בכל יום ראשונה לכל העבודות: מתחילת עבודה. שזו תחילת עבודת יום הוא: הא אמרת פסלה לינה. ולינה בעמוד השחר תליא דכתיב עד בקר: הא אמר מכאן ועד י' ימים. ואת תלית טעמא משום דקדיש בתחלת עבודת יום זה: ולינה דרבנן. לינה זו שתועיל בקידוש שאין המים בפנינו מדרבנן

הוא דגזור בה שלא תזלזל בלינה ומודה רבי שכשהעלו לכיור מן הצור מקרות הגבר שהוא זמן תרומת הדשן כדאמרינן בפרק קמא דיומא (דף כ.). למשום האי פורתא לא פסלה לינה בקידוש ללא מסקי אינסי אדעתייהו לדמי כמה שקידש ביום: וראה רבי יוחנן דבריו. של ר' אלעזר נכונים במקדש ידיו בתחלת עבודת היום ללא פסל בה לינה ולא במי שקידש בלילה להקטיר חלבים שהוא סוף עבודת יום אתמוול: ראוהו אחיו שירד. משנה היא במסכת תמיד (פרק ב מ"א) בתורם את הדשן שירד מן המזבח והמחתה של תרומת הדשן בידו: מיהרו וקידשו כו'. להוציא את הדשן שבמקום המערכה או לסלקו לתפוח שבאמצע המזבח והכי תנן בה התם החלו מעלין באפר על גבי התפוח וקא סלקא דעתך בכהנים שעבדו כל הלילה קאי ומקודשי ידים ורגלים היו ולריכין לחזור ולקדש עכשיו שתמשך עבודה זו עד היום ויפסל קידוש הלילה בלינת עמוד השחר ויועיל להם קדוש זה של אחר קרות הגבר: (רש"י)

תוספות מיתבי ראוהו אחיו הכהנים כו'. למאי דסי"ד דלא מיירי בכהני חדתי יש תימה דלא פריך מרישא דתני קידוש בתורם את הדשן ויש לומר דפשיטא דההוא דתרומת הדשן הוי בכהני חדתי וקצת קשה דאמאי סי"ד דלא הוו חדתי דבמתניתין דתמיד (דף לג.). משמע דכולהו הוו חדתי שהעזרה היתה ננעלת והם היו באין ממקום שהיו ישנים שם בבית המוקד [הג"ה ויש לומר דסלקא דעתיה דמאן דלא פסיל בלינה לא פסיל בהיסח הדעת ומאן דפסיל בהאי פסיל בהאי והני כהני הוה להו היסח הדעת שהיו ישנים בבית המוקד. ע"כ הג"ה]: (תוספות)

ב - **כ** **דף**

בשלמא לאביי דמוקים לה כרבי ומודי רבי דמקרות הגבר עד צפרא לא פסלה לינה הא מני רבי היא אלא לרבא דמוקים לה כרבי אלעזר ברבי שמעון אבל לרבי מקרות הגבר עד צפרא פסלה לינה הא מני אי רבי פסלה

לינה אי רבי אלעזר בר"ש הא אמר אפי' מיכן ועד עשרה ימים אינו צריך לקדש לעולם כרבי אלעזר ברבי שמעון והכא במאי עסקינן בכהני חדתי: איבעיא להו יציאה מהו שתועיל בקידוש ידים ורגלים אם תימצי לומר לינה לא פסלה דלא פריש אבל יציאה דפריש אסוחי מסח דעתיה או דלמא כיון דבידו לחזור לא מסח ת"ש קידש ידיו ורגליו ונטמאו מטבילין ואין צריך לקדש יצאו הרי הן בקדושתן יצאו ידיו לא קמיבעיא לן כי קמיבעיא לן יצא כל גופו מאי ת"ש שלא רחוך ידים ורגלים מקדש בכלי שרת בפנים קידש בכלי שרת בחוך או בכלי חול בפנים או שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה טעמא דקידש בכלי שרת בחוך הא קידש בפנים ויצא עבודתו כשירה דלמא קידש בכלי שרת בחוך היכי דמי כגון דאפיק ידיו לבר וקידש (הא קידש בפנים ויצא דאפיק ידיו לבר כשירה) אבל יצא כל גופו תיבעי לך א"ל רב זביד לרב פפא ת"ש יצא חוך למחיצת חומת העזרה אם לשהות טעון טבילה אם לפי שעה טעון קידוש ידים ורגלים א"ל הכא במאי עסקינן כגון שיצא להסך רגליו ולהטיל מים הא בהדיא קתני לה כל המיסך רגליו טעון טבילה וכל המטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים תני והדר מפרש ת"ש פרה רבי חייא בר יוסף אמר מקדש בכלי שרת בפנים ויוצא ורבי יוחנן אמר אפי' בחוך ואפי' בכלי חול ואפי' במקידה של חרס אמר רב פפא שאני פרה הואיל וכל מעשיה בחוך לא פסלה בה יציאה אי הכי למה לי דמקדש כעין עבודה פנים איבעיא להו טומאה מהו שתועיל לקידוש ידים ורגלים אם תימצי לומר יציאה לא פסלה דגברא חזי אבל הכא דגברא לא חזי אסוחי מסח דעתיה או דלמא כיון דהדר חזי [דק ליה] ולא מסח דעתיה ת"ש קידש ידיו ורגליו ונטמאו מטבילין ואין צריך לקדש נטמאו ידיו לא מיבעיא לן [כי מיבעיא לן] נטמא כל גופו כל גופו תיפוק לי כיון דבעי למעבד הערב שמש אסוחי מסח דעתיה כגון דאיטמי סמוך לשקיעת החמה ת"ש פרה רבי חייא ברבי יוסף אמר מקדש בכלי שרת בפנים ויוצא ורבי יוחנן אמר אפילו בחוך ואפילו בכלי חול ואפילו במקידה של חרס

ר"י **בשלמא לאציי דמוקי לה.** להא דר' יוחנן כרבי ומודה רבי דמקרות הגבר ועד כפרא לא פסלה לינה בקידוש הא מני נמי דקתני דקידוש זה לא יפסל בעמוד השחר אצל קידוש הלילה יפסל רבי היא: אלא לרצא כו' הא מני. שמתריכין קידוש על קידוש ומתיר קידוש השני בקרות הגבר: אי רבי הא אמר פסלה לינה. אף

בזה שצקרות הגבר: ואי ר' אלעזר. אף הראשון לא יפסל ושני זה למה: בכהני חדתי. שלא שימשו זבילה ולא היו רחוי ידיים ורגלים: יציאה. חוץ לעזרה מהו שתועיל כדרך שפוסל בכל הקדשים שקדשו בכלי שרת שאם ילאו נפסלין זיולא: ללא פריש. לא נבדל מעבודה: ונטמאו. הידים בדבר שאין טומאתו מן התורה שיטמא גופו אלא זפיגול או בנותר ששנינו זפסחי' (דף קכ:) שטמאים את הידים: מטבילין. את הידים לבדן: ילאו ידיו. שהוסיטן לחוץ: מקדש בכלי שרת. או כיור או כלי שרת אחר דמרבין לקמן בשמעתינן כל כלי שרת לקידוש: זפנים. שהרי הוקבעו לו מקום בעזרה דכתיב ונתת את הכיור וגו' והתם כתיב ורחאו ממנו: בכלי חול פסול. דרחאו ממנו כתיב וכי איתרבו שאר כלים לקמן דומיא ידיה איתרבו: או שטבל זמי מערה. שהן כשרין לטבילה וה"ה למים חיים אלא שרוב טבילות זמים מכונסין: עבודתו פסולה. ולא אמרי' טבילה דבר חשוב הוא ומהני' ליה במקום קידוש: הא קידש זפנים ויאל כשרין. דאי ס"ד פסולה השתא קידש זפנים ויאל פסולה קידש בחוץ מיבעיא וכי יק יציאה גדולה מזו: ומשני די למא קידש בחוץ. דאיכטריד ליה לתנא למיתני דפסולה: כגון דאפיק ידיה לזר. וגופיה זפנים וקידש דאילו קידש זפנים והוא ידיו תניא לעיל הרי הן בקדושתן אבל יאל גופו לא תידוק מינה: אם להשהות טעון זבילה. קס"ד משום היסח הדעת: הכא זמאי עסקינן. דקתני אם לשהות טעון זבילה: שיאל להסך רגליו. לגדולים ודכוותיה סיפא דקתני אם לפי שעה טעון קידוש שיאל להטיל מים דאמרינן בסדר יומא (דף ל.) מורה לשפסף זידו ניאורות שעל גבי רגליו שלא יראה ככרות שפכה לפיכך כריך לקדש ידיו ורגליו: בהדיא קתני לה. בזיפא דהיא: פרה. בעבודה פרה אדומה שהיה חוץ לירושלים בהר המשחה: ויאל. אלמא לא פסל יציאה בקידוש ידים ורגלים: כעין עבודה. שינוי' הוא: טומאה. קס"ד נטמאו ידיו ולא גופו קמיבעיא ליה: את"ל יציאה לא פסלה. התם הוא משום דגברא חזי לחזור וליכנס לא מסח דעתיה ולא מיפסל קידוש בהיסח הדעת: או דלמא כיון דהדר חזי. על ידי הטבילה דק ליה מדקדק בקדושין ונזהר מליגע ידיו בדבר טינוף ולא מסח דעתיה: (רש"י)

תוספות יציאה מהו שתועיל בקידוש ידים ורגלים. פירש בקונטרס כדרך שפוסלת בכל הקדשים שקדשו בכלי שאם יצאו נפסלין ביוצא ואי אפשר לומר כן אלא כדמפרש טעמא משום דכיון דפריש אסוחי מסח דעתיה מיניה דמשום קידוש כלי לא מיפסל ביוצא במידי שלא נעשה בו עבודה עדיין כדמוכח בפ"ק דמנחות (דף ט.) ובפ' התודה (שם דף עח) דאמר בללה חוץ לחומת העזרה רבי יוחנן אמר פסולה וריש לקיש אמר כשרה אלמא לרבי יוחנן לא פסיל אלא משום (דס"ד דמאן דלא פסיל בלינה לא פסיל בה הסח הדעת ומאן דפסיל פסיל בהאי והני כהני הוו להו הסח הדעת שהיו ישנים בבית המוקד. הג"ה) עבודה בחוץ אבל משום יציאה לא [וכן משמע] בפרק התכלת (שם מז.) גבי שתי הלחם דלא קדוש ליפסל ביוצא אלא בשחיטת הזבח אע"ג דכבר נתקדש בכלי דרבי סבירא ליה דתנור מקדש בפרק רבי ישמעאל (שם עב:) ומיהו יש לדחות דבאין עם הזבח שאני דהא נסכים הבאין עם הזבח לא מיפסלי בלינה כי אם בשחיטת הזבח כדאמר זעירי בפרק התודה (שם עט.) ואילו באין בפני עצמן תנן קדשו בכלי נפסלין בלינה ויש עוד ראייה מהא דתנן במעילה פרק ב' (דף ט.) גבי מנחות ושתי הלחם קרמו בתנור הוכשרו ליפסל במחוסר כיפורים ובלינה אבל יוצא לא קתני ואע"ג דגבי עופות וזבחים הוה מצי למיתני יוצא אגב אחרים לא תני אגב שתי הלחם ולחם הפנים ומנחות והא דאמר בפרק כל שעה (פסחים לו.) גבי לישה דמנחות נהי דבזריזין ליתא במקום זריזין איתא אורחא דמילתא נקט שדרך לעשותם במקום זריזין והא דאמר פרק המזבח מקדש (לקמן פח.) כלי שרת אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל היינו בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה אבל לא ביוצא וצ"ע מה שפירש בקונטרס פ' שתי מדות (מנחות פז:) גבי שלחן אבל מקדשין ליפסל בלינה וביוצא ולקמן בסוף המזבח מקדש (דף פח.) פירש בקונט' אבל מקדשין ליפסל ביוצא אם יצא חוץ לקלעים או נגע בו טבול יום והא דאמר פרק שתי הלחם (מנחות צה:) [א' שתי הלחם וא'] לחם הפנים לישתן ועריכתן בחוץ אלמא מדת יבש לא נתקדשה וכן בסוף כל המנחות באות מצה (שם סג.) דריש ר"ש תנור תנור שתי פעמים שתהא אפייתן בתנור ושיהא הקדשן בתנור ופריך והתנן ר"ש אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשירות בבית פאגי לאו משום דאי נתקדשה הוה מיפסלא ביוצא אלא משום דדבר מכווער להוציא לחוץ לאחר שנתקדשה ואם תאמר וכיון דבקדושת כלי לא מיפסלא ביוצא מנחת כהנים וחביתתי כ"ג דלית בהו קמיצה אימתי מיפסלי ביוצא ושמא באותן מועיל קידוש כלי ומהאי טעמא יתכן פי' הקונט' דהכא: **קידוש** בכלי שרת בחוץ כו'. תימה דמשמע הא הכניס בכלי שרת בפנים וקידש עבודתו כשרה אלמא לא מיפסלא ביציאת המים וי"ל דלא שייד הסח הדעת במים כמו בידים ועוד דאין כלי מקדש ליפסל ביוצא אלא בפנים כדמשמע בההיא דסוכה (דף נ.) דפריך ונייתי במקודשת ועוד כדפירשנו דאין כלי מקדש ליפסל ביוצא עד שנעשית מצוותו והיינו הקידוש כמו מנחה עד שעת

קמיצה ולכן מיבעיא ליה בקידוש ידים ורגלים טפי מבמים : כל המטיל מים בעי קידוש ידים ורגלים. תימה דתיפשוט מהכא דאין יציאה מועלת דמשמע הא בחנם לא פסלה יציאה וי"ל דודאי אי נפיק בשעת עבודה לא מיפסל בהכי כיון דאין שוהא אלא מעט : (תוספות)

א

-

כא

דף

והא פרה דטמויי מטמינן ליה דתנן מטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית ש"מ לא פסלה בה (מחשבת) טומאה שאני פרה הואיל דטבול יום לא פסיל בה אי הכי למה לי דמקדש כעין עבודה [בעינן] איבעיא להו מהו לקדש ידיו [ורגליו] בכיור [\[שמות ל-יט\]](#) ממנו אמר רחמנא ולא בתוכו או דלמא אפילו בתוכו אמר רב נחמן בר יצחק תא שמע או שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה הא מי כיור דומיא דמי מערה ועבד עבודתו כשרה לא מי מערה איצטריכא ליה שלא תאמר כל גופו טובל בהן ידיו ורגליו לא כל שכן אמר רבי חייא בר יוסף מי כיור נפסלין למתירין כמתירין לאברים כאברים רב חסדא אמר אף למתירין אין נפסלין אלא בעמוד השחר כאברין ורבי יוחנן אמר כיור כיון ששקעו שוב אין מעלהו למימרא דלעבודת לילה נמי לא חזי והאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן משמיה דאילפא כיור שלא שקעו מבערב מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר אינו מקדש מאי אינו מעלהו נמי דקאמר לעבודת יום אבל לעבודת לילה חזי [אי הכי] היינו דרבי חייא בר יוסף

כ"י והא פרה דטמויי מטמאין ליה. אחר קידוש זה כדתנן כו' וטבילה זו כהה המשחה היתה והכי תנן לה במסכת פרה (פ"ג מ"ו) ואחר טבילתו מיד הוא מסדר מערכתה ושורפה אלמא אחר הקידוש הזה היתה וס"מ לא פסלה לה טומאה י"פ חסרו"ן בספרי"ס ונראה לי הגירסא הכי שאני פרה הואיל וטבול יום כקר כה טומאה לא פסלה בקידושין שלה: אי הכי למה לי דמקדש. הואיל ואין קידוש

כשאר קידוש עבודה: בכיור. שיכנים ידיו ורגליו בתוכו: הא כיור דומיא דמערה.
והיכי דמי כגון שנכנס לתוכו: מי מערה אינטריך ליה. כלומר לעולם דכוותיה
בכיור נמי פסול והאי דנקט מי מערה אינטריך סד"א הואיל וטבילה מעלייתא
היא עדיפא היא מכיור שהן שאובין וקידוש אין כאן וטבילה אין כאן אבל הכא
טבילה איכא המשמע לן: ה"ג אמר רבי חייה בר יוסף מי כיור נפסלין למתירין
כמתירין לאזברים כאזברים ורב חסדא אמר אף למתירין אין נפסלין אלא בעמוד
השחר כאזברים: מי כיור. לפי זמן עבודה שהקידוש כריך לה הוי זמן מימיו ליפסל
אם עבודת [מתיר הוא כגון עבודת] דם או קמאים שנפסלים בצא הלילה עליהם
כדאמרי' באיזהו מקומן (לקמן דף נו.) מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה וכו' מי
כיור נפסלין בשקיעת החמה אם לא נשקע הכיור בצור לפני שקיעת החמה
נפסלים מימיו לקדש עוד מהם לאורך עבודת יום מחר אפי' שיקעו קודם עמוד
השחר העושה לינה בכל מקום אינו מועיל לו שלפי עבודתו הוא חשוב וכן אם
שקעו לפני שקיעת החמה והעלהו זליכה מכיון שמלאו הלילה שעה אחת חוץ
לצור נפסלו מימיו לעבודת היום: לאזברים כאזברים. לקדש מהן לעבודת הקטר
חלבים נפסלין בעמוד השחר כמו שאזברים נפסלין זלינת עמוד השחר כדכתיב
עד בקר אבל כל הלילה כשרין לקדש מהן לעבודת לילה ואם שיקעו קודם עמוד
השחר מעט כשרין מימיו לקידוש עבודת [היום: אף] למתירין כו' כאזברים. כשם
שאין האזברים נפסלין אלא בעמוד השחר אף כל לינות אין פוסלות בשום קדושה
אלא בעמוד השחר: ור' יוחנן אמר כיור כיון ששקעו. בצור כדרך מלותו סמוך
לשקיעת החמה: שוב אין מעלהו. כל הלילה וקס"ד דאפי' לעבודת הלילה קאמר
ר' יוחנן דמיפסל זה העלאתו ואתרוייהו פליג: לעבודת לילה. הקטר חלבים:
ולמחר אינו מקדש. קס"ד דאסור לקדש הימנו קאמר שנפסל בשקיעת החמה
לעבודת יום אלמא כולה כרבי חייה סבירא ליה: מאי אינו מעלהו נמי דקאמר.
רבי יוחנן לעיל לעבודת יום משום פסול עבודת יום קאמר לה שלא יפסלו מימיו
לעבודת יום וקא סלקא דעתך השתא שהעלאת הלילה תפסלם לעבודת מתיר כר'
חייה: אי הכי היינו דרבי חייה. מאי אינו מעלהו דקאמר רבי יוחנן עלה דר' חייה
ודרב חסדא מאי אתא למימר הא רבי חייה נמי ה"ק: (רפ"י)

תוספות מי כיוור נפסלין למתירין כמתירין. פי' לדם וקומץ נפסלים מימיו בשקיעת [החמה] כמו שהמתירין נפסלין בשקיעת החמה כדאמר באיזהו מקומן (לקמן דף נו.). **כיוור** כיון ששקעו אין מעלהו. למאי דסייד השתא דהעלאת לילה פוסלן לכל עבודות יש תימה דתיקשי ליה כמה משניות דמסכת תמיד (דף כח.) שהיה מקדש לתרומת הדשן ואחיו הכהנים שהיו מקדשים כמו כן בלילה ומיהו איכא לאוקמינהו כר' אלעזר בר' ר"ש וכמאן דפשיט לעיל כמחלוקת בזו כד מחלוקת בזו והא כרבי אבל קשה אכתי היאך היו עושין תרומת הדשן לרבי וי"ל בכהנים ישנים שניעורו כל הלילה ואין צריכין לקדש ומתני' דיומא (דף כב.) דמוכחא שהיה תרומת הדשן בכהני חדתי דקאמר עלה דלכך לא הוה פייס בתחילה בתרומת הדשן משום אונס שינה כר' אלעזר בר' ר"ש אי נמי י"ל שהיה להם מים בכלי שרת אחר כדי קידוש של תרומת הדשן ועוד יש לומר דמקידוש תרומת הדשן לא קשיא מידי דפסול עבודת לילה דרבנן ויש עוד טעם להכשיר בתרומת הדשן טפי מבכולה לילה כדפירש בקונטרס בסמוך עוד יש לומר דניחא ליה למיפרך מדר' יוחנן אדר"י טפי ממתניתין דתמיד משום דאיכא לדחויי דסבירא ליה למתני' דמקרות הגבר עד צפרא לא פסלה לינה אפי' במים אע"ג דסוגיא דשמעתין ודאי לאו הכי סבירא ולהאי פירוש ניחא השתא דלא מצי לאקשוויי מברייתא דלעיל דפליגי בה רבי ורבי אלעזר בר' ר"ש דקתני קידוש בלילה צריך לקדש ביום דמשמע הא בלילה מיחזי חזי: **כיוור** כיון ששקעו. פירוש האי דמהני שיקוע למים היינו קודם שנפסלו דלאחר שנפסלו אמרי' בפ' כל שעה (פסחים דף לד.): דאין זריעה להקדש: **כיוור** שלא שקעו. השתא ס"ד דלאו דוקא אלא אפילו שקעו מעלהו [ומקדש] לעבודת לילה אלא רבותא נקט הכי אע"פ שלא היה משוקע בשקיעת החמה כשר לעבודת לילה אבל לבסוף דמשני ומסיק דאיכא ביניהו גזירת שיקוע ניחא דנקט שלא שקעו דאם איתא דשקעו אין מעלהו עד תרומת הדשן: **מאי** אין מעלהו דקאמר לעבודת היום. פי' שיהא כשר לקדש לענין שיועיל לו קידוש לעבודת יום כגון קומץ ודם אבל לעבודת לילה כגון לאיברים חזי ופריך היינו דר' חייא בר' יוסף ומשני איכא בינייהו גזרת שיקוע כלומר לר"י אסור להעלותו גזירה שמא יפשע ולא יחזור וישקיענו דר' יוחנן אית ליה גזירת שיקוע ולהכי נקט שלא שקעו דאם שקעו לא יעלהו עד תרומת הדשן דלמא פשע אבל אם לא שקעו או שקעו והעלהו מקדש ממנו ור' חייא בר' יוסף לא גזר וסבירא ליה דמעלהו כל שעה שירצה ולא חיישינן דלמא פשע וא"ת ולמה היו משקעין אותו כלל בערב היה להם להמתין עד סמוך לעמוד השחר כיון שהיו יכולין [להעלות] כל הלילה לקדש לאברים וי"ל (דלמא) לא רצו להמתין זמן שיקועו עד סמוך לזמן פסולו דלמא פשע ולא משקע ליה בעמוד השחר וה"ה שהיו יכולין לקבוע זמן שיקוע בתחילת הלילה או באמצעה דכדי שיהא זכור בעמוד השחר אלא לפי שהוא זמן פסול מתירים של דם וקומץ קבעו זמנו בערב ולר' יוחנן אע"פ שעל כרחן יש להן להעלותן לתרומת הדשן לא דמי כדפי'

בקונטרס [לקמן וז"ל] דלא סגיא ליה בלאו קידוש זה שזכה לפייס של תרומת הדשן ולגזירת שיקוע ליכא למיחש דכיון שמצאו שקוע והעלהו ועכשיו הגיע זמן הסמוך לפסולו לא פשע ליה והדר משקע ליה ולא דמי למעלהו בלילה שמניחו לקדש כהנים הבאין תמיד להקטיר ואתי למיפשע וא"ת ויפסול מימיו ומה בכך והא השתא נמי כשמשקעו בעמוד השחר וחוזר ומעלהו ביום לא היה יכול לקדש במימיו למתירין דכבר נפסלו ולא מהני להו זריעה אלא לאברים היה יכול לקדש ומי הוא שוטה שיכול לקדש ביום קידוש גמור שיועיל לכל העבודות והוא עומד ומקדש קידוש שאינו מועיל אלא לאברים וי"ל דכיון דקידש להו המים בכלי שרת מצוה לשומרן כשאר קדשים שלא יפסלו כדפי' בקונטרס בהך דשמעתין אי נמי כדי שלא יבואו לידי נותר ויטמאו את הידים ובשמעלין את הכיור ביום היו מערין מימיו בכלי שרת דפעמים שמקדשין הרבה כהנים בכל דדין ומי שיש לו לקדש לאברים מקדש מן המים שבכלי שרת ושנים עשר כהנים שהיו מקדשין בבת אחת מן הכיור לצורך התמיד אף על פי שהיה פייס של תמיד קודם ע"ה כדמוכח במסכת תמיד (פ"א) מ"מ לא היו מקדשין בלילה עד שהיה יום ומעלין הכיור ונותנים מימיו בכלי שרת וממלאין אותו מים חדשים ומקדשים מהם שהרי היה זורק דם התמיד ונפסלו מימיו למתירין ולא מהני להו זריעה והא דפסלה להו לינה במים בכולה שמעתין היינו כרבי ולא כרבי אלעזר בר"ש למאי דפשיט אילפא לעיל כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו [וכולהו אמוראי דלעיל מודו דלכל הפחות ספיקא הוי והכא מפשט פשט ועוד צריך לומר דהא דאמר אביי לעיל דמקרות הגבר עד צפרא לא פסלא לינה היינו קידוש אבל במים פוסלת והאי דפסלה נמי לינה במים אינו אלא מדרבנן דכיון דלא פסיל בקידוש לא פסיל במים דהכל [אחד] כדאמר לעיל כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו] ורבינו פי' בענין אחר וזה לשונו ומאי אינו מעלהו דקאמר משום חשש עבודת היום שאם יעלהו לעבודת לילה קודם תרומת הדשן יהיו סבורים העולם שמשקעין אותו בשקיעת החמה שלא יפסלו המים למתירין וקודם השחר שלא יפסלו לאברים ויבא לקדש ממנו למחר למתירין אף על פי שלא היה משוקע (תוספות)

למחר אין צריך לקדש שכבר קידש מתחילת עבודה בשלמא לרבא דמוקים לההיא כרבי אלעזר ברבי שמעון הא כרבי אלא לאביי דמוקים לה כרבי קשיא דרבי אדרבי מאי שנא התם דמשקע ליה ומאי שנא הכא דלא משקע ליה דמסלק ליה והדר משקע ליה אי הכי למחר אינו מקדש [אמאי אין צריך לקדש] למימרא דלמתירין מיחזא חזי היינו דרב חסדא איכא בינייהו מצות שיקוע מיתבי לא היו רואין אותו ולא שומעין את קולו עד ששומעים קול של עץ שעשה בן קטין מוכני לכיור והן אומרים הגיע [עת] קידוש ידים ורגלים מן הכיור מאי לאו דמסלק ליה אלמא משקע ליה לא דמשקע ליה אי דמשקע ליה מי משתמע קליה משקע ליה בגילגלא לישנא אחרינא דמשקע ליה בחומרתיה כי כי היכי דלישתמע קליה ולשמעי וליתי והא הוה גביני כרוז בי תרי היכרי הוו עבדי דשמע מהאי אתי ושמע מהאי אתי: גופא אמר רבי יוסי ברבי חנינא כל כיור שאין בו כדי לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין בו שנאמר שמות מ- לא ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו וגו' מיתבי כל הכלי מקדשין בין שיש בהן רביעי

ר"י איכא בינייהו גזירת שיקוע. כלומר הא לאוקים אין מעלהו דרבי יוחנן משום פסול עבודת יום לא כדקס"ד שיהא הלילה פוסלו לעבודת היום כרבי חייה אללא שמה לא יחזור ויסקענו ונמלא עמוד השחר פוסלו לעבודת מחר ולעולם (אם שקעו קודם עמוד השחר כשר) והיינו דלא נקט רבי יוחנן לישנא דפסולה אללא לשון איסור העלאה שלא יגרמו להן ליפסל דכיון דקדש להו בכלי שרת מאה לשרתן כשאר קדשים ומיהו בהעלאה לא מיפסיל ולקמן פריך היינו דרב חסדא דאמר לילה לא פסיל אללא עמוד השחר פוסל ורבי חייה לא אסר ליה להעלותו משום גזירת שיקוע אללא דבהעלותו נפסל מיד לעבודת מתיר הלכך נקט לשון נפסלין: והאמר רבי יוחנן כו'. אלמא אמר שמעלהו לקדש לתרומת הדשן ולא הכריך לחזור ולסקעו ובשלמא העלאתו לא קשיא לן דלא סגי בלאו קידוש זה שזכה לפיים של תרומת הדשן ולגזירת שיקוע ליכא למיחש דכיון שמלאו משוקע והעלהו ועכשיו הגיע הזמן הסמוך לפסולו לא פשע ביה והדר משקע ליה ולא דמי למעלהו בלילה שמניחו לקדש בו כהגיס הבאים תמיד להקטיר ואתי למיפשע ביה אללא הא קשיא לך דלא איירי בה רבי יוחנן במאות שיקוע ונימא דניסקעיה:

בשלמא לרבא דמוקי. לעיל הא מילתא דר' יוחנן אליבא דרבי אלעזר דאמר אין לינה מועלת בקידוש איכא למימר דמשום הכי לא חש לשיקועו דקסבר רבי אלעזר דבמי כוור גופייהו נמי לא פסלה לינה: הא. דאמר ר' יוחנן לעיל אין מעלהו: פרבי. אמרה דאמר לינה מועלת בקידוש וכל שכן במי כוור: אלא לאביי. דאוקים לעיל כרבי קשיא דרבי אדרבי לעיל א"ר יוחנן אליבא דרבי לגזירת שיקוע חייש והכא נמי נשקעיה והכא ליכא למיתלי טעמא במודה רבי דמקרות הגבר עד כפרא לא פסלה לינה דבשלמא גבי קידוש דפסול לינה ידיה דרבנן שהרי אין המים בעולם הוא דאיכא למימר הכי אבל מי כוור דהו קמן וקדושת כלי עליהם ולינה ידיהו דאורייתא עמוד השחר הוא דגרים ליה: מאי שנא התם דמשקע ליה. כלומר מאי שנא גבי אין מעלהו דחש לגזירת שיקועו ומ"ש כו': דמסלק ליה והדר משקע ליה. לאחר קידוש תרומת הדשן ורבי יוחנן הוא דלא איירי בתקנת מי כוור אלא בהלכות קידוש לאשמועינן דמודי רבי מקרות הגבר עד כפרא לא פסלה לינה: הכי גרסי' אי הכי למחר אינו מקדש אין כריך לקדש היינו דרב חסדא כו'. אי הכי דלר' יוחנן אוקמא דלילה לא פסל ולמחר אינו מקדש בתמיה: אמאי. א"ר יוחנן משמיה דאילפא מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר אינו מקדש דשמעי' מיניה דמשום דלא שיקעו בערב קא פסל להו קידוש מחר: ומשני אין כריך לקדש. קאמר דכיון שקידש לעבודת לילה אין כריך למחר ואשמעי' דאין לינה מועלת בקידוש וכדרכי אלעזר: היינו דרב חסדא. השתא דאוקמא אין מעלהו דר' יוחנן משום פסול עמוד השחר אבל לילה לא פסיל היינו דרב חסדא: איכא בינייהו מאות שיקוע. לר' יוחנן מאות שיקוע מצערב כדי שימלאנו משוקע בקידוש תרומת הדשן ויהא נזכר לחזור ולשקעו והיינו דקאמר כיון ששקעו אלמא מצערב הוא משקע ליה ולרב חסדא לא החמירו בו כל כך ואין מאות שיקועו אלא סמוך לזמן פסולו קודם עמוד השחר: לא היו רואין אותו כו'. [במי שזכה] בתרומת הדשן קמייירי במסכת תמיד כשהיה נכנס לעזרה לקדש ידיו ורגליו לא היה מכניס בידו לא נר ולא אצוקה אלא מהלך לאור המערכה ולא היו רואין אותו אחיו [הכהנים] שהיו בבית מוקד עד ששומעין כו': והן אומרים הגיע. לכיור מזרזין את עצמן להיות נכונים להעלות אפר לתפוח לאחר שירד זה מן המזבח כדתנן לעיל גבי

לראוהו אחיו הכהנים שירד: מאי לאו. האי שמיעת קול העץ דקתני דסליק ליה לכיור מן הצור אלמא משוקע הוא וקשיא ליה לרב חסדא דאמר לא משקע ליה עד לפרא: לא דמשקע. השתא: מי משתמע קליה. הלכא אין מוכני כריך לשוקעו אלכא להעלותו אלכא שיקועו משלשלו לצור והוא נופל מאליו: ומשני דמשקע ליה בגלגלא. כי היכי דלישתמע קליה וישמעו הכהנים הישנים צעיר וניתו לפייס דתנן במסכת תמיד (פרק ג מ"ח) מיריחו היו שומעין את קול העץ שפעה כו': בחומרתיה. גלגלא: והא גביני כרוז. שהיה מכריז עמדו הכהנים לעבודתכם ולוים לדוכנכם וישראל למעמדכם: גביני. קם האיש: בי תרי היכרי הוו עבדי. שתי היכרות עושין לדכר: כל הכלים מקדשים. מים שנתקדשו בהן לקדש את הידים ורגלים: (רפ"י)

תוספות כל הלילה רק בשקיעת החמה ובעמוד השחר והיינו גזירת שיקוע דקאמר בסמוך דגזרינן שיהא משוקע כל הלילה עד תרומת הדשן כדי שידעו העולם שלא שקעוהו מבעוד יום כי אם להיות זכורים על ידי כך שיקוע דסוף כל הלילה שכשמצאוהו משוקע בשעת תרומת הדשן יחזרוהו וישקעוהו קודם היום כי אם יעלוהו לאחר שקיעת החמה יש לגזור שמא יאמרו שלהכשירו לעבודת מתירין למחר שיקעוהו בשקיעת החמה וכשר למתירין אף על פי שיעלהו לאחר שקיעת החמה ופריך אי הכי היינו דרבי חייא ברבי יוסף שפוסל למתירין בשקיעת החמה כי לרב חסדא שאינו פוסל למתירין אלא בעמוד השחר לא איכפת לן במה שיכשירום למחר למתירין כי בשיקוע דעמוד השחר מתכשר אפי' למתירים ומשני איכא בינייהו גזירת שיקוע דרבי יוחנן גזר להשהותו בשיקוע משום שיקוע דשקיעת החמה שאנו צריכין אז לשקעו כדי להזכיר שיקוע דסוף הלילה שלא יאמרו שאינו להזכיר אלא להכשיר למתירין ולכך צריך להשהותו עד תרומת הדשן כדפרישית ורבי חייא בר יוסף לא גזר והא"ר יוחנן קידש ידיו לתרומת כו' בשלמא לרבא דמוקי ליה לההיא כרבי אלעזר ברי שמעון הא כרבי איכא למימר דסבירא ליה לרבא דלרבי אלעזר ברבי שמעון לא פסלה לינה במי כיור כמאן דאמר לעיל כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו ולא כההיא דלא פשיט ליה לעיל ולמחר אינו מקדש דבמילתיה דאילפא אינו צריך לקדש קאמר כרבי אלעזר ברבי שמעון ולא קאי אמי כיור לפוסלם למחר כי כשרים הם לרבי אלעזר בר"ש אלא לאביי דמוקי לה כרבי קשיא דרבי אדרבי דמאי שנא בהא דכיון דשקעו שוב אינו מעלהו דמצריך לשקעו כדי להזכיר שישקעוהו בסוף הלילה ומאי שנא בהא דקאמר דכבר קידש מתחילת עבודה דמשמע דתרומת הדשן תחלת עבודת היום שמשם ואילך עסוקים בעבודת היום בלא הפסק וכל שעה

מקדש ועובד כל הבא לעבוד משם ואילך משמע דלא משקע ליה אחר שהעלהו לתרומת הדשן שאם כן יש הפסק בדבר ומשני הא דקרי ליה תחילת עבודה לאו משום דלא משקע ליה דודאי מסלק ליה והדר משקע ליה וקצת יש תימה בין לפי זה בין לפירוש אחר לישנא דמסלק ליה דהא נמי היה יודע דמסלק ליה ואין קשה לו אלא משיקוע (דבתרא) מאי שנא הכא דמשקע ליה ומאי שנא התם דלא משקע ליה: **אי** משקע ליה. שהיה למעלה וכרב חסדא ומורידין לבור הלא אין קולו נשמע וא"ת לישני דנשמע קולו דקתני היינו בהעלותו וי"ל היינו דקא אמר דמשקע ליה בגלגלא (כגון) לבור והקול שנשמע היינו בהוציאו מן הבור ומעלהו ואי בעית אימא דמשקע בחומרתייה דהיה בגלגלא אף השיקוע כדי להשמיע קול הרבה בהורידו ובהעלותו: **הגה"ה** איכא בינייהו גזירת שיקוע. פירש רש"י משקעו בערב שלא ישכח לשקעו בעמוד השחר אבל לילה אינו פוסלו כלל לעבודת דם למחר אם משקעו בעמוד השחר ולרבי חייה לילה פוסלו וקשה אם כן איכא בינייהו טובא דלרבי יוחנן לילה אינה פוסלת ולרבי חייה פוסלת ועוד דליפרך מיד היינו דרב חסדא ועוד דבסמוך פריך מכח למחר אינו צריך לקדש אלמא למתירין חזי היינו דרב חסדא משמע דבלאו ההיא דלמחר וכו' לא הוה מצי למפרך מידי לכך נראה לי גזירת שיקוע ואם לא שיקעו יהא פסול מדרבנן לעבודת דם משום לילה אפילו שקעו בעמוד השחר ולר' חייה יהא פסול מן התורה ולכך פריך למחר אינו צריך לקדש אלמא אפילו מדרבנן כשרה לעבודת דם ואין לילה פוסלן ואם כן היינו דרב חסדא וקאמר איכא בינייהו מצות שיקוע. ברו"ך:

א

-

כב

דף

בין שאין בהן רביעית ובלבד שיהו כלי שרת אמר רב אדא בר אחא בקודח בתוכו והא ממנו אמר רחמנא ירחצו לרבות כלי שרת אי הכי כלי חול נמי אמר אביי כלי חול לא מצית אמרת מקל וחומר מכנו ומה כנו שנמשח עמו אינו מקדש כלי חול שאינו נמשח עמו אינו דין שאינו מקדש וכנו מנלן דתניא ר' יהודה אומר יכול יהא כנו מקדש כדרך שהכיוור מקדש תלמוד לומר **[שמות ל-יח]** ועשית כיוור נחשת וכנו נחשת לנחשת הקשתיו ולא לדבר אחר אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא מה לכנו שאין

עשוי לתוכו תאמר בכלי חול שעשוי לתוכו אלא ממנו למעוטי כלי חול אי הכי כלי שרת נמי הא רבי רחמנא ירחצו ומה ראית זה טעון משיחה כמוהו וזה אין טעון משיחה כמוהו: אמר ריש לקיש כל המשלים למי מקוה משלים למי כיור לרביעית אינו משלים למעוטי מאי אילימא למעוטי טיט הנדוק היכי דמי אי דפרה שוחה ושותה ממנו אפי' לרביעית נמי ואי אין פרה שוחה ושותה ממנו אפילו למקוה נמי אין משלים אלא למעוטי יבחושין אדומין אפילו בעינייהו נמי דהא תניא רשב"ג אומר כל שתחילת ברייתו מן המים מטבילין בו ואמר רב יצחק בר אבדימי מטבילין בעינו של דג אמר רב פפא למעוטי נתן סאה ונטל סאה דתנן מקוה שיש בו מ' סאה מכוונות נתן סאה ונטל סאה הרי זה כשר ואמר רב יהודה בר שילא אמר רב אסי א"ר יוחנן עד רובו אמר רב פפא אם קדח בו רביעית מטבילין בו מחטין וצינוריות הואיל ומהכשירא דמקוה אתיא א"ר ירמיה אמר ריש לקיש מי מקוה כשירים למי כיור למימרא דלא מים חיים נינהו והתניא [\[ויקרא א-יג\]](#) במים ולא ביין במים ולא במזוג במים לרבות שאר מים וק"ו למי כיור מאי ק"ו למי כיור לאו דמים חיים נינהו לא (לקדוש) דקדיש וקדישי מעליותא היא והא תנא רבי שמואל מים שאין להם שם לווי

רפ"י [צין שאין בהן רביעית](#). הלוג מים ואע"ג לזיכא שיעורא גבי נטילת ידים לגבי קידוש לא בעינן שיעור: [צקודה צתוכו](#). קודה דופנו של כיור ותוחב צתוכו כלי קטן ומקלחו לחוץ ויונק מימי הכיור ומוציא אכל צאפיה נפשיה בעינן שיעור ארבעה כהנים: והא ממנו כתיב. [אמתני' פריך דאמר כל כלי שרת ראויין הם לקדש: ירחצו](#). ובקרבנותם אל המזבח ירחצו קרא יתירא הוא הא ירחצו דהא כתיב לעיל מיניה ורחצו ממנו וסמיך ליה צבואם אל אהל מועד ובקרבנותם אל המזבח לא לכתוב ירחצו דהא אורחצו הסמוך קאי: [שנמשח עמו](#). ונתקדש במשיחתו כמותו אינו מקדש ידים ורגלים: [לנחשת הקשתיו](#). לא צהיקשא יליף לה אלא כלומר [\[דימיתיו לכיור\]](#) להיות של נחשת הכן כמו הכיור [\(דימיתיו לכיור\)](#): ולא לדבר אחר. לא היקשתי שניהם בפסוק אחד ללמוד שאר דברים ולומר שכנו מקדש כמותו דמדאיכטריך למיכתב נחשת גבי כנו זימנא אחריתי שמע מינה לאו לאקשינהו צעי דאי איתקוש נחשת נמי ניתי צהיקשא אלא שמע מינה למאי דמייא פריש

בהדיא ולמאי דללא פריש לא דמיא: לנחשת. לענין נחשת הקשתיו: הקשתיו. דימיתיו: כל המשלים למקוה. במסכת מקואות (פ"ז מ"א) תנן יש מעלין ולא פוסלין מעלין משלימין לארבעים סאה והתם מפרש להו: משלים למי כוור. לשיעור ד' כהנים: לרביעית. של נטילת ידים אינו משלים: למעוטי מאי. אתא דאין משלים לרביעית: אילימא למעוטי טיט הנדוק. שהוא מן המעלין את המקוה כדקתני התם: נדוק. דק שראוי להריקו מכלי אל כלי: אי דפרה שוחה ושוחה ממנו. שאינו עב ליפסל משתיית בהמה: אפי' לרביעית נמי. דכל זמן שנפסלו משתיית בהמה בין בכלי בין בקרקע פסולין הא לא נפסלו כשרין: אפי' למקוה נמי לא. דלא נדוק הוא: יבחושין אדומין. כמין יתושין בלא כנפים כדרך שגדל בשולי חציות של יין שלנו מבחוץ יבחושים דקין אף הן נבראים מן המים: אפי' בעינייהו נמי. אם כל המקוה נעשה מהן כשר וריש לקיש נקט ליסנא דהשלמה: בעינו של דג. דג גדול שנימוק שומן עינו בחורו: למעוטי נתן סאה ונטל סאה. למעוטי הנך מינים דתנן בהן לגבי מקוה פעמים מעלין ופעמים אין מעלין מי פירות וכל משקה שאינו מים ותמד משהחמיץ וקתני התם פעמים מעלין פעמים אין מעלין כיצד מקוה שיס בו ל"ט סאין ונפלה סאה מהן לתוך לא העלתהו פירוש לא השלימתהו ואף לא פסלתו פעמים דמעלין כיצד היו בתוכו ארבעים סאה מכוונות נתן סאה מאלו המינים ונטל סאה אחר הנתונה כשר דבטלו להגך קמאי במקוה השלם הילכך כי חזר ונטל לא מיפסיל נמאך שהמקוה הזה נשלם על ידיהם לכשנטל סאה ודכוותיה בנטילת ידים לא משלמי שאם היתה בו רביעית מים ונתן ממינים הללו לתוכו רובע רביעית ונטל כנגדם פסולה דלא חשיבא שיעור זוטרא דרביעית לבטולינהו: עד רובו. אם עירב בו ממינין הללו עד רובו של מקוה ולא רובו בכלל ע"י נתינת ונטילת סאה כשר: אם קדח רביעית. בדופן המקוה והמים נמשכין שם ואף על פי שנתמעטו המים ואין מעורבין מי המקוה באותה קדיחה: מטבילין בו מחטין כו'. אינוריות מזלגות קטנות של טווי זהב: מי מקוה. אף על פי שאינן חיינן: כשרים. להשאיר הכיור בתוכו למלאות מהן ולתת לתוכו: למימרא. דלא בעי מים חיים: והתניא. בת"כ והקרצ והכרעים ירחץ במים ולא במזוג מים ויין מזוגים יחד שני חלקי מים ואחד יין: שאר מים. ואפילו

מכונסין: מאי קל וחומר למי כוור לאו [למימרא דמיס חייס נינהו. וה"ק ק"ו] למיס חייס הרלוויין לכיור שְכַסְרִין לרחיאלת קרבי קדשים: לא דקדשי. ומי כוור ממס קא יליף בק"ו שְרוחלין במימיו קרביס וק"ו שְלהן דקדשי הוא: והא תנא דבי שמואל. לא ידענא אהיכא קאי ומיהו שמעינן מינה דהיכא דכתיב מיס סתמא אין מי כוור כשרין לו: (רש"י)

תוספות בין שאין בהן רביעית. למאי דקס"ד בלא קודח יש תימה דגרע מנטילת ידים ויש לומר דנטילת ידים נמי כשיש בו רביעית נוטלין אפילו לשנים והכא בדהוה ביה רביעית מעיקרא: והא ממנו אמר רחמנא. פי' בקונטרס דאמתניתין (פריד) דאמר כל כלי שרת ראויין לקדש פריד וקשה תיקשה ליה מתניתין [דיומא] (דף מג:) דקתני דכהן גדול מקדש בקיתון של זהב ונראה דקאי אהא דשני בקודח מתוכו [ופריד] והא ממנו אמר רחמנא דאין לקדש אפי' קודח אלא אם כן יהא כמוהו שיהא בו כשיעור: קודח מתוכו. פי' שנוטל ממימיו בכלי קטן וכשירה לקדש כיון דבאין מכלי גדול וכה"ג לקמן אם קדח בו רביעית מטבילין בו מחטים וצנוריות דמהכשירות דמקוה אתו ובקונטרס לא פירש כן: ק"ו מכנו. משמע שיש לו תוך ועשוי כמין תיבה פרוצה למעלה והכיור יושב עליו ורבי' פי' כעין יורה כפוייה על פיה ונפחתו שוליה: לרביעית אינו משלים. פי' בקונטרס לרביעית לנטילת ידים וקצת תימה והיה נראה לפרש לרביעית היינו להטביל מחטין וצנוריות דבהכי מיירי בסוף שמעתא ומיהו נראה כפירוש הקונט' דבימי ר"ל כבר בטלו רביעית דמקוה כדמוכח בנוזיר בפרק שלשה מינים (דף לח.): למעוטי טיט הנדוק. אע"ג דמשלים למי מקוה אין מטבילין בו כדאמר בפרק קמא דסוכה (דף יט.) גבי אויר מצטרף ואין ישינים תחתיו ופריד מי איכא מידי דאיהו לא חזי ומצטרף וקאמר טיט הנדוק יוכיח ולא כמו שפירש שם בקונטרס דאע"ג דמשלים כדתנן במסכת מקואות פ"ז אלו מעלין ולא פוסלין מי השלג והברד וטיט הנדוק מכל מקום אם עשה מקוה שלם מטיט הנדוק לא עלתה לו טבילה דלפירושו אין זה יוכיח דטיט הנדוק בשעה שהוא משלים חזי לטבילה ולא דמי [לאויר] דאין ישינים תחתיו אפי' בשעה שהוא משלים לפיכך נראה [דטיט הנדוק נמי] אפי' בשעה שמצטרף אין מטבילין בו והכי תנן במסכת מקואות פ"ב (מ"י) מקוה שיש בו מ' סאה וטיט רבי אליעזר אומר מטבילין במים ואין מטבילין בטיט רבי יהושע אומר בטיט ובמים באיזה טיט אמרו בטיט שהמים צפין על גביו ואם היו המים מצד אחד מודה רבי יהושע שמטבילין במים ואין מטבילין בטיט באיזה טיט אמרו בטיט שהקנה יורד מאיליו בתוכו דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מקום שאין קנה המדה עומד אבא אליעזר [בן דילאי] אומר מקום שהמשקולת יורדת רבי אליעזר אומר היורד בפי חבית רבי שמעון אומר היורד בשפופרת הנוד רבי אליעזר ברבי צדוק אומר הנמדד בלוג והיינו

טיט הנדוק דסוכה (דף יט): דאמר יוכיח [דכשהטיט מצד אי מצטרף לכ"ע ואין מטבילין בן] אפילו לרביעית. כאן פיי בקונטרס דאמרינן פרק כל הבשר (חולין דף קו.) מים שנפסלו משתיית בהמה בין בכלים בין בקרקע פסולין הא לא נפסלו כשירים ואינו כן דהתם תניא בהדיא בקרקע כשירים ופליגי התם באפסקא בבת בירתא אבל במקומן כשירין לכולי עלמא ואפיי מקוה והא דקאמר הכא אי אין פרה שוחה ושוחה ממנו אפילו למקוה נמי אינו משלים לא קשיא מידי דהתם במים צלולים מיירי בלא טיט אלא שהם סרוחים ונפסלו משתיית בהמה והכא מיירי במים עבים שנפסלו על ידי טיט המעורב בהן ויש תימה מנא ליה האי שיעורא דכל הני תנאי דמסכת מקואות (פ"ב) לא מיירו בשתיית פרה: **נתן** סאה כשר. במי פירות מיירי כדפיי פרק הערל (יבמות דף פב): אבל מים שאובין אפיי כל היום כולו [כשר דראשון ראשון] בטל ויש תימה דגבי קרב וכרעים דרשינן במים ולא במזוג והכא גבי כיור כתיב במים ומכשרין במזוג: **והא** תנא רבי שמואל. פיי בקונטרס לא ידענא אהיכא קאי ומיהו בתורת כהנים תניא [והקרב והכרעים ירחץ במים ולא בין ולא במזוג במים לרבות שאר מים] יכול שאני מרבה אף מי תותין תלמוד לומר מים מים שאין להם שם לזוי יצאו מי תותים שיש להם שם לזוי: (תוספות)

דף כב - ב

יצאו מי כיור שיש להם שם לזוי אלא לאו דראויין למי כיור אלמא מים חיים נינהו תנאי היא דאמר ר' יוחנן מי כיור ר' ישמעאל אומר מי מעין הן וחכמים אומרים שאר מימות הן: ערל: מנלן אמר רב חסדא דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו מדברי יחזקאל בן בוזי למדנו **[יחזקאל מד-ט]** כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבא אל מקדשי (לשרתני) ומנלן דמחלי עבודה דכתיב **[יחזקאל מד-ז]** בהביאכם (את) בני נכר ערלי לב וערלי בשר להיות במקדשי לחלל את ביתי: תנו רבנן בן נכר יכול בן נכר ממש תלמוד לומר ערל לב אם כן מה תלמוד לומר בן נכר שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים ואין לי אלא ערל לב ערל בשר מנין תלמוד לומר וערל בשר וצריכי דאי כתב רחמנא ערל בשר משום דמאיס אבל ערל לב דלא מאיס אימא לא ואי אשמעינן ערל לב משום דאין לבו לשמים אבל ערל בשר

דלבו לשמים אימא לא צריכי : טמא פסול : אמרו זקני דרום לא שנו אלא טמא שרץ אבל טמא מת מתוך שמרצה בציבור מרצה נמי ביחיד אי הכי טמא שרץ נמי ליתי בקל וחומר מטמא מת מה טמא מת שטעון הזאה שלישי ושביעי מרצה טמא שרץ שאינו טעון הזאה ג' ושביעי אינו דין שמרצה קסברי זקני דרום מכפרין כמתכפרין מה מתכפרין טמא מת אין טמא שרץ לא אף מכפרין טמא מת אין טמא שרץ לא מאי קסברי אי קסברי אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ אמאי לא עבדי ציבור בטומאה הא כל שביחיד נדחה ציבור עבדי בטומאה אלא קסברי שוחטין וזורקין על טמא שרץ אמר עולא תקע להו ר"ל לדרומאי וכי איזה כח מרובה כח מכפרין או כח מתכפרין הוי אומר כח מתכפרין ומה במקום שנטמאו בעלים בשרץ משלחין קרבנותיהן כהן שנטמא בשרץ אינו מרצה מקום שנטמאו בעלים במת שאין משלחין קרבנותיהן כהן שנטמא במת אינו דין שאינו מרצה קסברי זקני דרום טמא מת [נמי] משלח קרבנותיו והכתיב [\[במדבר ט-י\]](#) איש איש כי יהיה טמא ועשה פסח בחדש השני וגו' למצוה והא כתיב [\[שמות יב-ד\]](#) איש

רפ"י יכול בן נכר ממנש. עובד כוכבים: תלמוד לומר ערל לב. אינו נפסל אלא מחמת ערלות לבו אלא ככהן קאמר: שנתנכרו מעשיו. נחשבים לנכרים למקום: ערל בשר. והוא לדיק מנין: טמא פסול. אמתני' קאי דתנן במתני' טמא מחלל עבודה ועל כרחיך בקרבן יחיד קאמר לחילו קרבן לבור קרב בטומאה: מתוך שמרצה בלבור. לכתחילה: מרצה ביחיד. ליעבד על ידי שהציץ מרצה עליו והאי דבטומאת מת פשיטא לן דכתיב במועדו ואפי' בטומאה משמע בין שכהן (נמי) טמא בין שהלבור טמאין ומדגלי בדוכתא אחריתי גבי טומאת בעלים דכי אישתראי טומאה בלבור במת אישתראי דכתיב איש כי יהיה טמא לנפש ילפינן מינה איש נדחה ואין לבור נדחין אף גבי כהן המרצה נמי במת אישתראי: אי הכי ל"ג: טמא שרץ נמי ליתי בקל וחומר. דמרצה בלבור לכתחילה בק"ו מטמא מת: קסברי זקני דרום. לאמרי מת דווקא: מכפרין כמתכפרין. כשהותרה טומאה בלבור שניהם היו במשמע הכהן והלבור דהא ממועדו נפקא לן (פסחים דף עז). הילכך כהן כליבור מה כשהותרה טומאה אכל רוב לבור שנטמאו טמא מת הותר ולא טמא שרץ [אף כשהותר לכהן בקרבן לבור מת הותר ולא שרץ]: מאי קסברי.

זקני דרום דפשיטא להו דלא הותרה טומאת שרץ אכל רוב צבור ותייתי בקל וחומר: אי קסברי אין שוחטין וזורקין. את הפסח על יחיד טמא שרץ ואף ע"ג דיכול לטבול ולאכול לערב ואיכא למ"ד בפסחים (דף כ: [דס"ל] הכי ויליף לה מאיך איך כי יהיה טמא לנפש ואפילו חל שביעי שלו ערב הפסח במשמע דהוה ליה כטמא שרץ: אמאי לא עבדי ציבור בטומאה הא כל שביחיד נדחה צבור עבדי בטומאה. לאיך ולא ציבור קאמר רחמנא: אלא סברי לן כמ"ד התם שוחטין וזורקין על טמא שרץ. הואיל וחזי לאורתא הילכך צבור טמאי שרץ אף הן לא הותר להן ליכנס לעזרה טמאין אלא ישלחו קרבנותיהם לעזרה ויקריבוהו כהנים טהורין ויטבלו ויאכלו לערב דלא הותרה להם טומאה אלא במקום שאילו לא הותרה היו נדחין הילכך טמא מת שאינו מותר לאכול לערב הותר להן אכל טומאת שרץ לא ואין כאן ק"ו שהרי יכולין לעשותו בטהרה: תקע להו. לעק להם קול גדול: איזה כח מרובה. לדחות את הטומאה: הוי אומר כח מתכפרין. כדמפרש ואזיל שהיחיד טמא שרץ משלח קרבנו לעזרה כדקאמריהו שוחטין וזורקין על טמא שרץ והכהן המרלה בו אם נטמא בשרץ פסול לו כדמוקמיהו מתני' דקתני טמא פסול בטמא שרץ: מקום שאם נטמאו בעלים כו'. יחיד שנטמא במת אין משלח פסחו לעזרה לשחוט עליו [אלא נדחה לפסח שני] כדכתיב איך איך כי יהיה וגו' ואע"ג דכחו מרובה משל כהן אכל שרץ: כהן שנטמא במת אינו דין שאינו מרלה. שהרי כחו רע משל בעלים אכל שרץ ואמאי אמרי זקני דרום מרלה ביחיד מגו דמרלה בצבור: טמא מת נמי. יחיד טמא מת נמי משלח קרבנותיו כלומר אם שילח פסחו לעזרה ושחטו וזרקו עליו פטור מלעשות פסח שני ואף על פי שלא יאכל ממנו דקסברי אכילת פסחים לא מעכבת ומיהו לכתחילה אמר רחמנא נדחה לפסח שני וצבור עבדי בטומאה הילכך כהן המכפר בקרבן יחיד מתוך שמרלה [בצבור] לכתחילה מרלה ביחיד דיעבד: והכתיב איך איך וגו' ועשה פסח בחדש השני. אלמא מידחי: (רש"י)

תוספות יצאו מי ביור שיש להם שם לווי. הא דאמרינן בסוכה (דף יג.) ובחולין (דף סב:) כל שנשתנה שמו קודם מתן תורה ובאה תורה והקפידה עליו זהו שם לווי לא קשיא מידי דכך שמו מי ביור בשעת מתן תורה: **ערל**. מפרש רבינו שלמה

בכל מקום שמתו אחיו מחמת מילה ור"ת מפרש דמומר לערלות וקרי ליה לבו לשמים לפי שאינו עושה אלא מדאגת צער המילה וברישי הערל (יבמות דף ע.ע.) פירשתי: **משום** דאין לבו לשמים. אפילו שב בשעת עבודה אמרינן בסוף מנחות (דף קט.) דאין קרבנו ריח ניחוח ואע"ג דהשתא לבו לשמים מתחילה לא היה לבו לשמים: **אבל** טמא מת. פירוש קודם שביעי מרצה אפי' בקרבן יחיד על ידי ציץ מתוך שמרצה בלא ציץ והא דאמר עון הקדשים ולא עון מקדישים מוקמינן להו בטומאת שרץ וכן כל טומאת מת דשמעתין היינו קודם שביעי שלו אבל בשביעי היינו כמו טמא שרץ דאינו מרצה ביחיד לפי ששוחטין וזורקין עליו וגם אינו מרצה בצבור טמא מת בשביעי [נמי] לפי שיכולין לעשות ע"י שלוחין טהורים ולאורתא מצו אכלי הפסח בטהרה. ברוך: **אי** הכי טמא שרץ נמי. בקונטרס לא גרס אי הכי דאפי' לית לן מתוך שמרצה כו' מצי לאקשוויי הך פירכא טמא שרץ לירצי בצבור מקל וחומר מטמא מת ויש ליישב אי הכי דקאמרת מתוך שמרצה וכו' וילפת יחיד בדיעבד מצבור לכתחילה א"כ טמא שרץ נמי לירצי ביחיד דהא מרצה הוא בציבור מק"ו דטמא מת אבל אי לאו מתוך לא הוה קשיא מידי דאמינא דמתני' דפסלה טמא מיירי בין בטמא מת בין בטמא שרץ ועוד יש לפרש כי נמי אמרינן מתוך הוה לכו לאוקמי מתני' בזב ומצורע מי שטומאה יוצאת מגופו אבל טמא מת ושרץ לא דמרצו ביחיד בדיעבד הואיל ומרצו בצבור לכתחילה ושרץ מקל וחומר ומשני טמא שרץ אינו מרצה בציבור לכתחילה שהרי מכפרין כמתכפרין ובמתכפרין טמאי שרץ אינן עושים פסח בטומאה שהרי שוחטין וזורקין על טמא שרץ וכל שאין היחיד נדחה אין צבור עושין בטומאה אלא שולחין שלוחיהן הטהורים ועושים פסחיהן בשבילם וא"כ איכא למיפרך מה לטמא מת שכן מרצה בצבור מה שאין כן בטמא שרץ [הגה"ה]: **ורבינו** תם גרס אי הכי ומפרש דבמועדו אפי' בטומאה היינו בין במת בין בשרץ בין דפסח בין דתמיד והא דקאמרי זקני דרום לא שנו אלא טמא שרץ אבל טמא מת מתוך שמרצה בצבור מיירי בריצוי של אכילה בטומאה כלומר מתוך שמרצה ריצוי גדול שנאכל בטומאת בעלים במת מרצה נמי ביחיד ששימש בטומאת מת אבל טמא שרץ נהי דיש לו ריצוי בצבור כגון היכא דנטמאו הכהנים או הסכינים בשרץ דעבדי בטומאה דבמועדו אמר רחמנא ואפילו בטומאה וכל שביחיד נדחה בצבור עבדי בטומאה מ"מ אין לו ריצוי גדול כמו מת ואילו נטמאו צבור בשרץ אין להם לאכול בטומאה כמו שאמר לבסוף ופריך אי הכי טמא שרץ נמי כיון דאמרת דבטומאת מת מרצה ביחיד מטעם דמרצה בצבור דאכלי בטומאת מת א"כ טמא שרץ נמי בקרבן יחיד לירצי מקל וחומר מטמא מת דיחיד ומשני קסברי זקני דרום מכפרין פירוש דיחיד כמתכפרין דטמא מת אין טמא שרץ לא ואם תאמר ומנ"ל דבמועדו איירי אף בטומאת שרץ אי ממשמעותא דמועדו אם כן אפילו זב ומצורע אי מקל וחומר דמת שטעון שלישי ושביעי מה לטומאת מת שכן אישתראי לאכול בטומאת בעלים תאמר בשרץ דאם נטמאו בעלים בשרץ

לא אכלי [ויש לומר דהאי דלא אכלי] לאו משום חומר דשרץ אלא משום דשוחטין וזורקין עליו [ולא] איפטר ליה מפסח וכה"ג במת בשביעי שלו אם היו רוב צבור טמאים בשביעי שיכולים ליטהר לערב לא הוו אכלי בטומאה וקשה לפירוש ר"ת כי היכי דאמר מכפרין כמתכפרים [למעוטי טומאת שרץ דלא לירצי ביחיד] הכי נמי נימא בציבור ודווקא טמא מת ולא טמא שרץ ואי משום דאתי קל וחומר ומפיק מהיקישא (תוספות)

א

-

כג

דף

לפי אכלו למצוה ולעכובי לא והתניא [\[שמות יב-ד\]](#) במכסת נפשות מלמד שאין הפסח נשחט אלא למנויו שחטו שלא למנויו יכול יהא כעובר על המצוה תלמוד לומר תכוסו הכתוב שנה עליו לעכב ואיתקש אוכלין למנוין זקני דרום לא מקשי וכי לא מקשי נמי מהא נמי אית להו פירכא ומה במקום שנטמאו בעלים בשרץ שמשלחין קרבנותיהם לכתחילה כהן שנטמא בשרץ אינו מרצה מקום שנטמאו בעלים במת שאין משלחין קרבנותיהן לכתחילה כהן שנטמא במת אינו דין. שאינו מרצה מיתיבי מפני שאמרו נזיר ועושה פסח הציץ מרצה על טומאת דם ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף במאי אילימא בטומאת שרץ האמרת שוחטין וזורקין על טומאת שרץ אלא טומאת מת וקתני אין הציץ מרצה אלמא נטמאו בעלים במת אין משלחין קרבנותיהם לא אי דאיטמו בעלים במת ה"נ הכא במאי עסקינן כגון שנטמא כהן בשרץ אי הכי אימא סיפא ניטמא טומאת התהום הציץ מרצה הא תני רבי חייא לא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד למת למעוטי מאי לאו למעוטי טומאת התהום דשרץ לא למעוטי טומאת התהום דזיבה ואלא הא דבעי רמי בר חמא כהן המרצה בקרבנותיהם הותרה לו טומא' התהום או לא הותרה לו טומאת התהום תפשוט דטומאת התהום הותרה לו דהא הכא בכהן קיימינא דרמי בר חמא ודאי פליגי תא שמע [\[שמות כח-לח\]](#) ונשא אהרן את עון הקדשי וכי איזהו עון נושא

רפ"י לפי אכלו. הראוי לאכילה תכוסו עליו דהיינו שחיטה: במכסת. לשון מנין כמו מכסת ערכך (ויקרא כז): ואיתהקש אוכלין למנויין. מה מנויין מעכבי אף אוכלים מעכבי שאם שחטו לטמאים ולערלים וחולה וזקן שאין יכולין לאכול כזית פסול ואפי' הן מנויין דהא לפי אכלו בהאי קרא כתיב לגבי מנויין: וכי לא מקשי נמי. וסברי טמא מת משלח קרבנותיו כדיעבד אית להו הך פירכא גופא דפרכינן לעיל אמילתייהו דמוקמינן מתניתין זכהן טמא שרץ אבל כהן טמא מת הליץ מרצה דהא מודה מיהא דלכתחילה אמר רחמנא טמא מת ידחה לשני וטמא שרץ אמרינן לעיל דשוחטין עליו לכתחילה: ומה במקום כו' בעלים. יחיד: מיתבי. לזקני דרום: מפני שאמרו. משנה היא בכילד לולין (פסחים דף פ:): שהגזיר ועושה פסח כו' קס"ד האי טומאת הגוף בצעלים קאמר ולהכי נקט נזיר ועושה פסח דאילו שאר קרבנות אין טומאת בעלים פסול בהן אבל עושה פסח אכילתו מעכבא ונזיר נמי כשנטמא זמת שסתר נזירותו ורכיך לחזור ולמנות כדכתיב (במדבר ו) וכי ימות מת עליו וגו' ואין ראוי לקרבנות תגלחתו עד שיטהר ויביא תחילה קרבנות נזירות טומאתו שתי תורים ואשם וימנה את נזירתו ואחר כך יביא קרבנות נזירות טהרה וקתני אין הליץ מרצה כדיעבד: אלמא נטמאו כו'. כלומר אם שלח קרבנו ושחטו וזרקו עליו לא נפטר מפסח שני: הכי נמי. דמרצה ליץ: כגון שנטמא כהן בשרץ. כדתנן טמא פסול ואוקימנא בשרץ ותנן נזיר ועושה פסח וה"ה לכל קרבנות יחיד והא דנקט הני משום סיפא נקט דבעי מיתני נטמא טומאת התהום הרי זה מרצה וכי גמירי היתר טומאת התהום בנזיר ועושה פסח גמירי לה בכילד לולין וטומאת התהום טומאת ספק והתם מפרש איזוהי טומאת התהום כו' והילכתא גמירי לה דהותרה בנזיר ועושה פסח כדאמרי' בכילד לולין (פסחים דף פ:): לא אמרו. דהותרה טומאת התהום בנזיר ועושה פסח אללא בטומאת המת בלבד: מאי לאו למעוטי טומאת התהום דשרץ. ללא הותרה ומק"ו לא אתיא שאין דנין ק"ו מהלכה: טומאת התהום דזיבה. כגון ראה בין השמשות ספק כולה מן היום או כולה מן הלילה ואין כאן אללא ראייה אחת ספק חליה מן היום וחליה מן הלילה והוי לה כשתי ראיות דזב מטמא בימים ובראיות והך טומאת התהום הוא דממעט משום דחמירא דיוולאה עליו מגופו: דבעי רמי בר חמא. בכילד

כולין: כהן המלכה בקרבנותיהן. של נזיר ועושה פסח הותרה לו טומאת התהום אם נטמא בה: והא הכא ככהן אוקמא לה. לרישא דקתני אין הציץ מלכה על טומאת הגוף ועלה קתני נטמא טומאת התהום הרי זה מלכה: דרמי בר חמא פליג הוא. אדזקני דרום הוא מוקים להאיא בטומאת בעלים וסבירא דאין יחיד טמא מת משלח קרבנותיו לאכילת פסחים מעכב: תא שמע. תיובתא לרמי בר חמא: ונשא אהרן. צליץ כתיב: את עון הקדשים. פסול קרבנות ירלה צליץ: (רפ"ו)

תוספות הכא נמי נייתי ק"ו ליפוק מהיקשא ועוד קשה היכי יליף טמא שרץ דיחיד בק"ו מטמא מת דיחיד הא טמא גופיה דיחיד יליף על ידי מתוך וכי האי גוונא חשיב בבנין אב בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נא.). דקאמר לן בדם כשר הואיל ולן כשר באימורין ודבר הלמד בבנין אב אינו חוזר ומלמד בקל וחומר וי"ל דבעיא היא באיזהו מקומן והכא אם נאמר דילפי' קאמר ועוד י"ל דהאי מתוך אינו בבנין אב דאי הוי בבנין אב א"כ יאכל ביחיד כבציבור: זקני דרום לא מקשי. וזקני דרום תנאי הוו ופליגי אמתנני' דתמיד נשחט (פסחים דף סא.). דתנן השוחט לערלים ולטמאים פסול אי נמי סבירא להו כר' נתן ולית להו הא דקאמר הש"ס בכיצד צולין (שם דף עח:.) דמודה ר' נתן היכא דגברא לא חזי: מפני שאמרו נזיר ועושה פסח. אע"ג דפרשי' זקני דרום תנאי היא אפירכא דסיפא סמיך דנטמא טומאת התהום מרצה (דכולי עלמא אית להון טומאת התהום מרצה) דהילכתא גמירי לה כדאיתא פרק כיצד צולין (פסחים פ:.) וכן ברייתא דר' חייא לא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד דפריך מינה התם לרבי יוסי: אלא בטומאת מת בבעלים וקתני אין הציץ מרצה. וקשיא לזקני דרום דאמרו איש איש למצוה: לא למעוטי טומאת התהום דזיבה. וא"ת מ"מ קשיא ברייתא דר' חייא דלא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד הא איטמי כהן טומאה ידועה לא מרצי ותירץ ה"ר חיים דמיירי במת בשביעי והוי כטומאת שרץ דשוחטין וזורקין ולא מרצי משום דמכפרין כמתכפרין והשתא חמיר בשביעי דלא מרצי וטמא מת בראשון מרצי והיינו טעמא דבשביעי יכול לעשות בטהרה על ידי שליח וחזי למיכל לאורתא אבל בראשון לא אפשר לתקנו ולעשותו בטהרה לכך בדיעבד כשר ומיירי ברייתא דר' חייא [בטומאת התהום דאי איטמי] כהן בטומאת ודאי של שרץ או במת בשביעי שלו אינו מרצה ביחיד אפי' בדיעבד (שהרי אינו מרצה בציבור בתמיד) דהא מכפרין כמתכפרין וציבור טמאי שרץ או בשביעי של מת לא עבדי בטומאה אלא שולחים קרבנותיהם על ידי טהורין כיון דחזו לאורתא אבל בטומאת התהום מרצה כהן ביחיד אבל בבעלים לא מתוקמא ברייתא דר' חייא דכיון דשוחטין וזורקין על טמאי שרץ ושולחים קרבנותיהם ביד טהורים איזה ריצוי ציץ שייך וגם טומאת התהום נמי לא שריא

להו למיעבד אינהו גופייהו כיון דשוחטין וזורקין עליהן ומצו למיעבד ע"י טהורין ועוד יש לפרש דמיירי בכהן שקיבל הדם בטומאת התהום דמת שמרצה לכתחילה לזרוק ולא מהדרי' אטהורין אפי' איכא כהן טהור הא טומאה ידועה לא מרצה לכתחילה אלא מהדרינן אטהורין דטומאה דחוויה היא בציבור וכי האי גוונא צריך לפרש בפרק כיצד צולין (שם פא.). דבעי התם כהן המרצה בתמיד הותרה לו טומאת התהום או לא הותרה ומאי קמיבעיא ליה הא קיימא לן במועדו אפי' בטומאה אלא אי יכול לזרוק בטומאה לכתחילה קמיבעיא ליה כדפרישית ואפי' איכא טהורין: **טומאת התהום דזיבה.** פ"ה כגון ראה בין השמשות של י"ג ספק כולה מן היום או מן הלילה ואין כאן אלא ראייה אחת ספק חציה מן היום וחציה מן הלילה ויש כאן שתי ראיות דזב מטמא בימים ובראיות וקשה דבפרק כיצד צולין (ג"ז שם) לא מצי משכח לרבי יוסי טומאת התהום ולימא כי האי גוונא ונראה לי ברו"ך דבעינן שהספק לא יהא נודע עד לאחר שחיטה ואם אמרו לו לאחר שחיטה ראית בין השמשות סוף יום שלשה עשר הא בעינן טומאת התהום שלא יהא אחד מכיר בסוף העולם לכך בעי התם בשלמא לרבנן משכחת לה דשחטו על זב בשביעי שלו דשוחטין וזורקין על טמא שרץ ואח"כ ראה וסותר אבל לר' יוסי דאמר מקצת היום ככולו ומכאן ולהבא מטמא ולא סתר מידי [היכי משכחת ליה] ורבינו הקשה לימא שראה לפני שחיטה ושחטו עליו וחזר הזב וראה שניה דסתר אפי' לר' יוסי וצריך למנות שבעה דזב תלוי בראיות וליכא לא תחילת היום בטהרה ולא סוף היום ולדידי אתי שפיר דכיון דראה בצפרא מיד היה ספק אולי יראה עוד ביום והוי כנודע הספק קודם שחיטה ורבינו מתרץ בזה דכיון דראייה ראשונה אינה מטמאה במשא א"כ מועיל לו מה ששחטו וזרקו עליו אע"ג דראייה שנייה מצטרפת לראשונה לחייבו מנין שבעה מכל מקום לעולם היה קרוי טמא שרץ בשעת עשיית הקרבן וגם אחר כן לא פקע שמו ויצא ידי פסחו וקשה על פירושו משמעתין (כהן המרצה בציבור היא) וי"ל כגון שראה אחת ב"ג וטבל והעריב שמשו ושחט למחר הפסח ואחרי כן ראה שנייה ומצטרפת ואין זה קרוי נודע הספק קודם שחיטה כיון שטהור גמור בשעת שחיטה וליכא למימר אולי יראה לשני ימים ומצטרפין דלר' יוסי אינה מצטרפת לראשונה. ברו"ך: (תוספות)

אם עון פיגול הרי כבר נאמר [\[ויקרא ז-יח\]](#) לא יחשב אם עון נותר הרי כבר נאמר [\[ויקרא ז-יח\]](#) לא ירצה הא אינו נושא אלא עון טומאה שהותרה מכללה בצבור מאי טומאה אילימא מטומאת שרץ היכא אישתרי אלא טומאת מת ולאו כגון שנטמאו בעלים במת אלמא נטמאו בעלים במת משלחין קרבנותיהן ובמאי אי בנזיר [\[במדבר ו-ט\]](#) וכי ימות מת עליו אמר רחמנא אלא לעושה פסח (ולאו כגון שנטמאו בעלים במת) לעולם בשרץ ושם טומאה בעולם ואיכא דדייק ומייתי הכי עון הקדשים אין עון מקדישין לא מאי טומאה אילימא טומאת שרץ מי אישתריא בצבור אלא לאו טומאת מת ועון קדשים אין עון מקדישים לא לעולם טומאת שרץ ושם טומאה בעולם: יושב: מנלן אמר רבא אמר רב נחמן אמר קרא [\[דברים יח-ה\]](#) לעמוד לשרת לעמידה בחרתיו ולא לישיבה ת"ר לעמוד לשרת מצוה כשהוא אומר [\[דברים יח-ז\]](#) העומדים שנה עליו הכתוב לעכב א"ל רבא לרב נחמן מכדי יושב כזר דמי ומחיל עבודה אימא מה זר במיתה אף יושב במיתה אלמה תניא אבל ערל אונן יושב אינן במיתה אלא באזהרה משום דהוי מחוסר בגדים ושלא רחוצ' ידים ורגלים שני כתובין הבאין כאחד

ה"י אם עון פיגול הרי כבר נאמר לא ירצה ואם עון נותר הרי כבר נאמר לא יחשב. ה"ג לה בת"כ וכן הצעתה בכל מקום וה"ק איזה פסול קרבן מרצה הוא אם עון פיגול דמחשבת חוץ למקומו דאיקרי פיגול כדאמר לקמן בפירקין (דף כח.) פיגול הוא לא ירצה אם אינו לענין חוץ לזמנו תניהו לענין חוץ למקומו הרי כבר נאמר לא ירצה: אם עון נותר. פסול מחשבת נותר שחישב לאוכלו לאחר שנעשה נותר דהיינו מחשבת חוץ לזמנו: הרי כבר נאמר המקריב אותו לא יחשב. והאי קרא בחוץ לזמנו מיתוקמא בפירקין וצספרים שלנו גירסא זו משוּבַּשַׁת צכ"מ בהש"ס ומחליפין המקראות ולאותה הגירסא אינך יכול לפרש נותר זה במחשבת חוץ לזמנו והפיגול במחשבת חוץ למקומו דלא יחשב בחוץ לזמנו כתיב ולריך אתה לפרש נותר ממש ואי אפשר לומר כן שאין הקרבן שקרבנו מתיריו בהכשר נפסל מלרעות ולעלות לשם חובה אם הותיר ממנו: הא אינו נושא כו'. הא כלומר הנה מזינו שאינו נושא אלא עון הטומאה ויש טעם לדבר ליתן נשיאת פסול קדשים זה על טומאה הואיל ומזינו לה היתר אחר שהותרה מכללה בצבור לכתחילה

הילכך יחיד שלא הותרה אללו יבא הליץ וירכה זדיעבד: אילימא טומאת שרץ. מתוקמא זכהן או זבעלים ולמימר דהאי דשוחט וזרק על טמא שרץ ליץ הוא דמרכה: היכא אישתראי. זכבור כיון דלין יחיד נדחה זבור לא עבדי זטומאה: לאו כגון שנטמאו זעלים זמת. זתמיה ומי לא מיירי זטומאת זעלים וקתני משלחין: וכי ימות מת עליו אמר רחמנא. דטמא ראש נזרו וסותר ואין ראוי לקרבנות טהרה עד שיעזרו ימי טומאה ויביא כפרת טומאת נזירותו שתי תורים ואשם וימנה וישלים ויביא קרבנות תגלחתו: אלא זעושה פסח. וש"מ טמא מת משלח פסחו וקשיא לרמי זר חמא: לעולם. טומאת שרץ קאמרינן מהבא לליץ מרכה לשוחט ולזרוק על טמא שרץ ודקשיא לך היכא אישתראי זהן: ושם טומאה זעולם. אשכחן דאישתראי זהן וטעמא גדול זבו להטיל ריזוי ליץ על טומאת שרץ: ואיכא דדייק. לישנא דקראי ומייתינא להך תיובתא דזרייתא לזקני דרום וסייעתא לרמי זר חמא: עון מקדישים לא. טומאת הגוף זין דכהנים זין זבעלים לא מרכה זמאי טומאה קאי דקא ממעט טומאת הגוף: אילימא טומאת שרץ. ונוקמא זקני דרום זכהן דאילו גוף זבעלים לא זעי ליץ שיהי אין נוגע זו זטומאה ולאורתא זטהרה אכיל ליה: היכא אישתראי זכבור. הא כיון דאית להו שוחטין וזרקין על טמא שרץ ויחיד אין נדחה זבור לא עבדי זטומאה: אלא לאו טומאת מת. שאינו משלח קרבנות ולא כהן טמא מת מרכה זקרבן יחיד: לעולם זטומאת שרץ. קאי וקממעט כהן טמא שרץ מלרעות כדאוקמי זקני דרום פסול דמתניתין אטמא שרץ וטומאת זעלים אין לריכין ליץ שיהי קרבן זטהרה קרב ודקשיא לך היכא אישתראי זכבור שום טומאה זעולם אישתראי זהן: לעמוד לשרת. רישיה דקרא כי זו זחר ה' אלהיך מכל שזטיך לעמוד לשרת וגו': לא לישזבה. וכיון דלא נזכרו הוו להו זרים וזר מחיל עבודה: העומדים שם. [לעיל מיניה כתיב] ושרת ככל אחיו הלויים וגו': [אימא מה זר וכו']. וניגמר זמה מזינו בזר שמיחל עבודה וחיזב מיטה אף יושב שמיחל עבודה [רש"י]

תוספות אם עון פיגול הרי כבר נאמר לא ירצה ואם עון נותר הרי כבר נאמר לא יחשב. כך פי' הקונטרס משום דאמרי' לקמן בפירקין (דף כח.) דאיסור רבה דחוץ לזמנו שהוא בכרת מקרא רבה ופרשה רבה בצו את אהרן ואיסורא זוטא דחוץ

למקומו דליכא כרת מקרא זוטא ופרשתא זוטא בפרשת קדושים תהיו והביא ראייה מתורת כהנים ורבינו תם מקיים גירסת הספרים דגרסינן איפכא בפיגול לא יחשב ובנותר לא ירצה דלקמן בפירקין מסקינן דתרוייהו מקרא אחרינא נפקי דכתיב ביה לא ירצה ולא יחשב ומה שנזכר פיגול קודם לנותר אף ע"ג דבקרא כתיב נותר ברישא דהיינו חוץ לזמנו משום דלשון פיגול כתיב בקרא בהדיא: **אם** עון נותר הרי כבר נאמר כו'. לאו נותר ממש [קאמר] כדאמרי' לקמן בפירקין (דף כט.). לאחר שהוכשר יפסל אלא במחשבת נותר דהיינו מחשב לאוכלו חוץ לזמנו: **הא** אינו נושא אלא עון טומאה שהותרה מכללה. וא"ת תיפוק לי דלא משכחת מידי דמיתוקם ביה קרא אלא בטומאה ואומר רבינו תם משום דכתיב גבי ציץ לרצון להם דמשמע דבר שהוא לרצון במקום אחר ולהכי דחיק לאשכוחי הותר מכללן מכל הני דפריך מינייהו (במנחות דף כה.). יוצא ושמאל ובעל מום [וא"ת] (א"כ) נותר ופיגול היכן הותרו מכללן דאיצטריך ליה לא ירצה ולא יחשב ואומר רבינו תם דפיגול הותר מכללו בבמה דלא שייד שם מחשבת חוץ למקומו והא דפריך בהקומץ רבה (מנחות דף כה.). אימא עון יוצא שהותר מכללו בבמה אמר קרא לרצון להם לפני ה' עון דלפני ה' אין עון דיוצא לא חוץ למקומו חשיב שפיר לפני ה' שהמחשבה בפנים ואין לומר דבבמה לא קרינן ליה הותר מכללו כיון דהכשירו בכך כדקאמר התם גבי שמאל דכיון דאסור בפנים אין זה קרוי הכשירו בכך ונותר כדי נסבה ואגב פיגול נקט נותר הואיל ומשכח ביה קרא אע"ג דלא צריך אי נמי נותר הותר מכללו בראשו של מזבח דאיכא למאן דאמר אין לינה מועלת בראשו של מזבח בריש תמיד נשחט (פסחים ד' נט.). ובפ' המזבח מקדש (לקמן ד' פז.) ומיהו פלוגתא דאמוראי היא וקשיא למ"ד [דאית ליה] לינה מועלת מהך ברייתא ונראה דנותר יש ללמדו עון עון מריצוי ציץ ופגול נמי מצינן למילף ואפי' לא משכחת בהו הותר מכללן ולרצון להם איכא לאוקמי כדדרשי' בפ' הבא על יבמתו (יבמות דף ס:.) [להם לרצון ולא לפורעניות] אבל לעובדי כוכבים אפי' לפורענות ועוד י"ל דנותר הותר מכללו במנחת כהנים ומנחת כהן משיח וקומץ וכל דבר שאין לו מתירים אין חייבים עליהן משום פיגול כדתנן פ' ב"ש (לקמן דף מג:.) ואפי' פסולא נמי נראה דליכא מדאמר לעיל בסוף פ"ק (דף יד.) דמודה ר' שמעון בהולכת חטאות הפנימיות ופריך והא"ר שמעון כל שאינו על מזבח החיצון אין חייבין עליו משום פגול ומשני מודה ר' שמעון דפסול מק"ו ומה שלא לשמו הכשר בשלמים פסול בחטאת חוץ לזמנו הפסול בשלמים א"י שיפסל בחטאת משמע דאי לאו ק"ו הוה אמינא דאפי' פסולא ליכא א"כ במנחת כהנים ובמנחת נסכים דליכא ק"ו דלא מיפסל בזו שלא לשמן ליכא פסולא כלל אלמא אשכחן נותר דהותר מכללו לגמרי: **לאו** כגון שנטמאו בעלים במת. תימה מאי קשיא ליה לוקמה בטומאת הדם שנטמא הדם הציץ מרצה דגבי טומאת דם מייתי לה בכולי הש"ס (לקמן מה.). דדם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה ותנן נמי בפסחים (דף עח:.) נטמא הדם

והבשר קיים זורק הדם וי"ל דס"ל להאי לישנא דלית ליה למימר דנושא עון טומאה אלא בכי האי גוונא שהותרה בצבור דהיינו בטומאת בעלים דהותרה לאכול בטומאת הגוף למאי דלא מסיק אדעתיה השתא עון קדשים ולא עון מקדישים: **אי** נימא טומאת שרץ בבעלים היכא אישתראי. דאי סבר שוחטין וזורקין על טמא שרץ וכן טמא מת בשביעי שלו דחשיב כטמא שרץ הא לא עבדי צבור בטומאה כיון דאין יחיד נדחה צבור נמי לא עבדי בטומאה אלא עושין שליח לשחוט בעבורם כיון דאינהו אכלי לאורתא ואי סבר אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ דהשתא צבור עבדי בטומאה א"כ אין הציץ מרצה על היחיד דהא אין שוחטין וזורקין עליו אלא נטמאו בעלים במת וקודם שביעי מרצה ליחיד שהביא פסחו וסייעתא לזקני דרום דאמרי איש איש למצוה וקשה מאי פריך היכא אישתראי לוקמה בכהן שנטמא בשרץ דמרצה בצבור מק"ו דלעיל לרמי בר חמא דלית ליה כמו זקני דרום מכפרים כמתכפרין ועוד כי משני לעולם בשרץ ושם טומאה בעולם הא כיון דשוחטין וזורקין על טמא שרץ א"כ ריצוי ציץ ל"ל הא קרב בטהרה כדפירש רבינו שלמה בסמוך ואי סבר אין שוחטין על טמא שרץ א"כ לא יועיל ציץ כדפירש לעיל אי בשרץ היכא אישתראי וי"ל דמעיקרא בעי לאוקומה בטומאת בעלים בשרץ והוה מצי למפרך ל"ל ריצוי ציץ אלא שפיר פריך היכא אישתראי וכי משני לעולם בשרץ רוצה לומר ולא בטומאת בעלים אלא בטומאת כהן גרידא וכ"ש בטומאת מת וסבר רמי בר חמא טומאת מת מרצה בכהן ביחיד וקצת קשה דלא ה"ל למימר שם טומאה בעולם משמע דטומאת מת בצבור קאמר והלא טומאת שרץ נמי הותרה לכהן מק"ו דלעיל אלא משום דעיקר היתר צבור בטומאת מת כתיבא להכי נקט ליה. ברו"ך: **אימא** מה זר במיתה אף יושב במיתה. פי' בקונטרס דניגמר במה מצינו מה זר מחלל עבודה וחייב מיתה אף יושב שמחלל עבודה במיתה וקשה דגבי ערל ואונן נמי היה לן להקשות כמו כן דליהוי במיתה מבנין אב ונראה דפריך משום דדרשי' לעמידה בחרתיו ולא לישיבה שלא בחר בכהנים יושבים אלא נחשבים כמו ישראלים זרים לכך מחלל עבודה כזר [ומש"ה גם במיתה להוי כזר] ומשני משום דהוי מחוסר בגדים ושלא רחוץ ידים ורגלים [שני כתובים הבאים כאחד דבמחוסר בגדים כתיב ביה מיתה ולא ישאו עון ומתו ובשלא רחוץ ידים ורגלים] נמי כתיב ביה מיתה ולא ימותו ובחנם נכתבה דהא ילפי' חוקה לגזירה שוה אלא למימרא דלא ילפי' מיתה מהא דקרי' רחמנא זר וניחא השתא דהלא (תוספות)

וכל שני כתובים הבאין כאחד אין מלמדין ולמאן דאמר מלמדין שתויי
יין הוה ליה שלישי ושלשה לד"ה אין מלמדין: עומד על גבי כלים על גבי
בהמה על גבי רגלי חבירו פסול: מנלן דתנא דבי רבי ישמעאל הואיל
ורצפה מקדשת וכלי שרת מקדשים מה כלי שרת לא יהא דבר חוצץ בינו
לבין כלי שרת אף רצפה לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הרצפה וצריכא דאי
אשמעינן כלי משום דלאו מינא דבשר נינהו אבל בהמה דמינא דבשר הוא
אימא לא ואי אשמעינן בהמה דלא מינא דאדם הוא אבל חבירו דאדם
הוא אימא לא צריכא תניא רבי אליעזר אומר רגלו אחת על הכלי ורגלו
אחת על הרצפה רגלו אחת על האבן ורגלו אחת על הרצפה רואין כל
שאילו ינטל הכלי ותנטל האבן יכול לעמוד על רגלו אחת ויעבוד עבודתו
כשירה ואם לאו עבודתו פסולה בעי רבי אמי נדלדלה האבן ועמד עליה
מהו היכא דאין דעתו לחברה לא תיבעי לך דודאי חייצא כי תיבעי לך
דדעתו לחברה מאי כיון דדעתו לחברה כמה דמחבר' דמיא או דילמא
השתא מיהא הא תלישא רבה זוטי בעי לה הכי בעי רבי אמי נעקרה האבן
ועמד במקומה מהו מאי קא מיבעיא ליה כי קדיש דוד רצפה עליונה
קדיש או דילמא עד לארעית דתהומא קדיש ותיבעי ליה כל העזרה כולה
לעולם פשיטא ליה דעד ארעית דתהומא קדיש והכי קמיבעיא ליה דרך
שירות בכך או אין דרך שירות בכך תיקו: קיבל בשמאל פסול ור"ש
מכשיר: ת"ר באצבע ולקח מלמד שלא תהא קבלה אלא בימין [ויקרא ד-](#)
[כה](#) באצבע ונתן מלמד שלא תהא נתינה אלא בימין אמר ר"ש וכי נאמרה
יד בקבלה אלא באצבעו ונתן שלא תהא נתינה אלא בימין הואיל ולא
נאמרה יד בקבלה קיבל בשמאל כשר ור"ש ממה נפשך אי אית ליה גזירה
שוה כי לא נאמרה יד בקבלה מאי הוי ואי לית ליה גזירה שוה כי נאמרה
יד בקבלה מאי הוי אמר רב יהודה לעולם לית ליה גזירה שוה והכי קאמר
וכי נאמר יד ימין בקבלה הואיל ולא נאמר יד ימין בקבלה קבל בשמאל
כשר א"ל רבה א"ה אפילו נתינה נמי ועוד וכי לית ליה לר"ש ג"ש והתניא
ר"ש אומר כל מקום שנאמר יד אינה אלא ימין אצבע אינה אלא ימין
אלא אמר רבא לעולם אית ליה ג"ש והכי קאמר וכי נאמרה יד בקבלה
הואיל ולא נאמר' יד בקבלה אלא אצבע ואי אפשר לקבלה באצבע קיבל

בשמאל כשר אמר ליה רב סמא בריה דרב אשי לרבינא איפשר דעביד ליה
אזן לשפת מזרק ומקבל בה אלא אמר אביי

רפ"י שני כתובין הבאין כאחד. דבתרוייהו כתיב קראי למיתה בסנהדרין באלו
הן הנשרפין וטובא קשיא לי בגוה חדא דמה לו ללמוד מהן הא מיתה בגופה כתיב
דכיון דזר הוא והזר הקרב יומת דהא מחוסר בגדים נמי הכי ילפינן ליה בסנהדרין
אין בגדיהן עליהן אין כהונתן עליהן והווי להו זרים ועוד א"כ חילול עבודה לא
נילף מיניה דבחילול נמי קראי טובא איכא: הואיל ורלפה מקדשת. לעמוד לשרת
שהרי דוד קידשה בשתי תודות ובשיר של פגעים כדאמרין לקמן בשמעתין כי
קדיש דוד כו': וכלי שרת מקדשין. כדכתיב וימשחם ויקדש אותם (במדבר ז): לא
יהא דבר חולץ בין כהן לכלי שרת. בקבלת הדם כדכתיב ולקח הכהן (ויקרא ז)
שתהא לקיחה בעלמו של כהן: וריכא. למיתני במתני' חליצת כלים ובהמה ורגל
חזירו לפי הסדר שנסנו בה: ללא מינא דבשר אדם הוא. וכיון דאינו ממין אדם
כלל הוי מין בשאינו מינו וחולץ: רגלו אחת על האבן. שמוטלת על הרלפה ואינה
מן הרלפה: נידללה. אבן אחת מאבניה מקביעותה ומתנענעת ברלפה: נידללה.
לכאן ולכאן: נעקרה. לגמרי והגומא נראית שם ועמד בגומא ועבד: כי קדיש דוד.
שהיה מקדש אותה בשתי תודות ובשיר של פגעים כדתנן במס' שבועות (דף יד.
טו:): תיבעי ליה כל העזרה כולה. שנטלה רלפה שלה: דרך שירות בכך. מי הוי
אורח ארעא ומיקרי שירות או לא: בארבעו ולקח. דכתיב ולקח הכהן מדם
החטאת בארבעו ונתן על קרנות הטילו הכתוב לארבע בין קבלה לזריקה דורשהו
לפניו ולאחריו לומר שלא יהיו אלא בימין דילפינן לקמן בשמעתין כל מקום
שנאמר ארבע אינו אלא ימין: וכי נאמרה יד בקבלה. קס"ד דאם נאמרה בה יד
הוא ר"ש מודה בה אבל בארבע לא יליף בה ימין לקמן בעי לה ומשנין לה: אלא
בארבעו ונתן כו'. בהא מודינא לך דזריקת חטאת בעיא ימין: ור"ש. דאמר אי
הוא כתיב בה יד הוא יליף לה ימין ומארבע לא יליף: ממה נפשך אי אית ליה
ג"ש. דילפינן יד יד דקמינא ממאורע דכתיב ביה על בהן ידו הימנית אף כל מקום
שנאמר יד אינה אלא ימין: כי לא נאמר יד בקבלה מאי הוי. הרי נאמר בה ארבעו
ונילף ארבע נמי מהתם דכתיב במאורע וטבל הכהן את ארבעו הימנית:

ה"ג לעולם לית ליה ג"פ וה"ק וכי נאמר יד ימנית כו': אלא אמר רבא לעולם אית ליה ג"פ וה"ק וכי נאמר צה יד בקבלה. אי הוה כתב יד שהיה ראויה לאחוז בכלי ולקבל הדם הוא איכא למידרס נמי אקבלה והואיל ולא נאמר כאן יד אלא אצבע ואי אפשר לקבל דם בכלי באצבע לצדה ע"כ משום נתינה הוא דכתיב צה שהוה ראוי לה ולא משום קבלה נמצא שאף אצבע לא נאמר צו לפיכך קיבל בשמאל כשר: אוזן. כמו שעושים לכדים של חרס שקורין מאניק"ו: ומקבל ציה. צהווא אוזן מקבל את הדם באצבע שתוחב אצבעו לתוכה ונושא את המזרק ומקבל: (כ"ט)

תוספות זר הוי קרא שלישי וא"כ ליהו שלשה כתובין הבאין כאחד ולמאי דפרישית אתי שפיר דמיתה דמחוסר בגדים לא מיתורא אלא משום דאשכחן דזר הוי במיתה ולכך אמרינן דלא ילפינן מיתה מהא דקרייה רחמנא זר ולפירוש הקונטרס דיליף מבינייא קשה דהוה ליה שלשה כתובים הבאין כאחד ובקונטרס פירש וה"ה נמי דמצי למימר משום דהוה זר ושלא רחוף ידיים ורגלים שני כתובים הבאין כאחד דהא מחוסר בגדים גופיה לא כתיבא ביה מיתה אלא משום דזר הוא וחדא מינייהו נקט ואי איפשר לומר כן דבהדיא אשכחן מיתה במחוסר בגדים בפרשת ואתה תצוה ומיהו פירוש הקונטרס על כרחין עיקר דבסנהדרין סוף פרק הנשרפין (דף פג: ושם ד"ה אין) יליף בהדיא מחוסר בגדים במיתה משום דהוה להו זרים דאין בגדיהם עליהם אין כהונתן עליהן ומיתה דכתיבא בפרשת ואתה תצוה מפרש ה"ר יעקב מאורלינש דבמכנסים כתיב וקרא דוחגרת דדריש מיניה בריש פירקין בסנהדרין אין בגדיהם עליהם אין כהונתן עליהם והוה להו זרים איצטריך לשאר בגדים ומיניה לא הוה ילפינן מכנסים דלא כתיבא בהדיא פרשתא ומיהו למאן דמרבי ביומא (דף ה:) מכנסיים מוזה הדבר [וי"ו מוסיף על ענין ראשון] קשה מיתה דכתב רחמנא גבי מכנסים למה לי ועוד קשה לפירוש הקונטרס דליהו זר ומכנסים ושלא רחוף שלשה כתובים: **הואיל** ורצפה מקדשת. דוד קידשה כדפירש בקונטרס ואע"ג דשלמה בנה הבית דוד קידשה כדאמר לקמן בשמעתא כי קדיש דוד וכו' ובירושלמי דפרק ב' דשבועות אמרינן דוד זה מלך גד זה נביא ומה שפירש בקונטרס שקידשה בשתי תודות ובשיר אינו כן דעזרה אינה מקדשה בשתי תודות אלא בשירי מנחה כדאיתא בשבועות (דף טו.): **הואיל** ורצפה מקדשת. פירוש דמקדשת האדם לעבוד עבודה שם דאינו יכול לעבוד במקום אחר וכלי שרת פירוש בגדי כהונה מקדשין האדם לעבוד עבודה מה כלי שרת לא יהא דבר חוצץ בינו לבין כלי שרת דהא כתיב על בשרו כדאמרינן לעיל (דף יט.) ובגדי כהונה קרי להו כלי שרת כדאמר לעיל (דף יג.) שתהא בכהן כשר ובכלי שרת ובקונטרס פי' שבכלי שרת ממש שלא יהא דבר

חוצץ בין כהן לכלי שרת בקבלת הדם כדכתיב ולקח הכהן שתהא לקיחה בעצמו של כהן ואם תאמר מדחשיב ליה הכא חציצה ולעיל נמי דפריך ותיפוק לי משום חציצה וגבי ההוא דכריך ידיה בשיראי (פסחים דף נז.) אלמא לקיחה עיי ד"א לא שמה לקיחה ובפי לולב הגזול (סוכה דף לז.) קאמר רבא דלקיחה עיי דבר אחר שמה לקיחה ויש לומר דהתם [לא] מיירי כגון דכריך ידיה בסודר ונוטל לולב דהא ודאי לא הוי לקיחה אלא דכריך ליה ללולב בסודרא ונוטלו ובאותו ענין מייתי רבא ראיא מאזוב וכן צריך לומר מתוך שמעתא דהתם דקאמר רבא גופיה מין במינו אינו חוצץ הא בשאינו מינו חוצץ ואמאי והא לקיחה עיי דבר אחר שמה לקיחה ושמה חד מינייהו רבה ולמאי דפרישית ניחא דכי כריך ליה ללולב בסודר אף על פי שאינו חיבור גמור הוי כמו בית יד ולהכי חשיב ליה לקיחה וקצת קשה מההיא דיומא (דף נח.) דקאמר הניח מזרק בתוך מזרק מהו מאי קא מיבעיא ליה הא כי האי גוונא הויא לקיחה על ידי ד"א שמה לקיחה דליהוי חיצון בית יד לפנימי ויש לומר דאי אחיז ליה חיצון בדופניו שמטלטל הפנימי על ידו הכי נמי דהויא לקיחה מטעם בית יד אלא הכא במאי עסקינן כגון שנושא החיצון מתחתיו דלא מהני כלל לפנימי: (תוספות)

דף - **כד** - **ב**

במקרא נדרש לפניו ולאחריו קמיפלגי אמר אביי הא דרבי אלעזר ברבי שמעון מפקא מדאבוה ומפקא מדרבנן דתניא רבי אלעזר ברבי שמעון אומר כל מקום שנאמר אצבע בקבלה שינה בקבלה פסול בנתינה כשר וכל מקום שנאמר אצבע בנתינה שינה בנתינה פסול בקבלה כשר והיכן נאמר אצבע בנתינה דכתיב **שמות כט-יב** ולקחת מדם הפר ונתת על קרנות המזבח באצבעך וקסבר מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו ולאחריו: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינה אלא ימין קא סלקא דעתין תרתי בעינן כדכתיב **ויקרא ד-כה** **לד** ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ויליף ממצורע דכתיב **ויקרא יד-טז** וטבל הכהן את אצבעו הימנית והרי קמיצה דלא כתיב בה אלא כהונה ותנן קמץ בשמאל פסול אלא אמר רבא או אצבע או כהונה אי"ל אביי הרי

הולכת אברים לכבש דכתיב בהו כהונה דכתיב [ויקרא א-יג](#) והקריב הכהן את הכל [והקטיר] המזבחה ואמר מר זו הולכת אברים לכבש ותנן הרגל של ימין בשמאלו ובית עורה לחוץ [כי אמרינן] או אצבע או כהונה בדבר המעכב כפרה דומיא דמצורע והרי קבלה דכתב בהו כהונה ודבר המעכב בכפרה הוא ותנן קבל בשמאל פסול ור"ש מכשיר ר"ש תרתי בעי מי בעי ר"ש תרתי והתניא רבי שמעון אומר כל מקום שנאמר יד אינו אלא ימין אצבע אינו אלא ימין אצבע לא בעיא כהונה כהונה בעיא אצבע ואלא כהן למה לי בכיהונן והרי זריקה דלא כתב בהו אלא כהונה ותנן זרק בשמאל פסול ולא פליג רבי שמעון אמר אביי פליג בברייתא דתניא קיבל בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר זרק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אלא הא דאמר רבא יד יד לקמיצה רגל רגל לחליצה און און לרציעה למה לי מדרבה בר בר חנה נפקא חד לקומץ וחד לקידוש קומץ

ר"ש נדרש. ר"ש סבר מקרא נדרש לאחריו ולא לפניו הילכך אלצע אונתן דכתיב בתריה קאי ולא אולקח דכתיב לקמיה ורבנן סברי מקרא נדרש לפניו ולאחריו: מפקח מדאצוה. מולאת מכלל דברי אצו ומכלל דברי חכמים: כל מקום שנאמר אלצע בקבלה. ולא בנתינה כגון האי קרא דלעיל דר' אלעזר בר"ש דריש אלצע אולקח דהיינו לפניו ולא אונתן: שינה בקבלה. שקיבל בשמאל וקאמר לך במקום שנכתב קס תתנו ולא במה שלא נכתב בו: ולקחת מדם הפר. דפר המילואים כתיב: ולא לפני פניו. ללא דריש להאי באלצע דמילואים אולקחת ולא לאחריו ללא דריש להאי באלצעו דחטאת יחיד (ויקרא 7) אונתן והיינו פליג אדאצוה דאצוה סבר לאחריו ולא לפניו ואדרבנן דאינהו סברי בין לפניו בין לאחריו: וכהונה. כגון הכהן או הכהנים: תרתי בעינן. אלצע וכהונה כגון האי קרא דכתיב גבי זריקת חטאת ולקח הכהן מדם החטאת באלצעו וקאמר רבי יוחנן דהכא ימין בעי דגמר ממאורע עשיר דכתיב ביה אלצע וכהונה ומפרש ביה ימנית: הרגל של ימין. נושא ביד שמאל לכבש מקום דרגל ימין קרבה תחילה עם הראש כדקיימא לן בפ"ב דסדר יומא (דף כה). והילכך מוליך הראש בימין שהוא חשוב והרגל בשמאל: ובית עורה לחוץ. כלפי העם ומקום החתך כלפי המוליך דהכי שפיר שלא יראה החתך: המעכב כפרה. דומיא דהזאה של מאורע כגון קמיאה אצל הולכת איברים ללא מעכבא כפרה דהוא עצמו שלא הוקטרו אימורין כשר לא

בעיא ימין: קבלה כתב זה כהונה. דכתיב והקריבו בני אהרן הכהנים ואמר מר זו קבלת הדם: ואלא כהן למה לי. בקבלה הא כתיב בני אהרן אי לאו לאגמורי אימין אתא: ככיהונו. בבגדי כהונה: זרק בשמאל פסול ור"ש מכשיר. אשאר כל הזבחים ללא כתב זהו אלצע אללא וזרקו הכהנים אבל בזריקת חטאת מודה ר"ש כדאמר לעיל באצבעו ונתן שלא תהא נתינה אללא בימין: ואלא הא דאמר רבא. במנחות בפ"ק (דף י.) יד יד לקמיצה בפרשת מצורע עשיר כתיב על תנוך און הימנית ועל זהן ידו הימנית ועל זהן רגלו הימנית וקרא יתירא הוא כדמפרש התם וקאמר רבא יד דמצורע אתי לג"ש למיגמר יד דקמיצה מינה שיהא בימין והיכא כתב יד בקמיצה וימלא כפו ממנה: לחליצה. שיהא בימין: למה לי. יד בקמיצה: מדרבה בר בר חנה נפקא. להא כהונה כתיב: לקידוש קומץ. בכלי שרת שיהא בימין שיאחז הכלי שהוא מקדש בו בידו הימנית: (רש"י)

תוספות במקרא נדרש לפניו ולאחריו קמיפלגי. הא דפליגי אמוראי בפרק השואל (ב"מ דף צה.) במקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו ופריך ממתניי דהשואל לא מצי למימר דההיא ר"ש דלא דריש קרא לפניו דהתם הוי מטעמא דהוי"ו מוסיף על ענין ראשון ומודה ר"ש כדאמר בהקומץ רבה (מנחות דף יט.) היינו טעמא דר"ש והביא וי"ו מוסיף על ענין ראשון וגבי ולקח ונתן לא אמרינן וי"ו מוסיף על ענין ראשון וא"כ לילף קבלה מנתינה בימין כדפי התם בקונטרס דאצבעו הפסיק הענין בין ולקח לונתן ופי' קמא דקדושין (דף טו:) משמע דכולי עלמא דרשינן מקרא לפניו בלא וי"ו מוסיף על ענין [וא"כ איכא] למילף קבלה מנתינה דפריך ונקיש מזוזה לתלמוד תורה ובפ"ק דראש השנה (דף ט:) דרשי כולי עלמא מקרא לפניו ובפלגי פניו ולאחריו פליגי ובסמוך קשה טפי דקאמר רבי אלעזר בר"ש כל מקום שנא' אצבע בנתינה שינה בנתינה פסול בקבלה כשר כגון ולקחת מדם הפר ונתת על קרנות המזבח באצבעך וקסבר מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו ולאחריו נימא וי"ו מוסיף על ענין ראשון ושמא רבי אלעזר בר"ש לית ליה וי"ו מוסיף א"י לא דרשינן וי"ו מוסיף כדי לדרוש המקרא לפני פניו: והרי זריקה ונתן זרק בשמאל פסול. אפילו בשאר זבחים ולא פליג ר"ש אמר אביי פליג בברייתא ופרש"י זרק בשמאל בשאר קרבנות אבל בחטאת מודה ר"ש דבעי ימין כדאיתא בברייתא לעיל והקשה הרב ר' יעקב מאורלינש מאי קושיא ואמאי פליג ר"ש בברייתא נהי דלא כתב אלא כהונה מ"מ אתיא מהיקשא דזאת התורה דאמר לקמן סוף דם חטאת (דף צח.) ובמנחות סוף התודה (דף פג.) מה חטאת אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית אף כל וכו' ופריך ידו הימנית מדרבה בר בר חנה נפקא דכל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינה אלא ימין ומשני

כדי נסבה אי נמי סבר לה כר"ש דכהונה בעיא אצבע משמע בהדיא דר"ש יליף שאר קרבנות מחטאת והשיב לו ר"ת דלא גרסינן והרי זריקה דאינה משנה בשום מקום אלא גרסינן והרי מליקה ומשנה היא לקמן בפרק חטאת העוף (דף סח.) דתנן כל הפסולין שמלקו מליקתן פסולה ואין מטמאין בגדים אבית הבליעה מלק בשמאל או בלילה כו' והש"ס הביאה בקוצר שכן דרך הש"ס לקצר כמה משניות והסופרים טעו וכתבו במקום מליקה זריקה ועופות לא אתו בהיקשא דזאת התורה אבל זריקה בשאר קרבנות פסל שפיר בשמאל דיליף בהיקשא דזאת התורה כדמשמע שילהי דם חטאת (לקמן דף צח.) ובסמוך נמי גרסינן בברייתא מלק בשמאל פסול ור"ש מכשיר ועוד אומר ר"ת דאפילו גרסינן זרק מצינו למימר דההוא תנא דוזאת התורה דמפיק ימין מחטאת סבר לה כר"ש דכהונה בעיא אצבע אבל ר"ש לא סבר לה כוותיה למילף ימין בזריקה בשאר קרבנות מחטאת משום דזריקה לא ילפינן מהזאה וקשה על זה מעיקרא כי פריך והרי זריקה דלא פליג ר"ש דילמא היינו משום דיליף מהיקי שא ויש לומר דעדיפא משני פליג בברייתא וקשה לפר"ת דאפילו גרם בברייתא מלק על כרחיך אמת הוא דמכשיר ר"ש זריקה בשמאל כדמוכח בסמוך ובפ"ק (לעיל דף יא.) דאמר ומאי טעמא דר"ש בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם והיינו בזריקת אשם דבקבלה לא איירי דאפי' חטאת נמי לא בעי ימין בקבלה לר"ש דאמר לעיל וכי נאמרה יד בקבלה (לר"ש) כו' וצריך לתרץ דהאי תנא סבר לה כוותיה בחדא ואם תאמר לפירוש רבינו תם נמי דגרסינן מלק הא מליקה נפקא לן בפ"ק דחולין (דף כב.) ימין אפילו לר"ש מדכתיב ואת השני יעשה עולה כמשפט דרשינן כמשפט חטאת בהמה דאינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית והתם נמי פריך ימנית מדרבה בר בר חנה נפקא ומשני כר"ש דכהונה בעיא אצבע וי"ל דמליקה שהיא כנגד שחיטה לא נפקא והתם בהזאה מיירי דבעיא ימין אבל מהיקי שא לא ילפינן עופות מחטאת בהמה ולכך איצטריך נמי כמשפט התם א"נ ההוא תנא סבר כתנא דפליג עליה דר"ש לעיל ופוסל קבלה בשמאל משום דמקרא נדרש לפניו ולאחריו ומוקי אצבעו דכתיב גבי חטאת גם על קבלה ולדידהו ילפינן שפיר מליקה בימין מחטאת דקבלה לא שייך למילף דליתיה בעוף וילפינן מליקה אבל ר"ש דאמר קבל בשמאל כשר ולית ליה ימין בחטאת בהמה אלא בהזאה לחודה בעולת (תוספות)

ולר"ש דלא בעי קידוש קומץ ולמאן דאמר לר"ש נמי בעי קידוש קומץ בשמאל אכשורי מכשר יד יד דרבא למה לי אי לקמיצה עצמה מדרב יהודה בריה דרבי חייא נפקא דאמר ר"י בריה דרבי חייא מאי טעמא דרבי שמעון [דאמר קרא] [\[ויקרא ו-י\]](#) קודש קדשי' היא כחטאת וכאשם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם לא נצרכא [אלא] לקומץ מנחת חוטא סדי"א הואיל ואמר ר"ש שלא יהא קרבנו מהודר כי קמץ לה בשמאל נמי תיתכשר קא משמע לן: מתני'

נשפך הדם על הרצפה ואספו פסול: **גמ'** תנו רבנן [\[ויקרא ד-ה\]](#) ולקח הכהן המשיח מדם הפר מדם הנפש ולא מדם העור ולא מדם התמצית מדם הפר דם מהפר יקבלנו דאי סלקא דעתך מדם הפר כדכתיב מדם ואפילו מקצת דם והאמר רב השוחט צריך שיקבל את כל דמו של פר שנאמר [\[ויקרא ד-ל\]](#) ואת כל דמו ישפוך אלא מדם הפר דם מהפר יקבלנו וקסבר גורעין ומוסיפין ודורשין גופא אמר רב יהודה אמר רב השוחט צריך שיקבל את כל דמו של פר שנאמר [\[ויקרא ד-ז\]](#) ואת כל דם הפר ישפך והא בשיריים כתיב אם אינו ענין לשיריים דהא ליתיה לכוליה דם תניהו ענין בקבלה אמר רב יהודה אמר שמואל השוחט צריך שיגביה סכין למעלה שנאמר [\[ויקרא ד-ה\]](#) ולקח מדם הפר ולא מדם הפר ודבר אחר ודם סכין במאי מקנח ליה אמר אביי בשפת מזרק כדכתיב [\[עזרא א-י\]](#) כפורי זהב אמר רב חסדא אמר רב ירמיה בר אבא השוחט צריך שיתן

ר"י ולרבי שמעון דלא בעי קידוש קומץ. כדאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כו.) שלא בכלי שרת פסולה ורבי שמעון מכשיר: ולמ"ד נמי ר"ש בעי קידוש קומץ. דאיכא אמוראי דפליגי התם במילתיה דר"ש ואיכא למ"ד הכל מודים בקומץ שטעון קידוש וכי קאמר ר"ש כשרה בהקטרה קאמר אם נטלו מתוך כלי שרת לאחר שקידשו והקטירו זידו: בשמאל אכשורי מכשר. לקדש דלא עדיף קידוש הקומץ מהקבלת הדם דמכשר לה רבי שמעון בשמאל: אי לקמיצה גופה. שתהא בימין דלר"ש לא נפקא ליה מוקמץ הכהן דהא אמרו לעיל דבעינן לרבי שמעון אכזב מדר' יהודה נפקא: מאי טעמא דר' שמעון. דמכשר הקטרת קומץ שלא

בכלי אם העלן למזבח זידו אמר קרא במנחה קדש קדשים הוא להכי איתקש מנחה לחטאת ואשם לומר לך בא לעבודה זיד עבודה זימין כחטאת שזריקה דמה זימין במתן אצבע ולא בכלי ובעיא ימין דכתיב בה אצבע וכהונה: בא לעבודה בכלי עבודה בשמאל כאשם. שזריקה בכלי והיא כשרה בשמאל לר"ש כדאמר לעיל זרק בשמאל פסול ור' שמעון מכשיר אלמא אי בעי זיד עזיד אי בכלי עזיד וממילא נפקא קמיא דהא עבודה זיד היא ולא עבודה כלי: לקומץ דמנחת חוטא. שתיא קמיאתו זימין: דהואיל וא"ר שמעון. בפ"ק דמנחות (דף ו. א.) דזין הוא שתיא מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה שלא היא חוטא נשכר ומפני מה לא הטעינה שלא היא קרבנו מהודר סד"א קמיאת שמאל תתכשר בה קמ"ל יד יד דרבא כולה שמעתי במנחות: מתני' נשפך על הרצפה. מואר בהמה שלא נתקבל בכלי: גמ' מהפר יקבלנו. שאם נשפך מן האור על הרצפה ואספו פסול שהרי לא נתקבל מהפר דאי ס"ד דהאי מ"ס דכתיבא במדס דרשינן ליה כדכתיב דמשמע מקלת הדם יקבל והאמר רב כו': גורעין. אות מתיבה זו ומוסיפין אותה על חזירתה ודורשים כר"ש בסדר יומא: בשפיכת שריים כתיב. ולא בקבלה: דהא ליתיה לכוליה דס. שכבר ניתן ממנו על הקרנות: סכין למעלה. שלא יפול דם הסכין על המזרק: ודבר אחר. סכין: בשפת מזרק. ולא לתוכן: כפורי זהב. קרי למזרקין בספר עזרא על שם קינוח כדאמר במסכת חולין (דף ח:.) אי איכא בליתא דפריסא למכפריה א"נ ובעי לכפורי ידיה בהוא גברא גבי נירון קיסר (גיטין דף נו.). לריד שיתן (רש"י)

תוספות העוף נמי לא הוה בעי ימין במליקה אלא בהזאה דווקא וא"ת וכיון דרי שמעון פליג במליקה אי"כ מתני' דפרק חטאת העוף (לקמן דף סח.) דמלק בשמאל כו' לא אתיא כרבי שמעון והא על כרחין כרבי שמעון אתיא מדקתני סיפא או בלילה אינו מטמא בגדים אבית הבליעה ומפרש טעמא משום דכל שפסולו בקדש אינו מטמא בגדים אבית הבליעה ומפרש בגמרא דכיון דהך שחיטה מתרת את האיסור פ"י שאם עלה לא ירד והיינו כרבי שמעון דלרבי יהודה נשחטה בלילה תרד דממעט לה מזאת היא העולה בפירקין וי"ל דההוא תנא סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא אי נמי אפי' רבי יהודה מודה בעופות דלא ירדו משום לילה דכיון דהוה פסולן בקודש דלא כתיב שלשה מייעוטי אלא בבהמה וא"ת דבריש מזבח מקדש (לקמן דף פג:.) מפקי רבי עקיבא

ורבי יוסי הגלילי מעולה וכבשים דמזבח מקדש את הראוי לו ומאן דדריש מכבשים פוסל הרבה בעוף יותר מבבהמה וי"ל דרבי יהודה סבר כמאן דדריש מעולה ולא מהכבשים או משאר דרשות דהתם ורבינו שמואל מיישב גירסת הספרים ומפרש והרי זריקה דלא כתיב אלא כהונה ותנן זרק בשמאל פסל ולא פליג רבי שמעון דמכיון דתנן כל הזבחים שקיבל בשמאל פסל כל שכן זריקה שהיא עיקר כפרה ולא פליג רבי שמעון כי אם על קבלה ואי הוה פליג אזריקה הוה ליה לאשמועינן כח דהיתירא דמכשיר ר' שמעון בזריקה וכ"ש בקבלה וצ"ע אי מצי לפרש הכי לשון ותנן זרק בשמאל פסל והא דאמרי' בפרק כל הפסולין (לקמן דף לב.) קבל בימין ונתן בשמאל יחזור לימין והיינו משום הזריקה דבעי ימין דאי משום הולכה מפני מה הא לא כתיב בה אצבע ואמאי פסל ותו דרבי שמעון הוה ליה לפלוגי ולהכשיר משום דעבודה שאפשר לבטלה הוא ושמא לכתחילה קאמר יחזור לימין שלא יעשה זריקה בשמאל אבל בדיעבד זרק בשמאל כשר א"נ משום הולכה נמי קאמר דלכתחילה יחזור לימין אבל בדיעבד כשר א"נ מיירי בחטאת דמודה ר' שמעון דבעי ימין בזריקה וא"ת וכיון דילפינן אצבע דחטאת בגזירה שוה מאצבע דמצורע דהויא בימין היכי ילפינן ימין בשאר קרבנות מחטאת בהיקישא דזאת התורה הא פלוגתא דאמוראי היא בריש איזהו מקומן (לקמן דף נ.) אי דבר הלמד מגזירה שוה חוזר ומלמד בהיקש או לא ונראה מתוך כך דכל שכן דניחא הכא טפי דהכי פריך והרי זריקה דלא כתיב בה אצבע ולא פליג ר' שמעון ואע"ג דדרשי' ימין מהיקישא דחטאת הניחא למאן דאמר דבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בהיקש אלא למאן דאמר אין חוזר ומלמד בהיקש אמאי לא פליג ר' שמעון והשתא הא דמשני בפ"ק דחולין (דף כב.) סבר לה כרבי שמעון דכהונה בעיא אצבע היינו כמאן דאמר חוזר ומלמד בהיקישא אבל רבי שמעון דמכשר בברייתא הכא שמאל בזריקה לא בעי למילף ימין בהיקישא דזאת התורה מחטאת דסבר דזריקה מהזאה לא ילפינן ואידך שינויא דמשני בפרק התודה (מנחות דף פג.) כדי נסבה הוי כמאן דאמר אין חוזר ומלמד בהיקישא ומיהו בפרק קמא דחולין (דף כב.) לית שינויא דכדי נסבה אבל בסוף דם חטאת (לקמן דף צח.) משני תרוייהו ומיהו אפשר דהכא מודו כולי עלמא דחוזר ומלמד בהיקישא כיון דמצורע חול דהוא מלמד ראשון ותירוץ זה אנו צריכין בסמוך [דדריש] בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת והיינו היקש וחטאת גופיה מגזירה שוה דמצורע ילפינן לה ואם תאמר מאי פריך והרי זריקה דלא כתיב אצבע אלא כהונה ופסולה ולא פליג רבי שמעון [מת"ק] נמי הוה ליה למיפרך אמאי פסל שהרי בחטאת בעי אצבע בברייתא כדאמר באצבעו ולקח וגם אמרו דתנא קמא סבר מקרא נדרש לפניו אבל מכהונה לא יליף ואי פסול בזריקת שמאל בשאר קרבנות מהיקישא דזאת התורה א"כ מאי פריך מר' שמעון ונראה לי דמדרבנן לא הוה בעי למיפרך דהוה מצי למימר דטעמא דרבנן לאו משום דאצבע נדרש לפניו וברייתא דתני באצבעו ולקח לדברי ר' שמעון

נקטיה וטעמא דרבנן דפסלי שמאל בקבלה משום דכתיב ולקח הכהן מן הדם וסברי רבנן כהונה לא בעיא אצבע וכן משמע פרק דם חטאת (לקמן דף צח.) דפריך ימין מדרבה בר בר חנה נפקא ומשני ימין כדי נסבה ואיבעית אימא כרי שמעון דאמר כהונה בעיא אצבע מכלל דלרבנן כהונה לא בעיא אצבע ולכך הוצרך לשנויי כדי נסבה ולרבנן דכתיב בהו בזריקה בשאר קרבנות כהן משמע ימין ולא צריך למילף מאצבע דחטאת. ברו"ך: גורעין ומוסיפין ודורשין. לא שייך למיפרך סכינא חריפא אפסקא קראי אלא כשמחסר תיבה אחת כי ההיא דיש נוחלין (ב"ב דף קיא:) ואם תאמר תיפוק לי מדממעטינן דם סכין כל שכן שעל הרצפה ויש לומר דדילמא דם סכין גרע משום דנתקבלה בפסול אי נמי אי לאו טעמא דגורעין ומוסיפין ודורשין הוה אמינא דמדם הפר ולא מדם הפר ודבר אחר אתא למעוטי שעל הרצפה אבל דסכין שפיר דמי: בשפת מזרק. [פירש"י] בחוץ ולא שיפול [לתוכו פי'] בתוך המזרק דאם כן הוה ליה דבר אחר [ואין להקשות] דגבי הזאה דפרה אמרינן גמר להזות מקנח ידיו בגופה של פרה בפרק קמא דמנחות (דף ז:): אבל הכא לא מקנח ליה לסכין בגופה של פרה לפי שאז היה הסכין מלא נימין ולא היה עוד נאה לשחוט ומיהו בההיא שמעתא גופה גבי פרה אמרינן בשלמא ידו מקנח לה בגופה של פרה אלא אצבעו במאי מקנח אמר אביי בשפת מזרק והשתא ידו נמי ליקנח בשפת (תוספות)

דף - כה - ב

ורידין לתוך הכלי איתמר נמי אמר רב אסי אמר רבי יוחנן ורידין צריך שיראו אויר כלי בעא מיניה רבי אסי מרבי יוחנן היה מקבל ונפחתו שולי מזרק עד שלא הגיע דם לאויר מהו אויר שאין סופו לנוח כמונח דמי או לא כמונח דמי אמר ליה תניתוה חבית שמונחת תחת הזינוק מים שבתוכה ושבחוצה לה פסולין צירף פיה לזינוק מים שבתוכה פסולין ושבחוצה לה כשירין האי מאי בעי מיניה אויר שאין סופו לנוח וקא פשט ליה אויר שסופו לנוח תרתי קא בעי מיניה אם תימצי לומר אויר שאין סופו לנוח לאו כמונח דמי אויר שסופו לנוח מאי רב יוסף מתני הכי רב כהנא מתני חבית בעא מיניה ופשט ליה חבית רבה מתני חבית בעא מיניה ופשט ליה מזרק אי אתה מודה במזרק שאי איפשר לו בלא זינוק תנן

התם נתן ידו או רגלו או עלי ירקות כדי שיעברו מים לחבית פסולין עלי קנים ועלי אגוזים כשירה זה הכלל דבר המקבל טומאה פסולין דבר שאינו מקבל טומאה כשירין מנא הני מילי דאמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בר אבא אמר קרא [\[ויקרא יא-לו\]](#) אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור הוייתן על ידי טהרה תהא אמר רבי חייא אמר רבי יוחנן זאת אומרת אויר כלי ככלי דמי אי"ל רבי זירא לרבי חייא בר אבא ודילמא בשותת אי"ל תרדא כדי שיעברו מים לחבית תנן ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מעדותו של רבי צדוק נישנית משנה זו דתנן העיד רבי צדוק על הזוחלין שקילחן בעלי אגוזין שהן כשירין זה היה מעשה באוהלייא ובא מעשה לפני חכמים בלשכת הגזית והכשירו אמר רבי זירא אמר רבי הצורם און הפר ואח"כ קיבל דמו פסול שנאמר [\[ויקרא ד-ה\]](#) ולקח מדם הפר פר שהיה כבר אשכחן קדשי קדשים קדשים קלים מנלן אמר רבא תניא [\[שמות יב-ה\]](#) שה תמים זכר בן שנה שיהא תמים ובן שנה בשעת שחיטה בקבלה בהולכה בזריקה מנין ת"ל יהיה כל הוייתני לא יהיו אלא תם ובן שנה איתביה אביי רבי יהושע אומר כל הזבחים שבתורה שנשתייר מהן כזית בשר או כזית חלב זורק את הדם תרגומא אבן שנה ומי איכא מידי דבשעת שחיטה בן שנה בשעת הולכה וזריקה בן שנים אמר רבא זאת אומרת שעות פוסלות בקדשים אמר רבי אמי אמר רבי אלעזר היא בפנים ורגליה בחוץ חתך ואח"כ שחט כשירה

כ"י ורידין לתוך כלי. לנהוי קבלה מהפך שפיר והאי תוך לאו דווקא דהא לא אפסק אלא על אוירו של תוך כלי: שולי מזרק. הקרעיתו פיני"ו זלע"ז: עד שלא הגיע דם לאויר מזרק. לבין דופני מזרק בעוד הדם למעלה מהן ומיהו על כנגד אוירו הן דהא ורידין רואים אויר כלי [בעינין]: אויר שאין סופו לנוח. כגון האי שעתידים שוליו ליפול עד שלא ינוח דם לתוכו כמונח דמי והוא ליה כמי שנתקבל ונשפך דכסר לאוספו או לא כמונח דמי והוא ליה כנשפך מן האורח לרצפה דפסול וכשהגיע דם לאויר דופנותיו עד שלא נפתחו שוליו לא מיבעיא ליה דמשנכנס לתוכן הוא קבלה: חבית שמונח תחת הזינוק. כנור המקלח מים מהר זקוף והקילוח מקלח למרחוק ונופל לחבית וחבית זו אינה מונחת שם לשם קידוש מי חטאת: מים שנתוכה ושחוחה לה פסולין. כלומר שלא יתן כלי לתוך אוירה ויאחזנו בידו לקבל בו הקילוח לקידוש ואף לא חוחה לה למעלה מאוגניה כנגד

אוריה לכיון שהגיעו מים כנגד אוריה הרי הן כמונחים בתוכה ופסק לה חיותיהו ואנן מים חיים אל כלי בעינן לקדוש אלמא אור כמונח דמי ולקמיה פריך האי אור ססופו לנוח הוא: אירף פיה לזינוק. שאין אור מפסיק בין פיה לזינוק: שבתוכה. כלומר שצאו לתוך אור דופנותיה פסולים: שצחולה לה. אע"פ שכנגד אוריה כשירין שעדיין לא פירשו מן הזינוק ואפי' אור אין כאן: והא פשיט ליה אור ססופו לנוח הוא. כגון הא דקתני רישא שצחולה לה פסולין דילמא האי דחשיב ליה כמונח משום דראוי היה לנוח שהרי חבית זו שלימה וראוי היה לנוח אי לא שצא זה וקלט אבל נפחתו שולי מזרק לא היה עתיד ראוי לנוח: תרתי בעא מיניה. ופשט ליה חדא מינייהו: חבית בעא מיניה. לא הוה שמייעא ליה האי מתניתין ובעא מיניה חבית שמונחת תחת הזינוק מים שצחולה כנגד אוריה מהו לקלוט אותן למי חטאת ופשט ליה מהא מתני' דפסולין: ופשט ליה מזרק. לא ולמד מקבלת דם: אי אתה מודה במזרק שאי איפשר לו בלא זינוק. כשחוטט על אור הכלי אין הדם שותת במקומו אלא מקלח לרוחב הכלי עד להלן ואי אור ססופו לנוח לאו כמונח דמי נמצא כשהוא יורד לכלי מן האור הוא בא ולא מן הפר והתורה אמרה דם מהפר יקבלנו וגבי חבית נמי אור ססופו לנוח הוא וכמונח דמי ופסולין: נתן ידו או רגלו. קילוח היורד מהר מעוקם שמספיע ועולה ואין הקילוח יורד לחבית ונתן ידו למעלה מראש הזנור [לעשות כעין מרזב] כדי שיעברו המים דרך ידו לחבית של קידוש: וכן עלי ירקות. הראויין לאכילה ומקבלין טומאה: פסולין. [המים] כדיליף לקמיה: הוייתן. של מים המטהרים ע"י טהרה תהא כשאתה מהווה אותם להיות מקוה או קדוש הוי מהווה אותם על ידי דבר שאין מקבל טומאה: זאת אומרת אור כלי ככלי דמי. מדקתני נתן ידו כו' פסל דהא אין המים שותתין מידו לכלי בשתיתה אלא בהעברה כשיוצאין מידו מקלחין להם על פני רחב פי החבית ואפי' הכי פסול אלמא משיצאו מידו לקלח על פני אור הוא ליה כאילו שתתו מידו לכלי שהרי ידו על כנגד שפת הכלי מונחת ומשיצאו מידו מקלחים באו כנגד אורו לאי לאו ככלי דמי אמאי פסול הלכא מן האור באין לו והוא ליה כנותן ידו לזינוק משוך מן הקילוח עשר אמות: דילמא בשותת. מידו לכלי ולא באו מן האור: תרדא. שוטה בהול: שיעברו תנן. והעברה

בקילוח משמע: האורס. אקרני"ר דהוי מוס לתנן (בבכורות 77 ז). נפגמה אזנו גבי מוס: ואחר כך קיבל דמו. דהוה ביה מוס בין שחיטה לקבלה: שהיה כבר. רריך שיהא שלם בשעת קבלה כבשעת שחיטה: אשכחון קדשי קדשים. דהאי צפר (העלם דבר של לבור) כתיב: בשעת שחיטה. דכתיב (שמות יב) תכוסו על השא דהיינו שחיטה וסמיך ליה שא תמים וגו': שגשתייר מהן. בשעת זריקה אם נטמא כל הבשר והחלב או שאבד לא יזרוק רבי יהושע לטעמיה דלריש ועשית עולותיך הבשר והדם אם אין בשר אין דם במנחות (77 נו) קתני מיהא זורק ואין לך בעל מוס גדול מזה קשיא לרבא דאמר בעינן תם בשעת זריקה אבל לרבי זירא לא קשיא דהא לא בעי תם אלא בשחיטה וקבלה: תרגומה אבן שנה. אבוי אמר ליה לרבא תרגומה אבן שנה למתניתך דבעי כל הווייתו בשעת שחיטה אבן שנה קאי דסליק מיניה בן שנה יהיה כל הווייתו יהיה בן שנה אבל אם נכנס בשנה שניה בין שחיטה לזריקה פסול דשעות פוסלות בקדשים כדפירש ואזיל אבל תם לא תילף מיניה דהאי יהיה לאו אתמים קאי וקבלה בקדשים קלים בתמימות הואיל וגלי בקדשי קדשים גלי: שעות פוסלות בקדשים. דשנה האמורה בקדשים קיימא לן בפרק יולא דופן במסכת נדה (77 מו:): דאין מונין לה מתשרי כשאר ראשי שנים אלא מיום שנולד מעת לעת לשנה הבאה וילפינן לה מקרא דכתיב זהו בן שנתו שנתו שלו ולא שנתו של מנין עולם ואשמעינן הכא ללא תימא מיום ליום הוא דבעינן ולא משעה לשעה אלא אף משעה לשעה שאם נולד בניסן זי"ד ובט' שעות ושחטו לשנה הבאה זי"ד בניסן בט' שעות אסור לזרוק דמו בעשירית שכבר עברה שנתו: הוא בפנים. בעזרה: חתך. רגליה ואחר כך שחט כשרה שלא נתערב דם פסול יולא עם דם שבמזרק שנתקבל בו הדם ולקמיה פריך הא שויה בעלת מוס: שחט ואחר כך חתך פסולה. שמשנשחטה נפסל דם הרגלים זיולא וכל דמי בהמה יונקים זה מזה ועלה וילא דרך בית שחיטה ונתערב בדם המזרק ופסלו:

(כ"ז"י)

תוספות מזרק נראה לפי שצריך לשרוף לכוליה דם אבל אצבעו לא אפשר לקנח בגוף הפרה שהיה מזה בהר המשחה אל נכח פני אהל מועד וכי בין כל הזאה והזאה ירד מן ההר לקנח ידיו בגוף הפרה אי נמי כדפי' בקונטרס לקמן בפרק דם חטאת (77 צג:) שלא יתלכלך אצבעו בנימין בין ההזאות דהכי נמי חיישינן

לנימין בפי כל כתבי (שבת דף קטז:) גבי מפשיטין את הפסח עד החזה וכן נראה דשחיטתה והזייתה במקום אחד היו כדאיתא בפרק פרת חטאת (לקמן דף קיג.) וכן במסכת מדות (דף לה.) תנן כל הכתלים שהיו שם גבוהין עשרים אמה חוץ מכותל מזרחי שכהן השורף רואה פתחו של היכל בשעת הזייה: ע"כ: **זאת** אומרת אויר כלי ככלי דמי. מהכא הוה מצי למיפשט לעיל וצ"ע פרק המזבח מקדש (לקמן דף פז:) גבי אויר כבש כבש דמי: **קדשים** קלים מנין. ותימה דלעיל גבי מדם הפר [ולא מדם העור] לא קאמר קדשים קלים מנין ויש לומר דכיון דגלי הכא ה"ה התם: (תוספות)

א

-

כו

דף

שחט ואחר כך חתך פסולה חתך ואח"כ שחט כשרה בעל מום קא מקריב אלא אימא [חתך ואח"כ קיבל כשרה] קיבל ואח"כ חתך פסולה חתך ואח"כ קיבל כשרה והא א"ר זירא הצורם און בבכור ואח"כ קיבל דמו פסול שנאמר ולקח מדם הפר פר שהיה כבר א"ר חסדא אמר אבימי חותך באבר עד שמגיע לעצם קיבל ואח"כ חתך פסולה שמעת מינה דם המובלע באברים דם הוא דלמא משום שמנונית שמעת מינה בשר קדשים קלים שיצא לפני זריקת דם פסול דלמא בקדשי קדשים ת"ר קדשי קדשים שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון עמד בדרום והושיט ידו לצפון ושחט שחיטתו כשרה קיבל קבלתו פסולה הכניס ראשו ורובו כאילו נכנס כולו פרכסה ויצתה לדרום וחזרה כשרה קדשים קלים שחיטתן בפנים וקיבול דמן בכלי שרת בפנים עמד בחוץ והכניס ידו לפנים ושחט שחיטתו כשרה קיבל קבלתו פסולה הכניס ראשו ורובו כאילו לא נכנס פרכסה ויצתה לחוץ וחזרה פסולה שמע מינה בשר קדשים קלים שיצא לפני זריקת דמים פסולים דילמא באליה ויותרת הכבד ושתי כליות בעא מיניה אבוה דשמואל משמואל היא בפנים ורגליה בחוץ מהו א"ל כתיב **[ויקרא יז-ה]** והביאום לה' עד שתהא כולה לפנים תלה ושחט מהו א"ל כשרה א"ל אישתבשת בעינן שחיטה על ירך וליכא נתלה ושחט מהו אמר ליה פסולה אמר ליה אישתבשת שחיטה על ירך ולא שוחט על ירך נתלה

וקבל מהו אמר ליה כשרה אמר ליה אישתבשת אין דרך שירות בכך תלה וקיבל מהו אמר ליה פסולה אמר ליה אישתבשת שחיטה על ירך ולא קבלה על ירך אמר אביי בקדשי קדשים כולן פסולות בר מנתלה ושחט בקדשים קלים כולן כשרות בר מן נתלה וקיבל אמר רבא מאי שנא תלה וקיבל בקדשים קלים דכשרה דאזיר פנים כפנים דמי בקדשי קדשים נמי אזיר צפון כצפון דמי אלא אמר רבא בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים כשרות בר מן תלה ושחט בקדשי קדשים נתלה וקיבל בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא הוא בפנים וציציתו בחוץ מהו אמר ליה לאו אמרת והביאום לה' עד שתבא כולה לפני הכא נמי [\[שמות כח-מג\]](#) בבואם אל אהל מועד עד שיבא כולו לאהל מועד :

מתני'

נתנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד נתן את הניתנין למטה למעלה ואת הניתנין למעלה למטה ואת הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים פסול ואין בו כרת :

רש"י ה"ג שחט ואחר כך חתך פסולה בעלת מוס המקריב אלא אימא חתך ואחר כך קיבל. שחתכו בין שחיטה לקבלה כשרה: והא"ר זירא האורס כו'. אלמא המוס פוסל בקבלה: ומשני אמר רב חסדא אמר אבימי חותך באבר עד שמגיע לעצם. דלאו מוס הוא והדס מעוכב ע"י חתיכה מלעלות וליכנס לפניו: קבל ואחר כך חתך פסולה. מילתיה דרבי אלעזר הדר ונקיט כמו אמר מר: ש"מ דם המזבל באברים דם הוא. וכרת נמי לחייב דאי לא הוי דם אהיכא חייל פסול יולא אמיא בעלמא: דלמא משום שמנונית. דחזיא לאכילה וחשיבי כבשר לאיפסולי ביולא כדכתיב (שמות כז) ובשר בצדה טריפה ומיזבלע בדם הרגל ונפקא דרך בית שחיטה ופסלה לה לדם שבמזרק: ש"מ בשר הקדים קלים שילא מן העזרה לפני זריקה פסול. ואע"פ שסופו לאת אחר זריקה ולהיות נאכל בכל העיר השתא מיהא לא מטא זמניה ותיהוי הך דרב אמר ר' אלעזר דלא כדרבי יוחנן דמכשר ליה לקמן בפר' כל התדיר (דף פט:): דלמא. כי אמרה רבי [אמי אמר ר' אלעזר]: בקדשי קדשים. אמר דמיפסל לפני זריקה ביולא לדברי הכל שאין סופו לאת: וקיבול דמן בכלי שרת בצפון. לקמן ילפינן לה באיזהו מקומן (דף מט.)

דסמך קבלה לשחיטה: עמד. בחלק דרומי של עזרה סמוך לאמלעה: הושיט ידו
לפון ושחט שחיטתו כשרה. לקמן ילפינן לה אותו בצפון ואין השוחט בצפון אצל
המקבל אריך להיות בצפון הלכך קיבל קבלתו פסולה: הכנים ראשו ורובו. בצפון
וקיבל כאילו נכנס כולו כדקי"ל בכל התורה רובו ככולו: פרכסה. לאחר שחיטה
ויאחא לדרום וחזרה כשרה דאין פסול יואל אלא מתוך המחילות והאי וחזרה לאו
דוקא אלא איידי דבעי למיתני סיפא גבי פנים וחוז וחזרה לאשמועינן רבותא
דאע"ג לחזרה פסולה תנא רישא נמי וחזרה: שחיטתן בפנים. דכתיב (ויקרא ג)
בשלמים ושחטו פתח אהל מועד דהיינו תוך העזרה: וקיבול דמן בכלי שרת
בפנים. קבלה בפנים נפקא לן מלעמוד לפני ה' לשרתו (דברים י) אלמא כל שירות
לפני ה' הוא: עמד בחוץ והושיט ידו בפנים ושחט שחיטתו כשרה. לקמן בפרק
כל הפסולין (דף לב:) ילפי' לה בן הבקר לפני ה' ולא השוחט לפני ה': קבל קבלתו
פסולה. כדפרישית: הכנים ראשו ורובו כאילו לא נכנס. כדילפינן לקמן בשמעתין
בבואם אל אהל מועד עד שיבא כולו וגבי עזרה דכתיב יעמוד לפני ה' בעי נמי
כולו דכיון דגלי בחדא גלי בכולהו והכי אמר בשמעתין: פרכסה. לאחר שחיטה
ויאחא לחוץ וחזרה פסולה דאיפסלא ביואל כדגמרי' פסול יואל בפסחים ככילד
אולין (דף פב.) מהן לא הובא את דמה אל הקודש פנימה (ויקרא י) ומבשר בשדה
טריפה (שמות כב): דילמא. הא דקתני פסולה באליה ויותרת כו' דאימורין נינהו
ואימורי קדשים קלים קדשי קדשים הן: היא בפנים כו' מהו. לשוחטה לכתחילה:
תלה. הבהמה באויר העזרה: על ירך. משמע אלכו: נתלה. השוחט באויר העזרה
מהו: אמר ליה פסולה. מיניה קגמר לה דשמע דקא"ל תלה ושחט פסול וסבר
ה"ה לנתלה: אמר ליה כשרה. כדאמר ליה לנתלה ושחט: וא"ל פסולה. מיניה
גמר כדאמר ליה בתלה ושחט ונתלה וקבל וסבר ה"ה לתלה וקיבל: בקדשי
קדשים. דכתיב בהו על ירך: כולן פסולין בר מן נתלה ושחט. דבשוחט לא כתיב
ירך אלא בנשחט כדכתיב אותו על ירך אצל תלה וקבל פסולה דאויר לפון לאו
כלפון דמי ובעינן קבלה בצפון כדגמרי' באיזהו מקומן (לקמן מט.) ואף על גב
דלא כתיב ירך בקבלה לפון מיהא כתיב בה: בקדשים קלים. לא כתיב בהו על
ירך ולא כתיב בהו לפון כולן כשרים בר מנתלה וקבל דאין דרך שירות בכך: דאויר

פנים כפנים למי. דהא על כרחך פנים מיהו כתיב זהו ומודיה לאויר פנים כפנים: אם כן בקדשי קדשים. אמאי פלגת אדאצוה דשמואל בתלה וקבל לימא נמי אויר כפון כלפון דמי: אלא אמר רבא. כולה כאצוה דשמואל קאמר לה אלא לאצוה דשמואל לא אוירי בקדשים קלים: בר מן תלה ושחט בקדשי קדשים. דבעינן על ירך אצל בקדשים קלים ללא כתיב על ירך כשרה תלה וקבל כשר צכולן דדרך שירות בכך ואויר כפון כלפון דמי ובקבלה לא כתיב על ירך: ונתלה וקבל בין בקדשים כו'. נמי פסול דקבלה שירות היא ואין דרך שירות בכך אצל נתלה ושחט כשרה דשחיטה לאו שירות היא ועל ירך נמי לאו בשחט כתיב אלא בזהמה: ליציתו. ליצית ראשו דהיינו שער: מתני' נתנו. למתן דמו: על גבי הכבש. שאינו מקום מתן דמים או במזבח שלא כנגד היסוד וילפינן לקמן לעולה טעונה מתן דמים כנגד היסוד שהיא יסוד המזבח למטה ממתן דמה למעוטי קרן מזרחית דרומית ללא הוה לה יסוד כדאמרין באיזהו מקומן (לקמן דף נג:): למטה. מחוט הסיקרא: ואין זו כרת. אין באכילתו כרת ובגמרא מפרש למאי איצטריך למתנייה: (כ"ז)

תוספות שחט ואח"כ חתך פסולה. דדם פסול אינו בטל ברוב כדמוכח פי' התערובת (לקמן דף עט:): דגזריי גזירה במקדש: חתך ואח"כ שחט כשרה. ובסמוך דקאמר והביאום כתיב שתהא כולה לפנים היינו לכתחלה ע"כ: **שמע** מינה דם המובלע באברים דם הוא. פי' בקונט' ונפקא מינה שחייבין כרת על אכילתו ואי אפשר לומר כן דהא קי"ל בכריתות (דף כא:): דדם האברים בלאו ואין לפרש דמיירי הכא להתחייב עליו משום דם קודם שנפרש מן האבר דפשיטא דשרי באכילה כדפירשנו בחולין (דף יד.). מכמה ראיות ונראה לפרש דאיירי הכא ליפסל ביוצא ואפי' למ"ד אין יוצא בבשר בקדשים קלים היינו משום דסופה לצאת אי נמי לענין דאין מועלין בו ואין חייבין עליו משום פיגול או לענין דם חטאת שניתז על הבגד: **דילמא** באליה ויותרת הכבד. וא"ת מ"מ תיפשוט דאימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקה פסולין ולקמן בפרק כל התדיר (דף פט:): רוצה לומר דכשרין וי"ל דמכאן אין ראייה דדלמא כר' אליעזר ס"ל דפסיל ביוצא התם (תוספות) דא"ר אליעזר אימורי קדשים שיצאו לפני זריקה פסולים ביוצא ואין חייבין עליהן משום פיגול וכו' אבל רבי עקיבא מחייב וקשה לרב פפא דאמר התם בדעילינהו לגואי בשעת זריקה לא פליגי פירוש דאינם פסולין הלא הכא קאמר פסולה וליכא לפרושי הכא דחזרה לאחר זריקה דדומיא דלעיל בכשרה הוי דמיירי בחזרה קודם קבלה וי"ל דה"פ עיילינהו לגואי

לא פליגי פירוש דודאי חייבין עליהם משום פיגול דזריקה מועלת לחייב משום פיגול על יוצא כי האי דלפני זריקה והיה לפנים בשעת זריקה אבל מכל מקום נפסל ביוצא לכולי עלמא כדאיתא בשמעתין כי פליגי בעיילינהו בתר זריקה אי חייבין משום פיגול דהא עיילינהו או לאו: (תוספות)

דף - כו ב

גמ' אמר שמואל פסול בשר אבל בעלים נתכפרו מאי טעמא דאמר קרא [\[ויקרא יז-יא\]](#) ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר כיון שהגיע דם למזבח נתכפרו בעלים אי הכי בשר נמי אמר קרא לכפר לכפרה נתתיו ולא לדבר אחר אלמא קסבר שלא במקומו כמקומו דמי תנן באידך פירקין נתנו על הכבש שלא כנגד היסוד נתן את הניתנין למטה למעלה ואת הניתנין למעלה למטה ואת הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל ואי ס"ד שלא במקומו כמקומו למה לי יחזור הכשר ויקבל וכי תימא להתיר בשר באכילה מי איכא זריקה דלא מכפרת ושריא בשר באכילה אי דיהביה כשר ה"נ הכא במאי עסקינן דיהביה פסול וליהוי דחוי דתנן וכולן שקיבלו חוץ לזמנו וחוף למקומו אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל קיבלו אין זרקו לא מ"ט לאו משום דהוי דחוי לא משום דפסיל במחשבה אי הכי קבלה נמי ועוד מי פסלה מחשבה והאמר רבא אין מחשבה מועלת אלא במי שראוי לעבודה ובדבר הראוי לעבודה ובמקום הראוי לעבודה לא תימא זרקו לא אלא אימא שחטו לא מאי קמ"ל דפסלה מחשבה תנינא לפיכך הן פוסלין במחשבה הא קמ"ל דמקבלה ואילך לא פסלה מחשבה מ"ט כדרבא מיתבי חישוב ליתן את הניתנין למעלה למטה למטה למעלה לאלתר כשר (למחר פסול) חזר וחישוב

רש"י גמ' אמר שמואל פסול. דקתני מתני' אבשר קאי אכל בעלים נתכפרו: על המזבח. כל המזבח שזה לענין כפרה: לכפרה נתתיו. הקשיתי כל מקומות המזבח

שׁוּיִן וְלֹא לְדַבֵּר אַחַר שְׁתֵּהָא זְרִיקָה חֲשׂוּבָה לְהַתִּיר צֶה בְּשָׁר לְזְרִיקָה הוּא לְשָׂרִיא לֵה
לְכַתִּיב וְדָם זִבְחִיךָ יִשְׁפֹךְ וְהִדֵּר וְהַבְּשָׂר תֹּאכַל (לְזָרִים יִצ): יַחְזוֹר הַכֶּשֶׁר וַיִּקְבַּל. יַחְזוֹר
כִּהֵן הַכֶּשֶׁר לְקַבְּלָהּ וַיִּקְבַּל כִּדֵי מִתֵּן מִן הַבְּהֵמָה וַיַּחְזוֹר וַיִּתֵּן בְּמִקְוָמוֹ וְקָס"ד הַשְּׁתֵּהָא
דַּעַד הַשְּׁתֵּהָא בְּכֵהֵן כֶּשֶׁר נִמְי אִיִּירִי וְהָאִי הַכֶּשֶׁר דְּקַתְּנִי כִּדֵי נִסְבָּה: לָמָּה לִי יַחְזוֹר.
הֲלֹא נִתְכַּפְּרוּ: וְכִי תִימָא לְהַתִּיר בְּשָׁר בְּאִכְלָהּ. לְזְרִיקָה הוּא לְשָׂרִיא לֵה: וְמִי אִיכָא
זְרִיקָה לֵלֵא מִיכַפְּרָא. כְּגוֹן הֵךְ בְּתַרְיִיתָא לְלָאוּ לְכַפְּרָה אֲתִיָּא דֵּהָא אִיכַפְּרָ בְּקַמִּיִיתָא:
אִי דִּיהֲבִיָּה. שְׁלָא בְּמִקְוָמוֹ כִּהֵן כֶּשֶׁר הַכֵּי נִמְי לֵלֵא צַעֵי יַחְזוֹר וַיִּקְבַּל: הַכֹּא בְּמִאִי
עֲסַקִּינָן דִּיהֲבִיָּה פְּסוּלָא. דֵּהָא דְקַתְּנִי נִתְּנוּ עַל גְּבִי הַבְּשָׂר אֲרִישָׁא קָאִי דְקַתְּנִי כֹל
הַפְּסוּלִים שְׁחַטְּוּ כו' וְכוּלָן שְׁקִיבְלוּ אֶת הַדָּם כו' וְעַלָּה קָאִי נִתְּנוּ עַל גְּבִי הַבְּשָׂר
כו' צַפ"ג: וְלִיָּהוּי דְחַוִּי. כִּיּוֹן דְּאֲמַרִי שְׁלָא בְּמִקְוָמוֹ כְּמִקְוָמוֹ דְּמִי וּבְלִבְדָּא שִׂיָּהָא בְּמִזְבַּח
כִּי יִהְיֶה פְּסוּל הוּא לֵה זְרִיקָה פְּסוּלָה כְּאִילוּ נִתְּנוּ פְּסוּל בְּמִקְוָמוֹ וְנִיָּהוּי כֹל הַדָּם
דְּחַוִּי וְלֹא תִיָּהוּי לִיָּה תוּ תִקְנִתָּא: דֵּהָא תַנּוּן. בְּהֵיָּא: וְכוּלָן שְׁקִיבְלוּ. אֶת הַדָּם וְאֲפִסוּלִין
קָאִי שְׁקִיבְלוּ אֶת הַדָּם בְּמַחְשַׁבְתָּא אֲכִילַת בְּשָׁר חוּץ לְזַמְנוֹ אוֹ חוּץ לְמִקְוָמוֹ: אִם יֵשׁ דָּם
הַנֶּפֶשׁ. עוֹד צְרוּרָא בְּהֵמָה יַחְזוֹר הַכֶּשֶׁר וַיִּקְבַּל מִן הַדָּם וַיִּתֵּן שְׁלָא בְּמַחְשַׁבָּה וְכֶשֶׁר
דְּמַחְשַׁבָּה דְחַשִּׁיב עַלָּה קִמָּא לֹא נִפְסַל דְּכִיּוֹן דְּאִינוּ רִאִוּי לְעַבּוּדָּה אִין מַחְשַׁבְתוֹ
מַחְשַׁבָּה: קִבְּלוּ אִין. הוּא דְאִית לִיָּה תִקְנִתָּא: מִאִי טַעַמָּא לָאוּ מִשּׁוּם. לְזְרִיקָה
פְּסוּלָה מִשּׁוּיָּא לִיָּה דְחַוִּי מִשּׁוּם דְּגַמַר כְּפַרְתּוֹ: לֹא. הֵא דְדִיִּיקִינָן זִרְקוּ לֹא מִשּׁוּם
דְּמִיִּפְסִיל בְּמַחְשַׁבָּה דֵּהָא בְּעוֹשָׂה מַחְשַׁבָּה קִיִּימִינָא וְדְכוּוֹתָהּ דִּיִּיקִינָן זִרְקוּ לֹא: א"ה.
דְּמַחְשַׁבְתָּא פְּסוּלִין פְּסוּלָה מִקְבֵּלָהּ שְׁקִיבְלָהּ בְּמַחְשַׁבָּה לִיִּפְסִיל וְעוֹד מִי פְּסַל בְּמַחְשַׁבְתָּא
כִּהֵן פְּסוּל: בְּמִי שְׂרִאִוּי לְעַבּוּדָּה. כִּהֵן כֶּשֶׁר: וּבְדַבֵּר הַרְאִוּי לְעַבּוּדָּה. מִנַּחַת חֲטִיִּים
לְאֲפּוּקֵי מִנַּחַת [הַעוֹמֵר שְׁהִיא שָׁל] שְׁעוּרִים לֵלֵא חִיִּיל עַלָּה פְּגוּל לִיעֲנַשׁ כְּרַת
בְּאִכְלָתָהּ: וּבְמִקְוָם הַרְאִוּי לְעַבּוּדָּה. לְאֲפּוּקֵי נִפְגַּם הַמִּזְבַּח הַכֵּי מִפּוּרָשׁ בְּמִנַּחֹת
(דָּף ה:): לֹא תִימָא זִרְקוּ לֹא. דוּדָאִי אִיכָא תִקְנִתָּא וְאִפִּי זִרְקוּ פְּסוּל בְּמַחְשַׁבָּה: אֲלֹא
אִימָא שְׁחַטְּוּ לֹא. שְׁאִם שְׁחַטְּוּ פְּסוּל בְּמַחְשַׁבָּה תוּ לִיכָא תִקְנִתָּא דְכִיּוֹן דְּכֹל הַפְּסוּלִין
כְּשִׁירִין לְשַׁחֲטוּ פּוּסְלִין מַחְשַׁבְתּוֹ: תְּנִינָא. בְּהֵיָּא מִשְׁנָה גּוֹפָה כֹל הַפְּסוּלִין שְׁחַטְּוּ
שְׁחִיטְתּוֹן כְּשֵׁרָה לְפִיכְךָ הֵן פְּסוּלִין בְּמַחְשַׁבָּה: הֵא קַמִּי"ל. הֵא דְקַתְּנִי וְכוּלָן שְׁקִיבְלוּ
אֶת הַדָּם כו' [אֲע"ג] דְּבִשְׁחִיטָה תַנּוּן פּוּסְלִין בְּמַחְשַׁבָּה אֲבַל בְּקַבְּלָהּ וּמִקְבֵּלָהּ וְאִילֵךְ

לא פסלי ולא למידק מיניה זרקו לא דה"ה לזרקו אלא קמייתא דכולהו נקט דכיון דפסול אינו ראוי לה לא פסלה מחשבתו: כדרבא. דאמר אין מחשבה מועלת אלא ברואי לעבודה: חיטב. כהן כשר: ליתן את הניתנין כו'. ששחט או קיבל או הוליד על מנת לזרוק הזריקה שלא במקומו: לאלתר כשר. אם חיטב על מנת לזרוק שלא במקומו היום כשר ואי נמי זריקה פסולה היא ונמצא שעבד שאר העבודות על מנת לזרוק את הדם בפסול כשר הוא בזריקה הוגנת במקומו כדאמרין במשנה כל הפסולין (לקמן לו.) אין המחשבה פוסלת אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו ופסח וחסאת שלא לשמן: חזר וחיטב. בעבודה שניה על מנת לאוכלו חוץ למקומו פסול ואין חייבין כרת על אכילתו: (רש"י)

תוספות אמר שמואל פסול בשר אבל בעלים נתכפרו. נראה דקאי אניתנין למעלה שנתנן למטה ולמטה שנתנן למעלה אבל אניתנין על גבי הכבש לא קאי דבהא כולי עלמא מודו בשלא במקומו דלאו במקומו דמי אע"ג דבפי המזבח מקדש (לקמן פז.) מרבה כבש כמזבח לענין קידוש דאם עלו לא ירדו ובפי כל המנחות (מנחות נו:) לענין הקטרה דהמעלה מכונן ע"ג הכבש לר' יוחנן חייב מ"מ לענין דמים לא מצינו בשום מקום כבש כמזבח דלקמן בפי קדשי קדשים (דף סד:) גבי עולה וגבי חטאת ממעטינן מדכתיב קיר המזבח ולא קיר הכבש ועל כרחין שמואל לאו אכולה מילתיה קאי דניתנין בפנים שנתנן בחוץ ובחוץ שנתנו בפנים לכ"ע לאו כמקומן דמי כדמוכח פי' כל הפסולין לקמן בסופו (דף לה:) דא"ר יהודה חיטב להניח דמו למחר פסול דסבר מחשבה כמעשה ופריך (שם לו.) וליפלוג בסיפא על ניתנין למטה שחשב ליתנן למעלה שיהא פסול ומשני קסבר ר' יהודה שלא במקומו כמקומו דמי (תוספות) והשתא אמאי הדר פריך וליפלוג ר' יהודה בנתן הניתנין בפנים בחוץ ובחוץ בפנים אלמא דהני [לכ"ע] שלא במקומו מיקרי (ע"כ) ומיהו לקמן פירש בקונטרס דמהניתנין בחוץ שחיטב ליתן בפנים דוקא קמקשי דהתם ודאי אי הוה יהיב חטאת חיצונה בפנים מיפסלא דכתיב וכל חטאת אשר יובא וגו' אבל מחיטב ליתן הניתנין בפנים בחוץ לא פריך וכן מוכיח מדקמשני קסבר רבי יהודה בעינן מקום שהוא משולש בדם ובבשר ובאימורים פירוש דגבי מחשבת חוץ למקומו כתיב שלישי ודרשינן שיהא אותו (שלישי) חוץ למקומו משולש בדם ובשר ואימורים שהיה מותר בו דהיינו חוץ לעזרה ממש שבשעת היתר הבמות נשתלש בכל אלה (תוספות) והותר שם לאפוקי פנים שלא הותרו מעולם ליכנס שלשתן דדם חטאת אסור דכתיב וכל חטאת אשר יובא מדמה וכן אימורין כתיב ועולה לא יעלו עליו (ע"כ) ואניתנין בפנים שנתנן בחוץ לא שייך האי שינוייה ומיהו מצינו למימר דבעי נמי שיהא

המחשבה במקום משולש תדע דאי לאו הכי למ"ד שלא במקומו לאו כמקומו דמי מאי הוה משני מבפנים אחוץ מיהו ר' יהודה אית ליה כמקומו דמי ונראה (תוס') ור' יוחנן דאמר בסמוך שלא במקומו לאו כמקומו דמי היינו דוקא לרבנן אבל לר' יהודה אית ליה כמקומו דמי אפי' לר' יוחנן כדמשני פרק כל הפסולין (גם זה שם) על ניתנין למעלה למטה ולמטה למעלה וה"ה דסבר כן בניתנים בפנים שנתנן בחוץ והתם לא פריך אלא מניתנים בחוץ שנתנן בפנים דוקא כדפי' רש"י משום דנפסל בשעה שהובא בהיכל וא"כ מצי שמואל קאי אכולהו אבל לא מצי למימר כמקומו דמי על בחוץ שנתנו לפנים שנפסל בביאתו בהיכל קודם שנתנן על מזבח הזהב (ע"כ): (הגה"ה) ועוד נראה דעל כרחין כבש נמי כמקומו דמי מדלא פריך לקמן דליפלוג ר' יהודה אחישב ליתנו על גבי כבש וכי תימא משום דיאספנו ואין כאן בית מיחוש מחשבה דהרי בחשב לשפוך מן הכלי על הרצפה יאספנו לכ"ע הא לקמן אמרי' דלר' יהודה לא יאספנו היכא דקלטי' מזבח וא"כ מהאי טעמא לא יאספנו מעל גבי כבש דכבש מקדש פסולין כמזבח ומיהו כיון דפרישית לעיל דלענין דמים לא הוי כבש כמזבח לא קלטיה ויאספנו ומיהו על כרחין אכבש נמי קאי שמואל דלקמן בשמעתין פריך ור' יוחנן אי שלא במקומו לאו כמקומו דמי א"כ זריקתו אינה כלום ליהוי כנשפך מן הכלי על הרצפה ויאספנו משמע לשמואל ולריש לקיש דאמרי' שלא במקומו כמקומו דמי ניחא ואמאי לדידהו נמי תיקשי מניתנין על גבי הכבש ומניתנין בפנים שנתנן בחוץ אבל על ניתנין בחוץ שנתנן בפנים דמודו כולהו דשלא כמקומו דמי לא שייך למיפרך אמאי (לדידהו נמי תיקשי מניתנין על גבי כבש ומניתנים בפנים בחוץ תוס') פסול נימא יאספנו שהרי בלא ניתנין על מזבח הזהב כבר נפסל בביאתו בהיכל ואפי' נשפך שם לא יהא כשר לאספנו. ע"כ הג"ה: **לכפרה** נתתיו ולא לדבר אחר. בעלמא (לקמן דף מו.) דרשינן לכפרה נתתיו ולא למעילה: **ואי** שלא במקומו כמקומו דמי למה לי יחזור הכשר ויקבל. תימא דלקמן בפי' התערובת (דף עט:) תנן הניתנין למטה שנתערבו בניתנין למעלה ר' אליעזר אומר יתן למעלה ורואה אני את הניתנין למטה כאילו הן מים ויחזור ויתן למטה דייק מינה בגמרא דר' אליעזר סבר יש בילה והשתא אמאי יחזור ויתן למטה הרי כבר נתכפר וי"ל כיון דאית ליה רואים כאילו הן מים לא הוי כמכופר ולא יהיב ליה לשם כפרת התחתון ומיהו קשה לרבנן דלית להו רואין ומשמע התם דלרבנן יחזור ויתן למטה דקתני נתן למעלה ולא נמלך (כשר): **הכא** במאי עסקינן דיהביה פסול. תימא אם כן אפילו נתן במקומו נמי וי"ל דהאי פסול היינו טמא דאיירי ביה לעיל ואי יהביה במקומו כולי עלמא מודי דהוי דחוי ולא יחזור כשר ויקבל כדאמר בפ"ק דמעילה (דף ה:) דאין לך עושה שירים ופסול אלא טמא הואיל ומרצה בקרבן ציבור וחוץ לזמנו וחוץ למקומו הואיל ומרצה לפיגולו:

(תוספות)

חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת למחר פסול חזר וחישב בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול ואין בו כרת ואי שלא במקומו כמקומו דמי האי פסול פיגול הוא אמר מר זוטרא זריקה דשריא בשר באכילה מייתא לידי פיגול זריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתא לידי פיגול אי"ל רב אשי למר זוטרא מנא לך הא דכתיב [ויקרא ז-יח](#) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו פיגול יהיה מי שפיגולו גרם לו יצא זה שאין פיגולו גרם לו אלא איסור דבר אחר גרם לו אי הכי איפסולי נמי לא ליפסל אמר רב נחמן בר יצחק מידי דהוה אמחשבת הינוח ואליבא דרבי יהודה ריש לקיש אמר לעולם פסול ממש ושלא במקומו כמקומו דמי ולא קשיא כאן שנתן בשתיקה כאן שנתן באמירה תנן חישוב ליתן את הניתנין למטה למעלה למטה עד מידי דהוה אמחשבת הינוח ואליבא דרבי יהודה כו' רבי יוחנן אמר אידי ואידי שנתן בשתיקה ושלא במקומו לאו כמקומו דמי והא דאיכא דם הנפש הא דליכא דם הנפש תנן פסול ואין בו כרת בשלמא לריש לקיש היינו דקתני פסול ואין בו כרת אלא לרבי יוחנן מאי אין בו כרת קשיא ולשמואל מאי אין בו כרת ה"ק אם נתן במחשבה פסול ואין בו כרת ורבי יוחנן אי שלא במקומו לאו כמקומו דמי ליהוי כי נשפך מן הכלי על הרצפה ויאספנו סבר לה כמ"ד לא יאספנו דאמר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן הכל מודים בניתנין למעלה שנתנן למעלה למטה שנתנן למטה שלא כמצותן לא יאספנו לא נחלקו אלא בניתנין למעלה שנתנן למטה למטה שנתנן למעלה שרבי יוסי אומר לא יאספנו ורבי שמעון אומר יאספנו

כ"ז חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת. שהרי קרבו מתיריו להכי תנן במתני' (לקמן כט:) חוץ למקומו פסול חוץ לזמנו פיגול שהרי קרבו מתיריו מהן פיגול מהן שתיקה ואין כאן פסול מחשבה אחרת להוציאו מיד פיגול: למחר פסול. אבל

אם אותה מחשבה שחישב בעבודה ראשונה ליתן את הניתנין למטה למעלה חישב
לזרוק אותה זריקה למחר פסול כדמוקמינן לקמן מידי דהוה אמחשבת הינוח
שהרי שחט ע"מ להניח דמו למחר פסול ורבי יהודה היא דפסיל ליה בפ"ג (לקמן
לה:): חזר וחישב. בעבודה שניה בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול ואין בו כרת
דהא איפסיל ליה במחשבה קמייתא ותו לא חייל עליה פיגול דלא קרבו כל
מתיריו: ואי שלא במקומו. למזבח כמקומו דמי: האי פסול. בתמיה אמאי קרי
ליה פסול להאי דחישב ליתן שלא במקומו למחר פיגול הוא שהרי חישב בשחיטה
ע"מ לזרוק דמו למחר דהיא אכילת מזבח אלא לאו כמקומו דמי ולא חשיבא
אכילה: זריקה דשריא בשר באכילה כו'. כגון במקום מתן הדם מיייתי לידי פיגול
בין שחישב זה ע"מ להקטיר אימורים למחר בין שחישב בשחיטה לזרוק למחר:
זריקה דלא שריא בשר באכילה. אי הוה עביד לה בזמנה כגון זריקה שלא במקומו
לא מיייתי לידי פיגול בין שחישב זה ע"מ להקטיר אימורים למחר בין שחישב
בשחיטה למיעבד הך זריקה למחר לא מיייתי לידי פיגול: פיגול יהיה. והנפש
האוכלת וגו': מי שפיגולו גורם. שלא יאכל הוא דקאי בעונה תשא יאכל בשר שנזרק
הדם שלא במקומו דאיסור זריקה שלא במקומו גרם לו שלא יאכל הלכך אין
חייבין על פיגולו כרת ונפקא לן מהבא דאי חישב בזריקה שלא במקומו ע"מ
לאכול או להקטיר למחר לא הויא מחשבת זריקה לענין פיגול ומינה כי חישב
בשחיטה ע"מ לעשות זריקה זו חוץ לזמנו לא הויא מחשבת בזריקה המפגלת: אי
הכי. דלא הויא זריקה לענין מחשבת איפסולי נמי לא נפסול: אמחשבת הינוח.
דהא חשיב מיהא להניחו למחר: ואליבא דר' יהודה. לקמן בפ' כל הפסולין (דף
לה:): תנן להניח מדמו למחר כשר ור' יהודה פוסל: וריש לקיש אמר כו'. אמתניתין
קאי ופליג אדשמואל: לעולם פסול ממס. דלא תני תנא פסול אבשר לחודיה אי
לא פריש בהדיא ומתני' פסול לגמרי קאמר שאף בעלים לא נתכפרו: ושלא
במקומו. כשמואל סבירא ליה דכמקומו דמי לענין כפרה ולא להתיר באכילה
כדדריש ליה שמואל לקרא דלעיל ואני נתתיו לכם וגו' ולא קשיא אמתני': כאן
שנתן בשתיקה. דרשא דקרא דמשמע בעלים נתכפרו כשנתן בשלא במקומו
בשתיקה ומתני' דקתני פסול בנתן במחשבת לאכול בשר חוץ לזמנו ואשמעינן

דפסול ואין זו כרת דמחשבת זריקה זו מחשבה הוא לפסול דמקומו דמי ולא לפגל דזריקה ללא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול: תנן כו'. כל הנך תיובתא דאותבי' לשמואל מותבי' נמי לריש לקיש דהא כותיה סבירא ליה דשלא במקומו דמקומו דמי: ורבי יוחנן אמר אידי ואידי. מתניתין דקתני פסול וליכא תקנתא ומתניתין דכל הפסולים דתני תקנתא שנתן בשתיקה: בשלמא לריש לקיש. דאוקי מתני' כשנתן במחשבה אינטריך למיתני אין זו כרת לאשמועינן דאע"ג דחשיב בהך זריקה חוץ לזמנו אינו פיגול וכדאמרן ללא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול: אלא לרבי יוחנן. דמוקי בשתיקה והאי פסול משום דלא במקומו הוא פשיטא דאין זו כרת קשיא: ולשמואל מאי אין זו כרת. דאיהו נמי מוקי לה בשתיקה: הכי קאמר ואם נתן במחשבה. דחוץ לזמנו פסול ואין זו כרת ואינטריך לאשמועינן דאע"ג דלענין כפרה במקומו דמי מחשבת פיגול לא חיילא הואיל ולא שריא בשר באכילה אבל לרבי יוחנן לא מאי לשנויי הכי דכיון דאשמועינן תנא דידן פסול ומשום דשלא במקומו (הוא אלמא) לאו במקומו דמי פשיטא דאם נתן במחשבה לא הויא מחשבה דהוי כאילו נתנו על הרצפה ללא קרבו כל מתיריו: ורבי יוחנן. כיון דלאו זריקה הוא כלל ניהוי כמי שנשפך מן הכלי על הרצפה ויאספנו ואפי' ליכא דם הנפש אחרינא אמאי פסול יאסוף את זה מן המזבח ויחזור ויתננו במקומו בשלמא לשמואל ולריש לקיש כיון דזריקה היא לכפרה אידחי ליה מלאספו שהרי כיפר אלא לר' יוחנן יאספנו: סבר לה. תנא דמתניתין: כמ"ד לא יאספנו. כיון דהגיע למזבח ואע"ג דשלא כהילכתו הוא קלטיה מזבח לאפוקי מתורת כפרה אחריתי: הכל מודים בניתנין למעלה שנתן למעלה שלא כמאורתו. כגון במחשבה או בשמאל: שלא יאספנו. לחזור וליתנו כמאורתו דכיון דניתן במקומו אזדא ליה תורת זריקה מיניה: לא נחלקו. הנך תנאי דבעינן למימר שרבי יוסי אומר לא יאספנו ואף על גב דלאו במקומו דמי: ורבי שמעון אומר כו'. וע"כ ליכא למימר (רש"י)

תוספות ואי שלא במקומו במקומו דמי כו'. תימה ואי לאו במקומו דמי לאלתר אמאי כשר וי"ל דהוה מצי למימר וליטעמיך והשתא ניחא הא דקאמר לקמן בסוף כל הפסולין (דף לו.). ר' יהודה לטעמיה דקאמר שלא במקומו דמי

ופירש שם בקונטרס דשמעינן ליה דהכא בברייתא דמוקמינן כוותיה בשמעתין (תוספות) ומנא ליה לקמן דר' יהודה סובר כן בעלמא דקאמר ר' יהודה לטעמיה אי ברייתא דשמעתין דלמא סוברת דלאו כמקומו דמי אלא דסמיך אהא דקתני לאלתר כשר אי"כ על כרחין כמקומו דמי וסיפא דלמחר פסולה אתיא כרבי יהודה כמו מחשבת הינוח (ע"כ): **יצא** זה שאין פיגולו גרם לו. וא"ת אמאי איצטריך לקמן (דף כט:): לא יחשב לומר שמחשבות מוציאות זו מזו תיפוק ליה מהכא מי שפיגולו גרם לו יצא זה שאין פיגולו גרם לו ועוד קשה לרבא דמסיק בסוף פ"ק דמנחות (דף יב.) לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן וקיי"ל דאותן שירים אסורים באכילה דמהניא להו הקטרה למיקבעינהו בפיגול ולאפוקי מידי מעילה וי"ל דהא דמיתסר באכילה אין מחמת מיעוט ההקטרה של קומץ הלכך לא ממעטי ליה מאם האכל יאכל מי שפיגולו גרם לו משמע דאי לא הוי המחשבה הוי הזריקה מעלייתא ומשתריא בשר יצא זה שאין פיגולו גרם לו דאפי"ל לא הוי המחשבה לא הויא זריקה מעלייתא דהא לא שריא בשר באכילה (תוספות) וי"ל דמי שפיגולו גרם לו משמע באותה עבודה עצמה דאי לא הויא מחשבה הויא הזריקה מעלייתא ומשתריא בשר באכילה יצא זה שנתן למטה למעלה שאין פיגולו גרם לו ואפילו לא הויא המחשבה לא הויא זה זריקה מעלייתא דהא לא שריא בשר באכילה אבל אם שחט חטאת שלא לשמה או במחשבת חוץ למקומו והדם קיבל או זרק חוץ לזמנו סד"א ליהוי פיגול ובכרת דכיון דבאותה עבודה דפיגול ליכא מחשבה אחרת קמ"ל לא יחשב אי נמי אימא הני מילי כי נפסל תחלה לא הדר תו מיקבע בפיגול בעבודה שאחריה אבל כי נקבע בפיגול בעבודה אחת ובעבודה שניה שאחריה חשב שלא במקומו לא פקע שם כרת מיניה קמ"ל לא יחשב וקשה לר' יהודה דאזיל בתר מחשבה שקדמה כדתנן בפירקין ולא לתר דכשר במסקנא אתיא כרבי יהודה דסבר שלא במקומו כמקומו דמי ותימה כיון דמחשבה כמעשה לרבי יהודה אי"כ לאלתר כשר היינו בעלים נתכפרו אבל בשר פסול כדאמר שמואל לעיל וא"כ חזר וחישב חוץ לזמנו בעבודה שניה אמאי פיגול להתחייב כרת הא זריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול כמו בסיפא למחר פסול ולא פיגול מהאי טעמא ונראה דר' יהודה לא עביד מחשבה כמעשה אלא היכא דבמעשה פסול גמור ולא נתכפרו בעלים ואם כן לאלתר כשר היינו כשר גמור ושריא בשר באכילה דאי לאו הכי ליפלוג בניתנין למעלה למטה שיהא פסול בשר באכילה כמו במעשה ברו"ך ע"כ: **אלא** דבר אחר גרם לו. והקשה ה"ר חיים מידי דבר אחר כתיב כדאמר בבבא קמא (דף כה.) מי שקרויו גרם לו יצא זה שאין קרויו גרם לו אלא דבר אחר גרם לו ופריך מידי דבר אחר כתיב וי"ל דסמיך אקרא דלא יחשב לא יערב בו מחשבות אחרות אע"ג דצריכי תרוייהו מ"מ סברא הוא שדבר אחר יגרום לו [פיסול להפקיע מידי פיגול] כיון דאשכחן מחשבות שמוציאים זו את זו אי נמי קרא יתירא קדריש הכא והא דאמר פרק גיד הנשה

(חולין קא.) מי שגידו אסור ובשרו מותר יצא זה שגידו ובשרו אסור לא דמיא להכא: וריש לקיש אמר כו'. אע"ג דלריש לקיש צריכי לשנויי כדרבא ובפ"ק דמנחות (דף ה:): משמע דלא סבר ליה כוותיה בדבר הראוי לעבודה מ"מ באינד סבר ליה כוותיה שפיר: (תוספות)

דף - כז - ב

ומשנתינו כדברי האומר לא יאספנו ורב חסדא אמר אבימי הכל מודין בניתנין למטה שנתנן למעלה שלא יאספנו וכל שכן בניתנין למעלה שנתנן למטה הואיל ודמים העליונים למטה הן באין לא נחלקו אלא בניתנין לפני שנתנן בחוץ בחוץ שנתנן לפני שר' יוסי אומר יאספנו ור"ש אומר לא יאספנו אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא רבי יהודה אומר [ויקרא ו-ב](#) זאת היא העולה הרי אלו מיעוטיין פרט לנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים אם עלתה תרד ר"ש אומר עולה אין לי אלא עולה כשרה מנין לרבות שנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים והלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקיבלו פסולין וזרקו את דמה והניתנין למעלה שנתנן למטה והניתנין למטה שנתנן למעלה והניתנין בפנים שנתנן בחוץ והניתנין בחוץ שנתנן בפנים והפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן מנין ת"ל תורת העולה ריבה תורה אחת לכל העולין שאם עלו לא ירדו יכול שאני מרבה אף הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטריפה ויוצא דופן ת"ל זאת ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקודש ומוציא אני את אלו שלא היה פסולן בקודש קתני מיהא הניתנין למטה שנתנן למעלה ולמעלה שנתנן למטה ולא פליג רבי יהודה מ"ט לאו משום דקלטיה מזבח ושמע מינה לא יאספנו א"ר אליעזר מזבח הפנימי מקדש פסולין מאי קמ"ל תנינא הניתנין בפנים כו' אי מהתם הוה אמינא ה"מ דם דחזי ליה אבל קומץ דלא חזי ליה אימא לא קמ"ל מיתבי קטרת זרה שעלה לגבי מזבח תרד שאין לך מקדש

פסולין אלא מזבח החיצון בראוי לו חיצון אין פנימי לא תריץ הכי קטרת
זרה שעלתה למזבח החיצון תרד שאין מזבח החיצון מקדש פסולין אלא
הראוי לו והפנימי בין ראוי לו בין שאין ראוי לו מאי טעמא האי רצפה
והאי כלי שרת :
מתני'

השוחט את הזבח לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ להקטיר אימוריו
בחוץ או מקצת אימוריו בחוץ לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו בחוץ
או לאכול כזית מעור האליה בחוץ פסול ואין בו כרת לזרוק דמו למחר
מקצת דמו למחר להקטיר אימוריו למחר או מקצת אימוריו למחר
לאכול בשרו למחר או כזית מבשרו למחר או לאכול כזית מעור האליה
למחר פיגול וחייבין עליו כרת : **גמ'** סברוה עור אליה

הש"י לטעמא דר' יוסי משום דס"ל דשלא במקומו כמקומו דמי דאם כן
אדמיפלגי באסיפה ליפלגי בכפרה ונימא רבי יוסי כיפר ור' שמעון לא כיפר אלא
לרבי יוסי נמי לאו כמקומו דמי ואפ"ה לא יאספנו ומשנתנו כדברי האומר לא
יאספנו ומשום הכי תנא פסול במתני': ורב חסדא אמר אבימי הכל מודים. ר'
יוסי ור' ש: בניתנין למטה שנתנן למעלה שלא יאספנו. דהואיל וניתן במזבח
הראוי לו לא הוא כנשפך על הרצפה דקלטיה מזבח לאפוקי מכלל זריקה במקום
אחר: וכל שכן בניתנין למעלה שנתנן למטה. דקרובה היא למתנה גמורה שהרי
דמים העליונים למטה הן שותתין ויורדין הלכך האי דם סופו לירד למטה היה
ראוי וכי יהביה למטה קלטיה מזבח מלאוספו ולחזור וליתנו למעלה: שרבי יוסי
אומר יאספנו. דכיון דלמזבח זה לא היה ראוי לא קלטיה כלל: ורבי שמעון אומר
לא יאספנו. שהרי לשם מזבח היה ראוי והרי בא לשם מזבח: אף אנו נמי תנינא.
דאיתיה לדר' יוחנן דאמר דאיכא דאית ליה לא יאספנו ואע"ג דשלא במקומו לאו
כמקומו דמי לענין כפרה לענין אסיפה מיהו קלטיה מזבח: זאת היא העולה.
הרי אלו ג' מעוטין לפי שבא המקרא הזה ללמדנו על הפסולין למזבח שעלו דלא
ירדו דילפינן מעולה על מוקדה על המזבח כל הלילה משעלה על מוקדה תהא
שם כל הלילה לפיכך מיעט לך זו ג' [מעוטין למעט זו ג'] פסולין: זאת. היא
מיעוטא זאת ולא אחרת היא הוי מיעוטא ה"א דהעולה הוי מיעוטא כלומר

העולה המיוחדת ולא כולן: פרט לנשפך דמה ולשנשחטה בלילה ושיאח דמה. אבל שאר פסולין אם עלו לא ירדו ולקמן בפרק המזבח מקדש (דף פד:) מפרש טעמא דרבי יהודה דמרבי שאר פסולין ומפיק הנך: אין לי אלא עולה כשרה. תהא על מוקדה כל הלילה עד הבקר: והלן. שלן בשרה חוץ למזבח: והיולא. שיאח בשרה: והטמא ושנשחט. ע"מ להקטיר חוץ לזמנו כו': מנין. שכיון שעלו לא ירדו: רוצע ונרצע. על פי עד אחד שמותר להדיוט ואסור לגבוה ונפקי לן מקראי במסכת תמורה בפ' כל האסורין (דף כח.): וכן מוקלה ונעבד וטריפה. מוקלה שהקאה לתקרובת עבודה כוכבים: נעבד. שהשתחוה לבהמה: כלאים. שור או כשב פרט לכלאים כי יולד פרט ליואל דופן (חולין דף לח:): מאי ראית. אחד שריבה הכתוב ומיעט ולא פירש לך הכתוב מה ריבה ומה מיעט: אמרת. ומעלמך מרבה אני את אלו שהיה פסולין בקדש משבאו לעזרה נפסלו: קתני מיהת כו'. ולא פליג רבי יהודה לשוינהו כנשפך על הרצפה ונימא ירדו כדאמר ר' יהודה פרט לנשפך דמה ואלמא לאו כנשפך דמה קחשיב ליה: מאי טעמא לאו משום דקלטיה מזבח. לקדושי ושמע מינה לענין אסיפה לא יאספנו והא ליכא למימר משום דקסבר שלא במקומו כמקומו דמי ומשום דכיפרה הוא דהא דומיא דשאר זריקות פסולות קתני ליה ומדרבי שמעון היינו טעמא דלא מיייתי ליה דאיכא למימר טעמא דרבי שמעון משום דתורת העולה ריבה ואפילו נשפך דמה נמי קאמר דלא ירדו: מקדש פסולין. שאם עלו לא ירדו ואף על גב דלא כתיב קרא אלא בחיצון: תנינא הניתנין בחוץ שנתנו בפנים לא ירדו. אבריהם ממצבח ולא פליג ר' יהודה מאי לאו דקלטיה פנימי לדם זה שניתנו עליו ואע"פ שנפסל בכניסתו להיכל משום וכל חטאת אשר יוצא מדמה (ויקרא ו) הוה ליה כנשפך דמה: הני מיילי דם. שפסול הוא דמקדש הואיל וחזי ליה דם בעלמא כגון דמים הפנימיים: אבל קומץ דלא חזי כלל. דכתיב (שמות ל) לא תעלו עליו קטרת זרה ועולה ומנחה אימא אם עלה עליו ירד קמ"ל: קטרת זרה. קטרת נדבה שלא התיר הכתוב אלא קטרת של ליבור שחרית וערבית: שעלתה לגבי מזבח. קסלקא דעתך דבמצבח הקטרת קאי: בראוי לו. לאפוקי קמאים שלא קידשו בכלי הכי מפרש לקמן בפרק המזבח (דף פג:): האי רלפה. בבנין אבנים שלא נמשח לפיכך אין קדושתו בזה חמורה: והאי כלי שרת.

ונמקה עם המשכן: מתני' את הזבח. שלמים או שאר הנאכלין: פסול ואין בו כרת. והאוכלו ואפילו בחוץ אין ענוש כרת: לאכול את בשרו למחר. ליכא לאוקומה בשלמים אלא בתודה וחטאת ואסם דאילו בשלמים מחר זמנו הוא אכל לזרוק דמו או להקטיר אימוריו אפילו בשלמים הוי למחר חוץ לזמנו: פיגול וחייבין עליו כרת. האוכלו אפילו בזמנו ענוש כרת ובגמרא יליף לה: גמ' (רפ"י)

תוספות לאו משום דקלטיה מזבח וש"מ לא יאספנו. פי' בקונטרס והא ליכא למימר משום דסבר שלא במקומו כמקומו דמי ומשום דכיפרה הוא דהא דומיא דשאר זריקות פסולות קתני לה וקשה דהא בסוף כל הפסולין (לקמן לו.) מסקינן דר' יהודה אית ליה שלא במקומו כמקומו דמי ונראה לפרש דהאי דקא"ר יהודה כמקומו דמי לא לענין דנתכפר אלא לענין מחשבה דווקא הוי כמקומו דכיון דמהניא הזריקה לענין דאם עלו לא ירדו מהניא נמי שלא לפסול במחשבה ולכך מיד לאלתר כשר ומיהו קשה דא"כ בתר דשני כמקומו דמי מאי קפריך התם מחישב ליתן הניתנין בחוץ בפנים ובפנים בחוץ הא התם נמי קלטי' מזבח דאם עלו לא ירדו וה"ר יוסף מפרש דהכי מייתי סייעתא מ"ט לאו משום דקלטיה מזבח דאפי' בפנים וחוץ קאמר רבי יהודה דקלטיה מזבח אע"ג דפני' ודחוץ לכ"ע לאו כמקומו ואפי' הכי קאמר רבי יהודה דקלטיה מזבח לענין דאם עלו לא ירדו הכי נמי קלטיה מזבח לענין דלא יאספנו ומיהו לא יתכן פי' זה למאי דפרישי' לעיל דמאן דאית ליה כמקומו דמי אפי' בפנים וחוץ קאמר מדפריך לר' יוחנן ואי שלא במקומו לאו כמקומו להוי כנשפך מן הכלי ויאספנו ולשמואל ולריש לקיש לא פריך (תוספות) ורבי חיים בה"ר מרדכי מפ' דמוכח מנתנו בחוץ שנתנו בפנים ולכולי עלמא לאו כמקומו דמי ואין זריקתו כלום לפי שנפסל מקודם שנכנס להיכל ונהי דאין תקנה באסיפה לפי שנפסל קודם הזריקה כ"ש דהוה לן למימר דהוי כנשפך הדם מן הכוס על הרצפה דאמר ר' יהודה תרד דכל זבח שלא נזרק כלל אם עלו אימורין ירדו לר' יהודה ואפי' הכי אמר דקלטיה המזבח לזריקתו ואמרינן לא ירדו ה"ה בניתנין למטה למעלה דאמר ר' יוחנן דלא כמקומו דמי ולא כיפר כלל דנימא דמהניא הזריקה וקלטיה מזבח שלא יאספנו עוד להועיל זריקה אחרת. ברו"ך ע"כ: האי רצפה והאי כלי שרת. ועדיף מכלי שרת דלא מקדשי פסולין ליקרב ומזבח מקדש: (תוספות)

כאליה דמי והא קא מחשב מאכילת מזבח לאדם אמר שמואל הא מני ר' אליעזר היא דאמר מחשבין מאכילת מזבח לאכילת אדם ומאכילת אדם לאכילת מזבח דתנן השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול להקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ור"א פוסל במאי אוקימתא כר"א אימא סיפא זה הכלל כל השוחט והמקבל והמוליך והזורק לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר דבר שדרכו לאכול אין שאין דרכו לאכול לא אתאן לרבנן רישא ר' אליעזר וסיפא רבנן אמר ליה אין רב הונא אמר עור אליה לאו כאליה דמי אמר רבא מ"ט דרב הונא [ויקרא ג-ט](#) חלבו האליה ולא עור האליה רב חסדא אמר לעולם עור האליה כאליה דמי והכא במאי עסקינן באליה של גדי כולהו כשמואל לא אמרי רישא ר"א וסיפא רבנן לא מוקמי כרב הונא לא אמרי עור אליה כאליה דמי קא משמע להו כרב חסדא מאי טעמא לא אמרי מאי קמ"ל עור אליה כאליה דמי תנינא ואלו שעורותיהן כבשרן עור שתחת האליה ורב חסדא איצטריך סד"א ה"מ לענין טומאה דרכיך מצטרף אבל הכא אימא [במדבר יח-ח](#) למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין ולא עבידי מלכים דאכלי הכי אימא לא קמ"ל מיתבי השוחט את העולה להקטיר כזית מעור שתחת האליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת אלעזר בן יהודה איש אבלי אומר משום רבי יעקב וכן היה רבי שמעון בן יהודה איש כפר עיכוס אומר משום ר' שמעון אחד עור בית הפרסות בהמה דקה ואחד עור הראש של עגל הרך ואחד עור שתחת האליה וכל שמנו חכמים גבי טומאה ואלו שעורותיהן כבשרן להביא עור של בית הבושת חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת עולה אין אבל זבח לא בשלמא לרב הונא היינו דקתני עולה אלא לרב חסדא מאי איריא דתני עולה ליתני זבח אמר לך רב חסדא איבעית אימא באליה של גדי ואיבעית אימא תני זבח : פסול ואין בו כרת כו' : מנה"מ אמר שמואל תרי קראי כתיבי מאי היא אמר רבה [ויקרא ז-](#) [ית](#) שלישי זהו חוץ לזמנו פיגול זהו חוץ למקומו והנפש האוכלת ממנו אחד ולא שנים זהו חוץ לזמנו ולמעוטי חוץ למקומו ואימא והנפש האוכלת ממנו זהו חוץ למקומו ולמעוטי חוץ לזמנו מסתברא חוץ לזמנו עדיף דפתח ביה אדרבה חוץ למקומו עדיף דסמיך ליה אלא אמר אביי כי

אתא רב יצחק בר אבדימי [אמר רב] סמיך אדתני תנא כשהוא אומר שלישי בפרשת קדושים תהיו שאין ת"ל שהרי כבר נאמר [ויקרא ז-יח] ואם האכל יאכל מבשר זבח השלמים ביום השלישי

ר"י כאליה דמי. ואפילו לענין הקטרה ובשלמי כבש שאליתו קריבה נמי העור קרב כי היכי דלענין אכילה חשיב ליה בשר לענין מלות הקטרתו נמי בשר הוא וקתני מתני' דכי שחיט שלמים לאכול עור האליה בחוץ או למחר הויא מחשבה ואע"ג דחישב מאכילת מזבח לאדם: רבי אליעזר היא. לקמן בפ' כל הפסולים (דף לה.): לאכול דבר שאין דרכו לאכול. כגון אימורים או חוץ לזמנו או חוץ למקומו: ולהקטיר. חוץ לזמנו או חוץ למקומו: דבר שאין דרכו להקטיר. כגון בשר: לאכול דבר שדרכו לאכול. בשר: שדרכו להקטיר. אימורין אבל אם חישב להקטיר בשר למחר או לאכול אימורין למחר כשר שאין מחשבין מאכילת אדם למזבח ומאכילת מזבח לאדם: לאו כאליה דמי. לענין מלות הקטרתו הוא דמעטיה קרא כדמפרש רבה חלבו האליה תמימה גבי הקטרת אליה כתיב ופריש בהדיא חלב ולא עור: והכא במאי עסקינן. מתני' דחשיב ליה אכילת אדם באליה של גדי שאינה קריבה כדאמרן בפ"ק (לעיל דף ט.). לימד על העז שאינה טעונה אליה: מאי קמ"ל. תנא דמתני' אי באליה של גדי קאי אי אמרת בשלמא בשל כבש קמ"ל לשמואל דמחשבין מאכילת אדם למזבח ומאכילת מזבח לאכילת אדם כרבי אליעזר ולרב הונא דמוקי לה כרבנן אשמעינן תנא דידן דעור אליה לאו כאליה דמי להקטירו אלא לרב חסדא למה לי למתנייה אי לאשמעינן דעור אליה לענין אכילת אדם כאליה דמי וכי חשיב עליה לאוכלו למחר כאילו חישב על כזית מבשרו הואיל ורכיך וחזי לאכילה: תנינא. בשחיטת חולין: ואלו שעורותיהן כבשרן. לטמא טומאת נבילות וקחשיב עור האליה: מטטרף. לטמא טומאת אוכלין בכביצה או טומאת נבילות בכזית: אבל הכא. לענין קדשים כתיב גבי מתנות כהונה לכל קדשי בני ישראל כך נתתם למשחה (במדבר יח) והיינו לגדולה כדמתרגמינן לרבו ללמד שיהו אוכלין אותן דרך אכילת מלכים המשוחים ולא עבידי מלכים לאכלי עור אימא לא תהא מחשבה: עגל הרך. מפרש בהעור והרוטב כל שנתו: להביא עור בית הבושת. של נקבה וזה לבדו יש לך להביא עוד

אכל קדשים מכל השנויים שם: עור בית הפרסות. מן הארכובה ולמטה: חוץ למקומו. אם שחט ע"מ לאכול מאחת מאלו חוץ למקומו: עולה אין. גבי עולה הוא לתנא מחשבת הקטרת עור אליה דפסלה: אבל זבח. סתמא לא קתני שמע מינה אין מחשבת הקטרה מועלת בעור האליה בשאר זבחים: לרב הונא. דאמר בהדיא מעטיה קרא גבי אליה דנהוי אימורין אבל גבי עולה לא אימעט דכתיב הנתחים ועור האליה בשר הוא: אלא לרב חסדא. דאמר גבי אליית אימורין עור נמי קרב ליתני זבח סתמא: איבעית אימא. הך מתני' נמי באליה של גדי ולא מיתני ליה זבח באליה במחשבת הקטרה אלא במחשבת אכילת אדם כי מתני': מנהני מילי. דמחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו פוסלת וענוש כרת באכילה זאת שחיט עליו חוץ לזמנו: תרי קראי כתיבי. חד חוץ לזמנו וחד חוץ למקומו: שלישי. אם האכל יאכל מבשר זבח השלמים ביום השלישי (ויקרא ז) ומוקי' ליה תנא לקמן במחשבת בשעת עבודה לאכול מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר: זה חוץ לזמנו. דשלישי חוץ לזמן אכילת שלמים הוא: פגול. דכתיב בסיפיה דקרא פגול יהיה קרא יתירא הוא לרבות חוץ למקומו ומסתברא דאמחשבת חוץ למקומו מוקמינן לה ולא אמחשבת שאר פסלות כגון לשפוך דמו [על הרלפה או] ע"מ לערבו דם הפסולין דמי לחוץ לזמנו קמרבי בהאי קרא וחוץ למחילה דמי לחוץ לזמן: ממנו. משמע דלא קאי אעונה תשא דנפקא לן מיניה כרת אלא אחד מינייהו דאחד משמע ולא שנים מדלא כתיב האוכלת ולשתוק: למעוטי. דממנו מיעוטא הוא: עדיף. לאוקומי כרת עליה: דסמיך ליה. דהאי ממנו סמוך לפגול יהיה דמרבינן ביה חוץ למקומו: כשהוא אומר שלישי. בפרשת קדושים תהיו קרא זוטא ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירעה (ויקרא יט): תנהו לחוץ למקומו. דבאוכל ממנו ביום השלישי ליכא לאוקמא דהא כתיב לא ירעה ואמרינן לקמן (דף כט.) וכי אחר שהוכשר יחזור ויפסל אלא על כרחך במחשבת בשעת עבודה ע"מ כן קאמר: (רש"י)

תוספות אמר שמואל הא מני ר' אליעזר היא. וסבר לה כההוא תנא דאמר בריש הקומץ רבה (מנחות דף יז.). דלר' אליעזר הוי בכרת ולא סבר לה כרבי ירמיה דמוקי בסוף פירקין (דף לא:) סיפא כרבי אליעזר דלא תיקשי רישא וסיפא כר'

אליעזר ומציעתא כרבנן וא"ת לרבי אליעזר מאי איריא עור האליה אפילו אליה נמי ואי לאשמועינן עור האליה כבשר תנינא ואלו שעורותיהן כבשרן כדפריך בסמוך וי"ל כיון דעיקרה אתא לאשמועינן כר' אליעזר אין לחוש אי אגב אורחיה אשמועינן דעור כבשר אע"ג דתנינא דאשכחן בשמעתא קמייתא דברכות (דף ב.). דפריך וליתני צאת הכוכבים ומשני מילתא אגב אורחיה קמ"ל דכפרה לא מעכבא אע"ג דתנינא במסכת נגעים (פי' י"ד מ"ג) העריב שמשו אוכל בתרומה הביא כפרתו אוכל בקדשים: **תנינא** אלו שעורותיהן כבשרן. הקשה ה"ר יעקב מאורליינש טובא קמ"ל דבפי' העור והרוטב (חולין דף קכב): אמרינן אל תקניטני שבלשון יחיד אני שונה אותה גבי עור הראש של עגל הרך דפליגי רבנן משום דסופו להקשות ועור האליה הוי לכ"ע כבשר ועוד קשה היכי דייק מעור הראש דיחידאה היא מברייתא דאלעזר בן יהודה הא פשיטא לן מדפריך תנינא הא קחשיב עור האליה דהוי לכולי עלמא כבשר: **להביא** עור של בית הבושת. פי' בקונטרס וזה לבדו יש לך עוד להביא אצל קדשים מכל השנויים שם ותימה הא איכא נמי עור השליל ופי' בקונטרס בחולין (דף נו.). דלא חשיב שליל משום דאינו נוהג בעולה ותימה והרי בית הבושת דאין נוהג בעולה ונראה דלא קתני שליל משום דאמר פרק כל הפסולין (לקמן דף לה.). דפיגל בשליל לא נתפגל הזבח ולא קאמר להביא אלא דבר שאינו לגמרי בעולה ומשום דמיירי ברייתא בעולה לא תנא בית הבושת בהדיא וקאמר להביא: **בשלמא** לרב הונא היינו דקתני עולה. תימה דבתוספתא קתני זבח וי"ל דרב הונא הוה מוקי לה כרבי אליעזר דאמר מחשבין מאכילת מזבח לאדם: **אלא** לרב חסדא מאי איריא דקתני עולה ליתני זבח. לשמואל לא מקשה למה לי למיתני עולה ליתני זבח דאי תני זבח הוה מוקמינן ליה ליה כרבי אליעזר: (תוספות)

ב

-

כח

דף

אם אינו ענין לחוץ לזמנו תנהו לענין חוץ למקומו ומיעט רחמנא גבי נותר **{ויקרא יט-ח}** ואוכליו עונו ישא למעוטי חוץ למקומו ואימא ואוכליו עונו ישא זהו חוץ למקומו ולמעוטי נותר מכרת מסתברא נותר הוה ליה לאוקמי בכרת למגמר עון עון לחוץ לזמנו דדמי ליה בז"ב אדרבה חוץ למקומו הוה ליה לאוקמי בכרת למגמר עון עון לחוץ לזמנו דדמי ליה

במקד"ש אלא אמר רבי יוחנן תני זבדי בר לוי אתיא קודש קודש כתיב הכא ([ויקרא יט-ח](#)) את קדש ה' חילל ונכרתה וכתיב התם [שמות כט-לד](#)] ושרפת את הנותר באש וגוי' מה להלן נותר אף כאן נותר ומיעט רחמנא גבי נותר ואוכליו עונו ישא למעוטי חוץ למקומו מכרת ומאי חזית דקרא אריכא בחוץ לזמנו ושלישי דפרשת קדושים תהיו חוץ למקומו איפוך אנא מסתברא אריכא בחוץ לזמנו דגמר עון עון מנוותר דדמי ליה בז"ב אדרבה אריכא בחוץ למקומו ושלישי דקדושים תהיו בחוץ לזמנו משום דדמי ליה סמכיה וקא ממעט ליה אלא אמר רבא כולהו מקרא אריכא אתיין דכתיב [ויקרא ז-יח](#)] האכל יאכל בשתי אכילות הכתוב מדבר אחד אכילת אדם ואחד אכילת מזבח מבשר זבח שלמיו מה שלמים מפגלין ומתפגלין אף כל מפגלין ומתפגלין שלישי זה חוץ לזמנו לא ירצה כהרצאת כשר כן הרצאת פסול ומה הרצאת כשר עד שיקריבו כל מתיריו אף הרצאת פסול עד שיקרבו כל מתיריו המקריב בהקרבה הוא נפסל ואינו נפסל בשלישי אותו בזבח הכתוב מדבר ואינו מדבר בכהן לא יחשב

ד"י אם אינו ענין לענין מחשבת חוץ לזמנו תנהו לענין חוץ למקומו. ופיגול דקרא אריכא דכו את אהרן לא תידרשיה לחוץ למקומו אלא כוליה קרא בחוץ לזמנו הלכך ממנו אחוץ לזמנו קאי וכ"ת הכא נמי כרת כתיב דסמיך ליה ואוכליו עונו ישא וגוי' ההוא בנותר ממס מיתוקם כדמפרש ואזיל וכדי שלא תאמר שניהם במשמע מיעט רחמנא ואוכליו דהיינו מיעוטא מדללא כתיב והאוכל למעוטי חוץ למקומו דלעיל מיניה: ואימא ואוכליו עונו ישא אחוץ למקומו. דסליק מיניה קאי וכדי שלא תאמר אין מקרא יולא מידי פשוטו ואף נותר במשמע ונהי דכלא ירצה ליתא אבל בכרת איתיה להכי מיעט ואוכליו דמשמע אחד ולא שנים למעט נותר מכרת: ה"ג מסתברא נותר אית לך לאוקומי בכרת למיגמר עון עון לחוץ לזמנו דדמי ליה בז"ב אדרבה חוץ למקומו הוה ליה לאוקומי בכרת עון לחוץ לזמנו דדמי ליה במקד"ש. והכי פירושא נותר הוה ליה לאוקומי בכרת דמיגמר עון עון כו' שמלמד כרת על חוץ לזמנו שאין כרת מפורש בו אלא נשיאות עון אמורה בו ולימד מכאן בגזירה שוה דהכא כתיב נשיאות עון ומפרש כרת הלכך אי מוקמת ליה להאי בנותר איכא למילפיה לג"ש שפיר דדמו אהדדי בשני דברים הללו ששניהם נפסלים בזמן זה בזמן ממס וזה במחשבת זמן ושניהם נוהגים בצמה

כדתנן בפרק בתרא (לקמן 77 ק"ג.) דכי פרכת ונילף עון עון מטומאת בשר דכתיב ונשא אהרן את עון הקדשים מה להלן לאו ולא כרת אף כאן לאו ולא כרת אמרינן מותר הוה ליה למילף דדמי ליה בז"צ אבל אי מוקמת ליה להאי כרת בחוץ למקומו כי גמרת ליה חוץ לזמנו מיניה בג"ש ופרכינן ליה ונילף עון עון מטומאה ליכא לתרוצי מחוץ למקומו הוה ליה למילף דדמי ליה בז"צ דהא אין פסולו בזמן ואינו נוהג בצמת יחיד שאין שם מחילות: במקד"ש. מ' מחשבה ק' קלת ד' דם ש' שלישי חוץ לזמנו וחוץ למקומו שניהם פסולין במחשבה ואם חישב במקלתו נפסל כולו ושניהם נפסלין בעבודת הדם ובשניהם נאמר שלישי לאפוקי טומאה דאינה פסול מחשבה ואם נטמא מקלתו לא נטמא כולו וישנה לאחר זריקת דמים ולא נאמר בו שלישי יתירא אבל בחוץ לזמנו וחוץ למקומו שלישי מותר לג"ש דלעיל דבכל חד מינייהו כתיב והנותר ביום השלישי באש ישרף וסמך ליה ואם האכל יאכל ולא בעי למכתב שלישי: אתיא קודש קודש. דהאי ואוכליו נותר כתיב: קרא אריכא. ואם האכל יאכל דלו את אהרן אריכא הוא: איפוך אנא. ואימא דאריכא בחוץ למקומו וכתיב ביה נשיאות עון ושלישי דקדושים תהיו חוץ לזמנו ואימעוט מכרת: מסתברא אריכא בחוץ לזמנו. דכיון דלא פריש ביה כרת בהדיא אלא בג"ש דעון עון מותר יליף מסתברא דדמי מדדמי יליף דדמי ליה בז"צ דאי מוקמן ליה בחוץ למקומו תו לא יליף כרת מותר דלא דמי ליה במידי: אדרבה. מסתברא משום דדמי ליה חוץ לזמנו נותר סמכיה לנותר וקא ממעט ליה מאוכליו דלא תימא משום דדמי ליה ניגמר מיניה: כולהו מקרא אריכא אתיין. זה לחיוב וזה לפטור כדיליף ליה רבה בריש שמעתין: בשתי אכילות כו'. שמחשבת שתיהן פוסלת דהא לקמן במחשבה מוקי ליה תנא ולא באוכל ביום השלישי: אחד אכילת אדם כו'. דלא שנא חישב לאכול למחר ל"ש חישב להקטיר אימורין למחר פגול: מבשר זבח שלמיו. הקיש זבחים לשלמים מה שלמים יש בהן מפגלין ויש בהם מתפגלין שהדם הוא המפגל והבשר והאימורין המתפגלין: אף כל. שיש בו מפגלין ומתפגלין פיגול נוהג בו ילאו מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהם מתירין את עצמם ואין בהם שירים להתפגל מחמת עבודת מתיריהם שאין פיגול נוהג בהן: לא ירעה המקריב. משמע אזריקה לא תהא זריקה זו מרעה שמע מינה דעד

שיזרק הדם מחשבת פיגול תלויה ועומדת נזרק הדם הוקצע הפיגול לא נזרק הדם כגון שנספך בטל הפיגול דכתיב ביה הרלאה כדכתיב גבי כשר: מה הרלאה כשר. לא קרי ליה הרלאה אלא בזריקה שהוא סוף ארבע עבודות המתירות אף פיגול אינו קבוע עד שיזרק הדם שהיא סוף כל מתיריו: בהקרבה הוא נפסל. השתא יליף (פסול) דזמחשבה הכתוב מדבר שמהשב בשעת הקרבה לאוכלו בשלישי: ואינו נפסל בשלישי. אם בהקרבה לא הישב ע"מ כן ואכל ממנו בשלישי אין הקרבן נפסל למפרע דהכי מידריש לא ירלה המקריב לא תהא זריקתו מרלה אם ע"מ כן הקריבו: אותו בזבח הוא מדבר ואינו מדבר בזובה. כלומר ושלל תאמר דהאי המקריב לאו להכי הוא דאתא אלא לומר כך שהכהן המקריבו לא יחשב עוד זכהוה ויפסל מלכהן לכך נאמר אותו הזבח בלא יחשב ואין הכהן בלא יחשב: (כ"ז)

תוספות **מסתברא** נותר אית לן לאוקומי בכרת למיגמר עון עון לחוץ לזמנו דדמי ליה בז"ב. פי' בקונטרס אי מוקמת ליה להאי בנותר איכא למילפיה לגזירה שוה שפיר דדמו אהדדי בשני דברים הללו ששניהם נפסלים בזמן זה בזמן ממש וזה במחשבת זמן ושניהם נוהגין בבמה כדתנן בפי' בתרא (לקמן דף קיג.) וכי פרכת ונילף עון עון דטומאת בשר דכתיב ונשא אהרן את עון הקדשים מה להלן לאו ולא כרת אף כאן לאו ולא כרת אמרינן מנותר הוה ליה למילף דדמי ליה בז"ב אבל אי מוקמת להאי כרת לחוץ למקומו כי גמרת [ליה] חוץ [לזמנו] מיניה בגזירה שוה ופרכת ליה ונילף עון עון מטומאה ליכא לתרוצי מחוץ למקומו הוה ליה למילף דדמי [ליה] בז"ב דהא אין נפסלים בזמן ואינו נוהג בבמת יחיד שאין שם מחיצות (עד כאן לשונו) ופירוש זה תימה גדול דמה סברא היא זו ומנין לנו דנוקי קרא בנותר כדי ללמוד ממנו חוץ לזמנו מעון עון כדי שלא נלמוד מטומאה ועוד הא לענין במה שוה נמי נותר לטומאת בשר כדאמרינן בסוף מכילתין (גם זה שם) אבל הפיגול והנותר והטמא שוין זה בזה וכן טמא ששימש ליכא למימר דהוא נמי לא הותר בבמה כדאמר לעיל מה להצד הווה שבהן שכן לא הותרו בבמה ועוד כשמקשה אדרבה חוץ למקומו הוה ליה לאוקומי כו' דדמי במקד"ש בלאו דומיא דמקד"ש אית לן למילף חוץ לזמנו מחוץ למקומו טפי מטומאה כדאמרינן בפי' בית שמאי (לקמן דף מה :) שכן הותר ציץ טהור (בקרא) חוץ לזמנו וחוץ למקומו לא הותרו מכללם ואין ציץ מרצה ושניהם טהורין ושניהם [לא] עשה קרב כמקריב מה שאין כן בטומאה דמאי דחוץ למקומו הותר מכללו בבמה אין זה קרוי הותר מכללו על כן נראה לפרש דגזירה שוה זו ניתנה בסיני למילף עון עון הנך קראי דהכא זה מזה ולכך מסתברא לן לאוקומי טפי בנותר מבחוץ

למקומו משום דדמי לחוץ לזמנו בז"ב דאית לן לאוקומי קרא במילתא שיהיו דומין זה לזה מה שאנו למידין בגזירה שוה ולא משום שלא נלמוד מטומאה כדפירש [רש"י] ופריך אדרבה חוץ למקומו דמי ליה במקד"ש וכי האי גוונא הויה סוגיא דלעיל בריש פירקין (דף יז.) דפסיל בתרומה מחיל עבודה דלא פסיל בתרומה לא מחיל עבודה וא"ת דמוקמינן קרא בדדמי טפי לג"ש טומאת בשר תיהוי בכרת בג"ש דעון עון וי"ל דממעט ליה קרא מכרת כדאמר לקמן פרק ב"ש (דף מג:) וטומאתו עליו מי שטומאתו פורחת ממנו (יוצא עליו מגופו) יצאת טומאת בשר שאין טומאה פורחת ממנו: **ואיפוך** אנא. תימה הא כתיב קרא שלישי והא דמוקמינן ליה בחוץ למקומו באם אינו ענין לחוץ לזמנו מוקמינן ליה בחוץ למקומו א"כ קרא קמא היינו קרא אריכא אית לן לאוקומי בחוץ לזמנו ודוחק לומר דסבר המקשה אין מוקדם ומאוחר בתורה: **מה** שלמים מפגלן ומתפגלן. תימה מהיקישא דזאת התורה נפקא לן לקמן בפ' דם חטאת (דף צח.) ובמנחות פרק התודה (דף פג.) וכמה דרשות דרשינן מההוא היקישא אע"ג דנפקי מקראי אחריני:

(תוספות)

א

-

כט

דף

לא יערב בו מחשבות אחרות פיגול זה חוץ למקומו יהיה מלמד שמצטרפין זה עם זה והנפש האוכלת ממנו אחד ולא שנים ואיזה זה חוץ לזמנו דגמר עון עון מנותר דדמי ליה בז"ב אמר ליה רב פפא לרבא לדידך שלישי דפרשת קדושים תהיו מאי דרשת ביה ההוא מיבעי ליה למקום שיהא משולש בדם בבשר ובאימורין תיפוק לי מקרא קמא אם האכל יאכל מדאפקיה רחמנא בלשון שלישי אמר רב אשי אמריתא לשמעתיא קמיה דרב מתנה א"ל אי מהתם הוה אמינא שלישי פרט פיגול כלל ונעשה כלל מוסף על הפרט ואיתרבו שאר מקומות קא משמע לן ת"ר **[ויקרא ז-יח]** ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו אמר רבי אליעזר כוף אזנך לשמוע במחשב לאכול מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר או אינו אלא באוכל מזבחו ליום שלישי אמרת אחר שהוא כשר יחזור ויפסל אמר לו רבי עקיבא הן מצינו בזב וזבה ושומרת יום כנגד יום שהן בחזקת טהרה וכיון

שראו סתרו אף אתה אל תתמה על זה שאע"פ שהוכשר שיחזור ויפסל אמר ליה הרי הוא אומר המקריב בשעת הקרבה הוא נפסל ואינו נפסל בשלישי או אינו אומר המקריב אלא זה כהן המקריב כשהוא אומר אותו בזבח הוא מדבר ואינו מדבר בכהן בן עזאי אומר אותו מה ת"ל לפי שנא' **{דברים כג-כב}** לא תאחר לשלמו יכול אף מאחר נדרו בלא ירצה ת"ל אותו אותו בלא ירצה ואין המאחר נדרו בלא ירצה אחרים אומרים לא יחשב במחשבה הוא נפסל ואינו נפסל בשלישי ובן עזאי דבזבח הכתוב מדבר ואינו בכהן מנא ליה אי בעית אימא נפקא ליה מדאחרים ואיבעית אימא מדכתיב לא ירצו ולא ירצה זיבחא הוא ובן עזאי אותו בלא ירצה ואין מאחר נדרו בלא ירצה מהכא נפקא מדאחרים נפקא דתניא אחרים אומרים יכול יהא בכור שעיברה שנתו

רפ"י לא יערב בו מחשבות אחרות. מכאן למחשבות שמוציאות זו מזו שמתקצת פסול מוציאה מידי פיגול כדתנא מתני' כיכל לא קרב המתיר כמורתו כו': יהיה. עשאן הכתוב לחוץ למקומו ולחוץ לזמנו הויה אחת מלמד שמלטרפין חלאי שיעוריהן לפסול את הקרבן כדתנן במתני' לאכול חלאי זית בחוץ חלאי זית למחר פסול: דדמי ליה בז"ב. ולא שבקיה חוץ לזמנו דדמי לנותר דלחיא ג"ש מיניה ונגמר חוץ למקומו דלא דמי לנותר במידי והא דלא שנייה רבה בריש שמעתא הכי כי פרכינן אדרבה חוץ למקומו עדיף דסמיך ליה משום דלכתי לא קמה ליה ג"ש דתני לוי בר זבדי דכרת בנותר כתיב דנימא דנשיאות עון דגבי מחשבה בדדמי לנותר משתעי הואיל ומינה גמר: שיהא משולש כו'. ולימד על מחשבת חוץ למקומו שאינה מועלת אלא או בקדשי קדשים שחישב עליהם לאוכלם חוץ לעזרה או בקדשים קלים לאוכלם חוץ לעיר פרט למחשב לאכול בהיכל דלא פסיל דבעינן שחישב על מקום המשולש: דם בצקר ואימורין. היינו חוץ לעזרה בשעת היתר הבמות לאפוקי היכל שאין בו הקטרת אימורין ולא אכילת צקר: תיפוק לי מקרא קמא. מדלחפיקה רחמנא בלשון שלישי לחוץ לזמנו וכתיב בהוא קרא חוץ למקומו: שלישי פרט. מקום משולש ולא פנים: מאחר שהוכשר. בעבודת דמו כתקונו: בזב וזבה. שפסקו והתחילו למנות ימי סיפורן ומנו ד' או ה' ימים ואם ראו סתרו כל מניינם כדלמרינן במס' נדה (דף סז:) ואחר תטהר אחר אחר לכולן שלא תהא

טומאה מפסקת בהן: ושומרת יום כנגד יום. הרואה תוך אחד עשר יום שזין נדה לנדה וטבלה למחר שחרית הרי היא טהורה למקלת היום ככולו וטבילתה ביום ואם תראה היום סתרה טהרתה ואדם וכלים שנגעו בהן היום טמאין למפרע כדתנן בפ"ב דנדה (דף עב). ושזין ברואה תוך אחד עשר יום כו' וטבלה ביום של אחריו ושמשה הרי זו תרבות רעה ומגעה ובעילתה תלוין וזו היא תלייתן אם תראה היום יהיו טמאין למפרע וחייבין בקרבן: הרי הוא אומר המקריב. בהקרבה נפסל והכי מידרש לא יראה המקריב אין הקרבתו מרצה: אלא זה כהן המקריב. ואמר לך הכתוב שלא יהא כשר לכהונה ושמע מינה תרתי שעת הקרבה ופסול כהן: אותו. דא"כ ליכתוב המקריב לא יחשב השתא דכתיב אותו הזבח בלא יחשב ואין המקריב בלא יחשב: במחשבה הוא נפסל. זה מפורש מן הראשון דהמקריב לא משמע להו שעת הקרבה עד דגמר קרא למילתיה ואמר המקריב אותו לא יחשב במחשבה זאת דהאי לא יחשב לדראש הוא דהא כתיב לא יראה: נפקא ליה מדאחרים. מדאיתריך קרא למימר ואינו נפסל בשלישי שמע מינה בזבח הכתוב מדבר דאי בזבח למה יפסל בשלישי הלא הוא לא חטא כי אם האוכל: מדכתיב לישנא דלא יראה ולא יראה זיבחה הוא. דאין לשון לא יראה נופל בפסול כהן: שעיברה שנתו. וזהו איחור דכתיב לפני ה' תאכלנו שנה בשנה: (רש"י)

תוספות **למקום** שיהא משולש בדם ובבשר ואימורים. פירש בקונטרס פרט למחשב לאכול בהיכל דלא פסול דבעינן שחישב על מקום המשולש בדם ובשר ואימורים דהיינו חוץ לעזרה בשעת היתר הבמות לאפוקי היכל שאין בו הקטרת אימורים ולא אכילת בשר ובזה לא דק בקונטרס דאכילת בשר מצי משכחת בהיכל כדאמר לקמן (דף סג). שאם הקיפו עובדי כוכבים את כל העזרה שכהנים נכנסים בהיכל ואוכלין שם ק"ק ועוד קשה לפירוש הקונטרס מאי קפריך תיפוק לי מקרא קמא מדאפקיה רחמנא בלשון שלישי הא האי שלישי לאו בחוץ למקומו כתיב אלא בחוץ לזמנו ומקום משולש לא שייך בחוץ לזמנו אלא בחוץ למקומו ועוד דקמשני הוה אמינא שלישי פרט הא האי שלישי בחוץ לזמנו [כתיב ופיגול] במקום משולש כתיב ויש מפרשים דמקום משולש היינו דלא פסלה מחשבה אלא במזבח החיצון ששלשתן כשירין בו לאפוקי מזבח הפנימי שאין נותנין בו רק דם וזה אי אפשר דמתנות הפנימיות פלוגתא דר' שמעון ורבנן דרבנן מחייבין בפיגולן כרת וכן ר"מ ורבנן סברי בפ' בית שמאי (לקמן דף מב:) גבי ארבעים ושלש של יום הכיפורים ולעיל בפ"ק (דף יג:) גבי טבילת אצבע בחטאות

הפנימיות דאמרינן דפסול מק"ו ואמר נמי בגיטין (דף נד:) כהן גדול ביום הכפורי יוכיח דכי אומר פגול מהימן ובמקום שאינו משולש אפילו פסול ליכא כדמוכח לקמן בפי' כל הפסולים (דף לו.) וי"מ דמקום משולש היינו דבעינן שיעמוד המחשבה במקום משולש פרט לעומד חוץ בעזרה ושוחט בסכין ארוכה ולפירוש זה קשה ממתנות הפנימיות דלאו מקום משולש הוא והוי פיגול (תוספות) ויש לומר חוץ לעזרה אין שלשתן כשרין שהרי דם ואימורין נפסלין שם אבל היכל יש דם שלא נפסל שם כגון דם פנימי ואימורין אם הכניסן שם לא נפסלו בכך מיהו אין נראה דשילהי כל הפסולין (לקמן דף לו.) קאמר מחשב לניתנין בחוץ שנתנו בפנים דאינו פסול משום דאינו מקום משולש הג"ה ע"כ והרב ר' יום טוב מפרש דמקום משולש היינו שיחשוב לזרוק במקום שדם ובשר ואימורין פסולין כגון מחשב לזרוק קדשים קלים חוץ לירושלים אבל מחשב לזרוק בירושלים לא דאין שום פסול בבשר וקדשי קדשים אפילו בירושלים כיון דבזה המקום שלשתן פסולין שם ולהאי פירושא ניחא הא דקשיא לן לעיל אברייתא דחישיב ליתן את הניתנין למטה למעלה למטה לאלתר כשר דמשמע דאי שלא במקומו לאו כמקומו דמי ניחא ויתיישב לפי' זה משום דלאו מקום משולש הוא ומיהו קשה אם כן למחר פסול אמאי לאו מקום משולש הוא וכי תימא מידי דהוי אמחשבת הינוח ואלבא דר' יהודה הא משמע לעיל דלא צריך להאי טעמא אלא למאי דמסקינן שלא במקומו כמקומו דמי וי"מ דשלישי בחוץ לזמנו איירי ובעינן שיחשוב לזרוק ליום ששלשתן פסולין אפילו לאכול הבשר היינו ליום שלישי דאם חישיב לזרוק דם שלמים למחר לא פיגל עד שיהא משולש באכילה דהיינו לשלשה ימים והוא הדין בקדשי קדשים לזרוק דמן למחר פיגול דזמן אכילתו נמי למחר אלא דקרא בשלמים כתיב דזמנו ליום שלישי והכי קאמר ההוא מיבעי ליה למקום משולש דאם חישיב לזרוק דם שלמים בחוץ ליום הגי' פיגל אבל קודם השלישי לא פיגל והא דאמר בפי' איזהו מקומן (לקמן דף נו:) דקדשים הנאכלין ליום ולילה מחשבים בדמן משתשקע החמה ההוא כמאן דלית ליה מקום משולש דפלוגתא דתנאי היא בפי' כל הפסולין (לקמן דף לו:) ופי' זה לא יתכן כלל דכולה שמעתא מיירי במקום שיהא משולש: **וכיון** שראו סתרו. פי' הקונטרס דזב וזבה שפסקו והתחילו למנות ימי ספורן ומנו ארבעה או חמשה ימים וקשה דאין זה קרוי חזקת טהרה אלא נראה דמיירי בשביעי שלהן לאחר שטבלו (תוספות) דזב וזבה טבילתן ביום ואם טבלו בשביעי ואחר כך נגעו בטהרות או שמשו וראו לאח"כ (או) קודם הערב שמש טמאים למפרע ואם המתינה לשמש עד הלילה ואח"כ ראתה אינה טמאה אלא מכאן ולהבא (הג"ה ע"כ) ומיהו רבי יוסי דאמר פי' כיצד צולין (פסחים דף פא.) דלא מטמא למפרע לא יתכן: **ואין** מאחר נדרו בלא ירצה. יש תימה דלמה לן קרא דמהיכא תיתי לן דהוי בלא ירצה דאיצטריך קרא דלא ירצה למעוטיה: **נפקא** לן מדאחרים. תימה הא רבי אליעזר נמי דריש שאינו נפסל בשלישי ואפילו

דף כט - ב

כפסולי המוקדשין ויפסל ת"ל [\[דברים יד-כג\]](#) ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך וגוי מקיש בכור למעשר מה מעשר אינו נפסל משנה לחבירתה אף בכור אינו נפסל משנה לחבירתה איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי בכור דלאו בר הרצאה הוא אבל קדשים דבני הרצאה נינהו אימא לא לירצו קמ"ל ואכתי מהתם נפקא [\[דברים כג-כב\]](#) והיה בך חטא ולא בקרבנך חטא ובן עזאי ההוא מבעי ליה והיה בך חטא ולא באשתך חטא סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר רבי אלעזר ואיתימא רבי יוחנן אין אשתו של אדם מתה אא"כ מבקשין ממנו ממון ואין לו שנאמר [\[משלי כב-\]](#) [\[פז\]](#) אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתיד בהאי עון דבל תאחר נמי מתה קמ"ל: אחרים אומרים במחשבה הוא נפסל ואינו נפסל בשלישי ורבי אליעזר לא יחשב מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדרבי ינאי דאמר רבי ינאי מנין למחשבות שמוציאות זו מזו שנאמר לא יחשב לא יערב בו מחשבות אחרות ורב מרי מתני אמר רבי ינאי מנין למחשב בקדשים שהוא לוקה ת"ל [\[ויקרא ז-יח\]](#) לא יחשב א"ל רב אשי לרב מרי לאו שאין בו מעשה הוא וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו אמר ליה רבי יהודה היא דאמר לאו שאין בו מעשה לוקין עליו: מתני'

זה הכלל כל השוחט והמקבל והמהלך והזורק לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר כזית חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקריב המתיר כמצותו כיצד קרב המתיר כמצותו שחט בשתיקה קבל והלך וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו וקבל והלך וזרק בשתיקה או ששחט וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו זהו שמקריב המתיר כמצותו כיצד לא קרב המתיר כמצותו שחט חוץ

למקומו קבל והלך וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו קבל והלך וזרק חוץ למקומו או ששחט וקבל והלך וזרק חוץ למקומו (ולזמנו) הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו קיבל והלך וזרק שלא לשמן או ששחט וקבל והלך וזרק דמן שלא לשמן זהו שלא קרב המתיר כמצותו לאכול כזית בחוץ כזית למחר כזית למחר כזית בחוץ כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת אמר רבי יהודה זה הכלל כל שמחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום פגול וחייבין עליו כרת ואם מחשבת המקום קדמה למחשבת הזמן פסול ואין בו כרת וחכמים אומרים זה וזה פסול ואין בו כרת לאכול כחצי זית להקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין: **גמ'** אמר אילפא מחלוקת בשתי עבודות אבל בעבודה אחת דברי הכל עירוב מחשבות הוי ורבי יוחנן אמר אף בעבודה אחת מחלוקת בשלמא לאילפא מדרישא בשתי עבודות סיפא נמי בשתי עבודות אלא לרבי יוחנן רישא בשתי עבודות וסיפא בעבודה אחת

רש"י כפסולי המוקדשין. כאילו נפל בו מוס: מה מעשר אינו נפסל משנה לחצירתה. שהרי בשלישי מזמן זיעור לזעור כל המעשרות מן הבית ולהתוודות כדכתיב מקלה שלש שנים תוליא (דברים יד): ללאו בר הרלחה הוא. אינו בא לכפר אבל קדשים כגון עולה שמכפרת על עשה ושלמים שמביאין לדורון ליתן שלום בין ישראל לאזניהם שבשמים ואימא הואיל ואיחרו פסול בעבודה הוא ולא ליראו קא משמע לן: ולא בקרבנך חטא. שאם איחרו אינו נפסל והיה בך חטא סיפיה דקרא ללא תאחר לשלמו הוא: הא אוקימנא. במס' ר"ה: מבקשין ממנו. ממונו שגזל: משכבך. אשתו: שמוציאות זו מזו. מחשבת פסול מוציאה מיד פיגול: לא יחשב. קרי ביה לא יחשב להזהיר כהנים על כך: רבי יהודה היא. במס' שבועות (דף ג:): והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דטעמא דבא הכתוב הא לא בא הכתוב לוקה המותיר ואע"ג דאין בו מעשה: מתני' זה הכלל כל השוחט ומקבל כו'. או זו או זו: לאכול דבר שדרכו לאכול. בשר: או להקטיר דבר שדרכו להקטיר. אימורין כדלפינן לעיל דשתי אכילות מפגלות ובלבד דליחשיב עלייהו להאכילו למחר לראוי להן אימורין למזבח בשר לאדם: ובלבד שיקריב המתיר כמלותו. הדם הוא המתיר כמלותו

שלא יהיה צו פסול אחר אם יש צו פסול מחשבה אחרת ילא מידי פיגול כדילפינן לעיל דמחשבות מויליאות זו מזו: הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן. מויליין מידי פיגול אבל שאר זבחים אין שלא לשמן מויליין מידי פיגול דהא כשרים הן שלא לשמן: לאכול כזית בחוץ כזית למחר. היינו הך דאמרן אלא דרישא איירי צב' עבודות וכו'ן בעבודה אחת ששחט על מנת לאכול כזית למחר כזית בחוץ ולמאן דמוקי לה בגמרא להא נמי בשתי עבודות משום כחאי זית נקט לה לאשמועינן דמאטרפין זה עם זה: רבי יהודה אומר כו'. אכולה מתני' פליג דלית ליה מחשבות מויליאות זו מזו אלא אם כן קדם פסולו לפיגולו דתו לא קרינן ביה כהרצאת כשר ובעבודה אחת נמי פליג דלית ליה תפוס לשון ראשון: לאכול כחאי זית ולהקטיר כחאי זית. וסנייהם חוץ לזמנו או חוץ למקומו כשר שאין אכילה והקטרה מאטרפין לפוסלו דהכא ליכא שיעורא והכא ליכא שיעורא: גמ' בשתי עבודות. דהא דתני סיפא כזית למחר כזית בחוץ דפליג ר' יהודה עלה בשתי עבודות מיירי כי רישא ששחט על מנת לאכול כזית למחר וקבל על מנת לאכול כזית בחוץ אהא הוא דפליג רבי יהודה שהרי הוקבע בפיגול ותו לא אהא מחשבת פסול ומפקע לה אבל בעבודה אחת אפילו ר' יהודה מודה ללא הוקבע בפיגול במחשבה מעורבת: אף בעבודה אחת מחלוקת. דלית ליה לר' יהודה תפוס לשון ראשון: מדרישא בשתי עבודות. דקתני בהדיא כיכל לא קרב המתיר כמלתו שחט חוץ לזמנו וקבל והלך חוץ למקומו: סיפא נמי. כזית למחר כזית בחוץ דפליגי בה ר' יהודה ורבנן: בשתי עבודות. קא מיירי והאי דהדר נקיט ליה לאשמועינן צירוף כחאי זית דלא

אשמועינן ברישא: (רש"י)

תוספות נפסל איכא למימר שהוא לשון חשיבות ואתא למימר שאף הכהן נפסל אי לאו דמעטיה קרא בהדיא אבל בן עזאי דדריש לא יחשב לשון מחשבה ממילא שמעינן דלאו בכהן מיירי: **אלא** אם כן מבקשין ממנו ממון ואין לו. פי' בקונטרס ממון שגזל ונראה דמיירי בנדר כדאמר בפי' שני דשבת (דף לב:.) דבעון נדרים אשתו של אדם מתה שנאמר למה יקח משכבך מתחתיד והא דדריש הכא בך חטא ולא באשתך חטא מיירי במשלם אחר כן אלא שעבר על בל תאחר: **מחלוקת** בשתי עבודות. פי' בקונטרס כגון שחיטה והולכה והא דקאמר בתר הכי מדרישא בשתי עבודות סיפא נמי בשתי עבודות פי' בקונטרס דהאי דהדר נקיט ליה לאשמועינן צירוף בחצי זית דלא אשמועינן ברישא וזהו דוחק והיה נראה לפרש

שתי עבודות כי ההוא דפ"ק דמעילה (דף ד.). דמפרש סימן ראשון חוץ לזמנו וסימן שני חוץ למקומו כעין שתי עבודות ועבודה אחת היינו סימן אחד וצריך לומר לפירוש זה דאילפא ס"ל ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ומפגלין בחצי מתיר דאי אינה לשחיטה אלא לבסוף כך (יש) לי מחשב בשני סימנים כמו מחשב בסימן אחד כיון דאין המחשבה חלה אלא בגמר רוב שחיטה אבל ר' יוחנן יכול לסבור כאביי דאמר בלחצות מודה רבי מאיר דתרווייהו חיילי דלא שייך ביה הקדמה אבל כזית למחר כזית בחוץ אפילו בסימן אחד פליגי ושייך ביה הקדמה בתחילת סימן ובסופו ולקמן דאמר אביי סימן ראשון וסימן שני נקט דבר המסויים ואליבא דאילפא אבל לר' יוחנן הוי מצי למנקט בסימן אחד בתחילתו ובסופו דהא ר' יוחנן סבר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף פי' השוחט (חולין כט:): א"כ סובר הכא בסימן אחד נמי מחלוקת ויכול לסבור ר' יוחנן נמי כרבא בלחצות נמי פליגי וכל שכן בסימן אחד דפליג דשייך ביה הקדמה דסבר רבי יוחנן ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף. הג"ה: (תוספות)

א

-

ל

דף

אין רישא בשתי עבודות סיפא בין בעבודה אחת בין בשתי עבודות: תנן אמר רבי יהודה זה הכלל אם מחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום פיגול וחייבין עליו כרת בשלמא לרבי יוחנן היינו דקתני זה הכלל אלא לאילפא מאי זה הכלל קשיא: תנן התם הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דברי רבי מאיר אמר רבי יוסי אם לכך נתכוון תחילה הואיל ואי אפשר להוציא שתי שמות כאחת דבריו קיימין ואם משאמר הרי זו תמורת עולה ונמלך ואמר הרי זו תמורת שלמים הרי זו עולה איבעיא להו הרי זו תמורת עולה ושלמים מהו לחצות מהו אמר אביי בהא ודאי מודה רבי מאיר רבא אמר עדיין היא מחלוקת אמר רבא לאביי לדידך דאמרת בהא ודאי מודה רבי מאיר הרי שחיטה דלכי לחצות דמי ופליגי אמר ליה מי סברת אינה לשחיטה אלא לבסוף ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ומשנתינו דאמר סימן ראשון חוץ לזמנו סימן שני חוץ למקומו הרי קמיצה דלכי לחצות דמי ופליגי התם נמי שהקטיר קומץ

מנחה חוץ לזמנו קומץ לבונה חוץ למקומו הרי קומץ דמנחת חוטא דליכא לבונה בהדיה ופליגי לא פליגי אמר רב אשי אם תימצי לומר פליגי פליגי בפסיעות רב שימי בר אשי מתני כדאביי רב הונא בר נתן מתני כדרבא כי אתא רב דימי אמר רבי מאיר בשיטת רבי יהודה אמרה דאמר תפוס לשון ראשון דתנן אמר רבי יהודה זה הכלל אם מחשבת הזמן קדמה את מחשבת המקום פיגול וחייבין עליו כרת

רש"י אין רישא בשתי עבודות. דהא מפרש בהדיא סיפא איכא לאוקמא דבתרוייהו פליגי: היינו דקתני זה הכלל. לאיתוויי עבודה אחת: תנן התם. במסכת תמורה: הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים. שהעמיד בהמת חולין אכל שתי אחת עולה ואחת שלמים ואמר הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה תפוס לשון ראשון ואין קדושה חלה על קדושה: הואיל ואי אפשר לקרות שתי שמות כאחת. והולכך להקדים זה אחר זה: דבריו קיימין. ותרעה ותימכר ויציא בדמי חליה עולה ודמי חליה שלמים וכן מפרש בתמורה: ה"ג איבעיא להו הרי זו תמורת עולה ושלמים מהו. מי אמרי' הא דפליג ר' מאיר ואמר תפוס לשון ראשון משום דאמר תמורת תמורת תרי זימני והוה ליה כנמלך אבל הכא דאמר תמורת עולה ושלמים חד דיבורא הוא ותרוייהו חיילי או דלמא תפוס לשון ראשון לעולם ופשטה קדושת עולה וכו' ותו לא אחו שלמים וחיילי: לחלות מהו. את"ל פשטה קדושת עולה וכו' אמר הרי (זו) בהמה זו לחלות לעולה ושלמים מאי האי חד דיבורא הוא ואין זה חל בלא זה או דלמא כיון דפשטה בפלגא פשטה בכולה ולא אחו שלמים וחיילי: והרי שחיטה. דקתני מתני' לאכול כזית למחר כזית בחוץ: דכי לחלות דמי. דלאו מיהדר אימלוכי שהרי כמה זיתים יש בה וחד דיבורא הוא ופליגי וקא"ר יהודה תפוס לשון ראשון ור' מאיר דתמורה בשיטת רבי יהודה דמתניתין קאי דאמרינן בשמעתינן ר"מ בשיטת רבי יהודה אמרה: אמר ליה מי סברת אינה לשחיטה אלא לבסוף. לזהו הך תרתי מחשבות בסוף שחיטה וחד דיבורא הוא ואפי' הכי נימא ר' יהודה תפוס לשון ראשון: ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף. וכי היכי דמהניא מחשבה בסוף מהניא בתחילתה ומתוקמא מתני' כגון דאמר שחיטת סימן ראשון חוץ לזמנו ובשחיטת סימן שני

חוץ למקומו ואית ליה לרבי יהודה מפגלים בחאי מתיר דהיינו חד סימן ותרי דבורי נינהו ואיפגל ליה מדבורא קדמאה אכל לחכות דחד דבור הוא מודי (ומהכא שמעינן דרבא אליבא דר"מ סבירא ליה אינה לשחיטה אלא בסוף מדיליף עדיין היא מחלוקת ממתני' והיינו דאמר בתמיד נשחט (פסחים דף סג.) נימא קסברי אחרים אין לשחיטה אלא לבסוף וכדרבא דאמר רבא עדיין היא מחלוקת ממתני' דתמורת עולה ושלמים כללכות לאחרים היינו רבי מאיר ורבא מוקי לרבי מאיר אינה לשחיטה אלא לבסוף): הרי קמיא. דפליגי רבי יהודה ורבנן בה בפרק קמא דמנחות (דף יב.) כי מחשב לאכול כזית למחר כזית בחוץ כו': דכי לחכות דמי. דחד דיבורא הוא וזיתים הרבה יס ולא מיהדר אימלוכי הוא והכא ליכא לפלוגי בתרי דבורי כדפליגא בשחיטה בב' סימנין: דאמר קומץ מנחה כו'. שהמנחה יס לה שני מתירין הקומץ והלבונה וכי פליגי רבי יהודה ורבנן לאו בקמיאה פליגי דאין קמיאה בלבונה אלא בהקטרה פליגי שהיא עבודה בכל אחת ואחת וכגון שהקטיר קומץ מנחה על מנת לאכול כזית למחר וקומץ לבונה על מנת לאכול כזית בחוץ ואית ליה לרבי יהודה מפגלין בחאי מתיר וכיון דהיינו תרי דבורי נינהו מקמא איפגלא לה אכל בקמיאה דחד מתיר הוא לא פליגי רבי יהודה: מנחת חוטא. מטמא מקדש או שמיעת הקול מביא מנחה בדלי ללות דכתיב לא יתן עליה לבונה (ויקרא ה): פליגי בפסיעות. ובמחשבת הולכה דאמר בפסיעה ראשונה חוץ לזמנו ובפסיעה שניה אמר חוץ למקומו דהוה ליה תרי דבורי: מתני כדאביי. תני מתנייתא כדאביי דכללכות מודי רבי מאיר: מתני כדרבא. תני מתנייתא כדרבא דכללכות נמי פליגי רבי מאיר: (רש"י)

תוספות אמר רבי יוסי אם לכך נתכוון מתחילה. פרק מרובה (ב"ק דף עג.): אמרינן תרי תוך כדי דיבור הוה חד כדי שאילת רב לתלמיד דזוטר וחד כדי שאילת תלמיד לרב דנפיש ותוך כדי דיבור קטן מודה רבי יוסי דמועיל דיבורו והכי קאמר אם אמר תמורת שלמים בתוך כדי דיבור קטן של תמורת עולה דהשתא דומה דנתכוון מתחילה לכך ואפי' עומד וצוח שלא נתכוין הואיל ואי אפשר להוציא שתי שמות כאחת דבריו קיימין ונמלך קרי ליה תוך כדי דיבור גדול כשאמרו לאחר כדי דיבור קטן שדומה לנמלך ואפי' אומר שנתכוון מתחלה לשניהם לא אמר כלום: **דבריו** קיימים. וא"ת והא אמרינן בפ"ב דקדושין (דף נ:.) ובעירובין פרק מי שהוציא והו (דף נ.) ובפי' נערה המאורסה (נדריים סט:.) כל

שאינו בזה אחר זה בבת אחת אינו וי"ל דכיון דמשכחת בזה אחר זה כגון דאמר חציה לדמי עולה וחציה לדמי שלמים ואפילו בקדושת הגוף משכחת לה כגון בבהמה של שני שותפין ועוד דכל שאינו בזה אחר זה בבת אחת אינו מיירי בדבר שאי אתה יכול לקיים את שניהם שסותרים זה את זה כגון מקדש אשה ובתה דהי מינייהו מפקת וכן קיים ליכי ומופר ליכי דנדריים וכן ארבע אמות דעירובין (דף מט:) אבל הכא מקיימי תרווייהו וכן בפרק השולח בגיטין (דף מב.) הכותב כל נכסיו לשני עבדיו קנו ומשחררין זה את זה ולא אמרינן כל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו משום דהתם בזה אחר זה א"א לקיים את שניהם דבזה אחר זה קמא קני נפשיה וקני חבריה ובתרא לא קני כלל אבל בבת אחת אפשר לקיים את שניהם ואמרי' קנו ומשחררין זה את זה והא דאמרינן בפ"ק דקדושין (דף ז:) חציך בחצי פרוטה וחציך בחצי פרוטה דאינה מקודשת וקמבעיא ליה שני חציך בפרוטה מהו לא שיך למימר תפשוט מדרבה דאמר כל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו דכל שאינו בזה אחר זה מיירי בדבר שאין השני יכול לחול מחמת שחל הראשון תחלה כגון שתי אחיות ושתי תרומות ושתי מעשרות הלכך בבת אחת אינו משום דהי מינייהו מפקת אבל גבי קדושין בזה אחר זה אינו לא זה ולא זה אבל בבת אחת תפסי תרווייהו והא דאמר בסוף פ"ק דמנחות (דף יא.) היכי דמי ריבה שמנה כגון שהפריש לה שני לוגין ומשמע קצת מתוך הסוגיא שיש בהן קדושת הגוף וגבי חסר לבונתה דדייק התם הא יתר כשרה [והתניא יתר פסולה] ומפרשי שם כגון שהפריש לה שני קמצים ואכשרה קאי כדפרישית התם והשתא היכי קדשי הא אמרי' כל שאינו בזה אחר זה בבת אחת אינו ונראה לפרש כגון דאמר יקדש קומץ אחד מתוך שני קמצים כדאמר בפרק התודה (שם עח:) ובפ"ב דקדושין (דף נא.) גבי תודה ששחטה על שמונים חלות הכל מודים היכא דאמר ליקדשו מ' מתוך שמונים דקדשי: **לחצות** מהו. פי' בקונט' דאמר הרי בהמה זו לחצותה לעולה ושלמים ואין זה דומה לחציה עולה וחציה שלמים דפליגי בהדיא בתמורה (דף כו.) ובפרק כיצד מערימין (דף נט) אבל בפ' תמיד נשחט (פסחים פג.) לא דקדק בקונטרס שהביא הך דשמעתין ופי' לחצות כגון דאמר חציה תמורת עולה וחציה תמורת שלמים ור"ח מפרש לחצות כגון דאמר לחצי היום תיהוי עולה ושלמים אי"נ עולה ושלמים תהוי לחצי היום: **אמר** אביי בהא ודאי מודה ר"מ. ופריך והרי שחיטה דכי לחצות דמי דכיון דאינה לשחיטה אלא לבסוף היכי הוציא שני הדיבורים קודם שיהא סוף שחיטה והוי כאילו אמר לבסוף שחיטה יהא כזית חוץ לזמנו וכזית חוץ למקומו: **[סימן ראשון חוץ לזמנו]**. ודווקא סימן אחד דהוי דבר המסויים ומפגלין בחצי מתיר אבל אם אמר משהו ראשון חוץ לזמנו ומשהו שני חוץ למקומו לא הוי פיגול אע"ג דמפגלין בחצי מתיר כיון דלא הוי דבר המסויים ולא דמי לפסיעות וא"ת דמשמע הכא דרבא סבירא ליה אינה לשחיטה אלא לבסוף והיינו כריש לקיש דפרק שני דחולין (דף כט:) ושמעינן ליה לרבא בפרק החולץ (יבמות לו.) דבכולי

הש"ס הלכתא כרבי יוחנן לגבי ר"ל בר מתלת ויש לומר דשאני הכא מדקאמר לה ר"ל משמיה דלוי סבא ויש לתמוה רבא דפריך ליה לאביי וס"ד דס"ל אינה לשחיטה אלא לבסוף תיקשי ליה מתניי דהקדים מולים לערלים כשר ערלים למולים פסול הרי בסוף שחיטה חל דיבור ראשון ולא שני דאי הווי חיילי תרווייהו הא קיימא לן דמקצת ערלה לא פסלה: והרי קמיצה דכי לחצות דמי ופליגי. תימה דלא פריך ממליקה דחטאת העוף דפליגי דחטאת העוף הכשירו בסימן אחד וליכא שני מתירין ויש לומר דאיכא שתי מתירין כגון מפרקת וסימן אחד: (תוספות)

דף - ל - ב

אמר ליה אביי והא רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כי מגעת להו רבי מאיר ורבי יוסי בהדי הדדי לא פליגי ולא פליגי והא מיפלג פליגי א"ל פליגי במאי דפליגי ולא פליגי במאי דלא פליגי דאמר רבי יצחק בר יוסף א"ר יוחנן הכל מודים היכא דאמר תחול זו ואחר כך (אמר) תחול זו דברי הכל לא חיילא לא תחול זו אלא א"כ חלה זו דברי הכל חיילא כי פליגי דאמר תמורת עולה תמורת שלמים רבי מאיר סבר מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים שמע מינה מיהדר קא הדר ביה ור' יוסי אי אמר תמורת עולה ושלמים הוה אמינא פלגא תמורת עולה ופלגא תמורת שלמים להכי אמר תמורת עולה תמורת שלמים למימרא דכולה עולה וכולה שלמים הויא אמר ליה הוא אמר לא פליגי ואנא אמינא פליגי אמר עולא ואיתימא רב אושעיא אפשר ידעין חברין בבלאה כזית תנן או כזית וכזית תנן כזית וכזית תנן אבל כזית וכזית דברי הכל עירוב מחשבות הוי או דלמא כזית וכזית תנן דלרבי יהודה פרטא הוי וכל שכן כזית תא שמע דבעא מיניה לוי מרבי חישב לאכול כזית למחר בחוץ מהו א"ל זו שאילה עירוב מחשבות הוי אמר לפניו רבי שמעון ברבי לא משנתינו היא לאכול כזית בחוץ כזית למחר כזית למחר כזית בחוץ כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת הא אידך עירוב מחשבות הוי א"ל הוא

שאל בי דבר חכמה ואת אמרת משנתינו לדידך דאתניתך תרתי לא קשיא לך לדידיה דלא אתניתיה אלא חדא ושמעינהו לרבנן דקא גרסי תרתי וסבר דידי דווקא ודידהו עירוב מחשבות הוי או דלמא דידהו דווקא ולדידי שיורי שייר לי ומדשייר לי לדידי הא שייר להו לדידהו נמי בהך והי אתנייה אילימא כזית וכזית אתנייה האי לאו שיורא הוא אלא כזית כזית אתנייה ותיבעי ליה כזית וכזית סבר איבעי מיניה חדא דשמענא תרתי דאי בעינא כזית וכזית הא ניחא אי אמר לי כללא כ"ש כזית למחר בחוץ אלא אי אמר לי פרטא אכתי כזית למחר בחוץ קא מיבעיא לי אי הכי השתא נמי התינח אי אמר ליה כזית למחר בחוץ פרטא כ"ש כזית וכזית אלא אי א"ל כללא אכתי כזית וכזית מיבעי ליה אם כן מרתח רתח

הש"י כי מגעת להו. אם תרצה לקרב את דבריהם קרובים הם להיות שוים לתרוייהו לית להו תפוס לשון ראשון כדמפרש לקמיה והלכך אפילו רבי מאיר דתמורה בשחיטה לא סבר לה כר' יהודה: ול"פ. בתמיה: והא שמעי' להו דפליגי ואמר ליה פליגי במאי דפליגי. כדמפרש ואזיל: ול"פ במאי דלא פליגי. והאי ל"פ דקאמר הכי קאמר ל"פ בתפוס לשון ראשון אלא בדעתיה דגברא בהוכחת דיבורו על מחשבתו אבל תרוייהו אית להו דבתר כוונתו אזלינן: הכל מודים היכא דאמר תחול תמורת עולה ואח"כ תחול תמורת שלמים דברי הכל לא חיילא. דאין קדושה חלה על קדושה: חיילא. הואיל ונתכוון לכך ותרעה ויהא דמי חליה עולה דמי חליה שלמים: מיהדר קהדר ביה. ולחזור אי אפשר: ורבי יוסי. אמר לך האי גברא לא מיהדר קהדר אלא לכך נתכוון וסבר אי אמינא (תורת) תמורת עולה ושלמים משתמע פלגא עולה פלגא שלמים וקדושה ואינה קריבה דאי איפשר להקריב לחלאין אימא תמורת עולה תמורת שלמים כי היכי דתפשוט קדושת עולה בכולה וקדושת שלמים בכולה וטעי דסבר השתא קרבה הלכך לתרוייהו איכוון דבריו קיימין ותימכר: ה"ג להכי אמר תמורת עולה תמורת שלמים למימרא דכולה עולה כולה שלמים. וכ"ך קבלת"י בתמורה שמעינן מיהא מדרבה בר בר חנה דהיכא דאמר תמורת עולה ושלמים מודה רבי מאיר אלמא לאו כרבי יהודה סבירא ליה דמתני' להא דמיא דלכך נתכוון תחלה והא דאמר כזית כזית תרי זימני משום דבעא למיחשב בשני זיתים ועל כרחק לאו מיהדר הוא דכמה זיתים יא ביה:

אמר ליה. רב דימי לאביי ומרובה בר בר חנה מותבת לי איהו אמר לא פליגי ואנא אמינא פליגי אף באומר תמורת עולה ושלמים שנתכוון לשניהם אית ליה לרבי מאיר תפוס לשון ראשון כר' יהודה: כזית כזית תנן. לרבי יהודה הוי פרטא וכתי מחשבות נינהו ואפילו בעבודה אחת ותפוס לשון ראשון אבל כזית וכזית דחד דבורא הוא עירוב מחשבות ואינו פגול: ת"ש. דכזית וכזית תנן וכ"ש כזית כזית: דבעא מיניה לוי מרבי כזית למחר בחוץ. חישב על זית לאכלו למחר חוץ למקומו לר' יהודה מהו מי אמרי' בהא מודי רבי יהודה וחדא מחשבה מעורבת היא דאהורא גופיה דקחשיב לאכול למחר חשיב בחוץ וכחדא אכילה או דלמא תפוס לשון ראשון לעולם: זו שאילה. בניחותא שאילה גדולה שאלת: עירוב מחשבות הוי. אפי' לר' יהודה: לא משנתינו היא זו. ואמאי קלסת ליה הא מתניתין היא דעירוב מחשבות הוי מדנקט פלוגתייהו בכזית למחר כזית בחוץ דהוי שתי אכילות בהא הוא דפליג ר' יהודה הא כזית למחר בחוץ דבחדא אכילה קחשיב לאוכלו למחר חוץ למקומו מודי: הוא שאלני דבר חכמה. לפוס מאי דאתניתיה: לדידך הוא דאתניתך במתניתין תרתי. לך שניתים במחלוקותם דבין בכזית כזית בין בכזית וכזית פליגי: לא קשיא לך. דאמרת מדתנינן הך תרתי ולא תנן הך שמע מינה בהא מודי רבי יהודה: לדידיה דלא אתניתיה אלא חדא. ללוי שלא שניתי לו במחלוקותם אלא אחת מהם ולקמן מפרש דכזית כזית אתנייה: ושמעינהו להו לרבנן. דבי מדרשא שאר תלמידיי דקא גרסינן תרתי כמו ששניתי לך ולא ידע לוי אם מעאמם הוסיפיה או אני שניתיה להם ומשום הכי מספקא ליה הך שלישי דסבר הי דוקא משנתו או משנתיהם: דידי דוקא. דבכזית כזית הוא דפליגי ודידהו דכזית וכזית עירוב מחשבות הוי ולא קבלה מרבי אלא הם טעו והוסיפיה וכ"ש כזית למחר בחוץ הוי עירוב מחשבות או דלמא דידהו דוקא ומפיו שמעוה ולדידי שירי שייך לי ולא שנאה ולעולם אף בה נחלקו ואע"פ שלא היה לי ללומדה מאד ששנה לי: וכי היכי דשייר לי. הך דכזית וכזית שייך להו נמי הך דכזית למחר בחוץ ולא שנאה להם ולעולם אף בה נחלקו הילכך דבר חכמה שאל: והי אתנייה. דלא הוה ליה למילף הך מיניה: אילימא כזית וכזית אתנייה. ולרבי יהודה פרטא הוי האי לאו שירא הוא דממילא מאי למילף דכל שכן כזית כזית וכיון דלא שייך ליה

מידי הוי ליה למשמע דאזי בהא דכזית למחר בחוץ נמי איפלוג הוה מתני לה ניהליה ודווקא אתנייה דהגך הוא דפליגי אבל בהא מודה רבי יהודה: אללא כזית כזית אתנייה. ללא הוה ליה למילף מינה ההיא דכזית כזית וכי שמעינהו לרבנן דתנו לה איסתפק ליה אי אתנינהו רבי לדידהו ולדידיה שיידיה אי לדידיה דווקא אתנייה ואינהו הא לאוספיה: ותיבעי ליה כזית וכזית. הואיל ומספקא ליה אי רבי אתנינהו לה אי לא: ה"ג הניחא אי אמר לי כללא כל שכן כזית למחר בחוץ אללא אמר לי פרטא אכתי כזית למחר בחוץ תיבעי לי אי הכי השתא נמי הניחא אי א"ל כזית למחר בחוץ פרטא כל שכן כזית וכזית אללא אי א"ל כללא אכתי כזית וכזית מיבעיא ליה א"כ מירתח רתח השתא כזית וכזית כללא כזית למחר בחוץ מיבעיא: א"כ מירתח קא רתח. כלומר הכי סבר לוי איבעי מיניה הך דאישמע מיניה תרתי דאזי אמר לי בה פרטא כ"ס כזית וכזית דתרי אכילות נינהו ואיכא לפלוגינהו בתרי דיבורי ואזי אמר לי כללא בניחותא כללא רתיחה אישמע מיניה דהך הוא דהוי כללא אבל כזית וכזית פרטא וכלאתנינהו לרבנן דאם סבירא ליה בכזית וכזית נמי כללא מירתח רתח ומהדר לי בריתחא (כ"ט)

תוספות אמר ליה אבבי והאמר רבה בר בר חנה כו'. לתרוייהו לית להו תפוס לשון ראשון כדמפרש לקמן והלכך רבי מאיר דתמורה בשחיטה לא כרבי יהודה סבירא ליה דשחיטה הויא כמו לחצות דאמר אבבי דמודה רבי מאיר ולא כרבי יהודה ותימה דמאי מקשי ליה רבא לאבבי לעיל והרי שחיטה דכי לחצות דמי ופליגי הלא ר' יהודה ודאי הוא דאית ליה תפוס לשון ראשון אבל רבי מאיר לא דלית ליה לאבבי רבי מאיר בשיטת רבי יהודה אלא מדאמר תמורה כו' שמע מינה מהדר קהדר ביה ואפילו אמר מתחלה נתכוונתי לומר שניהם לא מהימנינן ליה: **כזית** כזית תנן אבל כזית וכזית דברי הכל עירוב מחשבות הוי. מכאן הגי' רבינו תם הספרים דגרסינן בשבועות בסוף שבועת הפקדון (דף לח.) דלא לך לא לך אינו חייב אלא אחת דכללא הוי ואילו לא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת דהוי פרטא והכא משמע איפכא דטפי הוי עירוב מחשבות כזית וכזית מכזית כזית וכן משמע התם בירושלמי דמדמי שאילת שלום בגט ללא לך ולא לך וגבי שאילת שלום אמרינן בגיטין (דף פז.) שאילו פסול ושאלו כשר. ברוך: קשה לי מלמחר בחוץ דאמר רבי מודה רבי יהודה בעירוב מחשבות והיינו כמו לחצות ולעיל דאמר רבא דלחצות פליגי ומייתי ראייה לאבבי משחיטה דרבי יהודה ומאי ראייה הא רבי יהודה מודה ועוד דסבר רבא אינה לשחיטה אלא לבסוף וכיון דאין המחשבה חלה עד משהו אחרון כך שוה כזית למחר כזית בחוץ כמו כזית למחר

וכזית בחוץ ופליגי לרבא ועוד תמורת עולה ושלמים דפליגי לרבא. ברו"ך : א"כ
מרתח רתח. שלא היה לו להניח כזית וכזית ולשאל מכזית למחר בחוץ דמשמע
דמדשבקיה דפשיטא ליה דפרטא הוא : (תוספות)

א

-

לא

דף

השתא כזית וכזית כללא כזית למחר בחוץ מיבעיא (לישנא אחרינא כזית
למחר בחוץ פרטא כזית כזית מיבעיא) איתמר חצי זית חוץ לזמנו חצי
זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו אמר רבא ויקץ כישן הפיגול ורב
המנונא אמר עירוב מחשבות הוי אמר רבא מנא אמינא לה דתנן כביצה
אוכל ראשון וכביצה אוכל שני שבללן זה בזה ראשון חלקן זה שני וזה
שני הא חזר ועירבן ראשון הוי ממאי מדקתני סיפא נפל זה בעצמו וזה
בעצמו על ככר של תרומה פסלוה נפלו שניהן כאחת עשאוה שניה ורב
המנונא אמר התם איכא שיעורא הכא ליכא שיעורא אמר רב המנונא
מנא אמינא לה דתנן האוכל שנטמא באב הטומאה ושנטמא בולד
הטומאה מצטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם מאי לאו אע"ג דהדר
מלייה דלמא דלא הדר מלייה כי אתא רב דימי אמר חצי זית חוץ למקומו
וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו תני בר קפרא פיגול אין חצי זית
מועיל במקום כזית כי אתא רבין אמר חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ
לזמנו וחצי זית חוץ למקומו תני בר קפרא פיגול אין חצי זית מועיל
במקום כזית רב אשי מתני הכי חצי זית חוץ לזמנו וכזית חציו חוץ
למקומו וחציו חוץ לזמנו תני בר קפרא פיגול אין חצי זית מועיל במקום
כזית אמר רבי ינאי חישוב שיאכלוהו כלבים למחר פיגול דכתיב [\[מלכים ב](#)
[ט-י\]](#) ואת איזבל יאכלו הכלבים בחלק יזרעאל מתקיף לה רבי אמי אלא
מעתה חישוב שתאכלוהו אש למחר דכתיב [\[איוב כ-כו\]](#) תאכלוהו אש לא
נופח הי"נ דפיגול וכי תימא הכי נמי והתנן לאכול כחצי זית ולהקטיר חצי
כזית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין אי דאפקה בלשון אכילה הי"נ
הכא במאי עסקינן דאפקה בלשון הקטרה דלשון אכילה לחוד ולשון

הקטרה לחוד בעי רב אשי חישב לאכול כזית בשני בני אדם מהו בתר מחשבה אזלינן דאיכא שיעורא או בתר אוכלין אזלינן וליכא שיעורא אמר אביי ת"ש לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין

ר"י מאי תיבעי לך השתא כזית וכזית הוה לך למידק דהוי כללך מדללך אתניתא אללך כזית כזית פרטא הא כזית וכזית כללך כזית למחר בחוץ מיבעיא לך ובעיין איפשטי דבעינן לעיל כזית כזית תנן או כזית וכזית תנן ש"מ דכזית וכזית תנן ומהכא אמרינן בגמ' דהאומר לחבירו בקדושין (דף מז.) ובגמרא דשבועת הפקדון (שבועות לח.) רבי היא דאמר ל"ש כזית כזית ל"ש כזית וכזית פרטא הוי: לישנא אחרינא גרסינן: ויקח כישן פיגול. כיון שמלא חצי זית ראשון חצי זית אחרון שהוא מינו ניעור משנתו ומבטלו שנלטרף עם חוץ למקומו לפסול ולא לפגל וחוזר מלטרף עם זה לפגל ובטל לו חצי זית דחוץ למקומו מלהוציא מידי פיגול דאין חצי זית מועיל במקום כזית ולא אמרי' כבר נלטרף עם שאכלו לפסול ולא יחזור ויפרד ממנו: עירוב מחשבות הוי. מכיון שנלטרף שוב לא ירד: ראשון. התערובות הזה תורת ראשון עליו לעשות מגעו שני דהא איכא שיעורא דראשון בגווייה ליתן טומאה: חלקן זה שני וזה שני. שהרי בכל אחד חצי שיעור דראשון וחצי שיעור דשני ותנן לקמן בשמעתא ראשון ושני מלטרפין לטמא בקל שבשניהם: הא חזר ועירבן ראשון. כדמסיים ואזיל מגופא דמתני' אלמא כשחזר ומלא את מינו ניעור מלירוף דשאינו מינו: נפל זה בעלמו וזה בעלמו. כשנסתלק הראשון נפל חבירו עליה פסלה ולא טימאה ליעשות שניה שכשנפל האחד לא היה בו כביצה ראשון וכשנפל חבירו כבר נסתלק זה: נפלו שניהם כאחד. וה"ה בזה אחר זה אם נפל השני בעוד הראשון עליה שניהם כאחד קרי ליה: עשאה שניה. אלמא הדרי ומלטרפי ראשון שבזה ושבה: התם איכא שיעורא. מעיקרא שלם הוא ונחלק הלכך כשחזר ועירבו חזר שמו עליו: אבל הכא. מעיקרא חצי זית פגול וחצי זית פסול לא נקרא שם פגול עליו כי אם שם פסול הלכך כי הדך אתי חצי זית [זית] דזמן לא פקע שם פסול למיחל שם פגול: ה"ג האוכל חצי ביצה שנטמא באב הטומאה וחצי ביצה אחרת שנטמא בולד הטומאה מלטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם

מאי לאו אף על גב דהדר מלייה לא דלח הדר מלייה: לטמא בקל שבשניהם. אם נגע בתרומה פסלה ולא טמאה לליכא כשיעור מן הראשון מאי לאו אפי' חזר והשלים מאוכל ראשון אחר על זה עד שהיה בו כביצה אוכל ראשון דאינו עושה עוד ראשון הואיל ולא היה בו מעולם שיעור קודם שנתערב עם אוכל שני אלמא כי לא הוי ציה שיעורא מעיקרא אין חוזר וניעור וא"ת אי בלח הוי ציה שיעורא מעיקרא היאך קיבל טומאה מאב הטומאה מתחילתו תשובה לדברך שהאוכל מקבל טומאה בכל שהוא אבל לטמא אחרים לריך כביצה וברייתא שלימה בת"כ כל אשר בתוכה יטמא מכל האוכל מלמד שטמא בכל שהוא יכול יטמא אחרים בכל שהוא ת"ל אשר יאכל דהיינו כביצה כדילפי' בפ"ח דיומא (דף פ.). אוכל הנאכל צבת אחת ושיערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצת תרנגולת: ה"ג בדרכי דימי חלי זית חוץ למקומו וחלי זית חוץ לזמנו וחלי זית חוץ לזמנו תנא בר קפרא כו'. דכיון דהוי להו הנך תרי דזמן גבי הדדי מאטרפין ולא אמרינן מכי חשיב אחלי זית דזמן קמא נלטרף עם חלי זית דמקום שקדמו דהא דאמרת (לעיל כט.) יהיה מלמד שמאטרפין היכא דליכא מינו לכרופי בהדיה: כי אתא רבין אמר. לאו הכי תני בר קפרא דכיון שקדמו חלי זית דמקום אתי חלי זית קמא דזמן ואיטרפין ושוב אין חוזר וניעור אלא הכי תנא חלי זית חוץ לזמנו וחלי זית חוץ לזמנו וחלי זית חוץ למקומו פיגול אין חלי זית דמקום מועיל לבטל זמן דהוי כזית: רב אשי כו'. כרבא סבירא ליה דאמר לעיל ויקץ כישן הפיגול ואפילו אפסקיה במחשבת מקום ועדיפא דרב אשי מדרבא דאשמעינן רבותא אע"ג דחשבינהו לזמן ומקום בחד דבורא ולירפן בשפתיו לכזית אחד ואפ"ה מאטרף למינו: יאכלו הכלבים. אלמא שמה אכילה: אלא מעתה חישב. על הבשר לאכול באש הדיוט למחר: הכי נמי. דהוי פיגול: וכי תימא הכי נמי והא חנן חנן. דאפי' אש גבוה במידי דחזי לה ואורחה לא מאטרפא אם חישבה עם אכילת אדם ואע"ג דאכילה שמה אלמא לא מדמי אכילות להדדי לכל חדא וחדא למילתיה הוא דהויא אכילה: בתר אוכלין. שנים האוכלין את הזית: (רש"י)

תוספות ויקץ כישן הפיגול. לא שייך הכא מצא מין את מינו וניעור: **עירוב** מחשבות הוי. שאין הפסול מניח הפיגול ליפרד מעליו: הא חזר ועירבן ראשון

הוי. תימה מה ענין זה אצל זה דגבי קרבן כשאמר חצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו הרי כבר נפסל הקרבן ואינו חוזר ונעשה פיגול אבל חצי ביצה ראשון וחצי ביצה שני שנתערבו דנעשה שני אין הטעם לפי שנתבטל חצי ביצה הראשון אלא משום דאין לו כח לטמאות בפני עצמו הלכך כשיצטרף עמו חצי ביצה ראשון למה לא יהא ראשון: **נפלו** שניהם כאחד עשאוה שניה. למי"ד יש נוגע חוזר ונוגע: **התם** איכא שיעורא. פי' בקונט' מעיקרא שיעור שלם הוה ונחלק הלכך כשחזר וערבו שמו חזר עליו אבל הכא מעיקרא חצי זית פיגול וחצי זית פסול לא נקרא שם פיגול עליו כי אם שם פסול הלכך כי הדר אתי חצי זית דזמן לא פקע שם פסול למיחל שם פיגול ולפירוש זה הוה ליה למימר התם הוה ביה שיעורא הכא לא הוה ביה שיעורא ומפרש ר"ת איכא שיעורא שיש מן השני כשיעור לפיכך מניח לו לראשון להפרד מעליו והלך לו להתחבר אצל ראשון אחר הכא ליכא שיעורא מן הפסול ואין מניח לו לפיגול להפרד מעליו: **אמר** רב המנונא מנא אמינא לה דתנן האוכל שנטמא באב הטומאה. שהיה בו כביצה ושנטמא בולד הטומאה שהיה בו כמו כן כביצה מצטרפין זה עם זה אם יש חצי ביצה מן הראשון וחצי ביצה מן השני מצטרפין לטמא בקל שבשניהם מאי לאו אעי"ג דהדר מלייה שלקח מן הראשון ושם עליו אלמא כיון דליכא שיעורא מן השני אין מניח לו לראשון להפרד מעליו לילך לו אצל ראשון חבירו ומשני דלמא דלא הדר מלייה ואין לדמות זה לטומאה שבטלה חזרה וניעורה דהכא לא בטלה והכא טעמא משום דאין להפרד ממנו ולפי' רבינו תם שפירשתי לא צריכא למה שפירש בקונטרס דאוכל מקבל טומאה בכל שהוא והארכתי בפרק המצניע [שבת דף צא. ד"ה אי לענין]: **חישב** שיאכלוהו כלבים למחר פיגול. בסוף כל הפסולין (לקמן דף לו.) אמרינן דחישב שיאכלוהו טמאים לא הוי פיגול וצריך לפרש טעם אמאי גרע מאכילת כלבים: **ואת** איזבל יאכלו הכלבים. הא פשיטא ליה דשייכא ליה גבי בהמה בדבר הראוי לה כדכתיב תהיה כל תבואתך לאכול אלא מאכילת בשר מייתי ראייה: **דכתיב** תאכלהו אש לא נופח. תימה דלא מייתי קרא דאם האכל יאכל דבשתי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילת אדם ואחת אכילת מזבח (לעיל יג.): וכתיב (ויקרא ו) אשר תאכל האש את העולה וי"ל דאש דגבוה פשיטא ליה דשמה אכילה ובכל מקום אין אכילה והקטרה מצטרפין אבל השתא דאמרת דכל אכילת אש שמה אכילה קשיא ליה אמאי אין מצטרפין: **שאין** אכילה והקטרה מצטרפין. מרישא הוה מצינא למידק דקתני להקטיר דבר שדרכו להקטיר הא דבר שאין דרכו להקטיר לא אלמא אכילת אש לא שמה אכילה:

הא לאכול ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר והיכי דמי בשני בני אדם מצטרף ש"מ בעי רבא חישב לאכול כזית ביתר מכדי אכילת פרס מהו לאכילת גבוה מדמינן ליה או לאכילת הדיוט מדמינן ליה אמר אביי ת"ש לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין טעמא דלאכול ולהקטיר הא לאכול ולאכול מצטרף והא הקטרה ביותר מכדי אכילת פרס הוא דלמא בהיסק גדול: לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר: טעמא דלאכול ולהקטיר הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול מצטרף הא קתני רישא לאכול את שדרכו לאכול (מצטרף) את שדרכו לאכול אין שאין דרכו לא אמר רבי ירמיה הא מני רבי אליעזר היא דאמר מחשבין מאכילת אדם לאכילת מזבח ומאכילת מזבח לאכילת אדם דתנן השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ורבי אליעזר פוסל אביי אמר אפי' תימא רבנן ולא תימא הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול אלא אימא הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול מאי קמ"ל אי דבר שדרכו לאכול קמ"ל מרישא ש"מ כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר פסול (הא כחצי זית למחר פיגול אלא) אי לאכול ולהקטיר מדוקיא דרישא ש"מ לאכול דבר שדרכו לאכול אין שאין דרכו לאכול לא השתא ומה לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול לא מצטרף לאכול ולהקטיר מיבעי לאכול ולהקטיר איצטריך ס"ד אמינא התם הוא דלאו כי אורחיה קא מחשב אבל הכא דבהאי כי אורחיה ובהאי כי אורחיה אימא ליצטרף קא משמע לן:

ה"י הא לאכול ולאכול. לשנים דומיא דלאכול ולהקטיר שאין זית שלם לאכול אחד מצטרף: ביתר מכדי אכילת פרס. לשהות בין תחילת אכילתו לסופה יותר מכדי אכילת פרס דאילו גבי כל איסורים שבתורה קיימא לן דלא הויא אכילה הכא מאי: לאכילת גבוה מדמינן לה. דהא איתקוש לענין מחשבה אכילת גבוה ואכילת אדם בהדי הדדי ואכילת גבוה אף ביותר מכדי אכילת פרס היא פעמים שאינו ממהר לשרוף: ה"ג לאכול ולאכול דומיא דלהקטיר מצטרף. והיכי דמי

יותר מכדי אכילת פרס לאכול חצי זית ולחזור ולאכול חצי זית ובין זה לזה יותר מכדי אכילת פרס דומיא דהקטרה מצטרף: דלמא. האי להקטיר דקתני בהיסק גדול קאמר ודכוותה דוקא לאכול ולאכול דמצטרף: ה"ג מתני' לאכול כחצי זית כו' טעמא דלאכול ולהקטיר כו' דבר שאין דרכו לאכול כי האי להקטיר דמתני' דקמיירי (הא) באימורים: האי קתני רישא זה הכלל כל השוחט והמקבל לאכול דבר שדרכו לאכול כו'. אלמא מאכילת מזבח לאו מחשבה היא: האי מני הך סיפא. דאיצטריך למיתני אין אכילה והקטרה מצטרפין רבי אליעזר היא: לאכול דבר שאין דרכו לאכול. [דהיינו] אימורין וחיטב עליו חוץ למקומו או חוץ לזמנו: אלא אימא האי לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול. הכי דוק מיניה אכילה והקטרה אין מצטרפין לפגל האי לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול מצטרף ואע"ג דחטיב לחאין: ומאי קמ"ל. הך סיפא אי לאו למידק מיניה האי לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול דומיא דלהקטיר מאי קמשמע לן למה לי למתני אי לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול קא משמע לן כדקאמרת דמחשבת לחאין מצטרפת מרישא שמעת מינה: ואי לאכול ולהקטיר. כלומר ואי היא גופה קא אתא לאשמועינן דאין אכילה והקטרה מצטרפת ולא לדיוקא דילה אתאי: מדיוקא דרישא שמע מינה. דקתני לאכול דבר שדרכו לאכול הוא מחשבה אבל לאכול דבר שאין דרכו לאכול לא הוא מחשבה ש"מ דאם חישב לאכול חצי זית בשר וחצי זית אימורים לא מצטרפי וכל שכן לאכול חצי זית בשר ולהקטיר חצי זית אימורים ללא מצטרפי: השתא ומה לאכול ולאכול לא מצטרפי. בשר ואימורים לאכול ולהקטיר מיבעיא: התם. כי חישב לאכול אימורים הוא ללא מצטרף בהדי אכילת בשר משום דלאו כי אורחיה קמחשב אבל לאכול בשר ולהקטיר אימורין דבהאי כי אורחיה קמחשב כו' קמ"ל: (רש"י)

תוספות הא לאכול ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר מצטרף. וא"ת דלמא לעולם לא יצטרף ואתא למידק דלאכול ולאכול בחד גברא מצטרף ואפי' ביתר מכדי אכילת פרס וכן בתר הכי דדייק אביי דלאכול ולאכול ביתר מכדי אכילת פרס מצטרף מדקתני לאכול ולהקטיר דלמא אתא למידק דלאכול ולאכול בשני בני"א מצטרף ויש לומר דדייק מדתלי טעמא שאין הקטרה ואכילה מצטרפין משום דהאי אכילה והאי הקטרה הא אי חשיבא הקטרה כאכילה הוה מצטרף (אי

חשיבא הקטרה) אע"ג דהוי כעין שני בני אדם וביתר מכדי אכילת פרס : **ביתר**
מכדי אכילת פרס מהו. וא"ת לוכח מדתנן חצי זית בחוץ חצי זית למחר פסול
וי"ל דדלמא בלהקטיר אע"ג דרישא קתני לאכול כזית בחוץ כזית למחר שמא
בבא דחצי זית מיירי בלהקטיר דווקא : **ומאי** קמ"ל אי לאכול ולאכול שדרכן
לאכול כו'. תימה טובא קמ"ל כדדייק אביי גופיה לעיל לאכול ולאכול בשני בני
אדם וביתר מכדי אכילת פרס : (תוספות)

פרק שלישי - כל הפסולין

מתני'

כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה שהשחיטה כשרה בזרים ובנשים
ובעבדים ובטמאים ואפילו בקדשי קדשים ובלבד שלא יהיו טמאים
נוגעין בבשר לפיכך הן פוסלין במחשבה

ר"י מתני' כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה. כדיליף בגמ': ובטמאים. בטמא
שרץ קאמר שאינו מטמא כלי דלאו אב הטומאה הוא או בטמא מת וכגון שדק
קרומית של קנה ושחטו זה אצל כסכין לא שהוא מטמא את הסכין והסכין מטמא
את הבשר וכגון דעבד סכין אריכא ושחיטו: לפיכך הן פוסלין. את הקרבן צמחשבה
אם שחטוהו צמחשבה הואיל וראוין לעבודה זו מחשבתן מחשבה: (ר"י)

תוספות מתני' כל הפסולין ששחטו: **שהשחיטה** כשרה בנשים. בגמרא מוכח
דנשים שוחטות אפי' לכתחילה הא דתנן ששחטו דיעבד משום דבעי למיתני
טמאים דלכתחילה לא ולא קאמר משום דבעי למיתני נשים דקתני ברישא מיכן
תשובה למה שכתבו בהלכות א"י דנשים לא ישחטו מפני שדעתן קלה ועוד כתוב
בהן שחט ולא בירך וערום ששחט שחיטה פסולה ונראה שהם חומרות בעלמא
שהיה אומר אותו החכם שכתב הלכות ארץ ישראל: **ובטמאים**. מפרש בגמרא
דלכתחילה אין שוחטין שמא יגעו בבשר ואע"ג דדם קדשים אינו מכשיר חיבת
הקודש מכשרת או כשהעבירה בנהר ועדיין משקה טופח עליה כדאמר בפ"ק
דפסחים (דף כ.). וא"ת תיפוק ליה דלמא אתיא לאימשוכי בפנים ואפי' טהור
גמור לבן זומא דאמר (יומא ל.). הנכנס למקדש טעון טבילה אין יכול לשחוט

בסכין ארוכה דלמא אתי לאמשוכי כדאמר בפי אמר להם הממונה (שם דף לא).
וי"ל דבטהור שייך למיגזר טפי דלמא אתי לאימשוכי אבל טמא מיזהר זהיר
ומידכר ומשום הכי לא נקט נמי שמא יכניס ידו לפניו אע"ג דאיכא איסורא
למאן דאמר (לקמן לב:) ביאה במקצת שמה ביאה ומיהו איכא למימר דנקט
טעמא דהוי לכולי עלמא והקשה ה"ר אפרים והיאך במוקדשין שוחט דאע"ג
דמוקי לה בגמי בסכין ארוכה איך יתכן שיהא כל כך ארוכה מהר הבית עד עזרת
ישראל כדתנן במסכת כלים (פ"א מ"ח) החיל מקודש מהר הבית שאין עובדי
כוכבים וטמאי מתים נכנסין לשם עזרת נשים מקודשת הימנה שאין טבול יום
נכנס לשם ואפי' אי האי סוגיא בטמא שרץ ומותר ליכנס בחיל מ"מ עזרת נשים
ארוכה קל"ה אמה והיאך יתכן שתהא סכין ארוכה כל כך וי"ל דהיכא דנטמא
בעזרת נשים לא (תוספות)

א

-

לב

דף

וכולן שקיבלו את הדם חוץ לזמנו וחוץ למקומו אם יש דם הנפש יחזור
הכשר ויקבל קיבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר קיבל בימינו ונתן
לשמאלו יחזיר לימינו קיבל בכלי קדש ונתן לכלי חול יחזיר לכלי קדש
נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר נתנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד
נתן את הניתנין למטה למעלן ואת הניתנין למעלן למטה ואת הניתנין
בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים אם יש דם הנפש יחזור הכשר
ויקבל: **גמ'** שחטו דיעבד אין לכתחלה לא ורמינהו ושחט שחיטה בזר
כשרה שהשחיטה כשרה בזרים ובנשים ובעבדים ובטמאים ואפילו
בקדשי קדשים או אינו אלא בכהנים אמרת וכי מאין באתה מכלל
שנאמר **{במדבר יח-ז}** ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לכל דבר
המזבח יכול אף בשחיטה ת"ל **{ויקרא א-ה}** ושחט את בן הבקר לפני ה'
והקריבו וגו' מקבלה ואילך מצות כהונה לימד על השחיטה שכשרה בכל
אדם הוא הדין דאפי' לכתחילה נמי ומשום דקא בעי למיתנא טמאים
דלכתחילה לא גזירה שמא יגעו בבשר תנא ששחטו וטמא דיעבד שפיר
דמי ורמינהו וסמך ושחט מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים

מדרבנן מ"ש סמיכה דכתיב לפני ה' שחיטה נמי הכתיב לפני ה' אפשר דעביד סכין ארוכה ושחיט סמיכה נמי אפשר דמעיל ידיה וסמיד קסבר ביאה במקצת שמה ביאה רב חסדא מתני איפכא וסמך ושחט מה שחיטה בטהורין אף סמיכה בטהורין מאי שנא שחיטה דכתיב לפני ה'

ר"י וכולן הפסולין: שקיבלו הדם. על מנת לאכול ולהקטיר חוץ לזמנו או חוץ למקומו: אם יש דם הנפש. עוד צבהמה יחזור הכשר ויקבל ויזרוק הכשר שאין מחשבתו של אלו פוסלתו בקבלה לפי שאין ראויין לה ואין מחשבה פוסלת אלא צמי שראוי לעבודה דכתיב המקריב אותו לא יחשב (ויקרא ז) צראוי להקרבה הכתוב מדבר: יחזיר לכשר. ללא מיפסיל צהכי וצפרק [ראשון] (דף יד:) שנינו לה למאן דאית ליה הולכה שלא צרגל שמה הולכה למר דאית ליה ולאידך דאית ליה: נתנו. הפסול על גבי הכבש או שלא כנגד היסוד כו': יחזור הכשר ויקבל. אי סבירא לן דפסול עושה שיריים אשמעינן האי תנא דשלא צמקומו לאו צמקומו דמי לפיכך לא עשאן שיריים ואי סבירא ליה דשלא צמקומו צמקומו דמי והוא לה זריקה גמורה צאדם פסול אשמעינן דאין פסול עושה שיריים: גמ' ה"ג ורמינהו ושחט שחיטה צזר כשרה מדלל כתיב ושחט הכהן: וכי מאין צאת. לומר שצריכה כהונה והלא לא נאמר צה כהן: והקריבו הכהנים. ומדכתיב בקבלה כהונה וצחיטה לא כתיב לימד על השחיטה שצשרה צזר: מה סמיכה צטהורים. דמפרש לקמיה: מדרבנן. שמה יגעו צצשר: מאי שנא סמיכה. דצטהורים מדאורייתא: דכתיב לפני ה'. (ר"י)

תוספות החמירו עליו לצאת כמו שמפרש רבינו תם משום דקשיא ליה דהתם אסר ליה לטבול יום ליכנס בעזרת נשים משום דסמוך למחנה [שכינה] ואמרינן נמי בגמ' שחידשו דברים ואמרו טבול יום אל יכנס למחנה לוייה פירוש לא בכל מחנה לוייה דמפתח הר הבית עד שער ניקנור מחנה לוייה כדתנא בתוספתא ובסיפרי ובפרק בתרא דמכילתין (דף קטז:) ובכלים (פ"א מ"ח) משמע דשרי בכולהו חוץ מעזרת נשים ואפי' טבול יום דזבין וזבות אלא במחנה לוייה כגון עזרת נשים דסמוך למחנה שכינה קאמר ובמסכת תמיד משמע דשרי בכל מחנה לוייה גבי בית המוקד שזקני בית אב ישנים שם וקתני כשאירע קרי לאחד מהן הולך וטובל וחוזר לאחיו הכהנים עד שהשערים נפתחין והולך לו ואין לך סמוך למחנה שכינה יותר מבית המוקד שחציה בקודש וחציה בחול ובסוטה פרק היה

נוטל (דף כ:) (הא) דקתני והם אומרים הוציאוה שלא תטמא העזרה ופריך עלה מהא דדרשינן דטמא מת מותר ליכנס במחנה לויא ואפי' מת עצמו כדכתיב ויקח משה את עצמות יוסף עמו עמו במחיצתו ואי דרבנן אסור מאי קושיא ומתוך כך מחלק רבינו תם דלא גזור היכא דנטמא בעזרה ומורי מתרץ דבעזרת נשים החמירו יותר משאר מקומות אע"פ שסמוכים ממש למחנה לויא לפי שהוא מקום כניסה ויציאה לכל אדם יותר שדרך שם נכנסין לעזרת ישראל דרך שער נקנור שהוא שער האיתון המשמש הכניסה והיציאה והא דפריך בסוטה על מה שאמר הוציאוה משום דקתני הוציאוה תרי זימני דמשמע שהיו נבהלים להוציאה וממהרין מאד ואי לאו דאיכא איסורא דאורייתא לא היו דוחקין כל כך למהר והא דאמר בפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פא:) כהן המשמש בטומאה אין אחיו הכהנים מביאין אותו לב"ד אלא מוציאין אותו חוץ לעזרה ומפצעין את מוחו בגיזרין לאו דווקא חוץ לעזרת ישראל אלא אף חוץ לעזרת נשים וחוץ לחיל וכי ה"ג נמי הוי ההיא דסוטה דקתני שלא תטמא העזרה והיו זקוקין להוציאה אף חוץ לחיל להר הבית דהא מפרש טעמא התם שמא תפרוס נדה וא"ת וכיון דטבול יום מותר בשאר העזרה כדפרישית אמאי איצטריך לו למצורע בערב הפסח לדחות עשה ילך בשאר הלשכות ויכניס שם ידיו לבהונות וי"ל דלא אפשר משום דכתיב פתח אהל מועד והיינו בשער נקנור שהוא מכוון כנגדו ומיהו בקדשי קדשים לא אפשר ליה לטמא לשחוט בצידי העזרה [דשחיטתן] בצפון ולא משכחת פתח מכוון לצד הצפון כדמוכח בגמ' למ"ד מרחק צפון דפריך וליעבד פשפש ומשני הכל בכתב ולפירוש רבינו תם נמי דמפרש דנטמא בעזרת נשים לא גזור מ"מ למ"ד מרחק צפון ושחיט בסכין ארוכה עשרים ושתים אמה ואין לחוש בכך [הא דקאמר] דשחיטה כשירה בדיעבד ושמא יגעו בבשר נקט משום קדשים קלים וה"ר אפרים היה מפרש דמשכחת לה דשחיט טמא דרך גגין ועליות דלא נתקדשו ובסכין ארוכה למ"ד ביאה במקצת שמה ביאה שאין יכול להכניס שם ידו ומיהו התינח בקדשים קלים שיכול לתלות הבהמה ולשחטה אבל בקדשי קדשים לא אפשר דבעינן שחיטה על ירך כדאמר לעיל בפרק שני (דף כו.) אם לא נאמר דעביד בסכין ארוכה מן העליה והגג עד הרצפה ולהאי פירושא לא תקשי לו מיניה ממצורע שיכניס ידיו לבהונות דרך גגין ועליות ולא איצטריך לדחות עשה דהיאך יעלה לגגין דרך הר הבית והחיל: ת"ל והקריבו מקבלה ואילך מצות כהונה. ואם תאמר תיפוק ליה מהיקישא דסמיכה ושחיטה דמה סמיכה בזרים אף שחיטה בזרים כדדריש ר"ש בריש הקומץ רבה (מנחות יט.) וי"ל דאי לאו דרשא דהכא הוה ממעטינן שחיטה מדכתיב תשמרו את כהונתכם דמשמע אפי' שחיטה בכלל ואע"ג דאיצטריך לן לעיל ספ"ק (דף יג.) והקריבו בני אהרן הכהנים לגז"ש שתהא בכהן כשר ובכלי שרת מ"מ דריש מיניה שפיר מקבלה ואילך מצות כהונה: מאי שנא סמיכה דבטהורים דכתיב לפני ה'. פי' בקונטרס דהיינו מדכתיב ושחט את בן הבקר לפני

ה' וכיון דבעינן תיכף לסמיכה שחיטה אין סמיכה מבחוץ ושחיטה מבפנים אלא אף הסמיכה מבפנים ואין טמא נכנס לעזרה והקשה הרב רבי יעקב דאורליני"ש דבפ' בתרא (דף) משמע דכתיב בסמיכה גופה לפני ה' דקאמר דאין סמיכה בבמה משום דכתיב לפני ה' ואי לא כתב בה לפני ה' אלא מקרא דשחיטה הא שחיטה גופה ישנה בבמה והתם פירש בקונטרס דהיינו קרא דכתיב בפר כהן משיח לפני ה' וסמך ומיהו לקמן בשמעתין (דף לג.) משמע כפירוש הקונט' דהכא דפריך למאן דאמר תיכף לסמיכה שחיטה לאו דאורייתא מדתניא וסמך ושחט מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים ואי אמרת לאו דאורייתא בטמאין נמי משכחת לה משמע בהדיא דלא ידעינן סמיכה לפני ה' אלא משום דתיכף לסמיכה שחיטה וצריך לדחוק ההוא דלקמן דפ' בתרא (גם זה שם) ומיהו יש ליישב ההיא דלקמן בשמעתין משום ההיא סוגיא כמאן דאמר ביאה במקצת לאו שמה ביאה דאי משום לפני ה' אפשר דמעיל ידיה וסמך אבל אי אמרת תיכף לסמיכה שחיטה לא אפשר דמרחק צפון מיהו וסמך ושחט דכתיב גבי עולה דטעונה צפון דריש בתורת כהנים בפרשת ויקרא מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים ובהדיא דריש התם מקרא דלעיל דכתיב יקריב אותו לרצונו לפני ה' וסמך מדכתיב ממש וסמך אצל לפני ה' דריש לפני ה' ולא כפי' הקונטרס דפרק בתרא דדריש לה מקרא אחרינא דפר כהן משיח תדע דמפר כהן משיח היכי מצי למילף שאר סמיכות לפני ה' שאני התם דקדושה חמורה היא חטאות הפנימיות:

דף - לב ב

סמיכה נמי כתיב לפני ה' אפשר דמעיל ידיה וסמך שחיטה נמי אפשר דעביד סכין ארוכה ושחט הא מני שמעון התימני היא דתניא ושחט את בן הבקר לפני ה' ולא השוחט לפני ה' שמעון התימני אומר מנין שיהיו ידיו של שוחט לפני מן הנשחט ת"ל ושחט את בן הבקר לפני ה' שוחט את בן הבקר יהא לפני ה' אמר עולא אמר ריש לקיש טמא שהכניס ידו לפני לוקה שנאמר ויקרא יב-ד בכל קדש לא תגע וגו' מקיש ביאה לנגיעה מה נגיעה במקצת שמה נגיעה אף ביאה במקצת שמה ביאה איתביה רב הושעיא לעולא מצורע שחל שמיני שלו להיות בערב הפסח

וראה קרי בו ביום וטבל אמרו חכמים אע"פ שאין טבול יום אחר נכנס זה נכנס מוטב יבוא עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין בו כרת ורבי יוחנן אמר דבר תורה אפי' עשה אין בו שנאמר [\[דברי הימים ב כ-ה\]](#) ויעמד יהושפט בקהל יהודה וירושלם בבית ה' לפני החצר החדשה מאי חצר החדשה אמר ר' יוחנן שחידשו בה דברים (הרבה) ואמרו טבול יום אל יכנס למחנה לוויה ואי אמרת ביאה במקצת שמה ביאה היכי מעייל ידיה בבהונות אידי ואידי עשה שיש בו כרת הוא א"ל מטונך שאני מצורע הואיל והותר לצרעתו הותר לקיריו אמר רב יוסף קסבר עולא רובן זבים ונעשו טמאי מתים הואיל והותרו לטומאתן הותרו לזיבתן אמר ליה אביי מי דמי טומאה אישתראי זיבה לא אישתראי אמר ליה דלמא הכי קאמר מר רובן טמאי מתים ונעשו זבים הואיל והותרו לטומאתן הותרו לזיבתן אמר ליה אין ואכתי לא דמי מצורע היתירא הוא הואיל ואישתרי אישתרי טומאה דחוויה היא להא אידחאי להא לא אידחאי אמר ליה רבא אדרבה איפכא מסתברא מצורע היתירא הוא להא אישתראי ולהא לא אישתראי טומאה דחוויה הוא מה לי חד דחויא מה לי שתי דחיות

ר"י ושחט את בן הבקר לפני ה' וכיון דזעינן תיכף לסמיכה שחיטה אין סמיכה מבחוץ ושחיטה מצפנים אלא אף הסמיכה צפנים ואין טמא נכנס לעזרה: ואין השוחט לפני ה'. שאם ראה עומד חוץ לעזרה ושוחט בסכין ארוכה: לפני מן הנשחט. לפני מן הבהמה: ה"ג שוחט את בן הבקר יהיה לפני ה': נגיעה. סתם במקל הוא: שחל שמיני שלו. והיה לו היום ליכנס להר הבית לחלל שער נקור שלא נתקדש להכניס ידיו לבהונות וראה קרי ובעל קרי אין נכנס להר הבית כדאמרי' באלו דברים (פסחים דף סז) זב וכל זב לרבות בעל קרי שמשתלח חוץ לשתי מחנות כדאמרינן התם: אע"פ שאין טבול יום אחר. של טומאת קרי נכנס להר הבית דקסבר טבול יום דזב כזב דמי זה נכנס ומכניס ידיו לעזרה ליתן מדם האדם ומלוג השמן על בהונותיו כדי שיטהר לאכול פסחו לערב והוא ישלחנו לעזרה היום לשחוט ולזרוק עליו אבל הוא לא יכנס לעזרה (ושוחט בסכין ארוכה) דטבול יום שנכנס לעזרה בכרת כדאמרי' בהקומץ רבה (מנחות כז:): מוטב יבוא עשה. של פסח: שיש בו כרת וידחה עשה. דשילוח טמאים מהר הבית שאין בו כרת שאין ענוש כרת אלא מחומת העזרה ולפנים: אפי' עשה אין בו. בהר הבית

לגבי טבול יום דקסבר טבול יום לזב לאו כזב דמי: נכח החכר החדשה. הר הבית שחידקו זה בהלכותיה: אידי ואידי. עשה של כרת טבול יום לגבי עזרה זכרת הוא והא קא מעייל לעזרה שהרי אי אפשר להוציא דם האקס לחלל השער דמיפסל ציורא: מטונך. ממשאך שבאתה עלי להכביד אכביד עליך ממאורע השיבות שגזירת הכתוב היא אלכו שהותרה לו ביאה במקלת שהרי מחוסר כיפורים הוא והוא מכניס ידיו לבהונות: הואיל והותרה. ביאה מקלת לכרעתו: הותרה. אף לטבול יום של קרי שלו: אמר רב יוסף. שמע מינה מדעולא דאמר הואיל ואישרי להא אישרי להא: רובן. של איבור זבין בפסח ולא נדחית טומאת זיבה אלכן ונעשו טמאי מתים זו ביום הואיל והותרו לטומאת המת שנדחה אלכן הותרו לזיבתן: טומאה אישריא. שבאה אחרונה זיבה ראשונה עומדת במקומה ולא דמי למאורע דהתם איכא למימר מיגו דקמייתא לא הוי אסירא ליה בתרייתא לא חמירא לך מקמייתא שהרי טמא היה ומותר אלבל הכא כי הוה זיבה גרידתא הוה אסירי השתא דאיתוספא טומאה עלייהו אישרו להו: הואיל והותרו לטומאתו. הקודמת אינן נאסרין מחמת האחרונה שהרי אף הראשונה טומאה של כרת היתה והיו מותרים היום: היתירא הואי. בהיתר גמור גזרה עליו תורה ביאה במקלת: (כ"ז)

תוספות **ורבי** יוחנן אמר דבר תורה אפי' עשה אין בו. לפרושי ברייתא קאתי ולא לאיפלוגי דר' יוחנן לאו תנא הוא כדמוכח בפ"ק דכתובות (דף ח. ג) גבי חתנים מן המנין ומשני רב תנא ופליג ואר' יוחנן לא משני הכי תדע דאי דאורייתא אם כן היה לנו לאסור מפתח הר הבית שכל זה מחנה לוייה כדאיתא בסוף מכילתין (דף קטז:) ובהדיא תנן במס' כלים (פ"א מ"ח) עזרת נשים מקודשת הימנו שאין טבול יום נכנס לשם אבל בהר הבית ובחיל מותר ותני נמי בתמיד (דף כו.) דבא וישב לו אצל אחיו הכהנים ומיהו מתוך פירכות הללו מיתרצא פירכא קמייתא דאע"ג דר' יוחנן לאו תנא הוא דלמא סבר לה כמתני' דתמיד וכלים ולמאי דפירש בקונט' טעמא דברייתא דאין טבול יום של טומאת קרי נכנס להר הבית משום דקסבר טבול יום דזב דמי ואמרינן פ' אלו דברים (פסחים סז:) זב וכל זב לרבות בעל קרי ור' יוחנן דאמר אפילו עשה אין בו משום דקסבר טבול יום דזב לאו דמי אתי שפיר דפלוגתא דתנאי היא ואיכא למ"ד טבול יום דזב לאו כזב דמי ומיהו קשה דאי קסבר האי תנא טבול יום דזב דמי אם כן איכא לאו דלא יטמאו את מחניהם ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה ועוד

קשה מדאמרינן פרק ג' מינין (נזיר דף מה.) טמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כיפורים ואי טבול יום אסור למחנה לוייה למה לי קרא לרבות במחנה שכינה ומיהו מצי למימר משום כרת איצטריך דאיירי ביה קרא שאין ענוש כרת אלא מחומת העזרה ולפנים ועוד קשה דאי טעמא דרבי יוחנן משום דקסבר דטבול יום דזב לאו כזב דמי והא רבא אית ליה הך דרבי יוחנן בפסחים פרק האשה (דף צב.) ושמעינן ליה לרבא בכריתות פרק שני (דף י.) דמחוסר כיפורים דזב כזב דמי אלא ודאי הא דאמר דטבול יום דזב כזב דמי לאו לענין ביאת מקדש קאמר אלא לענין פסח הבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבים וזבות כדפי' לעיל בריש פרק שני (דף יז:) בשם ה"ר חיים ומיהו סוגיא דנזיר (דף מה.) קשה למה שפי' דטבול יום שרי במחנה לוייה דמשמע התם דאפי' נאמר דטבול יום דזב לאו כזב דמי אסור ליכנס למחנה לוייה דקאמר התם מה אהל מועד מחוסר כיפורים לא עייל אף התם נמי במחנה לוייה מחוסר כיפורים לא עייל ומקרא דריש התם דקתני התם בברייתא ובא לפני ה' אל פתח אהל מועד לשער נקנור אימתי הוא בא בזמן שטבל ועשה הערב שמש ונראה דדוקא בטבול יום דזב שלש ראיות שהוא טבול יום ומחוסר כיפורים דאיכא תרתי קאסר במחנה לוייה וכי מסיק התם אלא אמר אביי טבול יום דזב לאו כזב דמי ואפי' הכי כיון דמחוסר כיפורים לא עייל כלומר דאיכא תרתי ולא מלשון זבח דריש דאם כן גבי נזיר דכתיב יביא שתי תורים וגו' הוה לן למידרש הכי כדאמר התם אבל טבול יום דזב בעל שתי ראיות ודבעל קרי שרי דלאו מחוסר כפרה והא דאמר הכא כשראה קרי בו ביום וטבל דנכנס אע"פ שהוא טבול יום וגם מחוסר כיפורים אין אלו שני הדברים על טומאה אחת אלא טבול יום משום קרי ומחוסר כפרה משום צרעתו ולפי' הקונטרס ניחא דנקט בברייתא וראה קרי ולא טמא שרץ ונבילה דטמא שרץ ואפילו טמא מת נכנסין להר הבית כדדרשינן בפסחים פ' אלו דברים (דף סז.) ובסוטה פרק היה נוטל (דף כ:) ויקח משה את עצמות יוסף עמו במחיצתו אבל לפי מה שפירשתי דרבי יוחנן לא פליג אברייתא ולא אסור אלא מדרבנן כולהו טמאים נמי אסירי כדתנן בפ"ק דכלים החיל מקודש הימנו שאין עובדי כוכבים וטמאי מתים נכנסין לשם וכל שכן בעזרת נשים כדתני התם שאין טבול יום נכנס לשם וכולהו טבול יום אפילו דטמאי מת דשרץ ונבילה [איירי] דאיירי ביה לעיל ונראה לפרש דלרבותא נקט וראה קרי דאף על גב דמשתלח חוץ לשתי מחנות התירו לו משום פסח: **שחידשו** בה דברים ואמרו טבול יום אל יכנס למחנה לוייה. וא"ת מנלן שחידשו מטבול יום אימא שחידשו ממת עצמו או מטמא מת ויש לומר דמשמע דלא חידשו אלא על חצר וחצר היינו עזרת נשים כדמוכח ביחזקאל ואילו מת וטמא מת מצינו דאסורין אפילו בחיל: **א"ל** מטונך. פירוש ממשאך שבאת להכביד עלי אכביד עליך דאדרבה משם סייעתא לדברי דשאני מצורע וכו' מדנקט וראה קרי בו ביום משמע דוקא בו ביום דיצא בשעת היתר דצרעת ואיכא למימר מתוך שהותר

לצרעתו הותר לקירויו אבל כד מאתמול לא ואי ביאה במקצת לא שמה ביאה
אפי' מאתמול נמי והשתא אתי שפיר הא דאמר בפ"ק דיבמות (דף ח.) מי לא
מודה עולא שאם ראה קרי בליל (שלישי) [שמיני] שאינו מכניס ידיו שלא יצא
בשעה שהיא ראויה להביא קרבן מנא ליה דמודה עולא אלא מדנקט בו ביום
דייק דטעמא דעולא משום דהואיל והותר לצרעתו הותר לקירויו ובענין זה יש
לפרש מטונך דפ' הזרוע והלחיים (חולין דף קלב.) דקאמר התם עולא יהיב
מתנתא לכהנתא אלמא דקסבר עולא כהן ואפילו כהנת והכתיב וכל מנחת כהן
כליל תהיה ואמר ליה רבי מטונך אהרן ובניו כתובים בפרשה כלומר משם אכביד
עליך (תוספות)

א

-

לג

דף

מכלל דתרוייהו סבירא להו טומאה דחוויה היא בצבור לימא מסייע ליה
כל הסמיכות שהיו שם קורא עליהן אני תכף לסמיכה שחיטה חוץ מזו
שהיתה בשער נקנור שאין מצורע יכול ליכנס לשם עד שמזין עליו מדם
חטאתו ומדם אשמו ואי אמרת ביאה במקצת לא שמה ביאה ליעייל ידיה
ולסמוך אמר רב יוסף הא מני ר' יוסי ברבי יהודה היא דאמר מרחק צפון
וליעבד פישפש אביי ורבא דאמרי תרוייהו [דברי הימים א כח-יט] הכל
בכתב מיד ה' עלי השכיל (את) כל מלאכת התבנית איכא דאמרי אמר רב
יוסף כל הסומך ראשו ורובו מכניס מאי טעמא כל כחו בעינן הלכך לא
אפשר מאי קסבר אי קסבר סמיכת אשם מצורע דאורייתא ותכף
לסמיכה שחיטה דאורייתא ליעול ולסמוך להדיא דרחמנא אמר אמר רב
אדא בר מתנה גזירה שמא ירבה בפסיעות איכא דאמרי אמר רב אדא בר
מתנה סמיכת אשם מצורע דאורייתא ותכף לסמיכה שחיטה לאו
דאורייתא מיתבי וסמך ושחט מה סמיכה בטהורין אף שחיטה בטהורין
ואי אמרת לאו דאורייתא בטמאין נמי משכחת לה אלא איפוך סמיכת
אשם מצורע לאו דאורייתא ותכף לסמיכה שחיטה דאורייתא

רפ"י [טומאה] דחוייה היא. כלומר בקושי נדחית אכלה דיחוי בעלמא על ידי נשיאות עון שהאיץ מרצה ולא בהיתר גמור לטומאת מת אידחי ולא לטומאת זיבה: דתרוייהו. אבוי ורבא סבירא להו טומאה דחוייה היא בצבור ונ"מ למיהוי מאן דאמר בפ"ק דיומא (דף ו:): דאמר הותרה היא בציבור יחיד במקום רבים: לימא מסייע ליה. לעולא דאמר ביאה במקלת שמה ביאה: תכף לסמיכה שחיטה. כדכתיב וסמך ושחט: חוץ מזו. של אשם מאורע: שהיתה בשער נקנור. הוא שער המזרחי כדתנן בשקלים (פ"ו מ"ג) שבמזרח שער נקנור וחלל שער לא נתקדש בקדושת העזרה כדאמרי' בכילד לולין (פסחים פה:): לפי שהמאורע עומד שם ומכניס ידיו לעזרה ושם מוליאין לו את האשם וסומך עליו וחוזר ומכניסו למקום שחיטתו ושחטו מפני שאין מאורע יכול ליכנס בעזרה ולסמוך: עד שמזין עליו מדם חטאתו. לא עליו ממש קאמר שאין נותנין על בהונות אלא מדם האשם אלא שזרקין בשבילו דם חטאתו ודם אשמו: ליעייל ידיה. לתוך הפתח ולסמוך ולישחטיה אלא הפתח דהא כל הפתחים שהיו שם רחבן עשר אמות וחמש מהן בצפון וחמש מהן בדרום שהפתח מכוון כנגד פתחו של היכל באמצע העזרה ויכול לשחוט לפני כפונו של פתח דהוה ליה כפון וקס"ד רבי היא דאמר כל כפון העזרה כשר לשחיט' קדשים ואף כפון שבמקום דריסת רגלי כהנים וישראל כדאמר לעיל: מרחק כפון. כפון הכשר (מהן) לשחיטת קדשי קדשים רחוק מן הפתח יותר מכ"ב אמה מקום דריסת ישראל ומקום דריסת כהנים דכל אחת מהן י"א אמה במסכת מדות (פ"ה) [וכר"י ברבי יהודה] דאמר (יומא דף לו.) איזהו כפון מקיר מזבח ועד כותל העזרה כנגד כפונו של מזבח ותו לא הילכך כריך להחזירו בצפון המזבח וליכא תכף לסמיכה שחיטה: הכי גרסינן וליעבד פישפשא. ופירושו פתח קטן כדתנן במסכת שקלים שבמזרח בשער נקנור ושני פשפשין היו לו אחד מימינו ואחד משמאלו והן מחשבון פתחים שהיו משתחווים כנגד הפתחים והכא פרכינן וניעביד פתח קטן בכותל כפוני של עזרה כנגד המזבח ויעמוד מאורע בחללו ויכניס ידו ויסמוך אי לאו דביאה במקלת שמה ביאה: הכל בכתב. כך אמר דוד כל פתח העזרה ומדותיה ובנין כל הבית נמסר לי מיד ה' ואין להוסיף על החשבון וביאה במקלת לא שמה ביאה: אמר רב יוסף. לעולם רבי היא ודקאמרת ליעול וליסמוך

כל הסומך כו': מאי קסבר. האי תנא דאמר כל הסמיכות כריכות תכף לסמיכה שחיטה חוץ מזו: ליעול וליסמוך בהדיא. דרחמנא אמר לו שיכנס ויסמוך: שמה ירבה בפסיעות. לאחר שסמך אם יכנס פסיעה לכל פנים יותר משהיה לריך נמלא ענוש כרת: סמיכת אשם מלורע דאורייתא. כשאר אשמות דגמרינן להו סמיכה מהיקשא דכחטאת כאשם צפ"ק (לעיל יא.). תכף לסמיכה שחיטה לאו דאורייתא. ללא משמע ליה וסמך ופחט במקום ססומך ישחוט: מיתיבי וסמך ופחט. האי דסמכינהו קרא להיקשא סמכינהו כדאמרי' מה סמיכה בטהורים כו' וסמיכה דפשיטא לן זה מקום דכתיב לפני ה' בשחיטה לכריכה שתהא לפניו ומקום דתכף לסמיכה שחיטה לריך שיכנס הסומך לפניו ולעמוד טמא מבחוץ ולסמוך בפנים אי אפשר כדאמרן לעיל שראשו ורובו מכניס: ואי אמרת לאו דאורייתא. היכי פשיטא ליה סמיכה בטהורין: בטמאין נמי איתא. ססומך בחוץ ומכניסה טהור לפניו ושחט: סמיכת אשם מלורע לאו דאורייתא. קסבר שאינו בכלל אשמות שהרי אינו צא אלא להכשיר: (רש"י)

תוספות שהיא ראייה לדברי מדלא שנה התנא חילוק זכרים מנקבות היכא דכתיב כהן סתם כגון גבי מתנות כהונה אלא גבי מנחה דכתיב אהרן ובניו שמע מינה היכא דכתיב כהן סתם לא שנה כהן ולא שנה כהנת ואם תאמר ואי מטעם הואיל והותר לצרעתו הותר לקרויו למה לי יבא עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין בו כרת בלאו הכי נמי ויש לומר דעל מחנה לוי שנקנס טבול יום שבבעל קרי הוצרך לומר עשה דפסח דבכרת דחי עשה וכו' דטבול יום אינו נכנס אי מן התורה אי טבול יום דזב דמי אי מדרבנן מגזירת יהושפט והתם לא שייך למימר מתוך שהותר לצרעתו שהרי בשמיני קאי ואינו אלא מחוסר כפורים דלא נאסר מעולם במחנה לוי ומה שייך שם לומר שהותר אבל על מחנה שכינה שמכניס ידיו לבהונות והוא טבול יום של קרי על זה קאמר מתוך שהותר מחוסר כיפורים של מצורע דבעלמא אסור בעזרת שכינה והכא הותר הותר נמי לטבול יום דקרויו: **הגה"ה** מכלל דתרוייהו סבירא להו טומאה דחוויה היא בציבור. והא דאמר רב תחליפא משמיה דרבא זאת אומרת הותרה היא בציבור בפ"ק דיומא (דף ו:) זאת אומרת ולא סבירא ליה: **וליעבד** פשפש הכל בכתב כו'. והא דמוסיפים על העיר ועל העזרות היינו היכא דאיכא למימר קרא אשכחו ודרוש כי ההיא דסוכה (דף נא:) ומיהו קשה דהכא נמי אין לך קרא גדול מזה דניעביד פשפש לקיים מצות סמיכה דרחמנא אמר וסמך ולמאי דמסיק דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא ניחא אבל לטעמא דשמא ירבה בפסיעות קשה דניעבד

פשפש דליכא למיחש ומיהו דשמא ירבה בפסיעות גזירה דרבנן בעלמא היא וקרי כאן הכל בכתב והא דאמר בריש כיסוי הדם (חולין פג:) דכיסוי הדם אינו נוהג במוקדשין משום דלא איפשר דהיכי ליעביד לבטליה קא מוסיף אבניין וכתב הכל בכתב אין זה חשוב כמו קרא דכיון דלא כתב בהדיא בקרא שינהוג כיסוי הדם במוקדשין: **ניעול** וניסמוך. כיון דלא איפשר בענין אחר ולא מקיימין סמיכה בטהרה ולא דמי לשאר [טמאים] שמשלחין קרבנותיהם ולא אמרינן ניעול וניסמוך דמקיימא סמיכה דידהו בטהרה: **סמיכת** אשם מצורע לאו דאורייתא. ואמרינן אקפו ידיכו דלא תיהוי עבודה בקדשים ומתוך הך שמעתא אתי שפיר הא דאמר בריש התערובת (לקמן דף עו.) גבי ספק מצורע שמביא אשמו ולוגו עמו ואומר אם מצורע הוא זה אשמו כו' ואותו אשם טעון סמיכה ובהונות והשתא למה לי למיתני סמיכה בין יהא אשם בין לא יהא [אשם] בעי סמיכה אלא משום דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא וקאתי לאשמוענין דטעון סמיכה (דאורייתא) משום ספיקא דשלמים וכן לעיל בריש מכילתין (דף ד:) גבי אשם דפריך מה לשלמים שכן טעונין סמיכה משום אשם מצורע נקט סמיכה ולא כפי' הקונטרס דלא גריס סמיכה כדפרישית בפ"ק והא דתנן בפ' כל התדיר (לקמן צ:) כל אשמות באין בני שתי שנים ובכסף שקלים חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע לא מצי למיתני כל אשמות טעונין סמיכה חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע כיון דמדרבנן מיהא טעון סמיכה והא דתנן בפ' כל המנחות באות (מנחות דף סא.) רבי שמעון אומר שלשה מינים טעונין שלש מצות שתיים בכל אחד ואחד והשלישית אין בהן אשם מצורע טעון סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט לאו משום שתהא סמיכה דאורייתא והא דפריך בגמ' ויהא אשם מצורע טעון תנופה שחוט מקל וחומר ומה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין תנופה כו' לא שייך למיפרך מה לשלמי יחיד שכן טעונין סמיכה דאורייתא כיון דמתנופה אתנופה עביד קל וחומר ומיהו קשה דפריך התם ויהו שלמי ציבור טעונין סמיכה מקל וחומר ומה שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה מקל וחומר כו' אמאי לא קאמר אשם מצורע יוכיח שטעון תנופה מחיים ואין טעון סמיכה ובתורת כהנים בפרשת צו את אהרן עביד נמי קל וחומר כי האי גוונא וקאמר אשם מצורע יוכיח ודבר תימה הוא אמאי: **איפוך** סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא. לעיל בפ"ק (דף יא:) ילפינן שאר אשמות מדכתיב כחטאת וכאשם מה חטאת טעון סמיכה אף אשם טעון סמיכה ואם כן קשה אפילו אשם מצורע נמי ומה שפירש בקונטרס דקסבר אינו בכלל שאר אשמות משום דאינו בא אלא להכשיר קשה הא אמרינן פרק קמא (תוספות)

רבינא אמר לענין מלקות איתמר כי אתא רבין אמר רבי אבהו לענין טמא שנגע בקודש איתמר דאיתמר טמא שנגע בקודש ריש לקיש אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה **[ויקרא יב-ד]** בכל קודש לא תגע ורבי יוחנן אמר אינו לוקה ההוא בתרומה כתיב וריש לקיש האי קרא להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה אזהרה לאוכל בשר קודש דאיתמר אזהרה לאוכל בשר קודש מנין ריש לקיש אמר בכל קודש לא תגע רבי יוחנן אמר תני ברדלא אתיא טומאתו טומאתו מביאת מקדש מה להלן ענש והזהיר אף כאן ענש והזהיר טמא שנגע בקודש מדאפקה רחמנא בלשון נגיעה אזהרה לאוכל מדאיתקש קודש למקדש תניא כוותיה דריש לקיש בכל קודש לא תגע אזהרה לאוכל אתה אומר אזהרה לאוכל או אינו אלא לנוגע תלמוד לומר בכל קודש לא תגע ואל המקדש לא תבא מקיש קודש למקדש מה מקדש דבר שיש בו

רש"י רבינא אמר. הא דאמר עולא לעיל משמיה דריש לקיש צביאה מקאת: לענין מלקות אמרה. כדקאמר לוקה צביאה אצל לא לענין כרת דתותציה מצורע שראה קרי דכי איתקש צביאה לנגיעה לאזהרה איתקש כדכתיב לא תבא אצל לעונש לא איתקש דאין עונש בנגיעה: לטמא שנגע בקדש איתמר. לא יליף ריש לקיש מלקות מההוא קרא אלא לטמא שנגע בקדש ולא איירי צביאת מקדש כלל: בתרומה כתיב. כדמוכח סיפיה דקרא עד מלאת ימי טהרה שיעריב שמשה שהיא טבולת יום ארוך שטבולת בשביעי ללידתה וכל ימי טוהר שלה [הרין] היא כטבולת יום וציוס מ' ואחד מציאה קרבנה ומדכתיב לא תגע עד מלאת אצל משימלאו ימיה תגע ואפי' מחוסרת כפרה ע"כ בתרומה כתיב דלענין קדש עד שתצא כפרתה והכי מוקמינן להאי קרא ביצמות בהערל וכיון דבתרומה כתיב לא ילפינן מלקות דקדש ואפילו בק"ו דאין מזהירין מן הדין: לאוכל בשר קדש. בטומאת הגוף: בכל קדש לא תגע. ודרשינן לקמן אזהרה לאוכל: טומאתו טומאתו. כתיב בכרת באוכל קדש בטומאת הגוף וטומאתו עליו וכתיב צביאת מקדש עוד טומאתו צו מה צביאת

מקדש איכא אזהרה ולא יטמאו את מחניהם אף טומאת הגוף לאוכל קודש תיפוק ליה אזהרה מהכא: ומשני טמא שנגע נפקא לן מדאפקיה בלשון נגיעה: אזהרה לאוכל. עיקר קרא מידריש מדאיתקש קדש למקדש בהאי קרא דרשינן מה ביאת מקדש דבר שיש בו כרת אף אזהרת קודש דבר שיש בו כרת והיינו אכילה לחילו בנגיעה לא אשכחן כרת ומיהו אזהרה לנוגע נפקא לן מיניה מדאפקיה בלשון נגיעה: תניא כוותיה דריש לקיש. לאזהרה לאוכל קדש מהכא: (ר"ט)

תוספות דיבמות (דף ז.). ולקמן בריש איזהו מקומן (דף מט.) לפי שיצא אשם מצורע לידון בדבר החדש בבהן יד ובבהן רגל יכול לא יהא טעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח ת"ל כחטאת כאשם הוא לכהן מה חטאת טעונה וכו' ואם כן נימא מה חטאת טעונה סמיכה ומתן דמים ואימורים לגבי מזבח אף אשם כו': **לענין** מלקות איתמר. פירש בקונטרס אבל לא לענין כרת דתותביה מצורע שראה קרי והקשה ה"ר חיים דאכתי איכא לאקשווי דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה לאו דנגיעה במקצת וטמא יהיה לרבות טבול יום ועוד קשיא ליה אפילו לאו גרידא היכי דחי ליה הא בעידנא דמיעקר לאו לא מיקיים עשה ויש לומר דעשה שיש בו כרת חמור ודחי להו כדאשכחן בפרק תמיד נשחט (פסחים נט.) דעשה שיש בו כרת דוחה עשה דהשלמה אע"ג דבעלמא אין עשה דוחה עשה ואם תאמר והלא גבי עשה דמצורע דחמיר משום שלום בית ודחי עשה אפילו הכי לא דחי לא תעשה בהדי עשה כדקאמר גבי שילוח הקן (חולין קמא.) לא צריכא שנטלי ע"מ לשלחה דלאו ליכא וי"ל דעשה דמצורע אף ע"ג דחמיר כיון דליכא כרת לא דחי לתרוייהו אבל בפסח איכא כרת הכי גרסינן רבי יוחנן אומר אינו לוקה גבי חומרות דתרומה דקאמר שכן מחפ"ז הוה מצי למיחשב נמי נגיעת קודש דלוקה בתרומה ולא בקודש לרבי יוחנן ועוד יש חומרות הרבה כדפירש' ביבמות: **ההוא** בתרומה כתיב. הקשה ה"ר חיים מכל מקום לילקי בקודש כדאשכחן בפ"ק דכריתות (דף ד:): דאוכל חלב המוקדשין לוקה שלש משום וכל זר לא יאכל קודש אע"ג דבתרומה כתיב כיון דכתיב לשון קודש ותירץ דהתם איכא מעילה שהוא נהנה ילפי' חט חט מתרומה כדאמר גבי הזיד במעילה ובכל דוכתא ילפינן מעילה חט חט מתרומה אבל לענין שאר לאוין לא ילפינן ללקות על קודש כמו על תרומה דחטאה בשגגה במעילה כתיב ובנוגע בקודש ליכא מעילה וה"ר יעקב דאורליני"ש לא גריס וכל זר לא יאכל קודש אלא וזר לא יאכל כי קודש הם [דכתיב גבי קודש עצמה ומתרומה לא ילפינן]: **אזהרה** לאוכל בשר קודש מנין. תימה תיפוק ליה מלא תוכל לאכול בשעריך כי היכי דנפקא לן בפי הערל (יבמות דף עג:): מעשר וביכורים דאוכלן בטומאת עצמן לוקה מדכתיב לא תוכל לאכול בשעריך ולהלן הוא אומר בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדו

יאכלנו דאפיי טמא וטהור אוכלין בקערה אחת וקאמר רחמנא לך בשעריך
תאכלנו הכא לא תוכל לאכול ובין בטומאת הגוף ובין בטומאת עצמן איירי קרא
ובהוא שמעתא גופה קשה דקאמר גבי מעשר וביכורים טומאת הגוף בהדיא
כתיב ביה לא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ ואמאי איצטריך והלא מהאי קרא
תיפוק לן תרוייהו טומאת הגוף וטומאת בשר ויש מפרש דלא מצי לאפוקי מהאי
קרא אלא טומאה הנוהגת במעשר דכתיבי בקרא הילכך צריך קרא בטבול יום
שמותר במעשר שמוזהר על אכילת קדשים וקשה מדאמרינן בפרק כל שעה
(פסחים כד.) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל למה לי מלא תוכל לאכול
בשעריך נפקא הא לא נפקא לן מהתם אלא טומאה הנוהגת במעשר ואיצטריך
והבשר לטמאים דטהורים במעשר ושמא קרא דלא תוכל הוה מוקמינא לדיוקא
בטמא האוכל דחמיר טפי אי לאו דכתביה קרא בעלמא ואזהרה לטומאת בשר
לא הוה ידענא: **תניא** כוותיה דריש לקיש בכל קדש לא תגע. תימה דהכא משמע
דהך ברייתא מוקמא להאי קרא בקודש ולא בתרומה ובפי' הערל (יבמות עה.)
אמרינן ואיבעית אימא נגיעה דתרומה מהכא נפקא דתניא בכל קדש לא תגע
ומייתי הך ברייתא ויש לומר דהתם קאי אקראי דנגיעה דמעשר ותרומה דלעיל
מיניה מקשי ואיפוך אנא צריך לחלק בין נגיעה לאכילה דתרומה ולהכי מייתי
ראייה מהך ברייתא דגבי קודש נגיעה כאכילה והוא הדין בתרומה ועוד קשיא
דבהיא שמעתא דהתם ובפרק קמא דשבועות (דף ז.) אמרינן בכל קודש לא תגע
לרבות את התרומה וברייתא היא בתורת כהנים ובאכילה דתרומה מיירי
כדמוכח שמעתא דהתם דקאי אהא דקאמר אי סלקא דעתך לתרומה גיורת
ושפחה בנות מיכל תרומה ניהו ואי במגע הא ודאי בנות מגע ניהו אלא באכילה
מיירי והשתא ההיא דרשא כמאן לא כריש לקיש דמוקי ליה לאזהרה לטמא
שאכל את הקדש מדאיתקש קודש למקדש ומדאפקיה בלשון נגיעה אפקיה
לאזהרה לנוגע בקודש ומרבויה דבכל אזהרה לאוכל לפני זריקה אבל לתרומה
לא מוקי ליה כלל אלא נפקא ליה לאזהרה לאוכל תרומה מאיש איש ורבי יוחנן
מוקי לא תגע אזהרה לנוגע בתרומה אבל לאוכל לא מוקי ליה ותירץ ה"ר אפרים
האי דמוקי ליה ביבמות [דף עה. ושם ד"ה והכתיב] אזהר' לאוכל תרומה היינו
למאן דמוקי קרא דאיש איש מזרע אהרן בזב בעל שלש ראיות ולא יאכל עד
אשר יטהר עד דמייתי כפרה ולקודש כדקאמר התם ואם כן אזהרה לאוכל
תרומה מנא ליה אלא מבכל קודש לא תגע אע"ג דהתם פריך לתנא דמוקי ליה
בזב בעל שתי ראיות מכל מקום פריך שפיר דהא איכא מאן דמוקי ליה בתרומה
אע"ג דגיורת ושפחה לאו בנות מיכל תרומה ניהו אף על גב דבאכילת קדשים
מצרכינן תרי קראי חד בזב וחד ביולדת [גבי תרומה צריכי כיון דחזינן כבר
באכילת קודש דזב ויולדת שוין הי"נ גבי אכילת תרומה ועוד יש לומר דבתרומה
דלא תליא בכפרה לא בעי תרי קראי לזב ויולדת אלא דווקא למקדש שצריך
להמתין

הכפרה :

(תוספות)

נטילת נשמה אף קודש דבר שיש בו נטילת נשמה ואי בנוגע נטילת נשמה מי איכא אלא באכילה ואכתי מיבעי ליה לטמא שאכל בשר קודש לפני זריקה דאתמר טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה ריש לקיש אמר לוקה ורבי יוחנן אמר אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה בכל קודש לא תגע לא שנא לפני זריקה ולא שנא לאחר זריקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה כדתני ברדלא אתיא טומאתו טומאתו וכי כתב ההוא לאחר זריקה אם כן לימא קרא בקודש מאי בכל קודש ש"מ תרתי גופא טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה ר"ל אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה אמר אביי מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל לוקה דאמר קרא [ויקרא ז-ז](#) [יט](#) והבשר לרבות עצים ולבונה דלאו בני אכילה נינהו ואפילו הכי רבינהו קרא ורבא אמר מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל אינו לוקה מאי טעמא כיון דלא קרינא ביה [ויקרא ז-ב](#) וטומאתו עליו ונכרתה לא קרינא ביה [ויקרא ז-יט](#) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל והאמר מר והבשר לרבות עצים ולבונה הכא במאי עסקינן כגון שקדשו בכלי דנעשה כמי שקרבו כל מתיריו דתנן כל שיש לו מתירים משקרבו מתיריו כל שאין לו מתירין משקדש בכלי איתמר המעלה אברי בהמה טמאה ע"ג המזבח ריש לקיש אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה טהורה אין טמאה לא ולא הבא מכלל עשה לוקין עליו ורבי יוחנן אמר אין לוקין עליו לאו הבא מכלל עשה אין לוקין עליו מוטיב רבי ירמיה [ויקרא יא-ג](#) אותה תאכלו ולא בהמה טמאה ולא הבא מכלל עשה עשה א"ל רבי יעקב לרבי ירמיה בר תחליפא אסברא לך באברי בהמה טמאה דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי בחיה והכי איתמר רבי יוחנן אמר עובר בעשה ריש לקיש אמר אינו עובר בולא כלום רבי יוחנן אמר עובר בעשה בהמה אין חיה לא ריש לקיש אמר אינו עובר עליו בולא כלום ההוא למצוה מוטיב רבא אילו נאמר [ויקרא א-ב](#) קרבן לה' בהמה הייתי

אומר חיה בכלל בהמה כענין שנאמר [\[דברים יד-ד\]](#) זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כשבים ושה עזים איל וצבי וגוי תלמוד לומר [\[ויקרא א-ב\]](#) בקר וצאן בקר וצאן אמרתי לך ולא חיה יכול לא יביא ואם הביא כשר הא למה זה דומה לתלמיד שאמר לו רבו הבא לי חטים והביא לו חטים ושעורים שאינו כמעביר על דבריו אלא מוסיף על דבריו וכשר תלמוד לומר בקר וצאן בקר וצאן אמרתי לך ולא חיה הא למה זה דומה לתלמיד שאמר לו רבו אל תביא לי אלא חיטין והביא לו חיטין ושעורים שאינו כמוסיף על דבריו אלא כמעביר על דבריו

הש"י נטילת נשמה. כרת: ואכתי מיבעי ליה כו'. וכיון דלאחר זריקה נפקא לן מיניה היכי יליף מיניה תרתי: אחיא טומאתו טומאתו. אזהרת טמא שלא יאכל קדש אלמא אזהרתו מעונשו ילפא ועונשו לאחר זריקה הוא ולא לפני זריקה כדקתני בגמ' דהקומץ רבה (מנחות כה): יכול יהו חייבין עליו משום טומאה לפני זריקת דמים תלמוד לומר כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר וגו' (ויקרא ז) הניתר לטהורים חייבין עליו משום טומאה שאין ניתר לטהורים אין חייבים עליו משום טומאה: אם כן. דלאוכל לאחר זריקה אתא קרא לכתוב בקדש ואנא אמינא לאחר זריקה הוא דומיא לעונש: מחלוקת בטומאת הגוף. בהוא קאמר ר' יוחנן אינו לוקה דנפקא ליה אזהרה מעונש: אבל טומאת בשר. טהור שאכל את הטמא לאזהרה ידיה בהדיא כתיבי והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (שם) דברי הכל לוקה: דאמר מר והבשר. יתירא דכתיב בסיפיה והבשר כל טהור וגו': לרבות עלים ולבונה. לטומאת עצמן דחיבת הקדש מכשרתם לשוינהו אוכלא ואע"ג דהני לאו בני אכילה נינהו ובשר לפני זריקה לא גרע מינייהו: ה"ג ורבא אמר בטומאת הגוף אבל טומאת בשר איתקיש לעונש דסמיד ל' והנפש אשר תאכל בשר לאוקימנא בלאחר (זריקת בשר): שקדשו בכלי. עלים שחתה אותן במחתת כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ולבונה שקידשה בצזיכין דאפי' כרת בטומאת הגוף נמי אית בהו: דתנו. לקמן בפרק בית שמאי (דף מג.) גבי טומאת הגוף: כל שיש לו מתירין. המתירין אותו באכילה חייבין עליו משום טומאה משקרבו מתיריו ושאין לו מתירין משקדש בכלי: בהמה טמאה. סוסים וגמלים: טהורים אין. מן הבקר ומן האין תקריבו: אותה תאכלו. מפרסת פרסה ומעלת

גרה: ולאו הבא מכלל עשה עשה. כך שנויה בתוך הזרייתא ומסקינן בלא תעשה מניין תלמוד לומר אך את זה לא תאכלו אלמא מדאיכטריך לא תעשה אחריה לאו אוהרה הוא: דכ"ע ל"פ. לעשה הוא דאיכא ותו לא: כי פליגי בחיה. ולא לענין מלקות אלא לעשה ואימור נמי איפוך דרבי יוחנן לריש לקיש והכי הוה שמייע ליה לרבי יעקב: ההוא למארה. בהמה מארה להקריב וחיה רשות ומיהו טמאה ודאי לא דכתיב ממסקה ישראל מן המותר לישראל צפרק קמא למנחות (דף ו.) גבי טריפה: אילו נאמר קרבן לה' מן הבהמה. ולא פירש בקר ולאן: הייתי אומר כו'. כענין שנאמר זאת הבהמה וכתוב בתריה איל ולבי: תרי בקר ולאן כתיבי התם מן הבקר ומן האלן תקריבו והדר כתיב אם עולה קרבנו מן הבקר ואם מן האלן קרבנו מן הכסבים: (רס"ו)

תוספות והבשר לרבות עצים ולבונה. מהכא נפקא לן דחיבת הקודש מכשרת ומקשים הא דאמר בפי' קמא דפסחים (דף טז.) משקי בי מדבחיא דכן כגון יין ושמן אמאי ליתכשרו בחיבת הקודש כמו עצים ולבונה י"ל דחיבת הקודש מהניא לשוויי אוכל מוכשר מידי דדמי לאוכל כגון עצים ולבונה שהוא דבר עב וקשה כעין אוכל אבל לשוויי המשקה כאוכל מוכשר לא מהניא חיבת הקודש ואם תאמר הא דאמר בפי' כל שעה (פסחים כד.) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל למה לי אם אינו ענין לגופו דנפקא ליה מלא תוכל לאכול בשעריך תנהו ענין לכל איסורין שבתורה הא איצטריך לגופיה דלקי אעצים ולבונה ויש לומר כיון דאיתרבאי עצים ולבונה מייתורא דוהבשר ממילא אשמעינן דלקי מלא תוכל לאכול בשעריך ודברי תימה הוא מנלן דאתא לרבות עצים ולבונה דילמא דווקא לבשר קאתי דמהניא ליה חיבת הקודש ולא בעיא הכשר: **ואפי'** הכי רבינהו קרא. משמע שהיא דרשא גמורה ולא אסמכתא וכן משמע בפרק שני דחולין (דף לו:) חיבת הקודש דאורייתא ולא כפירוש הקונטי' דלקמן בסוף פי' בית שמאי (דף מו:) דקאמר והאמר מר והבשר לרבות עצים ולבונה ומשני לפסולא בעלמא ופי' בקונטרס מדרבנן וכן בפסחים בפרק כל שעה (דף לד:) דקרי ליה מעלה פירש בקונטרס מעלה דרבנן ואי אפשר לומר כן דהכי נמי הביא כפרתו אוכל בקדשים קאמר התם מעלה דאורייתא הוא דמקראי נפקא לן בפי' הערל (יבמות עד:) והא דקאמר לקמן פסולא בעלמא היינו דליכא מלקות אלא איסור דאורייתא וצריך לדקדק אי אתיא מילתא דאביי דהכא כהני תרי לישני דלקמן פרק ב"ש (דף מו:): **שקדש** בכלי. תימה מה קידוש כלי יש בעצם דאי מה שמבקעין אותו בקורדום כשהיו מתליעים אותו הא קורדום אינו כלי שרת כדמשמע בתוספתא כדתניא השואל קורדום של הקדש בקע בו ובא חבירו ובקע

בו כולן מעלו נתנה לחבירו וחבירו לחבירו הראשון מעל והשני לא מעל ובעולה
אינו כן נתנה לחבירו וחבירו לחבירו כולן מעלו ובקונטרס פירש דמיירי הכא
בעצים שחתה במחתת כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ואין משמע דבמס' תמיד
(דף כח:) משמע שהיה חותה מן המאוכלות הפנימיות ומיהו י"ל לא בתרומת
הדשן מיירי אלא ביוה"כ שחותה גחלים לקטרת ונראה דקידוש כלי דעצים היינו
דמשכי להו לגיזרין אע"ג דקורדום לאו כלי שרת הוא כדאמר בפרק י"ב דמנחות
(דף קא.) עצים כמה דלא משכי להו לגיזרין לא מיתכשרי והא דאמר בהקומץ
רבה (שם כא.) יצאו עצים שאין מקבלים טומאה היינו קודם קידוש כלי: **אותה**
תאכלו. אסיפא סמיך דקתני בתורת כהנים אין לי אלא בעשה בלא תעשה מנין:
שאינו כמעביר על דבריו. אע"פ שאין זה מביא אלא חיה לבדה כיון דמרצונו
מביא הקרבן אין זה מעביר שהרי תלה בדעתו: **אלא** כמעביר על דבריו. צ"ע
במעילה (דף כ:) ובפי אלמנה ניזונת (כתובות צח:) גבי זבן לי ליתכא ואזיל וזבן
ליה כורא: (תוספות)

דף - לד - ב

ופסול תיובתא דריש לקיש תיובתא: וכולן שקיבלו כו': בעא מיניה ריש
לקיש מרבי יוחנן פסול מהו שיעשה שירים אמר ליה אין עושה שירים
אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו הואיל ומרצה לפיגולו רב זביד מתני הכי
בעא מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן כוס פסול מהו שיעשה שירים אמר ליה
פסול גופיה מאי סבירא לך אי פסול משוי שירים כוס פסול נמי משוי
שירים אי פסול לא משוי שירים כוס פסול נמי לא משוי שירים רב ירמיה
מדיפתי מתני הכי בעא מיניה אביי (מרבא) [מרבה] כוס מהו שיעשה את
חבירו דחוי או שירים אמר ליה פלוגתא דרבי אלעזר ברבי שמעון ורבנן
דתניא למעלה הוא אומר [ויקרא ד-כה](#) את דמו ישפך למטה הוא אומר
[ויקרא ד-ל לד](#) ואת כל דמה ישפך מנין לחטאת שקיבל דמה בארבעה
כוסות ונתן מתנה אחת מזה ומתנה אחת מזה שכולן נשפכין ליסוד
תלמוד לומר ואת כל דמה ישפך יכול נתן ארבע מתנות מכוס אחד יהו
כולן נשפכין ליסוד תלמוד לומר ואת דמו הא כיצד הוא נשפך ליסוד והן

נשפכין לאמה רבי אלעזר ברבי שמעון אומר מנין לחטאת שקיבל דמה בארבעה כוסות ונתן ד' מתנות מכוס אחד שכולן נשפכין ליסוד תלמוד לומר ואת כל דמה ישפך והכתיב ואת דמו ישפך א"ר אשי ההוא למעוטי שירים שבצואר בהמה: קיבל הכשר ונתן לפסול כו': וצריכא דאי אשמעינן פסול הוה אמינא מאי פסול טמא דחזי לעבודת ציבור אבל שמאל לא ואי אשמעינן שמאל דאית ליה הכשירא ביום הכיפורים אבל כלי חול לא ואי אשמעינן כלי חול משום דחזו לקדושינהו אבל הנך אימא לא צריכא וליהוי ליה דחוי אמר ליה רבינא לרב אשי הכי אמר רב ירמיה מדיפתי משמיה דרבא הא מני חנן המצרי הוא דלית ליה דחויין דתניא חנן המצרי אומר אפי' דם בכוס מביא חבירו ומזווג לו רב אשי אמר כל שבידו לא הוי דחוי אמר רב שייא כוותיה דרב אשי מסתברא מאן שמעת ליה דאית ליה דחויין רבי יהודה דתנן ועוד אמר רבי יהודה נשפך הדם ימות המשתלח מת המשתלח ישפך הדם ושמעינן ליה דאמר כל שבידו לא הוי דחוי דתניא רבי יהודה אומר כוס אחד היה ממלא מדם התערובת וזורקו זריקה אחת כנגד היסוד ש"מ כל שבידו לא הוי דחוי ש"מ גופא תניא רבי יהודה אומר כוס אחד היה ממלא מדם התערובת שאם ישפך אחד מהם נמצא שהוא מכשירו אמרו לו לרבי יהודה והלא לא נתקבל בכלי מנא ידעי אלא שמא לא נתקבל בכלי אמר להן

רש"י פסול מהו שיעשה שירים. מי שהוא פסול לעבודה: מהו שיעשה שירים. אם קבל זרק מהו שיחזור הכשר ויקבל ויזרוק ויכשר הקרבן מי אמרינן כיון דזרק פסול שוייה לדם שצואר שירים ותו לא מיחזי לזריקה או דלמא לא אלימא זריקת פסול לשוייה לדם שצואר בהמה שירים ויחזור הכשר ויקבל: אינן לך זריקה פסולה שעושה את השאר שירים. אלא זריקה במחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו: הואיל ומרצה לפיגולו. הואיל והויא זריקה מן התורה למיקבעיה פיגול ופסול: כוס פסול. כגון שילא מהו שיעשה לדם שצואר שירים אם זרקו כהן כשר לזה ולא יהא תקנה לקרבן שיחזור ויקבל: פסול גופיה מאי סבירא לך. אדם פסול שזרק מאי סבירא לך בשירים שצואר בהמה ללא קמיבעיא לך: כוס מהו שיעשה את חבירו דחוי או שירים. כגון חטאת שקבל דמה בשני כוסות ונתן כל מתנותיו מאחד מהן חבירו שירים הוא ונשפך ליסוד דכתיב ואת כל הדם ישפך וגו' וויקרא (7): או דחוי הוא. דחייה בידים שלא ניתן ממנו על הקרנות וישפך לאמה שבעזרה

המוציאה דמים לנחל קדרון: למעלה. בפרשה הוא אומר בשעיר נשיא בשירי הדם ואת דמו ישפך ולא כתיב כל דמו: למטה. בחטאת יחיד הוא אומר ואת כל דמה ישפך: והן נשפכין לאמה. לכוס עושה את חזירו דחוי: למעוטי שירים שבזואר בהמה. שהן נעשין שירים על ידי הדם הנתקבל וישפכו לאמה: ואריכא. לאשמועינן דאית להו תקנה בחזרה: דחזי לעבודת איבור. כגון טמא דחזי לכתחלה בליבור הלכך גבי יחיד איכא תקנתא בחזרה: ביום הכיפורים. נטל את המחטה בימינו ואת הכף בשמאלו: וניהוי דחוי. דהא נראה ונדחה ואמאי אית ליה תקנתא בחזרה: אפילו דם. שעיר הנעשה בפנים: בכוס. ומת המשתלח לא נדחה הדם אלא מביא שעיר אחר ומזווג להדם וכשר הדם למתנותיו וזה ישתלח ולשון אפילו דנקט משום דשקשה מחלוקות בדבר איכא למאן דאמר אפילו בעלי חיים נדחים דקתני ואם משהגריל מת אחד מהן יביא שנים ויגריל עליהם כבתחילה והנשאר ידחה ואיכא למאן דאמר מביא חזירו שלא בהגרילה דבעלי חיים אין נדחין והגרילה לא מעכבא אבל דם בכוס ומת המשתלח ישפך הדם לשחוטין נדחין ואין חוזרין ונראין ואתא חנן המררי למימר אפילו דם בכוס מזווג ליה אחר: שבידו. לתקן להחזיר כי הנך דמתניתין אבל ההוא דמשתלח אין בידו מי יימר דיהבי ליה אחריני: ימות המשתלח. דאידיחי ליה ויביא שנים אחרים: מדם התערובת. של פסחים: זורקו זריקה אחת. כלין פסח: כנגד היסוד. לאפוקי קרן דרומית מזרחית כדאמרין לקמן שאם נשפך דמו של אחד מהן על ידי שהן רבים ונבהלים לעשות נמלא כוס זה מכשירו שהרי כולם מעורבים בו ואי משום דאייערוב דם התמלית אמרינן לקמן רבי יהודה לטעמיה דאמר אין דם מבטל דם ולא אמרינן אידיחי ליה בהתערבו הואיל ובידו לאוספו: והלא. זה שנשפך: לא נתקבל בכלי. היאך יהיה כשר הא קיימא לן נשפך מן הזואר על הרצפה ואספו פסול: מנא ידעי. רבנן שלא נתקבל והלא לא מעשה היא אלא סברא היא בעלמא דחייש לשמא נשפך דמו של אחד מהן: שמא לא נתקבל. ונמלא זורק דם פסול: (רש"י)

תוספות פסול מהו שיעשה שירים. לדם שבזואר בהמה ולא יהיה עוד תקנה או יחזור הכשר ויקבל ויזרוק בפסול שקבל לא מיבעיא דהתנן יחזור הכשר ויקבל אלא בפסול שזרק מיבעיא ליה כדפירש בקונטרס וממתניי ליכא למידק קבלו

אין זרק לא דאיכא לדחויי כדאמרינן בפירקין דלעיל לא תימא זרקו לא אלא אימא שחטו לא ומיהו למאן דאמר שלא במקומו כמקומו דמי מוכח לעיל דהוא הדין בזרק הפסול שיחזור הכשר ויקבל וה"ר אפרים מפרש דהך בעיא אמתניי דכל הפסולין שעלו לא ירדו קאי דלכתחלה לא יעלו וקמיבעיא אם זרק פסול מהו שיעשה שירים להיות נשפכין לכתחלה ליסוד כמו בכל שירי הדם או לא ואסור לזורקם לכתחלה וישפכו לאמה וקשה לפי זה דהוה ליה למימר מהו שיעשה שירים או דחוי כדקאמר באידך בעיא כוס מהו שיעשה את חבירו שירים או דחוי ועוד אמרינן בהדיא בריש מסכת מעילה (דף ה.) גבי חטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס הא קמ"ל דאע"ג דקיבל פסול וזרק וקבל כשר וזרק לאו כלום (פסול) מאי טעמא שירים נינהו ופריך והא בעי מיניה ר"ל מרי יוחנן פסול מהו שיעשה שירים וא"ל אין עושה שירים כי אם חוץ לזמנו מאי לאו אבל שאר פסולין אינן עושים שירים ומאי קשיא ליה הא מודה ריש לקיש דלכל היותר שירים הוי אבל מיבעיא ליה דשמא אפילו דחוי הוי ואם כן ממה נפשך אין טעון כיבוס ול"נ דלא קשיא מידי דאי שירים הוי א"כ הוי כשאר דמים כשרין שהשירים נשפכין ליסוד אבל שירים דקאמר התם דאין דמה טעון כיבוס היינו שירים ופסול אבל קשה (בסיפא) דקאמר מאי לאו בר משאר פסולין ומאי פריך אי שאר פסולין אינן עושים שירים א"כ ליהוי דחוי וכל שכן דאין דמה טעון כיבוס אבל לפי רש"י אתי שפיר דאי אינו עושה שירים יחזור הכשר ויקבל והוי דם כשר וטעון כיבוס. ברו"ך : **למעוטי** שירים שבצואר בהמה. והא דאמר (לעיל כה.) דצריך שיקבל כל דמו של פר היינו למצוה : **וליהוי** דחוי. תימה אם נתן לפסול מה בכך מעשה איצטבא הוא מי גרע מנתן על האבן שהרי לא פריך הכי אמתניתין דאמר פרק הוציאו לו (יומא נג.) דקתני יצא והניחו על כן הזהב שבהיכל ועוד תיקשי ליה קרא דמייתי לעיל בפרק קמא (דף יד.) ויזרקו הכהנים (את הדם) ונראה דהא דפריך וליהוי דחוי לא קאי אונתן לפסול דאין זה אלא מעשה איצטבא בעלמא אלא פריך אנתן לכלי חול ואנשפך מן הכלי על הרצפה : **כל** שבידו לא הוי דחוי. ענפיו מרובין מעליו דסוכה (דף לג.) אין זה בידו כיון דאין ממעטין ביום טוב וגבי כסוי הדם (חולין דף פז.) דקרי ליה דחוי כשכיסהו הרוח ונתגלה כיון דאין מצוה לבטל הדחוי לא חשיב בידו ולא דמי להכא דמצוה לאוספו והפריש קרבן והמיר דת דלעיל בפרק קמא (דף יב :) אין זה קרוי בידו כיון דאין דעתו לחזור : (תוספות)

אף אני לא אמרתי אלא כשנתקבל בכלי והוא גופיה מנא ידע כהנים זריזין ועבדין הייא ומשתפכין והלא דם התמצית מעורב בו רבי יהודה לטעמיה דאמר דם התמצית קרי דם דתניא דם התמצית באזהרה רבי יהודה אומר בכרת והאמר ר' אלעזר מודה רבי יהודה לענין כפרה שאינו מכפר שנאמר [\[דברים יב-כג\]](#) (כי הדם הוא הנפש) דם שהנפש יוצאה בו קרוי דם שאין הנפש יוצאה בו אין קרוי דם אלא רבי יהודה לטעמיה דאמר אין דם מבטל דם אמר להם רבי יהודה לדבריכם למה פוקקין העזרה אמרו לו שבח הוא לבני אהרן שיהלכו עד ארכובותיהן בדם והא דם הוי חציצה לח הוא ולא הוי חציצה דתנן הדם והדיו והדבש והחלב יבישין חוצצין לחין אין חוצצין והא קא מיתוסי מאנייהו ותנן היו בגדיו מטושטשין ועבד עבודתו פסולה וכי תימא דמדלו להו והתניא [\[ויקרא ו-ג\]](#) מדו כמדתו שלא יחסר ושלא יותיר בהולכת אברים לכבש דלאו עבודה היא ולא והתניא [\[ויקרא א-יג\]](#) והקריב הכהן את הכל זו הולכת אברים לכבש אלא בהולכת עצים למערכה דלאו עבודה היא ולעבודה היכי אזלי אזלי

מתני'

השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ורבי אליעזר פוסל לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר פחות מכזית כשר לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין השוחט את הזבח לאכול כזית מן העור ומן הרוטב ומן הקיפה ומן האלל ומן העצמות ומן הגידין ומן הקרניים ומן הטלפים חוץ לזמנו וחוץ למקומו כשר ואין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא השוחט את המוקדשין לאכול שליל או שיליא בחוץ לא פיגל המולק את התורין לאכול ביציהן בחוץ לא פיגל חלב מוקדשין וביצי תורין אין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא: [\[גמ'](#) אמר רבי אלעזר פיגל בזבח נתפגל השליל בשליל לא נתפגל הזבח פיגל באלל נתפגלה מוראה במוראה לא נתפגל אלל פיגל באימורין נתפגלו פרים בפרים לא נתפגלו אימורים לימא מסייע ליה ושוים שאם חישב באכילת פרים ובשריפתן לא עשה ולא כלום מאי לאו הא חישב באימורים נתפגלו פרים לא

רפ"י ואף אני לא אמרתי. שיאסף אלא בנתקבל בכלי: והוא גופיה. רבי יהודה מנא ידע שנתקבל בכלי: זריזין הן. ומקבלי לכולהו: הייא. מהרה: באזהרה. ה' לאוין כתיבי בדם חד לדם התמלית כדאמרינן בכריתות בפ"ק (דף 7:): ר' יהודה אומר בכרת. התם יליף טעמא: אין דם מצטל דם. דמין במינו לרבי יהודה לא בטייל ולקמן תנן לה בפ' כל הזבחים שנתערבו (דף עח.): למה פוקקין את העזרה. ערבי פסחים שלא ילאו הדמים דרך אמה לנחל קדרון: והא קא הויא חליצה. בין גליהם לרצפה ותנן עומד על גבי כלים כו' פסול (לעיל דף טו:): היו בגדיו מטושטשין. לעיל בפרק ב' תניא לה: בהולכת אברים לכבש. הא דקתני שבח הוא לבני אהרן כו' בהולכת אברים קאמר ולקמן פריך ובהולכת דם היכי אזלי: אאיכטבי. איכטבאות גבוהין היו שם בנין אבנים ואינן חולכין דמן הרצפה הן: מתני' לאכול דבר שאין דרכו לאכול. חוץ למקומו או חוץ לזמנו: קיפה. מפרש בהעור והרוטב (חולין דף קכ.). תבלין ודקדקת הבשר השוכנת בשולי קדרה: אלל. גיד האורא שהוא קשה ואין ראוי לאכילה: ואין חייבין עליהן משום פיגול. אם היה הזבח פגול שחישב על בשרו או על אימוריו חוץ לזמנו ונתפגל האוכל מאלו פטור: וטמא. אם אכל בטומאת הגוף מאחת מאלה הזבח כשר: את המוקדשין. כל היכא דנקיט האי ליטנא מיירי בנקבות: לאכול שליל. שבמיעיה: לא פיגול. את הזבח ללאו גופיה לזיבחה הוא: חלב המוקדשין. חלב שבדדיה: אין חייבין עליהן משום פיגול. אם פיגול בזבח ואכל מחלבה לא מחייב כרת ללאו זיבחה הוא: גמ' פיגול בזבח. שחטו ע"מ לאכול או להקטיר חוץ לזמנו: נתפגל השליל. האוכל מהשליל חייב: בשליל. ששחט את הזבח ע"מ לאכול מן השליל חוץ לזמנו: לא נתפגל הזבח. קסבר רבי אלעזר שליל גופיה לזיבחה הויא לעובר ירך אמו הוא ומיהו אין מחשבתו מפגלת הזבח לדבר שאין דרכו לאכול הוא דרובא דאינסי לא אכלי ליה ושליל עצמו לא נתפגל מדקתני מתני' לאכול שליל או שליל בחוץ לא פיגול: אלל. של עוף ראוי לאכילה הוא דרכי: מוראה. לא חזי לאכילה דפירשא בעלמא הוא הלכך מחשבה דידה לא מפגלא ומיהו היכא דנתפגל העוף ע"י דבר אחר כיון דאיכא אינסי דאכלי חייב עליו כרת: פיגול באימורין. שחט פרים הנשרפים ע"מ להקטיר אימוריהן חוץ לזמנו: נתפגלו פרים. והאוכל מבשרן חייב:

חיטב צפרים. ששחט ע"מ לאכול מבשרן חוץ לזמנו: לא נתפגלו אימוריו.
להתחייב כרת האוכל מכליות או מיותרת הכבד שלהם וכל שכן ללא נתפגלו פרים
עלמון שהרי חיטב לאכול דבר שאין דרכו לאכול ואידי דנקט פיגול באימורין נקט
נמי לא נתפגלו אימורין: לימא מסייע ליה. לר' אלעזר דאמר מתפגל ואע"פ
שאין מפגל כגון שליל ומוראה ובשר הפרים: ושון. ר"ש וחכמים שנחלקו צפ' ב"ש
(לקמן מג.) דרבנן אמרי פיגול נוהג צפרים הנשרפים ור"ש אמר כל שאינו על
מזבח החיטוב אין חייבין עליו משום פיגול ושון שאם חיטב באחת מעבודות הדם
לאכול מן הפרים למחר או לשורפן בצית הדשן כהילכתו למחר לא עשה כלום
דמחשבת אכילה לא מהניא זהו דדבר שאין דרכו לאכול הוא ומחשבת שריפה נמי
לא דמחשבת אכילת מזבח קפיד רחמנא אכל שריפה לאו לשון אכילה הוא ואע"ג
דאמרן בפירקין דלעיל חיטב שתאכלהו אש למחר פיגול ה"מ דחטיב בלשון אכילה
כדאוקי התם: מאי לאו. הא דפליגי רבנן דאמרי פיגול נוהג בהם צבצר דפרים
עלמון קאמר דאם חיטב באימורין להקטירם למחר דחטיב כי אורחיהו ואכילת
מזבח נתפגל צבצר הפרים ליענש כרת על אכילתו: (כ"ט)

תוספות אין דם מבטל דם. ודם התמצית זרק ליה לשם מים כרבי אליעזר דפי
התערובות (לקמן דף עז.). דאית ליה רואין אי נמי סבר לה כרבי אליעזר דאמר
נתערב בדם התמצית כשר: **והתניא** מדו כמדתו. הך פירכא אליבא דמ"ד אבנט
מיגז גיז לעיל בפרק שני (דף יח.): **פיגול** בזבח נתפגל שליל. כיון דאיכא אינשי
דאכלי ליה חייב כרת דירך אמו הוא כו' שאין דרכו לאכול כו' כך פי' בקונטרס
וכענין זה גבי מוראה דלא חזיא לאכילה דפירשא בעלמא היא הלכך מחשבה
דידה לא מיפגלא ומיהו היכא דנתפגל העוף ע"י דבר אחר כיון דאיכא אינשי
דאכלי חייב עליו כרת ושם דחק בחנם דאפילו חזיא כשאר בשר אינה מפגלת את
העוף דמוראה אבית הדשן ואין בה לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח והיינו
טעמא דחישב בפרים לא נתפגלו אימורים אבל בשליל לא אפשר לומר כך דאע"ג
דבפי' כיצד מערימין (תמורה דף כה:) גבי שוחט את החטאת ונמצא בה בן ארבעה
חי תני חדא נאכל לכל אדם ובכל מקום ולעולם וא"כ הייתי יכול לומר דהיינו
טעמא דלא פסלא ביה מחשבה משום דלאו גופיה דזיבחא הוא אבל ע"כ ר"א
סבירא ליה דגופה דזיבחא הוא דהא אמר פיגול בזבח נתפגל שליל וסבר לה
כאידך ברייתא דתניא התם דאין נאכל אלא לזכרי כהונה ליום ולילה לפנין מן
הקלעים והתם נמי משני להו הלכך צריך לפרש הטעם כמו שפי' בקונט' ויש
דוחקים כאן לפרש משום דדרשינן בתורת כהנים בפרשת צו גבי נותר הזבח פרט

לשליל ולשיליא ועל כרחין שייד נותר בשליל כדאיתא בתמורה בפרק כיצד מערימין (גם זה שם) גבי שליל שבחטאת דאין נאכל אלא ליום ולילה הילכך אם אינו ענין לנוותר תנהו ענין למחשבת נותר ואין נראה פירוש זה דמנא ליה לתנא הא דלמא איצטריך לגופיה למעוטי שליא מנותר ונראה דמדין שריפה קממעט שליל ושיליא דשריפה כתיבא בקרא: פיגל באלל נתפגלה מוראה. בפ' העור והרוטב (חולין דף קכא.). מודו כו"ע דפלטתו סכין היינו אלל בההוא מיירי הכא ודעולה איירי שקודר להסיר המוראה בנוצתה דאי אפשר שלא יקח מן הושט עם המוראה: באכילת פרים ובשריפתן לא עשה ולא כלום. דמחשבת אכילה לא מהניא בהו דדבר שאין דרכו לאכול הוא ומחשבת שרפה נמי לא דאמחשבת אכילת מזבח קפיד רחמנא אבל שרפה לאו לשון אכילה הוא ואע"ג דאמרין בפירקין לעיל (דף לא.) חישב שתאכלהו אש למחר הני מילי דחישב בלשון אכילה כדאוקימנא התם כך פירש בקונטרס ובחנם דחק דלעיל מיירי במידי דראוי לאכילת אדם ומחשב שתאכלהו האש דהוי פיגול אבל האי לא שייד ביה לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח: (תוספות)

דף לה - ב

הא חישב באימורין נתפגלו אימורין עצמן: ת"ש פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים מועלין בהן משהוקדשו נשחטו הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה מאי לאו לינת בשר וש"מ מגו דפסלה בלינה פסלה בה מחשבה לא לינת אימורים הא מדקתני סיפא כולן מועלין בהן על בית הדשן עד שיותך הבשר מכלל דרישא לינת בשר מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא רישא אימורים וסיפא בשר מותיב (רבא) [רבה] ואלו שאין מפגלין ואין מתפגלין צמר שבראשי כבשים ושער שבזקן תיישים והעור והרוטב והקיפה והאלל והמוראה והעצמות והגידין והקרנים והטלפים והשליל והשיליא וחלב המוקדשין וביצי תורין [כולן] לא מפגלין ולא מתפגלין ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא והמעלה מהן בחוץ פטור מאי לאו לא מפגלין הזבח ולא מתפגלין מחמת זבח לא לא מפגלין את הזבח ולא מתפגלין מחמת עצמן א"ה הא דקתני

סיפא כולן לא מפגלין ולא מתפגלין הא תו למה לי וליטעמיד אין חייבין עליו משום פיגול הא תו למה לי אלא איידי דבעי למיתנא נותר וטמא תנא פיגול הכא נמי איידי דבעי למיתני המעלה מהן בחוץ תנא נמי וכולן לא מפגלין ולא מתפגלין רבא אמר אף אנן נמי תנינא השוחט את המוקדשים לאכול שליל או שיליא בחוץ לא פיגל והמולק את התורים לאכול ביציהם בחוץ לא פיגל והדר תני חלב המוקדשין וביצי תורים אין חייב עליהן משום פיגול נותר וטמא הא שליל ושיליא חייבים אלא לאו ש"מ כאן מחמת הזבח כאן מחמת עצמן ש"מ: תנן התם ובעלי מומין ר"ע מכשיר בבעלי מומים א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא הכשיר ר"ע אלא בדוקין שבעין הואיל וכשירים בעופות והוא שקדם הקדישה את מומה (א"ר ומודה רבי עקיבא בעולת נקבה דכמאן דקדם מומה להקדישה דמי מתיב רבי זירא המעלה מהן בחוץ פטור הא מאימן חייב והיכי משכחת לה בעולת נקבה אי אמרת בשלמא קסבר רבי עקיבא עולת נקבה אם עלתה לא תרד הא מני ר"ע היא אלא אי אמרת אם עלתה תרד הא מני אימא המעלה מהן בחוץ פטור הא מאימורי אימן חייב והא מהן קתני ואימן דומיא דידהו אלא אימא המעלה מאימוריהן בחוץ פטור הא מאימורי

מאימורי

אימן

חייב:

מתני'

שחטו על מנת להניח את דמו או אימוריו למחר או להוציאן לחוץ רבי יהודה פוסל וחכמים מכשירין ע"מ ליתנן על גבי הכבש שלא כנגד היסוד וליתן את הניתנים למעלן למטה ואת הניתנים למטה למעלן ואת הניתנים

ר"י אימורין עלמן. יותרת הכבד והכליות אבל לא בשר שאין מתפגל בדבר שהוא גופו זבח אלא דבר המפגל דכיון דלא חשיב אכילה לענין פיגול לא חשיב נמי אכילה לענין איפגולי: הוכשרו. נתקנו לקבוע פסולין הללו: בטבול יום ובמחוסר כיפורים. אם נגעו בהן: מדפסלה לינה. פסלה נמי מחשבת לינה: מאי לאו לינת בשר. קתני שאם לן נפסל וה"ה למחשבת לינה שפוסלת בבשר ונהי נמי דהיכא דחישב אבשר עלמו לא תדוק מינה דהא מחשבה בדבר שדרכו לאכול צעי וברייתא לעיל נמי תניא זהדיא ושון שאם חישב לאכול פרים לא עשה כלום אפילו לפסול מיהו הא דייקנן מינה דמחשבת לינת אימורים מפגלת הבשר כרבי

אלעזר: לא לינת אימורים. דקתני דפסלה האימורים נפסלים בלינה קתני ודכוותה פשוט מינה דמחשבת לינת אימורים מפגלת באימורין: עד שיתיד את הצפר. גרסינן במס' מעילה ול"ג משיותך דא"כ הוה ליה דבר שנעשית מכותו ואין מועלין בו אבל עד שיתיד דאכתי אית בהו אורך עבודת גבוה קרי בהו מקדשי ה': ולא מתפגלין. לקמיה מפרש ליה: אמר שבראשי כבשים ופער שבזקן תישים. איכטריך לאשמועינן דלא מהניא מחשבה בהו משום דעור הראש קרב עם הראש שאינו בכלל הפסט כדתניא בהשוחט (חולין 77 ב.) מנין לרבות הראש שכבר הותז ומהניא ביה מחשבת הקטרה בהנך מיהא לא מהניא מחשבה אם חישב להקטיר למחר דלאו דרכו להקטיר הוא דגבי אם עלו ירדו קא תני להו צפ' המזבח (לקמן 77 פה:): והמוראה. של עוף והאלל של בהמה והעובר ל"ג דהיינו שליל: וחלב המוקדשין. חלב שבדדי נקבה: הכי גרסי' לברייתא הכא ובתוספתא כך שנוייה כולן לא מפגלין ולא מתפגלין ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא והמעלה מהן בחוץ פטור ה"ג לגירסא דגמ' מאי לאו לא מפגלין את הזבח ולא מתפגלין מחמת הזבח לא לא מפגלין את הזבח ולא מתפגלים מחמת עצמן אי הכי הא דקתני סיפא כולן לא מפגלים ולא מתפגלין הא תו למה לי וליטעמיד אין חייבין עליהן משום פיגול תו למה לי אלא איידי דבעי למיתני נותר וטמא תנא פגול ה"נ איידי דבעי למיתני המעלה מהן כו'. אין חייבין עליהן משום פיגול אם חישב בזבח פיגול ואכלו מהן בחוץ פטור דאין ראויין לפתח אהל מועד [וה"פ] מאי לאו אין מפגלין את הזבח אם זרק ע"מ לאכול או להקטיר מאלו חוץ לזמנם הזבח כשר: ולא מתפגלין מחמת הזבח. אם חישב לאכול מבשר הזבח או להקטיר (מחמת) אימורין חוץ לזמנו ולא נתפגלו אלו ליענש באכילתו כרת ותיובתא דר"א דהכא שליל ומוראה תנן: מחמת עצמן. אם זרק ע"מ לאכול לאו חוץ לזמנו אין מתפגלין שאין מחשבתו מחשבה: הא תו למה לי. לאו לאיתווי דאף מחמת זבח אין מתפגלין: וליטעמיד אין חייבין עליהם משום פיגול. פעם שליטת למה לי למיתני הא מאי תיתי לאשמועינן לדידך אלא על כרחך משנה לאו דוקא אלא אגררא דטמא ונותר נסבה לרבי אלעזר נמי משנה שניה לא תיקשי דאגררא דהמעלה מהן בחוץ נסבה: אף אנו נמי תנינא. כרבי אלעזר דשליל וקיליא

מתפגלין ולא מפגלין: לא פיגל. משמע לא את עצמן ולא את הזבח: הא שליל וסיליא חייבין. עליהן משום פיגול אלמא מתורת מפגל אפקעינהו מתורת מתפגל לא אפקעינהו: מחמת זבח. מתפגלין מחמת מחשבת עצמן לא מתפגלין: תנן התם. גבי אם עלו לא ירדו בפרק המזבח: מכשיר. אם עלו שלא ירדו: וכשרין בעופות. לכתחילה שאין פוסל בהן אלא חסרון אבר כגון יבש גפה נסמית עינה (ויאלת) או נקטעה רגלה משום הקריבהו נא לפחתך כדמפרש בצבורות: דוקין. טיילא בלע"ז לשון או דק (ויקרא כא) כמו הנוטה כדוק (ישעיהו מ) [אבל] דוקין שבעין לא פסלי בהו ואע"ג דמוס גמור הוא לא נאמרו מומין אלא בבהמה דכתיב תמים זכר בצקר בכשבים ובעזים (ויקרא כב) מיניה דרשי' (מנחות דף כה.) תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות הואיל וכשרין בעופות לכתחלה בבהמה אם עלו לא ירדו: והוא שקדם הקדשן את מומן. אבל קדם מומן את הקדשן לא חלה עליהן קדושת מזבח מעולם אלא קדושת דמים ואין המזבח מקדש פסולין אלא שנראו לו כדמפרש בפ' המזבח: ומודה ר"ע בעולת בהמה נקבה. שתרד ואע"פ שכשרה בעופות לכתחילה מ"ט דכמאן דקדם מומה להקדישה הוא שאין לך מוס בעולה גדול מזה דכל עולה זכר הוא: המעלה מהן בחוץ. בצרייתא דלעיל תנן לה וקתני בה שליל ומעלה מהן משמע מבשרו פטור ללאו גופיה דזיבחה הוא ולא חזי להקרבה כדתניא בבהמה המקשה (חולין דף עה.) מה יותרת כבד וכליות האמורים באשם מואל מכלל שליל אף כל מואל מכלל שליל: הא מבשר אימנ חייב: והיכי משכחת לה בעולת נקבה. דאילו בשלמים המעלה מבשר בחוץ פטור ללא מתקבל בפנים הוא כדתנן בפרק בתרא (לקמן דף קיב:) המעלה מבשר חטאת כו': הא מני ר"ע היא. לכיון דבפנים אם עלתה לא תרד מיחייב עלה בחוץ: הכי גרסינן אימא המעלה מהן בחוץ פטור הא מאימורי אימנ חייב והא מהן קתני ואימנ דומיא דידהו אימא המעלה מאימוריהן בחוץ פטור הא מאימורי אימנ חייב. לא תימא הא מאימנ חייב אלא אימא הא אימורי אימנ חייב ובשלמים או בחטאת עסקינן שבאין נקבות: והא מהן קתני. דמשמע מבשרן ואימנ דומיא דידהו ודייקינן מינה הא מאימנ חייב ע"כ דומיא דידהו דייקינן מן הבשר ע"כ בעולה קאי: מתני'

רבי יהודה פוסל. אף על פי שאין כאן לא אכילה ולא הקטרה ובגמרא מפרש
טעמא: שלא כנגד היסוד. או על המזבח שלא כנגד היסוד: (כ"ט)

תוספות וש"מ מיגו דפסלה בה לינה פסלה בה מחשבה. תימה דלישני כדמשני
לקמן פרק טבול יום (דף קד:): דלמא מחשבה לא פסלה לינה פסלה וי"ל משום
דלא בעי למפשט הא דבעי ר' ירמיה פ' טבול יום לינה מהו שתועיל בפרים
הנשרפים ועוד י"ל דקסבר הש"ס דאי לינה מועלת מועיל פיגול לענין דאם פיגול
באימורים פיגול הבשר לכל הפחות: **לאכול** שליל או שיליא בחוץ לא פיגול. הוא
הדין למחר: **הא** שליל ושיליא חייבין אלא ש"מ כאן מחמת זבח כו'. וא"ת אכתי
נותר וטמא קשיא דמשמע הכא (דוקא) [דיוקא] דאשליל ושיליא חייבין משום
נותר וטמא וברייתא דלעיל קתני ואין חייבין עליהם משום פיגול ונותר וטמא
וי"ל דלעולם אין חייבין אשליל ושיליא משום נותר וטמא והאי (דשירייה)
[דשירינהו] משום פיגול: **אלא** בדוקין שבעין הואיל וכשרים בעופות. לאו דוקא
דוקין שבעין דה"ה שאר מומין שאינן מחוסרי אבר כדאמר בפרק קמא דקדושין
(דף כד:): דוקא יבש גפה ונסמית עינה אי נמי שאר מומין פסלי מדרבנן ומה שפי'
בקונטרס דמחוסר אבר פסול בעוף משום הקריבהו נא לפחתך בחנם פירש
דבהדיא דריש לה בקדושין (גי'ז שם) מדכתיב מן העוף ולא כל העוף: (תוספות)

א

-

לו

דף

בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים שיאכלוהו טמאים שיקריבוהו
טמאים שיאכלוהו ערלים ושיקריבוהו ערלים לשבר עצמות הפסח לאכול
הימנו נא ולערב דמו בדם הפסולים כשר שאין מחשבה פוסלת אלא בחוץ
לזמנו וחוץ למקומו והפסח והחטאת שלא לשמן: **גמ'** מ"ט דרבי יהודה
אמר רבי אלעזר תרי קראי כתיבי בנותר כתוב אחד אומר **[שמות יב-י]** לא
תותירו ממנו עד בקר וכתוב אחד אומר **[ויקרא ז-טו]** לא יניח ממנו עד
בקר אם אינו ענין להניח תנהו לענין מחשבת הינוח ורבי יהודה האי קרא
להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא **[ויקרא ז-טו]** ובשר זבח תודת
שלמיו למדנו לתודה שנאכלת ליום ולילה חליפין וולדות תמורות מנין

ת"ל ובשר חטאת ואשם מנין ת"ל זבח ומנין לרבות שלמי נזיר ושלמי פסח ת"ל שלמיו לחמי תודה וחלות ורקיקים שבנזיר מנין ת"ל קרבנו כולן קורא אני בהן לא יניח א"כ לימא קרא לא תותירו מאי לא יניח אם אינו ענין להינוח תנהו ענין למחשבת הינוח התינח להניח להוציא מאי איכא למימר ועוד טעמא דר' יהודה סברא הוא דתניא אמר להם רבי יהודה אי אתם מודים שאם הניחו למחר שהוא פסול אף חישב להניחו למחר פסול אלא טעמא דרבי יהודה סברא הוא וניפלוג נמי ר"י בכולהו בהי ניפלוג בשובר עצמות הפסח ולאכול ממנו נא זיבחא גופיה מי מיפסיל ע"מ שיאכלוהו טמאים ושיקריבוהו טמאים זיבחא גופיה מי מיפסיל שיאכלוהו ערלים ושיקריבוהו ערלים זיבחא גופיה מי מיפסיל לישנא אחרינא כל כמיניה לערב דמן בדם הפסולין רבי יהודה לטעמיה דאמר אין דם מבטל דם ליתן את הניתנין למעלה למטה למטה למעלה רבי יהודה לטעמיה דאמר שלא למקומו נמי מקומו קרינא ביה וליפלוג בניתנין בפנים שנתנן בחוץ והניתנין בחוץ שנתנן בפנים קסבר רבי יהודה בעינן מקום שיהא משולש בדם בבשר ובאימורין ומי אית ליה לרבי יהודה האי סברא והתניא רבי יהודה אומר [\[דברים יז-א\]](#) דבר רע ריבה כאן חטאת ששחטה בדרום וחטאת שנכנס דמה לפנים פסולה ולית לרבי יהודה שלישי והתנן אמר רבי יהודה הכניס בשוגג כשר הא במזיד פסול וקי"ל בשכיפר השתא ומה התם עיילי עיילא אי כיפר אין אי לא כיפר לא הכא דחשיב חשובי לא כל שכן תרי תנאי ואליבא דרבי יהודה וסבר ר' יהודה חטאת ששחטה בדרום

כ"י גמ' תרי קראי כתיבי בנותר. חד בפסח וחד בתודה: חליפין. מפריש תודתו ואזלה והפריש אחרת תחתיה ונמלאת הראשונה הויא שניה חליפי תודה וקריבה: וולדות תמורה. ולד תודה ותמורת תודה וכולן קריבין כדלמרי' בצכורות (דף יד): רק קדשיך אלו התמורות אשר יהיה לך אלו הוולדות זכולן אני קורא בהן תשא וזאת וגו': ת"ל ובשר. דהוה ליה למכתב ותודתו זיומו יאכל הוה ליה קרא יתירא לדקשא: שלמי נזיר. איל נזיר הטעון לחם כמותה: ושלמי פסח. חגיגת ארבעה עשר אצל שלמים בעלמא לא מאי לרצווי דהא כתיב בהדיא זהו שני ימים זיום זבחכם יאכל וממחרת: ה"ג א"כ לימא קרא לא תותירו. כדכתיב בכל שאר הנותרים לשון נותר: ועוד טעמא דר' יהודה ע"כ סברא הוא. ולא מריבוי דקרא

אלא ס"ל דהואיל ומיפסקיל בהולארה ובהינוח מיפסקיל נמי במחשבת הולארה והינוח: שאם הניח למחר שהוא פסול. דדס נפסל בשקיעת חמה: ונפלוג נמי ר' יהודה בכולהו. הואיל וטעמא מהאי סברא הוא נפלוג בכולהו הנך דמתני' דקתני כשר ומשנינן בהי מינייהו נפלוג: מי קא מיפסקיל. אם היה שובר את העלמות או אוכל נא: שיקריבוהו טמאים מי קמיפסקיל. והאי יקריבוהו באימורין קאמר דומיא דיאכלוהו בבשר וכן אם יאכלו טמאים או ערלים זבח שנזרק דמו כהלכתו מי פסיל הקרבן למפרע מלרעות: ה"ג ליטנא אחרינא כל כמיניה. מי ישמע לו להקריבו בפסול הכהנים טמאים לא ישמעו לו וכן הערלים להקריב למזבח בעצירה או לאכול קדש בעצירה הלכך אין מחשבתו מחשבה בדבר התלוי באחרים: לערב דמן דם כו'. כולי האי משנינא כלומר ואי איפליג בלערב דמה כו' אין דם מבטל דם וכיון דעירוב לא פסיל מחשבת עירוב [נמי] לא פסיל: ליתן את הניתנין כו'. ליפלוג במחשבה שלא במקומו: ר' יהודה לטעמיה. דאמר אפילו יהביה חוץ למקומו לא מיפסקיל זיבחה מלרעות דשלא במקומו כמקומו דמי בפ"ב (לעיל כז.) דאוקימנא מתניתין דחישב ליתן את הניתנין למטה למעלה כו' דס"ל לתנא דשלא במקומו כמקומו דמי דמסקנא מידי דהוה אומחשבת הינוח ואלויבא דר' יהודה: ולפלוג בליתן את הניתנין בפנים בחוץ. והניתנין בחוץ שחשב ליתן בפנים קא מקשי דהתם ודאי אי הוה יהיב חטאת החיטונה בפנים מיפסלא דכתיב וכל חטאת אשר יובא וגו' (ויקרא ו): קסבר רבי יהודה. מחשבה ליתן את הניתנין בחוץ בפנים לא פסלא דגבי מחשבת חוץ לזמנו כתוב שלישי ודרשנין שיהא אותו חוץ משולש דם ובשר ואימורין דהיינו חוץ לעזרה ממש שבשעת היתר הזמות נשתלש בכל אלה הלכך גזירת הכתוב דפסול חוץ למקומו אבל להכניסו לפנים לאו מחשבה היא: דבר רע. לא תזבח לה' אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום וגו' ריבה כאן אזהרה שלא ישחוט החטאת בדרום: וחטאת שנכנס דמה לפנים כו'. כלומר לא תזבחנו ע"מ להכניס דמה לפנים ולאו בהכנסה ממש קמזיה ליה אלא במחשבת הכנסה דהא בזביחה קאי וקא קרי ליה דבר רע אלמא מיפסקיל: הכנים בשוגג כשר. בפרק כל הזבחים שנתערבו וקיימא לן התם בגמרא בשילהי פירקין דהא דדייקנין הא מזיד פסול בשכיפר בשנתן ממנו על מזבח הפנימי הוא דקפסקיל

רבי יהודה ולא מיפסל בהכנסה: והשתא ומה כו'. לאיכא למשמע מיניה דכל שכן
למחשבת הכנסה לא פסיל: (רפ"ו)

תוספות תרי קראי כתיבי בנותר. חד בפסח וחד בתודה ותימה דדריש באם אינו
דמפסח היכי ילפיי שאר נותר: **שלמי** פסח. פירשתי בפ"ק סמוך לתחילתו (לעיל
ט.) שיאכלוהו טמאים ויקריבוהו טמאים זיבחא גופיה מי מיפסיל. פי' בקונטי'
דהאי יקריבוהו באימורין קאמר ולא בדם דומיא דיאכלוהו בבשר דאם אכלו
טמאין או ערלים זבח שנזרק דמו כהלכתו מי מפסיל קרבן מלרצות וא"ת חישב
להניח אימורים למחר או בחוץ אמאי פסול הלא אם הניח אימורים עד למחר
או בחוץ כיון שנזרק דמו כהלכתו לא נפסל קרבן מלרצות וי"ל דלא דמי דלהניח
אימורין למחר אי עביד במחשבתו מיפסיל כוליה קרבן בקדשים הנאכלים ליום
ולילה דכיון דהווי אימורין בעין כל כמה דלא מיקטרי לא משתרי בשר באכילה
וכי מטי למחר מפסיל בשר משום נותר אבל שיקריבוהו טמאים לא מיפסיל בשר
חדא דהקריבוהו טמאין אם עלו לא ירדו ועוד נטמאו אימורים או אבדו משתרי
בשר באכילה כיון דנזרק הדם כהלכתו אכתי קשה מלהוציאו לחוץ אי קאי
אאימורין אמאי פסיל ר' יהודה הלא אם עשה כן לא נמנע הדם בכך מלרצות וגם
בשר מישתרי באכילה דכיון שהוציא אימורים בחוץ הוה ליה כנטמאו אימורים
או אבדו והבשר שרי לאכול ואי לא קאי להוציאו רק אדם אתי שפיר הכי: **קסבר**
ר' יהודה בעינן מקום שיהא משולש בדם ובבשר ובאימורין. תימה למאי דלא
ידע טעמא דמקום משולש תיקשי ליה לרבנן אמאי לא חשיב [הניתנין בחוץ
בפנים] חוץ למקומו דמהאי טעמא ממעטינן ליה בפירקין דלעיל ולקמן בפי'
התערובות (דף פב:) וי"ל דסי"ד דרבי יהודה הוא דלא בעי משום דמסקינן טעמא
מסברא: **ומי** אית ליה לרבי יהודה כו'. צריך ליישב סוגיא זו לכל הלשונות שפיי'
בפירקין דלעיל (דף כט.) מקום משולש: **וחטאת** שנכנס דמה לפנים פסולה. פי'
בקונטרס שלא תזבחה ע"מ להכניס דמה לפנים ולא בהכנסה ממש קמזהר ליה
אלא במחשבת הכנסה דהא בזביחה קאי וקא קרי ליה דבר רע אלמא מיפסיל
ועוד יש לפרש דדבר רע משמע ליה ע"י דבור דהיינו מחשבה ולא הכנסה ממש:
וקי"ל בשכיפר. וא"ת למ"ד שלא במקומו לאו כמקומו דמי אמאי פסיל רחמנא
טפי בחטאות משאר קרבנות וי"ל דבשאר דמים כשנתן ממנו על הפרכת ובין
הבדים איכא למימר דיאספנו ואם יש עוד דם יזרוק במקומו וכשר ובחטאת אין
תקנה לדם הנשאר א"י תנא דסבר לאו כמקומו דמי יסבור בחטאת דפסול אף
בלא כיפר. ברוי"ד: **הכא** דחשובי חשיב לא כל שכן. תימה א"כ בטלה תורת פיגול
דזרק מקצת דם בחוץ או אוכל כזית בחוץ לא מיפסיל ומחשב מחשבה פוסל הכי
נמי נהי דמכניס בלא מכפר לא מיפסיל מחשב להכניס ולכפר פוסל וי"ל דבר רע
משמע דבר שהוא רע במקום אחר דהוא בכיפר זה אסרתי במחשבה בשעת
זביחה הכא דחישב לא כל שכן דכשר דאפילו חישב ליתן בפנים על מזבח הזהב

על מנת להתכפר כשר כיון דבמחשבה לא שייכא כפרה כלל אבל נתינה ממש
ראויה לכפר בשום מקום: (תוספות)

דף - לו - ב

יהא חייב והתניא רבי יהודה אומר יכול חטאת ששחטה בדרום יהא חייב
ת"ל

{ דברים ז-א }
לא תזבח לה' אלהיך שור ושה וגוי כל דבר רע על דבר רע אתה מחייבו
ואי אתה מחייבו על חטאת ששחטה בדרום תרי תנאי אליבא דרבי יהודה
אמר רבי אבא ומודה רבי יהודה שחוזר וקובעו לפיגול אמר רבא תדע
דפיגול לפני זריקה לא כלום הוא ואתיא זריקה וקבעה לה בפיגול ולא
היא התם הוא חדא מחשבה היא הכא תרי מחשבות איתיביה רב הונא
לרבי אבא ליתן את הניתנין למעלה למטה למטה למעלה לאלתר כשר
חזר וחישוב חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו
כרת למחר פסול חזר וחישוב בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול ואין בו
כרת תיובתא דרבי אבא תיובתא אמר רב חסדא אמר רבינא בר סילא
חישוב שיאכלוהו טמאים למחר חייב אמר רבא תדע דבשר לפני זריקה
לא חזי וכי מחשב ביה מיפסיל ולא היא התם זריק ומיחזי הכא לא מיחזי
כלל אמר רב חסדא מרגלא בפומיה דרב דימי בר חנינא בשר פסח שלא
הוצלה ולחמי תודה שלא הורמו חייבין עליהן משום טומאה אמר רבא
תדע

{ ויקרא ז-כ }
אשר לה' לרבות אימורי קדשים קלים לטומאה אלמא אע"ג דלאו בני
אכילה נינהו חייבין עליהן משום טומאה הכא נמי אע"ג דלאו בני אכילה
נינהו חייבין עליהן משום טומאה ולא היא התם אימורי קדשים קלים
חזו לגבוה לאפוקי בשר פסח שלא הוצלה ולחמי תודה שלא הורמו דלא
חזו לא לגבוה ולא להדיוט (לישנא אחרינא הא אימורין לא חזו ולא היא
הנך חזו למילתייהו והני לא חזו כלל):

רש"י יהא חייב. מלקות: דבר רע. מוס בגלוי שהוא מגונה קרי דבר רע בצבורות
צפרק על אלו מומין (דף לז.): ומודה רבי יהודה. בחיטב על מנת להניח שחוזר
וקובעו לפיגול אם חזר וחיטב בעבודה שניה על מנת לאכול חוץ לזמנו ולא אמרי'
כבר נפסל במחשבת הינוח: אמר רבא תדע. דמחשבת הינוח לרבי יהודה לאו
כמחשבת חוץ למקומו ושלל לשמו היא לאפוקי מידי פיגול דהא פיגול דשוחט על
מנת לזרוק את דמו למחר לפני זריקה לאו כלום היא ואין המחשבה מועלת עד
שיזרק הדם היום דבעינן קרב כל מתיריו ומיהו מחשבה קמייתא מחשבת הינוח
הוי וכי זריק ליה אתיא זריקה וקבעי ליה ולא אמרי' הואיל ומעיקרא פיגול לא
חיילא איפסיל ליה במחשבת הינוח וכי זריק ליה או בפיגול או בשתיקה לא ליחול
פיגול: התם חד מחשבה. ללא שניה מחשבתו הראשונה והיא היתה לשם פיגול:
תרי מחשבות. והאחד שם פסול לה ולא שם פיגול: כשר. כדאמרינן במתני' לדברי
הכל: למחר פסול. חיטב ליתן למחר את הניתנין למטה למעלן ואוקי צפרק שני
משום מחשבת הינוח כרבי יהודה ולא משום מחשבת נתינת מחר דא"כ פיגול
מיבעיא ליה אלמא לא הוי פיגול דזריקה ללא כשר באכילה לא אתיא לידי פיגול
וקתני חזר וחיטב בו אלמא לא מיקבע תו פיגול: חיטב שיאכלוהו טמאים למחר.
פיגול ולא אמרינן לאו מחשבה היא לאכילת טמאים לא חזיא והוי כמחשבת מחשבת
פסול: תדע. דמחשבת אכילת פסול לא מפקא מידי פגול בר מחשבת חוץ למקומו
(ולזמנו) דהא צפר לפני זריקה לא חזי לאכילה וכי מחשבת ביה בשחיטה ע"מ
לאוכלה למחר מפגיל דהשתא אכילה פסולה היא בלא שום פיגול: התם זריק
ומיחזי. ואשתכח למחר אי לאו משום פיגול הוה חזיא לאכילה: שלא הורמה. ד'
חלות הגתרמות לכהן מארבעה מינין שבה דכתיב והקריב ממנו אחד מכל קרבן
תרומה וגו' (ויקרא ז): משום טומאה. אם אכלן בטומאת הגוף ואע"ג דקיי"ל שאין
ניתר לטהורים אין חייבין עליו משום טומאה האי כיון דאיזרק דם ניתר לטהורין
קרינן ביה ואע"ג דאין פסח נאכל ללא כלי וחלות התודה עד שיורמו: ה"ג אשר
לה' לרבות אימורי קדשים קלים לטומאה. והנפץ אשר תאכל מבשר זבח השלמים
אשר לה': לטומאה. להתחייב כרת האוכלן בטומאת הגוף דאשר לה' יתירא הוא
למידרש ביה דבר שהוא עולה לגובה: (רש"י)

תוספות שיאכלוהו טמאים. לא דמי לאכילת כלבים דבטמאים מיפסיל קודם אכילה משעת נגיעה ואפי' תחב לו חבירו מ"מ בהך (מחשבה אכילת) דבר אחר גורם לו שבלא אכילה יכול לפוסלו בנגיעה: **בשר** פסח שלא הוצלה. הא דתניא בהקומץ רבה (מנחות דף כה:): דשאין נותר לטהורים אין חייבין עליו משום טומאה היינו בדבר שצריך היתר מזבח כגון בשר שנטמא לפני זריקה ולא דמי לבשר פסח שלא הוצלה ולחמי תודה שלא הורמו וצריך לדקדק דהכא דרשינן אשר לה' לרבות אימורי קדשים קלים לטומאה והתם מוקמינן ליה לרבות לן ויוצא: (תוספות)

פרק רביעי - בית שמאי

מתני'

בית שמאי אומרים כל הניתנין על מזבח החיצון שנתן במתנה אחת כיפר ובחטאת שתי מתנות ובית הלל אומרים אף חטאת שנתנה מתנה אחת כיפר לפיכך אם נתן את הראשונה כתיקנה ואת השניה חוץ לזמנה כיפר ואם נתן את הראשונה חוץ לזמנה ואת השניה חוץ למקומה פיגול וחייבין עליו כרת כל הניתנין על המזבח הפנימי שאם חיסר אחת מן המתנות כאילו לא כיפר לפיכך נתן כולן כתיקנן ואחת שלא כתיקנה פסולה ואין בו

גמ'

תנו רבנן מנין לניתנין על מזבח החיצון שנתנן במתנה אחת שכיפר תלמוד לומר

דברים **יב-כז**

ודם זבחיך ישפך והאי להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא

ר"י מתני' בית שמאי אומרים. מתנה אחת. זריקה אחת כיפר אע"פ שרובן טעונים שתי מתנות שהן ארבע: ובחטאת שתי מתנות. מתנות ארבע ממס ובגמרא יליף טעמא: לפיכך. חטאת וכל הזבחים לבית הלל ולבית שמאי שאר זבחים חוץ מחטאת: נתן את הראשונה כתיקנה. כשתיקה ואת השניה במחשבת אכילת בשר

חוץ לזמנו כיפר וכפר הקרבן שכבר ניתר הקרבן ליקרב על ידי מתנה ראשונה ואין השניה מתרת את הכפר לפיכך אינה מפגלת: פיגול וחייצין עליו כרת. שאין מחשבת חוץ למקומו דשניה מוֹלִיאתו מידי פיגול שכבר הוקבע בראשונה שכבר קרבו כל מתיריו: שחיסר אחת מכל המתנות לא כיפר. כדיליף בצרייתא בגמרא: לפיכך. הואיל וכולן מתירות אין זו מתרת בלא זו ואין זו מפגלת בלא זו ואם נתן כולן כתקנן בשתיקה ואחת שלא כתקנה כגון שנתנה במחשבת חוץ למקומו או חוץ לזמנו פסול שלא ניתר בראשונה ואין בו כרת שאין האחרונה מפגלתו דקסבר אין מפגלין בחאי מתיר: גמ' ישפך. שפיכה אחת משמע ללא כתיב סביב דילפינן מיניה שתי מתנות שהן ארבע בפרק איזהו מקומן: (רש"י)

תוספות מנין לניתנין על מזבח החיצון שנתנן מתנה אחת כיפר כו'. לכאורה אתיא כבית שמאי דבית הלל כיון דמכשרי בחטאת לקמן וכפר אע"פ שלא נתן אלא אחד לא צריך קרא לשאר קרבנות וכן משמע בסוף שמעתין דקאמר וכל הנך תנאי דמפקי ליה להאי ודם זבחיך ישפך לדרשא אחרינא כל הניתנין על מזבח החיצון שנתנן במתנה אחת שכיפר מנא להו סברי לה כבית הלל דאמרי אף חטאת שנתנה במתנה אחת כיפר וילפי כולהו מחטאת ונראה דאתיא אפי' כב"ה וקסבר האי תנא דלא ילפינן מחטאת משום דשתי מתנות שהן ארבע דשאר קרבנות ילפי' בפי' איזהו מקומן (לקמן דף נג:). מדכתיב סביב והוה אמינא שתיים עשאן הכתוב כמתנה אחת ולא כיפר אי נמי משום דטובא סביב כתיבי ושנה לעכב ולקמן נמי אמרי' וכפר וכפר וכפר מפני הדין כו' מה דמים האמורים למטה שנתנן מתנה אחת כיפר אף דמים שלמעלה (תוספות)

א

-

לז

דף

מנין לכל הדמים שטעונים מתן דם ליסוד ת"ל ודם זבחיך ישפך נפקא ליה מדרבי דתניא רבי אומר {ויקרא ה-ט} והנשאר בדם ימצה שאין ת"ל בדם ומה ת"ל בדם לפי שלא למדנו אלא לניתנין מתן ד' שטעונין מתן

דמים ליסוד שאר דמים מנין ת"ל והנשאר בדם ימצה שאין ת"ל בדם ומה ת"ל בדם לימד על כל הדמים שטעונין מתן דמים ליסוד ואכתי להכי הוא דאתא מיבעי ליה לכדתניא מנין לניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא ת"ל ודם זבחיך ישפך סבר לה כר' עקיבא דאמר לא זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה דתנן ברוך ברכת הפסח פטר את של זבח של זבח לא פטר את הפסח דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר לא זו פוטרת זו ולא זו פוטרת זו אכתי להכי הוא דאתא מיבעי ליה לכדתניא ר' ישמעאל אומר מתוך שנאמר [\[במדבר יח-יז\]](#) אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז וגוי למדנו לבכור שטעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח מעשר ופסח מנין תלמוד לומר ודם זבחיך ישפך סבר לה כר' יוסי הגלילי דתניא רבי יוסי הגלילי אומר דמו לא נאמר אלא דמם חלבו לא נאמר אלא חלבם לימד על בכור מעשר ופסח שטעון מתן דמים ואימורין לגבי מזבח ורבי ישמעאל האי קרא מפיק ליה להכי ומפיק ליה להכי תרי תנאי אליבא דרבי ישמעאל בשלמא לרבי ישמעאל דמוקים לה כוליה בבכור היינו דכתיב [\[במדבר יח-יח\]](#) ובשרם יהיה לך אלא לרבי יוסי דמוקי ליה נמי במעשר ופסח מעשר ופסח בעלים אכלי ליה מאי ובשרם יהיה לך אחד תם ואחד בעל מום

רפ"י מנין. שכל הדמים של כל הקרבנות שטעונים מתן דם ליסוד אם נשאר מן הדם בכלי לאחר שזרק שתי מתנותיו שצריך לשפכו ליסוד ואע"פ שלא נאמר שפיכת שיריים אלא בחטאת: והנשאר בדם וגו'. בחטאת העוף כתיב והנשאר ימלא הוה ליה למכתב: ומה תלמוד לומר בדם כו' אלא על הניתנין מתן ארבע. היינו חטאת שטעונה ארבע מתנות על ארבע קרנות וזבח חטאת כתיב שירים לשפיכה: לימד על כל הדמים. שנשאר בהן כלום לאחר עיקר זריקתן שישפך הנשאר ליסוד: מנין לניתנין בזריקה. כל הדמים שכתב בהן זריקה כגון עולה ושלמים ואשם דכתיב בהו וזרקו וזכור דכתיב ביה ואת דמם תזרוק (במדבר יח) וכל זריקה מרחוק משמע שזרק מן הכלי למזבח למרחוק: שפיכה. עומד אלא היסוד ושופך: ודם זבחיך ישפך. כל זבחים במשמע: בירך ברכת הפסח פטר את של זבח. חגיגת ארבעה עשר שצאה עם הפסח כשהחצורה מרובה ושנינו בתוספתא דפסחים על הפסח הוא אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו ואנו לאכול

הפסח ועל הזבח הוא אומר אשר קדשנו במצותיו וזונו לאכול את הזבח ואם בירך על הפסח פטר את הזבח: על הזבח לא פטר את הפסח. וקס"ד ובפסחים נמי הכי מפרש דקסבר רבי ישמעאל זריקה בכלל שפיכה כדאמר לעיל מנין לניתנין בזריקה הניתנין בשפיכה יאך הלכך מתן דם שלמים שכתב בה זריקה בכלל מתן דם פסח שכתב בה שפיכה כדאמרינן לקמן וכי בירך על הפסח פטר את הזבח שהזבח בכלל פסח אבל בירך על הזבח לא פטר את הפסח שלא מצינו לניתנין בשפיכה שכשרין בזריקה הלכך אין פסח בכלל שלמים: ר' עקיבא אומר אין זו פוטרת את זו. לית ליה לניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יאך דהא דפסח בשפיכה מודם זבחיך ישפך נפקא לן לקמן ותרתוי לא דרשת מיניה ולקמן פריך לרבי ישמעאל היכי דרשת ליה להכי ולהכי ותנא דברייתא קמייתא סבר לה כרבי עקיבא דהא דאין זריקה בכלל שפיכה אבל בפסח בשפיכה לא סבירא ליה כוותיה דהא לא מייתר ליה קרא דמיבעיא ליה לכל הניתנין במזבח החיצון שנתנן במתנה אחת כיפר והכי אמרינן בשמעתי: סבר לה כרבי יוסי הגלילי. דאמר פסח בזריקה ונפקא ליה מואת דמס דלא כתיב דמו דליקו אבכור לחודיה: ור' ישמעאל האי קרא. דודם זבחיך ישפך: מפיק ליה להכי ולהכי. בתמיה דריש ליה לניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה דעל כרחך כר"ע לא אתיא דאם כן אמאי אין פסח פוטר את הזבח הואיל ושלמים בכלל פסח ואי נמי סבירא ליה לר' עקיבא פסח בזריקה כר' יוסי הגלילי כל שכן דשניהם פוטרין זה את זה וקדריש להו תו לפסח דבשפיכה: תרי תנאי אליבא דר' ישמעאל. דמאן דיליף ליה לפסח בשפיכה לית ליה פסח פוטר את הזבח ולא פליג רבי ישמעאל אדר' עקיבא דהא כיון דפסח בשפיכה מהאי קרא יליף תו לית לן למילף מינה ניתנין בזריקה כשרים בשפיכה ומאן דאית ליה פלוגתא לית ליה פסח בשפיכה אלא בזריקה כשלמים ומיהו פסח עיקר וזבח טפל לו הלכך אין זבח פוטר לפסח אבל פסח פוטר את הזבח ובפסחים ירושלמי האי טעמא אמר בה: בשלמא רבי ישמעאל. דמפיק מתן פסח מדם זבחיך ישפך והאי לשון רבים דדמם וחלצם כוליה בזכור מוקי לה ובשור וכשב ועז הוא דנקט לשון רבים והאי נמי דקאי לשון רבים דבשרם יהיה לך דסמיד ליה אבכור שור ובכור כשב ובכור עז: אלא לרבי יוסי הגלילי. דאית ליה בכור

לשון יחיד וקרא לנקט לשון רבים משום מעשך ופסח נקט לה ומעשך ופסח פשיטא לן שאינה מתנה לכהן אלא בעלים אכלי ליה: מאי ובזרם. דקא"ל רחמנא לאהרן: ומשני אחד תם ואחד בעל מוס. כלומר לעולם לשון רבים נקט קרא קמא לאו אמייני דזכורות קאי דכולן בלשון חד זכור מפיק להו ודמס וחלצס לרבות מעשך ופסח ולשון רבים דבזרם אכזכור קאי ולא אשכחתי מיני זכור דקרא דתימא לחלצס ודמס נמי עלייהו קאי אלא אכזכור דחד מינא נמי שייך למימר ובזרם אתם ובעל מוס: (רש"י)

תוספות כן ולמטה מנא לן אם לא מודם זבחיך ישפך אלמא דבית הלל נמי דרשי ליה ומיהו יש לדחות ונראה לי (תוספת) דשאר זבחים ידע מדלא שנה בהן לעכב אבל חטאת לא נכשיר מטעמא דלא שנה אלא פשיטא ליה דגמר חטאת חיצון מחטאת פנימי לעכב אי לא אשכחן בעלמא דמצינן למיגמר מיניה דמתנה אחת כיפר א"כ על כרחיך לב"ש בעי הכא מנין דנגמר מחטאת דבעי שתי מתנות אע"ג דחטאת חמירא גילוי מילתא היא ללמוד סתום מן המפורש דאי לבית הלל מאי בעי מנין הא לא שנה לעכב ומהאי טעמא לא מצי למיבעי יהא כשרה בדיעבד בולא כלום דכפרה בכדי לא אשכחן: ברו"ך ע"כ: מתן דם ליסוד ת"ל ודם זבחיך ישפך. אע"ג דלא כתיב יסוד מצינו שירים שנשפכין ליסוד דכתיב בחטאת ואת דמה ישפך אל יסוד המזבח: תרי תנאי ואליבא דרבי ישמעאל. דמאן דיליף ליה לפסח בשפיכה לית ליה פסח פוטר את הזבח ולא פליג ר' ישמעאל אדרבי עקיבא דכיון דפסח בשפיכה מהאי קרא תו לית לן למילף מיניה ניתנין בזריקה כשרין בשפיכה ומאן דאית ליה פלוגתא לית ליה פסח בשפיכה אלא בזריקה כשלמים ומיהו פסח עיקר וזבח טפל לו הלכך אין זבח פוטר לפסח אבל פסח פוטר זבח ובפסחים ירושלמי האי טעמא [אמר בה כך פי' בקונט' ויש תימה מסוגיא דסוף ע"פ (פסחים קכא.) גבי בירך ברכת הפסח פטר את של זבח דקאמר עלה כשתימצי לומר לדברי ר' ישמעאל זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה ולדברי ר' עקיבא לא שפיכה בכלל זריקה ולא זריקה בכלל שפיכה אלמא ר' ישמעאל אית ליה תרתי דפסח בשפיכה וזריקה בכלל שפיכה ועוד קשה לפירוש הקונטרס מסוגיא דשמעתין דקאמר לעיל סבר לה כר' עקיבא ולא סבר לה כוותיה לגמרי דרבי עקיבא סבירא ליה דפסח בשפיכה ותנא דברייתא סבר בזריקה ועוד מאי האי דפריק סבר כר"ע דאמר פסח בשפיכה הלא מאן דאמר פסח בשפיכה היינו מדם זבחיך ישפך דתניא ר' ישמעאל אומר כו' אם כן לא אייתר קרא למתנה אחת כיפר ע"כ ועוד קשה דאמר בפסחים פרק האשה (דף פח:): גבי חמשה שנתערבו עורות פסחיהם והא שלמים בזריקה ופסח בשפיכה ומשני מאי נפקא מינה והתניא מנין לניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה שיצא אלמא

אית ליה תרתני דפסח בשפיכה וניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה שיצא ועוד מדקתני בברייתא מנין לניתנין בזריקה כו' מכלל דאיכא שפיכה ואי פסח בזריקה אם כן כולו בזריקה נינהו [ועוד קשה הא אמרי' בספרי ר' יאשיה אומר קודש הם למה נאמר להביא את המעשר ואת הפסח שיטענו שפיכה אחת שלא שמענו להם בכל התורה כולה] ורבי יצחק אומר אין צריך שהרי כבר נאמר ודם זבחך ישפך להביא את המעשר ואת הפסח שיטענו שפיכה ומה תלמוד לומר קודש הם להביא את המעשר שיטעון הקטר חלבים שלא מצינו בכל התורה כולה משמע דרבי יאשיה שפיכה דרבי יצחק קאמר ואעי'ג דדריש ליה מקרא דכתיב גבי בכור בזריקה דלמא מדאתו מריבויה ולא כתבינהו בהדיא קדריש וכי פריך [התם אבא חנן למה נאמר ומה שאר קדשים שלא הושוו במתן דמים היינו] דאתא למעוטי חטאת דבאצבע ונראה דרבי ישמעאל (דפסחים) קסבר דפסח בשפיכה מקרא אחרינא ולא מדם זבחך וכי פריך הכא האי מיבעי ליה לכדתניא רבי ישמעאל אומר מתוך הוה מצי למימר דקסבר פסח בשפיכה מקרא אחרינא ולא מדם זבחך אלא משום דאשכח ברייתא דרבי יוסי הגלילי נקטה ורבינו שמואל בשם רבינו שלמה פ"י בענין אחר האי דערבי פסחים (דף קכא.) כשתימצי לומר לדברי רבי ישמעאל זריקה בכלל שפיכה כלומר מתוך דברי רבי ישמעאל (תוספות)

ב

-

לז

דף

לימד על בכור בעל מום שניתן לכהן שלא מצינו לו בכל התורה כולה ורבי ישמעאל נפקא ליה מלך יהיה דסיפא בשלמא לר' יוסי הגלילי דמוקי ליה נמי במעשר ופסח היינו דכתיב [\[במדבר יח-יז\]](#) לא תפדה (כי) קדש הם הם קריבין ואין תמורתן קריבה דתנן תמורת בכור ומעשר הן וולדן וולדן עד סוף כל העולם הרי הן כבכור ומעשר ויאכלו במומן לבעלים ותנן אמר רבי יהושע שמעתי שתמורת פסח קריבה ותמורת פסח אינה קריבה ואין לי לפרש אלא לרבי ישמעאל דמוקי ליה כוליה בבכור מעשר ופסח דלא קריבה תמורתן מנא ליה מעשר גמר עברה עברה מבכור פסח בהדיא כתב ביה כשב מה ת"ל אם כשב לרבות תמורת הפסח אחר הפסח שתקרב שלמים יכול אף לפני הפסח כן ת"ל הוא וכל הנך תנאי דמפקי ליה להאי

דם זבחיך ישפך לדרשא אחרינא האי כל הניתנין על מזבח החיצון שנתנן מתנה אחת שכיפר מנא להו סברי להו כבית הלל דאמרי אף חטאת שנתנה מתנה אחת כיפר וילפינן כולהו מחטאת: והחטאת שתי מתנות: אמר רב הונא מ"ט דב"ש [\[ויקרא ד-כה\]](#) [\[ויקרא ד-ל\]](#) [\[ויקרא ד-לד\]](#) קרנות קרנות קרנות הרי כאן שש ארבעה למצוה ושתים לעכב ובית הלל קרנת קרנת קרנות הרי כאן ארבע שלש למצוה ואחת לעכב ואימא כולהו למצוה כפרה בכדי לא אשכחן ואיבעית אימא היינו טעמא דבית הלל אהני מקרא ואהני מסורת אהני מקרא לטפויי חדא ואהני מסורת לבצורי חדא אלא מעתה [\[דברים ו-ח\]](#) לטטפת [\[דברים יא-יח\]](#) לטטפת [\[שמות יג-טז\]](#) לטוטפות הרי כאן ארבע אהני קרא ואהני מסורת חמשה בתי בעי למיעבד סבר לה כר' עקיבא דאמר טט בכתפי שתים פת באפריקי שתים אלא מעתה [\[ויקרא כג-מב\]](#) [\[ויקרא כג-מג\]](#) בסכת בסכת בסוכות אהני מקרא ואהני מסורת חמשה דפנתא בעי למיעבד

רפ"י לימד על זכור דעל מוס שניתן לכהן שלא מלינו לו מקום אחר בכל התורה כולה. ודמן וחלזן ליכא לאוקומי זחד זכור דזעל מוס לא קרב: דסיפיה. וכסוק הימין לך יהיה: היינו דכתיב קדש הם כו' ותנן כו'. כלומר היינו דקודש הם ממעט נמי תמורת מעשר ופסח מהקרבה וניליף מינה טעמא דהנך ב' משניות דתנן בהו דלא קרבי (וולדן): כזכור ומעשר. דאין נפדין זמוס לחול קדושה על המעות ומיהו לא כזכור ומעשר לקרב אלא יאכלו זעלים זמוס: ותנן נמי. זפסחים דתמורת פסח לא קרבה: ואין לי לפרש. הי קריבה והי לא קריבה וקיימא לן דתמורה שהמיר זו אחר הפסח קריבה דתמורת שלמים היא ושהמיר זו קודם זמנו לא קרבה דתמורת הפסח היא: עזרה עזרה. כל אשר יעבור תחת השבט זמעשר והעזרת כל פטר זזכור: אם כשז. וזשלמים כתיב: שקריבה שלמים. שהרי מותר נעשה שלמים משעבר זמנו: הוא. זזח פסח הוא הוא קרב ואין תמורתו קריבה: אף חטאת כו'. וילפינן לה מקראי זשמעתין והדר ילפינן כולהו זזחים מחטאת: קרנת קרנת קרנות. שלש פרשיות נאמרו זחטאות החילונות זויקרא אחת זשעיר נשיא זב' זחטאת יחיד אחת זכשבה ואחת זשעירה זשתים כתיב על קרנת חסר והאחת מלא זב' זש אית להו יס אם למקרא הרי כאן שש ואין זמזבח אלא ארבע והשתים יתירות לא נאמרו אלא ששנה עליה הכתוב לעכב ארבע

נאמרו למארה שמארה בארבע מתנות ושתים נשנו מהן לעכב: וב"ה. סברי ין אם למסורת הלכך הרי ד' ג' מהן למארה נאמרו שמארה לכתחילה ליתן אף עליהן והאחת מעכבת כדמפרש ואזיל: ואימא כולהו למארה. ואין כאן אחת לעכב שהרי לא שנה באחת מהן: בכדי. בלא מתן דמים: אהני קרא. דמשמע שש: ואהני מסורת. דמשמע ארבע הלכך טפי חדא אמסורת ובלתי חדא ממקרא והווי להו חמש נמלא שנה באחת: לטופת לטופת לטופות. דילפינן מינה ארבע בתים לתפילין ואנן בכולהו לטופות קרינן נמי אהני קרא כו': סברי ב"ה כרבי עקיבא. דילוף לה מקרא אחרינא: כתפי. שם מקום: (רש"י)

תוספות תוכל לדקדק דזריקה בכלל שפיכה דכיון דקאמר דבירך על הפסח פטר את הזבח אם כן סבירא ליה דמתנותיהם שוין ואף פסח בזריקה והא דזבח לא פטר פסח משום דזבח טפל לו וכיון דפסח בזריקה אם כן אייתר ליה דם זבחיך ישפך ומצי למידרש מיניה לומר דזריקה בכלל שפיכה ולא גריס ולא שפיכה בכלל זריקה דלהאי תנא דרבי ישמעאל כולהו בזריקה ולדברי ר"ע דלא זה פטר את זה אם כן אין מתנותיהם שוות דפסח בשפיכה מקרא ודם זבחיך ישפך ואם כן לא זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה דהא ודם זבחיך איצטריך ליה לדידיה לומר דפסח בשפיכה ולהאי פירושא קשה מכל מקום מההיא דהאשה (פסחים דף פט.). ועוד מנא ליה לרבי ישמעאל דזריקה בכלל שפיכה משום דמייתר ודם זבחיך ישפך דלמא אתא לכל הניתנין על מזבח החיצון שנתנן במתנה אחת כיפר וה"ר חיי"ם אומ"ר דבספרי"ם ישני"ם גרסינן כשתימצי לומר לדברי רבי ישמעאל זריקה בכלל שפיכה ושפיכה בכלל זריקה דהכל אחד דכל הקרבנות בזריקה לרבי ישמעאל ואין לחוש אם בזריקה אם בשפיכה והיינו כשיטת רבינו שמואל וכל מה שהקשיתי עליו קשה גם לפי זה ולכולהו לישני קשה אי פסח בשפיכה (לרבי עקיבא) אם כן דריש לקרא דדמו כרבי ישמעאל ובשרם דהנך (קאמר) כרבי ישמעאל ואחד תם ואחד בעל מום נפקא ליה מיהיה לך ולקמן בסוף איזהו מקומן (דף נו.). פליג רבי עקיבא ארבי ישמעאל ומוקי לה לקרא דבשרם אחד תם ואחד בעל מום כרבי יוסי הגלילי דהכא : אחד תם ואחד בעל מום. אע"ג דיהיו לך כחזה התנופה ושוק התרומה מוקמינן ליה בסוף איזהו מקומן (שם) ובבכורות (כו:) בבכור תם רישיה דקרא דבשרם לשון רבים נקט משום בעל מום : שלא מצינו לו בכל התורה כולה. פירש בקונטי' שלא מצינו לו קרא אחר בכל התורה כולה ונראה לפרש שלא מצינו בכל התורה כענין זה דשאר פסולי המוקדשין אינו מתנה לכהן אלא פודהו ומקריב אחר תחתיו וזה מתנה לכהן ואוכלו במומו כי האי גוונא בפי' שתי מדות (מנחות צא:) שלא מצינו בכל התורה שיהא טפל חמור מן העיקר גבי את הכבש זו עולת יולדת האחד זה אחד

עשר של מעשר: **קודש** הם הם קריבין ואין תמורתן קריבה. תימה דבפ"ק דתמורה (דף ה:): בין אביי ורבא מוקמי הם לבכור ומעשר שנתערבו בכל העולין שקריבין לגבי מזבח ואין תמורתן קריבה נפקא להו מדכתיב לה' הוא קרב ואין תמורתו קריבה ועוד קשה דאביי גופיה דריש ליה התם בפרק אלו קדשים (תמורה כא.) מקרא דהכא מדכתיב קודש הם: **שמעתי** שתמורת פסח קריבה ותמורת פסח אינה קריבה. מפרש התם בפסח שנמצא קודם שחיטה ירעה וכן תמורתו משום פסח עצמו דלא קרב לא קרבה תמורתו ועוד איכא למאן דאמר התם דנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר שחיטה תמורתו קריבה שלמים אע"פ שהפסח רועה ואע"ג דדרשינן הוא קרב ואין תמורתו קריבה הכי קאמר הוא קרב כלומר פסח קרב ואין תמורתו קריבה כשהוא מימר בפסח דחזי ללישנא קמא דרבה דבפרק מי שהיה טמא (פסחים צו:): אפילו המיר בו לאחר שחיטה וללישנא בתרא היכא דהמיר קודם שחיטה וההוא לישנא לא קאי דאיתותב התם וקצת קשה הא דדרשינן קודש הם אבכור מעשר ופסח הם קריבים ואין תמורתן קריבה דלא הוי מעין אחד דגבי פסח אם המיר בפסח עצמו שקרב לשם פסח תמורתו נמי קריבה דאם איתא דלא קרב אמאי איתותב התם לשון שני של רבה לימא דברייתא בהכי מיירי ועוד דרשינן התם אם כשב לרבות פסח שעברה שנתו ושלמים הבאים מחמת פסח לכל מצות שלמים ופירש התם בקונט' שלמים הבאין מחמת פסח דהיינו תמורת הפסח עצמו ובענין אחר לא מיתוקם כדפרישית לעיל פ"ק (דף ט.) ובכל מקום שהפסח קרב או לשם פסח או לשם שלמים גם התמורה קריבה כיון דלא אתיא מכח קדושה דחוויה וצ"ע אם יכול להקריב התמורה לשם פסח קודם שחיטה דשמא יש לדרוש הוא קרב לשם פסח ואין תמורתו קריבה לשם פסח אבל לשם שלמים קרבה כשקרב הוא לשם פסח: **הרי** כאן שש. וא"ת בחמש סגי דלאחת לא איצטריך דכפרה בכדי לא אשכחן וי"ל דדילמא ב"ש לית ליה האי טעמא: **לטוטפות**. ואמר רבינו תם דבספרים מדוייקים לא כתיב לטוטפות כלל בו"י לבסוף אלא וי"ו דולטטפת דריש ואפילו למאן דלא דריש וי"ו וי"ו למ"ד דריש כדאמר גבי והנותר פ' הערל (יבמות עב:): ויש מפרשים דלטוטפת דריש דכתיב לטוטפת מלא בו"י דוי"ו דבין שני הטייתין דריש וקסבר גורעין ומוסיפין ודורשין ואומר רבינו תם דלא אמרינן גורעין ומוסיפין ודורשין באמצע התיבה אלא בתחלת התיבה או בסוף כדאשכחן בפרק הזהב (ב"מ דף נד:): גבי וחמישיתו וגבי דם מהפר יקבלנו וגבי ונתתם את נחלתו לשארו ביש נוחלין (ב"ב דף קיא:): **טט** בכתפי שתים. וא"ת א"כ ליבעי תרי סרי בתי וי"ל כיון דמנין הוא אינך הוו להו כפרשה שנאמרה ונשנית ולא דמו לקרנות שאין המנין כתוב בפירוש וה"ר יהודה מקורבי"ל מפרש דחד טטפת לגופיה ואינך תרתי אתו למנין בתים בלשון כתפי ובלי אפריקי: **אלא** מעתה בסכת כו'. במס' סוכה (דף ו:): דדרשינן לדפנות וכן בפי המביא (ביצה ל:): גבי אין נוטלים עצים מן הסוכה אסרינן נמי מן הדפנות מדכתיב חג הסוכות דכשם שחל שם

שמים על החגיגה כך חל על הסוכה ותימה דגבי אין מסככין בדבר המקבל
טומאה וגבי תעשה ולא מן העשוי לא דרשינן לדפנות: (תוספות)

דף **לח** **-** **א**

התם חד קרא כוליה לגופיה וחד לסככה אתאי הלכתא וגרעתה לשלישית
ואוקימתה אטפח אלא מעתה [\[ויקרא יב-ה\]](#) וטמאה שבועים שבועים אהני
קרא ואהני מסורת ארבעים ותרין בעיא למיתב שאני התם דכתי' [\[ויקרא](#)
[יב-ה\]](#) כנדתה ותנא מייתי לה מהכא [\[ויקרא ד-כו\]](#) [\[ויקרא ד-לא\]](#) [\[ויקרא ד-](#)
[לה\]](#) וכפר וכפר וכפר מפני הדין שיכול והלא דין הוא נאמרו דמים למטה
ונאמרו דמים למעלה מה מתן דמים האמורים למטה שנתנן במתנה אחת
כיפר אף דמים האמורים למעלה שנתנן במתנה אחת כיפר או כלך לדרך
זו נאמרו דמים בפנים ונאמרו דמים בחוץ מה דמים האמורים בפנים
חיסר אחת מן המתנות לא עשה ולא כלום אף דמים האמורים בחוץ חיסר
אחת מן המתנות לא עשה ולא כלום נראה למי דומה דנין חוץ מחוץ ואין
דנין חוץ מבפנים או כלך לדרך זו דנין חטאת וארבע קרנות מחטאת
וארבע קרנות ואל יוכיח חוץ שאין חטאת וארבע קרנות תלמוד לומר
וכפר וכפר וכפר (מפני הדין) וכפר אע"פ שלא נתן אלא שלש וכפר אע"פ
שלא נתן אלא שתיים וכפר אע"פ שלא נתן אלא אחת והאי מיבעי ליה
לגופיה אמר רבא בר אדא מרי אסברה לי אמר קרא וכפר ונסלח זו היא
כפרה זו היא סליחה אימא וכפר אע"פ שלא נתן אלא שלש למעלה ואחת
למטה וכפר אע"פ שלא נתן אלא שתיים למטה ושתיים למעלה וכפר אע"פ
שלא נתן למעלה אלא למטה אמר רב אדא בר יצחק א"כ ביטלת תורת
ארבע קרנות ואי רחמנא אמר ליבטלון אמר רבא איזהו דבר שצריך שלש
הוי אומר אלו קרנות אימא וכפר אע"פ שלא נתן אלא אחת למעלה ושלוש
למטה לא מצינו דמים שחציין למעלה וחציין למטה ולא והתנן הזה ממנו
אחת למעלה ושבע למטה כמצליף מאי כמצליף מחוי רב יהודה כמנגדנא
הזה על טהרו של מזבח שבע פעמים

רש"י התם לל חד לגופיה. פסג להו ארבע: וחד לסכך. מאחר שהתחיל לפרש תבניתה פירש סכך עם דפנותיה פסו תלת: אתאי הילכתא. שנאמרה למשה מסיני וגרעתה לשלישית כך נאמרה הלכה שהשלישית דייה בטפח היינו דתנן שתיס כהלכתן שלישית אפי' טפח: וטמאה שבעים שבעים. כתיב נימא נמי אהני מסורת לטפויי פלגא דתוספ' שבעים על שבעיים ואהני מקרא לבצורי פלגא נמאלת מוסיף על שבעי' כ"ח חליו של נ"ו: בעי' למיתב. ימי טומאה יולדת נקבה: שאני התם דכתיב כנדתה. משמע שלא ירד הכתוב למנין ימים אלא למנין שבעות שהגדה שבע אחת והיולדת שבעים שאם אתה אומר שבעים הפלגת מתורת נדה הרבה אבל כשאתה אומר שבעים קרבת' לתורת נדה: ותנא. דמתני' לא מיייתי להא דב"ה כרב הונא אלא מהכא: וכפר וכפר וכפר. בשעיר נשיא ושעירה וכשבה שכולן על המזבח החילון: מפני הדין. שחזר חלילה ומלמד על החטאת החילונה שכל מתנותיה מעכבות לכך נאמרו אלו להכשיר אם חיסר: והלא דין הוא. להכשירה במתנה אחת וקרא למה לי: נאמרו דמים למטה. מחוט הסיקרא כל הדמים חוץ מחטאת ונאמרו דמים למעלה מחוט הסיקרא חטאת מה תחתונים כפר במתנה אחת דכתיב ודם זבחך יספך ומיהו חטאת מהאי קרא לא יליף ללא שייכי ביה לשון שפיכה כי אם זריקה שהיא במתנת ארבע אלא בבנין אב למד מן התחתונים דאף הוא כפר במתנה אחת: צפנים. בחטאות הפנימיות: בחוץ. בחטאות החילונות: לא עשה ולא כלום. בפירקין ילפינן לה: חוץ מחוץ. חטאת מעולה: דנין חטאת. החילונה שהיא חטאת וכתיב בה ארבע קרנות כמו שאמרנו למעלה קרנת קרנת חטאת הפנימית שהיא חטאת ונאמרו בה ארבע קרנות כדלקמן למעלה הוא אומר קרן קרנות צפר כהן משיח הרי שתיס למטה הוא אומר צפר העדה קרן קרנות ארבע: ולא יוכיח חוץ. דשאר דמים חוץ ולא נאמר בהן קרנות: מיבעי ליה לגופיה. בכל חד וחד ללמדך שכפר על החטא: אימא וכפר כו'. אבל למיעקרינהו לגמרי לא: א"כ. דדרשין כפר אע"פ שנתנן כולן למטה מן החוט: בטלת תורת קרנות. הכתובים בחטאת ועל חנם כתיב בה קרנות דהיינו למעלה: ופרכינן ואי דרחמנא אמר. לליבטלון בדיעבד מוכפר לליבטלון וכי כתבינהו למארה כתבינהו: איזהו דבר שאריך שלשה. וכפר הוי אומר

אלו קרנות וכדאמרינן דכל חד וחד מיעט חדא קרן וקם ליה אקרן אחת לעכב דאי כדקאמרת לאשמועינן דאי יהיב כולהו למטה כקר (למטה) ארבע וכפר הוה ליה למיכתב להכשיר ארבע המתנות למטה: ואימא וכפר אף ע"פ שלא נתן אלא אחת למעלה ושלש למטן. ולהכי לא כתיבי ארבעה מקום דחדא מיהא (לא) מעכבא בלמעלה ותלת איתכשרי למטה אכל למיעקרינהו לא: הזה ממנו. מדם פר יום הכפורים בסדר יומא: אחת למעלה ושבוע למטה. כדכתיב על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה שבוע פעמים (ויקרא טז) וקא ס"ד אחת מחאי עציו של כפרת ולמעלה ושבוע מחאיה ולמטה: ומשני ההוא כמאלוף. כדמפרש ואזיל: כמנגדנא. כאדם המכה מלקות ארבעים ברצועה זו למטה מזו בסמוך ולא שכיין אחת מחאיו ולמעלה והשאר מחאיו ולמטה והא דקתני האחת חלוקה מהשבוע לענין אידוד ידו קתני כדמפרש התם כשהוא מזה למעלה מאלדד ידו למטה וכשהוא מזה למטה מאלדד ידו למעלה: הזה על טהרו. והתנן התם הזה על טהרו של מזבח הפנימי כדכתיב והזה עליו מן הדם וגו' (גם זה קס): (רפ"י)

תוספות **התם** חד קרא כוליה לגופיה. לא דמי לקרנות דדרשינן תחילות דקרנות משמע מניינא אבל סוכות לא משמע מניין דפנות אלא משמע שתי סוכות הלכך אין לנו לדרוש תחילות וצ"ע גבי אלהים (סנהדרין דף ג:) דמשמע נמי מניין ולא דרשינן תחילות: **ארבעין** ותרתין. חצי שבעים וחצי ארבעה עשר: **דכתיב** כנדתה. פי' כשיעור נדתה יש לך להוסיף אנקבה יותר מן הזכר ובפי' קמא דסנהדרין (דף ד.) לא מיייתי ליה להאי כנדתה: **דנין** חטאת וארבע קרנות. תימה דאפילו חוץ מפנים בעי למילף משום חטאת וארבע קרנות כל שכן פנים מבפנים ולקמן מצריך קרא לכל הפנימים דמעכבי ולא ילפי מהדדי דדריש לפר זה הפר כהן המשיח להקישו לפר העלם דבר של ציבור לומר דמעכבי וביום הכפורים צריך קרא: **וכפר** אע"פ שלא נתן למעלה אלא למטה. תימה אמאי איפסיק מסדר שהתחיל לדרוש דהוה ליה למימר וכפר אע"פ שלא נתן למעלה אלא אחת ושלש למטה וי"ל דלא משמע ליה לדרוש שיעשה למטה אלא בהכשר דמים הניתנין למטה ושתים למעלה ובי' למטה דקאמר היינו שיעשה למטה אחת שהיא שתים וכן וכפר אע"פ שנתן כולן למטה היינו כדין שאר דמים הניתנין למטה אבל אי אמרת אחת למעלה ושלש למטה הוי למטה אחת שהיא שתים ואחת שהיא אחת פוסל והיינו תרי שינויי שרובה למטה וגם האחת אינו כמשפט דמים של מטה אבל שלש למעלה ואחת למטה אע"פ שאותה אחת אינו כמשפט אין קפידא כיון שהרוב למעלה ע"כ ומשני רבא איזהו דבר שצריך שלש וכפר הוי אומר זה קרנות

פירוש דלדידך בתרי וכפר סגי דכיון דלא בעינן קרא לאחת למעלה ושלש למטה לפי שאינו כדין דמים הניתנין למטה אם כן שלש למעלה ואחת למטה נמי אע"ג דרובן למעלה לא ליבעי קרא דאין זה כדין הניתנין למטה שכל הניתנין למטה ממתנות ארבע הויה אחת שהיא שתיים ופריך ואימא וכפר אע"פ שלא נתן אלא אחת למעלה ושלש למטה ולא כולן למטה ולא אחוש בסברא זו דטוב להכשיר אחת למעלה מכולן למטה: (הגה"ה תוספת ודברי רש"י יש לפרש דסבירא ליה כיון דוכפר שלישי אתי לשלש למטה כיון דהרוב למטה כשר הוא הדין כולן למטה ומשני איזהו דבר שצריך שלש וכפר כו' ולדברך ארבע וכפר היה לו ליכתוב והוא הדין שלך אינו טוב והדר פריך ודילמא שלש למטה דוקא כשר ולא כולן מיהו לישנא דצריך שלש דמשמע ולדברך אינו צריך שלש משמע כפי' התוס'. ע"כ הגה"ה) וצריך לדקדק אמאי לא דרשינן להני וכפר אע"פ שלא נתן לקרנות כלומר בחודה וכפר אע"פ שלא נתן באצבע וכפר אע"פ שלא נתן ארבע מתנות אלא שתיים שהן ד' וזה אין להקשות דהכא דרשינן וכפר לגמרי ואפילו בשר שרי באכילה ולעיל בפרק שני (דף כו:) דרשינן לכפרה נתתיו ולא לדבר אחר דיש לחלק בין לכפר בין לוכפר: **כמצליף**. תימה ומאי ס"ד דמקשה הא בהדיא קתני הכי בסיפא ביומא פ' הוציאו לו (דף נג:) דתנן לא היה מתכוין להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף וי"ל שבא לתרץ דהאי כמצליף כמנגדנא והכל במקום אחד וכמו שמפורש בערוך כמנגדנא שמרים ידו ואינו מכה עד שיוורד ירושלמי מצליף כמטברר פי' בערוך שמטה ידו עד טיבורו: **מאי** לאו אפלגיה דמזבח. ואם כן מצינו דמים חציין למעלה וחציין למטה דמתחלה נתן אקרנות ואחר כך לחצי המזבח. תוספות. ורש"י מפרש בע"א: (תוספות)

ב - **לח** **דף**

מאי לאו אפלגיה דמזבח כדאמרי אינשי טהר טיהרא דיומא אמר רבא בר שילא לא אגילויה דכתיב [\[שמות כד-י \]](#) וכעצם השמים לטוהר והאיכא שירים שירים לא מעכבי והאיכא שירים הפנימים דאיכא דמ"ד מעכבי בחד מקום קאמרינן: תניא רבי אליעזר בן יעקב אומר בית שמאי אומרים שתי מתנות שבחטאת ואחת שבכל הזבחים מתירות ומפגלות בית הלל אומרים אחת שבחטאת ואחת שבכל הזבחים מתרת ומפגלת

מתקיף לה רב אושעיא אם כן ליתנייה גבי קולי בית שמאי וחומרי בית הלל אמר ליה רבא כי איתשיל להתירא איתשיל דהווי להו בית שמאי לחומרא: אמר רבי יוחנן שלש מתנות שבחטאות אינן באות בלילה ובאות לאחר מיתה והמעלה מהן בחוץ חייב אמר רב פפא יש מהן כתחלתו ויש מהן כסופו חוץ ולילה זרות וכלי שרת קרן ואצבע כיבוס ושירים כתחלתן מיתה לא שריא ולא מפגלא ולא עיילא לגואי כסופן אמר רב פפא מנא אמינא לה דתנן ניתז מן הצואר על הבגד אינו טעון כיבוס מן הקרן ומן היסוד אינו טעון כיבוס הא מן הראוי לקרן טעון כיבוס וליטעמיק מן היסוד אינו טעון כיבוס הא מן הראוי ליסוד טעון כיבוס [\[ויקרא-ב\]](#) אשר יזה כתיב פרט לזה שכבר הוזה הא מני רבי נחמיה דתנן רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב אימר דשמעת ליה לר' נחמיה לענין העלאה מידי דהוי אאיברים ופדרים לענין כיבוס מי שמעת ליה אין

רפ"י מאי לאו אפלגיה דמזבח. כנגד חזי גובהו ואי אפשר לכמסם שלא יהא מקלחתם למעלה ומקלחתם למטה: טיהרא. כהרים: לא אגילויה דמזבח. על גגו של מזבח שהיה מטהרו תחילה מדקן שעליו ומגלה את גגו ועל שמטהרו ומיפהו קרי ליה טהרו כדכתיב וטהרו: והא איכא שירים. שנספכים ליסוד ועיקר המתנות למעלה: שירים לא מעכבי. כפרה ואנן בדמים המעכבים האמרינן דלא מלינו חזיין למעלה וחזיין למטה: דאיכא למ"ד מעכבי. לקמן באיזהו מקומן (דף נב). ועיקר המתנות בקרנות הפנימי דהיינו למעלה והשירים ביסוד מזבח החיצון דהיינו למטה: צד מקום. במזבח אחד: שתי מתנות שצחטאת מתיירות. כל זמן שלא ניתן שתיים לא הותרו אימורין להקטרה ולא הבשר לאכילה: ומפגלות. אם נתן שתייהן במחשבת פיגול אבל אחת צשתיקה ואחת במחשבת לא פיגול שאין מפגלין בחזי מתיר: לתנייה. להך פלוגתא בעדיות גבי קולי בית שמאי שכולן נסדרו במשנת עדיות והא נמי קולי צ"ש הוא דלצ"ש לא פיגול אלא אם כן חישב צשתיקה ולצית הלל פיגול צאחת מהן: כי איתשיל. משנה בצית המדרש תחילה ונחלקו עליה בית שמאי וצ"ה: להיתירא איתשיל. לענין היתר הבשר והאימורין נשאלה שעמד השואל ושאל נתן מתנה אחת צחטאת ונספך הדם הותרו האימורין והבשר או לא הותרו עמדו בית שמאי ופסלו עמדו צ"ה והכשירו דהווי להו צ"ש

חומר א ומינה גמרינן דכיון דאינה מתרת לצדה אינה מפגלת: אמר רבי יוחנן שלש מתנות. אחרות שבחטאת אין באות כלילה ואע"פ שאינן מעכבים ולאו זריקה גמורה היא מיהו דם נפסל בשקיעת החמה כדלקמן ואין מעלין לגבי מזבח לכתחילה: באות לאחר מיתה. אם נתן מתנה ראשונה ומתו בעליה כבר כפר בראשונה ואין שם חטאת גמורה על הדם עוד לפסול משום חטאת שמתו בעליה: יש מהן כתחלתו. יש מדברים שבחטאת דמים שהשלים מתנות כמתנה ראשונה ויש דברים שהן בחטאת שירי הדם: חוץ. הזורק אותן בחוץ חייב שהרי ראויים לפנים בחטאת זריקה גמורה ואסור ליתן כלילה דנפסלו מלזרוק והא זריקה היא וזר חייב עליהן מיתה בפנים וטעונות כלי שרת ומתנה אלצע וכיבוס אם ניתז מדם החטאת על הבגד לאחר שנתן במתנה אחת טעון כיבוס כדכתיב ואשר יזה מדמה וגו' כאילו ניתז קודם לכן אבל אם נתן כל מתנותיה ואח"כ ניתז מן השירים אין טעון כיבוס כדאמרינן בשמעתין אשר יזה פרט לזה שכבר הוזה: שירים. חטאת שקיבל דמה בארבע כוסות ונתן מתנה אחת מכל אחד כולן נעשו שירים ליסוד ליסוד אף הג' כוסות שירים שלהן כמו הראשונים: כתחלתו. כמתנה הראשונה: מיתה. באות לאחר מיתה כדאמר לעיל: לא שריא. בשר שכבר הותר: ולא מפגל. אם נתן הראשונה בשתיקה והשלים במחשבה לא פיגל וכשר כדתנן במתני': ולא עייל. אין להם תורת פסול כניסת פנים שאם נתן מתנה אחת בחוץ והכניס השאר להיכל לא נפסל משום חטאת שנקנס דמה לפנים דכתיב לכפר בקודש (ויקרא ו) בראוי לכפרה הכתוב מדבר: כסופן. כשירים: מנא אמינא לה. דטעונה כיבוס: ניתז מן האור על הבגד אין טעון כיבוס. כדאמרינן בפרק דם חטאת (לקמן דף אג.) אשר יזה בראוי להזאה ילא זה שלא נתקבל בכלי: מן הקרן. משנגע בקרן המזבח ניתז על הבגד: או מן היסוד. משנשפכו שירים ליסוד ניתז מן היסוד לבגד: אין טעון כיבוס. כדאמרינן אשר יזה פרט לזה שכבר הוזה: הא מן הראוי לקרן. כל דהו ואפילו שלש מתנות שבחטאת טעון כיבוס: הא מן הראוי ליסוד. כגון שירי הדם הראויין ליסוד: טעון כיבוס. בתמיה: הא מני ר' נחמיה היא כו'. הא מילתא הש"ס קאמר לה ומסקנא דקושיין היא לאפוקי מדרב פפא כלומר מהא לא איריא טעמא דידך דהא רבי נחמיה היא דאפילו בשירים נמי

טעון כיבוס: שירי הדם. אף של הטאות החילונות שהקריצו בחוץ חייב אלמא דם
קחציב להו: מידי להוי אאיצרים. ללאו למיס נינהו המעלן בחוץ חייב מקום לחזו
לפניס: (רפ"י)

תוספות וליתנייה גבי קולי בית שמאי. פ"י רש"י דסבר דשתי מתנות מפגלות ולא
אחת דאין מפגלים בחצי מתיר וא"ת אימא מפגלות היינו באחת מהן ולבית הלל
בראשונה דווקא ולכולהו מפגלין בחצי מתיר וא"כ אף בפיגול זימנין דהוי
חומרא לב"ש אם נתן ראשונה כתיקנה ושניה חוץ לזמנה הוי פיגול ולב"ה אינו
פיגול כדאמר במתני' וצ"ל מדקאמרי בית הלל ראשונה מפגלת מכלל דלב"ש לא
מפגלא דהוה ליה למימר בראשונה ולא בשניה ותו י"ל דומיא דמתירות דהיינו
דשתיהן דווקא הוי מפגלות וה"ר יצחק כתב דכן מוכח בתוספתא בהדיא א"ר
אלעזר בן יעקב דבר זה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל שתי מתנות
שבחטאת מכשירות ומפגלות כיצד אחת שלא בזמנה ונשפך הדם פסול ואין בו
כרת דברי ב"ש ובית הלל אומרים פיגול ויש בו כרת אלמא באחת אין בו פיגול
לב"ש ומשמע משום דנשפך הדם ולא קרבו כל מתיריו אבל אם לא נשפך הדם
ונתן השניה כתיקנה הוי פיגול דמפגלי' בחצי מתיר ולא כפ"י רש"י ולבית הלל
פיגול דקרבו כל מתיריו או שמא אפי' לא נשפך ונתן השני' כתיקנה נמי אילו פיגול
לב"ש דאין מפגלין בחצי מתיר ונשפך דקתני משום בית הלל אשמועינן דהיינו
קרבו כל מתיריו השתא ממה נפשך בין סברי בית שמאי מפגלין בחצי מתיר הו
לקולא אכתי קשיא לי למה תירץ כי איתשיל בהתירא איתשל אפי' כי איתשיל
בפיגול הוי בית שמאי לחומרא היכא דלא נשפך ונתן ראשונה כתיקנה והשניה
בפיגול דמפגלין בחצי מתיר וליכא למימר דנשפך דווקא הוי מקולי ב"ש דלמה
ליה למימר בעדיות קולא דנשפך כיון דבלא נשפך הוי חומרא ויש לומר דהאי
גוונא אינו שנוי לא במשנה ולא בברייתא בפירוש אבל לישנא דברייתא בנשפך
הוי לקולא לבית שמאי לכך פריך ליתני' בעדיות: הגה"ה הא מני רבי נחמיה
היא דאמר שירים. ולפירוש הקונטרס שנדחה סייעתא דרב פפא קשה דהוה ליה
למימר אלא ולפום ריהטא שינויא הוא אליבא דרב פפא והיינו טעמא דכיון
דאשכחן לרבי נחמיה דטעון כיבוס היכא דחייב בחוץ לרב פפא נמי כיון דחייב
בחוץ בגי' מתנות שבחטאת הוא הדין דטעון כיבוס דכיבוס וחויב חוץ חדא
מילתא היא דפשיטא שעל זה לא הוצרך ראייה ופריך אימר דשמעת ליה לר'
נחמיה לענין העלאה כו' לענין כיבוס מי שמעת ליה ואם כן לא דייקינן הא מן
הראוי ליסוד והוא הדין דלא תידוק הא מן הראוי לקרן ומשני אין והתניא כו'
וכולה סוגיא לקיומי סייעתא דרב פפא עד לבסוף דמשני אלא כי תניא ההיא
בדמים הפנימים דנדחו דבריו (תוספות) ומיהו כל זה אמר רב פפא לקיים דבריו
בחטאות הפנימיות ולהכי מחשבה מועלת בהן ומיירי בשירים כדמשמע לישנא

דברייתא דנשפכים ליסוד ולא בשלש מתנות דכיון דאיירי בפנימיות כך שוה כמו מתנה ראשונה כיון דכל ארבע מעכבות לכולי עלמא ולא הוי קרי להו נשפכין ליסוד ובסיפא לא מצי לפלוגי בדמים החיצונים דרבי נחמיה היא דחייב בשיריהם בחוץ ואם כן לא מצי למיתני תלתא פטור: הגה"ה ויש מפרש הא מני רבי נחמיה היא כו'. ואתיא סיפא דהא מן הראוי ליסוד כמו רבי נחמיה ורישא דהא מן הראוי לקרן כרבנן ואשכחן כי האי גוונא בפ' שתי הלחם (מנחות דף צה.) דתנא ואפייתו בפנים אלמא תנור מקדש ואין דוחות את השבת איפסלי להו בלינה וכן ברייתא דריש טבול יום (לקמן דף ק:) דיום שמועה כיום קבורה וכו'. ושקיל וטרי עד אלא כי תניא ההיא בשלש מתנות שבחטאת וגרס אלא בספרים מדוייקים והוי סייעתא דרב פפא מהך בתרייתא ולא מקמייתא ולפי שיטה זו יש ליישב כולה סוגיא ובקונטרס פירש כולה שמעתא בע"א: (תוספות)

א

-

לט

דף

והתניא דמים הטעונין יסוד טעונין כיבוס ומחשבה מועלת בהן והמעלה מהן בחוץ חייב ודמים הנשפכין לאמה אין טעונין כיבוס ואין מחשבה מועלת בהן והמעלה מהן בחוץ פטור מאן שמעת ליה דאמר מעלה מהן בחוץ חייב רבי נחמיה היא וקאמר טעון כיבוס ומחשבה מועלת בהן והתניא יצאו שירים והקטרת אימורין שאין מעכבין את הכפרה שאין מחשבה מועלת בהן כי תניא ההיא בשלש מתנות שבחטאת אי הכי טעונין יסוד לקרן אזלי אימא ניטענין יסוד ומחשבה מועלת בהן האמרת לא שרי' ולא מפגלא ולא עיילא לגואי כסופן אלא כי תניא ההיא בדמים הפנימים אבל בדמים החיצונים מאי פטור אדתני דמים הנשפכין לאמה ליפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים בדמים הפנימים אבל בדמים החיצונים פטור הא מני רבי נחמיה היא דאמר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב ולא מתני ליה תלתא פטורי לבהדי תלתא חיובי רבינא אמר מן הקרן ממש מן היסוד מן הראוי ליסוד אמר ליה רב תחליפא בר גזא לרבינא אימא אידי ואידי ראוהו הוא האי מאי השתא ראוהו לקרן אמרת לא ראוהו ליסוד מיבעיא אלא מן הקרן מן הקרן ממש מן היסוד מן הראוי

ליסוד : כל הניתנין על מזבח הפנימי כו' : ת"ר [\[ויקרא ד-ב\]](#) ועשה כאשר עשה מה בא ללמוד לכפול בהזאתו ולמד שאם חיסר אחת מכל המתנות לא עשה ולא כלום אין לי אלא מתן שבע שמעכבות בכל מקום מתן ד' מניין ת"ל כן יעשה לפר זה פר יום הכפורים

רש"י [והתניא. בניהותא]: דמים הטעונין יסוד. היינו שירים שטעון שפרכת יסוד: מחשבה מועלת בהן. אם חישב בשפרכתו על מנת לאכול בשר למחר ולקמן רמינן עלה: דמים הנשפכין לאמה. שנפסלו ושופכין אותו לסילון שבזרה המוליא לנחל קדרון: כי תניא ההיא. דמחשבה מועלת בהן: בשלש מתנות כו'. וכולה חדא מלתא היא דמסקנא דקושיא היא ולא שנייא כלומר לא תשמע מיניה דשירים טעון כיבוס ואפי' לר' נחמיה דהך ברייתא בשלשה מתנות שבחטאות: נטענין יסוד. מלות טענית יסוד עליהם ששופך שיריהם ליסוד: ה"ג אלא כי תניא ההיא בדמים הפנימיים. ולעולם בשירים וכמ"ד לקמן שירים הפנימים מעכבי הילכך חשיבי לפגל לענין חוץ ולענין כיבוס: ור' נחמיה היא דאמר. אף שירים החיטונים שהקריבין בחוץ חייב ומסוס הכי לא מאי לפלוגי בדיתה: דלא מתני ליה תלתא פטורי. בחיטונים: לבהדי תלתא חיוזי. דתנא בפנימיות דבשלמא בכיבוס ובמחשבה מאי לפלוגי אבל בהעלאת חוץ לא מאי למיתנייה: רבינא אמר. הא דפרכת לעיל וליטעמיד מן היסוד הוא דאין טעון כיבוס הא מן הראוי ליסוד כו' לאו פירכא היא דמן הקרן מן הקרן ממש קאמר הא מן הראוי לקרן כגון שלש מתנות שבחטאת טעון כיבוס כדכר פפא והא דתנן בהו מן היסוד לאו מן היסוד ממש דתידוק מינה הא מן הראוי ליסוד טעון כיבוס ותקשה לך אלא מן הראוי ליסוד קאמר ואשמעינן דמשכלתה זריקה אין השירים טעון כיבוס דאילו מן היסוד ממש לא איכטריכא ליה דהשתא מן הקרן אמרת לא מן היסוד מיבעי: ואימא אידי ואידי ראוי. וקמ"ל דיך לך ראוי לקרן ואין טעון כיבוס ואיזה זה שלשה מתנות שבחטאת: ראוי לקרן אמרת לא. משנתן מתנה ראשונה ממעטת לכוליה דם מכיבוס: ראוי ליסוד. לכבר נגמרו מתנותיו מיבעיא ליה למיתני בתמיה הא מקמייתא אידחי ליה מכיבוס: אלא ודאי מן הקרן קרן ממש. אבל הראוי לקרן כל זמן שלא גמר מתנותיו טעון כיבוס והדר אשמעינן דמן הראוי ליסוד אין טעון

כיבוס ולמעוטי פירים דאי מן היסוד ממש לא אינטריכא ליה: ועשה כאשר עשה.
צפר העלם דבר לאחר שפי' זו כל מתנות דמו שנה לכתוב ועשה לפר כאשר עשה
לפר החטאת וגו' ומקרא שאינו כריך הוא שהרי כל עבודותיו נתפרשו חוץ מיותרת
הכבד ושתי הכליות שהוא כריך ללמוד מפר כהן משיח האמור למעלה הימנו והא
ליכא למימר דלהכי הדך ואקשינהו להא מלתא דהאי קרא כתיב ביה כפרה וכפר
עליהם וגו' ואימורין לא מעכבי כפרה אלא כולה לדקא וסרסו דע"כ לא מאי
למימר כדכתיב כאשר עשה לדם הפר דמשמע מאחרינא יליף דלא חסר מידי
דניבעי למילפיה אלא ועשה כאשר עשה לכפול באזהרת הזאות שלו והכי משמע
כאשר עשה (לו) כאשר כתבתי לך כל עשיותיו ושנה עליהם לעכב שאם חסר כו'
כן שמעתי במנחות: מתן שבע. על הפרכת שמעכות בכל מקום לקמן מפרש:
מתן ארבע. שאין מעכות בחטאת החילונה כדאמרינן לעיל מניין שמעכות
בקרנות הפנימי ולקמן פריך למה לי קרא האי כפילא ועשה כאשר עשה נמי
עלייהו קאי דהא אינהו נמי בהדיא כתיבו: תלמוד לומר כן יעשה לו. חזר וכפל
ואם אינו לענין מתן שבע תנהו לענין מתן ארבע: לפי זה פר יום הכפורים.
להשוותו לפי העלם דבר ולקמיה מפרש למאי הילכתא: (רש"י)

תוספות הא מני רבי נחמיה היא. דאמר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב ולא
מיתני תלתא פטורי בהדי תלתא חיובי כולה סוגיא דשמעתא משמע דרבי נחמיה
מיירי בדמים החיצונים והקשה הרב רבי יעקב מאורליני"ש דלקמן בסוף השוחט
והמעלה (דף קיא.). אמרינן והשתא דאמר רב אדא בר אהבה מחלוקת בשירים
הפנימים אבל בשירים החיצוני' דברי הכל אין מעכבין וכי קאמר ר' נחמיה
בשירים הפנימים ועוד קשה דקאמר [א"ר יוחנן] ר' נחמיה כדברי האומר שירים
מעכבין והכא אשכחן חיצונים דמקריבן בחוץ חייב ואינן מעכבין דקאמר הכא
לר' נחמיה בדמים החיצונים תרי פטורי וחד חיובא וכיון דאין מחשבה מועלת
בהן ואין טעונין כיבוס א"כ לא מעכבי ועוד דאי שירים הניתנין ליסוד בדמים
החיצונים מעכבי א"כ מצינו דמים חציין למטה וחציין למעלה ובחד מקום לא
אשכחן כדאמר לעיל ועוד מי עדיפי משלש מתנות שבחטאת ועוד אמרינן בסוף
השוחט והמעלה (לקמן דף קיב.). גבי חטאת שקיבל דמה בשתי כוסות דמוקי לה
כר' נחמיה משל למה"ד כו' ומוקי לה בשעיר נשיא אלמא ר"נ בחיצונות איירי
דומיא דשעיר נשיא מיהו הא לא קשיא אע"ג דהמשל איירי בשעיר נשיא מ"מ
רישא לא הוי בשעיר נשיא וצ"ל סוגיא דשמעתא אתיא דלא כר' יוחנן וברייתא

לא קשיא לר' יוחנן דהא דלא מפליג בדידיה משום דכולה בפנימים קמיירי (תוס') ויש לפרש א"ר יוחנן ר' נחמיה כמ"ד שירים הפנימיים מעכבי ואילו היה עושה אותה בחוץ חייב א"כ יש לחייב אף בחיצונים אע"ג דלא מעכבי דגמרי מאיברים ופדרים ואי פרכת מה לאיברים ופדרים שכן תחילת עבודה שיריים פנימיים יוכיחו ואי פרכת מה לשיריים הפנימיים שכן מעכבין איברים ופדרים יוכיחו וצ"ע דהא שיריים הפנימיים קורא אותן תחילת עבודה לקמן (הגהה) ר"ת השיב לו דאמת הוא דר' נחמיה אף בשירים החיצונים מיירי מדקתני שירי הדם שתמא ל"ש פנימים ול"ש חיצונים והכי פ"י דשמעתא דסוף השוחט והמעלה (ג"ז שם) והשתא דא"ר אדא בר אהבה מחלוקת בשירים הפנימים אבל חיצונים דברי הכל לא מעכבי וכי קאמר ר' יהודה בשירים הפנימים פירוש כי קאמר דשירים מעכבי מוכלה מכפר היינו בשירים הפנימים וכי תניא ההיא בשירים החיצונים פ"י ההיא דר' נחמיה ור' עקיבא בשירים החיצונים כל זה מדברי רב אדא ולדבריו דרבי עקיבא הש"ס קאמר דמה שאמר ר"ע שירי הדם שירי מצוה הן משמע ל"ש פנימים ולא שנא חיצונים לא קשיא לרב אדא דר"ע לדברי עצמו השיב לך דפליג אדר' יהודה ואית ליה שירים אין מעכבים אפי' בפנימים ורבי נחמיה ס"ל לעולם דפנימים מעכבין ושירים חיצונים אין מעכבין אפי' בחוץ ור' יוחנן היה סובר דאף חיצונים מעכבין לר' נחמיה ובה לא היה מוקשה דמצא שום תנא דסבר חיצונים מעכבים דודאי איכא שום תנא דאית ליה האי סברא דחיצונים מעכבין אלא בזה איתותב דרבי נחמיה הוה ס"ל דחיצונים מעכבין וטעמא דר' נחמיה דמחייב בחוץ משום עיכובא הוא דהא ודאי ליתיה וקי' לפר"ת דע"כ ליכא שום תנא שיאמר שירים החיצונים מעכבין כדפרישי' דלא מצינו דמים שחציין למטה וחציין למעלה ועוד דלא אפשר לומר כן לר' נחמיה שירים החיצונים מעכבין כדמוכח בסוף הוציאו לו (יומא דף ס.) דפליגי ר' יהודה ור' נחמיה בדברים הנעשין בבגדי לבן בחוץ דלרבי יהודה לא מעכבי ולרבי נחמיה מעכבי דמפרש ר' יוחנן דשניהם מקרא אחד דרשו והיתה זאת לכם וגו' וכתוב זאת וכתוב אחת לר' יהודה חד למעוטי בגדי לבן בחוץ וחד למעוטי בגדי זהב בחוץ ולרבי נחמיה חד למעוטי בגדי זהב וחד למעוטי שירים דלא מעכבי והתם פריך [שפיר] דרבי יוחנן אדרבי יוחנן מההיא דלקמן דקאמר ר' יוחנן דתני ר' נחמיה לדברי האומר שירים מעכבין קשיא: **ועשה** לפר כאשר עשה. פ"י בקונט' בפר העלם דבר של צבור כתיב ומקרא שאינו צריך הוא שהרי כל עבודותיו נתפרשו בו חוץ מיותרת הכבד ושתי הכליות שהוא צריך ללמוד מפר כהן המשיח האמור למעלה

{ויקרא ד-ב} כאשר עשה לפר זה פר כהן משיח החטאת אלו שעירי עבודת כוכבים יכול שאני מרבה אף שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים תלמוד לומר לו ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני את אלו שמכפרין על עבירת מצוה ידועה ומוציא אני אלו שאין מכפרין על עבירת מצוה ידועה וכפר אף על פי שלא סמך ונסלח אף על פי שלא נתן שירים ומה ראית לפסול בהזאות ולהכשיר בסמיכה ושירים אמרת פוסל בהזאות שמעכבות בכל מקום ומכשיר אני בסמיכה ושירים שאין מעכבות בכל מקום

רש"י כאשר עשה (לדם) לפר. לאו כאשר עשה קדריש שהרי כבר סירסו ודרשו אלא לפר קדריש: זה פר כהן משיח. האמור בפרשה העליונה ולא נכפל לכך חזר והקישן יחד שלימד עיכוב חיסור מתנותיו מזה: אלו שעירי עבודת כוכבים. להביאן בדין פר העלם דבר ליטעון הזיה על הפרוכת ועל מזבח הזהב ולישרף חוץ לשלש מחנות לפי שבמקומו לא נתפרשו הלכותיו בפרשת שלח לך: יכול שאני מרבה שעירי הרגלים וראשי חדשים. להיות פנימים ונשרפין: ת"ל כן יעשה לו. לזה ולא לאחר: מרבה אני שעירי עבודת כוכבים. לתורת פר העלם דבר: שמכפרין על עבירת מלוא ידועה. כמותו ששניהם באין על חטא הידוע ומוציא אני של רגלים שלא יהיו שוין לו שהרי אין דומין לו בכפרתו שאלו באין על טומאת מקדש וקדשיו שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף שנטמא ונכנס למקדש ואינו מכיר ולא הודע לו לא טומאתו ולא כניסתו כדאמרינן בשבועות (דף ב.): וכפר. וכפר מכל מקום: אע"פ שלא סמכו. עליו זקנים: ונסלח אע"פ שלא נתן שירים. ליסוד מזבח החיוון ללא תימא הואיל וכתיבא בה בהדיא כפילה דועשה כאשר עשה נמי עלייהו קאי הילכך מעטינהו קרא: שמעכבות בכל מקום. כדמפרש לקמיה בפרה ובנגעים: סמיכה לא מעכבת בעלמא. כדאמרינן בפרק קמא וסמך

ונלכה וכי סמיכה מכפרת וכו': שפיכת שירים לא מעכבא. בחטאת החילונו
לדברי הכל: (כ"ז)

תוספות הימנו והא ליכא למימר דלהכי הדר ואקשינהו להא מילתא דהא קרא
כפרה כתיב ביה וכפר עליהם ואימורין לא מעכבי כפרה משמע לפי דאי הוה
מצינו לאוקומי לעבודת דם לא הוה מוקמינא ליה לכפול בהזאות וקשה לר'
שמעון בסמוך קמיבעי למימר דאיצטריך כן יעשה למתן ארבע (אפי"ה מצי נמי
לכפול בהזאה דועשה לכפול כל מה דאמר בענין אתא) דלא כתב מתן ד' בהעלם
דבר ומקרנות דכהן משיח למד ואם כן אימא איצטריך ועשה כאשר עשה למתן
ד' וא"כ מנא ליה לכפול בהזאות לכך נראה דועשה לכפול לכל מה שאמור בענין
אתיא וא"כ מצי נמי קאי אמתן ד' לכפול בהזאות דועשה לכפול כל מה
דאמר בענין אתיא וי"ל דועשה לא משמע להוסיף בפר העלם שתי מתנות
הכתובות בכהן משיח דאין ניכר שיהא חסר שום הזאה אלא הנך שתים דפר
העלם היינו אותן שתים דמשיח וקשה דילמא ועשה כאשר עשה אתי לאת בדם
וטבילה דלא כתיב בפר העלם וכתוב בפר כהן לפירוש רש"י ולא לכפול בהזאות
י"ל דאת בדם וטבילה אין זה חסרון עבודה אלא תיקון עבודה ולא שייך בהו
ועשה כאשר עשה. ברו"ך: **לפר** זה פר יום הכפורים. לקמן אמר לא נצרכא אלא
לאת בדם וטבילה אבל לעכב לא איצטריך דחוקה כתיבא ביה וגם וכלה וכפר
דרשינן מיניה אם כלה כפר ותימה ולמה ליה ועשה לכפול בהזאות תיפוק לי
מדאיתקש לפר יום הכפורים ועוד קשה דלרבי יהודה דריש לקמן וכלה מכפר
אם כלה כיפר ואם לא כלה לא כיפר לומר דמתנות יום הכפורים מעכבות תיפוק
לי מהיקישא דפר העלם דבר ומיהו לההוא לישנא דאמר בפרק איזהו מקומן
(לקמן דף נב:) ופרק הוציאו לו (יומא דף ס:) דלרבי יהודה שירים מעכבים ניחא
אבל להאי דאמר משמעות דורשין איכא בינייהו ושירים לא מעכבי לרבי יהודה
קשה דלעכב בהזאות לא צריך וכלה מכפר דמפר העלם נפקא ויש לומר
דאיצטריך וכלה לשבע הזאות שעל טהרו דליתנהו בפר העלם (תוספות עד
ושעירי ראשי חדשים) ואם תאמר היא גופה נילף בפר העלם דבר בהיקישא וכ"ת
דפר יום הכפורים הוא דאיתקש לפר העלם דבר ולא פר העלם לפר יום הכפורים
הא ליתא דהא ילפינן יותרת ושתי הכליות בפר העלם מפר כהן משיח דאתו
מייתורא דהאי קרא וכן לר"ש בסמוך ילפינן ארבע מתנות בהעלם מכהן משיח
הכי נמי נילף עיכובא בהעלם מפר יום הכפורים הילכך נראה לי ועשה דאתי
לעיכובא ללמד בכהן משיח ושעירי עבודת כוכבים דכתיבי בהאי קרא מייתורא
לומר דמתנותיהם מעכבי דקרבתות דאתי מריבויה דהאי קרא לא ילפינן זה מזה
אבל לפירוש רש"י דלקמן אינו יכול להיות תירוץ זה דפירש את בדם לא כתב
בהעלם כי אם בכהן משיח וילפינן יום הכפורים ממשיח וכיון דקרבתות דאתו
מריבויה גמרינן מהדדי אם כן לישתוק מועשה וניגמר עיכובא מכולהו מפר יום

הכפורים מיהו פרש"י אין נראה לר"ת כדמפרש לקמן. ברו"ך. ועוד נ"ל דודאי פר העלם לא ילפינן עיכובא מפר יום הכפורים שהרי אותן פרשיות רחוקות זו מזו אבל פר העלם מפר כהן משיח ילפינן שפיר ליותרת ולשתי הכליות למתן ארבע שסמוכות הפרשיות זו אצל זו. ברוך. לפירוש זה ניחא דלהכי לא ילפינן שבע על טהרו מפר יום הכפורים לפי שהפרשיות רחוקות זו מזו אבל להכי מהני לפר דמיותר למידרש יום הכפורים דילפינן ביה דינין של העלם ולפירוש רש"י נמי דילפינן פר העלם שפיר מפר כהן משיח הא דלא ילפינן שבע דעל טהרו ושמונה דעל הפרכת בפר העלם מפר יום הכפורים היינו טעמא כיון דכתיב ביה והזה שבע על הפרכת וגם ונתן על קרנות אם הוספת לא נתקיים הפסוק ונראה הפסוק שקר אבל ארבע דילפינן בקרנות ממשיח משום דקרנות משמע שפיר טובא לכל הקרנות אחת דהיינו ארבע ובשעירי עבודת כוכבים דיליף משל העלם ויהבינן שבע דעל הפרכת מהיקשא וכן שעירי הרגלים אי לאו מייעוטא משום דלא נכתב בהו כלל עבודת דם אלא כתובין סתם וא"כ אין זה סתירת פסוק ובאימורין דכתיב כל חלבו ואנן מוסיפין יותרת ושתי כליות משום דליכא שום הקטרה בלא יותרת ושתי הכליות. ברו"ך: **ושעירי** ראשי חדשים. ואם תאמר והיאך יכול לרבותו והלא חטאת דראש חדש נאכל היה כדכתיב דרש דרש משה והנה שורף ויש לומר שעל זה הוא בא לדקדק דנידרוש משה מהכא שיהא בשריפה כפנימים: **וכפר** אע"פ שלא סמך. אע"ג דלא מעכבא בעלמא הוה אמינא דמעכבא הכא כדפ"י בקונטרס משום דועשה כאשר עשה עליהו קאי ומיהו להקטרת אימורים לא איצטריך דלא מעכבי בשום מקום דאחר שהוכשר יחזור ויפסל ולא דמי לסמיכה דהויא קודם עבודת הדם ושיריים נמי עבודת הדם ניהו ומעכבי לכמה תנאי: **ונסלח** אע"פ שלא נתן שירים. וא"ת תיפוק לי מהא דדרשינן בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נב:): בפר כהן משיח ואת כל הדם ישפך נתקו הכתוב ועשאו שירי מצוה לומר שירים אין מעכבין וה"נ נדרוש ישפך דפר העלם ויש לומר דהני מילי בפר כהן משיח כדפרישית לקמן בקונטרס דדריש מדשינה בהילוך לשונו שבכל העבודות של כהן משיח כתיב ולקח והזה ונתן וכאן לא כתיב ושפך את דמו (על) [אל] יסוד אלא בסתם ישפך שינה במשמעו לנתקן אבל הכא בפר העלם לא שינה הכתוב דהא כתב נמי יתן להכי איצטריך ונסלח מדאיתקש פר כהן משיח לפר העלם לא מצי למילף התם דלא מעכבי כיון דשינה עליו הכתוב כדקאמרת התם ק"ו לפר כהן משיח מעתה יכול יעכבנו דמאי דכתב בגופיה הוי כאילו שנה לעכב כיון דאפילו לא הוה כתב אתי מק"ו וקשיא לי דונסלח בפר העלם למה לי נילף מכהן משיח דשירים לא מעכבי וכי תימא לא ילפינן קולות הא ילפינן קולות בסמוך אמין דלא חייץ. ברו"ך: **ומכשיר** אני בסמיכה ושירים שאין מעכבין בכל מקום. דלכל הפחות חטאות החיצונות מודו כולי עלמא דשירים לא מעכבי אבל להזאות לא אשכחן בשום מקום שלא יעכבו ולפירוש רבינו תם דאיכא תנא דאמר שירים החיצונים מעכבי קשה לההוא תנא

מנא לן לפסול בהזאות ולהכשיר בשירים ושמא לא דריש ונסלח תדע דלמאן דאמר נמי שירים הפנימים מעכבי על כרחין בכל פנימים קאמר מדקאמר מחלוקת בשירים הפנימים אבל בשירים החיצונים כו' ולא קאמר מחלוקת בשירים דיוה"כ אבל בשאר פנימים לא מעכבי: (תוספות)

א

-

מ

דף

אמר מר אין לי אלא מתן שבע שמעכבות בכל מקום היכא אמר רב פפא בפרה ובנגעים מתן ארבע מנין ת"ל כן יעשה מ"ש מתן ז' דכתיבן וכפילן מתן ד' נמי כתיבן וכפילן א"ר ירמיה לא נצרכא אלא לר"ש דתניא למעלה אומר קרן קרנות שתים למטה הוא אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש ר' יהודה אומר אינו צריך הרי הוא אומר באהל מועד על כל האמור באהל מועד ורבי יהודה כן יעשה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא לפי שלא למדנו לפר יוה"כ לסמיכה ושירי הדם מנין ת"ל כן יעשה ולפר יוה"כ לא למדנו הא אמרת לפר זה יוה"כ איצטריך סד"א הני מילי עבודה דמעכבא כפרה אבל עבודה דלא מעכבא כפרה אימא לא קמ"ל ור"ש האי באהל מועד מאי עביד ליה באהל מועד מבעי ליה שאם נפחתה תקרה של היכל לא היה מזה ואידך מאשר ואידך אשר לא דריש אביי אמר לר' יהודה נמי איצטריך סד"א מידי דהוה אסמיכה ושירי הדם דאע"ג דכתיבן וכפילן לא מעכבא מתן ארבע נמי לא תתעכב קמ"ל לפר זה פר יום הכפורים למאי הילכתא אי לעכב פשיטא חוקה כתיבה ביה אמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכא אלא לרבי יהודה דאמר כי כתיבה [\[ויקרא טז-לד\]](#) חוקה אדברים הנעשים בבגדי לבן בפנים שאם הקדים מעשה לחבירו לא עשה ולא כלום אבל דברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ הקדים מעשה לחבירו מה שעשה עשוי אימא מדכסידרן לא מעכבי הזאות נמי לא מעכבי קמ"ל מתקיף לה רב פפא ומי מצית אמרת הכי והתניא [\[ויקרא טז-כ\]](#) וכלה מכפר את הקודש אם כיפר כילה ואם לא כיפר לא כילה דברי ר"ע א"ל רבי יהודה מפני מה לא נאמר אם כילה כיפר ואם לא כילה לא כיפר אמר רב

פפא לא נצרכא אלא לאת דם ובטבילה את אמר רב אחא בר יעקב לא
נצרכא להכשיר

ר"י צפיה. והזה אל נכח פני אהל מועד וגו' וכתב חוקה לעיכובא: **צנעיים**.
בלוג שמן של מלורע והזה מן השמן באלצעו וגו' וכתב זאת תהיה תורת המלורע
(ויקרא יד) וכל הווייה עיכובא: דכתיב. בהדיא: וכפילן. ועשה כאשר עשה: מתן
ארבע נמי כתיב בהדיא וכפילן. דועשה כאשר עשה אכולה מילתא קאי ומהיכא
תיתי למעוטינהו: לא נצרכא אלא לר"ף. דאמר לא כתיב ביה אלא שתיים ושתיים
אחרות בהיקשא דהאי קרא איתקוש פר כהן משיח ופר העלם דבר כדאמרן לפר
זה פר כהן משיח הילכך אי לא דהדר כפלינהו לא הו כפולין: למעלה. צפר כהן
משיח: למטה. צפר העלם: קרן קרנות. מדמאי למיכתב קרן וכתב קרנות הויא
שתיים דאית ליה לר"ף יש אם למקרא וחוזרים ומלמדים זה מזה בהיקש: הרי
הוא אומר. צנעיים על קרנות מזבח קטרת סמים אשר לפני ה' אשר באהל מועד
והאי באהל מועד יתירא הוא דהא כתיב אשר לפני ה' ולמדך על כל הקרנות
שבחוד ההיכל כריך ליתן: סמיכה ושפיכת שירים לא נאמרו צפרות אחרי מות:
ת"ל כן יעשה. לרבות פר יוה"כ לסמיכה ושירים דהא פר יוה"כ בהאי קרא כתיב
כדאמר לפר זה יוה"כ: והאמרת לפר כו'. וכיון דאיתקש להאי איתרבו להו סמיכה
ושירים בהיקשא ולמה לי תו כן יעשה: ס"ד אמינא. כי איתקש לעבודה דמעכבא
כפרה הוא דאיתקש כדכתיב וכפר בהאי קרא ולרבווי צי' את דם וטבילה
כדמפרש לקמן: נפחתה. תקרת עלייתו וגו תו לאו אהל הוא: מאשר. נפקא ליה
ארבע קרנות מאשר דמאי למכתב אשר לפני ה' באהל מועד למה לי [למיהדר]
למיכתב אשר אלא על כל הקרנות אשר באהל דהאי אשר בתרא משום מזבח לא
איכטריך למיכתביה: לר' יהודה נמי. אע"ג דכתיבי מתן ארבע בהדיא וכפילן
צועשה כאשר עשה: איכטריך. כן יעשה לרבווינהו שיעכבנו: סד"א מידי דהוה
אסמיכה ושירי הדם. דפר העלם גופיה דכתיבן וכפילן ולא מעכבי כדאוקימנא
עילווייהו מיעוטא דוכפר ונסלח משום טעם דאין מעכבות בכ"מ: מתן ארבע.
שאין מעכבות בחטאת החיטונה נמי לא ליעכבו דנימעטו נמי מוכפר ונסלח:
קמ"ל. (דלענין סמיכה ושירים שאין מעכבין בכ"מ קא חשיב להו כפרה) דאילו

סמיכה ושירים אפילו עקרינהו לגמרי לא מעכבי ואילו מתן ארבע חדא מינייהו מעכב בחטאת החיטונה הילכך מיייתין לכולהו לעיכוזא מוכן יעשה: למאי הילכתא לעכב. דהא לא כתיבן וכפילן ביה ואיכטריך לאקשווי: פשיטא. גרסינן גבי פר יוה"כ: לעכב. שיהו כל המתנות מעכבות: חוקה כתיב. בסוף פרשת אחרי מות והיתה זאת לכם לחוקת עולם וגו': לרבי יהודה. צפ' הוילאו לו (יומא 77 ס.): לאמר דברים הנעשין בצגדי לבן מצפנים. מתנות וקטרת שעל בין הצדים: הקדים מעשה לחזירו לא עשה ולא כלום. לחוקה עלייהו כתיב: אצל דברים הנעשין בצגדי לבן מבחוץ. כגון מתנות פר ושעיר שעל הפרכת: הקדים שעיר לפר מה שעשה עשוי. לחוקה לאו עלייהו כתיב והתם מפרש טעמייהו: אימא מדכסדרן לא מעכבי. אלמא חוקה לאו עלייהו קיימא מנין הזאות גופייהו נמי לא ליעכב אם חסר מהן: קמ"ל. היקשא דהכא: ומי מליית אמרת הכי. דלר' יהודה עיכוזא מהכא יליף: וכלה מכפר. קרא יתירא הוא דלא הוא ליה למיכתב אללא והקריב את השעיר החי: אם כיפר. כפרה המעכבת צשאר מקומות כגון מתנת דמים מתן שבע ומתן ד': כילה. אע"פ שלא שפך שירים ליסוד מזבח חילון: מפני מה לא נדרש. המקרא כסדר מכתבו ונאמר אם כילה הכל אפילו שפיכת שירים כיפר: ואם לא כילה לא כיפר. והכי מפרש בסדר יומא דשיריים מעכבין איכא זינייהו אלמא עיכוז לר' יהודה מהכא נפקא: לא נלכא. האי דמקיץ פר יוה"כ לפר העלם דבר ולפר כהן משוח: אללא לאת צדס וטבילה. דצפר כהן משוח כתיב וטבל הכהן את אלצעו צדס ואי קשיא בהאי (כ"ט)

תוספות מתן ארבע נמי כתיבן וכפילן אמר רבי ירמיה לא נצרכה כו'. תימה כיון דבכתיבן וכפילן תליא מילתא אמאי תלי רבי טעמא דברייתא במה שמעכבות בכל מקום ויש לומר דלא תימא דנילף מתן ארבע ממתן שבע וא"ת מתן שתיים לכל הפחות כתיבן וכפילן ואפילו לר"ש ואם כן נילף אינך שתיים מינייהו (תוספת) נראה לי דאחת דכתיבה בעלמא ומינה לא נילף ומן השניה דכתיבה לא נילף השתיים הנוספות דתרתני מחדא לא ילפינן ע"כ: לא נצרכה אלא לר"ש דתניא כו'. פירש בקונטרס דר"ש אית ליה יש אם למקרא וכן ודאי שמעינן ליה בפ"ק דסנהדרין (דף ד.). גבי בסכת בסכת והא דשמעינן בפ"ק דקדושין (דף יח.): דדריש תרוייהו יש אם למקרא ולמסורת גבי בבגדו בה משום דהתם אפשר לקיים שניהם אבל כאן אי אפשר לדרוש שניהם אבל לר"ע קשה דלא דריש התם

תרוייהו ובפי כל שעה (פסחים דף לו.) גבי על לחם עוני דריש מקרא ומסורת ובפי לולב הגזול (סוכה דף לד:) תנן נמי ר"ע אומר כשם שלולב אחד ואתרוג אחד כו' ודריש בגמ' לולב אחד מדכתיב כפת וי"ל דנהי דר"ע ס"ל מקרא (ומסורת) עיקר מ"מ לדרשא פורתא דרשינן ליה למסורת ומיהו קשה מר"ש דהכא סבירא ליה יש אם למקרא ובסוף כיצד צולין (פסחים דף פו:) גבי בבית אחד יאכל קסבר יש אם למסורת וההיא דיותן דומיא דכי יתן ועובד דומיא דעבד ישמע ישמיע ולא תשא ולא תשיא אומר ר"ת דבהנהו כ"ע מודו שהמקרא והמסורת שניהם משמעותם א' ולא שייכי לפלוגתא (בין מקרא למסורת דשניהם משמעות אחד ולא שייכי לפלוגתא) דמקרא ומסורת: **למטה** הוא אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש. וא"ת כיון דהוקשו בזו ובזו גבי הזאות נמי א"כ ניבעי ארביסר וי"ל דלא דמי דמתן ד' אשכחן אבל הזאות ארביסר לא אשכחן בשום מקום (תוספת) ועוד י"ל דקרנות טובא נמי משמע ואם נאמר ארבע אין זה סתירת הפסוק אבל גבי הזאות כתיב והזה שבע ולא יותר: **לסמיכה** ושירי הדם. בפי איזהו מקומן (לקמן דף נב.) דריש מדכתיב הפר [לימד] על פר יוה"כ שטעון מתן דמים ליסוד ותימה להווא תנא סמיכה מנא ליה וי"ל דבתורת כהנים דריש מדכתיב וסמך על ראש הפר לרבית פר יוה"כ לסמיכה: ואפי' נפקא ליה להווא תנא מהיקשא דהכא יותרת ושתי הכליות אע"ג דלא מעכבי כפרה מ"מ שירים לא נפקי דגריעי כדאמר בסוף השוחט והמעלה (לקמן דף קיא.) דאימורים תחילת עבודה ושיריים סוף עבודה: **אשר** לא דריש. לעיל פירשתי בריש פ"ב (דף יח: ד"ה ואידך:) אביי אמר לרבי יהודה נמי איצטריך. תימה הא שמעינן ליה לרבי יהודה דשיריים הפנימים מעכבי לחד אמורא בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נב:) ובפרק הוציאו לו (יומא דף ס:) והך ברייתא קתני ונסלח אע"פ שלא נתן שיריים על כרחין דלא כוותיה וכיון דשיריים מעכבין כל שכן מתן ארבע וכי תימא דהני מילי בשיריים דיוה"כ דגלי קרא וכלה מכפר לא משמע הכי כדפרישית מדלא קאמר מחלוקת בשיריים של יוה"כ אלא מפליג בין פנימים לחיצונים ובשום מקום לא מצינו שמחלק בפנימים ועוד קשה הא דקאמר לעיל סד"א הני מילי עבודה דמעכבא כפרה כו' הא על כרחין שיריים לרבי יהודה מעכבי כפרה ונראה דהך סוגיא אתא כריב"ל דאמר משמעות דורשין איכא בינייהו ולית ליה לר' יהודה שיריים מעכבין ור' יוחנן דאית ליה לר' יהודה שיריים מעכבי איצטריך וכן יעשה לסמיכה לבד: **אמר** רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא לרבי יהודה. כאביי ס"ל דלר' ירמיה לעיל לא מיתוקמא כר' יהודה דר' יהודה דריש כן יעשה לסמיכה ושיריים והך ברייתא מוקמא ליה למתן ארבע: **לא** נצרכה אלא לאת בדם ובטבילה. פי' בקונטרס דלא כתיב בדם בפר העלם אלא בפר כהן משיח כתיב וילפינן מיניה פר יוה"כ

(תוספות)

בהאי

דאיתקש

יוה"כ

אמין שבאצבע בדם שיהא בדם שיעור טבילה מעיקרא וטבל ולא מספג ואיצטריך למכתב בדם דאי כתב רחמנא וטבל הוה אמינא אעייג דליכא שיעור טבילה מעיקרא כתב רחמנא בדם ואי כתב רחמנא בדם ה"א אפי' מספג כתב רחמנא וטבל מזבח קטרת סמים למה לי שאם לא נתחנך המזבח בקטורת הסמים לא היה מזה תניא כוותיה דרב פפא ועשה כאשר עשה מה ת"ל לפר לרבות פר יום הכפורים לכל מה שאמור בענין דברי רבי א"ר ישמעאל ק"ו ומה במקום שלא הושוה קרבן לקרבן הושוה מעשים למעשים מקום שהושוה קרבן לקרבן אינו דין שישוה מעשה למעשה אלא מה ת"ל לפר זה פר העלם דבר של צבור לפר זה פר כהן משיח אמר מר ומה במקום שלא הושוה קרבן לקרבן מאי לא הושוה קרבן לקרבן אילימא פר יוה"כ ושעיר יום הכפורים איכא למיפרך מה להנך שכן נכנס דמם לפניי ולפנים אלא פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים איכא למיפרך מה להנך שכן מכפרין על עבירות מצוה ידועה אלא פר העלם דבר של צבור ושעיר של יום הכפורים והכי קאמר ומה במקום שלא הושוו קרבן לקרבן דהאי פר והאי שעיר הושוו מעשים למעשים למאי דכתב בהו מקום שהושוה קרבן לקרבן דהאי פר והאי פר אינו דין

רפ"י קרא פר יום הכפורים לפר העלם הוא דאיתקש דזדידיה קא מיסתעי קרא וזפר העלם לא כתיב את בדם וטבילה הא אמרן כאשר עשה לפר זה פר כהן משיח אלמא לפר כהן משיח נמי איתקוש וזפר יום הכפורים לא כתיב את ולא כתיב טבילה ולא כתיב בדם דהכי כתיב ולקח מדם הפר באצבעו ואקשני' להאי ללמד הימנו הילכות ריבוייא של את והילכות בדם וטבילה כדמפרש: ולהכשר אמין. תמן תנינן (חולין נה:) היא האם היא טרפחת היא שלפוחית וכל שלפוחית היא ווקיא"ה כעין אותה של דג כדאמרינן במסכת ע"ז ב' שלפוחה גבי עוברי דגים ואם של בהמה כולה עשויה אצבעות תקובת מורי: את להכשיר אמין

שְׂבֻלֵי צֶדֶק. שֶׁאֵם עֲלֵתָהּ לֹא אֵם בְּאֲצֵב שְׁקוּרִין וּשְׂיֵאֵ"ה כְּמוֹ נִיטְלָה הָאֵם דְּאֵלֹהֵי
טְרִיפּוֹת (חֻלִּין ד' נד.) לֹא הוּיָא חֲלִינָה דְאִיתְרַבֵּי מֵאֵת אֲצֵבֵי אֵת הַטֶּפֶל לְאֲצֵבֵי:
בְּדָם שִׂיחָא בְּדָם שִׂיעוֹר טְבִילָה מְעִיקְרָא גְרַסִּינָן. מִשְׁעַת קְבֵלָה רֵאשׁוֹנָה לְמַעוּטֵי
קְבֵל פַּחוֹת מְכַדֵּי טְבִילָה בְּכָלֵי זֶה וּפַחוֹת מְכַדֵּי טְבִילָה בְּכָלֵי זֶה וְעִירְבָן וְהָכִי מִפְרָשׁ
לֵה בְּמִנְחוֹת (דף 97 ז:) וְלִקְמֹן בְּפִרְקָא דֵם חֲטָאֵת (דף 97 ג:) וְיִלְיָף מִבְּדָם מְדַקְרִינָן וְטַבֵּל
בְּדָם וְלֹא קְרִינָן בְּדָם מִשְׁמַע בְּדָם שֶׁהִיָּה כְּבָר מִשְׁעָה רֵאשׁוֹנָה: מִסְפָּגָה. מִקְנָח בְּדוֹפְנֵי
הַכְּלֵי כֵן שְׁמַעְתִּי בְּמִנְחוֹת: הָכִי גְרַסִּינָן הוּא אֲמִינָא אֲף עַל גַּב דְּלִיכָא שִׂיעוֹר
טְבִילָה מְעִיקְרָא. אֲלֹא שִׂיחָא בּוֹ עַכְשָׁיו: אֲפִילוּ מִסְפָּגָה. דְּאֲשִׁיעוֹרָא בְּעֵלְמָא הוּא
דְּקַפִּיד קְרָא: מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסְּמִים לְמָה לִּי. הַשְּׁתָא דְדִרְשָׁת אֲשֶׁר בְּאֵהֶל מוֹעֵד עַל
כָּל הָאֲמוֹר כּו' מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסְּמִים מֵאִי דִרְשָׁת בִּיה דֵּהֲאִי יִתִּירָא דֵּהֲאִי כְּתִיב אֲשֶׁר
לְפָנֵי ה': שֶׁאֵם לֹא נִתְחַנֵּךְ כּו'. אֵם אִירַע פֶּר הָעֵלֶם בְּעוֹד הַמִּזְבַּח חֲדָשׁ שְׁלֹא הִקְטִירוּ
עֲלָיו קְטֹרֶת מֵעוֹלָם: תְּנִיָא כּוֹתִיבָה דְרַב פַּפָּא. דֵּהִיקָשָׁא לֵאֵת בְּדָם וְטְבִילָה אֵתָא:
לְכָל הָאֲמוֹר בְּעִינָן. הַכֵּל בְּכָלֵל אֵת בְּדָם וְטְבִילָה: קֵל וְחוֹמֵר. כְּלוֹמֵר אִין אֲרִיךְ
לְהַבִּיא פֶּר יוֹם הַכְּפוּרִים לְכַאֵן דְּמִקְל וְחוֹמֵר נִפְקָא שְׂכָל דִּרְכֵי פֶּר הָעֵלֶם בּוֹ: וְמָה
בְּמִקּוֹם שְׁלֹא הוֹשׁוּהָ קְרַבָּן לְקְרַבָּן. שְׂאִין הַבְּהֵמוֹת מִמִּין אֶחָד וְלִקְמֹן מִפְרָשׁ מֵאִי
הִיָּא: הוֹשׁוּ מַעֲשִׂים לְמַעֲשִׂים. מַעֲשָׂה עֲבוֹדוֹתֵיהֶן שׁוֹיֵן שֶׁל זֶה לְשֶׁל זֶה: מִקּוֹם
שֶׁהָשׂוּהָ קְרַבָּן לְקְרַבָּן. כְּגוֹן פֶּר יוֹם הַכְּפוּרִים וּפֶר הָעֵלֶם שְׁשֵׁנִיָּהּ מִיֵּן אֶחָד אִינוּ דִּין
שִׂיחָא עֲבוֹדוֹתֵיהֶן שׁוֹת לְעֲבוֹדוֹת שֶׁהֲאֲרִיךְ הַכְּתוּב לְשֵׁנִיָּהּ כְּגוֹן הַזְּאוֹת שְׂבֵהִיכָל
וְשִׁבְמִזְבַּח יֵהוּ מַעֲשֵׂי עֲבוֹדוֹתֵיהֶן שׁוֹיֵן לֵאֵת בְּדָם וְטְבִילָה: אֲלֹא מָה תְּלַמּוּד לּוֹמֵר
לְפָר זֶה פֶּר הָעֵלֶם. וְלִקְמֹן פְּרִיךְ מֵאִי קְאָמֵר הָאֵ קְרָא בְּדִידִיָּה קְאִי: לְפָר. כֹּאֲשֶׁר
עָשָׂה לְפָר זֶה פֶּר כֶּהֵן מִשִּׁיחַ בֹּא לְהַקִּישׁוֹ לְזֶה לְפִוסְלוֹ בְּחִיסוֹר מִתְּנֹת כְּדִפְרִישִׁית
לְעִיל דְּבִפֶּר כֶּהֵן מִשִּׁיחַ לֹא נִכְפְּלוּ וְאֲרִיךְ לְלַמּוּד מִזֶּה: אִילִימָא דְּפֶר וְשִׁעִיר שֶׁל יוֹם
הַכְּפוּרִים. שְׁלֹא הוֹשׁוּ הַבְּהֵמוֹת שְׂזֶה פֶּר וְזֶה שִׁעִיר הוֹשׁוּ מַעֲשִׂים שֶׁל זֶה לְמַעֲשִׂים
שֶׁל זֶה שְׂכָל עֲבוֹדוֹתֵיהֶן שׁוֹת מִקּוֹם שֶׁהוֹשׁוּ קְרַבָּן לְקְרַבָּן כְּגוֹן פֶּר כֶּהֵן מִשִּׁיחַ וּפֶר
יוֹה"כ דְּשֵׁנִיָּהּ מִיֵּן אֶחָד אִינוּ דִּין כּו': מָה לְפָר וְשִׁעִיר שֶׁל יוֹה"כ. דִּין הוּא שִׁיּוֹשׁוּ
מַעֲשָׂה עֲבוֹדוֹתֵיהֶן שֶׁהֲרִי נִכְנָס דֵם שְׁנִיָּהּ לְפָנֵי וּלְפָנֵים וְאִין חִילּוֹק בִּינֵיהֶם תֹּאמֵר
שִׁיּוֹשׁוּ פֶּר הָעֵלֶם וּפֶר יוֹם הַכְּפוּרִים בְּעֲבוֹדוֹת הָאֲמוֹרוֹת בֵּהֵן שְׁלֹא הוֹשׁוּ בְּכִנְיָסָה

לפני ולפנים קָזָה נכנס וזה לא נכנס: אלא פר העלם ושעירי עבודת כוכבים. שהקשו מעשיהם לאמרו לעיל החטאת לרבות שעירי עבודת כוכבים ואף על פי שלא הקשו קרבן לקרבן דהאי פר והאי שעיר: שכן שניהם מכפרין על עבירות מלוא ידועה. לפיכך הקשו מעשיהם תאמר שיקשו מעשה פר העלם ומעשה פר יום הכפורים שכן לא הקשו בכפרתן קָזָה מכפר על עבירת מלוא שאינה ידועה וזה מכפר על ידועה כדלמא בסבועות (דף ק"ג). על שיש בה ידיעה בתחילה ואין בה ידיעה לבסוף שכשנטמא ידע שנטמא ונעלמה ממנו טומאה ונכנס למקדש וקוב לא נודעה לו כניסתו שעיר הנעשה בפנים על ישראל ופר על כהנים תולה עד שיוודע לו ויביא בעולה ויורד: (ק"ט)

תוספות קרא וקשה לרבינו תם דאמר בשמעתא דאיצטריך לפר זה פר העלם דבר לאגמורי יותרת הכבד ושתי הכליות לשעירי עבודת כוכבים דלא ליהוי דבר הבא מן ההיקש חוזר ומלמד בהיקש ואי איתקש כל הנהו דכתיבי בהאי קרא אהדדי אם כן שעירי עבודת כוכבים גופיהו דדרשינן מהחטאת נילף מפר כהן משיח גופיה דמפורשים בגופיה יותרת הכבד ושתי כליות וגם תרווייהו שעירי עבודת כוכבים וכהן משיח דכתיבי בהאי קרא מריבויא וכן בפרק איזהו מקומן (לקמן דף מט:) דאיצטריך כאשר יורם למילף יותרת בשעירי עבודת כוכבים שלא תאמר דפר העלם הוי דבר הבא מן ההיקש וכן נמי אמרינן בשמעתין סד"א הני מילי הזאות דכתיבי בגופיה אבל יותרת ושתי הכליות דלא כתיבן בגופיה אימא לא ואי הוקשו לפר כהן משיח הא כתיבי בגופיה כמו בפר יום הכפורים בדם ובטבילה כן פיי רבינו יצחק ברי' אברהם זצ"ל ומיהו יש ליישב לפירוש הקונטרס דלא דמי דפשטא דקרא ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת מקיש פר ראשון לפר אחרון דהיינו פר יום הכפורים לפר כהן משיח אבל לפר החטאת דמוקמה בפר כהן משיח ובשעירי עבודת כוכבים אין נחשב היקש כלל ומיהו קשה את בדם וטבילה בשעירי עבודת כוכבים מנין דמפר העלם לא הוי כמאן דכתיב בגופיה כמו ביותרת דבסמוך הניחא לרבי ישמעאל אלא לרבי דדריש לפר זה פר יוה"כ מנא ליה דבשלמא יותרת לא קשיא דנפקא ליה מכאשר יורם כדאיתא בפ' איזהו מקומן (גי'ז שם) דאייתר בפר כהן משיח למיהוי כמאן דכתיב בגופיה דפר העלם אבל בדם וטבילה לא שייך ביה ונראה לר"ת דלא איתקוש כולהו אהדדי אלא כולהו איתקש לפר העלם ופר העלם הוקש לפר כהן משיח ובפר העלם דלא כתיב ביה בדם הא כתיב ביה וטבל אצבעו מן הדם דמשמע שפיר שיהא בו שיעור טבילה מעיקרא כמו בדם והא דנקט בדם לפי שהוא תחילה בפרשה בפר כהן משיח וכי תימא הא איצטריך להא דמסקינן בפ"ק דמנחות (דף

ז:) ולקמן בפרק דם חטאת (דף צג:) מן הדם שבענין לא מוטבל בדם דריש אלא מן והזה מן הדם באצבעו דכתיב בפר כהן משיח בתר וטבל תדע דהא מפרש למעוטי משיריים שבאצבע שלא יזה פעם שניה ומה ענין זה גבי וטבל ואם תאמר ובחטאות החיצונות מנא לן את בדם וטבילה הלא אפילו פנימי מפנימי לא יליף אלא בהיקש ובפ"ק דמנחות (דף ז:) משמע דאיתיה בכל חטאות דקאמר דקומץ אינו קדוש לחצאין משום דילפינן מדם כל שכן דאית לן למילף דם מדם ולפי רבינו תם ניחא דבחטאות החיצונות כתיב מן הדם דהוי כמו בדם וכתוב בהו ולקח דדרשינן שיעור לקיחה כי היכי דדרשינן וטבל שיעור טבילה ואת להכשיר אמין שבאצבע ילפינן מקל וחומר חיצונות מפנימיות ומיהו צריך לדקדק מכל מקום היכי ילפינן קומץ מדם דאפילו דם מדם לא יליף: (תוספת) וקשה דבפר העלם לא כתיב את וא"כ להכשיר אמין מנא ליה בפר יום הכפורים ובמסורת כתב קדמאה לא את תניינא לא כתב את וכן כתב רבינו סעדיה בקרא דמן הדם לא כתיב את: **לאת** בדם וטבילה. הוה מצי למימר נמי לאהל מועד לכדאמרן לעיל שאם נפחתה תקרה כו' ולקטורת סמים לכדאמר בסמוך שאם לא נתחנך המזבח כו': **תניא** כוותיה דרב פפא כו'. משמע ליה דהא דקתני בברייתא לכל מה שאמור בענין דלאת בדם וטבילה קאמר דאי לא אתיא אלא לעכב לא הוה ליה למימר לכל מה שאמור בענין וליותרת ושתי הכליות ליכא למימר דהא בעבודת דם הוקשו ולשירים נמי לא קאמר דרבי נפקא ליה מקרא אחרינא לקמן בפרק איזהו מקומן (דף נב.) ועוד ק"ו דרבי ישמעאל ומה במקום שלא הושוו לא שייך אלא גבי את בדם וטבילה: **ומה** במקום שלא הושוה קרבן לקרבן כו'. ולקמן בפרק איזהו מקומן (גם זה שם) יליף רבי ישמעאל מתן דם ליסוד בפר יום הכפורים מקל וחומר ומה אם מי שאין נכנס דמו לפנים חובה טעון יסוד ההוא ק"ו לא הוה מצי למימר הכא משום את דהוי קולא להכשיר אמין שבאצבע והאי ק"ו דהכא לא מצי למימר התם דלא ילפינן מהאי ק"ו דבר חדש ליתן האמור של זה בזה דהא חזינן דחלוקין בכמה דברים ולא ילפינן מהאי דינא אלא דלמאי דכתב בהו צריך שיהא זה כזה דבאותו ענין שיעשה הזאות של זה יעשה הזאות של זה והיינו לאת בדם וטבילה תדע מדלא פליג רבי ישמעאל אלפר זה פר כהן משיח לעכב דלמה לי תיפוק לי מהאי קל וחומר ומה במקום שלא הושוה קרבן לקרבן בפר העלם ושעירי עבודת כוכבים הושוו מעשים למעשים דמעכבי מקום שהושוה קרבן לקרבן לא כל שכן דמעכבי ומיהו יש לדחות דמה להנדן שכן הושוו בציבור: (תוספות)

שהושוו מעשים למעשים ואתא ליה פר יוה"כ (נמי) לאת בדם וטבילה מפר כהן משיח ואתי ליה שעיר יוה"כ משעירי עבודת כוכבים מק"ו וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו אמר רב פפא קסבר תנא דבי רבי ישמעאל דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו לפר זה פר העלם דבר של צבור הא בציבור גופיה כתיב אמר רב פפא משום דבעי אגמורי פר העלם דבר של צבור ביותרת ושתי כליות לשעירי עבודת כוכבים ופר העלם דבר של צבור בגופיה לא כתיב בהיקשא אתי איצטריך לפר למיהוי כמאן דכתיב ביה בגופיה ולא ליהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש תניא כוותיה דרב פפא ועשה כאשר עשה מה ת"ל לפר לפי שנאמר [\[במדבר טו-כה\]](#) והם הביאו את קרבנם אשה לה' וגו' חטאתם אלו שעירי עבודת כוכבים שגגתם זה פר העלם דבר של צבור חטאתם על שגגתם אמרה תורה חטאתם הרי היא לך כשגגתם שגגתם מהיכן למדת לא בהיקשא וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש ת"ל לפר זה פר העלם דבר של צבור לפר זה פר כהן משיח אמר מר חטאתם אלו שעירי עבודת כוכבים תיפוק ליה מקרא קמא דאמר מר החטאת לרבות שעירי עבודת כוכבים אמר רב פפא איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי הזאות דכתיבן בגופיה

כ"י הושוו מעשים למעשים למאי דכתיב בהו. שפירש הכתוב בהזאות הכתובות בהן לא שניה את זו מזו אלו על הפרכת ואלו על הפרכת אלו על הקרנות ואלו על הקרנות אלו באצבע ואלו באצבע ואע"ג דלא כתיב ביה בשעיר את בדם וטבילה אין זה שנוי דאיכא למימר לא פירש את הכל דהא צמח דפריש לא שני ואם זה נכנס לפניו וזה לא נכנס לפניו וזה טעון שמונה הזאות וזה טעון שבע מיהו למאי דכתיב בהו לא שניה אם ריבה עבודות בזה יותר מזה מכל מקום מעשה עבודות שהאריך לשניהם לא שניה: מקום שהשווה קרבן לקרבן דהאי פר והאי פר אינו דין. שיושו מעשה עבודות השוות בשניהן כגון הזאות דפרכת ושל מזבח הזהב: ה"ג ואתא ליה פר יוה"כ לאת בדם וטבילה מפר משית. בהאי ק"ו כדאמרן: ואתי ליה שעיר יוה"כ נמי. לאת בדם וטבילה משעירי עבודת כוכבים

ב'ק"ו מה במקום שלא הושווה קרבן לקרבן דפר העלם ופעיר של יוה"כ הושוו מעשים המפורשים בשניהם שלא שינה צפי' עבודות השוות בהם כגון הזאות דהיכל מקום שהושווה קרבן לקרבן כגון פעיר יוה"כ ופעירי עבודת כוכבים אינו דין שיושוו מעשים למעשים וילמד סתום מן המפורש פעיר של יוה"כ מפעירי עבודת כוכבים: וכי דבר הלמד בהיקש. כגון פעירי עבודת כוכבים לא למדנו בהן את צדס וטבילה אלא בהיקשא שהוקשו לפר כהן משיח וחוזרין ומלמדין את צדס וטבילה על פעיר יוה"כ כדאמר בק"ו: אמר רב פפא. האי לפר דמוקי רבי ישמעאל צפר העלם משום דלקמן בעינן אגמורי פר העלם ביותרת הכבד ושתי הכליות לפעירי עבודת כוכבים בהיקשא דחטאתם על שגגתם ופר העלם דבר בגופיה לא כתיב יותרת ושתי כליות אלא ואת כל חלבו יקריב ממנו ובהיקשא (להאי קרא) גמר להו מפר כהן משיח דכתיבי ביה להכי אינטריך לפר יתירה לפר העלם לכפול בהיקשא שנייה דהא בלאו הכי איתקש דהאי קרא ביה קאי וכתיב כאשר עשה לפר זה פר כהן משיח וחזר וכפל ועשה לפר זה פר העלם לכפול בהיקשו ללמד ממנו יותרת ליהוי האי היקש שני במקום כתיבה בגופו ללא ניהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקשא דקיימא לן לקמן באיזהו מקומן (דף מט:): דאין למדין בקדשים למד בהיקשא מן הלמד בהיקש: והם הביאו את קרבנם וגו'. בפרשת קרבנות עבודת כוכבים כתיב בשלח לך ומקרא יתירא הוא לדקשא דמה לו לכתוב זאת ונסלח להם כי שגגה היא והם הביאו את קרבנם לכתוב ונסלח להם ונסתוק אלא משום דבעי לאקושי פעירי עבודת כוכבים דמשתעי ביה קרא לפר העלם להקטרת אימורים כדכתיב קרבנם אשה לה' היינו אימוריהם ואקיש חטאתם לשגגה: חטאתם אלו פעירי עבודת כוכבים. דעלייהו קאי: שגגתם זה פר העלם. דכתיב ביה (ויקרא ד) ואם כל עדת ישראל ישגו אמרה תורה חטאת דעבודת כוכבי' זו הרי היא כשאר שגגתם דשאר עבירות לענין אישים: ושגגתם מהיכן למד. הקטרת האישים שלה לא בהיקש מפר כהן משיח בתמיה והיאך חוזר ולמד בהיקש ת"ל ועשה לפר זה פר העלם חזר וכפל בהיקשן כדאמרן לעיל למיהוי כמאן דכתיב בגופו: תיפוק ליה. יותרת הכבד לפעירי עבודת כוכבים: מקרא קמא. דאקשינן לעיל לפר העלם: דאמר מר החטאת אלו פעירי עבודת

כוכבים. למה לי תו הך דחטאתם על סגגתם: סד"א הני מילי. לאיתרבו סעירי
עבודת כוכבים לדין פר העלם להזאות דכתיבן בגופיה בהדיא אבל ליותרת וכליות
לח: (רס"ז)

תוספות הושוו מעשים למעשים למאי דכתיב בהו. פי' בקונטרס מה שפירש
הכתוב בהזאות הכתובות בהן לא שינה את זו מזו אלו [ואלו] על הפרכת ואלו
[ואלו] על הקרנות ואלו [ואלו] באצבעות ואע"ג דלא כתיב בשעיר את בדם
וטבילה אין זה שינוי דאיכא למימר לא פירש הכל דהא במאי דפירש לא שני
ואם זה נכנס לפניו וזה לא נכנס וזה טעון שמונה הזאות וזה טעון שבע מיהו
למאי דכתיב בהו לא שני ואם ריבה עבודות בזה יותר מבזה מ"מ מעשה עבודות
שהצריך לשניהם לא שינה והגיה רבינו שמואל דכל זה לא יתכן דא"כ למה לנו
ללמוד פר יוה"כ (הא) משעיר יוה"כ [הא] מההוא טעמא דנפיק שעיר ליפוק פר
ותו מאי האי דאמרינן לקמן ואתא ליה שעיר יוה"כ מה צריך תו בהאי ק"ו הרי
כבר למד מפר העלם וגם לא הוזכר בברייתא דלעיל שנצטרך ללומדו אלא הכי
פירושו ומה במקום שלא הושוו קרבן לקרבן דהאי פר העלם והאי שעיר יוה"כ
דשני מיני בהמות הן אפילו הכי הושוו מעשים למעשים לאת בדם וטבילה למאי
דכתיב בהו כלומר אותן עבודות שכתובות בהן אע"פ שאינן שוות בחשבון
דבשעיר יש לפני ולפנים ובהיכל אחת למעלה ושבע למטה מיהו לאת בדם
וטבילה הושוו כדיליף לקמן שעיר יוה"כ משעירי עבודת כוכבים בק"ו מקום
שהושוו קרבן לקרבן דהאי פר והאי פר כו' וקיימא לן באיזהו מקומן (לקמן דף
נ:) דדבר הלמד בקל וחומר חוזר ומלמד בק"ו והיינו דמפרש לקמיה ואתא ליה
שעיר יוה"כ משעירי עבודת כוכבים כלומר וכבר אתא ליה שעיר יוה"כ ויכול
ללמד על פר יוה"כ כדאמרינן עד כאן לשונו: וקשיא היכי אתי שעיר יוה"כ
משעירי עבודת כוכבים ופר העלם מה להנך שכן מכפרין על מצוה ידועה ועוד
שכתוב בספרים מפר יוה"כ ושעירי עבודת כוכבים ועל זה קשה היכי אתי בק"ו
ראשון פר יוה"כ משעיר יוה"כ לאת בדם וטבילה הלא שעיר יוה"כ גופיה לא
קמה לו לאת בדם וטבילה בק"ו אחרון אלא מפר יוה"כ והוא גופיה מנא ליה
ונראה לפרש ק"ו ראשון כמו רש"י ומה במקום שלא הושוו קרבן לקרבן פר
העלם ושעיר יוה"כ הושוו מעשים למעשים למאי דכתיב בהו השתא לא קאמר
דהושוו לאת בדם וטבילה דאכתי לא קמה לו בשעיר יוה"כ אלא הושוו ששניהם
על הפרכת ועל מזבח הזהב מקום שהושוו קרבן לקרבן אינו דין שיושוו למאי
דכתיב בהו אפילו לאת בדם וטבילה וכן הוי ק"ו דשעיר יוה"כ וצריך לדקדק אי
שייך למימר דיו בהאי ק"ו דמה בפר העלם לא הוי את בדם וטבילה אלא בשבע
הזאות אף פר יוה"כ כן אבל הזאה שמינית לא ולהאי פירושא אתי שפיר דרבי
חולק על קל וחומר זה שאינו פשוט דתחילת דינו דפר העלם דבר ושעיר יוה"כ

בק"ו ראשון דהושוו מעשים למעשים לא הוי מאת בדם וטבילה ולא תיקשי לרבי
שעיר יוה"כ מנא ליה את בדם וטבילה כיון דלית ליה האי קל וחומר כיון דלרבי
כתיב לפר [למידרש ביה] פר יוה"כ לאת בדם וטבילה א"כ אתיא ליה שעיר יוה"כ
בק"ו גמור מפר יוה"כ ושעירי עבודת כוכבים דלא הושווה קרבן לקרבן והושוו
מעשים למעשים לאת בדם וטבילה כל שכן שעירי (עבודת כוכבים ושעירי) יוה"כ
ע"כ. ברו"ך: **ואתא** ליה פר של יום הכפורים לאת בדם וטבילה מפר העלם של
צבור. בקונטרס גריס מפר כהן משיח כי היכי דלא ליהוי למד מלמד: **ואתא** ליה
שעיר של יוה"כ משעירי עבודת כוכבים מק"ו. ואם תאמר רבי דלית ליה האי
ק"ו מהיכא יליף ליה וכי תימא משום דאיתקש פר ושעיר של יוה"כ אהדדי
דבקרא לא אשכחן הך היקשא ותו דא"כ לר' ישמעאל נמי תיפוק לי מהיקשא
דהכא ותו מנא ליה הכא ובאיזהו מקומן (לקמן ד' נ). לר' ישמעאל דדבר הלמד
בהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר אימא איפכא דדבר הלמד בקל וחומר חוזר
ומלמד בהיקשא דפר של יום הכפורים דאתי בק"ו מפר כהן משיח חוזר ומלמד
על שעיר בהיקש ובפרק איזהו מקומן (גם זה שם:) משמע דקודם יש לנו לומר
דדבר הלמד בקל וחומר חוזר ומלמד בהיקש ממה שנאמר דבר הלמד בהיקש
חוזר ומלמד בקל וחומר שעיר של יום הכפורים משעירי עבודת כוכבים דלעיל
דרשינן החטאת אלו שעירי עבודת כוכבים אבל שעיר של יום הכפורים לא אתיא
מהחטאת כי היכי דלא מוקמי ליה בשעירי רגלים כדאמר לעיל: (תוספות)

ב - **מא** **דף**

אבל יותרת ושתי כליות דלא כתיבן בגופיה אימא לא קא משמע לן: אמר
ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא והא תנא פר יוה"כ לכל מה שאמר
בענין קאמר תנאי היא תנא דבי רב מרבי הכי תנא דבי רבי ישמעאל לא
מרבי הכי תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה נאמרו יותרת ושתי כליות בפר
כהן משיח ולא נאמרו בפר העלם דבר של צבור משל למלך בשר ודם
שזעם על אוהבו ומיעט בסרחונו מפני חיבתו ותנא דבי רבי ישמעאל מפני
מה נאמרה [\[ויקרא ד-ו\]](#) פרוכת הקדש בפר כהן משיח ולא נאמר בפר העלם
דבר של צבור משל למלך בשר ודם שסרחה עליו מדינה אם מיעוטה
סרחה פמליא שלו מתקיימת אם רובה סרחה אין פמליא שלו מתקיימת:

לפיכך אם נתן כולן כתיקנן כו': תנן התם פיגל בקומץ ולא בלבונה בלבונה ולא בקומץ רבי מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר א"ר שמעון בן לקיש לא תימא טעמא דר' מאיר דקסבר מפגלין בחצי מתיר אלא הכא במאי עסקינן כגון שנתן את הקומץ במחשבה והלבונה בשתיקה קסבר כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה ממאי מדקתני לפיכך אם נתן כולן כתיקנן ואחת שלא כתיקנה פסול ואין בו כרת הא אחת שלא כתיקנה וכולן כתיקנן פיגול מני אילימא רבנן הא אמרי רבנן אין מפגלין בחצי מתיר אלא רבי מאיר ואי טעמא דרבי מאיר משום דמפגלין בחצי מתיר הוא אפילו כדקתני נמי לאו משום דקסבר כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה אמר רבי שמואל בר יצחק לעולם רבנן היא ומאי כתיקנן כתיקנן לפיגול והא מדקתני לפיכך אם נתן כולן כתיקנן ואחת שלא כתיקנן פסול ואין בו כרת מכלל דתיקנה להכשירה הוא דאתא אמר רבא מאי שלא כתיקנה חוץ למקומו רב אשי אמר שלא לשמו מכלל דכי לא עביד לה חוץ למקומו ושלא לשמו מחייב איידי דתנא רישא פיגול וחייבין עליו כרת תנא נמי סיפא פסול ואין בו כרת: מיתיבי במה דברים אמורים בדמים הניתנין על מזבח החיצון

רש"י קמ"ל. דחטאתם על שגגתם דלענין חטא לה' נמי איתקוש: והא תנא לרבות פר יוה"כ לכל הענין האמר. אלמא כולה מילתא יליף מינה ואפילו עיכובא ואת אמרת לאת בדם וטבילה: תנאי היא תנא דבי רב מרבי הכי. כל ת"ר קרי תנא דבי רב ההיא מתני' קמייתא לא מרבי ליה אללא לאת בדם וטבילה ועיכובא נפקא ליה מחוקה ולרבי יהודה מאס כלה כפר: ותנא דבי רבי ישמעאל. הך תנא בתרא דאמר לכל האמור בענין מתניתין דבי רבי ישמעאל היא שנסנית ונסדרה בצית מדרשו של ר' ישמעאל וסידרו בה תנאים הרבה כמו שסידרו רבי חייה ור' אושעיא: על אוהבו. איבור: מיעט בסרחונו. קינר בדברים: מפני מה נאמרה פרכת הקדש. גרס צפר כהן משית כתיב את פני פרכת הקדש וצפר העדה כתיב את פני הפרכת: פמליא שלו. כניסת חצורת עלתו ומהמסכימים לדעתו אשר דברי סתרו אליהם ואם רובה סרחה אין פמליא שלו קיימת הרי הוא מסולק מחיבתם ומכניסתם במקלת ואין לבו גם כן כבדאשונה ה"נ כיון דרוב איבור [סרחה]

כזיכור אין כאן קדושה: פיגול בקומץ ולא בלבונה. בהקטרת המנחה שני מתירין יש הקומץ והלבונה ואם הקטיר את האחד במחשבת פיגול והאחד בשתיקה: ר"מ אומר פיגול. כדמפרש טעמא לקמן: כגון שנתן את הקומץ במחשבה. תחילה ואחר כך הלבונה בשתיקה וה"ה אם נתן לבונה במחשבה תחילה ואחר כך קומץ בשתיקה וטעמא משום דעל דעת ראשונה עשה ונמצא מפגל בכל המתיר ורבנן סברי על דעת ראשונה לא אמרינן אלא אם כן אמר אף בשני וכל מחשבה דקדשים מוסיף צפה הוא אבל ראשונה בשתיקה ושניה במחשבה דאין כאן אלא מחשבת חזי מתיר [מודה ר"מ] דלא פיגול אלא פסל: מדקתני. מתניתין: לפיכך אם נתן כולן כתקון. וקס"ד היינו שתיקה: ואחת שלא כתקנה. במחשבת חוץ לזמנו: פסול ואין בו כרת. שלא חישב אלא בחזי מתיר דכולן מעכבות בו וכולן מתירות ואין פיגול עד שיפגל בכולן: הא אחת שלא כתיקנה. הראשונה במחשבה והשאר בשתיקה פיגול דאמרינן על דעת הראשונה עשה והוה לי' מחשבה בכוליה מתיר: הא אמרינן אין מפגלין בחזי מתיר. כדקתני בהדיא עד שיפגל בכל המתיר ואפי' ראשונה במחשבה ושניה בשתיקה משמע אלמא לית להו על דעת ראשונה עשה: אפילו כדקתני נמי. ראשונה בשתיקה ואחרונה במחשבה ליהוי פיגול אלמא מדשני ליה בין ראשונה בשתיקה לראשונה במחשבה שמע מינה טעמא משום דעשה על דעת הראשונה הוא: כתיקנה לפיגול. הראשונות במחשבות דחוץ לזמנו ואשמעינן דלא אמרינן על דעת הראשונה עשה: והא מדקתני ואחת שלא כתקנה. ולא קתני כולן כתיקנן חוץ מאחת מהן או ואחת בשתיקה שמע מינה כתקנן דאמר להכשירו הוא דאי במחשבה ולפיגול היכי מקרי לה להך דשתיקה שלא כתיקנה הא לא חשיב בה מידי ולא קילקל מחשבתו ראשונה דניקרייה שלא כתיקנה לפיגול: אמר רבא. לעולם כתקנה לפיגול ורבנן היא ולר"מ לא תשמע מינה מידי ושלא כתקנה דאחרונה נמי שלא כתקנה לפיגול קאמר וכגון שנתנו במחשבת חוץ למקומו המוסיף מידי פיגול: ורב אשי אמר מחשבה שלא לשמו. נמי קרי שלא כתקנה לפיגול דהא חטאת היא ומחשבה שלא לשמו פוסלת בה ומוסיף מידי פיגול: ה"ג מכלל דכי לא עביד לה חוץ למקומו ושלא לשמו מיחייב. מדלא קרי לה תנא פסול אלא בשחישב שלא כתיקנה ואוקימנא בשלא לשמו או חוץ למקומו מכלל

דכי לא עביד לה הכי אלא בשתיקה דחייב כלומר הוי פיגול לחייב על אכילתו כרת אלמא על דעת ראשונה עשה א"כ לאו כרצון מלית לאוקמי: ה"ג איידי דתני רישא פיגול וחייבין עליו כרת תנא סיפא פסול ואין בו כרת. ולא גרסינן אלא כלומר לעולם כתיקנן לפיגול ואלא כתיקנה חוץ למקומו וה"ה נמי דאם נתן בשתיקה לא פיגול והאי דנקט שלא כתיקנה איידי דתנא רישא בחילונות נתן את הראשונה חוץ לזמנה ואת השניה חוץ למקומו פיגול וחייבין עליו כרת ודוקא נקט חוץ למקומו לאשמועינן רבותא דלא אתיא מחשבת חוץ למקומו דשניה ומפקא לה מידי פיגול משום דהוקבע בפיגול ראשונה שמתנה אחת מתרת ומפגל בהן תני נמי סיפא בפנימיות דכה"ג אתיא מחשבה שניה ומפקא ליה מידי פיגול אע"ג דלא כריך למתניה דהא בלאו הכי נמי לא הוה מיקבע: ד"א כו'. בתוספתא דזבחים היא ד"א דמתנה אחת פיגול: דמים. החילונים שמתנה אחת מתרת ומפגלת בהן: (רש"י)

תוספות אבל יותרת ושתי הכליות דלא כתיבן בגופיה אימא לא. תימה הא אמרת לפר מייתי להכי למיהוי כמאן דכתב בגופיה לאגמורי לשעירי עבודת כוכבים ושמא אי לאו הך היקשא דחטאתם על שגגתם לא הוה דרישנא ליה הכי: והא תנא לרבות פר יוה"כ לכל האמור בענין קאמר. פירש בקונטרס אלמא כולה מילתא יליף מיניה ואפילו עיכובא ואת אמרת לאת בדם וטבילה גרידא וקשה לרב פפא דלעיל דלא פי דאתא לעיכובא ומשני תנאי היא וא"ת ולהאי תנא דיליף עיכובא בהיקשא שבע על טהרו ביוה"כ מנא ליה עיכובא דליתנהו בפר העלם ובפר כהן משיח וי"ל דהיא גופיה ילפינן בהיקש מה התם לא חלקת בהזאותיה אף ביוה"כ לא תחלוק (תוספת) ותימה דלעיל הביא הברייתא לסיועיה לרב פפא והשתא פריך מינה ותו מאי פריך על רב פפא דלא מוקי לה לעיכובא אלא עיכובא ביוה"כ מחוקה נפקא או מוכלה מכפר כדפריך לעיל וי"ל דפריך הכי לכל האמור בענין משמע אפי' ליותרת ושתי הכליות משום דכתיב כאשר יורם בפר כהן משיח דאם אינו ענין לגופיה תנהו ענין בפר העלם כדדרשינן בפרק איזהו מקומן (לקמן דף מט:) ודרשינן לפר זה פר של יוה"כ בין לאת בדם וטבילה בין ליותרת ושתי הכליות מחד היקשא הוא הדין לרבי ישמעאל דדריש לפר זה פר העלם ליותרת [ושתי] כליות ולא דריש כאשר יורם דלא צריך אלא חד היקשא דחטאת לרבות שעירי עבודת כוכבים וא"כ חטאתם על שגגתם למה לי וגבי שעירי עבודת כוכבים אמאי מצרכי תרי היקשי ומשני תנאי היא והשתא להאי תנא אתא ליה יותרת ושתי הכליות בפר יוה"כ מדתניא בתורת כהנים כל חלב פר החטאת פר

לרבות פר יום הכפורים ליותרת ושתי הכליות יש לתמוה דבכוליה הש"ס נקיט שעירי עבודת כוכבים בלשון רבים ופר העלם בלשון יחיד דמאי שנא והא מאן דאית ליה בהוריות (דף ה.) שעיר לכל שבט ושבט אית ליה נמי פר לכל שבט ושבט: ממאי מדקתני כו'. בכוליה שמעתא משמע דאע"ג דאין מפגלין בחצי מתיר פסול מיהא הוי ותימה דבפי' תמיד נשחט (פסחים דף סא.) גבי שחט למולים ולערלים כו' ומוקי לה (שם סג.) בשוחט סימן ראשון למולים כו' ור"מ לטעמיה דאמר מפגלין בחצי מתיר משמע התם דלרבנן הוי כשר גמור ויש לומר דהא דפסלי הכא היינו משום דאיכא למיגזר כדאי' בפ"ב דמנחות (דף יד:) דרבנן גזרי קומץ אטו קומץ דמנחת חוטא לבונה אטו לבונה הבאה בבזיכין אבל התם לא שייך למיגזר סימן א' אטו שני סימנין: (תוספות)

א

-

מב

דף

אבל דמים הניתנין על המזבח הפנימי כגון ארבעים ושלוש של יום הכיפורים ואחד עשר של פר כהן משיח ואחד עשר של פר העלם דבר של ציבור פיגל בין בראשונה ובין בשניה ובין בשלישית רבי מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר קתני מיהא פיגל בין בראשונה בין בשניה בין בשלישית ופליג אמר רב יצחק בר אבין הכא במאי עסקינן כגון שפיגל בשחיטה דחד מתיר הוא אי הכי מאי טעמא דרבנן אמר רבא מאן חכמים רבי אליעזר היא דתנן הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב מאחת מהן כזית בחוץ חייב ור' אליעזר פוטר עד שיקריב את כולן והאמר רבא ומודה רבי אליעזר בדמים דתנן רבי אליעזר ור' שמעון אומרים ממקום שפסק משם הוא מתחיל אלא אמר רבא כגון שפיגל בראשונה ושתק בשניה וחזר ופיגל בשלישית מה"ד אי ס"ד על דעת ראשונה הוא מיהדר פיגולי בשלישית למה לי קמ"ל מתקיף לה רב אשי מידי שתק קתני אלא אמר רב אשי הכא במאי עסקינן כגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית מהו דתימא אי ס"ד כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה מהדר פיגולי בכל חדא וחדא למה לי קא משמע לן

רש"י אצל דמים הפנימים כגון ארבעים ושלש של יום הכיפורים. אחת למעלה וצבע למטה על צין הבדים מדם הפר וכנגדן מדם השעיר הרי ט"ז וכנגדן על הפרכת הרי ל"ב וארבע על קרנות מזבח הפנימי משניהם כאחד מעורבין כדכתיב (ונתן) [ולקח] מדם הפר ומדם השעיר (ויקרא טז) שיהו מעורבין הרי ל"ו וצבע הזאות על טהרו הרי מ"ג: פיגול צין בראשונה. במתנות שלפני ולפנים: צין בשניה. על הפרכת: צין בשלישית. על מזבח הזהב: קתני מיהת צין בשניה. דמשמע לא בראשונה: ופליג. וקאמר ר"מ פיגול ואין כאן משום דעת ראשונה אלא דקסבר מפגלין בחאי מתיר ותיוצתא דר"ל: כגון שפיגול בשחיטה. הא דקאמר ר"מ פיגול בשניה פיגול כגון שנספך הדם לאחר שגמר מתנות שצפנים וקי"ל בסדר יומא (דף ס.) יביא אחר ויתחיל בהיכל וכשחט את השני פיגול בשחיטתו וקאמר ר"מ דהוא פר הוי פיגול שהרי פיגול צו בעבודה שלמה: רבי אליעזר היא. דאפילו בהעלאת חוץ פוטר בשני מתירין אלמא לאו עבודה היא כלל עד שיגמור כל העבודה ואע"ג דהקטרת כזית הוה הקטרה כדקתני התם וכולן שהקריבין צפנים וסייר מהן כזית והקריבו בחוץ חייב אפילו לר' אליעזר מיהו היכא דלא גמר עבודה הוא לא חשיב לה לחיובי עליה בחוץ ה"נ אע"ג דשחיטה עבודה שלמה היא כיון שאין העבודה נגמרה בשעיר זה לבדו שאינו בא אלא להשלים ועבודה אחת היא שנעשית בשתיים ושלש שחיטות אין השחיטה חשובות לפגול: והא אמר רבא. לקמן בפ' השוחט (דף קי.) דקתני הזורק מקלעת דמים בחוץ חייב ולא פליג רבי אליעזר ואמר רבא עלה בגמרא מודה רבי אליעזר דמים שאם נותן במתנה אחת מחטאות הפנימיות חוץ לעזרה חייב ואע"פ שכולן עבודה אחת הן לעכב ואיכא למימר דאין כאן אלא חצי העבודה דומיא דקומץ או לבונה חייב הואיל וכנגדה לפני ולפנים מתקבלת היא שאם נתן מתנה אחת צפנים ונספך הדם מביא דם אחר ומתחיל ממקום שפסק לר' אליעזר: דתנן ר' אליעזר ור' שמעון. פליגי אתנא קמא דאמר נתן מקלעת מתנות שצפנים ונספך הדם יביא דם אחר ויתחיל בתחילה הואיל ולא גמר אותה כפרה ר' אליעזר ור' שמעון [אומר] כו' אלמא עבודה היא ואי פיגול לחיוב חוץ קא מדמית לא מיבעיא בשחיטה דהוה פיגול אלא אפילו פיגול במתנה אחת לר' אליעזר פיגול היא: אלא אמר רבא. לעולם

בשפיגל בהזאות ודקשיא לך קתני פיגל בשניה או בשלישית וקס"ד דבראשונה שתק
וקאמר ר' מאיר פיגול הוא דהכא במאי עסקינן כגון שפיגל בראשונה ושתק בשניה
וחזר ופיגל בשלישית ולעולם טעמא דר"מ משום דקסבר שתיקה השניה על דעת
מחשבה הראשונה נעשית כר"ל: ה"ג מה"ד אמרינן אי ס"ד כל העושה על דעת
הראשונה עושה מיהדר פיגולי בשלישית למה לי קמ"ל. כלומר והאי דנקט חזר
ופיגל בשלישית רבותא אשמעינן דאע"ג דחזר ופיגל בשלישית אמרינן דשתיקה
שניה נמי על דעת מחשבה קמייתא יהבה: דמהו דתימא. אי על דעת ראשונה
הואי שתיקה שניה אמאי לא עבד נמי שלישית בשתיקה: קמ"ל. דלא אמרינן הכי
וגירסא הכתוב בספרים (והאי) אמרינן אי ס"ד כו' לא שייך למיגרס הכא הכי דהא
מהדרינן לתרואה אליבא דריש לקיש דאמר טעם דר"מ משום דעת ראשונה הוא
ואם תאמר האי אם ס"ד אליבא דרבנן נקט למימר טעמא דרבנן משום הכי הוא
לאו מילתא הוא דהא לריש לקיש אליבא (דרב) אפילו לא חזר ופיגל בשלישית לית
להו לרבנן על דעת ראשונה עושה ובמנחות (דף טז.) הוא דגרסינן לה הכי דהתם
לרב אותיבנה מהא מתני' דאוקי פלוגתייהו בנותן ראשונה בשתיקה ושניה במחשבה
ובמפגלים בחאי מתיר פליגי אבל בנותן ראשונה במחשבה ושניה בשתיקה אפילו
רבנן מודו דפיגל דאמרינן על דעת ראשונה עשה ואותיבנא מהא דקתני בין
בראשונה ומשמע לא בשניה וקאמרי רבנן לא פיגל ושני רבא אליבייהו כגון שחזר
ופיגל בשלישית דאמרינן אי ס"ד על דעת ראשונה: אלא אמר רב אשי כו'. בהא
נמי גרס מהו דתימא אי ס"ד כו' קמ"ל וגירסא שבספרים דלא גרסינן מהו דתימא
במנחות (קס) איתא ולא שייך למיגרס הכא הכי: אלא אמר רב אשי. כגון שפיגל
והואי פיגול בשפתיו בראשונה ובשניה ובשלישית וברביעית לא פיגל כדקתני
בהדיא בין בראשונה כו' ולא קתני רביעית ובהזאות של טיהרו שתיק ולעולם
טעמא דר"מ משום דעת ראשונה הוא ורבותא אשמעינן דאע"פ שלא שתק אלא
בזו אמרינן על דעת ראשונה עשאה דמהו דתימא אי ס"ד על דעת הראשונה
עושה למה לא שתק בשניה ובשלישית ויעשה על דעת ראשונה קא משמע לן דלא
אמרינן הכי ועוד לא גרסינן: (רש"י)

תוספות כגון שפיגל בשחיטה דהוי מתיר אחד. פירש רבינו שמואל בשעת שחיטה חישוב ע"מ ליתן מתנות שבפנים חוץ לזמנו או מתנות ההיכל או מתנות דמזבח והיינו פיגל בין בראשונה בין בשניה בין בשלישית כמו שוחט שלמים ע"מ לזרוק חוץ לזמנו או ע"מ להקטיר גרידא דהוי פיגול לכ"ע כיון דכל השחיטה הויא בפיגול [ופריך] א"ה מאי טעמא דרבנן דאפילו לשפוך שירים למחר קיימא לן (לקמן דף מד:) דהוי פיגול מאן חכמים ר' אליעזר היא דכיון דלר' אליעזר לא מיחייב במתנה אחת בחוץ הכי נמי אי פיגל לא הוי פיגול ומיהו לא יתכן לפרש כן דלפירוש זה אי אפשר ליישב כלל במה דברים אמורים בדמים הנתנין על המזבח ופירוש הקונטרס עיקר: מאן חכמים רבי אליעזר היא: ואמרינן דבעי עבודה טפי לפיגול דנימא כמ"ד דמחייב לא הוי דהא מחייב כזית קומץ בחוץ ואילו פיגול אפילו בקומץ שלם לא הוי פיגול אם לא פיגל בלבונה ומדרבי אליעזר לחודיה מייתי ראייה [דפוטרי] גבי חוץ כ"ש דלא הוי פיגול ולמאי דמסיק דמודה ר' אליעזר בדמים לא כמו שפ"י בקונטרס דמחייב במקצת דמים בחוץ מכלל דהוי פיגול דאין זה ראייה כדפרישית ולא אתי אלא לדחות הא דשנינו הא מני רבי אליעזר היא: **כגון** שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית. פירש בקונטרס וברביעית לא פיגל וקשה רביעית מאן דכר שמיה ובפ' שני דמנחות (דף טז:) פ"י בקונטרס שפיגל בראשונה ובשניה ושתק בשלישית וא"ת א"כ קשיא מידי שתק קתני כדאקשי לעיל ושמא לעיל דשתק באמצעות הוה ליה לפרושי טפי כיון דראשונה ושלישית במחשבה ושניה בשתיקה ולהאי פירושא חשיב כל הזאות דמזבח הזהב אחת שבע דטהרו וארבע דקרנות וכן משמע בפרק הוציאו לו (יומא דף סא.) דתניא וכפר את הקודש זו לפני ולפנים ואת אהל מועד זה היכל ואת המזבח כמשמעו ולא קתני כלל על טהרו משמע דחשיב דמזבח כפרה אחת כדקאמר מיכן אמרו עד גמר מתנות שבהיכל ונשפך הדם יביא אחר ויתחיל בתחילה אבל לא קתני גמר לקרנות ונשפך הדם שיביא אחריו ויתחיל בטהרו דכולהו חשיבי כאחת וקשה דלקמן [קאמר] משכחת לה בד' פרים וד' שעירים פירוש חד אהזאות דבין הבדים וחד אהזאות דפרכת וחד אהזאות דקרנות וחד אטהרו אלמא לא חשיבי כחדא הזאות דקרנות ודטהרו ושמא פר רביעי דלקמן לאו משום דעל טהרו אלא סבירא ליה דשירים מעכבין והוי חד בשביל שירים ולפירוש זה נוכל לגרוס כגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית וכן בספר רבינו גרשום כאן ובהקומץ זוטא (מנחות דף טז.) חשיב חצי מתיר משום דאיכא עדיין שיריים דמעכבי וא"ת והא בעל כרחין סבר האי תנא שיריים לא מעכבי מדלא חשיב אלא מ"ג דההוא דסבר שיריים מעכבי חשיב חדא טפי כדמוכח בסמוך וי"ל דאע"ג דשיריים מעכבי לא חשיב האי תנא אלא הזאות: (תוספות)

והא בין בין קתני קשיא אמר מר רבי מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת מכדי כרת לא מיחייב עד שיקרבו כל מתיריו דאמר מר כהרצאת כשר כך הרצאת פסול מה הרצאת כשר עד שיקרבו כל מתיריו אף הרצאת פסול עד שיקרבו כל מתיריו והא כיון דחשיב ביה בפנים פסולה כמאן דלא אדי דמי כי הדר מדי בהיכל מיא בעלמא הוא דקא אדי אמר רבה משכחת לה בארבעה פרים ובד' שעירים רבא אמר אפילו תימא בפר אחד ושעיר אחד לפיגולו מרצה ארבעים ושלוש והא תניא ארבעים ושבע הא כמאן דאמר מערבין לקרנות והא כמאן דאמר אין מערבין לקרנות והא תניא ארבעים ושמונה הא כמאן דאמר שיריים מעכבין הא כמאן דאמר שיריים מעכבין הא כמאן דאמר אין שיריים מעכבין: מיתבי במה דברים אמורים בקמיצה במתן כלי ובהילוך אבל בא לו להקטרה נתן את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה או שנתן את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה ואת הלבונה בשתיקה או שנתן וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר קתני מיהא את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה ופליג אימא כבר נתן את הלבונה במחשבה חדא דהיינו רישא ועוד הא תניא ואחר כך קשיא:

מתני'

ואלו דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול הקומץ והקטרת והלבונה

הש"י והא בין בין קתני. למשמע או זזו או זזו: אמר מר כו'. אמאן דמהדר לאוקומי טעמא דר"מ משום מפגלין בחאי מתיר קפריך נהי נמי דבעלמא בקומץ ולבונה איכא למימר מפגלין בחאי מתיר אללא בחאי זריקה היכי אמר ר' מאיר פיגול: מכדי כרת לא מיחייב (הא וכו') עד שיקרבו כל מתיריו. שתיכלנה עבודותיו: דאמר מר. בפ' שני (לעיל דף כח:): כי הדר מדי בהיכל מיא בעלמא קא מדי. ונמלא שלא זרק דמו דהא מתנה אחת מהן מעכבת דבעלמא מפגל בשחיטה אע"ג דפסליה והדר זרק ליה או במחשבה או בשתיקה כיון דפיגול

בעבודה ושז לא הוליא בו מחשבת פסול אחר אע"פ שזריקת דמו דם פסול הוא כיון דרבי רחמנא פיגול בשחיטה כדלמחן צפרק ראשון (לעיל יג.) בדברים המביאים לידי אכילה הכתוב מדבר ע"כ בהכי אמר רחמנא לפגול וזריקה זו כמו שהיא מרלה לפיגולו וכן לרבנן דבעו מחשבה בכוליה זריקה ולמאן דמוקי נמי טעם דר"מ משום דעת ראשונה ופיגול בכל העבודה ככה"ג אמר רחמנא לפגול ללא משכחת לפגול בזריקה אלא בהכי אלא למ"ד טעמא משום חאי מתיר אין כאן זריקה כיון דלא גמרה מחשבת פיגול ועשה סופה לדעת כשרה זיל הכא חאי עבודה היא וזיל הכא חאי עבודה היא: משכחת לה. הא דקאמר ר"מ פיגול: בארבעה פרים. פיגול בין הבדים בכל מתנותיו ונשפך הדם ושחט אחר והזה על הפרכת ואחד על הקרנות ואחד לטיהרו של מזבח וכיון דקיימא לן בסדר יומא (דף ס.) כולהו כפרה בפני עצמו ואי עבדינהו כהלכתן מתכשרה עבודה בהכי אפילו לרבנן דפליגי עלייהו דר' שמעון ור' אלעזר בנשפך הדם באמצע מתנות בהא מודו דאין כריך לחזור ולהזות במקום שגמר כל הזאותיו כדלמרינן התם הלכך הכא נמי פיגול שהרי קרבו מתיריו של כל אחד ונגמרה העבודה בחזירו אבל צפר אחד מודה ר"מ דלא פיגול משום דלא גמר זריקה מעולם: לפיגולו מרלה. כי היכי דאם חשב בשחיטה קרי לה לזריקה דם הפסול הזה קרבו מתיריו לרמות לפיגולו כי חשיב ליה בחאי זריקה נמי ושחק בחליה כל זמן שלא עירב במחשבה אחרת הוי ריאי לפיגול: הא כמ"ד כו'. פלונתא דר' יאשיה ור' יונתן היא (יומא דף נז:) במתן הקרנות ולקח מדם הפר ומדם השעיר חד אומר שיהו מעורבין וחד אומר מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו: והא. דקתני ארבעים ושבע כמ"ד אין מערבין את הדמים למתן קרנות (והו תמני): שירים. שפיכת שירים ופלונתא דר' עקיבא ור' יהודה היא לעיל (דף מ.) אם כלה כפר כו': ד"א כו'. בתוספתא דמנחות קתני לה ד"א שהמנחה נפגלה בעבודה אחת בקמיאה או במתן כלי ובהילוך שאין שם אלא עבודת מתיר אחד שאין קמיאה ומתן כלי בלבונה והילוך במנחות (דף טז.) מפרש ליה דלא שייך בלבונה: בא לו להקטרה. שהיא עבודת שני מתיריו נתן כו' אלמא אפילו ראשונה בשתיקה ושניה במחשבה קאמר ר' מאיר פיגול אלמא מפגלין בחאי מתיר ותיובתא דר"ל: אימא וכבר נתן לבונה

במחשבה. הלכך שניה שצטיקה על דעת ראשונה עושה: דהיינו קמייתא. דראשון במחשבה הא תנא ליה נתן את הקומץ במחשבה ואת הלבונה צטיקה למה לי למיהדר למיתני או את הקומץ צטיקה וכבר נתנה לבונה במחשבה מה לי להקדים קומץ מה לי לבונה: ועוד הא תניא. צברייתא אחריתי או שנתן את הקומץ צטיקה ואחר כך נתן לבונה במחשבה קשיא: מתני' אלו דברים שאין חייבין עליהן. כרת באכילתן משום פיגול: הקומץ. אם קימץ לאכול פירים למחר ונתפגלה המנחה אין האוכל את הקומץ בכרת שאין הפיגול חל אלא על דבר שיש לו מתירין אחרים והקומץ אין אחר מתירו כי הוא מתיר את המנחה וכן לבונה וכן כולם: (כ"ז)

תוספות כי מדי בהיכל מיא בעלמא קמדי. הקשה בקונטרס בהקומץ ושוחט נמי נימא דלא מיפגל דכי חשיב בקבלה איפסיל וכי זריק מיא בעלמא זריק ותירץ דהתם גזירת הכתוב הוא ובהקומץ זוטא (מנחות דף טז:) תירץ דאותה עבודה שפיגל בה נעשית כולה בקדושתה שוחט ע"מ לזרוק או להקטיר וכן מקבל ע"מ לזרוק או להקטיר אבל הנך הזאות כולו חדא עבודה היא ולא קרבו מתירין העבודה בקדושתן וקשה דכי פיגל בהזאות של בין הבדים אינך דהיכל מיס נינהו אבל בהזאה ראשונה של בדים לא פריך דשאר הזאות של בדים מיא דיש לומר יפגל באחרונה או כיון דחד מקום הוי אין בכך כלום [כמו שאפרש] בסמוך אי נמי י"ל דניחא ליה דלא הוה של בין הבדים מיא משום דלא נגמר הפיגול עד שיזרוק כל הזאות של בין הבדים אבל אותן של היכל לא תליא בהו גמר הפיגול כיון שאם נשפך הדם מביא פר אחר ויתחיל בהיכל ולא בין הבדים וכן ההזאות של מזבח הזהב לא תלו בהזאות של היכל למיגמר בהו פיגול של היכל ולרבנן לא פריך דכיון דאין מפגלין בחצי מתיר וצריך לפגל כל ההזאות אם כן לא נגמר הפיגול עד שפיגל בכולן מתחילת בין הבדים עד גמר של טהרו ומשני בד' פרים כדי לחשב ולפגל בכל המקומות קאמר ארבעה וה"ה בפר ראשון של בין הבדים ונשפך הדם והביא פר שני ועשה (פר שני) ממנו של היכל ושל מזבח בשתיקה דהוי פיגול לר' מאיר. ברוך. וקשה דאם כן פיגל בקומץ ולא בלבונה לרבי מאיר ליפרוך אמאי הוי פיגול בחצי מתיר והך עבודה לא נעשית בקדושתה וכי מקטר ללבונה עפרא בעלמא מקטר וכי תימא משום דהוה שני מינים אכתי קשה משני בזיכין אם לא נחלק כיון דבעו שני כלים דהוה כשני מינים והוי פיגול ורבינו תם מפרש דבחד מקום פשיטא ליה דלא אמרינן מיא בעלמא הוא דקמדי תחילת עבודה בגמר עבודה והכי גזירת הכתוב אבל בשני מקומות בהכי לא איירי קרא ומיא בעלמא קמדי: **משכחת** לה בד' פרים. וא"ת אכתי הזאות שבפנים היכי

משכחת ליה פיגול בפר אחד מכיון שהזה בראשונה במחשבה אידך מיא בעלמא קמדי ולרבינו תם אתי שפיר דחד מקום הוא ויש לומר כגון שפיגל בהזאה אחרונה של בין הבדים: **הא כמאן דאמר שיריים מעכבין**. צ"ע פ' איזהו מקומן (לקמן דף נב:) דקאמר רמי בר חמא האי תנא סבר שיריים מעכבי ומייתי מברייתא ודחי לה והוה מצי לאתויי הך ועוד מברייתא דלעיל (דף לט.) דדמים הטעונין יסוד טעונין כיבוס ומחשבה פוסלת בהן ומוקמינן לה בשירים וכמאן דאמר דמעכבי: **הקומץ**. הקשה בקונטרס בהקומץ זוטא (מנחות דף יד.) למה לי דאין לו מתירין אלא הוא עצמו מתיר אחרים כדאיתא בגמ' תיפוק לי דבלאו הכי נמי פשיטא דקומץ לא מיחייב עליה משום פיגול דהא אי אכיל מיניה פקע פיגולו ממנו שהרי לא קרב מתיר כמצותו ותירץ כגון שהוצתה האור ברובו דחשיב כמאן דקרב המתיר כדקאמר בהקומץ רבה (שם דף כו.): מאימתי מתיר שירים באכילה משהוצת האור ברובו וקשה לפירושו דאי הוצת האור ברובו אי"כ פקע פיגולו ממנו כדאמר עולא בגמ' (דף מג.) דאם ירדו נמי יעלו והוא הדין אפילו מאכילה כדמשמע בכריתות פרק אמרו לו (דף יד. ושם) וי"ל דמיירי שחציו העלה ע"ג מזבח וחציו לא העלה דעל ההוא דארעא לא פקע פיגולו ממנו וחייב עליו אי לאו משום דהוא גופיה מתיר הוא דהא דאמר בגמ' לגבי קומץ דפיגול שהעלהו דפלגא מחית אארעא ופלגיה מסקיה אמערכה ומשלה בו האור פקע פיגולו ומסקינן ליה לכתחילה ובפ' אמרו לו (גם זה שם) מתירו ליה לאכילה מיירי כשהיה כבר על המזבח ההוא פלגא דמחית אארעא אבל היכי דלא עלה למזבח מעולם לא כדמוכח בכריתות (גם זה שם) דאותו קצת דחוץ למזבח לא מסקינן ליה והוה ליה פיגול אע"ג דרובא דאבר אמזבח אם איתא דלא הלכו באברים אחר הרוב וכל שכן קומץ דמיפרת דלא מסקינן ומיהו פ"י בקונטרס דבגמרא משמע דאפילו לא עלה אמזבח מסקינן ליה לכתחילה ולא דמיא לההיא דכריתות כמו שמפרש ר"ת שהקומץ כולו חשוב אזכרה אחת וההוא פלגא דעל המזבח משיך ליה לפלגא דארעא דאי לאו הכי הוה ההוא דעל המזבח קומץ שחסר וירד וא"כ כיון דמשיך ליה פקע פיגולו ממנו אבל פלגא דאבר לא משיך אידך פלגא דהוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר אע"ג דמעיקרא סלקא דעתך דקומץ גרע משום דמיפרת ומפרש ר"ת דטעמא דקומץ לאו משום דהוא מתיר אלא משום דלא שייך ביה הרצאה דאי אכלו ולא העלהו אם כן לא קרבו מתיריו ואי העלה חציו פקע פיגולו מכוליה אפילו מההוא דארעא והא דקאמר בגמרא ומוציא אני את הקומץ בהדי (תוספות)

ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח והדם והנסכים הבאין בפני עצמן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אף הבאין עם הבהמה לוג שמן של מצורע ר' שמעון אומר אין חייבין עליו משום פיגול ורבי מאיר אומר חייבין עליו משום פיגול שדם האשם מתירו וכל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פיגול העולה דמה מתיר את בשרה למזבח ועורה לכהנים עולת העוף דמה מתיר את בשרה למזבח חטאת העוף דמה מתיר את בשרה לכהנים פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים דמן מתיר את אימוריהן ליקרב ר' שמעון אומר כל שאינו על המזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול: **גמ'** אמר עולא קומץ פיגול שהעלו על גבי המזבח פקע פיגולו ממנו אם אחרים מביא לידי פיגול הוא עצמו לא כל שכן מאי קאמר הכי קאמר אם אינו מתקבל היאך מביא אחרים לידי פיגול מאי קא משמע לן אי דאין חייבין עליו משום פיגול תנינא אלו דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול הקומץ והקטרת והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים והדם אלא דאם עלו לא ירדו תנינא הלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו אם עלו לא ירדו ואלא דאם ירדו יעלו הא נמי תנינא כשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו לא צריכא שמשלה בהן האור הא נמי אמרה עולא חדא זימנא דאמר עולא לא שנו אלא שלא משלה בהן האור אבל משלה בהן האור יעלו מהו דתימא הני מילי

ר"י מנחת נדבת כהנים. כולה כליל ואינה נקמאת הלכך אין אחר מתירה: וכן מנחת כהן משית. חזיתי כהן גדול שמקריב בכל יום מחליתיה צבקר ומחליתיה בערב (ויקרא ו): ומנחת נסכים לא גרסי' דהא מיפלג פליגי זה ונתן חילוק בין צאה עם הזבח לצאה בפני עצמו: והדם. הוא המתיר: והנסכים הבאין בפני עצמן. בין שהתנדבן בפני עצמן כדאמר במנחות (דף קד:) מתנדב אדם מנחת נסכים בין שצאו בגלל זבח אלא שהביא היום זבחו ונסכיו למחר דאמר מר מנחתם ונסכיהם אף למחר אבל אם הביאן עם זבחו ופיגל בזבח נתפגלו הנסכים: וחכמים אומרים אף הבאים עם הבהמה. דכיון דיכול להקריב נסכים למחר נמלא שאין הזבח מתירין ליקרב אלא הן מתירין את עצמן: לוג שמן של מצורע. שיריו נאכלין כדיליף

בפירקין לקמן (דף מד:): אין חייבין עליו משום פיגול. אם פיגול באשם לא נפגל הלוג ואלע"פ שהלוג תלוי באשם כדכתיב על מקום דם האשם (ויקרא יד) ואם לא נתן מדם האשם תחילה אין נתינת השמן כלום אפילו הכי כיון דאדם מביא אשמו עכשיו ולוגו עד עשרה ימים נמלא שאין האשם מתירו וכיון דאין לו מתירין אין חייבין עליו משום פיגול: ר"מ אומר. לוג הבא עם האשם בו ביום חייבין עליו משום פיגול אם פיגול באשם: בין לאדם בין למזבח. או לזה או לזה: דמה מתיר בשרה למזבח. דכתיב (קס א) וזרקו והדר וערכו: ועורה לכהנים. עור העולה אשר הקריבו אין לו אלא לאחר זריקה: חטאת העוף כו'. בגמ' מפרש מנין דנאכל לכהנים: דמן מתיר אימוריהן ליקרב. לפיכך פיגול באימורים בשעת עצודת הדם נתפגלו פרים: ר' שמעון. אפרים הנשרפין פליג: כל שאין מתן דמו על המזבח החיטון כשלמים. שפיגול כתיב בהו (ויקרא ז) אין חייבין עליו משום פיגול: גמ' פקע פיגולו ממנו. לקמן מפרש למאי הלכתא פקע: מאי קאמר. קבעי למימר פקע פיגולו ממנו ונסיב טעמא דבא לידי פיגול: אם אינו מתקבל. בהקטרה: היאך מביא אחרים לידי פיגול. המקטיר קומץ על מנת שיאכל שירים למחר היאך מנחה מתפגלת אם אין הקטרתו הקטרה והכי קאמר הוא עצמו לא כל שכן שיתקבל אחרי שמתקבל לרבות אחרים לפיגולו: מאי קא משמע לן. למאי מיבעי ליה הא פקע פיגולו: אי. למימרא דאם אכל ממנו אחרי שעלה אין חייבין עליו כרת: תנינן. דבלאו עלה נמי אין חייבין עליו: אלא. להכי אהני פקיעה דכיון שעלה לא ירד: תנינא ופנשחט חוץ לזמנו. דהיינו פיגול: הלן. בשר הלן: אלא. אהני פקיעה שאם ירד לאחר שהעלוהו (לא) יחזור ויעלה: תנינא. בלאו הכי: לא צריכא. הא דעולא אלא שמסלה בו האור ואשמעינן דנעשה לחמו של מזבח ואפי' ירדו יעלו וההיא דקתני לא יעלו בשלא מסלה בו האור: לא שנו. דאם ירדו הנך פסולין משעלו לא יעלה: (בבבא) (רש"י)

תוספות הנהו דאין לו מתירין כדי נסבה וקשה התנינא קומץ אלא לבונה ומנחת כהנים תיפוק לי משום דאין בהם הרצאה ועוד דגבי דם קאמר בפירוש משום מתיר והיכי משכחת לה דמחייב משום פיגול דאי אכיל ליה קודם שעשה מתנות אם כן ליכא הרצאה ואי מן הדם הנשאר במזרק לאחר שעשה מתנות ההוא לאו מתיר הוא ואם מאותו שזרק על המזבח הא פקע פיגול ממנו ושמא לא שייך

למימר גבי דם פקע פיגולו כי אם גבי הקטרה דוקא שנעשה לחמו של מזבח ותימה הוא אם לא יתחייב בשירי הדם משום פיגול הא יש להם מתירין שהמתנות מתירות לשפיכות שיריים למזבח כמו שמתירות את האימורים ושמא כמו מתחילה כל טיפה וטיפה ראויה לזריקה חשיב כוליה דם מתיר ונראה לפרש דהיינו טעמא דקומץ וכולהו דאי הוי בני חיובא הוי דינן משקדש בכלי וקידוש כלי היינו ההרצאה דידיה כיון דאינהו גופייהו מתיר אחד כדאמר לעיל (דף לד.) גבי טומאה יש לו מתירין משיקרבו מתירין אין לו מתירין משיקדש בכלי: **והלבונה.** ואם תאמר והרי לבונה הקומץ מתירה ואף על פי שיכול להקטירה קודם הקומץ כדאמר בהקומץ זוטא (מנחות טז:) מכל מקום קודם הקמיצה ודאי נראה דאין להקטירה ויש לומר דמכל מקום לא הויא לבונה דומיא דשלמים דלבונה היא גופה מתיר שמתרת שירים לאכילה ועיקר פיגול ילפינן משלמים ואע"ג דשייך פיגול באימורים וכמה דלא מיקטרי אימורים כהנים לא מצי אכלי מכל מקום לא חשיבי מתיר כיון דאם נטמאו או אבדו שרי בשר באכילה ועוד יש לומר דלבונה אין לה מתיר בעבודת המזבח ולא הויא דומיא דשלמים שעבודת המזבח מתירין כגון זריקת הדם ואם תאמר אמאי לא חשיב הכא עצים כי היכי דחשיב לבונה אע"ג דלא חזיא לאכילה דאי הוה להו מתירין היה חייב עליהם משום פיגול כמו שחייבין עליהם משום טומאה אבל אין להם מתירין והן עצמן מתירין ויש לומר דלא שייך למיתני עצים דהיכי דמי אי כגון מתנדב עצים לרבי דאמר בהקומץ רבה (מנחות כ:) דטעונים קמיצה והגשה הוי דינם כמנחה ופטור על הקומץ וחייב על השירים ואי בעצים דמערכה לא שייך בהו מחשבה דאי במחשב בשעת הולכה ע"מ להקטירו למחר היו הולכת עצים למערכה לכולי עלמא לאו עבודה היא ומיהו לחריפי דפומבדיתא בסוף הקומץ זוטא (שם דף יז.) משכחת לה בהקטיר שומשום על מנת להקטיר שומשום למחר דהקטרה מפגלת הקטרה ושמא אע"ג דחייבין על העצים משום טומאה אין חייבין עליהם משום פיגול דלאו קרבן גמור הם לרבנן דפליגי עליה דרבי בפרק הקומץ רבה (שם כ:) דלא בעו מליחה דמכשירי קרבן הם דלא קרבן ומיהו קשה דמאי שנא פיגול מטומאה דאי משום דילפינן (לעיל דף כח:) פיגול משלמים טומאה נמי כתיב בשלמים (ויקרא ז) ועוד דפיגול אתי לקמן (דף מה.) עון עון מנותר ונותר חילול חילול מטומאה: **מנחת נסכים.** פי' בקונטרס דלא גרסינן מנחת נסכים משום דפליגי בה בסיפא דהך משנה דקתני והנסכים הבאים בפני עצמן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אף הבאין עם הבהמה ובפני עצמן דקאמר היינו כגון שהתנדב נסכים כדאמר גבי מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום בין הבאין עם הבהמה כגון שהביא זבחו היום ונסכים מכאן ועד עשרה ימים ומיהו יש ליישב גירסת הספרים דמנחת נסכים מיירי במתנדב מנחת נסכים בכל יום וההיא בבאין בפני עצמן מיירי במביא זבחו היום ונסכים ביום מחר אבל קשה שלא היה לו להפסיק בדם והוה ליה למיתני הכי והדם ומנחת נסכים

ונסכים הבאין בפני עצמם ושמא איידי דתנא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח תנא נמי מנחת נסכים: ולוג שמן של מצורע. נראה דרבי שמעון דהכא הוא רבנן דלעיל גבי נסכים וקשה אמאי לא עירב דתרווייהו חד טעמא הוא: (תוספות)

ב

-

מג

דף

אבר דמחבר אבל קומץ דמיפרת אימא לא קמ"ל אמר רב אחאי הלכך האי קומץ פיגול דפלגיה מחית אארעא ופלגיה אסקיה המערכה ומשלה בו האור מסיקנא ליה לכוליה לכתחלה: אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן הפיגול והנותר והטמא שהעלן לגבי מזבח פקע איסור מהן אמר רב חסדא מרי דיכי מזבח מקוה טהרה אמר רבי זירא שמשלה בהן האור מתיב ר' יצחק בר ביסנא אחרים אומרים [\[ויקרא ז-כ\]](#) וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו ואם איתא הרי טומאה פורחת ממנו על ידי האור אמר רבא על ידי מקוה קאמרינן מידי מקוה כתיב אלא אמר רב פפא בבשר שלמים עסקינן דלא חזי להקרבה רבינא אמר וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו כשהוא שלם יצא בשר דבר שאין טומאה פורחת כשהוא שלם אלא כשהוא חסר: גופא וטומאתו עליו בטומאת הגוף הכתוב מדבר אתה אומר בטומאת הגוף או אינו אלא בטומאת בשר נאמר כאן טומאתו ונאמר להלן טומאתו (עליו) [בו] מה להלן בטומאת הגוף הכתוב מדבר אף כאן בטומאת הגוף הכתוב מדבר ר' יוסי אומר הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים ונאמרה טומאה בלשון יחיד בטומאת הגוף הכתוב מדבר רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר אחרים אמרו וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו אמר רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר מאי משמע אמר רבא כל קרא דלא מפרש ליה רב יצחק בר אבודימי וכל מתניתא דלא מפרשא לה רב זעירי לא מיפרשא הכי אמר ר' יצחק בר אבודימי הואיל ופתח הכתוב בלשון נקבה וסיים בלשון נקבה ולשון זכר באמצע בטומאת הגוף הכתוב מדבר מתניתא דתניא אם

נאמרו קלות למה נאמרו חמורות ואם נאמר חמורות למה נאמר קלות אם נאמר קלות ולא חמורות הייתי אומר על הקלות בלאו ועל החמורות במיתה לכך נאמר חמורות ואם נאמר חמורות ולא נאמרו קלות הייתי אומר על החמורות יהא חייב ועל הקלות יהא פטור לכך נאמר קלות מאי קלות ומאי חמורות אילימא קלות מעשר חמורות תרומה הייתי אומר במיתה השתא נמי הא במיתה [ותו] ואי לא נאמר הייתי אומר במיתה דיו לבא מן הדין להיות כנדון אלא קלות טומאת שרץ חמורות טומאת מת ובמאי אי בתרומה אידי ואידי הוא במיתה ותו לכך נאמרו חמורות דבלאו הא במיתה היא (ואי לא נאמר הייתי אומר במיתה דיו לבא מן הדין להיות כנדון) ואי באכילת מעשר

הש"י אבר דמחבר. איכא למ"ד כיון דמשלה האור במקצתו נקלט כולו בקדושה: אבל קומץ דמיפרת. אימא במאי דמשלה מקומץ משלה אידך כדקאי קאי קמ"ל דכוליה כחד אבר דמי: הלכך. כיון דמחשבת ליה מחובר אפי' לא העלהו אלא חזיו ומשלה זו האור נקלט אף זה שעל הקרקע ומעלה דהא כי אסקיה לכוליה נמי לא היה לו להעלותו אם ירד אלא משום ההוא שמשלה זו האור וקאמרת דאם ירד השאר יעלה אלמא אהני לכוליה ואע"ג דמיפרת הלכך לא שנא עלה כולו ולא שנא לא עלה אלא מקצתו: פקע איסורין מהן. איסור פיגול לכדאמרן שאם ירד יעלה ואיסור נותר וטמא נמי להכי [פקע] שלא יתחייב האוכלו מידי: מרי דיכי. בעל השמועה הזאת: מזבח מקוה טהרה הוא. לטהר את הטומאה משום דהעלוהו: וטומאתו עליו כו'. לקמן מייתינן ' לה בשמעתין למימרא דטומאת הגוף מדבר ומהאי קראי קראי (ויקרא ז) והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו יכול טומאת הבשר דנימא דהאי עליו אבשר קאי ונימא דטהור שאכל את הטמא חייב ת"ל וטומאתו עליו משמע שעדיין היא עליו ביכולין לטהר הכתוב מדבר וזהו הגוף שטומאה פורחת ממנו על ידי טבילה ואם איתא דבשר קדשים יכול לטהר על ידי מזבח מהיכא ילפי אחרים דלא בבשר משתעי קרא הרי טומאה פורחת ממנו: בבשר שלמים עסקינן. דקרא בבשרים כתיב דאינו ראוי למזבח ואין מפריח מטומאתו: רבינא אמר. אף אברין הראויין למזבח כתיבי הכא דכתיב (שם) אשר לה' לרבות האימורים ואפילו הכי

לא תקשה דשפיר ילפינן מיניה דטומאה לאו עלייהו קאי מדכתיב וטומאתו עליו דמשמע בראוי להפריח טומאתו כשהוא שלם כעין שקיבלה עליו בעיניה משמע: בטומאת הגוף הכתוב מדבר. שהרי עוסק בה והולך דכתיב (שם) כל טהור יאכל בשר וסמיק ליה והנפץ אשר תאכל בשר וגו' אע"פ שהתחיל להזכיר הגוף בלשון נקבה והנפץ אשר תאכל וכתוב וטומאתו עליו לשון זכר דמשמע דקאי אבשר בטומאת הגוף דבר ולא בטומאת בשר: או אינו אלא בטומאת בשר. דהא עליו לשון זכר הוא והאוכל הוזכר בלשון נקבה: הכי גרסינן טומאתו טומאתו לג"פ. ויליף מביאת מקדש דכתיב ביה עוד טומאתו זו (במדבר יט): הכי גרסינן נאמר כאן טומאתו ונאמר להלן טומאתו: הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים. שלמים לשון רבים הן וטומאה בלשון יחיד דכתיב וטומאתו עליו ולא כתיב וטומאתם עליהם: רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר. מקרא שאלאחריו יוכיח על זה דכתיב בתריה (ויקרא ז) נפץ כי תגע בכל טמא וגו' ואכל מבשר זבח השלמים וגו' ולקמיה מפרש היכי משמע ליה מואכל דקרא בתרא הוכחה על ראשון שבטומאת הגוף הכתוב מדבר: וטומאתו עליו. משמע שעדיין לא נטהר ממנו במי שטומאתו פורחת ממנו הכתוב מדבר דאי בבשר לעולם הוא עליו: מאי משמע. מקרא דבתריה דקמא בטומאת הגוף דלמא בתרא בטומאת הגוף כדכתיב נפץ אשר תגע בכל טמא וקמא בטומאת בשר מדללא כתיב וטומאתה עליה דמישתמע דאיהנפץ אשר תאכל בשר קאי: וכל מתניתא דלא מפרש לה זעירי. לקמיה מפרש מאי היא: הואיל ופתח הכתוב השני בלשון נקבה וסיים בלשון נקבה ולשון זכר באמצע. דכתיב (שם) נפץ כי תגע בכל טמא ואכל מבשר זבח השלמים ונכרתה הנפץ וגו' ולא כתיב ואכלה מבשר זבח הוי אף הראשון אל תתמה עליו אם פתח וסיים בלשון נקבה ולשון זכר באמצע אף [על פי כן] בטומאת הגוף הכתוב מדבר ומסתברא הכי שהרי בטומאת הגוף היה עוסק והולך וכבר פסק מלדבר בטומאת בשר דהכי כתיב קרא (שם) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל הרי טומאת בשר והבשר כל טהור יאכל בשר פסק מטומאת בשר והתחיל בטומאת הגוף וסמיק ליה והנפץ אשר תאכל וגו' ומשום להזכיר הכתוב את האוכלו בלשון נקבה וכתב וטומאתו עליו בלשון זכר היינו סבורים שבטומאת בשר מדבר עכשיו

מקרא השני יוכיח שאף הוא בלשון הזה מדבר ואי קשיא שני כריתות בטומאת הגוף למה שלש כריתות הן בטומאת הגוף ולקמיה מפרש בהאי פירקין (דף מו.) למאי איכטריכו: מתניתא. דלא מפרש לה זעירי מאי היא איזה משנה לא פירש יפה: אם נאמרו קלות. לענין אכילת קדשים בטומאת הגוף שנויה בת"כ לקמיה מפרש ואזיל מאי קלות ומאי חמורות ומאי הייתי אומר: אי נימא קלות מעשר חמורות תרומה. שנאמרו שניהם בפרשה אחת (ויקרא כב) ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים ואוקימנא ליה במעשר במסכת יבמות (דף ע"ד:) דכתיב כי אם רחץ האם רחץ יאכל ואף על פי שלא העריב שמן הרי טמא שאכל מעשר בלאו וכתוב וזא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים ואוקימנא בתרומה וכתוב בההוא עניינא אכל תרומה ומתו בו כי וגו' וקאמר התנא אם נאמר מעשר מה שאמור בו ולא נאמר תרומה הייתי אומר במיתה אבל השתא דנאמרו אינו במיתה בתמיה והא מיתה כתיבא ביה: ותו אם לא נאמרו הייתי אומר במיתה. בתמיה מהיכא תיתי לי בה מיתה הא לא מיייתין לה אלא בקל וחומר ממעשר ודיו לבא מן הדין להיות כגדון מה מעשר בלאו ולא במיתה אף תרומה בלאו ולא במיתה: אלא קלות וחמורות דקאמר. אטומאה קאי דכתיב התם טומאת מת וטומאת שרץ דכתיב (ויקרא כב) והנוגע בכל טמא נפש [וגו'] או איש אשר יגע בכל שרץ דכתיב בתרווייהו אכילת מעשר ותרומה ועונשן וקאמר אם נאמרה טמא שרץ ולא נאמרה טומאת מת כו' ובמאי ועל איזה אכילה אי בתרומה על שתיהן הטומאות הוא באכילת תרומה במיתה ומאי על הקלות בלאו דקתני: (רש"י)

תוספות נאמר כאן וטומאתו עליו ונאמר להלן בביאת מקדש עוד טומאתו בו. כך גירסת הקונטרס ובתורת כהנים ואית ספרים דגרסי ונאמר להלן כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטומאתו עליו (ויקרא כב) ויש לפרש דפשיטא ליה דאיירי בטומאת הגוף דאי בטומאת בשר הוה ליה למיכתב וטומאתם עליהן לשון רבים כדכתיב אל הקדשים לשון רבים דאף על גב דלא מסיק השתא אדעתיה חילוק לשון רבים היינו דליהוי שלמים לשון רבים אבל קדשים פשיטא ליה דלשון רבים: (תוספות)

אם לא נאמרו חמורות הייתי אומר על החמורות במיתה הא מטומאת שרץ קאתיא ודיו לבא מן הדין להיות כנדון אמר זעירי קלות טומאת שרץ חמורות טומאת מת והכי קאמר אילו נאמר טומאת שרץ ונאמר מעשר ותרומה ולא נאמרה טומאת מת הייתי אומר [קלות] על הקלות בלאו ועל החמורות במיתה ומדקלות על החמורות במיתה חמורות נמי על הקלות במיתה לכך נאמרו חמורות: כל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פיגול: תנו רבנן או אינו מביא אלא כיוצא בשלמים מה שלמים מיוחדים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף כל נאכל לשני ימים ולילה אחד נאכל ליום ולילה מנין תלמוד לומר מבשר כל ששירין נאכלין עולה שאין שיריה נאכלין מנין תלמוד לומר זבח מנין לרבות העופות והמנחות עד שאני מרבה לוג שמן של מצורע תלמוד לומר [ויקרא כב-ב] אשר הם מקדישים לי ואתי נותר חילול חילול מטומאה ואתי פיגול עון עון מנותר ומאחר שסופו לרבות כל דבר למה נאמר שלמים מעתה לומר לך מה שלמים מיוחדים שיש להן מתירין בין לאדם בין למזבח אף כל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליהן משום פיגול: העולה דמה מתיר את בשרה למזבח ועורה לכהנים עולת העוף דמה מתיר את בשרה למזבח חטאת העוף דמה מתיר את בשרה לכהנים פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים דמם מתיר את אימוריהן ליקרב: ומוציא אני את הקומץ ואת הלבונה והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים והדם ר"ש אומר מה שלמים מיוחדין שיש בו על מזבח החיצון וחייבין עליו אף כל שישנן על מזבח החיצון חייבין עליו משום פיגול יצאו פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים הואיל שאין על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול [אמר מר] כיוצא בשלמים מאי ניהו בכור דנאכל לשני ימים ולילה אחד במאי אתי אי במה מצינו איכא למיפרך מה לשלמים שהן טעונין סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק אלא [ויקרא ז-יח] מאם האכל יאכל הני תרי כללי דסמיכי אהדדי נינהו אמר רבא כדאמרי במערבא כל מקום שאתה מוצא

שני כללות הסמוכים זה לזה הטל פרט ביניהם ודונם בכלל ופרט: עד שאני מרבה לוג שמן של מצורע: הא מני רבי מאיר היא דתניא לוג שמן של מצורע חייבין עליו משום פיגול דברי רבי מאיר אימא סיפא ומוציא אני מנחת נסכים והדם אתאן לרבנן דתניא נסכי בהמה חייבין עליהן משום פיגול מפני שדם הזבח מתירן ליקרב דברי רבי מאיר אמרו לו והלא אדם מביא את זבחיו היום ונסכין מיכן עד עשרה ימים אמר להן אף אני לא אמרתי אלא בבאין עם הזבח אמר רב יוסף הא מני רבי היא דאמר לוג שמן של מצורע מתנותיו שרו ליה ומדמתנותיו שרו ליה מתנותיו מפגלי ליה דתניא לוג שמן של מצורע מועלין בו עד שיזרוק הדם נזרק הדם לא נהנין ולא מועלין רבי אומר מועלין עד שיתן מתנותיו ושיון שאסור באכילה עד שיתן מתן שבע ומתן בהונות אמרוה קמיה דרבי ירמיה אמר גברא רבא כרב יוסף לימא כי הא מילתא

הש"י ואם לא נאמרו הייתי אומר כו' ל"ג הכא דליכא למיפרך דיו דהא קלות נמי במיתה: ואי באכילת מעשר. קאמר דאם לא נאמרו חמורות הייתי אומר על טומאת שרץ בלאו על טומאת מת במיתה לכך נאמרו טומאת מת חמורות ונאמר זהו לאו דלא תימא זהו מיתה במעשר ואם לא נאמרו קלות הייתי אומר על החמורות במיתה הא מטומאת שרץ הוא דליתא בק"ו: ודיו לבא מן הדין להיות כנדון. ולא אמינא זה מיתה אלא לאו: והכי קאמר אילו נאמר טומאת שרץ ונאמר מעשר. בלאו כדליתא ותרומה במיתה כדליתא ולא נאמר טומאת מת הייתי אומר קלות על הקלות בלאו בטומאת קלה דשרץ על אכילת קלות כגון מעשר יהא בלאו כדליתא וקלות על החמורות במיתה וטומאת שרץ על אכילת החמורות כגון תרומה במיתה כדליתא ומינה הוה גמרינן דמה שרץ קלות על החמורות במיתה אף חמורות על קלות נמי במיתה דמה לי טומאה חמורה ואכילה קלה מה לי אכילה חמורה וטומאה קלה (וטומאת המת על אכילת מעשר תהא במיתה) לכך נאמרו חמורות טומאת המת על אכילת מעשר שלא תהא במיתה ופירש זה לאו ולא במיתה לומר כך שהיא באזהרה: או אינו מביא כו'. רישא דברייתא בת"כ לענין פיגול קתני יכול לא יהא חייב אלא על השלמים בלבד ת"ל לענין טומאה וינזרו מקדשי ולקמן יליף נותר חילול חילול מטומאה ופיגול בעון עון מותר: או אינו. מרבה אלא כיוצא בשלמים שהרי כלל ופרט אמור כאן

כדמפרש לקמן ונימא מה הפרט מפורש נאכלין לשני ימים כו': ת"ל מבשר. ריבויא הוא דכתיב גבי פיגול (ויקרא ז) מבשר זבח השלמים ועלה קאי והנפש האוכלת ממנו עונה תשא: עד שאני מרבה. כלומר אחרי שאני מרבה ארבה עמהם אף לוג שמן של מאורע אם פיגול בדם האשם נתפגל הלוג: תלמוד לומר. לענין טומאה אשר הם מקדישים גבי וינזרו כתיב ואתי נותר חילול חילול מטומאה מה טומאה הכל בכלל אף נותר הכל בכלל בנותר כתיב כי את קודש ה' חילל (ויקרא יט) ובטומאה כתיב וינזרו ולא יחללו (שם כב) והדר אתי פיגול עון עון מנותר: אף כל שיש לו מתירין. או לאדם או למזבח ועולה ילפא מאימורי שלמים וכן אימורי כל הקדשים ובשר כל הקדשים הנאכלין ילפי מבשר שלמים שאין לו מתירין אלא לאדם וחייבין עליו: כיוצא בשלמים מאי ניהו. דקתני לעיל או אינו מביא כו' אלא כיוצא: האכל. כלל מבשר שלמים פרט יאכל חזר וכלל: הני תרי כללי דסמיכי ניהו. שלא נכתב הפרט אלא בסוף: הטל פרט ביניהם. הכתוב אחריהם הטל ביניהם ודונם כו' הלכך אי לאו דרבי רחמנא מבשר תחילה הוה דיינינן ליה במה הפרט מפורש כו': חייבין עליו משום פיגול. אם בא עם האשם ופיגול באשם ואף על גב שאם היה רוצה יכול להביאו מכאן ועד עשרה ימים כדלקמן אית ליה לרבי מאיר דכי הביאו עם האשם דם האשם הוא המתירו למתן בהונות ושיריו לאכילה ששירי הלוג נאכלין כדאמרין בשמעתא דלקמן: אמר רב יוסף רבי היא כו'. וסבר לה כרבנן דהואיל ואפשר להביא נסכים לאחר זמן אין דם הזבח מפגלן ואפילו הביאן עמו ולוג שמן נמי הא דקתני נמי פיגול לא שיהא דם האשם מפגלו אלא מתנות שמן עצמו שמזה ממנו שבע הזאות בפנים הם מפגלין אותו אם הזה על מנת לאכול שיריו חוץ לזמנו והוא נאכל ליום ולילה כדמרבינן ליה לקמן עם שאר קדשי קדשים: ומדשמעינן ליה לרבי דאמר לוג שמן של מאורע מתנותיו שרו ליה. לכהנים דאמר אף על פי שנזרק דם האשם יא מעילה בשמן עד שיתן שבע הזאות של כרכי גבזה הלכך מתנותיו מפגלין ליה שהן מתירין: ולא נהנין. מדרבנן עד שיתן מתנותיו: ולא מועלין. דקסבר דם האשם מתירו לכהנים וכל שיש בו שעת היתר לכהנים אין בו מעילה: רבי אומר מועלין בו עד שיתן שבע הזאות של גבזה. אבל מתן בהונות דלאו כורך גבזה הוא ודאי לא פליג רבי: ושויין. שאפילו

נתן מתנות גבוה אסור הוא מדרבנן עד שיתן אף מתן בהונות: אמרוה. רבנן להא
לרב יוסף: (רפ"ז)

תוספות נאכל ליום ולילה מנין. לקמן בסוף דם חטאת (דף צח.) דרשינן
מהיקישא דזאת התורה מה שלמים מפגלין כו' ונראה דהאי תנא לית ליה ההוא
היקישא דאי אית ליה לא היה צריך לכל הנך ייתורים: **ואתי** נותר חילול חילול
מטומאה ואתי פיגול עון עון מנותר. מכאן הוה מצי למידק לקמן (דף נ:): דדבר
הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בגזירה שוה: **כיוצא** בשלמים מאי ניהו בכור.
משמע דבכור דמי לשלמים טפי משאר קדשים ובעלמא אינו כן דאמר מנחות
(דף צא:): מה שלמים באין בנדר ונדבה אף כל בא בנדר ונדבה: **אלא** מאם האכל
יאכל. ואע"ג דאמרינן לעיל בסוף פרק שני (דף כח:): בשתי אכילות הכתוב מדבר
תרתיה שמע מינה מדלא כתיב האכל האכל או יאכל יאכל כדאמר בריש הקומץ
רבה (מנחות דף יז:): ומיהו רבי אליעזר דמוקי לה התם בדרשא אחרינא נפקא
ליה הך דרשא מקרא אחרינא וכרבא דמפרש לעיל בסוף פרק שני (דף כח:): כולהו
מקרא (אחרינא) [אריכא] ודריש מבשר זבח שלמיו מה שלמים מפגלין ומתפגלין
כו' לא כמו שפירש שם בקונטרס מדכתיב זבח שלמים דמשמע דמקיש זבח
לשלמים אלא אהך ברייתא סמיך והקשה ה"ר חיים אמאי שביק לשון הברייתא
דהוה ליה למימר מה שלמים מיוחדים שיש להם מתירין בין לאדם בין למזבח
ועוד דמלישנא דמפגל ומתפגלין לא ממעיט דם דדם מפגל ומתפגל כדתניא
בתוספתא דזריקה מפגלת ומתפגלת שהדם מפגל הבשר ומתפגלת על ידי זריקה
אם זרק על מנת לשפוך שירים למחר: **ודונים** בכלל ופרט. ומ"מ צריכי ייתורי
דלעיל דמכלל ופרט לא מרבי אלא הדומה לפרט בכל צדדין: (תוספות)

ב

-

מד

דף

הרי לוג [הבא] בפני עצמו דלכ"ע מתנותיו שרו ליה ולא מפגלין ליה דתניא
לוג שמן של מצורע חייבין עליו משום פיגול מפני שדם מתירו לבהונות
דברי ר"מ אמרו לו לר"מ והלא אדם מביא אשמו עכשיו ולוג מיכן ועד
עשרה ימים אמר להן אף אני לא אמרתי אלא בבא עם האשם אלא א"ר
ירמיה לעולם ר"מ היא וסמי מיכן נסכים אמר אביי לעולם לא תסמי

ותנא לוג הבא עם האשם והוא הדין לנסכים הבאין עם הזבח והדר תנא נסכים הבאין בפני עצמן והוא הדין ללוג הבא בפני עצמו: חטאת העוף דמה מתיר את בשרה לכהנים: מנא הני מילי דתני לוי [\[במדבר יח-ט\]](#) כל קרבנם לרבות לוג שמן של מצורע סלקא דעתך אמינא מן האש כתב רחמנא והאי לאו מותר מן האש הוא קמ"ל: [\[במדבר יח-ט\]](#) לכל מנחתם לרבות מנחת עומר ומנחת הקנאות סלקא דעתך אמינא [\[שמות כט-לג\]](#) ואכלו אותם אשר כפר בהם ומנחת העומר להתיר אתיא ומנחת קנאות לברר עון קאתיא קמ"ל: ולכל חטאתם לרבות חטאת העוף סלקא דעתך אמינא נבילה היא: לכל אשם לרבות אשם נזיר ואשם מצורע סלקא דעתך אמינא להכשיר קאתו קמ"ל אשם מצורע בהדיא כתיב ביה אלא לרבות אשם נזיר כאשם מצורע: אשר ישיבו זה גזל הגר לך הוא שלך יהיה אפילו לקדש בו את האשה תניא ר' אלעזר אומר משום רבי יוסי הגלילי פיגל בדבר הנעשה בחוץ פיגל בדבר הנעשה בפנים לא פיגל כיצד היה עומד בחוץ ואמר הריני שוחט להזות מדמו למחר לא פיגל שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים לא פיגל היה עומד בפנים ואמר הריני מזה על מנת להקטיר אימורים ולשפוך שירים למחר לא פיגל שמחשבה בפנים בדבר הנעשה בחוץ אבל היה עומד בחוץ ואמר הריני שוחט לשפוך שירים למחר או להקטיר אימורים למחר פיגל שמחשבה בחושן בדבר הנעשה בחוץ א"ר יהושע בן לוי מאי קרא [\[ויקרא ד-י\]](#) כאשר יורם משור זבח השלמים וכי מה למדנו משור זבח השלמים מעתה אלא מקיש פר כהן משיח לשור זבח השלמים מה שור זבח השלמים עד שיהו מעשיו ומחשבותיו על מזבח החיצון אף פר כהן משיח עד שיהו מחשבותיו ומעשיו על המזבח החיצון אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא אמר רב הלכה כרבי אלעזר שאמר משום רבי יוסי אמר רבא

ר"י הבא בפני עצמו. מאורע שהביא אשמו היום ולוגו לאחר עקרה ימים לכ"ע מתנותיו שריין ליה באכילה דהואיל ולא קדש בכלי כשנזרק דם האשם לאו שירים ידיה הוא ולא שרי ליה ואפ"ה לא מפגלין ליה לדברי הכל דאין זו משום פיגול כדקתני אף אני לא אמרתי כו' הלכך בא עם האשם נמי אע"ג דלרבי מתנותיו שריין ליה לא מפגלים ליה שאין מפגל אלא דם או קומץ את שיריו משום דאיתקש מנחה לזבחים: ותנא. רישא: לוג הבא עם האשם. קדם האשם מפגלו ואע"פ שהיה לו להביאו לאחר עקרה ימים וממנו אתה למד דה"ה לנסכים

הבאים עם הזבח שדם הזבח מפגלן ואע"פ שבידו להביאן לאחר זמן: ותנא סיפא נסכים הבאים בפני עצמן. כדקתני לה דומיא דקטרת ולבונה ומנחת כהנים שאין להן מתירין וקאמר דאין מתפגלן אם הקריב מקלתן ע"מ פיגול וה"ה ללוג הבא בפני עצמו: מנהגי מילי. דחטאת העוף נאכלת: כל קרבנס. גבי סדר מתנות כהונה שנאמר לאהרן על הסדר בפרשת קרח וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש וגו' וכתיב בתריה בקדש הקדשים תאכלנו וקדריש להו הכא כל כל דכולהו: לרבות לוג שמן. שאף הוא נאכל שהרי קרוי קרבן דכתיב (ויקרא יד) והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן אלמא הוא נמי בכלל והקריב והיינו קרבן כ"ס במנחות (דף עג.). ס"ד כו'. כלומר האי דאיטריך כל קרא לרבווי ולא נפקא ליה מקרבנו: סד"א מן האש כתיב. הנותר מן האש ומזה לא עלה לאשים כלל: ואכלו אותם אשר כופר בהם. דבר שיש בו כפרה נאכל ושאין בו כפרה אינו נאכל: להתיר אתיא. חדש במדינה: נבילה היא. לפי שנמלקה: לרבות אשם נזיר. נזיר שנטמא צמת מציא אשם כשטהר מטומאתו ומכשירו להתחיל ולמנות נזירות טהרה והימים הראשונים יפלו ולרבות שיהא נאכל דאי לא כתיב לכל לא מרבינן להו דכתיב אשר כופר בהם והני להכשיר אתו זה להכשירו בקדשים וזה להתחיל נזירות טהרה: אשם מזורע בהדיא כתיב ביה. דנאכל כי כחטאת האשם הוא (ויקרא יד) ומיהו נהי דאשם כתיב הכא לסדר בפרשה כל עשרים וארבע מתנות כהונה אללא כל למה: אשר ישיבו זה גזל הגר. דכתיב (במדבר ה) האשם המושב לה' לכהן ותניא (ב"ק דף קי.) אשם זה קרן המושב זה חומש או אינו אללא זה אשם ממש כשהוא אומר מלכד איל הכפורים (הרי אמור אללא) אשם זה קרן שהגוזל את חבירו ונשבע לו ואח"כ הודה משלם קרן וחומש לצעלים ואשם למזבח כדכתיב בפרשת ויקרא והיה כי יחטא ואשם וגו' ואם מת נותן ליורשיו ואם גר היה ומת ואין לו יורשין להחזירו להם נתנן הכתוב לכהן ופרשת גזל הגר אמורה בפרשת נשא אם אין לאיש גואל להשיב האשם וגו' וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואל אללא זה גזל הגר. גזל הגר בהדיא כתיב ביה לא גרסינן דהא חטאות ואשמות ושאר האמורים בפרשה בהדיא כתיב כל אחד ואחד במקומו וסידרן לו הכתוב לאהרן כאן מפני מחלוקתו של קרח שערער עליו על הכהונה משל הדיוט אמר לטובתו

נשברה רגל פרתו: כך הוא ולבניו. שיהו כנכסים של חולין שאין בו שום קדושה דממון בעלים הוא ואגזל לחודיה קאי האי כך הוא והאי דכתיב בתריה בקדש הקדשים תאכלנו אשאר א קאי דהו מידי דאכילה: תניא אמר ר' אלעזר כו'. אפרים הנשרפים לאיפליגו זה במתני' קאי: פיגל בדבר הנעשה בהן בחוץ. העבודה שהיה עובד במחשבה והאכילה שחישב עליה אם מעשה עזרה הם פיגל ואם מעשה היכל הם לא פיגל ולקמן יליף טעמא מקראי: שוחט. שהרי שחיטתה בעזרה הוא וכל חוץ דהכא עזרה הוא: להזות דמו למחר. הרי חישב על אכילת מזבח של פנים הריני מזה על הפרכת או על המזבח הפנימי שזו היא זריקתן המפגל: על מנת לשפוך שירים. שהרי זו אכילת מזבח החיצון דמהניא זיה מחשבה: לא פיגל. מפני שמחשבה היתה בשעת עבודה פנים: כאשר יורם. בפר כהן משיח כתיב בהפרשת אימוריו: מה למדנו לו. משלמים לענין אימורים הרי אף בזה כולן מפורקים חלב וכליות ויותרת אלא לא בא היקש הזה אלא ללמד על הפיגול שהוא למד בכל הקדשים משלמים ובא ללמדך על אלו שאין פיגול נוהג בהן אלא כשלמים מה שלמים אין פיגולן אלא על מעשי עבודה חילונית ומחשבת אכילות חילונית שוחט או מקבל או מוליך או זורק ע"מ לאכול בשר לשפוך שירים או להקטיר אימוריו חוץ לזמנו אף כאן עד שיחשב בעבודות על אכילת חוץ: מחשבותיו. מחשבת אכילתו: ומעשיו. עבודה שהוא עובד ומחשב: (רש"י)

תוספות **סד"א** מן האש כו'. תימה לא לכתוב מן האש ולא בעי לכל: זה גזל הגר. דאע"ג דמכפר לא הוה אמינא דליהוי לכהן אלא מידי דמותר למזבח ולא ממונא ובספרים ישנים גריס גזל הגר בהדיא כתיב ביה בפרשת נשא דכתיב לכהן לו יהיה ובקונטרס לא גריס ליה משום דחטאות ואשמות ושאר אימורים בפרשה בהדיא כתיבי כל אחד ואחד במקומו וסדרן לו הכתוב לאהרן כאן מפני מחלוקתו של קרח: **ואפילו** לקדש בו את האשה. בפי התכלת (מנחות דף מה:): אמרינן גבי שתי הלחם דעצרת ורבי עקיבא מי כתיב קודש יהיו לה' ולכהן לה' לכהן כתיב כדרב הונא דאמר רב הונא קנאו השם ונתנו לכהן ופי' שם בקונטרס דמשלחן גבוה קא זכו ועיקר מילתיה דרב הונא אגזל הגר איתמר בפי הגוזל עצים (ב"ק דף קט:): ולא מצינו דברי רב הונא לשם אלא ברייתא היא התם בשילהי פירקין ובמסכת ערכין בשילהי המקדיש שדהו (דף כח:): האשם המושב לה' לכהן קנאו השם ונתנו לכהן שבאותו המשמר ונראה דלא גרסינן פרק התכלת כדרב הונא אלא הכי גרסינן לה' לכהן קנאו השם ונתנו לכהן ומיהו לא מצי לפרש לכהן

שבאותו משמר כי ההיא דגזל הגר דהתם שהרי ברגל היו כל המשמרות שוות כדדרשין בפי בתרא דסוכה (דף נה:) מדכתיב ובא בכל אות נפשו ושרת אלא כמו שפיי בקונטרס לענין דמשלחן גבוה קא זכו ומיהו משמע מתוך דבריו דגזל הגר משלחן גבוה קא זכו אי אפשר לומר כן דהא אמרינן הכא לך הוא ולבניך אפילו לקדש בו את האשה ובקדושין (דף נב:) אמר במקדש בחלקו בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים אינה מקודשת משום דמשלחן גבוה קא זכו ונ"ל דשאני הכא דגלי קרא לך ולבניך ויש תימה (לך) לה' בגזל הגר למה לי דלגבי מאי נפקא מינה דקנאו השם למימר דמשלחן גבוה קא זכו: **בדבר** הנעשה בפנים לא פיגל. והא דאמר בהניזקין (גיטין דף נד:) כהן גדול ביום הכיפורים יוכיח דכי אמר פיגול מהימן נהי דפיגול לא הוי פסול מיהא הוי מקי"ו וכדאמר לעיל ספ"ק (דף יד.) מודה היה רבי שמעון לפסול מקי"ו ומה שלא לשמו כו' וה"ר חיים מפי דההוא פיגול מיירי בפסול שלא לשמו ולא משמע כן דשלא לשמן לא קרי ליה פיגול כדאמר לעיל ספ"ק (דף יג.) דיקא נמי דקתני שהזבח נפסל ולא קתני שהזבח מתפגל: **וכי** מה למדנו משור זבח השלמים מעתה. נראה דלית ליה הא דדרשין בפרק איזהו מקומן (לקמן דף מט:) מכאשר יורם דאיצטריך ליותרת ושתי הכליות לפר יום הכיפורים ומקרא אחרינא נפקא ליה להאי תנא: (תוספות)

א

-

מה

דף

הלכתא למשיחא אי"ל אביי אלא מעתה כל שחיטת קדשים לא לתני הלכתא למשיחא הוא אלא דרוש וקבל שכר ה"נ דרוש וקבל שכר הכי קאמינא לך הלכתא למה לי לישנא אחרינא אי"ל הלכה קאמינא: מתני'

קדשי עובדי כוכבים אין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא והשוחטן בחוץ פטור דברי רבי שמעון רבי יוסי מחייב: **גמ'** ת"ר קדשי עובדי כוכבים לא נהנין ולא מועלין ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא ואין עושין תמורה ואין מביאין נסכים אבל קרבנן טעון נסכים דברי רבי שמעון אמר רבי יוסי רואה אני בכולן להחמיר שנאמר בהן לה' בד"א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית מועלין בהן: לא נהנין ולא מועלין:

לא נהנין מדרבנן ולא מועלין דגמר מעילה חט חט מתרומה דבתרומה כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים: ואין חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא: מ"ט דאתי פיגול עון עון מנותר ואתי נותר חילול חילול מטומאה ובטומאה כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים: ואין עושין תמורה: מאי טעמא דאיתקש תמורה למעשר בהמה ומעשר בהמה איתקש למעשר דגן ובמעשר דגן כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש מעשר דגן חולין הוא הניחא למאן דאמר בתר מלמד אזלינן אלא למ"ד בתר למד אזלינן מאי איכא למימר אלא מעשר בהמה חובה שאין קבוע לה זמן הוא וחובה שאין לה זמן קבוע ישראל מייתו עובדי כוכבים לא מייתו: ואין מביאין נסכים: תנו רבנן [\[במדבר טו-יג\]](#) אזרח אזרח מביא נסכים ואין העובד כוכבים מביא נסכים יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים ת"ל ככה: אמר רבי יוסי רואה אני בכולן להחמיר בד"א בקדשי מזבח כו': מ"ט קסבר כי גמרה מעילה חט חט מתרומה דומיא דתרומה דקדישא קדושת הגוף אבל קדושת בדק הבית דקדושת דמים לא ת"ר דם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה

רפ"י הלכתא למשיחא. הרי קבע לנו הלכה הצריכה לנו לימות המשיח כשיבנה בית המקדש ועכשיו לא הולכנו לה: א"ל הלכה קאמינא. האי דמיתמהנא קביעות הלכה הוא דמיתמהנא דמיגרס בעינן מיתני משניות ומחלוקת הלכות עבודה לפי שתורה היא ודרוש וקבל שכר אבל קיבוע הלכה אינה אלא להורות הלכה למעשה ועכשיו אינו נוהג: מתני' קדשי עובדי כוכבים כו'. מפרש בגמ' וכשהתנדבום לגבזה קאמר: גמ' ת"ר כו'. מפרשה לקמיה: ואין מביאין נסכים. בפני עצמם בלא זבח כישראל שמתנדבין יין כדתנן במנחות (דף קד:): ככולן אני רואה. בכל הדברים הללו אני רואה בקדשי עובדי כוכבים להחמיר כבקדשי ישראל: שנאמר בהם לה'. דכתיב איש איש מבית ישראל וגו' (ויקרא כב) ודרשין בהכל שוחטין (חולין יג): איש מה ת"ל איש איש לרבות את העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל: כמה דברים אמורים. דאין מועלין בהן אתאון לת"ק: אבל בקדשי דקה הבית. עובד כוכבים שהתפס לזדק הבית: מועלין בו. ולקמן מפרש טעמא: דגמרינן מעילה חטא חטא מתרומה. כתיב במעילה וחטאה בשגגה (ויקרא ה) וכתיב בתרומה ולא יסאו עליו חטא (שם כב) ובתרומה

כתיב בתריה דהאי קרא ולא יחללו את קדשי בני ישראל: דבתרומה כתיב בני ישראל. וינזרו מקדשי בני ישראל (סם כז): תמורה. בהמה: למעשר בהמה. דכתיב במעשר והיה הוא ותמורתו (סם כז): ומעשר בהמה למעשר דגן. עשר תעשר ואמר מר בצכורות (דף נג): בשני מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן: דבר הלמד. מעשר בהמה הלמוד בהיקף שלא יהא נוהג בעובדי כוכבים חוזר ומלמד על התמורה בהיקף: מעשר דגן חולין הוא. וככל התורה למדין למד מן הלמד חוץ מן הקדשים כדאמר באיזהו מקומן (לקמן מט): הניחא למאן דאמר בתר מלמד אזלינן. דאי מלמד חולין אף על גב דלמד קדש למדים בו הלמד מן הלמד ופלוגתייהו באיזהו מקומן (סם): עובדי כוכבים לא מייתו. ללא איתרבו עובדי כוכבים אלא לנדריהם ונדבות כדכתיב בקרא לכל נדריהם וגו' (ויקרא כז) וה'ה נמי ללא מייתו חובה הקבוע להם זמן כגון עולת ראייה ושלמי חגיגה אלא לא פסיקא ליה הואיל ומציאין עולה ושלמי נדבה אבל מעשר חטאת ואשם לא שייך בהו כלל: אזרח. בפרשת נסכים כתיב בשלח לך כל האזרח יעשה ככה ומינה ילפינן לקמן בפרק כל התדיר (דף לא): אזרח מלמד שמתנדבים נסכים ומציא בפני עצמן נדבה: ת"ל ככה. יעשה לשור שאחר שחובה תלויה בקרבן ל"ש ישראל ול"ש עובד כוכבים הלכך שלח דמי נסכיה יקרבו משלו ואם לאו מקריבים משל ליבור שתנאי ב"ד הוא במסכת שקלים (דף יא): מ"ט כו'. אמילתיה דר"ש קאי אמעילה דקאמר אבל קדשי דק הבית דעובדי כוכבים מועלין: וכי גמרה מעילה מתרומה. למעוטי עובדי כוכבים דומיא דתרומה קדשי מזבח הוא דגמרה דקדיש גופייהו כתרומה שאינן נפדין: (רש"י)

תוספות הלכתא למשיחא. כי האי גוונא פריך בריש ד' מיתות (סנהדרין נא): ותימה דבריש עשרה יוחסין (קדושין עב): א"ר יהודה אמר רב הלכה כרבי יוסי דעתידין ממזרין ליטהר ושמה נפקא מינה עכשיו שלא להרחיק משפחות שאינן ידועות ובקדושין (שם) פירשתי במאי פליגי רבי יוסי ורבנן בממזר ידוע או בשאין ידוע ובפ"ק דיומא (דף יג.) דפסיק כר' יוסי ראשון חוזר לעבודתו ושני אינו ראוי כו' נפקא מינה עכשיו בנשיא או ראש ישיבה או פרנס שנתמנה על הציבור ועבר מחמת אונס ועבר האונס ובפרק אלו דברים (פסחים סט): דפסיק הלכה כר"ע דכל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת לענין פסח נפקא מינה בזמן הזה לענין מילה ואע"ג דגבי מילה נמי פסיק הכי בהדיא (בשבת קלג).

מ"מ לאלומי פסקא דמילה פסק נמי גבי פסח הכי ובפ"ק דתענית (דף ד:) דפסיק רבי אלעזר הלכה כר"ג דאמר בשבעה במרחשון ומוקי לה התם בזמן שבית המקדש קיים נפקא מינה גם בזמן הזה לבני בבל דאית להו פירי בדברא כדקאמר התם הא לן והא להו ומיהו בסוף התכלת (מנחות נב:) קשה דפסיק רבי יוחנן כאבא יוסי בן דוסתאי גבי חביתי כ"ג ונראה דרב יוסף דוקא דאית ליה הכא ובסנהדרין (דף נא:) דאין לפסוק הלכתא למשיחא וה"ר חיים מפרש דלא פריך הלכתא למשיחא אלא היכא דאיכא תרתי שהוא למשיחא וגם עושה איסור דליכא נפקותא בהלכתא אלא על ידי איסור לא שייד לפסוק למשיחא: **והשוחטן** בחוץ פטור דברי ר' שמעון. בגמרא לא תני בברייתא שוחט בחוץ והכא לא תני תמורה ונסכים דתני בברייתא וזה תימה וא"ת אי ר"ש ס"ל כרבי אליעזר דאמר פרק ואלו מנחות (דף עג:) דאין עובדי כוכבים מביאין אלא עולות א"כ מאי איריא קדשי עובדי כוכבים דאין חייבין עליהם משום פיגול נותר וטמא אפי' דישראל נמי דהא שמעינן ליה לר"ש בסוף דם שחיטה (כריתות כג:) דאין פיגול בעולין ואין נותר בעולין וצ"ל דסבר לה כר' יוסי הגלילי דמביאין אפילו שלמים ועוד י"ל דבכריתות (דף יג: ודף כג:) מוכח דטעמא דר"ש משום דאין איסור חל על איסור וקדשי עובדי כוכבים שרו מדאורייתא כדתניא בגמרא לא נהנין מדרבנן ולא מועלין דגמר חט חט מתרומה: **רואה** אני בכולן להחמיר שנאמר בהן לה'. פי' בקרא דאיש איש דמרבינן עובדי כוכבים שנודרין כתיב לה' למימר שעובדי כוכבים הם בכלל קדשי ה' משמע הכא דאיכא מעילה דאורייתא בקדשי מזבח וקשה דלא איפריך מהכא לר' ינאי דאמר בפ' קדשי מזבח (דף טו.) במעילה דאין חייבין מעילה אלא על קדשי בדק הבית כדפריך התם ומשני כולהו מדרבנן ועוד תנן פ' אמרו לו (כריתות יג:) יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד ותו דשילהי כל הבשר (חולין דף קיז.) אמר ר' ינאי גופיה כאשר יורם וגוי' מה פר כהן משיח יש בו מעילה אף שלמים יש בהן מעילה ותו דשילהי תמורה (דף לב:) א"ר ינאי גופיה אין מעילה מפורשת מן התורה אלא בעולה בלבד שנאמר לה' קדשים המיוחדים לה' וי"ל אסמכתא ניהו ועוד י"ל דר' ינאי לא איירי אלא בדבר הניתר לטהורים אבל באימורים ועולה דהמעילה לא פקעה פשיטא דאיכא מעילה דאורייתא וקשה לי על זה אמאי לא משני במעילה הכי דכי פריך מטובא ולישני באימורים: **ואין** עושין תמורה דאיתקש למעשר בהמה. בפרק קמא דתמורה (דף ג.) דריש מדכתיב בריש עניינא דבר אל בני ישראל איש כי יפליא וגוי': **ומעשר** בהמה למעשר דגן. בבכורות (דף נג:) אמרינן לא איתקש אלא לענין שנה: **דומיא** דתרומה דקדישא קדושת הגוף. וא"ת אזהרה לנהנה מקדשי בדק הבית מנין דתנן אלו הן הלוקין (מכות יג.) וחשיב הקדש שלא נפדה משמע דבר שיש לו פדיון והיינו קדשי בדה"ב הא לא ידעינן אזהרה במעילה אלא מגזירה שוה דחט חט מתרומה פ' הנשרפין (סנהדרין פד.) והאי תנא לא יליף אלא דומיא דתרומה וי"ל דהקדש שלא נפדה לא מיירי

דתני לוי מנין שאף בפסול זמן הכתוב מדבר ת"ל {ויקרא כב-ב} ולא יחללו את (קדשי בני ישראל)

ה"י במזיד לא הוראה. הנסא דרבנן הוא ולא סיביא אחר דא"כ נמלאו ב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה ולהביא חולין לעזרה אלא לא הוראה להתיר בשר באכילה אבל בעלים נתכפרו והכי אמר לה שמואל במס' יבמות (דף טז.): [כמאן]. הא דקתני דעובדי כוכבים לא הוראה ללא כר' יוסי: אלא מעתה אשר הם מקדישים לי. דכתיב גבי וינזרו: הכי נמי הם ולא עובדי כוכבים. ותימא דקדשי עובדי כוכבים אין חייבין עליהם משום טומאה לר' יוסי והא קאמר בכולן אני רואה להחמיר: לראון להם. גבי איך כתיב: לאו בני הראה. להקב"ה הם שאינו מתראה להם: מתני' דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול. כגון הקומץ והקטרת וכל השנויים במשנתנו: חייבין עליהן משום טומאה. כרת האוכל בטומאת הגוף ועל סגתם חטאת כדיליף בגמרא: חוץ מן הדם. דאימעוט בהדיא כדאמר בגמ': ה"ג. נומי ר"ש בדבר שדרכו לאכול חייב וכך שמעתי מבית מדרשו של רבינו יעקב ול"נ שכך פירש ר' משולם בר הלוי גאון בשעת מיתתו נומי ר"ש כמו אמר ר"ש ובספרים היה כתוב הדם ועמו: בדבר שדרכו לאכול. שדרך בני אדם לאכול ואף על פי שזה מן הנקטרים כגון קומץ ומנחת כהנים ודומין לה: אבל לבונה ועצים וקטרת אין חייבין עליהם משום טומאה. ורבנן פליגי עלה כדמרבינן להו מכל הבשר יתירא לרבות עצים ולבונה: גמ' ומה פיגול. האוכל פיגול בשוגג: שהוא בקצוע. חטאתו קצוע לעני כלעשיר כשבה או שעירה: ובידיעה אחת. שאינו כריך ידיעה בתחלה שאכל בשוגג וידע שאכל: ולא הותר מכללו. אלא ליבור: שהיא בעולה ויורד. לעשיר בהמה ובדלות שתי תורים ובדלי לות עשירית האיפה גבי שמיעת קול בויקרא: ובשתי ידיעות. נטמא וידע שנטמא ונעלמה ממנו טומאה ואכל את הקודש ולא ידע ומשאכל ידע אבל איש בה ידיעה בסוף ואין בה ידיעה בתחלה שלפני אכילתו לא ידע מעולם בטומאה זו פטור והכי גמרי' לה בשבועות (דף טז.): והותרה מכללה. טומאת הגוף הותרה אלא ליבור בפסח לתנן (פסחים דף עו:): הפסח שאכל בטומאה נאכל בטומאה: ת"ל אשר הם מקדישים. ריבה כל המוקדשים וגבי וינזרו כתיב: יכול מיד. משהוקדשו מתחייב

עליו מיד אם אכלו בטומאה: ת"ל אשר יקרבו. מכל זרעכם ר"א מפרש לה ואזיל: וכי יש נוגע חייב. והלא אינו חייב אלא אם כן אכל כדכתיב (ויקרא כב) איש איש מזרע אהרן וגו': בהוכשר ליקרב. ואקדשים קאי והכי קאמר אשר יקריב קדשים ואח"כ יאכלם וטומאה עליו כדמפרש אכילה בקרא דבתריה: יש לו מתירין. כגון אימורים ובשר שהדם מתירן ושיירי מנחות שהקומץ מתירן משיקרבו מתיריו ושאין לו מתירין כגון מנחת כהנים וכהן משיח ונסכים משיקדשו בכלי שהוא המכשירן לאכילה האמורה בהן: נותר מנלן. לחייב (כהן) עליו אף על דבר שאין לו מתירין כדקתני מתני' דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול חייבין עליהן משום נותר: שכן גז"ל סימן. נותר וטומאה פסול הגוף ופיגול פסול מחשבה נותר וטומאה אין זריקת הדם מביאתן לידי פסולן ופיגול זריקת הדם קובעתו בפסול נותר וטומאה נאמר בהן חילול: שכן הותר איך טהור בזמן קרב והני נפיסן. נותר ופיגול לא הותרו מכללן כטומאה ואין הליץ מרלה עלייהו כטומאה ואע"ג דבטומאת הגוף קאמינא שאין הליץ מרלה עליה שם טומאה מיהת נרצית בליץ. טהור. שניהן טהורין ושניהן נפסלין בזמן זה בנותר חוץ לזמן וזה במחשבת זמן ושניהן פסולין בקרב לאפוקי טומאת הגוף שפסולן במקריב: מנין שאף בפסול זמן הכתוב מדבר. האי קרא דוינזרו: ולא יחללו. דכתיב גבי טומאה: (רפ"י)

תוספות קשה מהא דילפינן בפרק בתרא דמעילה (דף יח:) חט חט מתרומה לענין פגם ונהנה במעילה במחובר לקרקע ומחובר היינו קדושת דמים ולא גמרי מתרומה וי"ל דהכא דוקא הוא דבעינן דומיא דתרומה משום דכתיב לה' לרבווי דלא גמרינן אלא דומיא דתרומה דקדושת הגוף עוד יש לומר דלרבנן אפי' בדק הבית גמרינן מתרומה למעט עובדי כוכבים בד"א ר' יוסי קאמר ליה ולא גמר בדק הבית מתרומה וכן נראה מדמייתי הש"ס ר' יוסי אומר בכולן אני רואה להחמיר וכו' ומפרש מ"ט דומיא דתרומה דקדושת הגוף וה"ק שכל קדשי עובדי כוכבים אני רואה להחמיר משום פיגול נותר וטמא אבל מאי דאמריתו אין מועלין הני מילי בקדשי המזבח דגמרינן מתרומה (ואהני לינא) דלא גמרינן מתרומה אלא מידי דדמיא לה אבל בדק הבית דלא דמי לה מועלין כך פירש רבינו והקשה לו בנו ה"ר אלחנן דבפ"ק דערכין (דף ה:) אמר אביי וערכו נגזו ופריך אי"כ לא ימעלו בו אלמה תניא אבל קדשי בדק הבית מועלין ולישני ההיא ר' יוסי אבל לרבנן אין מועלין וי"ל דשפיר משני התם וכ"ז הגיה רבינו: אבל העצים והלבונה והקטרת אין בהם משום טומאה. ואם תאמר מאי איריא משום

דאין נאכלין תיפוק ליה דאין איסור טומאה חל עליהם דהא יש בהן מעילה ורבי שמעון היא דאמר (כריתות כג:) אין פיגול בעולין ואין נותר בעולין לפי שאין איסור חל על איסור ועוד חטאות הפנימיות אמאי צריך למעוטינהו מפיגול לר' שמעון ואמאי חייבין עליהם משום נותר וטמא והא אית בהו מעילה ואין איסור חל על איסור ומיהו בזה יש לומר דמשכחת לה לאחר שניתך הבשר ועדיין ראוייה לאכילה דתנן במעילה (דף ט.) דמועלין בהן עד שיתוך הבשר ומ"מ קשה מפיגול שהרי פקע פיגולו מכי משלה בו האור אבל מעצים קשה דיש בהן מעילה לעולם וי"ל דתנא דר' שמעון דהכא סבר ליה כההוא תנא דרבי שמעון דאמר התם יש פיגול בעולין ויש נותר בעולין ועוד י"ל דמשכחת לה בבת אחת כגון שהביא שתי שערות אחר כך כדאשכחן ביבמות פרק ד' אחין (דף לג.) וקשה קצת הא דאמר פ' דם שחיטה (כריתות כג:) למאן דאמר אין איסור חל על איסור כל חלב מאי עביד ליה ומוקי לה בוולדי קדשים לוקמי בהביא שתי שערות אחר כך דהוה ליה בת אחת ומיהו בלאו הכי שפיר קמשני וזה אין להקשות למ"ד אין איסור חל על איסור בקדשים ל"ל קרא בדם למעוטי מנותר וטמא דהא איצטריך להביא שתי שערות אחר כך דהוי כבת אחת כדפרישנא ומיהו למאי דבעי למימרא בפ' ד' אחין (יבמות לג.) דר' שמעון אפי' בת אחת לית ליה קשה: **תלמוד** לומר אשר הם מקדישים לי. גבי טמא כתיב ומרבי הכא מיניה כל דבר והא דמייתי ליה בברייתא דלעיל גבי פיגול היינו דשייך טומאה בעופות ומנחות והדר אתי נותר חילול חילול מטומאה ופיגול עון עון מנותר ולאחר שריבה הכתוב כל דבר מטומאה חוזר וממעט בפיגול מכלל ופרט וכלל: **יש** לו מתירין משיקרבו מתירין. מכל טהור יאכל בשר דרשינן ליה בהקומץ רבה (מנחות כה:) ובסמוך: **שכן** גזל. פירש"י למ"ד היינו חילול חילול וקשה על זה בתר הכי דפריך אדרבה מפיגול נילף שכן הותר וכו' אמאי לא אמר גם כן שכן עון מעון ופרי"ח למ"ד דגזל היינו כולו פיגול שייך בכל הקרבן אבל נותר וטומאה שייכי בחתיכה אחת: (תוספות)

א

-

מו

דף

בשני חילולין הכתוב מדבר אחד פסול נותר ואחד פסול טומאה: חוץ מן הדם כו': מנא הני מילי אמר עולא אמר קרא **ויקרא יז-יא** ואני נתתיו לכם שלכם יהא דבי רבי ישמעאל תנא אמר קרא **ויקרא יז-יא** לכפר

לכפרה נתתיו ולא למעילה רבי יוחנן אמר אמר קרא [\[ויקרא יז-יא\]](#) הוא הוא לפני כפרה כלאחר כפרה מה אחר כפרה אין בו מעילה אף לפני כפרה אין בו מעילה אימא לאחר כפרה כלפני כפרה מה לפני כפרה יש בו מעילה אף לאחר כפרה יש בו מעילה אין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו ולא והרי תרומת הדשן משום דהוי תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובים הבאין כאחד אין מלמדין הניחא לרבנן דאמרי [\[ויקרא טז-כג\]](#) והניחם שם מלמד שטעונין גניזה אלא לרבי דוסא דאמר מותרות הן לכהן הדיוט ובלבד שלא ישתמש בהן ליה"כ אחר מאי איכא למימר משום דהוי תרומת הדשן ועגלה ערופה שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין הניחא למאן דאמר אין מלמדין אלא למאן דאמר מלמדין מאי איכא למימר תרי מיעוטי כתיבי הכא כתיב [\[דברים כא-ו\]](#) הערופה והתם כתיב [\[ויקרא ו-ג\]](#) ושמו ותלתא קראי בדם למה לי למעוטי ממעילה מנותר ומטומאה אבל פיגול לא צריך קרא דתנן כל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פיגול ודם גופיה מתיר הוא אמר רבי יוחנן שלשה כריתות בשלמים למה

רפ"י [צפני חילולים. מדלל כתיב וינזרו ולא יחללו: אחד פסול נותר. לאשכחן](#) ביה חילול דכתיב [\(ויקרא יט\)](#) כי את קדש ה' חילל ואתרוייהו קאי אשך הם מקדישים דמרבינן מיניה כל המוקדשים: מנא הני מילי. דם אין חייבין עליו משום נותר אם שגג בו דם ונותר אינו חייב שתיים אלא אחת וכן אם אכלן בטומאת הגוף אינו חייב שתיים: אמר עולל אמר קרא כו'. הא דעולל לאו הכא איתמר אלא גבי מעילה איתמר במס' מעילה [\(דף יא.\)](#) דקתני אין מועלין בדמים והכא ה"ק מנא הני מילי דמתניתין אמר עולל גבי מעילה אמר קרא לכם ותנא דבי רבי ישמעאל לכפר כו' ור' יוחנן אמר הוא ומסקנא תלתא קראי חד למעוטי מנותר וחד למעוטי ממעילה וחד למעוטי מטומאה: ואני נתתיו לכם שלכם יהא. כחולין שלכם שאין בהן מעילה: לכפר. ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר [\(ויקרא יז\)](#) לכפרה נתתיו בתורת קדשים ולא למעול בו לענין מעילה אין בו דין קדשים: הוא. דמו בנפשו הוא בהווייתו יהא: הוא לפני כפרה כו' מה לאחר כפרה אין בו מעילה. דפשיטא לן כיון דנעשית מצותו אין מועלין בו דכיון דלית ביה תו אורח גבוה לא קרינן ביה קדשי ה': אין לך דבר כו'. הלכך ע"כ לא תדרשיה הכי אלא

איפכא: והרי תרומת הדשן. בכל יום חותה במחתה ותורם את הדשן מלא המחתה ממנה ונותן במזרחו של כבש כדכתיב וקמו משמע שם גניזתו ושם נבלע במקומו אלמלא אסור בהנאה: ובגדי כהונה. ארבעה בגדים שכהן גדול נכנס בהן לפני ולפנים ביוה"כ שאסור להשתמש בו עוד דכתיב ופשט את בגדי הבד וגו' והניחם שם ודרשין מלמד שטעונו גניזה: פלוגתא דרבנן ורבי דוסא במס' יומא מיייתי לה: לרבי דוסא דאמר כשרין הן לכהן [הדיוט]. לעבוד בהן במקדש כל ימות השנה: ועגלה ערופה. דכתיב וערפו שם (דברים כא) והאי שם קרא יתירא הוא לומר שיהא שם קבורתה: אין מלמדין. וכיון דלא ילפינן ולא מיייתי ראייה מינייהו האי קרא נמי הואיל ואיכא למדרשה איפכא לא תדרשה הכי: מיעוטי כתיבי. לומר שאין למדין מהן: הערופה. זו ולא אחרת כזו: וקמו. מדהוה ליה למכתב וקם וכתיב וקמו לזה ולא לאחר: תלתא קראי. לכס לכפר הוא: למעוטי מנותר. לכס כשאר חולין ולא כקדשים לכפר לכפרה נתתו כקדשים ולא לדבר אחר כקדשים אלא כחולין ולא יתחייבו עליו משום טומאה והוא למעוטי ממעילה כדאמרן: שלשה כריתות. אמור אליהם לדורותיכם וגו' (ויקרא כב) והנפש אשר תאכל בשר וגו' (שם ז) נפש כי תגע בכל טומאת אדם וגו' (שם): (רש"י)

תוספות הכי גרסינן בשני חילולין הכתוב מדבר אחד פסול נותר. תימה לי לעיל גבי קדשי עובדי כוכבים אתי נותר חילול חילול מטומאה הלא חילול טומאה נמי בנותר איירי ועוד תימה דבפי הנשרפין (סנהדרין דף פג.) משמע דלא כתיב בנותר חילול דרבים והכא משכחת לה מדתני ולעיל בריש פרק שני (דף טו:) פירשתי: הוא לפני כפרה כלאחר כפרה. הקשה ר"ת דבמעילה פרק [ולד] חטאת (דף יב:) אמרינן המקיז דם לבהמת קדשים מועלין בו אלמא יש מעילה בדם ותירץ דהתם מחיים דלא שייכא כפרה אבל לאחר שחיטה אף לפני כפרה אין מועלין וא"ת דהתם תני (דף יב.) ומיייתי בפרק כל שעה דם בתחילה אין מועלין בו יצא לנחל קדרון מועלין וי"ל דמעילה דהתם דרבנן וא"ת אי"כ בריש מעילה (דף ב:) דדחיק לאשכוחי מי איכא מעילה דרבנן ליייתי מהך משנה ועוד קשה בסוף תמורה (דף לב:) גבי מקדיש עולה לבדק הבית דקאמר שמועלין בה שתי מעילות ופריך אי מדרבנן אמאי ב' מעילות מאי קשה הא איכא מעילה דדם שהיא דרבנן וכן בקדשים שמתו בריש מעילה (דף ב.) וי"ל דהתם שיש מעילה דאורייתא משום עולה בדילי מיניה ובדם דליכא מעילה דאורייתא לא בדילי מיניה תקינו רבנן מעילה ובריש מעילה אקדשים ששחטן בדרום קאי דכמאן דחנקינון דמי ועל

כה"ג דחיק לאתויי ראייה דתקון רבנן מעילה אע"ג דבדילי מינייהו (כמו) במתו ומייתי מרבי יוחנן דקדשים שמתו וה"ר חיים היה מפרש דיוצא לנחל קדרון מועלין דאורייתא שב"ד מקדשין אותו שלא יהנו ממנו בלא פדיון ודוחק הוא ועוד אכתי אמאי לא מייתי בריש מעילה מההיא דסוף התכלת (מנחות דף נב.) גבי אפר פרה דאמר שתי תקנות הוו מעיקרא תקינו בה מעילה ואין לומר דמעיקרא נמי היתה מעילה דאורייתא דתקון שיהיו ב"ד מקדשין אותו א"כ היאך היו מזין ועוד דבמעילה בריש ולד חטאת (דף יב.) דאמר רבי יוחנן קדשים שמתו יצאו מידי מעילה דבר תורה אבל מדרבנן איכא מעילה ופריך מי איכא מידי דמעיקרא לית ביה מעילה ולבסוף אית ביה מעילה ולא והרי דם דתנן בתחילתו כו' ואי מעילה דנחל קדרון שבית דין מקדשין אותו מאי קושיא : **אין** לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו. וא"ת אדרבה לא נמעט לפני כפרה דאין לך [דבר] שלא נעשית מצותו שלא ימעלו ואע"ג דאיכא קדשים קלים היינו משום דלא איקרו קדשי ה' וי"ל דאשכחן טובא דכותה דאין מועלין עד שעת מצותן תרומת הדשן ועגלה ערופה עד אחר ירידתה : **ולא** והרי תרומת הדשן. והא דתנן במעילה פ' ולד חטאת (דף יא :) דישון מזבח הפנימי והמנורה לא נהנין ולא מועלין היינו מזבח הזהב מן הקטרת שנשרף עליו והכא מזבח החיצון שהיה חותה מלא המחתה מן המאוכלות הפנימיות ונותן במזרחו של כבש ומיהו בגמי משמע התם דאף בחיצון אין מועלין דקאמר בשלמא מזבח החיצון דכתיב ביה ושמו אלא פנימי מנא לן משמע דמושמו דריש דאין מועלין ובשמעתא אדרבה מושמו משמע ליה דמועלין וי"ל דמתני' דהתם משמע דלא מועלין בדישון הפנימי שהדישון מוציאו מידי מעילה אבל קודם דישון מועלין א"כ איכא מצוה לדשן ועל זה קאמר בשלמא חיצון דכתיב ושמו ולכך מצוה לדשן מ"מ אף לאחר הרמה איכא מעילה כדדרשינן בסוף תמורה (דף לד.) ושמו בנחת ושמו כולו ושמו שלא יפזר אלא פנימי מנא לן דמצוה לדשן שאתה אומר שהדשן מוציאו מידי מעילה ומשני דאמר קרא והסיר את מוראתו והשליך אל מקום הדשן ובפי' שני דיומא בירושלמי משמע כן קצת דבעי ברישא מנלן דעבדינן דישון כלל בפנימי והדר בעי מנלן שהדישון אסור בהנאה ואם תאמר מוראה ונוצה ימעלו עד שיעשו מצותן שיושלכו אצל מזבח כדישון מזבח הפנימי ובתמורה (גז"ש) אמרינן עולת העוף שנתמצה דמה מוראה ונוצה יצאו מידי מעילה וי"ל שאני דישון מזבח הפנימי דהיינו מצותו אבל עולת העוף עבודת דם מתיר מוראה ונוצה וא"ת בקדושין (דף נה.) דאמר אין מועל אחר מועל אלא בהמה וכלי שרת הא איכא תרומת הדשן דלא נפיק לחולין ע"י מעילה כדמוכח בסוף תמורה וי"ל דהוי בכלל בהמה דהיינו כמו אימורים דלא נפיק לחולין : **משום** דהוי תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד. במעילה פ' ולד חטאת (דף יא :) מאריך יותר ומסקנא כדהכא : **עגלה** ערופה. פי' רש"י מוערפו שם נ"ל בפ"ק דכריתות (דף ו.) והאי דנ"ל בפי' אין מעמידין (ע"ז דף כט :) מדכתיב בה כפרה כקדשים י"ל דשם

צריך לאסור לאחר עריפה שלא לומר אין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו: **תרי** מיעוטי כתיבי. קשיא דבחד סגי וכן גבי העזים בפרק כל הבשר (חולין דף קיג:): **חד** למעוטי מנותר וחד למעוטי מטומאה. תימה לנותר וטומאה סגי בחד מיעוט דילפינן מהדדי חילול חילול ואף לקולא כדלעיל גבי קדשי עובדי כוכבים וי"ל דמוקמינא מיעוטא בנותר דוקא אבל משום טומאה הוה חייב כי היכי דאין לו מתירין כגון קומץ ומנחת כהנים אע"ג דאין בהן פיגול יש בהן איסור טומאה דמרבין מאשר הם מקדישים הכי הוה מרבין נמי לגבי דם: (תוספות)

דף - מו - ב

אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לדברים שאינן נאכלין ולרבי שמעון דאמר דברים שאין נאכלין אין חייבין עליהם משום טומאה לאיתויי מאי לאיתויי חטאות הפנימיות ס"ד אמינא הואיל ואמר רבי שמעון כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול משום טומאה נמי לא ליחייב קמ"ל: נומי ר' שמעון מחייב את שדרכו לאכול כו': איתמר רבי יוחנן וריש לקיש רבי אלעזר ורבי יוסי ברבי חנינא חד מהאי זוזא וחד מהאי זוזא חד אמר מחלוקת בטומאת בשר אבל בטומאת הגוף דברי הכל אינו לוקה וחד אמר כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו מאי טעמא כיון דקרינא ביה **[ויקרא ז-יט]** והבשר אשר יגע בכל טמא קרינן ביה **[ויקרא ז-ב]** וטומאתו עליו רב טביומי מתני הכי רב כהנא מתני הכי חד מהאי זוזא וחד מהאי זוזא אסיפא חד אמר מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל לוקה וחד אמר כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו אמר רבא מסתברא כמ"ד כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו מאי טעמא כיון דלא קרינא ביה וטומאתו עליו ונכרתה לא קרינן ביה והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל והאמר מר והבשר לרבות עצים ולבונה לפוסלה בעלמא: מתני'

לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבח לשם זובח לשם השם לשם אשים לשם ריח לשם ניחוח והחטאת והאשם לשם חטא אמר רבי יוסי אף מי שלא היה בלבו לשם אחד מכל אלו כשר שהוא תנאי בית דין שאין

המחשבה הולכת אלא אחר העובד: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב **[ויקרא** **א-ט]** עולה לשם עולה לאפוקי לשם שלמים דלא אשים לשם אשים לאפוקי כבבא דלא ריח לשם ריח לאפוקי אברים שצלאן והעלן דלא דאמר רב יהודה אמר רב אברים שצלאן והעלן אין בהן משום ריח ניחוח לשם הנחת רוח לה' לשם מי שאמר והיה העולם אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה לשם עולה פסולה לשם חולין כשרה אמר ר' אלעזר מ"ט דרב **[ויקרא כב-טו]** ולא יחללו את קדשי בני ישראל קדשים מחללין קדשים ואין חולין מחללין קדשים: מתיב רבה אמר רבי יוסי אף מי שלא היה בלבו לשם אחד מכל אלו כשר שהוא תנאי ב"ד טעמא שלא היה בלבו כלל הא היה בלבו לשם חולין פסול א"ל אביי דלמא לא היה כלל כשר ומרצה הא היה בלבו לשם חולין כשר ואינו מרצה א"ר אלעזר חטאת ששחטה לשם חולין כשרה משום חולין פסולה כדבעא מיניה שמואל מרב הונא

רש"י אחת לכלל ואחת לפרט. לדרוש דבר שהיה בכלל ויאל מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יאל אלא ללמד על הכלל כולו יאל והנפש אשר תאכל בשר ומזבח השלמים [ויקרא ז] והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יאלו להקיש אליהם ולומר לך מה שלמים מיוחדים קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח (בכלל כל הקדשים אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל וטומאתו עליו (סם כז) כל הקדשים בכלל): לדברים שאינן נאכלין. כגון עצים ולבונה שאינן ראויים לאכילה אם אכל מהם בטומאת הגוף חייב כרצון דמתניתין: ולר"ש. דמתני': חד מהאי זוזא. אמרי חדא מילתא ואינד תרי חדא מילתא: חד אמר. חד מהאי זוזא אמר מחלוקת שנחלקו חכמים על רבי שמעון שחייב: בטומאת בשר. אם אכלן לעצים ולבונה טמאין לוקה משום לאו דוהבשר אשר יגע בכל טמא וגו' (ויקרא ז) דאמר מר (חולין דף לו:) והבשר יתירא לרבות עצים ולבונה: אבל בטומאת הגוף. והן טהורים דברי הכל אינו לוקה ללא איתרבו בה: הכי גרסינן כיון דקרינן ביה והבשר אשר יגע וגו' קרינא ביה וטומאתו עליו ונכרתה. כלומר כיון דבטומאת בשר אמרי רבנן לוקה לעצים ולבונה בטומאת הגוף נמי אית להו ללוקה דהא גבי הדדי כתיבי: אסיפא. אמילתיה דר"ש והכי אמרינן מחלוקת דרבי שמעון אדרבנן ללא לקי בטומאת הגוף ללא רבי רחמנא אבל בטומאת עצמן דרבינאו קרא דברי הכל

לוקה: כיון ללא קרינן בהו. בעלים ולבונה לרבי שמעון וטומאתו עליו דטומאת הגוף לא קרינן בהו והבשר אשר יגע וגו': לפסולא בעלמא. ומעלה דרבנן היא וקרא אסמכתא בעלמא הוא והכי אמרי' בפסחים (דף כד:): לאין לוקין עליו: מתני' לשם זבח. לאפוקי שנוי קדש כגון לשם זבח אחר: לשם זבח. לאפוקי שנוי בעלים והא ילפינן להו מקראי בפ"ק (לעיל ד:): לשם אשים לשם ריח. בגמרא מפרש לאפוקי מאי ויליף לה מקרא: לשם חטא. לשם חטאו שהוא מביאו עליו: אף מי שלא היה בלבו כו'. ששחט סתם כשר: שהוא תנאי בית דין. שישחט סתם כדאמרן בפ"ק (לעיל ב:): התנו בית דין ללא לימא לשמו דלמא אתי למימר שלא לשמו: שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד. הלכך אי הוה שלא לשמו אע"ג דבעלים אמרי לשמו לאו מידי הוא ללאו דדידהו תליא מילתא דכתיב המקריב אותו לא יחשב (ויקרא ז:): גמ' עולה לשם עולה כו'. קרא קדריש עולה אשה ריח ניחוח לה' (ויקרא א) ואע"ג ללאו בשחיטה כתיב אשכחן ליה בשלמים גבי זביחה והקריב מזבח השלמים אשה לה' (שם ג) שתהא זביחה לשם שלמים לשם אשים לשם שם והאי דנקט הכא קרא דעולה משום דכתיבי כולהו גביה וגבי שלמים לא כתיב בהוא קרא לריח ניחוח: לאפוקי כזבא. ע"מ לעשותו חתיכות ללויות בגחלים קרבניא"ש בלע"ז ודוגמתו בעירובין (דף כט:): ונייתי הוגנא דערבתיא ונכזיב וניכול: אין בהם משום ריח. דכיון דללאן תחילה חוץ למערכה תו לא מסקי ריחא: הנחת רוח. נחת רוח לפני הקדוש ברוך הוא שאמר ונעשה לנו: ולא יחללו. אין דבר אחר מחלל את קדשים אלא מי מחללו קדשים מחללין קדשים כדנפקא לן (לעיל ה.) דבמחשבה שלא לשמו מתחללים מושחט אותה לחטאת: טעמא ללא היה בלבו כלל. ששחטו סתם וממילא קרב לשמו: הא לשם חולין כשר ואינו מרלה. וכי אמר רב נמי כשרה ואינה מרלה קאמר: לשם חולין. שיודע שהיא חטאת ושחט לשם חולין כשרה כדאמרן שאין חולין מחללין קדשים: משום חולין. כסבור שהם חולין פסולה דהיינו מתעסק בדברים אחרים ואינו עסוק בקדשים: (רש"י)

תוספות אחת לכלל ואחת לפרט. לאו כלל ופרט ממש דמרוחקים זה מזה הן אלא דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על הכלל כולו יצא כדדרשינן עלה בפ"ק

דיבמות (דף ז.). ומרבינן כל קדשי מזבח וממעטינן קדשי בדק הבית וא"ת קדשי בדק הבית נמי תיפוק לי מיקרב דדרשיי בכשר ליקרב וי"ל דהוה אמינא כי בעינן כשר ליקרב הני מילי בקדשי מזבח וא"ת הא דאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כה:): כל טהור יאכל בשר הניתר לטהורים חייבין עליו משום טומאה כו' למעוטי בשר לפני זריקה תיפוק ליה מיקרב דדרשינן לעיל בכשר ליקרב הא כיצד יש לו מתירין משיקרבו מתירין כו' וי"ל דצריכי דאי כתב רחמנא כל טהור ולא כתב יקרב הוה אמינא דקודם זריקה חשיב ניתר לטהורים כיון דיכול לזרוק לכתחילה ולא הוה ממעטי' אלא טמא לפני זריקה לן ויוצא ועוד איצטריך יקרב לאין לו מתירין משיקדש בכלי ואי כתב רחמנא יקרב ולא כתב כל טהור הוה אמינא אפילו פיגולין ונותרות ולא הוה אמינא מזבח השלמים מיעוט אי לאו קרא דניתר לטהורים: **אבל** בטומאת הגוף דברי הכל אינו לוקה. וא"ת והא אמרינן לעיל שלש כריתות בשלמים חד לדברים שאינן נאכלין לכל הפחות תפשוט דר' יוחנן דאמר כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו ועוד תניא במעילה (דף י.) גבי לבונה וחייבים עליה משום פיגול ונותר וטמא וי"ל דדוקא מלקות קאמר דאינו לוקה דלא איתרבו אלא לענין כרת ומיהו לא משמע הכי מדקאמר כיון דקרינן ביה והבשר אשר יגע קרינן ביה וטומאתו עליו משמע דאיירי נמי לענין כרת: **מחלוקת** בטומאת בשר. הך פלוגתא דהכא בין ללישנא קמא בין ללישנא בתרא לא שייכא לפלוגתא דרבי יוחנן ור"ל דטמא שאכל בשר קדש לפני זריקה בפי' כל הפסולין (לעיל דף לד.) ובין לאביי ובין לרבא דהתם יש ליישב. וק"ל: (תוספות)

א

-

מז

דף

מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול שנאמר **{ויקרא א-ה}** ושחט את בן הבקר לפני ה' עד שתהא שחיטה לשם בן בקר א"ל זו בידינו היא לעכב מנין א"ל **{ויקרא יט-ה}** לרצונכם תזבחהו לדעתכם זביחו: שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד: מתני' דלא כי האי תנא דתניא א"ר אלעזר ברבי יוסי שמעתי שהבעלים מפגלין אמר רבא מ"ט דרבי אלעזר ברבי יוסי דאמר קרא והקריב המקריב אמר אביי רבי אלעזר ברבי יוסי ורבי אליעזר ור"ש בן אלעזר כולהו סבירא להו זה מחשבה וזה עובד הויא

מחשבה רבי אלעזר ברבי יוסי הא דאמרן רבי אליעזר דתנן השוחט לעובד כוכבים שחיטתו כשרה ורבי אליעזר פוסל ר"ש בן אלעזר דתנן כלל אמר רבי שמעון בן אלעזר כל שאין כשר להצניע ואין מצניעין כמוהו הוכשר לזה והצניעו ובא אחר והוציאו נתחייב זה במחשבה של זה תרוייהו אית להו דרבי אלעזר ברבי יוסי השתא בחוץ אמרינן בפנים מיבעיא רבי אלעזר ברבי יוסי לית להו דתרוייהו דלמא בפנים הוא דאמרינן בחוץ לא אמרינן ר"ש בן אלעזר אית ליה דר' אליעזר השתא בשבת אמרינן בעבודת כוכבים מיבעיא רבי אליעזר לית ליה דרבי שמעון בן אלעזר דלמא בעבודת כוכבים הוא דאמרת כעין בפנים אבל שבת מלאכת מחשבת אסרה תורה :

ר"י למתעסק בקדשים. שוחט קדשים ולא זכוונה אלא כמתעסק בדברים אחרים: בידינו הוא. ראה זאת כבר ידענו אותה ומיהו מצוה הוא דנפקא לן ולא עיכוב: שמעתי שהבעלים מפגלין. בעבודת הכהן אם קיבל הכהן בשתיקה וחיטבו הבעלים עליה על פיגול הוא פיגול: והקריב המקריב. קרבנו צפרקת נסכים כתיב והקריב המקריב קרבנו לה' (במדבר טו) אלמא מקריב קרבנו קרי ליה הלכך הוה להו בכלל המקריב לא יחשב: ורבי אליעזר פוסל. התם מפרש בהדיא שסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים ואע"ג דלא איהו שחיט לה פסול: שאין כשר להצניע. במסכת שבת כגון דם נדה או איסור (או) הנאה: ואין מצניעין כמוהו. שכשר הוא להצניעו אם היה שיעורו אבל שיעורו של זה מועט הוא ואין אדם חושבו להצניעו: וזא אחר והוציאו. בשבת לרה"ר חייב דחשיב מלאכה מפני מחשבתו של זה שהוכשר לו והצניעו: ותרוייהו. רבי אליעזר ור"ש בן אלעזר: השתא בחוץ. בעבודת כוכבים ושבת ללא כתיבא בהו מחשבה בהדיא אמרינן זה מחשב וזה עושה הוה מחשבה: בפנים. בקרבנות למחשבה בהו כתיבא מיבעיא: בפנים הוא דאמר. משום דעיקר מחשבות בקרבנות כתיבא: אבל בחוץ. כגון עבודת כוכבים ושבת לא: בעבודת כוכבים מיבעיא. לעבודת כוכבים דומיא לעבודת פנים חייב בה רחמנא כדאמרי' בארבע מיתות (סנהדרין ס:): זבח לאלהים יחרם בלתי לה' עבודות הראויות למקום חייב בהו בעבודת כוכבים בין שדרכה בכך בין שאין דרכה בכך הלכך לענין מחשבה נמי איכא למיגמרה מצפנים:

מלאכת מחשבת אסרה תורה. שנסמכה שבת לפרשת המשכן צויקהל ומלאכת מחשבת שהעוסה אותה מתכוין למלאכה גמורה אלא ששגג בשבת או סבור שכלאכה זו מותרת. וזה שיעור זה חשוב בעינינו אינו מתכוין למלאכה: (רש"י)

תוספות מניין למתעסק בקדשים שהוא פסול. פ"ק דחולין (דף יג.). פירש בקונטרס כגון מתעסק בסכיניו להגביהו [או] לזורקו וקשה דכה"ג אפילו בחולין פסול לרבנן דפליגי עליה דרבי נתן ובעו כוונה ואפי"י מתכוין לחתיכה כגון זרק סכין לנועצה בכותל דחשיב מתכוין לחתיכה כדמוכח פ"ב דחולין (דף לא:). אפי"ה פסלי רבנן עד שיתכוין לחתיכת סימנין אף על גב דאינו מתכוין לשחיטה להתיר בשר ודאי מכשרי כדקאמר התם ורבנן נהי דלא בעו כוונה לזביחה לחתיכה מיהא בעינן פירוש לחתיכת סימנין אבל חתיכה אחרת לא דזרק סכין לנועצה בכותל מתכוין לחתיכה הוא ופסלי רבנן ונראה האי מתעסק דקדשים היינו מתכוין לחתיכת סימנין ולא לשם זביחה דבחולין כשר ובקדשים פסול ועוד יש מתעסק אחר כגון משום חולין דהיינו כסבור שהן חולין וכולהו מושחט את בן הבקר הבקר נפקי: (תוספות)

פרק חמישי - איזהו מקומן

מתני'

איזהו מקומן של זבחים קדשי קדשים שחיתתן בצפון פר ושעיר של יום הכיפורים שחיתתן בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון הזיה על בין הבדים ועל הפרוכת ועל מזבח הזהב מתנה אחת מהן מעכבת שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון ואם לא נתן לא עכב: פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שחיתתן בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון הזיה על הפרוכת ועל מזבח הזהב

רש"י מתני' קדשי קדשים. כולן בכלל חטאות ואשמות ועולה ושלמי ליבור ומיהו משום לחלוקין במתן למים או בהקטרתן הדך תני להו כל חד וחד באפי נפשיה לפרש הלכותיהו: שחיתתן בצפון. ובגמ' מפרש מ"ט לא תנא וקבול דמן ומ"ט

דתנן חטאות הפנימיות ברישא: פר ושעיר של יום הכפורים כו'. בגמ' יליף טעמא מנא לן לשחיטתן וקיבול דמן בכלי שרת בצפון: בכלי שרת. דכתיב בעולה בסיני ויטעם באגנות (שמות כד) וממנה למדו כל הזבחים בהיקף ליטעון כלי: הזיה על בין הבדים. עומד בין שני כלי ארון ומזה א' למעלה וז' למטה כנגד עובייה של כפרת ולא היו נוגעים בה: ועל הפרכת. כדכתיב וכן יעשה לזהל מועד (ויקרא טז): ועל מזבח הזהב. כדכתיב וילא אל המזבח וגו' באחרי מות: מתנה אחת מהן מעכבת. כדאמרי' בפ' בית שמאי (לעיל דף לו:): שירי הדם היה שופך על יסוד כו'. יליף בגמ': ואם לא נתן. שירים הללו ליסוד לא עיכב הכפרה ובגמ' יליף לה בצרייתא יכול יעכבנו כו': פרים הנשרפים. פר העלם ופר כהן משיח שאין נאכלין לכהנים אלא נשרפין חוץ לירושלים כדכתיב זהו אל שפך הדשן ישרף (ויקרא ז) וילפינן בסדר יומא (דף סח.) שהוא חוץ לירושלים: ושעירים הנשרפים. שעירי עבודה כוכבים שהוקשו לפר העלם לכל דבריהם בפרק בית שמאי (קס): הזיה על הפרוכת. כתיב זהו אצל בין הבדים לא כתיב זהו כדכתיב בפר יום הכפורים והזה באלבעו על פני הכפרת וגו' (ויקרא טז): (רש"י)

תוספות מתני' איזהו מקומן: קדשי קדשים שחיטתן בצפון. ה"ר אפרים היה מדקדק מכאן דלא בעינן סכין בשחיטה מדלא קתני שחיטתן בכלי שרת בצפון כדקתני גבי קבלה וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ומתוך כך אתיא שפיר הא דאמר בפ"ק דחולין (דף ג.) כגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה דלא בעי כלי שרת וכן משמע קצת בפסחים פ' ואלו דברים (דף סו.) שהיה כל אחד מביא סכינו מתוך ביתו ואי אפשר לומר כן דבסוף התודה (מנחות פב:) ובסוף דם חטאת (לקמן צז:) דריש מדכתיב ויקח את המאכלת דעולה טעונה כלי וילפינן מיניה כולהו ובסוטה פרק היה מביא (דף יד:) משמע דסכין מקדש ליה לדם ועוד בריש התודה (מנחות עח:) איכא למ"ד סכין אלימא מכלי שרת דאף על גב דלית לה תוך מקדשא וההיא קרומית של קנה איכא למימר שתקנה ועשאה כלי וכר' יוסי בר' יהודה דאמר בפרק היה מביא (סוטה יד:) דעושין כלי שרת דעץ וההיא דאלו דברים (פסחים' סו.) אימר כל אחד הקדיש סכינו בערב שבת והאי דלא תנן הכא שחיטתן בכלי שרת בצפון כדתנן בקבלה לא דמי דבקבלה נמי לא הזכיר הכלי אלא משום דבעי שיהא גם הכלי בצפון לאפוקי אם הבהמה בצפון והכלי בדרום והדם מקלח בתוכו תדע דבכל הנהו דבעו צפון קתני שחיטה כו' וקיבול דמן בכלי שרת בצפון וגבי קדשים קלים ששחיטתן בכל מקום בעזרה לא קתני וקיבול דמן בכלי שרת אע"ג דבעי קבלה בכלי שרת וכן לעיל פרק שני (דף כו.) דתניא קדשים

קלים שחיטתן בפנים וקבול דמן בכלי שרת בפנים אתא לאשמועינן שצריך
שיהא הכלי בפנים לאפוקי אם רוב הכלי בחוץ ומיעוטה בפנים אע"פ שאין הדם
בפנים נפסל ביוצא דמקבל במיעוט שבפנים אי נמי משום דאיכא אשם מצורע
שמתקבל ביד איצטריך (תוספות)

דף - מז - ב

מתנה אחת מהן מעכבת שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח
החיצון ואם לא נתן לא עיכב אלו ואלו נשרפין אבית הדשן : **גמ'** וניתני
נמי וקיבול דמן בכלי שרת בצפון כיון דאיכא אשם מצורע דקיבול דמו
ביד הוא שייריה ולא והא קתני לה לקמן אשם נזיר ואשם מצורע
שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון מעיקרא סבר קיבול דמו ביד
הוא שייריה וכיון דלא סגי ליה אלא בכלי הדר תנייה דתניא **ויקרא יד-**
יד ולקח יכול בכלי ת"ל **ויקרא יד-יד** ונתן מה נתינה בעצמו של כהן אף
לקיחה בעצמו של כהן יכול אף למזבח כן ת"ל **ויקרא יד-יג** כי כחטאת
האשם הוא מה חטאת טעונה כלי אף אשם טעון כלי נמצאת אתה אומר
אשם מצורע שני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד ואחד בכלי זה שקיבלו
בכלי בא לו אצל מזבח וזה שקיבלו ביד בא לו אצל מצורע :

דף מתנה אחת מהן מעכבת. כדאמרן צ"ב בית שמאי (לעיל לט.). מועשה כאשר
עשה: אלו ואלו. של יום הכפורים ושאר הגרפין: נשרפין אבית הדשן. למקום
שמוציאין שם את הדשן של מזבח החיצון דכתיב ביה והוציא את הדשן אל מחוץ
למחנה (ויקרא ו) ובפרים הגרפים כתיב אל שפך הדשן (שם ז) ושל יום הכפורים
הקישו לפר העלם כדאמרין בפרק צ"ג (לעיל לט.). לפר זה פר יום הכפורים:
גמ' וניתני נמי ברישא. גבי סתם של קדשי קדשים וקבול דמן כי היכי דתנא
שחיטתן: אשם מצורע קיבול דמו ביד. כדיליף לקמן שמקבל דמו לתוך כפו:
שייריה. משום דלא פסיקא ליה למיתנייה בהדי כללי דשאר קדשים שכל קבול

דמן בכלי: וכיון דלא סגי ליה נמי. כלל קבלת כלי כדיליף לקמן שני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד ואחד בכלי הדך תנייה בהדיא ולא כללו: ולקח. באשם מלורע כתיב ולקח הכהן מדם האשם ונתן על תנוך וגו' (ויקרא יד) מה נתינה בעלמו של כהן באצבעו דכתיב אצבע גבי שמן ויליף דם מיניה: יכול אף למזבח. דם אשם מלורע הנזרק למזבח דמרבין ליה לקמן דזין מתן דמים ואימורין למזבח ואע"ג דלאו בגופיה כתיבא: כי כחטאת האשם הוא. באשם מלורע כתיב דזין חטאת דין אשם זה בעבודת הכהן מה חטאת טעונה כלי בקבלת דמה דילפינן לקיחה לקיחה בתורת כהנים כתיב בחטאת ולקח הכהן מדם החטאת (ויקרא ז) וכתיב בעולת סיני ויקח משה חלי הדם וישם באגנות (שמות כד) אף אשם זה טעון כלי אף על פי שאמרנו זו קבלה ביד: (רס"ו)

תוספות למיתני בכולהו קדשים וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ומיהו יש לדקדק מהא בתוספתא דמנחות חומר בקמיצה מבשחיטה שהקמיצה טעונה כלי והשחיטה אינה טעונה כלי אלא אפי' קרומית של קנה ועל כרחיך לא קאמר דלא תבעי כלי כלל דהא אמרינן מה עולה טעונה כלי כו' אלא דלא בעי כלי שרת קאמר ומיהו יש לפרש דלא חיישינן לכלי יפה קאמר דלא פסלה קרומית של קנה משום הקריבהו נא לפחתך כדפריך הש"ס בסוטה פרק היה מביא (דף יד:): גבי כפיפה מצרית דדורון הוא שדרך להביא בכלי נאה אבל בשחיטה לא חיישינן אי נמי כפיפה מצרית מכווערת יותר מקרומית של קנה: אלו ואלו נשרפין אבית הדשן. פירש בקונטרס דפר יום הכיפורים אתי מהיקישא דפר העלם כדאמר בפרק בית שמאי (לעיל לט.). לפר זה פר יום הכיפורים ואם תאמר והא אין דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש ופר העלם בגופיה לא כתיב ביה אל בית הדשן ומפר כהן המשיח אתי כדכתיב בפר העלם (ויקרא ד) כאשר שרף את הפר הראשון והיינו היקש כמו ושחט החטאת במקום העולה דקרי ליה היקש לקמן (דף מח.) ולפירש"י דפרק בית שמאי (לעיל מ.) דילפינן פר יום הכיפורים לאת בדם וטבילה מפר כהן משיח אם כן נימא דמצינו למילף נמי שריפת בית הדשן אבל לפר"י דהתם קשיא ויש לומר דאיכא תרי היקשי בפר העלם ועשה כאשר עשה לפר דדרשינן מיניה פרק בית שמאי (גם זה שם) זה פר כהן משיח בין לעכב בהזאות כמשיח בין לאגמורי יותרת ושתי הכליות בפר העלם ממשיח הוא הדין דניגמר לענין שריפה פר העלם ממשיח וכי הדר וכתב בפר העלם וכאשר שרף (הילכך) הוה ליה כמאן דכתיב בגופיה ועוד יש לומר הא דנשרפין חוץ לגי מחנות יליף לקמן בסוף טבול יום (דף קה:): מדכתיב תלת אל מחוץ למחנה שלישית אי כתב בכולהו ואין זה אלא כגילוי מילתא בעלמא דמחוץ למחנה דכתב בכל חד

וחד במחנה שלישית קאמר הילכך אתי שפיר פר יום הכיפורים מפר העלם ואייתר לו התם מחוץ למחנה דכתיב בפר יום הכיפורים לרבנן לומר לך כיון שיצא מחוץ למחנה אחת השורפו מטמא בגדים ולרבי שמעון לג"ש ללמד מפרה מה כאן שלשה מחנות אף להלן שלשה מחנות מה להלן למזרחה של ירושלים אף כאן למזרחה של ירושלים ומיהו בית הדשן ודאי קשה דנהי דשלשה מחנות הוי כמאן דכתיב בגופיה בית הדשן לא כתיב בגופיה דאפשר חוץ לגי מחנות שלא במקום דשן ואם כן הא דבעי מקום דשן הוי דבר הלמד בהיקש ואינו חוזר ומלמד בהיקש ושמא גם זה חשוב גילוי מילתא בעלמא היא דכל הנשרפין חוץ לשלש מחנות נשרפין במקום הדשן (אחר) השתא אתי שפיר שעיר יוה"כ דלא איתקש לפר העלם אי נמי כולהו ילפינן בית הדשן בג"ש דמחוץ למחנה מכהן משיח ואין לפרש דאתי מריבויה דחטאת חטאת דכתיב בפר ושעיר של יום הכפורים דדרשינן לקמן בסוף התערובת (דף פג.) ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו מה ת"ל חטאת חטאת שיכול דאין לי דמטמא בגדים ונשרפין בבית הדשן אלא אלו בלבד מנין לרבות פר כהן משיח ופר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודת כוכבים ת"ל חטאת חטאת דברי רבי יהודה דעל כרחין נשרפין אבית הדשן כדי נסבה דהא עיקר על שפך הדשן בפר כהן משיח כתיב אלא משום מטמא בגדים נקט דלא כתיב בהו וכן מוכיח דר' מאיר פליג עליה וקאמר אינו צריך הרי הוא אומר לכפר שאין תלמוד לומר לכפר לימד על כל המתכפרים בפנים ששורפן מטמא בגדים ושמא כי היכי דיליף מריבויה דחטאת חטאת טומאת בגדים בכולהו מפר ושעיר של יום הכפורים הכי נמי הוה יליף מינייהו מההוא ריבויה גופיה בית הדשן מפר ושעיר של יום הכפורים : **מה** נתינה בעצמו של כהן. פי' בקונטרס מדכתיב אצבע גבי שמן ויליף דם מינייהו ותימה א"כ הוי היקשא מבנין אב ולקמן (דף נא.) מיבעיא לן אי דבר הלמד בבנין אב חוזר ומלמד בהיקש ונראה לי לקיחה מנתינה נמי הוי בנין אב וילפינן מנתינה דידיה ולא מנתינה דשאר קרבנות ולקמן אמרינן דילפינן שפיר בנין אב מבנין אב. ברו"ך : **אף** לקיחה ולקח מדם האשם בעצמו של כהן. תימה דגבי חטאת נמי כתיב (ויקרא ד) ולקח ונתן ולא אמר מה נתינה בעצמו של כהן אף לקיחה בעצמו של כהן ושמא הכא דריש משום דמייתר דכתיב במצורע (שם יד) עשיר ועני ואע"ג דבתורת כהנים דריש מקמאי אבתרא סמיך ונראה לי דבחטאת כתיב ולקח מדם החטאת באצבעו ונתן אם כן לאו בידו מקבל דבאצבע לא אפשר לקבל אלא על כרחין בכלי קאמר ואצבעו היינו דעביד אוזן לשפת מזרק כדאמר לעיל פרק שני (דף כד.) אבל באשם לא כתיב באצבע ומשום דלא נימא ולקח באצבעו היינו וטבל דוקא ולא מיירי בקבלה להכי איצטריך לגזירה שוה דגמרינן מויקח חצי הדם וישם באגנות בת"כ. ברו"ך : **מה** חטאת טעונה כלי כו'. פירש בקונטרס דילפינן לקיחה לקיחה בתורת כהנים כתיב בחטאת ולקח הכהן מדם החטאת וכתיב בעולת סיני ויקח משה חצי הדם וישם באגנות

ותימה הוה ליה דבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בהיקשא דכחטאת האשם ובעיא היא לקמן (דף נ.) ולא איפשיטא למאן דאמר בטר מלמד אזלין ומיהו בחנם פירש בקונטרס דילפינן לקיחה לקיחה דלקמן בסוף דם חטאת (דף צ:): משמע דאתיא בהיקשא דזאת התורה מזבחי שלמי ציבור דקאמר מה עולה טעונה כלי אף כל טעון כלי מאי כלי אילימא מזרק בזבחי שלמי ציבור נמי כתיב ויקח משה חצי הדם וישם באגנות פירוש וכיון דהדר איתקש כולהו לשלמים דכתיב בהאי קרא וילפינן מיניה התם מה שלמים מפגלין ומתפגלין כלי נמי תילף משלמים דהתם נמי שלמים הוו בסיני ומיהו מכל מקום קשה עדיין דהוה ליה דבר הלמד בהיקש ואינו חוזר ומלמד בהיקש יש לומר דבהווא היקשא דזאת התורה כתב נמי אשם ואיתקוש כמו של שלמים וכל אשמות בכלל אפילו אשם מצורע אלא דהוה אמינא דמעטיה קרא מקבלת כלי ונדרשיה ביד דבעצמו של כהן הלכך אתא כחטאת האשם לגלויי דלא בא הכתוב להוציאו מקבלת כלי לגמרי וקשה גזירה שוה דלקיחה מסיני למה לי לילף כולהו משלמים יש לומר דחטאת ילפינן משלמים לקבלת כלי מהיקשא וגזירה שוה דלקיחה לקיחה איצטריך למיהוי כמאן דכתיב בגופיה דחטאת והדר ילפינן אשם מחטאת בהיקשא דכחטאת האשם ולא גמרינן מעיקרא אשם משלמים בהיקשא דזאת התורה כדילפינן לענין פיגול דאם כן גזרה שוה דלקיחה לקיחה למה [לי]:

(תוספות)

א

-

מח

דף

פר ושעיר של יום הכיפורים כו': מכדי צפון בעולה כתיב ניתני עולה ברישא חטאת איידי דאתי מדרשא חביבא ליה וניתני חטאות החיצונות איידי דנכנס דמן לפני ולפנים חביבא ליה וצפונה בעולה היכא כתיבא {ויקרא א-יא} ושחט אותו על ירך המזבח צפונה אשכתן צאן בן בקר מנא לן אמר קרא {ויקרא א-י} ואם מן הצאן וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון הניחא למי"ד מלמדין אלא למי"ד אין מלמדין מאי איכא למימר דתניא {ויקרא ה-יז} ואם נפש וגוי לחייב על ספק מעילות אשם תלוי דברי רבי עקיבא וחכמים פוטרין מאי לאו בהא קא מיפלגי מר סבר למידין ומר סבר אין למידין אמר רב פפא דכולי עלמא למידין והיינו

טעמא דרבנן נאמר כאן מצות ונאמר בחטאת חלב מצות מה להלן דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אף כאן שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ורבי עקיבא מה להלן בקבועה אף כאן בקבועה לאפוקי חטאת דטומאת מקדש וקדשיו דעולה ויורד הוא ורבנן אין גזירה שוה למחצה ור"ע נמי אין גזירה שוה למחצה אין הכי נמי והכא בהא קמיפלגי ר"ע סבר ואם נפש כתיב וי"ו מוסיף על ענין ראשון ורבנן נמי הכתיב ואם נפש לימא בהא קמיפלגי דמר סבר היקש עדיף ומר סבר גזירה שוה עדיף לא דכ"ע דהיקש עדיף ואמרי לך רבנן תחתון הוא דגמר מעליון לאשם בכסף שקלים שלא תאמר לא יהא ספיקו חמור מודאו מה ודאו חטאת בת דנקא אף ספיקו אשם בר דנקא ורבי עקיבא הא סברא מנא ליה נפקא ליה [\[ויקרא ז-א\]](#) מזאת תורת האשם תורה אחת לכל האשמות תינח מאן דאית ליה תורת מאן דלית ליה תורת מהיכא גמר גמר [\[ויקרא ה-טו\]](#) [\[ויקרא ה-ית\]](#) [\[ויקרא ה-כה\]](#) בערך בערך תינח היכא דכתיב בערך אשם שפחה חרופה דלא כתיב ביה בערך מאי איכא למימר גמר באיל באיל: חטאת מנא לן דבעיא צפון דכתיב [\[ויקרא ד-כט\]](#) ושחט את החטאת במקום העולה אשכחן שחיטה קבלה מנא לן דכתיב [\[ויקרא ד-כה ולד\]](#) ולקח הכהן מדם החטאת מקבל עצמו מנא לן אמר קרא ולקח לו יקח אשכחן למצוה לעכב מנין קרא אחרינא כתיב [\[ויקרא ד-כד\]](#) ושחט אותו במקום אשר ישחט את העולה ותניא היכן עולה נשחטה בצפון אף זה בצפון

ר"י בעולה כתיב. גבי עולת לאן צויקרא ושחט אותו על ירך המזבח לפונה: מדרשא. מהיקשא דכתיב במקום אשר תשחט העולה (ויקרא ד): עליון. פרשת בן בקר למעלה מפרשת בן לאן: הניחא למאן דאמר למדין. עליון מתחתון על ידי וי"ו המוסיף: ואם נפש. גבי אשם תלוי כתיב צויקרא ואם נפש כי תחטא וגו' ולמעלה הימנה פרשת מעילה ודאית שידע לאחר זמן שנהנה מן ההקדש בשוגג וחייבין עליה אשם ודאי: על ספק מעילות. הקדש וחולין לפניו ונהנה מאחד מהם כסבור שניהם חולין ועכשיו אינו יודע מאיזה מהן נהנה מביא אשם תלוי להגן מן היסורין עד שידע לו שודאי מעל ומביא אשם ודאי וגם הוא איל בכסף שקלים: למדין. עליון מתחתון פרשת הקדש מפרשת אשם תלוי שתחתיה למימרא דהנהנה מן ההקדש נמי מייתי אשם תלוי על ספיקו: נאמר מלות. באשם תלוי ועשתה

אחת מכל מצות (ויקרא ה) וכן בחטאת: מה חטאת. באה על שגגת זדון כרת כדילפינן בהוריות (דף ח.) אף אשם תלוי על ספק דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת: ורבי עקיבא. גמר לה להך גזירה שוה הכי מה חטאת קרבן קבוע לעני כעשיר אף אשם תלוי אינו בא אלא על ספק חטאת קבוע: לאפוקי. ספק נכנס טמא למקדש ספק לא נכנס הואיל וודאי בעולה ויורד אין מביא על ספיקו אשם תלוי: אין גז"ש למחלה. וכי היכי דגמרינן לה לגבי הא מילתא גמור מיניה נמי דאינו בא אלא על ספק כרת: ואמרי לך רבנן. היקש להכי אתא תחתון הוא דגמר מעליון לקנות אשם בשתי סלעים דגבי אשם מעילות כתיב בערכך כסף שקלים וגמר אשם תלוי מיניה שלא תאמר לא יהא ספיקו של כרת חמור מוודאו: לנהא. שותא כלומר מעה כסף שהוא שותא של דינר ולאו דווקא נקט אלא דמיס קלים בעלמא שלא ניתן לה קצבה: תינח מאן דאית ליה תורתא. בשמעתא קמייתא דמנחות (דף ג:): בערכך בערכך. באשם תלוי ובאשם גזילות כתיב בערכך לאשם וגמרינן מערכך לאשם מעילות דכתיב ביה בערכך כסף שקלים: גמר באיל באיל. כתיב ביה באיל האשם ובחד מהנך נמי כתיב באיל האשם ואשם נזיר ואשם מצורע נמי לא מרבינן משום דכתיב כבש בן שנה ומדאיל שהוא בן שתי שנים בא בשתי סלעים כבש בן שנה בא בסלע כולה שמעתין בכריתות (דף כב:): את החטאת. יתירא הוא דהא בחטאת קאי והוא ליה למכתב ושחט אותה למה לי את החטאת בנין אב לכל ששמו חטאת שטעון לפון ללא תימא דווקא שיעירת יחיד דכתיב גביה: ולקח הכהן. בתר ושחט כתיב בחטאת יחיד ומשמע במקום העולה נמי ילקח והך לקיחה קבלה דגמר בג"ש בת"כ נאמר כאן לקיחה ונאמה להלן לקיחה ויקח משה חצי הדם וישם באגנות (שמות כד): מקבל עצמו. שצריך לעמוד בצפון ולא יעמוד בצפון ויוסיט ידו בצפון סמוך לו אלא אמצע עזרה שהדרום והצפון נחלקו שם וקיבל מנלן דהא אמר לקמן אם עמד בצפון וקיבל בצפון פסול: ולקח לו יקח. סרסיהו למפרע ודרשהו את עצמו יקח במקום הדם: קרא אחרינא כתיב. דדריש ליה תנא לעיכובא כדתניא ושחט אותו וגו' בשעיר נשיא כתיב: אף זה בצפון. האי קרא מגמר עליה: (רש"י)

תוספות איידי [דאתי מדרשא] חביבא ליה. ואם תאמר אם כן ליתני עולה לבסוף כדפריך בשמעתא קמייתא דיבמות (דף ג.) גבי אחות אשה ויש לומר איידי דאתיא עולה בציבור תניא בהדי חטאות דבאות בציבור והדר תניא אשם דאינו אלא ביחיד: **אשכחן** בן צאן בן בקר מנלן. תימה דלעיל פרק כל הפסולין (דף לב:): דרשינן בן הבקר לפני ה' ואין השוחט לפני ה' ולא אמרינן בן צאן מנין ולכמה דרשות לא מצרכינן תרי קראי לבן בקר ולבן צאן ושמא אהך דרשא הוי"ו מוסף סמיך אי נמי משום דבבן צאן כתיב אותו למעוטי איצטריך הכא לרבווי מיהו בההיא דבן הבקר לפני ה' וסמיכה והפשט ניחא דלא קאמר בן צאן מנין דפשיטא דילפינן תחתון מעליון אבל עליון מתחתון ס"ד דלא יליף: **מה** להלן דבר שחייבין על זדונו כרת. ואם תאמר היכי יליף מגזירה שוה מצות מצות הא חטאת חלב גופה בהיקישא ילפא כדאמר הוקשה כל התורה לעבודת כוכבים וי"ל דכי האי גוונא לא חשיב למד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש כיון דאי לאו היקשא הוה מוקמינא ליה בכל דבר ולא אתא היקשא אלא למימר דלא איירי אלא בדבר שיש בו כרת: **דכולי** עלמא היקשא עדיפא. וא"ת והאמרינן פי השולח (גיטין דף מא:): דכ"ע גזירה שוה עדיפא וי"ל הא דקאמר דכ"ע היקש עדיף היינו לענין דטוב לנו לעשות הגז"ש למחצה ממה שנבטל ההיקש לגמרי אבל התם דמקיש או חופשה דהיינו שטר להפדה לא נפדתה דהיינו כסף לומר משחרר חצי עבדו בשטר מועיל כמו בכסף וקאמר גזירה שוה דלה לה מאשה עדיפא מה אשה חציה לא מועיל והתם לא נתבטל ההיקש דשמא צריך למילי אוחרי ועוד י"ל דשטר בשפחה כנענית לא קמ"ל אלא בגזירה שוה דלה לה מאשה לכך קאמר דגזירה שוה עדיפא דטוב לעשות גזירה שוה דתהוי שטר בשפחה כמו גט דאשה שלא להועיל חציה מלעשותו כמו כסף שסמוך לו והפדה דהא מגט אשה נפקא שטר שחרור ועיקר. ברוך: **וחטאת** בת דנקא. פי' בקונטרס לאו דווקא אלא דמים קלים שלא ניתן קצבה והדין עמו דבהדיא איתא בפי' בתרא דכריתות (דף כז.). גבי מפני מה לא נתנה תורה שיעור במחוסרי כפרה ופריך אלא מעתה חטאת חלב תהא לה קצבה וא"ת הא בפי' מחוסרי כפרה (כריתות דף י:): משמע דהוי בסלע גבי האומר הרי עלי בסלע למזבח יביא כבש שאין לך דבר שקרב בסלע אלא כבש והאי סלע היינו בלא נסכים דקאמר דחס רחמנא עליה למיהוי [חד] משיתסר בעשירות וי"ל דהתם למצוה מן המובחר: **תינח** למאן דאית ליה זאת תורת. פלוגתא בשמעתא קמייתא במנחות (דף ג:): והכי נמי הוה מצי למיבעי לרבנן מנא להו אשם בכסף שקלים בכל אשמות כיון דלית להו זאת תורת: **גמר** בערך בערך. וא"ת רבנן אי אית להו גזירה שוה דבערך בערך אי"כ [ואם] נפש למה לי ואי לית להו אי"כ אשם גזילות בכסף שקלים מנא להו ואומר ר"ת דאע"ג דאית להו איצטריך ואם נפש שלא יהא ספיקו חמור מודאו דכי האי גוונא אמר פי' דם שחיטה (כריתות כב:): ורבנן אע"ג דכתיב זאת תורת איצטריך ואם נפש כו' דאי מתורה אחת הני מילי לשאר אשמות אבל אשם תלוי לא יהא חמור

ספיקו מודאו וא"ת לרבנן מגזירה שוה דבערכך נמי נילף אשם תלוי בספק מעילות וי"ל דבערכך לא משמע להקיש אלא לענין כסף שקלים ומהאי טעמא נמי איצטריך לר"ע ואם נפש לספק מעילות: **אשם** שפחה חרופה באיל איל. ובתורת כהנים יליף אשם שפחה לכסף שקלים מגזירה שוה אשם אשם יכול אף אשם נזיר ומצורע כו' ת"ל הוא והיינו טעמא דממעט אשם נזיר ומצורע טפי משאר אשמות משום דבאין כבש שהוא בן שנה כדפירש רש"י: (תוספות)

דף מח ב

וכי מכאן אתה למד והלא כבר נאמר **ויקרא ו-יח** במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת הא למה יצא לקבוע לו מקום שאם לא שחטה בצפון פסול אתה אומר לכך יצא או אינו אלא שזה טעון צפון ואין אחר טעון צפון תלמוד לומר ושחט את החטאת במקום העולה זה בנה אב לכל חטאות שיהו טעונות צפון אשכחן שעיר נשיא בין למצוה בין לעכב שאר חטאות נמי אשכחן למצוה לעכב מנא לן דכתיב בכשבה וכתוב בשעירה אלא אותו למה לי מיבעי ליה לכדתניא אותו בצפון ואין שעיר נחשון בצפון ותניא **ויקרא ד-כד** וסמך ידו על ראש השעיר לרבות שעיר נחשון לסמיכה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה ס"ד אמינא הואיל ואיתרבו לסמיכה איתרבו נמי לצפון קא משמע לן מתקיף לה רבינא הניחא לר' יהודה לר"ש מאי איכא למימר א"ל מר זוטר א בריה דרב טבי לרבינא ולר' יהודה מי ניחא למאי דאיתרבי איתרבי ומאי דלא איתרבי לא איתרבי וכי תימא אי לא מעטיה קרא הוה אמינא תיתי בבנין אב אם כן סמיכה גופה תיתי מבנין אב אלא מדורות לא גמריי הי"נ מדורות לא גמרינן ואלא אותו בצפון ואין שוחט בצפון שוחט מדרבי אחיא נפקא דתניא ר' אחיא אומר **ויקרא א-יא** ושחט אותו על ירך המזבח צפונה מה תלמוד לומר לפי שמצינו עומד בצפון ומקבל בצפון ואם עמד בדרום וקיבל בצפון פסול יכול אף זה כן ת"ל אותו אותו בצפון ואין השוחט בצפון אלא אותו בצפון ואין בן עוף בצפון דתניא יכול יהא בן עוף טעון צפון ודין הוא ומה בן צאן שלא קבע לו כהן

קבע לו צפון בן עוף שקבע לו כהן אינו דין שיקבע לו צפון ת"ל אותו מה לבן צאן שכן קבע לו כלי אלא אותו בצפון ואין פסח בצפון דתניא ר' אליעזר בן יעקב אומר יכול יהא פסח טעון צפון ודין הוא ומה עולה שכן לא קבע לו זמן לשחיטתו קבע לו צפון פסח שקבע לו זמן לשחיטתו אינו דין שיקבע לו צפון ת"ל אותו מה לעולה שכן כליל מחטאת מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות מאשם מה לאשם שכן קדשי קדשים מכולן נמי שכן קדשי קדשים לעולם כדאמרן מעיקרא אותו בצפון ואין שוחט בצפון ודקשיא לך מדרבי אחיא נפקא לן לאו למעוטי שוחט בצפון אלא אין שוחט בצפון אבל מקבל בצפון מקבל מלקח ולקח נפקא לקח ולקח לא משמע ליה אשכחן שחיטה בעולה למצוה קבלה נמי למצוה אשכחן שחיטה וקבלה לעכב מנלן אמר רב אדא בר אהבה ואיתימא רבה בר שילא ק"ו ומה חטאת הבאה מכח עולה מעכבת עולה שבאה חטאת מכחה אינו דין שמעכבת מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות אמר רבינא הא קשיא ליה לרב אדא בר אהבה כלום מצינו טפל חמור מן העיקר אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא ולא

רפ"י וכי מכאן. כריך ללמד לזה צפני עצמו והלא כל החטאות בכלל תורת החטאות במקום אשר תשחט העולה וגו': לקבוע. לשנות עליו לעכב קיבועו בכך: או אינו. בא לעכב אלא לכתוב בו אותו דהוי מיעוטא וללמד זה בצפון ואין שיעיר אחר בצפון כגון שיעירי יוה"כ ושעירי עבודת כוכבים ואל מוספי המועדות ומה אני מקיים תשחט החטאת בשאר בהמות חוץ משעירים דאותו כתיב למעוטינהו: תלמוד לומר. בשעירת יחיד (ויקרא 7) ושחט את החטאת דהוה ליה למכתב ושחט אותה בנין אב הוא לכל חטאות ועיכובא מיהא לא נפקא לן מיניה דאיכא למימר למאנה אינטריך ולהביא שעירי חטאות דלא למעוטינהו מאותו דשעיר נשיא ולקמן פריך ואלא אותו למה לי: שאר חטאות נמי למאנה. אשכחן מתשחט החטאת: דכתיב בכשבה וכתיב בשעירה. יכולם כתיב במקום אשר ישחט העולה וסגי ליה בשעירה ותילף מיניה כשבה למאנה וכי הדר כתביה בכשבה תנהו לענין לפנימיות ולשעירי הרגלים לעיכובא: ואין שעיר נחשון. שעירי חנוכת הנשיאים שלא באו על חטא: לכדתניא. דאיתרבי לסמיכה וס"ד לרצויי נמי לשחיטה בצפון להכי כתיב אותו למעוטי: על ראש השעיר. בשעיר נשיא כתיב והוה ליה למכתב

על ראשן: לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה. משום דמעטינהו ר' יהודה לסמיכה במס' מנחות (דף כב.) מהאי דשעיר המשתלח דכתיב וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי (ויקרא טז) החי טעון סמיכה ואין שעירי עבודת כוכבים טעונים סמיכה ור"ש דרש החי טעון סמיכה באהרן ואין שעיר עבודת כוכבים טעון סמיכה באהרן אלא בזקני העדה ומרבי ליה מהכא: הניחא לרבי יהודה. דמרבי ליה לסמיכה אינטריך למעוטי כפון: למאי דלא איתרבי לא איתרבי. דהא רבויא גבי סמיכה כתיב ופפון מהיכא תיתי: הכי גרסינן להך סוגיא במנחות (דף נה:) וכי תימא אי לא מעטיה קרא הוה אמינא תיתי בבנין אב א"כ סמיכה גופה לשתוק קרא מיניה ותיתי מבנין אב: בבנין אב. מושחט את החטאת: סמיכה גופה נמי תיתי מבנין אב. דכתיב וסמך על ראש החטאת ומאי למכתב על ראשן אלא בנין אב הוא לכל ששמו חטאת שיטעון סמיכה: אלא כו'. מסקנא דקושיא היא סמיכה מאי טעמא אינטריך לרבויי משום דאי לא רבוייא לא הוה גמרינן קדשי שעה בבנין אב מקדשי דורות הכי נמי משחיטת כפון למה לי אותו למעוטי כל כמה דלא לימא קרא לא גמרי בבנין אב: ולא שוחט בצפון. אין כריך שיעמוד בצפון שאם רצה עומד בדרום אכל כפון ויושיט ידו בצפון ושחוט: לפי שמאינו שהמקבל כו'. מלקח ולקח כדלעיל: ה"ג אלא אותו בצפון ואין בן עוף בצפון דתניא יכול יהא בן עוף טעון כפון ודין הוא כו' ת"ל אותו מה לבן לאן כו': ואין בן עוף. מליקת תורין ובני יונה: שלא קבע לו כהן. דשחיטה בזר כשרה: בן עוף קבע לו כהן. [דכתיב] והקריבו הכהן אל המזבח ומלק את ראשו וגו' (ויקרא א): שכן קבע לו כלי. סכין לשחיטה מויקח את המאכלת (לקמן דף א:ז) והתם עולה הואי וכן מזרק לקבל תאמר בבן עוף שנמלק בצפורן: ולא פסח בצפון. דלא תתייה בקל וחומר הואיל וקבע זמן לשחיטתו בין הערבים יקבע לו מקום נמי לצפון: מדרבי אליעזר בן יעקב נפקא לא גרס אלא הכי גרסינן ולא פסח בצפון דתניא רבי אליעזר בן יעקב אומר כו' וכן מלאתיה בספרים הראשונים: אינו דין שיקבע לו כפון תלמוד לומר אותו. גרסינן: מחטאת. אי לאו דמעטיה הוה מייתנין ליה מחטאת שאינה כליל וטעונה כפון: מכולהו נמי שכן קדשי קדשים. כלומר ואי בעי לאתויי נמי מכולהו במה האד איכא למיפרכיה להא פירכא שכן קדשי

קדשים: לאו למעוטי שוחט בצפון. אותו גזי שעייר לאו למעוטי שוחט בצפון
קאמרי דולחי מאותו רבני אחיא נפקא אלכא לרבויא מדוקיא למיעוטא לשוחט
בצפון דמקבל בצפון דהכי דרשינן אותו בצפון ואין שוחט בצפון אבל מקבל בצפון:
קבלה נמי אשכחן. כדאמרן אבל מקבל בצפון: הא קשיא ליה. כלומר מהאי טעם
דייק קל וחומר ידיה: טפל חמור מן העיקר. למד חמור מן המלמד כגון חטאת
שזאה מכח עולה דעיקר לפון בעולה כתיב: (כ"ז)

תוספות הגה"ה אותו בצפון ולא שוחט בצפון. תימה ל"ל קרא הא אפילו לפני ה'
לא בעי כדרשינן לעיל בריש כל הפסולין (דף לב:) בן הבקר לפני ה' ולא שוחט
לפני ה' ויש לומר דהכא סובר כר"ש התימני דדריש התם האי כתוב בענין אחר:
מה לבן צאן שכן קבע לו כלי. ותימה דלא פריך הכי בפ"ק דקדושין (דף לו:) ומה
בן צאן שלא קבע לו כהן לשחיטתו קבע לו כהן להזאתו בן עוף שקבע לו כהן
במליקתו אינו דין שיקבע לו כהן בהזאתו ויש לומר דהתם דכל דינו בכהן לא
שייך למיפרך מכלי ול"נ כיון דהדין הוי מהזאה לא שייך למיפרך מכלי דשחיטה
וא"ת וליעביד הכא קל וחומר ממקום ומה בן צאן שלא קבע לו מזבח בשחיטתו
קבע לו מקום צפון בן עוף שקבע לו מזבח במליקתו כדרשינן (לקמן דף סה.)
מה הקטרה בראשו של מזבח אף מליקה אינו דין שיקבע לו צפון וזה אין לומר
דסד"א דבן עוף כיון דחטאת קרייה רחמנא ליבעי צפון דזאת תורת החטאת
דשמא דזאת תורת לא הוי אלא לנשחטות: **אלא** אין שוחט בצפון אבל מקבל
בצפון. תימה הא נמי מדרבי אחיא נפקא מדאיצטריך למעוטי שוחט מכלל
דמקבל בצפון דאי לא דמקבל בצפון למה לי קרא למעוטי שוחט כדקאמר רבי
אחיא לפי שמצינו שמקבל בצפון יכול אף זה כן ושמא רבי אחיא דריש ולקח לו
יקח אבל אנן לא דרשינן ליה: **קבלה** נמי למצוה אשכחן. פי' בקונט' כדאמר אבל
מקבל בצפון וקשה דמאותו דכתיב גבי עולה דרשינן ולא שוחט בצפון ומאותו
דכתיב גבי חטאת דרשינן אבל מקבל בצפון וא"כ מקבל למצוה בעולה מנא לן
וגבי אשם צריכי תרי קראי למצוה לקבלה ומקבל ועוד עיכובא במקבל בחטאת
מנא לן דלא מצינו ששנה אלא על השחיטה ועל הקבלה אבל לא על המקבל וי"ל
מכיון דאשכחן למצוה מקבל כקבלה ה"ה לעכב וכי האי גוונא אמרינן בפ"ק
(לעיל ד.) נאמרה זביחה בחטאת ונאמרה זביחה בשלמים מה התם לא חלקת
כו':

והרי מעשר דהוא נפדה ואילו לקוח בכסף מעשר אינו נפדה דתנן הלקוח בכסף מעשר שנטמא יפדה ר' יהודה אומר יקבר (נטמא אין לא נטמא לא) התם לא אלימא קדושתיה למיתפס פדיוניה והרי תמורה דאילו קדשים לא חיילי על בעל מום קבוע ואילו איהי חיילא תמורה מכח קדשים קא אתיא וקדשים מכח חולין קאתי הרי פסח דהוא אינו טעון סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ואילו מותר דידיה טעון סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא ואיבעית אימא אמר קרא העולה במקומה תהא אשם מנלן דבעי צפון דכתיב [ויקרא ז-ב](#) במקום אשר ישחטו את העולה ישחטו את האשם אשכחן שחיטה קבלה מנא לן ואת דמו יזרוק קבול דמו נמי בצפון מקבל עצמו מנא לן דמו ואת דמו אשכחן למצוה לעכב מנא לן קרא אחרינא כתיב [ויקרא יד-ג](#) ושחט את הכבש והאי להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש אי אתה רשאי להחזירו לכללו עד שיחזירנו הכתוב לכללו בפירוש כיצד [ויקרא יד-ג](#) ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העולה במקום הקדש כי כחטאת האשם הוא וגוי שאין ת"ל כחטאת האשם מה ת"ל כחטאת האשם לפי שיצא אשם מצורע לידון בדבר החדש בבוהן יד ובוהן רגל ואזן ימנית יכול לא יהא טעון מתן דמים ואימורין לגבי מזבח תלמוד לומר כחטאת האשם הוא מה חטאת טעונה מתן דמים ואימורין לגבי מזבח אף אשם מצורע טעון מתן דמים ואימורין לגבי מזבח אם כן נכתוב בהאי ולא נכתוב בהאי הניחא אי סבירא לן יצא לידון בדבר החדש איהו הוא דלא גמר מכללו

ה"י והרי מעשר שני דהוא נפדה. אפי' צירוקלים אם נטמא כדילפינן (ב"מ דף נג:) מלא תוכל שאתו ואין שאת אלא אכילה שנאמר וישא משאות: אינו נפדה. אליבא דר' יהודה אלמא איכא טפל חמור מעיקר: התם משום דלא חלים. ולא חומרא הוא: קדשים לא חיילי (עליה). תחילת הקדש אינו חל על בעל מום קבוע ליקדש קדושת הגוף אלא קדושת דמים בעלמא ויוצאין לחולין גמורין בפדיון ואפילו ליגזז וליעבד כדתניא פרק הוציאו לו בסדר יומא (דף נ:): חומר בתמורה

שהתמורה חלה על צעל מוס קבוע ואין יואל לחולין ליגזז וליעצד מה שאין כן
צזח לגבי תמורה כתיב טוב צרע השווה צעל מוס לחס לענין תמורה על כולם
נאמר והיה הוא ותמורתו יהיה קדש אבל זבח ראשון חס קדם הקדישו את מומו
קדוש קדושת הגוף ואינו יואל לחולין ליגזז וליעצד כדתנן בצבורות (דף יד.) כל
הקדשים שקדם מומן להקדישן נפדה וליף לה מקראי: קדשים מכח חולין קאתו.
לא חלה עליהם קדושה קודמת אבל תמורה צאה מכח קדושה קודמת הלכך לאו
טפל חמור מן העיקר הוא דהא חומרל דעיקר הוא: שלמים הוא. ולא מותר פסח
מיקרי למיחשציה טפל: ואיצעית אימא. עיכובא דעולה מהכא: דכתיב במקום
כו' העולה. חזר ושנה לימד מקום שקצעתו לעולה לעולם הוא מקומה: ישחטו
את האשם ואת דמו. במקום שחיטתו תהא קבלת דמו: דמו ואת דמו. מדמאי
למיכתב ישחטו את האשם ודמו יזרוק וכתיב ואת דמו את לרבות את המקבל:
ושחט את הכבש וגו'. צאשם מאורע כתיב שנה הכתוב עליו לעכב: לכדתניא כו'.
לכריך להחזירו לכללו הלכך לענין שחיטת כפון נמי צעי להחזירו דאי לא דר
כתציה בגוויה כי היכי דאהדריה למתן דמו הוה אמינא לא ניצעי כפון: אי אתה
יכול להחזירו לכללו. שיהא עוד כשאר הכלל: שיאל אשם מאורע. מכלל זאת
תורת האשם דהוה כתב צכולהו ואת דמו יזרוק על המזבח אף כאן לשחיטת כפון
נמי להחזירו הוא דשנה עליה: לכתוב. שחיטת כפון צאשם מאורע ולא נכתוב גבי
זאת תורת האשם ונגמר כללו מיניה ומדכתציה הכא והכא לעיכובא הוא: (רפ"י)

תוספות והרי מעשר דהוא נפדה. אפילו בירושלים אם נטמא כדילפינן מלא תוכל
שאתו ואין שאת אלא אכילה ואילו לקוח בכסף מעשר שני אינו נפדה אליבא דר'
יהודה אלמא איכא טפל חמור מעיקר כך פי' בקונטרס ובספרי פרשת עשר תעשר
מפרש טעמא דרבי יהודה משום דכתיב [הכסף] כסף ראשון ולא כסף שני והא
דאמר בריש הזהב (ב"מ דף מה.) גבי סלעין דינרין דכסף כסף ריבה יש לחלק
בזה שנגמר כאן פדיונו לגמרי וקנה פדיונו מעשר ואם היה טהור לא היה נפדה
ותנן במסכת מעשר שני פי' שלישי (מ"י) אמרו לו לר' יהודה מה אם מעשר שני
עצמו שנטמא הרי הוא נפדה הלקוח בכסף מעשר שני שנטמא אינו דין שיפדה אמר
להם לא אם אמרתם במעשר שני עצמו שכן נפדה טהור ברחוק מקום תאמרו
בלקוח בכסף מעשר שאינו נפדה טהור ברחוק מקום ואית ספרים דגרסי הכא
נטמא אין לא נטמא לא ומייתי ראייה מרבנן דטפל חמור מעיקר פירוש נטמא

נפדה לרבנן לא נטמא אינו נפדה אפי' חוץ לירושלים אע"פ שמעשר עצמו נפדה והיינו חוץ לירושלים דבירושלים אין מעשר טהור נפדה ובתוספתא דמעשר שני משמע כפי' הקונטרס דעל מילתא דר' יהודה פרכין האי לישנא שעושה טפל חמור מן העיקר והכי איתא התם הלקוח בכסף מעשר כו' אמרו לו לרבי יהודה תחמיר בטפילה יותר מן העיקר ולגירסת הספרים לא נטמא לא ומוכיח דרבנן נמי סברי טפל חמור מן העיקר גבי מעשר טהור חוץ לירושלים קשה דאי פרכי רבנן לר' יהודה תיקשי להו לדידהו כיון דקורא טפל חמור מן העיקר האי דלקוח טהור אינו נפדה ומעשר עצמו נפדה אבל לגירסת הקונטרס ניחא דאיכא למימר דהאי לא מיקרי טפל חמור מן העיקר דמעשר עצמו טהור נפדה ברחוק מקום כדי לפדות בדמים בירושלים בקר וצאן יין ושכר כדכתיב ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך אבל אם לקח פירות בו חוץ לירושלים כדי לאוכלם בירושלים לא יפדה כמו שלא היה פודה מה שהיה לוקח בירושלים ולגירסת הספרים לא נטמא לא קשה לפירוש הקונטרס דפרק הזהב (ב"מ דף נה:) גבי מחללין אותו כסף על נחשת נחשת על הפירות ויחזור ויפדה את הפירות וחכמים אומרים יעלו פירות ויאכלו בירושלים ופי' בקונטרס וחכמים אומרים לא הזקיקוהו לחזור לחללם כמו ת"ק אלא אם רצה יעלה פירות עצמו דהקלו בו משמע מתוך פירושו דר"מ מחמיר דלא שרי נחשת על הפירות אא"כ יחזור ויפדה את הפירות ויעלה הכסף לירושלים והכא משמע שזו היא קולא כשחוזר ופודה את הפירות ומשמע דאפילו איסורא איכא למאי דגרסי' לא נטמא לא דאינו נפדה טהור ברחוק מקום ומשנה שלימה היא במסכת מעשרות (פ"ג מ"י) ושם הארכתי בפרק הזהב (ב"מ דף נה:) ד"ה ויחזור): פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא. וא"ת הרי אחד עשר שטפל חמור מן העיקר כדאמרין בפי' שתי מדות (מנחות צא:) האחד זה אחד עשר שלא מצינו לו בכל התורה טפל חמור מן העיקר וי"ל כדמשני הכא מותר הפסח שלמים הוי ה"נ אחד עשר שלמים הוי דכל דיני שלמים עליו כדמשמע בבכורות (דף סא.) מדמצריך קרא דמותר הפסח נמי בעי קרא כדדרשינן פרק קמא (לעיל ט.) אם כשב להביא פסח שעברה שנתו ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות שלמים שיטענו סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק והא דקרי ליה טפל לאו דווקא: לעכב מנא לן דכתיב ושחט את הכבש. למקבל לא ידעינן עיכובא: לפי שיצא אשם מצורע לידון בדבר החדש כו'. מה שחטאת מצורע טעונה נסכים ושאר חטאות אין טעונין לא חשיב דבר חדש וכן אוב וידעוני שיש כרת מה שאין כן בשאר מכשפים מדלא תני בל"ו כריתות ואפ"ה גמרינן סקילה מאוב וידעוני בשאר מכשפים פרק קמא דיבמות (דף ד.) ופרק ארבע מיתות (סנהדרין דף סז:) ואי מקרי כרת דכתיב באוב וידעוני דבר החדש היכי גמר מינייהו סקילה למ"ד כללו לא גמר מיניה וזה הקשה ה"ר יעקב מאורליני"ש אלא לא קרוי דבר חדש אלא כשסותר כללו כי הכא דשאר אשמות כל הדם למזבח ואשם מצורע הדם ממנו לבהונות וכגון אשת אח בפרק קמא

דיבמות (דף ז). שנאסרו כל העריות וזו הותרה וזהו דבר החדש שסותר כללו אבל מה שחטאת מצורע טעונה נסכים אינו סותר מכללו אלא תוספת הוא על הקרבן וא"ת למאן דאמר כללו גמר מיניה יהיו כל אשמות טעונין מתן בהונות ולילפו נמי כולהו עריות מאשת אח וי"ל דלא גמר מיניה אלא מידי דלא חידש בו כגון שחיטת צפון אבל החידוש לא גמר מיניה כדפירש בקונטרס דא"כ לא היה עוד כאן דבר חדש ועוד דאם כן היה יוצא לידון בדבר החדש כיוצא בו ללמד על הכלל כולו: **נכתוב** בהאי ולא נכתוב בהאי. תימה ושאר אשמות היכי ילפי מאשם מצורע מה לאשם מצורע שכן בא להתיר: (תוספות)

דף מט - ב

אבל כללו גמר מיניה (לצפון) שפיר אלא אי סבירא לן דלא הוא גמר מכללו ולא כללו גמר מיניה האי לגופיה איצטריך כיון דאהדריה אהדריה אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא אימא כי אהדריה קרא לגבי מתן דמים ואימורין דבעי כהונה אבל שחיטה דלא בעיא כהונה לא מיבעי צפון א"כ נימא קרא כי כחטאת הוא מאי כחטאת האשם כשאר אשמות יהיה למה לי לאקשוויי לחטאת למה לי לאקשוויי לעולה אמר רבינא איצטריך אי אקשיה לחטאת ולא אקשיה לעולה הוה אמינא חטאת מהיכן למדה מעולה דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש א"ל מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא וניקשיה לעולה ולא ניקשיה לחטאת הוה אמינא דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש וכי תימא ניקשי אקושי לחטאת ניחא ליה דמקיש ליה לעיקר ולא נקיש ליה לטפל להכי אקשיה לחטאת ואקשיה לעולה למימר דבר הלמד בהיקש שאינו חוזר ומלמד בהיקש רבא אמר מהכא דכתיב [\[ויקרא ד-י\]](#) כאשר יורם משור זבח השלמים למאי הלכתא אי ליותרת הכבד ושתי הכליות בגופיה כתיב (אמר רב פפא) משום דבעי אגמורי יותרת הכבד ושתי הכליות מפר העלם דבר של צבור לשעירי עבודת כוכבים בגופיה לא כתיב ומפר כהן משיח הוא דגמר להכי איצטריך כאשר יורם דניהוי כמאן דכתב בגופיה ולא ניהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש אמר ליה רב פפא לרבא

ולכתביה בגופיה ולא נקיש אי כתב בגופיה ולא אקיש הוה אמינא דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש וכי תימא נקשי אקושי ניחא ליה דכתביה בגופיה מדאקיש ליה אקושי להכי כתביה ואקשיה למימרא דבר הלמד בהיקש אין חוזר ומלמד בהיקש: (היק"ש וגזיר"ה שו"ה ק"ל וחומ"ר סימן): דבר הלמד בהיקש אין חוזר ומלמד מהיקש אי מדרבא אי מדרבינא דבר הלמד בהיקש מהו שילמד בגזירה שוה תא שמע רבי נתן בן אבטולמוס אומר מנין לפריחה בבגדים שהיא טהורה נאמר קרחת וגבחת בבגדים ונאמר קרחת וגבחת באדם מה להלן פרח בכולו טהור אף כאן פרח בכולו טהור והתם מנא לן דכתיב [ויקרא יג-יב](#) מראשו ועד רגליו ואיתקש ראשו לרגל מה להלן כולו הפך לבן פרח בכולו טהור אף כאן כולו הפך לבן פרח בכולו טהור אמר ר' יוחנן בכל התורה כולה למידין למד מלמד חוץ מן הקדשים שאין דנין למד מלמד דאם כן לא יאמר צפונה באשם ותיתי בג"ש דקדשי קדשים מחטאות לאו למימרא דדבר הלמד בהיקש אין חוזר ומלמד בגזירה שוה ודלמא משום דאיכא למיפרך מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות קדשי קדשים יתירי כתיבי: דבר הלמד מהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר

ה"י אצל כללו גמר מיניה. מידי ללא חידק צו כגון שחיטת כפון אי הוה כתיבא ביה ולא הוה כתיבא בשאר אשמות גמרי ליה שאר אשמות מיניה ללא חידוק הוה אלא ילא מן הכלל הוה ולמד על דבר שלא נאמר בכלל והיכי ילא לידון בדבר החדק כגון מתן דמים שבזה למזבח וזיה שניה ואומר לבהונות: כיון דאהדריה כו'. וכתיב כי כחטאת האשם הוה כדין חטאת כך דין אשם: אהדריה. לכללו צין למתן דמים צין לשחיטת כפון ולא היה צריך לכתוב צו שחיטת כפון אלא לעיכובא: דבעי כהונה. שאינה כשירה בזר אצל למידה דשחיטה דלאו עבודת כהן היא לא אהדריה דהא בחזרתו כתיב כחטאת האשם הוה לכהן לענין עבודת שצכהן: א"כ נימא קרא כי כחטאת הוה. לכהן: כשאר אשמות יהיה. הלכך לענין כפון נמי אהדריה וכי כתיב ביה שחיטה בצפון דקרא לעיכובא אתא ושאר אשמות נמי מיניה ילפינן לעיכובא: למה לי לאקשווי בשחיטתו לחטאת ולעולה. דכתיב במקום אשר יחטט את החטאת ואת העולה: מהיכן למדו. לשחיטת כפון: אי אקשיה לעולה ולא אקשיה לחטאת הוה אמינא. בעלמא דבר הלמד בהיקש חוזר

ומלמד בהיקף: וכי תימא. אם איתא דחוזר ומלמד בהיקף נקטיה לחטאת ולא לעולה משנינו לך ניחא ליה לאקשווי לעיקר כו': למימרא. מדאינטריך למיהדר ואקוסי לעולה ש"מ דבר הלמד בהיקף אין חוזר ומלמד בהיקף ומהכא נפקא לן בכל דוכתא: כאשר יורם. באימורי פר כהן משיח כתיב: משום דבעי אגמורי יותרת הכבד ושתי כליות כו'. שהיה כריך ללמד מפר העלם תורת אימוריהן לשעירי עבודת כוכבים לאיתקופ אהדדי לענין הקטרת אימורין כדאמרין בפרק ב"ש (לעיל מא.) אשה לה' וחטאתם על שגגתם ופר העלם דבר בגופיה לא כתיב יותרת וכליות ומפר כהן משיח גמר בהיקף כדאמרן בפרק בית שמי (שם לט:): ועשה לפר כאשר עשה לפר זה פר כהן משיח אקשינהו להדדי: להכי אינטריך כאשר יורם. בפר כהן משיח ואם אינו ענין לו תנהו לענין פר העלם דניהוי כמאן דכתיבי בפר העלם גופיה ללא ליהוי דבר הלמד בהיקף חוזר ומלמד בהיקף ואי קשיא הא נפקא לן הך דרשא מועשה לפר זה פר העלם דבר כדאמרן בפרק ב"ש (לעיל מא.) ה"מ לתנא דבי ר' ישמעאל דאמר לפר זה פר העלם אבל לתנא דבי רב דאמר ועשה לפר זה פר יום הכיפורים אינטריך כאשר יורם להך דרשא: ונכתביה בגופיה. דפר העלם בהדיא ולא ליקטיה לפר כהן משיח הואיל וסוף סוף טרח וכתב כאשר יורם יתירא להכי: הוה אמינא דבר הלמד בהיקף חוזר ומלמד בהיקף. בעלמא ללא הוה ילפינן מהכא מידי: דבר הלמד בהיקף כו'. משום דבעי למיבעי בעיא עלה דר נקיט לה: אי מדרבא. מכאשר יורם: אי מדרבינא. מאשם מנורע דאינטריך לאקוסי לחטאת ולעולה: לפריחה. אם פריחה כדכתיב מה להלן פרח כבולה טהור. כדכתיב אם פרוח תפרח וגו' (ויקרא יג): והתם. גבי קרחת וגבחת דאדם מנלן לטהורה פריחה דאילו פריחה כי כתיבא בנגע עור בשר כתיב ואילו קרחת וגבחת כתיבי גבי נתקין דמקום שער דראש וזקן שאין סימניהן שוין לנגעי עור בשר שזה בשער לבן וזה בשער אהוב: ואיתקש ראשו. נתקי הראש: אף כאן כו'. אלמא נתקין בהיקשא ילפינן להו וחוזרין ומלמדין על הבגדים בג"ש: א"ר יוחנן. מהכא לא תיתי ראייה ללאו קדשים הוא דאף היקף מלמד בהיקף חוץ מקדשים ותדע לך שהמדה הזאת שהבאתה אינה למידה בקדשים: לא"כ הוא. דדבר הלמד בהיקף חוזר ומלמד בג"ש: לא יאמר לפון באשם ותיתי בג"ש. דנאמר

קדשי קדשים בחטאת ונאמר קדשי קדשים באשם: קדשי קדשים יתירי כתיבי.
זהו והוא ליה גזירה שוה מופנה משני לדדין ואין משיבין עליה גבי חטאת כתיב
תשחט החטאת קדש קדשים הוא ובאשם כתיב זאת תורת האשם קדש קדשים הוא
ובתרווייהו כתיב זויקה קרח לכל חטאתם ולכל אשם אשר ישיבו לי קדש קדשים
לך: (רש"י)

תוספות אי אקשיה לעולה ולא אקשיה לחטאת. תימה לא לכתוב את החטאת
ואי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש אמאי אקשיה לעולה כלל תיפוק ליה
מחטאת האשם דמה חטאת צפון מעכב אף אשם כן וי"ל דאי לא כתב צפון לא
הוה אמינא הא הדרה קרא לשחיטת צפון למידי דלא בעיא כהונה והאשם לא
דרשינן ליה כלל דהא לא כתב כאשם דהוה משמע כשאר אשם דעלמא לצפון
יהא זה אבל האשם משמע האשם זה יהא כחטאת למתן דמים למזבח וכן יש
להקשות אי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש לא נכתוב צפון כלל ותיתי
[באשמות] מכחטאת וכאשם כי היכי דילפינן מיניה סמיכה בפרק קמא (לעיל
יא.) ועוד נילף שאר אשמות מאשם מצורע ואשם מצורע מהיקשא דכחטאת
וי"ל דלא הוה אמינא דאהדרה קרא לשחיטת צפון ולא הוה דרשינן כאשם
כשאר אשם (כיון דלא כתב כאשם) כיון דלא כתב צפון בהדיא בשאר אשמות:
כאשר יורם למאי הלכתא. תימה הא איצטריך לכדדרשינן בסוף כל הבשר
(חולין דף קיז.) זה בא ללמד ונמצא למד מה פר כהן משיח יש בו מעילה אף שור
זבח השלמים יש בו מעילה וי"ל דמצי לאקשוויי לזבח השלמים ולא ליכתוב
כאשר יורם דכאשר יורם משמע דאתא לרבווי הרמה אחרת אי נמי ההיא דכל
הבשר (שם) כתנא דבי רבי ישמעאל דנפקא ליה דרשא דהכא מועשה לפר זה פר
העלם כדאמר פרק בית שמאי (לעיל דף מא.) אבל לתנא דבי רב דאמר ועשה לפר
זה פר יום הכיפורים איצטריך כאשר יורם (להך דרשא): **ונכתביה** בגופיה. תימה
כדאמר פרק ב"ש (גם זה שם:) משל למלך בשר ודם שסרחה עליו מדינה ומיעט
בסרחונם מפני חיבתן וי"ל דבשביל חיבתן לא היה לו לגלגל אלו דרשות למילף
מהיקשא ומ"מ ילפינן מיניה חיבתן מדלא אשמעינן בדוכתא אחרינא דבר הלמד
מהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש: **קדשי** קדשים יתירי כתיבי. תימה כיון
דילפינן גזרה שוה מהדדי למה לן היקשות דלעיל בחטאת ואשם: (תוספות)

מדתנא דבי ר' ישמעאל דבר הלמד בהיקש מהו שילמד בבנין אב אמר רבי ירמיה לא לכתוב צפונה באשם ותיתי מבנין אב מחטאת למאי הלכתא כתביה לאו למימרא דדבר הלמד בהיקש אין חוזר ומלמד בבנין אב וליטעמיך תיתי מבנין אב מעולה מאי טעמא לא אתי משום דאיכא למיפרך מה לעולה שכן כליל חטאת נמי איכא למיפרך מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות חדא מחדא לא אתיא תיתי חדא מתרתי מהי תיתי לא נכתוב רחמנא עולה ותיתי מחטאת ואשם מה להנך שכן מכפרין לא נכתוב רחמנא בחטאת ותיתי מהנך מה להנך שכן זכרים לא נכתוב באשם ותיתי מהנך מה להנך שכן ישנן בציבור כביחיד דבר הלמד בגז"ש מהו שילמד בהיקש אמר רב פפא [\[ויקרא ז-יא\]](#) וזאת תורת זבח השלמים [וגו'] [\[ויקרא ז-יב\]](#) אם על תודה למדנו לתודה שבא מן המעשר מדאשכחן שלמים דאתו ממעשר שלמים גופייהו מנא לן דכתיב [\[דברים כז-ז\]](#) שם [\[דברים יז-כד\]](#) שם א"ל מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא מעשר דגן חולין בעלמא הוא א"ל אמר אמרה למד קדש ומלמד קדש דבר הלמד בגז"ש מהו שילמד בגז"ש אמר רמי בר חמא תניא [\[ויקרא ז-יב\]](#) סלת מרבכת למדנו לרבוכה שבאה סולת חלות מניין ת"ל חלות חלות ריקין מניין ת"ל מצות מצות אמר ליה רבינא ממאי דמצות מצות מחלות גמר דלמא ממאפה תנור גמר אלא אמר רבא תניא [\[ויקרא ד-יא\]](#) וקרבו ופרשו והוציא מלמד שמוציאו שלם יכול ישרפנו שלם נאמר כאן [\[ויקרא ד-יא\]](#) ראשו וכרעיו ונאמר להלן [\[ויקרא א-יב\]](#) ראשו וכרעיו מה להלן ע"י ניתוח אף כאן על ידי ניתוח אי מה להלן בהפשט אף כאן נמי בהפשט תלמוד לומר וקרבו ופרשו מאי תלמודא א"ר פפא כשם שפרשו בקרבו כך בשרו בעורו ותניא רבי אומר נאמר כאן עור ובשר [ופרש]

כ"י מדתני דבי רבי ישמעאל. צפרק צ"ץ (לעיל דף מא.). ומה במקום שלא הושו קרבן לקרבן ואוקימנא התם דקסבר ר' ישמעאל דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר: צבנין אב. מה מצינו וכולן שאילות הללו צקדשים נשאלו וארבעה שאילות בכל מדה ומדה כגון דבר הלמד בהיקש מהו שילמד בהיקש ובגזרה שוה ובקל וחומר וצבנין אב ודבר הלמד בגזרה שוה מהו שילמד בהיקש ובג"ץ וק"ץ וצבנין אב ודבר הלמד צבנין אב מהו שילמד בכולן: וליטעמיך. אי

משום הא כתביה ליייתי מעולה דכתיב בה בהדיא: שכן מכפרת כו'. ואין לך לפרש שאילתייהו מכאן: מחדא לא אחיא כו'. מילתא באפיה נפשה היא ולאו למיפשט בעיין: עולה לגבי חטאת ואשם. לא חשיבה כפרת עשה ידיה כפרה: למדנו לתודה. מכאן בהיקש משלמים שצאה מן המעשר אם פירש בשעת נדרו ע"מ להצאה ממעות מע"ש: שם שם. בשלמים כתיב (דברים כז) וזבחתי שלמים ואכלת שם ובמעשר כתיב (שם יד) ואכלת לפני ה' אלהיך במקום אשר יבחר לשכן שמו שם מעשר דגנך תירושך וינהרדך ובכורות: חולין הוא. ואנן בקדשים קמיזביא לן: אמר אמרה. האמור למד קדש ומלמד קדש בתמיה וכי שניהן כריכין שיהו בקדשים הואיל ולמד קדש כגון שלמים שפיר מיפשט בעיין דבתר למד אזלינן ומר זוטרא סבר בתר מלמד אזלינן והיינו דאמרינן בעלמא (לעיל דף מה. ולקמן דף ס:): הניחא למ"ד בתר למד אזלינן: למדנו רבוכה. חלות מבוסלות במים תחילה שבתודה שצאה סולת ולא קמת: חלות שבתודה מניין. ששלשה מינין מלא יש בה חלות ריקין רבוכה חלות שבה מניין שהן סולת: ת"ל חלות חלות. נאמר בחלות חלות ונאמר ברבוכה חלות: מלות מלות. נאמר ברקיקין מלות ונאמר בחלות מלות וילפינן ריקין מחלות וחלות למדו מרבוכה ושניהם בגז"ש: וממאי. דריקין דתודה מלות מלות מחלות דתודה גמרי: דלמא ממלות דכתיב גבי ריקין מנחת מאפה גמרי. והתם סלת בהדיא כתיב סלת חלות מלות כלולות בשמן וריקין מלות משוחים בשמן (ויקרא ז): מלמד שמוציא את כל הפר שלם. דאי במנותח היאך הכל יוציא בהוצאה אחת הנתחים וקרבו ופרשו: נאמר כאן ראשו וכרעיו. על ראשו ועל כרעיו (שם ז): ונאמר להלן ראשו וכרעיו. בעולת בן לאן כתיב וערך הכהן את הראש וכתיב וקרבו וכרעיו ירחץ (שם ח): מה להלן ע"י ניתוח. היה מקטירן דניתוח כתיב ביה: אף שריפה של זה ע"י ניתוח. ובפר כהן מסיח קאי: כשם שפרשו בקרבו כו'. דאיתקש שריפת עורו ובשרו לשריפת קרבו ופרשו: מה פרשו בקרבו. לדבר מגונה הוא להוציאו ולקורפו בעין: (רש"י)

תוספות לא נכתוב רחמנא בעולה ותייתי מחטאת ואשם. פי' ולכתוב בהדיא צפון בחטאת ואשם ואם תאמר ולכתוב בזבחי שלמי צבור ונילף עולה מינייהו וי"ל דאיכא למיפרך דמה לזבחי שלמי ציבור שכן זמנן קבוע ועוד דחטאת לא אתי

מיניה שכן זכרים ואשם שכן אינו בציבור וא"ת למה לי לאקושי לקמן (דף נה).
זבחי שלמי ציבור לעולה תיפוק לי בבנין אב וכי תימא לאשמועי שהם קדשי
קדשים כעולה הוי מצי למילף מדאיתקש לחטאת וי"ל דאיכא למיפך שכן תדיר
כדמפרש בפרק תמיד נשחט (פסחים דף סה.) אי נמי מה לשם שלמים שכן אינן
טעונין צפון וא"ת בפ"ק דשבועות (דף ט. ושם) דיליף שעיר דר"ח משעיר חיצון
דאינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו דקאמר הואיל וזה בא לזמן קבוע
ובשעיר הנעשה בחוץ קאמר כדפירש התם בקונטרס דאי מפנימי הוה ליה
למיפך שכן נכנס דמה לפני ולפנים ועוד דאדרבה נילף משעיר המשתלח דמכפר
בשאר עבירות אבל השתא אי מחיצון גמר ניחא דדמו אהדדי טפי משעיר
המשתלח והשתא אי מחיצון גמר א"כ תפשוט דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד
בבנין אב דחיצון גופיה לא ידענא אלא מהיקשא דפנימי וי"ל דהא אמרינן התם
דגילוי מילתא בעלמא הוא וא"ת והיכי גמר בפ"ב דביצה (דף כ.) סמיכה בשלמי
חובה בבנין אב (משלמי נדבה) [מעולת חובה] והא עולת חובה מכמשפט ילפא
דהיינו היקש וי"ל דקושיא בעלמא הוא דפריך התם ממאי דבית הלל כו' דלמא
מעולת חובה גמרי כלומר אם תימצי לומר דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד
בבנין אב ועו"ק בהקומץ רבה (מנחות דף כא:) נאמר הבא מנחה והבא מלח
ונאמר הבא מנחה והבא עצים מה עצים משל ציבור אף מלח משל ציבור ועצים
גופייהו לא ידעינן אלא מדאיתקש למזבח דכתיב (ויקרא א) על העצים אשר על
האש אשר על המזבח מה מזבח משל ציבור וכו': אם על תודה כו'. הקשה ה"ר
יעקב מאורליני"ש בפרק דם חטאת (לקמן דף צח.) ובפי' התודה (מנחות דף פג)
דאמר מה חטאת אינה באה אלא מן החולין למה לי הא שלמים ותודה שני
כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין עוד קשה היכי יליף התם מחטאת כיון דאיכא
שלמים ותודה דבאין מן המעשר דלא ילפינן בהיקשא דזאת התורה אלא דבר
שיכול לנהוג בכל הנזכרים בפסוק דמהאי טעמא מיבעי לן קרא בפ"ב דביצה (דף
כ.) עולת חובה טעונה סמיכה ולא ילפינן מהיקשא דזאת התורה משום דסמיכה
לא בעי בכולהו דבכור ומעשר לא בעו סמיכה כדתנן פרק שתי מדות (מנחות דף
צב.) וי"ל דכל חובה מקשינן לחטאת מה חטאת דבר שבחובה ואינו בא אלא מן
החולין כדמוכח בפרק התודה (שם דף פג.) וצ"ע מנחת נדבה דאינה באה אלא
מן החולין מנ"ל וא"ת בפ"ק דחגיגה (דף ח.) דדריש מסת מלמד שאדם מביא
חגיגתו מן החולין למה לי הלא חובה היא ותיפוק לי מהיקש וי"ל משום דקאמר
התם דחגיגה באה נמי מן המעשר איצטריך מסת למימר דאינה באה הכל מן
המעשר אלא מן החולין ומן המעשר מתרוייהו אי נמי משום דכתיב כאשר יברכך
בסיפיה דקרא סלקא דעתך דאתיא ממעשר להכי איצטריך מסת: אמר אמרה.
ורבינו שמואל מפרש אימר אמרת שמא אתה רוצה לומר ששניהם בעינן קדש
ורבינו תם גריס אמי אמרה ואמי שם חכם וביבמות פרק הערל (דף פ.) היינו
דשמענא ליה לאמי כל שממעי אמו לקוי ובכתובות (דף מד:) אמר רבא תני אמי

בתולת ישראל ולא בתולת גרים וא"ת דלמר זוטרא לא איפשיטא בעיא ובסוף אלו מנחות (מנחות עו.) אמרינן לחמי תודה ונזירות באות עשר עשר לחמי תודה בהדיא כתיב בהן פירוש דכתיב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה' ואמר בפרק התודה (שם דף עז:) נאמר כאן תרומה ונאמר להלן בתרומת מעשר תרומה מה להלן אחד מעשרה אף כאן אחד מעשרה ונזירות מהיקש דאמר מר על זבח תודת שלמיו לרבות שלמי נזיר פ"י לכל דין לחמי תודה לעשרה קבין ירושלמית וחצי לוג שמן ושיהיו באות יי אלמא דין תודה אתיא בג"ש חוזרת ומלמדת בהיקש ותו בההיא שמעתא לעיל ילפינן דכל המנחות באות עשר בבנין אב מלחמי תודה דאתיא בג"ש מתרומת מעשר ואם כן תפשוט דבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בבנין אב ובההיא שמעתא גופה פריך התם אי ס"ל דדבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בבנין אב נילף מחביתין וי"ל דתרומת מעשר דהתם חולין הוא כדקאמר הכא מעשר דגן חולין הוא ומיהו הך קשיא לרבינא דס"ל הכא בתר למד אזלינן ובסמוך אמרינן תיקו ודוחק לומר דלרבינא איפשטא ליה כמו כן בעיא דלקמן מההיא דמנחות: **מה** להלן ע"י ניתוח שלא בהפשט. ואם תאמר היכי יליף מהכא דדבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בג"ש דילפינן פר יום הכפורים בנתוח שלא בהפשט מפר כהן משיח וניתוח בפר כהן משיח גמרינן מעולה הלא כה"ג אפילו למד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש כיון דהוי הימנו ודבר אחר דשלא בהפשט בפר כהן משיח מדאיתקש עור ובשר לפרש יליף כדפירש בקונטרס ודבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בגזירה שוה ושמא אין זה היקש אלא גילוי מילתא בעלמא וי"ל דשלא (תוספות)

דף - **נ** - **ב**

ונאמר להלן עור ובשר ופרש מה להלן ע"י ניתוח שלא בהפשט אף כאן ע"י ניתוח שלא בהפשט. דבר הלמד בגזירה שוה מהו שילמד בק"ו ק"ו ומה היקש שאינו מלמד בהיקש אי מדרבא אי מדרבינא מלמד בקל וחומר מדתנא דבי רבי ישמעאל גז"ש המלמדת בהיקש מדרב פפא אינו דין שתלמד בק"ו הניחא למאן דאית ליה דרב פפא אלא למאן דלית ליה דרב פפא מאי איכא למימר אלא קל וחומר ומה היקש שאין מלמד בהיקש אי מדרבא אי מדרבינא מלמד בק"ו מדתנא דבי רבי ישמעאל

גזירה שוה המלמדת בגז"ש חבירתה מדרמי בר חמא אינו דין שתלמד בק"ו דבר הלמד בגז"ש מהו שילמד בבנין אב תיקו. דבר הלמד בקל וחומר מהו שילמד בהיקש ק"ו ומה גזירה שוה שאינה למדה בהיקשא מדר' יוחנן מלמד בהיקש מדרב פפא קל וחומר הלמד מהיקש מדתנא דבי ר' ישמעאל אינו דין שילמד בהיקש הניחא למאן דאית ליה דרב פפא אלא למאן דלית ליה דרב פפא מאי איכא למימר תיקו דבר. הלמד בקל וחומר מהו שילמד בגזירה שוה קל וחומר ומה גזירה שוה שאינה למידה בהיקשא מדרבי יוחנן מלמד בגזירה שוה מדרמי בר חמא קל וחומר הלמד בהיקש מדתנא דבי רבי ישמעאל אינו דין שתלמד בגז"ש דבר הלמד בקל וחומר מהו שילמד. בקל וחומר ק"ו ומה גזירה שוה שאינה למידה בהיקש מדר' יוחנן מלמד בק"ו כדאמרן ק"ו הלמד מהיקש מדתנא דבי רבי ישמעאל אינו דין שילמד בקל וחומר וזהו ק"ו בן ק"ו בן של ק"ו הוא אלא ק"ו ומה היקש שאינו למד בהיקש אי מדרבא אי מדרבינא מלמד בק"ו מדתנא דבי רבי ישמעאל ק"ו הלמד מהיקש מדתני דבי רבי ישמעאל אינו דין שילמד בק"ו וזהו ק"ו בן קל וחומר דבר. הלמד בקל וחומר מהו שילמד בבנין אב אמר רבי ירמיה תא שמע מלק ונמצאת טריפה ר"מ אומר אינה מטמאה בבית הבליעה רבי יהודה אומר מטמאה בבית הבליעה אמר ר' מאיר קל וחומר ומה נבלת בהמה שמטמאה במגע ובמשא שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה נבילת עוף שאין מטמא במגע ובמשא אינו דין שתהא שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה מה מצינו בשחיטה שמכשרתה באכילה

רפ"י ונאמר להלן. צפר כהן משיח (ויקרא ד) ונאמר כאן צפר וקעיר של יום הכיפורים (קס יז) ואת פר החטאת ואת קעיר החטאת וגו' ואת עורותם ואת צפרם ואת פרסם: מה להלן. צפר כהן משיח: ע"י ניתוח. דילפינן מג"ש מעולה: ק"ו. כלומר מק"ו נלמד לפרש לך שאילה זו: ה"ג ומה היקש שאינו מלמד בהיקש כו'. ול"ג למד: ג"ש המלמדת בהיקש גרסי' ולא גרסי' למדה: מדרב פפא. וזאת תורת זבח השלמים כו' דפסטר רב פפא מיניה לגזירה שוה חוזרת ומלמדת בהיקש: הניחא למאן דאית לי' דרב פפא. דאמר בתר למד אזלינן: אלא למאן דאמר. בתר מלמד אזלינן לא אשכחון גז"ש חוזרת ומלמדת בהיקש דהתם מעשר חולין הוא המלמדה: בגז"ש חבירתה. מה שאין היקש עושה כן בהיקש חבירו: מדרמי

בר חמא. סלת מורכבת חלות: שאינה למידה מן ההיקף גרסי: מדר' יוחנן. לא יאמר לפונה באשם משם למדנו שאין דבר הלמד בהיקף מלמד בגז"ש: שאינה למידה בהיקף. כלומר מן ההיקף: מלמד בק"ו. כדאמר לעיל מק"ו ומה היקף שאינו למד מן ההיקף מלמד בק"ו גז"ש המלמדת מגז"ש חבירתה מדרמי בר חמא וכו': וזהו ק"ו בן קל וחומר. ק"ו זה שאנו מביאים כאן לדורשן בתורה ללמד ק"ו מק"ו אנו למידין אותו מדבר שאף הוא לא למדנוהו אלא בק"ו דהא מיייתי לה מגז"ש המלמדת בק"ו והיא גופא לא ידעינן לה אלא ע"י ק"ו דבק"ו ילפינן לעיל: ופרכינן בן בנו של ק"ו הוא. שאפי' היינו למידין אותו מדבר שלא למדנוהו ע"י ק"ו הוא היה עצמו בן ק"ו שהרי בק"ו אנו למדין אותו כדאמרן לעיל בק"ו ומה גז"ש כו' עכשיו שאף גז"ש שאנו למידין אותו ממנו לדורשה בתורה אף היא לא למדה שתלמד בק"ו אלא מק"ו נמצא שאתה מביא מדת קל וחומר בתורה מכח שני קלין וחמורין והו"ל בנו של ק"ו ובן בנו של ק"ו ודלמא כולי האי לית לן למילף ומיזיל: אלא. לא תרביה מגזירה שוה המלמדת בק"ו דהיא גופה מק"ו אתיא לן אלא יליף ליה מהיקף המלמד בק"ו דנפקא לן ממתניתא דתני דבי רבי ישמעאל דגמרא גמר לה דדבר המלמד בהיקף חוזר ומלמד בקל וחומר והשתא לא הוי אלא קל וחומר בן קל וחומר כי אינך דלעיל דגזירה שוה מלמדת בקל וחומר מקל וחומר: מטמאה בצית הצליעה. כדין נבלת עוף טהור דאין מליקת טריפה בקדשים מטהרת מידי נבלה והוא הדין נמי לשוחט עוף חולין טריפה מטמאה לרבי יהודה. שלש מחלוקת בדבר לר"מ אחת שחיטת עוף של חולין ואחת מליקה בקדשים מטהרות טריפתן מידי נבילה ולר' יהודה זו וזו אינה מטהרת ולר' יוסי שחיטה מטהרת ולא מליקה וכן מפרש במסכת טהרות בפרק שלש עשרה דברים: שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה. כדאמרין בהעור והרוטב (חולין דף קכח:) וכי ימות מן הבהמה וגו' מקלת בהמה מטמאה ומקלת בהמה אינה מטמאה ואיזו זו טריפה ששחטה: נבלת עוף אינו מטמא במגע ובמשא. מבחוז דכתיב (ויקרא כב) לטמאה בה אין לך אלא האמור בה אכילה ולא מגע ומשא: אינו דין שתהא שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה. והשתא דקי"ל שחיטה דמטהרת בחולין מק"ו הדרא ומיגמרא אמליקה דקדשים בבנין אב: מה

מצינו בשחיטה שמכשרת. לאכול בחולין ומטהרת טריפתה מטומאתה אף מליקה

כו': (כ"ז)

תוספות בהפשט נקט אגב אורחיה ולא צריך למילף דמגופיה דפר יום הכפורים שמעינן דכתיב (ויקרא טז) ושרפו באש את עורותם ואת בשרם ואת פרשם דאיתקש עורם ובשרם לפרשם: **אלא** למאן דל"ל דרב פפא מאי איכא למימר. ורב אדא בר אהבה דיליף לעיל צפון דמעכב בעולה מק"ו מחטאת והדר יליף אשם מדאיתקש לעולה היינו למצוה דלמצוה בעולה כתיב ומיהא מדאיתקש תרי זימני אעולה הוא דילפינן עיכובא באשם וא"ת דבפי אמר להם הממונה (יומא דף לב.) משמע דקידוש ידים ורגלים הבא בק"ו חוזר ומלמד בהיקש דקאמר ר"ש בן אלעזר ק"ו ומה במקום שאין טעון טבילה טעון קידוש מקום שטעון טבילה אינו דין שטעון קידוש כו' והדר קאמר מקיש פשיטה ללבישה מה לבישה טעון קידוש אף פשיטה טעון קידוש וי"ל דהאי לא איקרי קדשים אלא גוף הקרבן דוקא: **בן** בנו של ק"ו הוא. וכולי האי לית לן למילף ולמיזל וקשה כיון דק"ו הוא אמאי לא נילף שפיר כל כמה דמצינן למילף כי היכי דילפינן בג"ש אפילו הן מאה ויש לפרש בן בנו של ק"ו הוא משום דמעיקרא הוא דמבעיא ליה אי דבר הלמד בק"ו חוזר ומלמד בג"ש היאך בא להוכיח מדהווי בק"ו בג"ש שמלמדה בק"ו ע"י ק"ו א"כ אתה רוצה לדון ק"ו ע"י ק"ו מדבר הבא בקל וחומר הלא זאת היא שאילתך שאתה מסופק בה: **רבי** יהודה אומר מטמאה בגדים בבית הבליעה. פי' בקונטרס דבמס' טהרות (פ"א) משמע דלר"מ אחת שחיטה בעוף של חולין ואחת מליקה בקדשים מטהרות טרפותן מידי נבילה ולרבי יהודה זו וזו אינה מטהרת וא"ת דבפרק אלו טריפות (חולין דף נו.) אמרינן רבי יהודה בדיק בידא ור' נחמיה בדיק במחטא וא"ל מאן דבדיק במחטא למאן דבדיק בידא עד מתי אתה מאכיל נבילות לישראל נבילות ס"ד הא שחוטות נינהו מאי קשיא לרבי יהודה ודאי נבילות הויין כדמשמע הכא דשחיטת עוף אינה מטהרת וי"ל דלא הו"ל למיפרך אליבא דרבי יהודה כיון דרבנן פליגי עליה: **מה** נבלת בהמה שמטמאה במגע ובמשא כו'. תימה מה לנבלת בהמה שאינה מטמאה בבית הבליעה וי"ל דעיקר טעמא דר"מ מהיקשא דזאת תורת הבהמה והעוף כדלקמן פי' חטאת העוף (דף סט:) כדפי' בקונט': **מה** מצינו בשחיטה של עוף שמכשרתה באכילה וכו'. ודחי ולא היא תרוייהו משחיטת חולין גמרי פי' מליקת קדשים במה מצינו משחיטת עוף שאינה כי אם בחולין ושחיטת עוף של חולין בק"ו משחיטת בהמת חולין ותימה היאך גמר מליקת עוף משחיטת עוף מה לשחיטה שכן מכשרת בחולין ועוד קשה דמנא ליה דמליקת עוף משחיטת עוף גמר דלמא משחיטה דבהמה גמר ונראה לי דאם כן הוה גמר בק"ו כדגמר שחיטת עוף והיינו טעמא (תוספות)

מטהרת טריפתה מטומאתה אף מליקה שמכשרתה באכילה תטהר טריפתה מטומאתה ר' יוסי אומר דיה כנבלת בהמה טהורה ששחיטתה מטהרתה ולא מליקתה ולא היא התם תיהוי היא משחיטה דחולין קאתיין. דבר הלמד בבנין אב מהו שילמד בהיקש ובג"ש ובק"ו ובבנין אב פשוט מהא חדא מפני מה אמרו לן בדם כשר שהרי לן באימורין כשר לן באימורין כשר שהרי לן בבשר כשר יוצא הואיל ויוצא כשר בבמה טמא הואיל והותר בעבודת ציבור חוץ לזמנו הואיל ומרצה לפיגולו חוץ למקומו הואיל והוקש לחוץ לזמנו שקיבלו פסולין וזרקו דמן בהנך פסולין דחזו לעבודת ציבור וכי דנין דבר שלא בהכשירו מדבר שבהכשירו תנא מזאת תורת העולה ריבה סמיך ליה: שירי הדם כו': מאי טעמא אמר קרא [\[ויקרא ד-ז\]](#) אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד ההוא דפגע ברישא ת"ר [\[ויקרא ד-ז\]](#) אל יסוד מזבח העולה ולא יסוד מזבח הפנימי אל יסוד מזבח העולה אין לו יסוד לפנימי עצמו אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבח של עולה או אינו אלא מזבחה של עולה יהא ליסוד אמר ר' ישמעאל קל וחומר מה שיריים שאין מכפרין טעונין יסוד תחלת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה יסוד אמר רבי עקיבא מה שיריים שאין מכפרין ואין באין לכפרה טעונה יסוד תחלת עולה שמכפרת ובאה לכפרה אינו דין שטעונה יסוד א"כ מה ת"ל אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבחה של עולה אמר מר אל יסוד מזבח ולא יסוד מזבח הפנימי הא מיבעי ליה לגופיה [\[ויקרא ד-ז\]](#) מאשר פתח אהל מועד נפקא אל יסוד מזבח העולה

כ"י הכי גרסי' ולא היא התם תיהוי משחיטה דחולין קאתיא. הכי פירוקו התם עיקר טעמא דר"מ לא יליף בבנין אב אלא מהיקש דזאת תורת הבהמה והעוף כדלקמן בפרק חטאת העוף (דף סט:): אמרינן ר"מ קרא אשכח ודרש ואי נמי

תיהוי דגמר לה צבנין אב כדקתני צמתני' לא מיפּשטא צעיין דהא ר"מ מליקה צקדקס משחיטה דחולין גמר הוה ליה מלמד דחולין ולמאן דלית ליה דרב פפא אף על גב דלמד קדש לאו ראייה היא: פשוט מהא. מתני' חדא מהנך צעיא: מפני מה אמרו. לקמן היא צפ' המזבח [מקדש] (דף פד:): לרבי יהודה דדריש זאת היא העולה הרי אלו מיעוטיין פרט לנשחטה צלילה וּשנשפך דמה וּשיאך דמה חוץ לקלעים וּפריך מה ראה להוציא את אלו ולהכשיר את השאר: מפני מה אמרו לן צדס כשר. שאם עלה לא ירד שהרי כשר צאימורין אם לנו צאימורין ועלו למזבח לא ירדו: ולן צאימורין למה כשר שהרי לן צצשר כשר. גמור מן התורה שזמן אכילת שלמים שני ימים אלמא צאימורין גמרי צבנין אב על הדם: טמא. איברי עולה טמאין מפני מה אם עלו לא ירדו: הואיל ומרצה לפיגולו. הואיל וחשובה הרצאת דמו לחייב עליו משום פיגול כמו שקרבו מתיריו צהכשר לפיכך צימורי פיגול שעלו לא ירדו: שקצלו פסולין. אם זרקו את דמו מפני מה אם עלו הדם או הצאימורין לא ירדו: צהנך פסולין. מכשירים דחו צלעבודת צבור כגון כהן טמא: וכי דנין דצר כו'. דקא ילפת צאימורין שלא צהכשירם מנלן צצשר דהכשירו צכך וזו היא מלותו ותו היכי יליף יולא צמקדש מיולא צצמה שכולו יולא הוא שאין שם קלעים אלא ע"פ השדה: זאת תורת העולה. תורה אחת לכל העולין אם עלו לא ירדו כדכתיב על מוקדה כל הלילה וכל ראיות הללו משום דממעט מזאת היא העולה תלתא פסולי מייתי מהנך מאי שנא הני מהני והעיקר מקרא ואסמכתא צעלמא הוא: מאי טעמא. אל יסוד מערב הוא דכתיב צפר כהן משיח (ויקרא ז) אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד יסוד שנגד הפתח וזו היא מערבו של מזבח שהוא כנגד פתח ההיכל ולקמן צצרייתא (דף נב.) נפקא לן פר יוס הכפורים מריבויא דהפר שטעון מתן דס ליסוד צפר כהן משיח וצשעיר כתיב (ויקרא טז) ועשה את דמו כאשר עשה לדס הפר: אל יסוד מזבח העולה. חמש פרשיות הן צחטאת של פר משיח ושל העלס שהן פנימיות ושל שעייר נשיא ושל צצפת יחיד ושל שעיירת יחיד שהן חיצוניות. צצתים הפנימיות וצשעיר נשיא כתיב צצפיכת שיריהן אל יסוד מזבח העולה. צצתים החיצונות כתיב אל יסוד מזבח סתמא וקדריש תנא תלתא אל מזבח העולה למה פירש הכתוב וה"ג לה צת"כ אל

יסוד מזבח העולה של פר כהן משיח ולא יסוד מזבח הפנימי אל יסוד מזבח העולה של פר העדה שאין ת"ל אין לו יסוד לפנימי עצמו. כשהוא אומר אל יסוד מזבח העולה בשעיר נשיא שאין תלמוד לומר שאם את שיריו לא קיבל מזבח הפנימי שירי מזבח החילון יקבל. דבר אחר וכי יא לו יסוד לפנימי עצמו אם כן מה תלמוד לומר אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבחה של עולה והבא נמי בעינן תלתא למיגרס והכי גרסי' ופירושו אל יסוד מזבח העולה האמור צפר כהן משיח ולא יסוד מזבח הפנימי שלא תאמר במקום מתן הקרנות שם יהיו שפיכת שיריו: אל יסוד מזבח העולה. האמור צפר העדה ללא לריך תו דהא איתקוש להדדי ללא ללמוד בא שאפילו יסוד אין לו לפנימי והכי מידריש הואיל ומיותר לדקא יסוד יהיה למזבח העולה ולא לפנימי: אל יסוד מזבח העולה. האמור בשעיר נשיא שאין ת"ל כדמפרש בת"כ בהדיא מתרי טעמי [חדא דהא] שירי דמים של עצמן של פנימי כגון צפר משיח ועדה לא קיבל הפנימי כדאמרן שיריו של חילון יקבל בתמיה ועוד למדנו שאין לו יסוד ולקמן (דף נב.). נמי הכי פרשין לה בשמעתינן אם כן מה תלמוד לומר אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבחה של עולה תן תורת שפיכת שירים יסוד להלכות מזבחה של עולה שיהא המזבח טעון בעולה ובכל דמים הניתנין עליו שפיכת שירים אל היסוד אם נשאר בכלי כלום כשזרק ממנו שתי זריקות לשתי קרנות ישפכנו ליסוד ומשום דבעולה לא כתיב שפיכת שירים איכטריך למילף מהבא: או אינו ללא למזבחה של עולה יהא יסוד. או אינו בא ללמד כלום על שפיכת שירים של עולה ושל שאר דמים ללא בא ללמד על הלכות המזבח במתן דמה של עולה שיתן שתי מתנותיה כנגד היסוד ולמעוטי קרן מזרחית דרומית שאין לו יסוד כדאמרינן בהאי פירקין (דף נג.): אמר רבי ישמעאל מקל וחומר. נפקא לן הא ולא בעי קרא: מה שירים של חטאת שאין מכפרין טעונין יסוד כו'. ורבי עקיבא גמר לה להא קל וחומר הכי ומה שירים כו' ולקמיה מפרש מאי בינייהו כו': האי מיבעיא ליה לגופיה. שישפכס ליסוד מזבח החילון ומיהו כל שכן אם רצה יתנם על הפנימי דמהיכא יליף מיעוטה ואי קשיא הא ילפינן מזרייתא דאין לו יסוד לגמרי ההוא מייתורא דקרא ואי דרשת קמא לגופיה ותניינא למיעוטה תו לא מייתר שני להכי ללא מקרא שלישי

ותו לית לך דרשא שלישי: מאשר פתח אהל מועד נפקא. דהיינו חיזון והוה מלי למיכתב אל יסוד המזבח אשר פתח אהל מועד מזבח העולה למה לי למיעוטא: (כ"ז)

תוספות דלא גמר דאיכא תרי שינויי מליקה משחיטה ועוף מבהמה. ברו"ך. ועוד קשה היכי דייק דדבר הלמד בק"ו חוזר ומלמד בבנין אב אימא דשחיטת עוף אתיא בבנין אב משחיטת בהמה ודבר הלמד בבנין אב חוזר ומלמד בבנין אב כדמסקא בשמעתא ונראה דלישנא דמתני' קדייק דפשיטא דעיקר טעמו של ר"מ מהיקשא דזאת התורה כדלקמן ופשיטא ליה דבמה מצינו מעוף יליף דאי מבהמה למה לי לאיתויי בק"ו: **פשוט** מהא חזא. תימה דתרתית תפשוט דכיון דמלמד בבנין אב חבירו אם כן מלמד בק"ו ומה היקש שאינו מלמד בהיקש אי מדרבינא מלמד בק"ו מדתנא דבי רבי ישמעאל בנין אב המלמד בבנין אב חבירו אינו דין שילמד בק"ו וכה"ג עביד ק"ו לעיל: **מפני** מה אמרו לן בדם כשר. תימה היכי דייק מהכא דבנין אב חוזר ומלמד בבנין אב דילמא לן הדם לאחר שקיעת החמה יליף מלן דאימורין דלא פסילי בשקיעת החמה אלא בעמוד השחר והדר יליף לן דאימורין הנפסלים בעמוד השחר דאם עלו לא ירדו מלן בשר ויש לומר דפשיטא ליה דאע"ג דיליף באימורים שלא הכשירו מהכשירו דבשר דם המתיר עדיף ולא ילפינן דם שלא בהכשירו מהכשירו תדע מדלא ילפינן מעיקרא לן דם מלן בשר: **אשר** פתח אהל מועד. יסוד שכנגד הפתח וזהו מערבו של מזבח שיהו כנגד פתח ההיכל כך פי' בקונטרס ולא גריס מה שכתוב בספרים ההוא דפגע ברישא משום דמשמע מטעם שאין מעבירין על המצות ולא מן הפסוק פתח אהל מועד והלא גבי חטאת אית דאמרי שירי הדם על יסוד מערבי לקמן (דף נג.) ואמר טעמא ילמוד סתום מן המפורש מחטאת פנימי משמע דמפורש בהדיא ועוד דאית דאמרי על יסוד דרומי וקאמר ילמוד ירידתו מן הכבש בסמוך לו ליציאתו מן ההיכל בסמוך לו מהיכן פשוט לו זה יותר מזה והלא בתרוייהו שייך טעמא דאין מעבירין על המצות ועוד אמרינן לקמן (דף נח:) על קדשי קדשים שירים בהדיא כתיב בהו אשר פתח אהל מועד ומיהו הא גופא קשיא דלמה לי קרא דפתח אהל מועד תיפוק לי דאין מעבירין על המצות כדאשכחן טעם זה בפ"ק דיומא (דף טו:) דפריך מאי שנא דיהיב מזרחה צפונה ברישא וגבי דישון מזבח פנימי והמנורה אמר דישון מזבח קודם משום דאין מעבירין וכן עבורי דרעא אטוטפתא אסור ויש לומר דלא שייך אין מעבירין על המצות אלא כשיש שתי מצות לפניו כגון דישון מזבח פנימית ומנורה או כגון מצות קרנות שאינו יודע מהיכן יתחיל אבל לקבוע מקום אשפיכת שירים לא קבעינן מהאי טעמא אי לאו דגלי

(תוספות)

בהדיא:

קרא

תן יסוד למזבח של עולה דאי סלקא דעתך כדכתיב הני למה לי קרא לשירים שירים הא בראי עביד להו וכי תימא דאפיך מיפך

רפ"ז הכי גרסינן אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבחה של עולה ואי סלקא דעתך כדכתיב הני למה לי [קרא לשיריים] שירים הא בראי עביד להו וכי תימא דאפיך מיפך דגואי ודבראי לגואי הא אין לו יסוד לפנימי עאלמו (רפ"ז)

תוספות תן לה יסוד למזבח של עולה. פירש בקונטרס כל דמים הניתנין על מזבח החיצון טעון שפיכת שירים ליסוד ומשום דבעולה לא כתיבא שפיכת שירים ליסוד איצטריך למילף הכא או אינו מדבר כלל בשירים אלא למזבחה של עולה יהא ליסוד לתחילת דמים שיהו מתנות של כל הזבחים כנגד היסוד אמר רבי ישמעאל כו' וקרא לא איצטריך לתחילת מתנות כנגד היסוד דמקל וחומר דשירים של חטאת אתו אלא על כרחיך להצריך שירים ליסוד לכל הזבחים אתי קרא כך פירש בקונטרס וקשה דלעיל בפרק ב"ש (דף לו.) נפקא לן מקראי אחריני מדם זבחיך ישפך ולרבי מבדם וטפי הוה ליה לאיתויי הך דרשא דלעיל על רבי עקיבא ורבי ישמעאל דפליגי שהרי אית להו הך דרכא וקרא דלעיל מייתי לרבי ישמעאל ורבי עקיבא דהכא ועוד קשה דלקמן בסוף פירקין (דף נו:) ילפינן יסוד בתחילת מתנות בכור מעשר ופסח בגזירה שוה דזריקה זריקה מעולה ולמה לי תיפוק לי בקל וחומר דרבי ישמעאל ורבי עקיבא דהכא ומה שירים שחין מכפרין כו' כי היכי דילפינן מהאי קל וחומר עולה ושלמים וכי תימא משום דשייכי בכפרה יותר מבכור שהוא בא חובה נילף בקל וחומר כי האי גוונא ומה שירים שאין מעכבין טעונין יסוד תחילת עולה שמעכבת אינו דין שטעונה יסוד ועוד שירים טעונין יסוד מהאי קרא או מקרא דלעיל תחילתן לא כל שכן ועוד דקאמר אתיא זריקה מעולה אמאי נקט עולה טפי משלמים או שאר קרבנות הלא כולהו מקל וחומר דהכא אתו והוה ליה למימר אתיא זריקה זריקה משאר קרבנות ועוד דקאמר התם ועולה גופא מנא לן דכתיב אל יסוד מזבח העולה הא תחילת מתנות מקל וחומר וקרא אתי לשירים ליסוד ובקונטרס דחק לקמן ופירש דכדי נסבה ועוד קשה היכי עביד קל וחומר משירים נימא חטאת תוכיח שמכפרת ואינה טעונה יסוד אף אני אביא כל תחילת דמים מחטאת ויש לומר לפי שהיא על ארבע קרנות וליכא למימר יסוד בכלהו ועוד אמרינן לקמן בפירקין (דף נג:)

נאמר סביב בחטאת ונאמר סביב בעולה ופריך אי מה חטאת ארבע מתנות על ארבע קרנות אף עולה טעונה כו' (והא) אמרת עולה טעונה יסוד מהיכן פשוט לו בעולה טפי מבחטאת הא בחטאת נמי איכא ק"ו דעולה ועוד עולת העוף שהיתה נעשית על קרן מזרחית דרומית כדלקמן (שם) אמאי לא תהא טעונה יסוד מקל וחומר ומה שירים דחטאת העוף שאין מכפרין טעונין יסוד תחילת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה יסוד ומפרש רבינו חיים דמקרא דהכא ליכא למילף שפיכת שירים לדמים החיצונים אלא לעולה דווקא כדמפרש בקרא וקרא דודם זבחיך ישפך (דברים יב) לא אתא אלא לנאכלין דכתיב בסיפיה והבשר תאכל וכן והנשאר בדם כתיב בחטאת העוף הנאכלת וקרא דאל יסוד מזבח אתא לאשמועינן בעולה שיש לו תורת יסוד (או אינו כו') כלומר תחילת מתנותיה של עולה יהא כנגד היסוד ומסיק מי כתיב אל יסוד העולה דמשמע תחילת דמים יסוד מזבח העולה כתיב דמשמע שירים והדר אמר דדילמא כתיב מזבח דלא תימא אזקיפה דיסוד אלא אגגו ועל זה קאמר רבי ישמעאל דמקל וחומר אתי דכיון דכתיב ביה יסוד בפירוש מקל וחומר ידענא דהוי אגגו ואם כן על כרחין לשירים של עולה דליהוי איסוד קאתי ומהשתא אתיא תחילת עולה בקל וחומר משירים דידיה אבל משירים של חטאת לא עבדינן קל וחומר בתחילת דמים בקרבן אחר כי אם על שירים של אותו קרבן עצמו גמרינן תחילת מתנותיו ושאר קרבנות דלא כתיב בהו יסוד אתו בגי'ש זריקה זריקה מעולה כמו בכור ומעשר והא דבעי לקמן (דף נו.) אבכור כנגד היסוד מנא לן משום דעליה קאי אי נמי לאחר שפירש כל הקרבנות קבעי כנגד היסוד מנא לן וקאתיא זריקה זריקה מעולה אכולהו אבל מקל וחומר (דחטאת) לא אתי כיון דלא כתיב ביה יסוד בפירוש דהאי קל וחומר לא אתי אלא לגלויי דיסוד דקאמר אגגו קאמר ולא שייך למימר חטאת תוכיח אהאי קל וחומר ומיהו קשה לתנא דבריש בית שמאי (לעיל דף לו.) דדריש שפיכה במעשר ופסח מודם זבחיך ישפך מנא ליה יסוד הא לא כתיב בהו זריקה ואכתי קשה לי כי היכי דילפינן תחילת עולה מקל וחומר דשירים דידיה הכי נמי נילף שאר קרבנות לתחילת דמים משירים דידיה דאתי מודם זבחיך ולמה לי לקמן למילף בכור ומעשר בגזירה שוה מעולה ותו דלקמן דקאמר ועולה נופה מנא לן דכתיב אל יסוד מזבח העולה קשה כמו לפירוש רש"י וגם אינו מתורץ אמרת עולה טעונה יסוד מהיכא פשוט לו יותר מחטאת ויש ליישב פירוש זה דתחילת עולה כנגד יסוד לא גמר כלל מקל וחומר אפילו משירים דידיה אלא מקרא דאל יסוד מזבח העולה ידעינן תחילת דמים ליסוד ומזבח דמיותר לגג לא איצטריך דמקל וחומר אתי אם כן דרשינן מיניה לשירים ליסוד אבל קל וחומר לא אתי כלל אלא לגגו היכא דכתיב יסוד השתא אתי הכל שפיר אך קשה קצת דדרשינן מן הפסוק תרתי מילי תחילת דמים ומיתורא דמזבח דרשינן שירים ואימא לשירים לחודא אתי ויש לומר דקודם יש לי להעמיד פשטא דקרא דתחילת מתנות והייתור לשירים. ברוך. ויש עוד לפרש

בע"א תן יסוד למזבח של עולה שכל תחילת מתן דמים שעל מזבח העולה יהיו כנגד היסוד בר מחטאת דכתיב בהדיא קרנות דגזירת הכתוב הוא או אינו אלא מזבח של עולה יהא ליסוד כלומר דווקא דעולה ולא דשאר קרבנות ופריך מי כתיב ליסוד העולה דמשמע עולה דווקא מזבח העולה כתיב דמשמע כל דמים של מזבח העולה הדר קאמר דילמא כתיב מזבח העולה משום גג יסוד ועלה קאמר רבי ישמעאל גג אתי בקל וחומר והאי קל וחומר לא אתי אלא לגלויי דיסוד דקאמר קרא אגגו קאמר ולא שייך למימר חטאת תוכיח ומסיק תן יסוד למזבח של עולה והא דצריך לקמן גזירה שוה דזריקה זריקה משום דתחילת מתן דמים ליסוד מדרשא למזבחה של עולה לא ידעינן אלא דומיא דעולה שהן דורון ומכפר לאפוקי בכור ומעשר ופסח אי נמי דומיא דעולה דשתי מתנות שהן ארבע ואפילו ילפינן שירים דידהו ליסוד מודם זבחיך ישפך או מדרבי מכל מקום תחילת דמים לא ידעינן בקל וחומר משירים לא אתו דאיכא למימר חטאת תוכיח ולקמן דקאמר אמרת עולה טעונה יסוד משום דעיקר קרא בעולה כתיב ואם תאמר אכתי לא דרשינן מתן דמים ליסוד מזבח למעשר ופסח מודם זבחיך ישפך הא לא כתיב בהו זריקה ומנא לן יסוד וכי תימא מבנין אב דבכור אם כן תיפשוט דדבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בבנין אב ויש לומר כיון דגלי לן קרא גזירה שוה במתנת בכור אם כן תן יסוד למזבחה של עולה בכל דמים איירי אפילו באותן שבמתנה אחת איתנהו כמעשר ופסח ומיהו עולת העוף לא אתיא דלא מיירי קרא אלא בנזבחים ואם תאמר דלקמן (דף נג:) מפרש דקרא דרומית מזרחית לא היה לה יסוד לפי שלא היה בחלקו של טורף והרצועה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין למאן דאמר ירושלים לא נתחלקה (היכי גמרינן מההיא) ברייתא דרצועה כדמוכח בפ"ק דיומא (דף יב.) דאם כן לכוליה מזבח היה לו יסוד מזבח ואם כן כל הני קראי למה לי הא אין מזבח בלא יסוד כדאמר לקמן פרק קדשי קדשים (דף סב.) דכבש ויסוד וריבוע מעכבין ושמא אפי' למאן דאמר לא נתחלקה הכי גמרינן דלא היה לו יסוד וצריך לדקדק לקמן דבעי למימר רבי יהודה אף בדמים שיכול לזרוק על הרצפה מאי עביד להו להני קראי דמוכחי דעולה טעונה יסוד וגג יסוד ויש לומר דקודם דקדיש דוד הרצפה או אם נעקרה הרצפה סמוך למזבח או לא קדיש עד ארעית תהומא: הכי גרסינן מאשר פתח אהל מועד נפקא. ואף על גב דדרשינן ליה ליסוד מערבי תרתי שמע מינה:

(תוספות)

דבראי לגואי ודגואי לבראי הא אין לו יסוד לפנימי עצמו או אינו אלא מזבח של עולה יהא ליסוד מי כתיב אל יסוד העולה אל יסוד מזבח העולה כתיב אי הוה כתיב אל יסוד העולה הוה אמינא בזקיפה אל יסוד השתא דכתיב אל יסוד מזבח העולה אגגו דיסוד א"ר ישמעאל גג יסוד למה לי קרא ק"ו הוא ומה שירי חטאת שאינה מכפרת טעונה גג יסוד תחלת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה גג יסוד אמר רבי עקיבא ומה שירי חטאת שאין מכפרין ואין באין לכפר טעונה גג יסוד תחלת עולה שמכפרת ובאה לכפר אינו דין שטעונה גג יסוד אם כן מה ת"ל אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבח של עולה מאי בינייהו אמר רב אדא בר אהבה שירים מעכבים איכא בינייהו מר סבר מעכבי ומר סבר לא מעכבי רב פפא אמר דכולי עלמא שירים אין מעכבים והכא במיצוי חטאת העוף מעכב קא מיפלגי מר סבר מעכב ומר סבר לא מעכב תניא כוותיה דרב פפא [ויקרא ד-ז](#) ואת כל (הדם) [הפר] ישפך מה ת"ל הפר לימד על פר יום הכיפורים שטעון מתן דמים ליסוד דברי רבי אמר רבי ישמעאל קל וחומר ומה אם מי שאין נכנס דמו לפני חובה טעון יסוד מי שנכנס דמו לפני חובה אינו דין שטעון יסוד אמר רבי עקיבא ומה מי שאין דמו נכנס לפני ולפנים בין לחובה בין למצוה טעון יסוד מי שנכנס דמו חובה לפני ולפנים אינו דין שטעון יסוד יכול יעכבנו ת"ל [ויקרא טז-כ](#) וכלה מכפר את הקדש שלמו כל הכפרות כולן דברי רבי ישמעאל קל וחומר לפר כהן משיח (משעיר נשיא) מעתה ומה מי שאין נכנס דמו לפני חובה ולא מצוה טעון יסוד מי שנכנס דמו לפני חובה בין למצוה אינו דין שטעון יסוד יכול יעכבנו תלמוד לומר ואת כל (הדם) [הפר] ישפך נתקו הכתוב לעשה ועשאו שירי מצוה לומר לך שירים אין מעכבין וסבר רבי ישמעאל מיצוי חטאת העוף מעכב והתנא דבי רבי ישמעאל [ויקרא ה-ט](#) והנשאר בדם ימצה והנשאר ימצה

כ"י או אינו כו'. ואי ס"ד לגופיה אתא הני למה לי מה צא ללמדנו לשירים אשר ישפך שיריו למזבח החיזון פשיטא דעליו ישפכם דהא תחילת מתנותיו בחוץ נעשו וכי תימא אי (לא) כתיב אל יסוד מזבח סתמא הוה אמינא נפיק מיפך שירי הדם הפנימיים הלריך הכתוב לשפוך בחוץ ומהם אתה לומר ששירי החיזון יתנו

לפנימי הא אין לו יסוד לפנימי עצמו הילכך על כרחך תן יסוד למזבח של עולה קאמר: מי כתיב אל יסוד העולה אל יסוד מזבח העולה כתיב. בשלמא אי דרשת ליה ליתן תורת שפיכת שיריים לכל דמים החיטונים שפיר כתיב מזבח העולה ליתן תורת יסוד למזבח העולה לכל דמים הנזרקים עליו אלא אי לתחילת דמים קא דרשת ליה תו ליכא למימר ליתן תורה כנגד היסוד למזבח העולה לכל דמיו דהא חטאת טעונה מתן על ארבע קרנות וקרן דרומית מזרחית בכלל ועל כרחך אעולה לחודיה תדרשיה הוה ליה למיכתב אל יסוד העולה שתהא העולה כנגד היסוד מזבח העולה מאי היא: בזקיפה דיסוד. שיזרוק תחילת מתנות העולה בעליית אמה שמן הארץ עד הכניסה שהיא כנוס אמה דכולה ההוא אמה בין בגובה בין בכניסה יסוד מיקרייא השתא דכתיב אל יסוד המזבח יסוד שהוא דומה למזבח דהיינו גג של יסוד: שיריים מעכביז איכא בינייהו. ר' ישמעאל סבר כפרה הוא ללא מכפרי אבל עכוזי מעכביז רבי עקיבא דמוסיף ואין באין לכפרה אשמעינן דאין מתן דמים של מתנות תלוי בהן ללא מעכביז להו שיריים להזאות: דכולי עלמא שיריים לא מעכביז. בחטאות ואפי' פנימיות והנך שיריים דאיפלוג בהו ר' ישמעאל ור' עקיבא במילוי חטאת העוף שהוא שירי הזאתו דכתיב והזה מדם החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם וגו' (ויקרא ה): תניא כותיה דרב פפא. דאית ליה לר' ישמעאל נמי לא מעכביז שירים: ואת כל דם הפר. בכהן משח כתיב ואת כל הדם ישפוך היה יכול לכתוב מה ת"ל הפר כו': א"ר ישמעאל כו'. לא לחלוק הוא בא אלא ללמד שאין שיריים מעכביז בו והכי קאמר פר יוה"כ מק"ו הוא בא וכתבו הכתוב יכול לעכב כתבו לך ת"ל וכלה מכפר כו' מסקנא דמילתא דרבי ישמעאל אחיא: מי שאין נכנס דמו לפני חובה. כגון פר כהן משח שכניסת דמו לפני אינה חובה קבועה שלא היה מורה לחטוא ולהביא חטאת: טעון יסוד. שפיכת שיריים: מי שנכנס דמו לפני חובה. פר יום הכפורים שהוא חובה קבועה בכל שנה ורבי עקיבא בא להוסיף על דבריו עד שאתה לומדו מהיכל שדם פר נכנס לו למורה לא ולמדו מלפני ולפנים שאינו נכנס לו לא לחובה ולא למורה וזה נכנס לו אפילו לחובה אינו דין שיטעון: יכול יעכבו. דניהוי כמי ששנה עליו הכתוב לעכב שהרי לא הוצרך לכתוב וכתבו: תלמוד לומר. באחרי

מות וכלה מכפר שלמו כל הכפרות כולן בעבודות הללו האמורות בענין וספיכת שיריים לא נאמרו שם: קל וחומר לפר כהן משיח מעתה. מאחר שזאנו לכלל קל וחומר יס לנו לדרוש קל וחומר כיוצא בו ולומר ששיריים מעכבין בפר כהן משיח מריבוי הכתוב שהרי בקל וחומר היה למד לספיכת שיריים משעיר נשיא יכול יעכבנו מעתה תלמוד לומר וכלה: ומה מי שאין נכנס דמו לפניו. כגון שעיר נשיא וחטאת יחיד שאין נכנסים להיכל לא חובה ולא מורה טעונו יסוד פר משיח שנכנס דמו לפניו מורה אינו דין שטעון יסוד נראה בעיני ללא גרסינו בהאי מסקנא זין לחובה זין למורה אלא למורה גרידתא ואי גרסינו לה לא תיקשה אדתנא ברישא על דם פר משיח שאינו נכנס לפניו חובה וכאן הוא שונה זין חובה זין מורה לגבי פר יום הכפורים לא הוי כניסת פר משיח חובה שאינו חובה כמותו אבל לגבי שעיר נשיא דלא עייל ליה כלל קרי לה לכניסת פר משיח חובה ובמסכת סוטה (דף מד:) אמרינו כהאי גוונא מורה לגבי רשות חובה קרי ליה: יכול יעכבנו. מעתה דניהוי כמי ששנה עליו לעכב: ת"ל ואת כל דם הפר וגו' נתקו הכתוב. מסדר שאר העבודות ועשאו שירי מורה ששנה בהילוך לשונו שכל העבודות כתיב ולקח והזה ונתן על קרנות וכאן לא כתיב וספך דמו אל יסוד אלא שנה במשמעה לנתקו מכלל שאר העבודות לומר שאינה חובה כמו אותם לעכב: (רש"י)

תוספות **דבראי** לגואי. וא"ת הא אמר ר' עקיבא לקמן (דף פא:) דכל דמים שהכניס לפניו פסולין וי"ל דשירים אין מכפרין לרבי עקיבא ולא קרינו בהו לכפר בקודש: גג יסוד למה לי קרא ק"ו. הקשה ה"ר חיים לקמן פרק התערובת (דף פא.) אמרינו גבי דם חטאת שנתערב בדם עולה דפליגי רבי אליעזר ורבנן אמר אביי לא שנו אלא תחילת חטאת ועולה אבל סוף חטאת ותחילת עולה דברי הכל מקום עולה מקום שירים פירוש דאם נתערבו שירי חטאת בתחילת עולה לכולי עלמא יתנם למטה מן החוט דמקום תחילת מתן עולה כשר לשירי חטאת ויזרקם לקיר המזבח ומאליהם שותתין ליסוד ואין כאן שנוי מקום א"ל רב יוסף הכי אמר רב יהודה שיריים צריכין איצטבא פירוש שישפכם על גג היסוד ממש העשוי כאיצטבא ולא יזרקם לקיר הזקוף כמשפט עולה דמשמע דעולה אינה טעונה גג יסוד וי"ל דהאי דבעינן הכא בתחילת עולה גג יסוד לא אתא אלא למעוטי אמה אדמה התחתונה של מזבח שמן הארץ עד הכניסה אבל קיר הזקוף של מעלה עד היסוד פשיטא דעדיף (בעולה) מגג יסוד ממש דחודה עדיף משום דבעינן שתי מתנות שהן ארבע: **לימד** על פר יוה"כ שטעון מתן דמים ליסוד. לעיל

פרק בית שמאי (דף מ:): גבי ועשה לפר כאשר עשה דריש סמיכה ושירי הדם בפר יוה"כ ותימא להאי תנא סמיכה מנא ליה ושם פירשנו: **ומה** מי שאין נכנס דמו לפניו חובה. תימה מה לפר כהן משיח שכן מכפר על עבירת מצוה ידועה כדפריך לעיל פ' בית שמאי (דף מ:): וי"ל דסמיך אהאי דאתי בקל וחומר משעירי רגלים ושעירי ראשי חדשים דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בקי"ו: **יכול** יעכבנו. דלית לן למימר טרח וכתב לה קרא כל כמה דאיכא למידרש: (תוספות)

ב

-

נב

דף

ושאינו נשאר לא ימצה תרי תנאי ואליבא דר' ישמעאל אמר רמי בר חמא האי תנא סבר שירים מעכבי דתניא **{ויקרא ו-יט}** הכהן המחטא אותה אותה שניתן דמה למעלה ולא אותה שניתן דמה למטה אמרת וכי מאין באתה מכלל שנאמר **{דברים יב-כז}** ודם זבחך ישפך על מזבח וגוי' למדנו לניתנין במתן ארבע שאם נתן במתנה אחת כיפר יכול אף הניתנין למעלה שנתן למטה כיפר ודין הוא נאמרו דמים למעלה ונאמרו דמים למטן מה דמים האמורים למטן שנתן למעלן לא כיפר אף דמים האמורים למעלן אם נתן למטה לא כיפר לא אם אמרת בתחתונים שניתנין בנתינה למעלה שאין סופן למעלן לא כיפר תאמר בעליונים שנתן למטה שיש מהן קרב למטה דמים (שיריים) הפנימיים יוכיחו שיש מהן קרב בחוץ ואם נתן בתחלה בחוץ לא כיפר לא אם אמרת בדמים הפנימיים שאין מזבח הפנימי ממרקן תאמר בעליונים שהרי קרנות ממרקות אותן אם נתן למטה כשרים ת"ל אותה אותה שניתן דמים למעלה ולא שניתן דמה למטה מאי שאין מזבח הפנימי ממרקן לאי אלו שיריים א"ל רבא אי הכי תיתי בקי"ו מה שיריים הפנימיים שסופן חובה בחוץ עשאן בתחלה בחוץ לא כיפר הניתנין למעלה שאין סופן חובה למטה ועשאן בתחלה למטה אינו דין שלא כיפר אלא אין מזבח הפנימי ממרקן בלבד אלא פרוכת תנו רבנן **{ויקרא טז-כ}** וכלה מכפר אם כיפר כלה ואם לא כיפר לא כלה דברי ר' עקיבא אמר לו רבי יהודה מפני מה לא נאמר אם כלה כיפר אם לא כלה לא כיפר שאם חיסר אחת מכל המתנות לא עשה ולא כלום מאי

בינייהו רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי חד אמר משמעות דורשין איכא בינייהו וחד אמר שיריים מעכבין איכא בינייהו תסתיים דר' יהושע בן לוי הוא דאמר שיריים דמעכבי דא"ר יהושע בן לוי לדברי האומר שיריים מעכבין מביא פר אחד ומתחיל בתחלה בפנים אטו ר' יוחנן לית ליה הא סברא והאמר ר' יוחנן תנא ר' נחמיה כדברי האומר שירים מעכבין אלא כדברי האומר ולא להני תנאי הכא נמי כדברי האומר ולא להני תנאי: מתני'

חטאות הצבור והיחיד אלו הן חטאות הצבור שעירי ראשי חדשים ושל מועדות שחיתתן בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות כיצד

ה"י ושאינו נשאר. כלומר אם ילא כל הדם בהזאה אין כריך מילוי: האי תנא סבר שיריים מעכבין גרסינן: המחטא אותה. הזורק את דמה ובכללה דזאת תורת החטאת כתיב אותה מיעוטא היא אם מחטא את דמה כהלכתו שכתבתי לך בה קרנות דהיינו למעלה הוא דהואי חיטוי ונאכלת אי לא לא: וכי מאין זאת. להכשיר שזקקת להביא מקרא לפסול: ישפך. שפיכה אחת ונאמר והבשר תאכל: נאמרו דמים למטה. מחוט הסיקרא בחטאת העוף והזה מדם החטאת (ויקרא ה) ודרשינן ליה לקמן (דף סד:) זה קיר התחתון: ונאמר דמים למעלה. בחטאת בהמה: מה דמים האמורים למטה שנתנו למעלה לא כיפר. דהא כתיב בהזאתו חטאת היא שאם שינה בה פסול דהכי אמרינן לקמן (דף סו.) עשה למעלה כמעשה כולן פסול: שכן סופן למטה. שירים ניתנין ליסוד: שסופן לחוץ. שפיכת שיריהם: ואם עשאן בתחילה בחוץ לא כפר. דעיכוזא כתיב בהו כדרכינא מועשה כאשר עשה: שאין מזבח הפנימי ממרקו. שאין שם גמר מתן דמים שעודן כריכין עבודה אחת הילכך חמירי ולקמן מפרש ואזיל מאי היא: תאמר בניתנין למעלה בקרנות שממרקות אותו. שהוא גמר מתן דמיהם לעכב דהא לכולי עלמא שיריים החימונים לא מעכבי הילכך לא חמירי ויכשרו למטן להכי איצטריך אותה: מאי שכן אין מזבח הפנימי ממרק אותו [לחון]. דשפיכת שיריים מעכבי בהו: אמר ליה רבא. לרמי בר חמא: אי הכי. דשיריים מבחוץ מעכבי בהו כל שכן דאתיא מקל וחומר ולא בעי קרא: ומה דמים הפנימיים שסוף שיריהם חובה לחוץ לעכב עשאן

בתחילה בחוץ כו': הכי גרסינן אלא אין מזבח הפנימי ממרקן בלבד אלא פרכת.
דמן טעון תחילת הזייה על הפרוכת הואיל וטעונין שתי עבודות בפנים חמירי
לעבד מלעשות' בחוץ תאמר בניתנין למעלן שכן קרנות ממרקות את עבודותיהן
העליונות ואין טעונין שתי עבודות אבל בשיריים לא תאמר דליעכבו: ה"ג ת"ר
וכלה מכפר וגו'. ולקמיה מפרש מאי תאמרי ומאי בינייהו: מפני מה לא תאמר.
מפני מה לא נדרשנו כסדר מכתבו: משמעות דורשין כו'. תרווייהו ללמד על
המתנות שמעכבות תאמרי אלא מר משמע ליה הכי ומר משמע ליה הכי רבי
עקיבא משמע ליה מדסיפא לרישא מדריש בכפרה דהיינו במתנות תלויה השלמה
ושירים לא מעכבי ור' יהודה נמי שירים לא מעכבי אית ליה וה"ק מ"ט תדרשיה
הכי דהשתא לא שמעינן מינה שכל מתנותיו מעכבות דאיכא למימר בכפרת מתנה
אחת תאמר דומיא דחטאות החילונות אלא דרוש הכי אם כלה הכל כמה שכתב
הוא דכיפר ואם לא כלה כל מה שבענין לא כיפר ולמדנו שאם חיסר אחת מן
המתנות לא עשה כלום ושירים לא מעכבי שאינן אמורין בענין זה דגבי פר כהן
משיח הוא דאיתרבי פר יום הכיפורים לשירים ולרבי יהודה אינטריך למילף
עיכוב מתנות מהכא משום דאמר כי כתיבא חוקה בדברים הנעשין בצגדי לבן
לפני ולפנים הוא דכתיב: שירים מעכבי איכא בינייהו. ולרבי עקיבא לא מעכבי
וה"ק אם כיפר מה שאמור בענין כלה דכתיב חוקה לעיכובא אבל שירים שאינה
אמור בענין לא מעכבי ואתא רבי יהודה למימר כלה כל אורכי עבודותיו ואף
המלמדין לו ממקום אחר כיפר ואם לא כלה לא כיפר שאם חיסר אחת מכל
המתנות כו' ואפילו במתן יסוד משמע: לדברי האומר שירים מעכבי כו'. אם
גמר מתנות כולן ונספך הדם מביא פר אחר ומתחיל בהיכל כדי שיהו לו שירים
דאע"ג דאמרי' גמר מתנות מבפנים ונספך הדם מביא פר אחר ויתחיל בפרכת
גמר מתנות שעל הפרכת ונספך הדם יביא פר אחר ויתחיל במזבח ואין צריך
להתחיל עבודה שהשלים שכולן כפרה בפני עצמן לדברי האומר שירים מעכבין
ולא אמרי' אם גמר מתנות מזבח הפנימי ונספך הדם יביא אחר וישפוך על יסוד
החילון דאם כן לאו היינו שירים אלא במזבח יתחיל שיעשו שירים וישפכם בחוץ
אלמא לרבי יהושע בן לוי איכא למאן דאמר שירים מעכבין: אטו ר' יוחנן מי

לית ליה הך סברא. לאיכא למאן דאמר שיריים מעכבין: והא אמר רבי יוחנן. צפרק השוחט (לקמן דף קיא.). תנא רבי נחמיה כדברי האומר כו'. דקתני רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבו בחוץ חייב ואמר רבי יוחנן עלה תנא רבי נחמיה למילתיה כדברי האומר שיריים מעכבין אלמא לרבי יוחנן נמי איכא דאית ליה הכי אללא מאי משני עלה דרבי יוחנן כי מוקמן לה כר' יהושע בן לוי מצעית לשנויי אדרבי יוחנן לדברי האומר דקאמר אתנאי אחרים קאי ולא אהני תנאי דלעיל קאי ארבי יהודה ורבי עקיבא הכא נמי איכא למימר דרבי יוחנן הוא דאמר שיריים מעכבים איכא זינייהו והא דקאמר רבי יהושע בן לוי לדברי האומר לאו אהני תנאי קאי: מתני' אלו הן חטאות ליבור. שאנו כריכים להזכירם שהרי הפנימיות פר העדה ופעירי עבודת כוכבים כבר נסנו: פעירי ראשי חדשים ושל מועדות. שהן על מזבח החילון: שחיטתן בלפון. שהרי למדנו צבנין אב לכל חטאות: ארבע מתנות כו'. כדילפינן מקרנות קרנות צפרק בית שמאי (לעיל דף לז:): (רש"י)

תוספות אותה שנתן דמה למעלה ולא אותה שנתן דמה למטה. וא"ת א"כ היכי פריך לעיל בריש בית שמאי (דף לח.) אימא וכפר אע"פ שלא נתן למעלה אלא למטה וי"ל דהוה דריש אותה לדרשא אחריתי כדדריש לעיל בפ"ק (דף י:) אותה למעלה ולא אחרת למעלה א"נ הוה מפרש אותה יאכלנה אבל למטה לא יאכלנה ולעולם כיפר ולא שייכא כאן דההיא דשמואל (לעיל ד' כו:) דכיון שהגיע דם למזבח נתכפר: מה דמים האמורים למטה אם נתן למעלה לא כיפר. פירש בקונט' דבחטאת העוף כתיב היא שאם שינה בה פסלה ותימה הא בבהמה נמי כתיב היא ונימא כמו כן שאם שינה בה פסלה: **תאמר** בניתנין למעלה שסופן למטה. תימה מעולת העוף שסופן למטה ותנן לקמן בפ' חטאת העוף (דף סו.) עשאה למטה כמעשה כולן פסולה ומיהו היא גופה לא ידעינן מנא לן: (תוספות)

עלה בכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית שירי הדם היה שופך על יסוד דרומית ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות: **גמ'** היכי עביד רבי יוחנן ורבי אלעזר חד אמר נותן אמה אילך ואמה אילך וחד אמר מחטא ויורד כנגד חודו של קרן אליבא דרבי אלעזר בר"ש דאמר היא עצמה אינה נעשית אלא בגופה של קרן דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי אליבא דרבי מר סבר אמה אילך ואמה אילך כנגד קרן הוא ומר סבר כנגד חודה אין טפי לא מיתבי חטאת הציבור והיחיד כיצד מתן דמן היה עולה לכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית וטובל באצבעו הימנית המיומנת שבימין מן הדם שבמזרק וחומר בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה ומחטא ויורד כנגד חודה של קרן עד שמכלה כל הדם שבאצבע וכן כל קרן וקרן הכי קאמר מצוה בחודה אי עבד אמה אילך ואמה אילך לית לן בה: מאי רבי ומאי רבי אלעזר בר' שמעון דתניא דמים העליונים ניתנין מחוט הסיקרא ולמעלה דמים התחתונים ניתנין מחוט הסיקרא ולמטן דברי רבי רבי אלעזר ברבי שמעון אומר במה דברים אמורין בעולת העוף אבל בחטאת בהמה היא עצמה אין נעשית אלא על גופה של קרן אמר רבי אבהו מאי טעמא דרבי דכתיב [יחזקאל מג-טו](#) וההראל ארבע אמות ומההראל ולמעלה וגו' ארבע אמות הוא דהויא אמר רב אדא בר אהבה ומקום קרנות ארבע מקום קרנות ד' הויא אלא אימא רשות קרנות ד': תנן התם חוט של סיקרא חוגרו באמצע להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים מנא הני מילי אמר רב אחא בר רב קטינא שנאמר [שמות כז-ה](#) והיתה הרשת עד חצי המזבח התורה נתנה מחיצה להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים: שירי הדם כו': ת"ר אל יסוד מזבח זה יסוד דרומי אתה אומר זה יסוד דרומי או אינו אלא יסוד מערבי וילמד סתום מן המפורש אמרת ילמד ירידתו מן הכבש ליציאתו מן ההיכל מה יציאתו מן ההיכל בסמוך לו אף ירידתו מן הכבש בסמוך לו: תניא רבי ישמעאל אומר זה וזה יסוד מערבי ר' שמעון בן יוחאי אומר זה וזה יסוד דרומי בשלמא למאן דאמר יסוד מערבי קסבר ילמד סתום מן המפורש אלא למאן דאמר יסוד דרומי מ"ט א"ר אסי קסבר האי תנא כוליה מזבח בצפון קאי ל"א כוליה פתח בדרום קאי

רש"י עלה בכבש ופנה לסובב. מפני שדמה ניתן למעלה על הקרנות ובאצבע כריך לעמוד על גבי סובב אצל בכל שאר הדמים שהן התחתונים מן החוט ולמטה בקרן זוית המזבח עומד על הרלפה וזרק מן הכלי למזבח וכל מקום שיגיע למזבח כשר: ובא לו לקרן דרומית מזרחית. שבה הוא פוגע ראשון כדקיימא לן לקמן (דף סב:) כל פינות שאתה פונה יהו דרך ימין והכבש בדרום וכשעולה בו ופניו למזבח הוי ימינו למזרח ובא לימינו למזרח ובא לאותו קרן והולך ומקיף בסובב דרך ימין ופניו למזבח מן הדרום למזרח וממזרח לכפון ומלפון למערב דהיינו דרך ימין: על יסוד דרומית. בגמרא יליף לה: לפנים מן הקלעים. לפי שבמשכן היו קלעים היקף לחצר אהל מועד ובמקום הקלעים היתה חומת העזרה צבית שלמה או בית עולמים ובחטאת כתיבא בחצר אהל מועד במקום קדוש תאכל (ויקרא ו): לזכרי כהונה. דכתיב הכהן המחטא אותה (שם) לאפוקי נשים שאינן ראויות לחיטוי ובויקה קרח גבי חטאת ואשם ומנחה כתיב כל זכר יאכל אותה: בכל מאכל. משום דקתני בפסח ואינו נאכל אלא כלי לקמן (דף נו:) תני בכולהו ובכל מאכל: ליום ולילה. כדילפינן בפ' שלישי (לעיל דף לו.) ובשר זבח תודת שלמיו למדנו שנאכלת ליום אחד חטאת ואשם מנין תלמוד לומר זבח ובקדשים לילה הולך אחר היום דכתיב לא יניח ממנו עד בקר (ויקרא ז): עד חלות. סייג עשו חכמים לתורה להרחיק אדם מעבירת כרת כדתנן בצרכות בפרק קמא (דף ב.) כל הנאכלין ליום אחד מלותן כו': גמ' היכי עבדי. מתנת אצבע בקרן: אמה אילך. כשהוא עומד אצל זוית המזבח נותן בתוך אמה של מקצוע לאיזה רוח שיראה או לדרום או למזרח בקרן דרומית מזרחית וכן בכל קרן: מחטא ויורד. לשון הכתוב הכהן המחטא אותה (ויקרא ו): אליבא דרבי אלעזר. לקמן מייתי פלוגתייהו: היא עצמה. כלומר כל עצמה ועיקר מלותה אינו אלא שם: דכ"ע לא פליגי. ללא בעינן חודה דקרן כתיב ואמה על אמה ברום אמה הנתון בראש המזבח בכל זוית וזוית בכל מקום שבה קרוי קרן: כי פליגי אליבא דרבי. דמכשר לה מחוט הסיקרא ולמעלה ואע"ג דלא בקרן: מר סבר. כי היכי דקרן הויא אמה על אמה אף כל שתחתיו כנגדו הוי קרן: ומר סבר. כיון דקרא לאו אקרנות ממש קפיד בשאר המזבח לא שייך לשון קרן אלא בחודה של זוית: המיומנת שבימין. אצבע הרגילה

למלאכה ולא שאר אצבעות מוכנות להוסיף ולטבול היינו שאכל גודל מיומנת
אמנטי"ר בלע"ז: וחומר בגודלו ובאצבע קטנה. מושך את הדם שבאצבע כלפי
למטה שיפול כולו למזבח: חומר. לשון נחמרו בני מעיה (חולין דף נד.) דנורי"ר
בלע"ז: ומחטא. זריקת חטאת קרוי חיטוי כמו הכהן המחטא אותה: כנגד חודה.
רבי היא דמכשר למטה מן הקרן להכי תנא לה בחודה: בד"א. דדמים העליונים
כסירין למעלה מן החוט מיד: בעולת העוף. שנעשית למעלה כדאמרין צפרק
קדשי קדשים (לקמן דף סד:): אבל חטאת בהמה. דכתיב בה קרן בהדיא אינה
נעשית כו': וההראל. מזבח: ארבע אמות הוא דהוא. בתמיה וכי אין גובהו או
רוחבו אלא ארבע אמות: מקום קרנות ארבע. כלומר הקרנות תופסין ארבע
אמות במזבח דכל קרן אמה על אמה: ומקום קרנות ארבע הוא. בתמיה והרי
אין הקרנות אוכלין במזבח אלא שתי אמות מן המזרח למערב ושתים מן הדרום
לצפון היינו שתיים על שתיים: אלא. על כרחך ה"ק קרא רשות קרנות ארבע כלומר
שם רשות הקרנות תופסת למטה מהן ארבע אמות דהיינו עד החוט דכוליה הוא
קרן: הרשת. כעין איור מצוירת בקליעה ושל נחשת הוא בתחתיו של מזבח עשוי
כנפה וגובה עד חליו של מזבח: התורה נתנה מחילה. מדקפיד אחלי מזבח: אל
יסוד המזבח. האמור בחטאת החילוניה: או אינו אלא יסוד מערבי. כדאשכחן
בפנימיות לעיל אשר פתח אהל מועד וילמד סתום מן המפורש: ילמד ירידתו מן
הכבש. בחילונית וסירי הדם זידו מיאחיתו מן ההיכל וסיריים הפנימיים זידו מה
יאחיתו מן ההיכל ביסוד מערבי שהוא סמוך לו: אף ירידתו מן הכבש. נשפכין
ליסוד דרומי שהוא סמוך לו: זה וזה. חילונית והפנימיים: סתום. החילונית: מפורש.
פנימים שכתוב בהן יסוד מערבי דכתיב אשר פתח אהל מועד: מ"ט. הא כתיב
בפנימיים אל יסוד אשר פתח אהל מועד: קבצר כוליה מזבח בצפון פתח ההיכל
קאי. ואין המזבח לפני הפתח כלום אלא אמה של יסוד דרומי אי נמי בצפון
העזרה קאי והווי חמש אמותיו כנגד הפתח ואמה אחת מהן יסוד דרומי אישתכח
דכי נפיק מן הפתח רואה יסוד דרומי לפניו מכוון באמצע הפתח ואית דגרס
כוליה פתח דדרום מזבח קאי והיא היא כל פתח ההיכל לדרומו של מזבח הוא:

תוספות **כוליה** מזבח בצפון קאי. פירש בקונטרס בצפון פתח ההיכל קאי ואין מן המזבח לפני פתח ההיכל כלום אלא אמה של יסוד דרומית א"י בצפון העזרה קאי והוו חמש כנגד הפתח אחת מהן יסוד דרומי אישתכח דכי נפיק מן הפתח יסוד דרומי לפניו מכוון באמצע הפתח וכלשון זה אחרון נראה דלקמן פרק קדשי קדשים (דף נח.) מוכח דלמאן דאמר כוליה מזבח בצפון קאי האי חמש אמות כנגד הפתח דהא תנן (תמיד דף כט.) מערכה שניה של קטרת היה משוך מן הקרן כלפי צפון ארבע אמות מוקי לה כרבי יוסי דבעי לפני הפתח וקסבר כוליה מזבח בצפון קאי: (תוספות)

דף - נג - ב

תנא דבי ר' ישמעאל כרבי שמעון בן יוחי אומרים זה וזה יסוד מערבי וסימניך משכו גברי לגברא: מתני'

העולה קדשי קדשים שחיטתה בצפון וקיבול דמה בכלי שרת בצפון ודמה טעון שתי מתנות שהן ארבע וטעונה הפשט וניתוח וכליל לאשים: **גמ'** עולה מ"ט תני ליה קדשי קדשים משום דלא כתיב בה (להי') קדשי קדשים היא: ודמה טעון שתי מתנות: היכי עביד אמר רב נותן וחוזר ונותן ושמואל אמר מתנה אחת כמין גמא נותן כתנאי יכול יזרקנו זריקה אחת ת"ל סביב אי סביב יכול יקיפנו כחוט ת"ל וזרקו הא כיצד כמין גמא (ודמה טעון) שתי מתנות שהן ארבע ר' ישמעאל אומר נאמר כאן סביב ונאמר להלן **{ויקרא ח-טו}** סביב מה להלן פיסוק וארבע מתנות אף כאן פיסוק וארבע מתנות אי מה להלן ארבע מתנות על ארבע קרנות אף כאן ארבע מתנות על ארבע קרנות אמרת עולה טעונה יסוד וקרן מזרחית דרומית לא היה לה יסוד מ"ט אמר ר' אלעזר לפי שלא היתה בחלקו של טורף דאמר רב שמואל בר רב יצחק מזבח אוכל בחלקו של יהודה אמה אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי חמא ברבי חנינא רצועה היתה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסה בחלקו של בנימין והיה בנימין הצדיק מצטער עליה בכל יום לנוטלה שנאמר

ר"י תנא דבי רבי ישמעאל. היו שונין ברבי שמעון בן יוחי זה וזה יסוד מערבי תלמידי רבי ישמעאל היו שונין משנה שנסנית בבית מדרשו של רבי שמעון דזה וזה יסוד מערבי כרבי ישמעאל: וסימניך. שלא תחליף הגירסא לומר זה דרומי: משכיה גברי לגברא. תלמידי ר' ישמעאל שהן מרובין משכו את ר"ף לומר כדברי רבן: מתני' העולה קדשי קדשים. היא ליפסל ביולא ובטבול יום ובמחוסר כפורים ומועלין בה: שתי מתנות. בקרן מזרחית לפוגית ובקרן מערבית דרומית שכנגדה באלכסון והכי תנן במסכת תמיד (דף ל:): בא לו לקרן מזרחית לפוגית נותן מזרחית לפוגית מערבית דרומית נותן מערבית דרומית וטעמא משום דקרן מזרחית דרומית לא היה לה יסוד כדלמרינן בשמעתיך ועולה טעונה תורת מתן דמה כנגד היסוד וכדלמרינן לעיל (דף נא.) מק"ו משירי חטאת הילכך בעי [הגך] תרתי דלמרינן: שתי מתנות שהן ד'. בעינן כדי שיהא מתן הדם לד' רוחות המזבח והא לא משכחת לה אלא בשתי קרנות העומדות באלכסונה של זו דאי בשתי שברוח אחת לא הוי דם אלא בג' רוחות של מזבח ולא קרינן ביה סביב: שהן ארבע. בגמ' מפרש היכי עביד: גמ' מאי טעמא תני בה קדשי קדשים. מאי דלא תני גבי חטאות ואשמות דהו נמי קדשי קדשים: ומשני משום דלא כתיב בה. איכטריך לאשמועינן דאפ"ה קדשי קדשים היא דהא כולה לגביה ואין לך קדשי קדשים כזה ובקדשים קלים גופייהו מאי דאזיל מינייהו לגביה קדשי קדשים הוא כדתנן לקמן בפ' התדיר (דף פט.) מעשר קודם לעופות מפני שהוא מין זבח ויש בו קדשי קדשים דמו ואימוריו: היכי עביד. דנעשים השתים שהן ארבע: נותן וחוזר ונותן. זורק מן הכלי ולמזבח ברוח זו של קרן וכן ברוח השניה של קרן וכן לקרן שכנגדה באלכסון ונמלא מן הדם לד' רוחות של מזבח מתנה לכל רוח: כמין גמא. זורק נגד הפינה מן הכלי והדם מתפשט לשתי רוחות הפינה והרי הוא כמין גאם אות יונית עשויה ככף פשוטה: וזרקו את הדם על המזבח סביב. בעולה כתיב וכן כתיב בשלמים ואשם: ת"ל וזרקו. ואין זריקה אלא מרחוק ובחוט אי אפשר להקיף אלא בארבע ובנגיעה: ודמה טעון כו'. כמין גמא ובשתי קרנות שבאלכסון לאיכא סביב לארבע רוחות המזבח ובזריקה: ונאמר להלן סביב. בחטאות המלוואין בלו את אהרן: מה להלן פיסוק ד' מתנות. ד' נפסקות זו מזו

דהא על ארבע קרנות נותן: אף כאן. אע"פ שבשתי קרנות פיסוק צעינן והיינו כדרכ נותן וחוזר ונותן: עולה טעונה יסוד. תחילת מתנותיה כריכה נגד היסוד שיהא יסוד המזבח תחת מקום מתנה ומקל וחומר אייתינה לעיל בפירקין (דף נא.): לא היה לה יסוד. לקמיה מפרש היכי דמי הילכך בקרן מזרחית לפונת היה מתחיל: מאי טעם. לא היה לה יסוד: טורף. בנימין דכתיב ביה זאב יטרף (בראשית מט) שנתנבא יעקב עליו צבקר יאכל עד (סס) באחסנתיה תיתצני מדבחה ואותה הקרן לא היתה בחלקו כדמפרש ואזיל: דאמר רב שמואל בר רב יצחק מזבח היה אוכל בחלקו של יהודה אמה. אמה במזרחו אמה בדרומו על כל האורך בעובי אמה אלא שלא היתה אמה שבמזרח על פני כל המזרח שכשמגיע לקרן מזרחית לפונת היתה כלה בסמוך לקרן אמה וכן אכילת האמה הדרומית לא היתה מהלכת על פני כל הדרום שכשמגיע לקרן דרומית מערבית כלה בסמוך לקרן אמה כדתנן לקמן (דף נד.) היסוד מהלך על פני כל האפון ועל פני כל המערב אוכל במזרח אמה אחת ובדרום אמה אחת נמצא יסוד לג' קרנות כזה: לרועה היתה יולאה מחלקו של יהודה. לדרומו של מזבח שחלקו של יהודה היתה במזרח כדתניא (יומא דף יב.) מה היה בחלקו של יהודה הר הבית (בכניסתו) והלשכות שבו והעזרות עזרת נשים כולה (ועזרת) ושנים ועשרים אמה של מקום דריסת רגלי הכהנים ומקום דריסת רגלי ישראל מיקרו עזרות נמצא חלקו של יהודה במזרח המזבח וצדו [לדרום] והמזבח אוכל בחלקו אמה במזרח מלבד אמה של קרן מזרחית לפונת היתה כולה חלקו של יהודה שהיתה אותה אמה ברחוק מן הקרן אמה והרלועה היתה יולאה בדרום למזבח ונכנסת בחלקו של בנימין שממקום הדריסה ולמעלה היה חלקו של בנימין אלא שרלועה זו היתה ליהודה בזה בתוך חלקו של בנימין בדרומו של מזבח ומזבח אוכל בה אמה והיא אמה שהיא כניסת היסוד ראוי להיות בה כדאמר מר (מדות פרק ג מ"א) עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד כל אורך כותל מזרחי בעובי אמה היה אוכל חלקו של יהודה וכן כותל דרומי לצד אמה סמוך לקרן דרומית מערבית: (רפ"י)

תוספות וסימניך משכינהו גברי לגברא. פירש בקונטרס תלמידי רבי ישמעאל שהם מרובים משכו את רבי שמעון לומר כדברי רבם ותימה דלקמן פרק בתרא

(דף קיט:) אמרינן וסימניך משכינהו גברא לגברי דרי שמעון דאמר זו וזו ירושלים משכינהו לרבי ישמעאל והשתא מה סימניך הוא זה כיון דפעמים אמרינן איפכא ונראה כדגרסינן בספרים ישנים וזה יסוד דרומי וסימניך משכינהו גברי לגברא רבי שמעון בן יוחי קרי גברי לפי שנזכר שמו ושם אביו ור' ישמעאל שהוא יחידי קרי גברא וגרסינן נמי פרק בתרא (שם) וסימניך משכינהו גברי לגברא וכן בערוך בערך משך: **העולה** קדשי קדשים כו'. תימה דלא תני שפיכות שיריים בעולה והלא כל הדמים טעונין יסוד כדדרשינן העולה למזבחה של עולה לפירוש הקונטרס ובריש בית שמאי (לעיל דף לו.) אמרינן מנין לכל הדמים שטעונין מתן דמים ליסוד ועוד דבמסכת תמיד (דף ל:) תנן שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי ותירץ ה"ר משה מפונטיז"א משום דעולה בזריקת כלי וזימנין דלית בה שירים בחטאת דבאצבע אי אפשר בלא שיריים ולא נהירא דכולה שמעתא מוכחת דמצוה במתן שיריים וה"ר יעקב מאורלייניש פירש דכיון דשמעי' תנא דפנימיים ביסוד מערבי וגם התחיל בחיצונים למיתני יסוד דרומי הוא הדין בכולהו ואע"ג דקחשיב בכל פנימיים היינו משום דהתחיל בפנימיים וצריך למיתני בחיצונים ואין רוצה להפסיק: **קדשי** קדשים. פי' בקונטרס ליפסל ביוצא ובטבול יום ומועלין בה ולא היה לו לפרש לענין טבול יום ומחוסר כפורים שזה הדין נוהג בכל קדשים אפילו קלים אבל יוצא ומעילה ניחא דקדשים קלים לא (מבטלי) מיפסלי ביוצא ואין בהן מעילה: **משום** דלא כתיב בה קדשי קדשים. תימה ומהאי טעמא הוה ליה למימר גבי זבחי שלמי צבור דהא לא כתב בהו קדשי קדשים וילפינן להו לקמן (דף נה.) מדאיתקש לעולה מה עולה קדשי קדשים: **נאמר** כאן סביב כו'. הא דאיצטריך לעיל לאקושי חטאת לעולה לענין צפון משום דמהך גזירה שוה דסביב ליכא למילף דלא שייכא אלא לענין מתנות דהא חטאת שנכנס דמה לפנים פסולה ודמה טעון כיבוס מה שאין כן בעולה: **מה** להלן פיסוק מתנות כו'. תימה כי היכי דדרשינן בפרק קמא (לעיל ד' י:) אותה דמה למעלה ולא אחרת דמה למעלה הכא נמי נימא אותה בפיסוק מתנות ולא אחרת בפיסוק מתנות: (תוספות)

אושפיזוכן להקב"ה שנאמר [\[דברים לג-יב\]](#) ובין כתפיו שכן מיתיבי עולת העוף כיצד היתה נעשית היה מולק את ראשה ממול עורפה ומבדיל וממצה דמה על קיר המזבח ואי אמרת לא היה לה יסוד באוירא בעלמא הוא דקא עביד אמר רב נחמן בר יצחק אימר כך התנו אוירא דבנימין קרקע דיהודה מאי לא הוה לה יסוד רב אמר בבנין לוי אמר בדמים רב מתרגם באחסנתיה יתבני מדבחא לוי מתרגם באחסנתיה יתבני מקדשא מקום מקודש לדמים תא שמע היסוד היה מהלך על פני כל הצפון ועל פני כל המערב אוכל בדרום אמה אחת ובמזרח אמה אחת מאי אוכל נמי בדמים תא שמע המזבח היה שלשים ושתיים על שלשים ושתיים הכא במאי עסקינן מן הצד ת"ש נמצא פורח אמה על יסוד ואמה על סובב אימא כנגד אמה יסוד ועל אמה סובב: תא שמע דתני לוי כיצד בונין את המזבח מביאין מלבן שהוא שלשים ושתיים על שלשים ושתיים וגובהו אמה ומביא חלוקי אבנים מפולמות בין גדולות בין קטנות ומביא סיד וקוניא וזפת וממחה ושופך וזה הוא מקום יסוד וחוזר ומביא מלבן שהוא שלשים אמה על שלשים אמה וגובהו חמש אמות ומביא חלוקי אבנים כו' וחוזר ומביא מלבן שהוא כ"ח על כ"ח אמות וגובהו ג' אמות ומביא חלוקי כו' והוא מקום המערכה וחוזר ומביא מלבן שהוא אמה על אמה ומביא חלוקי אבנים מפולמות בין גדולות בין קטנות ומביא זפת וקוניא וממחה ושופך וזהו קרן וכן לכל קרן וקרן וכי תימא

ר"י חופף. כמו נזיר חופף ומפספס (שבת דף נ:): דפרוט"ר לגרנטו"ר זלע"ז כאלם המחשב ודואג: ומבדיל. בשתי סימנין ולא כחטאת שהיא בסימן אחד ולקמן יליף לה צפרק קדשי קדשים (דף סה:): וממלה מדמה. (ומקיף מחבר כמו אין מקיפין שתי חציות (בינה דף לז:)) דוחק בית מליקתו לקיר והוא מתמלה ע"י דוחקו בקיר ולקמן אמרינן שעל קרן מזרחית דרומית היא נעשית ואי אין לה יסוד נמצא כשהוא מולקה באויר היא נמלקת והדם נופל לארץ לאיצוד וא"ת נופל על הסובב שהרי למעלה היא נעשית הא קתני התם עשאה למטה מרגליו אפי' אמה אחת כשרה: ללא קפיד אלא אלמעלה מן החוט: באוירא בעלמא קעביד. בתמיה: אימר כך וכו'. ואיכא למימר למעלה מג' ללאו קרקע הוא עשוי כמין בליטה קטנה כנגד אותה הקרן לקבל בה דם עולת העוף שלא יפול לארץ וקיר מזבח מיקרי אצל יסוד לא מיקרי להכסיר הקרן למתן דמים הצריכין לינתן כנגד היסוד

שאין יסוד אלא המיוסד בארץ: רב אמר בצנין. בקרן לרומית מערבית בנו היסוד אמה באורך הדרום וחללו להם כל הדרום וכל המזרח עד אמה סמוך לקרן לפונת מזרחית כדאמרן (לקמן) אוכל במזרח אמה ובדרום אמה: לוי אומר בדמים. יסוד היה על פני כל המזרח אבל לא נותנין דמים בחלקו של יהודה: יתבני מדבחה. בניינא גופיה משמע: אוכל. תופס: במזרח אמה אחת. ובמקלוע לפונת מזרחית משוך לכל מזרח אמה ולא יותר כמו שקיירתי למעלה קשיא ללוי דהא בניינא משמע: על שלשים ושתים. קשיא לרב דמשמע ריבוע היה: מן האל. לאו בארבעת רבעין קחשיב אלא מאל לפון היה ל"ב אבל מזרח ודרום לא היה אלא ל"א על ל"א דקרן לרומית מזרחית חסרה לה אמה לדרום ואמה למזרח: נמלא פורח על אמה יסוד ועל אמה סובב. ולקמן הוא צפרק קדשי קדשים (דף סב:) דרמינן מתניתין אהדדי דתנן חדא כבש היה לדרומו של מזבח אורך ל"ב והמזבח ל"ב אורך הרי אורך המזבח והכבש ס"ד וכי מני להו אהדדי תנן הכבש והמזבח ס"ב והא שיתין וארבע הוי תפסין בקרקע העזרה והתם לגבי תפיסת הקרקע קא מני להו ומשנינן נמלא שראש הכבש פורח ועולה על שתי אמות של כניסת היסוד וסובב ונמלא שתי אמות העליונות נבלעות בל"ב של מזבח מדקתני פורח על אמה של יסוד מכלל דאיכא כניסת היסוד לדרום קשיא לרב דאמר דאוכל במזרח אמה אחת ובדרום אמה אחת דקתני ותו לא בצנין קאמר והכבש בדרום הוא ויש תחתיו כניסת יסוד המזבח: אימא כנגד אמה יסוד. כנגד מקום שהכניסה ראויה להיות ולא שהיתה שם ומיהו שתי אמות נבלעות לתוך ל"ב של מזבח שהיה נכנס לתוך הפנימי שכנגד בליטה שהיסוד התחיל בה לאכול בה בדרום אמה אחת: מלבן. הוא דפוס מרובע עשוי מארבע קרשים וכל אחת ארוכה ל"ב כעין אנשטר"א שעושין לכירים ורוחב הקרש אמה והוא גובהו של מלבן ממלאו אבנים וסיד וזפת וקוניא עד שמשווהו לגובה המלבן: מפולמות. לחות: קוניא. ניתוך אבר כעין שעושין לכפוי כלי חרס שקורין פולמי"ר: וממחה. אישפרידיי"ר בלע"ז ושופך בתוך המלבן על אבנים ונדבקים יחד על ידי אלו וזה היסוד הראשון ששנינו בו עלה אמה: וחוזר ומביא כו'. ומושיבו על זה וממלאו נמלאת כניסת אמה זה יסוד בולט אמה זה סובב: וחוזר ומביא כו'. וזהו סובב על זה היה כהן מהלך כדמפרש

ואזיל שהמלצן השלישי שהוסיבו על זה קצר ממנו שתי אמות על שתי אמות נמצא
האמצעי בולט מתחת העליון אמה בכל כד: מקום המערכה. כלומר ראש המזבח:
וחוזר ומציא מלצן של אמה כו'. ומוסיבו בזוית המזבח מלמעלה קתני מיהא
מלצן התחתון של ל"ב על ל"ב אלמא יסוד בולט בו מד' רוחותיו: (כ"ז)

תוספות ואי אמרת לא היה לו יסוד באוירא בעלמא קעביד. בתמיה דלקמן (דף
סד:) אמרי' שעל קרן מזרחית דרומית היא נעשית ואי אין לה יסוד נמצא כשהוא
מולקה באויר היא נמלקת והדם נופל לארץ לאיבוד ואם תאמר נופל הוא על
הסובב שהרי למעלה היא נעשית הא קתני התם עשאה למטה מרגליו ואפילו
אמה אחת כשרה דלא קפיד אלא למעלה מן החוט כך פירש בקונטרס ונראה
שלא היה כתוב בהך ברייתא שירי הדם היה שופך ליסוד מדלא מדקדק
בקונטרס אלא מהא שהדם הולך לאיבוד וקשה דאם כן הוה ליה לאקשווי
ממתני' דקדשי קדשי' (שם סד:) דתנן בא לו לקרן דרומית מזרחית היה מולק
ראשה כו' וברוב ספרים גורסין כאן שירי הדם היה שופך ליסוד ומפרש ה"ר
חיים דודאי גרסי' ליה ומכח זה פריך דעל כרחין לאותו קרן שמולק שם היה
שופך שירי הדם קרי לה יסוד מדלא קתני שהיה הולך לקרן דרומית מערבית
שהיה בו יסוד לשפוך שירים ועוד דלקמן פי' קדשי קדשים (גם זה שם.) מפרש
שעושה אותה באותו קרן לפי שהוא קרוב לבית הדשן ויכול לזרוק משם מוראה
ונוצה ואם היה זקוק לילך לקרן אחר לשפוך שירים מה היה מרויח כיון שהיה
צריך לחזור ואין לומר דלאחר זריקת מוראה ונוצה היה הולך לשפוך שירים
דאם היה מאחר כל כך היה דם כלה אלא על כרחין במקומו היה שופך ליסוד
ולכך פריך ואי אמרת לא היה לה יסוד באוירא בעלמא קעביד ומשני אימר כן
התנו אוירא דבנימין ועשו כמין בליטה ועל אותה בליטה היה שופך שירים ומיהו
קשה דאי חשיב יסוד לענין שאר דמים נמי יחשב יסוד וי"ל דלא חשיב יסוד אלא
לענין דמים הניתנין למעלה מחוט הסיקרא אבל לענין דמים הניתנין למטה אי
מכשרת ליה לההוא קרן זימנין דאתי למיתב תחת אותה בליטה ונמצא נותן
תחת היסוד אבל דמים העליונים לעולם הם למעלה מן הבליטה ומיהו קשה
דאם כן היכי ממעט הכא עולה דלא הוה ארבע קרנות בחטאת משום דטעונה
יסוד לענין דמים העליונים ונראה לרבינו תם דלא גרסינן שירי הדם היה שופך
ליסוד דשופך משמע מן הכלי מדלא תני מתמצה ליסוד כדקתני גבי חטאת העוף
ועוד דבמתני' דלקמן פרק קדשי קדשים (דף סד:) קתני בחטאת העוף שירי הדם
ובעולת העוף לא תני משמע דלית ליה שירים והא דמרבינן לעיל שירים בכל
הקרבנות היינו לבד מעולת העוף וכיון דנעשית מצותו מה לנו במה שהדם נופל
אחר כך לארץ והולך לאיבוד דכל דמים נמי לאחר שנשפכו ליסוד הולכין לאיבוד
אחרי כן ועוד כשמתרץ כך התנו אוירא ופירש בקונטרס שהיה עושה כמין בליטה

אכלתני וכתוב [\[תהילים קלב-א\]](#) זכור ה' לדוד את כל ענותו אשר נשבע לה' וגוי אם אבא באהל ביתי אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה' וגוי הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשדה יער באפרתה זה יהושע דקאתי מאפרים מצאנוה בשדה יער זה בנימין דכתיב [\[בראשית מט-כז\]](#) בנימין זאב יטרף: מתני'

זבחי שלמי צבור ואשמות אלו הן אשמות אשם גזילות אשם מעילות אשם שפחה חרופה אשם נזיר אשם מצורע אשם תלוי שחיטתן בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע ונאכלין לפני מן הקלעים לזכרי כהונה לכל מאכל ליום ולילה עד חצות:

ה"י דגייז ליה. אחר שיבט סתר הבנין מעל חלקו של יהודה: ופרכין והא אבנים שלמות כתיב. שיהא חלק ולא פגימות פגימות ואי אפשר לסתירה להיות חלקה: דמחית מידי מתותיה. כלומר במקומו על (כנגד) חלקו של יהודה הניח עץ ארוך ועוביו כעובי המלצן וחלק [והניח] בתוך המלצן ולא יכול להדזיק עם חלוקי האבנים ע"י שפיכת המיחוי של סיד וקוניא ולכשיבט קצת נטלו ונשאר מקומו חלק: קרנות של מזבח חלולות היו. נקבים נקבים עמוקים בארבעתן שיפול דם החטאת ויבלע לתוכו: כמזרק כזית מזבח. אלמא בית קיבול יס כמזרקים: דמחית מידי מתותיה. מקלות וקסמין [דקים] נתן בין חלוקי האבנים וכשיבט הוליאם ונשארו מקומות בנקבים חלוקים ולא הורכך לפגום בפגימות לנקבים: שהן יושבים ברמה. בעירו של שמואל: נוי של עולם. למאור מקום לבית הבחירה מן התורה: ועלית. בכל שעריך קרי עלייה ומשם לבית המקדש מלמד שצית המקדש היה גבוה מכל ארץ ישראל: וארץ ישראל גבוהה מכל הארצות. לא מיבעיא לן הכא ולא מהכא נפקא לן אלא מקרא אחרינא דכתיב (ירמיהו טז כג) לא יאמר עוד חי וגו' כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את בני ישראל מארץ כפון ומכל המקומות אשר הדחתים שם וגו': דוכתיה. מקומו היכן מקום הגבוה בא"י בגבול מי הוא: אייתו ספר יהושע. לבדוק בגבולי השבטים ולא פירשו שם באחד מכל השבטים פיאות גבוליהם לארבע רוחותיהם חוץ משבט יהודה ובנימין שנתפרשו שם כל הגבולים מסובבין ברוחותיה ומקצועותיה גבול יהודה לדומה של ארץ

ישראל וארץ אדום גבולו לדרום על פני כולו ואורך גבול יהודה מן המזרח למערב על פני אורך כל גבולה של א"י ים המלח למזרח וים הגדול למערב והן מן גבולי ארץ ישראל בפרשת אלה מסעי וגבול כפוני של ארץ יהודה לא היה מכוון לארכו אלא התחיל למזרח מן הירדן ועולה למערב ומרחיב מאמלעו ופונה באלכסון לכפון ועולה מדביר ומרחיב לכל כפון אל הכתף היבומי היא ירושלים ומשהתחיל מן המזרח מונה והולך עד ירושלים: כתיב ועלה הגבול ולא כתיב וירד. ועוד כתיב בעלייה אחת מירושלים עד ראש ההר על פני גיא בן הינוס ומסם עד הים שהוא לרוח מערב כתיב ותאר הגבול וירד הגבול: ולא כתיב ועלה. ונחלת בנימין בצפונה של נחלת יהודה וגבול נגב לבנימין הוא גבול צפונה ליהודה אלא שאין אורך נחלת בנימין מן המזרח ועד הים אלא עד ירושלים ועד ההר אשר על גיא בן הינוס ועד קרית יערים: כתיב ועלה ותאר ולא כתיב וירד. ותאר אינה לא עליה ולא ירידה למדנו שראש ההר אשר על גיא בן הינוס הוא גבוה מן הכל ולמעלה מירושלים ומירושלים ולסם כתיב ועלה: סבור למיבנייה בעין עיטם. נראה בעיני שהוא מעין מי נפתוח האמור שם אחר עליית ההר אשר על פני גיא בן הינוס אשר לא נכתב ירידה בינתיים: ניתתי ביה קליל. נעשה אותו נמוך מעט ונבנהו בירושלים שהיא למטה כדכתיב כתפיו ולא כתיב ראשו: ואיכא דאמרי. האי ללא בנאה בעין עיטם משום דרחיק שם נחלת בנימין מנחלת יהודה יותר משיעור הר הבית ואפשר לסמוך לשכת הגזית לעזרה ואנן בעינן סנהדרין בעזרה דכתיב וקמת ועלית וגו' ורכיכה להיות בחלקו של יהודה כדמפרש ואזיל גמירי סנהדרין בחלקו של יהודה כדכתיב (בראשית מט) ומחוקק מבין רגליו: את כל ענותו. אשר עינה את עלמו לעסוק ולדעת ונסצע ונדר אם אבא באהל וגו': מתני' זבחי שלמי לבור. כבשי עכרת: אשם גזילות. האמור בשבועת הפקדון (ויקרא ה): אשם מעילות. הנהנה מן הקדש: אשם שפחה חרופה. הבא על שפחה כנענית המיועדת לעבד עברי: אשם נזיר. שנטמא במת דכתיב ביה והזיר לה' את ימי נזרו וגו' (במדבר ו): אשם תלוי. ספק שגג בכרת ספק לא חטא והוא כתוב בויקרא גבי אשם מעילות אשם ודאי ל"ג שכל אלו שהזכרו אשמות ודאין הן חוץ מאשם תלוי: שתי מתנות שהן ארבע. דבאשם נמי בעינן זריקת סביב דכתיב במקום אשר

ישחטנו וגו' (ויקרא ז): ונאכלין לפניו מן הקלעים. לכתוב באשם זויקה קרח לכל
אשם וגו' בקדש הקדשים תאכלנו וגו'. וזחי שלמי לצור בגמרא מפרש מנח ליה:
(כ"ז)

תוספות דגייז ליה. תימה מעיקרא ליעבד מלבן בענין זה: **אבנים** שלמות כו'.
תימה דהוה ליה לאקשווי לא תניף עליהם ברזל אמר רחמנא ויש לומר שהש"ס
קיצר כאן ורוצה לומר כמו שמדקדק הש"ס במסכת ע"ז פרק רבי ישמעאל (דף
נב:) גבי אבני מזבח ששקצום אנשי יון ליתברינהו אבנים שלמות אמר רחמנא
לינסרינהו לא תניף עליהם ברזל כתיב ואם תאמר וליעביד על ידי שמיר דבבית
שני הוה שמיר כדמוכח בסוטה פרק עגלה ערופה (דף מח.) דקתני משמתו
נביאים הראשונים בטל אורים ותומים [והיינו בית ראשון] משחרב בית המקדש
בטל השמיר והיינו בית שני דאי בית ראשון ליערבינהו וליתנינהו דמשמתו
נביאים הראשונים היינו חורבן הבית כדתניא בגמרא משחרב בית המקדש בטלו
אורים ותומים והיינו בית ראשון דחמשה דברים חסר בית שני מבית ראשון
כדאיתא ביומא (דף כא:) ובטל השמיר היינו לאחר בית שני וכן הא דקאמר רבן
שמעון בן גמליאל התם משחרב בית המקדש ניטל טעם פירות ומסתמא בבית
שני שחרב בימיו איירי תדע דאשכחן בבית שני שהיו פירותיהם מתברכים בימי
שמעון בן שטח שנעשו חיטין ככליות של שור הגדול (תענית דף כג.) ועוד יש
להביא ראיה דהוה שמיר בבית שני מעובדא דדמא בן נתינה שמו דפרק קמא
דקדושין (דף לא.) ובפרק שני דמסכת ע"ז (דף כג:) שבקשו ממנו חכמי ישראל
אבנים לאפוד ואבני אפוד בעו שמיר כדמוכח פרק עגלה ערופה (סוטה דף מח:)
מדכתיב במלואותם ואפי' רבי יהודה דפליג עליה ואמר שמיר שבו בנה שלמה
את בית המקדש מודה דאבני אפוד נמי בעו שמיר כדמוכח פרק מי שאחזו (גיטין
דף סח.) גבי בנין בית המקדש שעשה שלמה דקאמר היכי נעביד איכא שמיר
דאייתי משה לאבני אפוד וההיא על כרחין רבי יהודה היא דלר' נחמיה לא הוה
בעי שמיר למקדש ועובדא דבן נתינה בבית שני דקאמר הדר לשנה אחרת נולדה
לו פרה אדומה בעדרו ושבע פרות היו הראשונה עשה משה שניה עשה עזרא
כדתנן במסכת פרה (פ"ג מ"ה) וכמו כן קשה בפרק רבי ישמעאל במסכת ע"ז (דף
נב:) אמאי גנזו בית חשמונאי אבני מזבח ששקצום אנשי יון כיון דאפשר על ידי
שמיר ויש לומר דשמיר אין עושה אותן שלמות שלא תחגור בה הצפורן ופרק
קמא דחולין (דף יח.) אמרינן וכמה כדי פגימת המזבח כדי שתחגור בה צפורן
ומיהו קשה בית המקדש כתיב אבן שלמה מסע נבנה וקאמר רבי יהודה דהוה
שמיר לבית המקדש: **ומלאו** כמזרק כזוית מזבח. הוה מצי לאתווי מתני' דמסכת
מדות (פ"ג מ"ב) ובקרבן מערבית דרומית היו שני נקבים כמין שני חוטמין דקין
שהדמים היו נתונים על יסוד דרומית יורדין בהן ומתערבין באמה ויוצאין לנחל
קדרון אלא ניחא ליה לאיתווי דרב כהנא משום קרא ובקונטרס פירש שהנקבים

היו בד' קרנות שיפול דם חטאת לתוכן ויבלע ותימה לפירושו שלא היו המתנות למעלה אלא כנגד חודה מבחוץ: (תוספות)

א

-

נה

דף

גמ' מנא לן דבעי צפון דתני רבה בר רב חנן קמיה דרבא **[ויקרא כג-יט]** ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת מה חטאת בצפון אף שלמי צבור בצפון אמר ליה רבא וכי חטאת מהיכן למדה מעולה דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש אלא מדתני רב מרי בריה דרב כהנא **[במדבר יג]** על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם מה עולה קדשי קדשים אף זבחי שלמי צבור קדשי קדשים מה עולה בצפון אף זבחי שלמי צבור בצפון אלא היקשא קמא למאי אתא כי חטאת מה חטאת אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה אף זבחי שלמי צבור לזכרי כהונה אמר ליה אביי אי הכי גבי איל נזיר דכתיב **[במדבר ו-יד]** והקריב את קרבנו לה' כבש בן שנתו תמים אחד לעולה וכבשה אחת בת שנתה [תמימה] לחטאת ואיל אחד [תמים] לשלמים הכי נמי נימא דהקיש הכתוב לחטאת מה חטאת אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה אף איל נזיר נמי אינו נאכל אלא לזכרי כהונה הכי השתא התם כיון דכתיב **[במדבר ו-יט]** ולקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל מכלל דכוליה בעלים אכלי ליה זרוע בשלה מיהא לא ליתאכיל אלא לזכרי כהונה קשיא ואיבעית אימא קדשי אקרי קדשי קדשים לא איקרו ואלא למאי הלכתא איתקש אמר רבא שאם גלח על אחד משלשתן יצא: מתני'

התודה ואיל נזיר קדשים קלים שחיתתן בכל מקום בעזרה ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל ליום ולילה עד חצות המורם מהם כיוצא בהן אלא שהמורם נאכל לכהנים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם: **גמ'** ת"ר **[ויקרא י-יד]** את חזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו במקום טהור אמר רבי נחמיה וכי ראשונים בטומאה אכלום אלא טהור מכלל שהוא טמא טהור מטומאת מצורע

וטמא מטומאת זב ואיזה זה זה מחנה ישראל ואימא טהור מטומאת זב
וטמא מטומאת מת ואיזה זה זה מחנה לויא אמר אביי אמר קרא [ויקרא](#)
[י-יג](#) ואכלתם אותה במקום קדוש אותה במקום קדוש ולא אחרת
במקום קדוש אפקה למחנה לויא הדר כתיב במקום טהור אפקה למחנה
ישראל רבא אמר אותה במקום קדוש ולא אחרת במקום קדוש אפקה
לגמרי הדר כתב רחמנא תאכלו במקום טהור עיילא למחנה ישראל
ואימא עיילא למחנה לויא לחדא מעיילינן לתרתי לא מעיילינן אי הכי
אפוקי נמי לחדא מפקינן מתרתי לא מפקינן ועוד [דברים יב-יז](#) לא תוכל
לאכול בשעריך כתיב אלא מחוורתא כדאביי:
מתני

שלמים קדשים קלים שחיטתן בכל מקום בעזרה ודמן טעון שתי מתנות
שהן ארבע ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד
המורם מהם כיוצא בהם אלא שהמורם נאכל לכהנים לנשיהם ולבניהם
ולעבדיהם. [גמ' ת"ר](#) [ויקרא ג-ב](#) ושחטו פתח אהל מועד [ויקרא ג-ח](#) ושחט
אותו לפני אהל מועד [ויקרא ג-יג](#) ושחט אותו לפני אהל מועד להכשיר
את כל הרוחות בקדשים קלים ק"ו לצפון ומה קדשי קדשים שלא
הוכשרו בכל הרוחות הוכשרו בצפון קדשים קלים שהוכשרו בכל הרוחות
אינו דין שהוכשרו בצפון רבי אליעזר אומר לא נאמר הכתוב אלא
להכשיר צפון שיכול והלא דין הוא ומה קדשים קלים שהוכשרו בכל
הרוחות לא הוכשר מקומן אצל קדשי קדשים קדשי קדשים שלא הוכשרו
אלא בצפון אינו דין שלא הוכשר מקומן אצל קדשים קלים ת"ל אהל
מועד

רפ"י [גמ' ועשיתם פעיר עזים וגו'.](#) גבי שתי הלחם וכבשי עזרת כתיב וסיפיה
דקרא ושני כבשים וגו': ועל זבחי שלמיכם וגו'. על כרחך בשלמי זבוח כתיב שאין
קרבן יחיד טעון כלי שיר שאין אומרים שיר על קרבן יחיד כדאמר בערכין (דף
י:): קדשי קדשים. נפסלים בטבול יום וזיולא (ובלינה): היקשא קמא. דאיתקש
לחטאת: ה"ג מה חטאת כו': כיון דכתיב ולקח הכהן את הזרוע. סיפיה דקרא
קדש הוא לכהן ש"מ השאר לבעלים: קדש איקראי. זרוע בשלה ומללא כתיב
קדשי קדשים ש"מ לא איתקוש לחטאת להכי דתיהוי עלי' חומרך דקדש קדשים
דבהדיא מעטיה מדכתיב קדש ולא כתיב קדשים וגבי שלמי זבוח אע"ג דכתיב

זהו נמי קדש יהיו לה' לכהן (ויקרא כג) ולא כתיב קדשי קדשים כיון דכתיב לה' לאו למעוטיה הוא מהיקשא לאיכא למימר כמאן דכתיב קדשי קדשים דמי: אלא למאי הלכתא איתקש. איל נזיר לחטאת: שאם גילח על אחת משלשתן ינא. וחטאת הוא דילפא משלמים מה איל נזיר אם הביאו יחידי בלא חטאת ועולה ינא דכתיב (במדבר ו) ואחר ישתה הנזיר יין ואמר מר בסיפרי אחר מעשה יחידי והיינו שלמים שטיקת תגלחתו של נזיר תלויה בשלמיו שהרי הוזקו לו לשלח שערות תחת הדוד כדכתיב (שם) על האש אשר תחת זבח השלמים ותניא בסיפרי וגלח הנזיר פתח אהל מועד בשלמים הכתוב מדבר כלומר גילוחו של נזיר ע"י דבר שנאמר בו ושחט פתח אהל מועד והיינו שלמים בויקרא או אינו אלא כמשמעו שיגלח פתח אהל מועד ממש אם אמרת כן דרך בזיון כו': מתני' קדשים קלים. אין (לך) מועלין בהן: בכל מקום. אין טעונין לפון: ונאכלין בכל העיר. בגמ' מפרש: לכל אדם. לזרים: ליום ולילה. בתודה כתיב ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בוקר ותניא תודת שלמיו לרבות שלמי נזיר: המורס מהן. מן התודה חזה ושוק כשאר שלמים דהא איתקש לשלמים כדאמרן זבח השלמים אם על תודה (ויקרא ז) וארבע חלות מד' מינין שבה כדכתיב אחד מכל קרבן וגו' לכהן הזורק וגו' (שם) ומורס מאיל נזיר זרוע בשלה וחזה ושוק נמי ביה כתיבי וחלת מזה אחת ורקיק מזה אחד כיוצא בהן ונאכלין בכל העיר ליום ולילה: אלא. שאינו לבעלים אלא לכהנים: ולנשיהם. כדכתיב (ויקרא י) ואת חזה התנופה וגו' אתה ובניך ובנותיך: גמ' תאכלו במקום טהור. בפרשת ויהי ביום השמיני כתיב: וכי הראשונים בטומאה אכלום. קרבנות הראשונים שנאמרו תחילה בענין כגון שעירים ומנחה: טהור מכלל שהוא טמא. מדלח כתיב קדש ש"מ טהור במקלח קאמר ולא מן הכל הא כיצד במחנה הטהור מטומאת מורע שאין מורע נכנס לו וטמא מטומאת זב שהזבין נכנסין שם ואיזה זה זה מחנה ישראל במדבר כל דגל בתוך אסיפת דגלו ובית עולמים תוך ירושלים דאמרינן בפסחים (דף סז). מורע משתלח חוץ לג' מחנות זב נכנס למחנה ישראל אבל לא למחנה לויה והוא במדבר חניית הלויים סביב למשכן העדות בבית עולמים הר הבית וטמא מת מותר ליכנס במחנה לויה שנאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו (שמות יג) עמו

במחילתו: אותה. במנחה כתיב בהוא ענינא: ואין אחרת. ואין לחמי תודה במקום קדוש: אפקה. ממחנה שכינה שקרבה בתוכה למחנה לוייה הדר כתיב במקום טהור להקל ולומר טהרה כל דהו דלא אינטריך פשיטא דבטומאה ממס לא אכלי לה: אפקה לגמרי. ואפי' חוץ לחומה במשמע (בשעריך) חוץ לירושלים: ועוד לא תוכל לאכול בשעריך כתיב. והיכי אמרינן אפקיה לגמרי: מתני' בכל מקום. אף בדרום ובגמרא יליף לה: בכל העיר. כדאמרן לעיל בחזה ושוק דשלמי יום שמיני: לשני ימים ולילה אחד. דהכי כתיב בהו ובגמרא מייתי לה: גמ' ושחטו כו'. כל שלש פרשיות בשלמים חדא צבן בקר וחדא צבן כשב וחדא בעז בקמייתא כתיב ושחטו פתח אהל מועד ובתרתיה כתיב לפני אהל מועד: להכשיר כל הרוחות שבעזרה. ולפני משמע כל שלפני ההיכל ושצדדין לקמיה יליף ומפרש לה: קל וחומר לכפון. לירך מזבח כפוני הקבוע לעולה ולקדשי קדשים ומסוס פלוגתא דפליג רבי אליעזר עלה ואמר כפון אינטריך קרא בהדיא לרצויי לשחיטת קדשים קלים אינטריך לת"ק למימר האי קל וחומר לכפון: לא בא אחד מן הכתובין הללו אלא להכשיר כפון. לקמיה מפרש מאי פלוגתייהו: שיכול והלא דין הוא. שלא יהא כפון בכלל לפני אהל מועד להכשירו לשחיטת שלמים: לא הוכשר מקומן. שלשה הרוחות הכשירות להם לא הוכשרו לשחיטת קדשי קדשים: (רש"י)

תוספות זבחי שלמי צבור מנא לן. לעיל (דף נ. ד"ה לא) פירשנו אמאי לא אתי בבנין אב: **מה** חטאת בצפון כו'. ולענין מתנות ליכא לאקשוויי לחטאת כדדרשינן לעיל פרק קמא (דף י:): אותה דמה למעלה ואין אחרת דמה למעלה: **מה** עולה בצפון. וא"ת עיכובא מנא לן דבעולה לא ידעינן עיכובא אלא מק"ו דחטאת כדקאמר רב אדא בר אהבה לעיל (דף מח:): שלא יהא טפל חמור מן העיקר ודבר הלמד בקל וחומר אינו חוזר ומלמד בהיקש (לעיל נ:): אם לא נאמר דס"ל כרב פפא: **אלא** היקשא קמא למאי אתא. לא מצי למימר לענין ארבע מתנות על ארבע קרנות כדפרי' וכי תימא לענין פיסוק מתנות דנותן וחוזר ונותן כדקאמר רבי ישמעאל בעולה לעיל (דף נג:): כיון דאיתקש נמי לעולה אין לנו לשנות מעולה: **מה** חטאת אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה. תימה דלקמן פ' דם חטאת (דף צו:): ופ' התודה (מנחות דף פב:): נפקא לן מקרא אחרינא וא"ת כיון דאיתקש לחטאת אם כן יפסלו שלא לשמה כחטאת ולרבנן דדרשי בפ"ק (לעיל דף י:): אותה ניחא אבל לר' אליעזר קשה וצריך לדקדק בפ' התכלת (מנחות דף מח:): דגמר שלמי חובה משלמי נדבה ולא מקשינן לחטאת: **שאם** גלח על אחת משלשתן יצא.

תימה דצריך קרא בנוזיר המשלח שערך תחת הדור של חטאת תיפוק לי מהך
היקשא:

(תוספות)

דף - **נה** - **ב**

במאי קא מיפלגי תנא קמא סבר תלתא קראי כתיבי חד לגופיה דניבעי פתח אהל מועד וחד להכשיר צדדין וחד לפסול צידי צדדין וצפון לא איצטריך קרא ור' אליעזר סבר חד לגופיה דניבעי פתח אהל מועד וחד להכשיר צפון וחד להכשיר צדדין וצידי צדדין לא איצטריך קרא מאי שנא הכא דכתיב פתח אהל מועד ומאי שנא התם דכתיב לפני אהל מועד קמ"ל כדרב יהודה אמר שמואל דאמר רב יהודה אמר שמואל שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות ההיכל פסולין שנאמר [\[ויקרא ג-ב\]](#) ושחטו פתח אהל מועד בזמן שהוא פתוח ולא בזמן שהוא נעול איתמר נמי אמר מר עוקבא בר חמא אמר רבי יוסי ברבי חנינא שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות ההיכל פסולין שנאמר ושחטו פתח אהל מועד בזמן שפתח ההיכל פתוח ולא בזמן שהוא נעול במערבא מתני הכי אמר רב יעקב בר אחא אמר רב אשי שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות ההיכל פסולין ובמשכן קודם שיעמידו לויים את המשכן ולאחר שיפרקו לויים את המשכן פסולין פשיטא מוגף כנעול דמי וילון מאי א"ר זירא הוא עצמו אין נעשה אלא כפתח פתוח גובהה מאי ת"ש דתניא ר' יוסי בר' יהודה אומר שני פשפושין היו בבית החליפות וגובהן שמנה כדי להכשיר את העזרה כולה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים מאי לאו דאיכא קמיייהו שמונה לא דגבהו נינהו שמונה מיתיבי כל השערים שהיו שם גובהן עשרים אמה ורוחבן עשר אמה פשפושין שאני והאיכא צדדין דמעיייל להו בקרן זוית אחורי בית הכפורת מאי תא שמע דאמר רמי בר רב יהודה אמר רב לול קטן היה אחורי בית הכפורת גבוה שמונה אמות כדי להכשיר את העזרה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים והיינו דכתי' [\[דברי הימים א כו-יח\]](#) שנים לפר בר מאי לפר בר אמר רבה בר

רב שילא כמאן דאמר כלפי בר א"ר יהודה אמר שמואל אין חייבין משום
טומאה אלא על

רפ"י במאי קמיפלגי. מאי קמרבי ת"ק בחד מהגך קראי דמייתי לפון מק"ו דאתא
רבי אליעזר למימר לא תרבייה מיניה דקרא לכפון אינטריך: דניבעי פתח אהל
מועד. כדאמרי' לקמן שאם אין שם פתח [כגון] קודם שיפתחו הדלתות וקודם
שיעמידו הלויים את המשכן ולאחר שפירקוהו לא היה שוחט: וחד להכשיר לדדיו.
כל רוחב העזרה דלא תימא כנגד הפתח דוקא להכי הדך כתב לפני ולא כתיב
פתח וכל האויר בכלל לפני דלא כתיב כנגד: וחד לפסול ידי לדדיו. כגון לשכות
ואפילו תוכן קדש פסולות לשחיטה כדלקמן דלא תימא מדפתח לאו דוקא לפני
נמי לאו דוקא אלא שיהא אהל נטוי להכי הדך כתיב לפני למימרא דדוקא הוא
ולא לשכות: לפון לא אינטריך קרא. דמק"ו קאתי: וחד להכשיר לפון. דק"ו
מעוטי ממעיט ליה לאידך גיסא וק"ו דרבנן לא דריש דאיכא למימר להאי קבע
לפון ולהאי שאר רוחות דמאי קדושתיה לפון מדרום אלא דקביעת מקום בעלמא
הוא: וכידי לדדיו. לפסול לא אינטריך קרא אחרינא: לפני. כתיב בקרא קמא: בזמן
שהוא פתוח. לפון פתח אינו אלא החלל והפותח והנועל קרוי דלת: מוגף. סגור
ולא נעול כמו הגפת דלתות (ערכין דף יא:): וילון. פרוש כנגד הפתח מי הוי כנעול
או לא: הוא עצמו. וילון עצמו אינו חשוב אלא כפתח פתוח לכניעותא בעלמא
עביד: גובהה. כגון תל או עץ מוטל כנגד הפתח מפסיק בין פתח לשחיטה [והפתח
פתוח מאי]: שני פשפשין היו בבית החליפות. (עודף) שהאולם עודף על רוחב
ההיכל לפון ולדרום ט"ו אמה לכל דך וארכו למזרח מן המערב אינו אלא י"א
אמות ובכותל המערבי של אותו עודף היו חלונות לגנוז סכינין מבחוץ ולכן קרוי
החצר כנגדו עד כותל מערבי של העזרה בית החליפות ובאותן שני כתלים היו
שני פתחים קטנים והכי נמי תניא לה בתוספתא בהדיא ר' יוסי בר' יהודה אומר
שני פשפשין היו בבית החליפות ופתוחין למערב וקסבר אולם נמי קרוי אהל
מועד: להכשיר את כל העזרה. את כל שאר העזרה שאינו בכלל לפני אהל מועד
על ידי פתח ראשון והווי ידי לדדיו כגון מכנגד (זויות) כותל האולם ולמערב כלפון
ובדרום לבית החליפות ובית החליפות עצמו ואלו שני פשפשין מכשירין כל בית

החליפות לארכו ולרחבו דקרינו מהשתא לפני ולקמן פריך הא איכא לדדיו: לאכילת קדשי קדשים. קס"ד השתא ללאכילה נמי בעיא פנים ולקמן אמרינו סמי מכאן אכילה: ה"ג מאי לאו לאיכא קמייהו גובהה שמנה. שהיה כנגדן תל גובה שמנה וק"מ גובהה לא פסיל: לא דגביהי אינהו שמנה. גובהן של פתחים ח' אמות: פשפין שאני. שהן פתחים קטנים ואין משמשין כניסה ויציאה אלא לאכסורי בשמא בעלמא: והא איכא לדדיו. היינו אויר שבין כותל אולם לכותל העזרה לדרום ולצפון דהו להו אחורי אותם פתחים ולא הו לפני: דפתח להו בקרן זוית. של אולם מקצת הפתח פונה לצפון ומקצתו למערב וכן בדרום: אחורי בית הכפרת. אחת עשרה אמה היה אויר עד חומת העזרה למערב כזה: מאי. במאי מתכשר לשחיטה דקאמר כל העזרה כשרה: לול. כמין חלון פתוח מן התא שאחורי בית הכפרת לאויר העזרה: והיינו דכתיב שנים לפי צר. (בספר עזרא) (ד"ה א כו) משתעי במספר השומרים שהעמידו במקדש לכל הפתחין וקאמר שני שומרים העמידו לצר והיינו לאותו לול: כמאן דאמר כלפי לצר גרסינו. כלפי חוץ אחורי כל כותלי ההיכל וקדשי קדשים: אין חייבין משום טומאה. הנכנס טמא להר הבית אינו חייב אלא אם כן נכנס לתוך היקף חלל העזרה והוא (קס"י)

תוספות שלמים ששחטן קודם פתיחת ההיכל. מפורש בפ"ק דעירובין (דף ב.). ובפ' התכלת (מנחות דף מט.): **הוא** עצמו אין נעשה אלא כפתח פתוח. שהוילון משמשת עשוי לצניעות בעלמא שלא יסתכלו בהיכל בשעת שחיטה דאי משום לאחר שחיטה הרי יכולין לסגור הדלתות: **גובהה** מאי. תימה אי גובהה חשיב הפסק א"כ כנגד המזבח יפסל שמפסיק ואין לומר משום דרואה פתח מלמעלה למזבח דהא סלקא דעתך השתא דגובהה שמנה מפסיק דליכא למימר משום דגובהה שמנה היה סותם כל הפתח דהא סבור שהיה הפתח גובה עשרים אמה כדפריך בסמוך וצ"ע דביומא פ"ק (דף טז): גבי כהן השורף פרה שהיה כותל מזרחי נמוך שיוכל לראות פתח אהל מועד וקאמר התם דדרך פלגא אמתא עילאה היה יכול לראות ושמא היינו דוקא הזאה שהיתה מעומד אבל שחיטה היתה מיושב ואכתי תיקשי מכנגד המזבח אמאי כשר לשחוט כדאמר כל העזרה כולה כשרה לשחיטה: **שני** פשפין היו בבית החליפות. במסכת מדות (דף לה): דאולם עודף עליו חמש עשרה אמה מן הצפון וחמש עשרה אמה מן הדרום והוא היה נקרא בית החליפות והיו לו שני פשפין להכשיר את כל העזרה דאותו חצר עד כותל מערבי קרוי עזרה ולא כמו שפ"י בקונטרס שהכל קרוי בית החליפות עד

כותל מערבי ובפרק הניזקין (גיטין נד:) גבי כהן גדול ביוה"כ דקאמר דחזיניה בפשפש ופ"י בקונטרס דשני פשפשין היו באותם החליפות ותימה גדול פירושו דדרך פשפשין לא היה יכול לראות כלל ופ"י רבינו ריב"א דחזיניי דרך פשפש שיעשו פשפשין לראות אם פיגל ואם לאו וגם זה קשה דלעיל פרק כל הפסולין (דף לג.) פריך וניעביד פשפש הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל ומפרש ה"ר יעקב מאורליני"ש דההוא פשפש היינו דרך הלול שאחורי בית הכפרת שיראה משם דרך בית קדש הקדשים ובהיכל יכול לראות דרך פתח הגדול לאולם: **שנים** לפר. גבי שומרין מיייתי להאי קרא בפ"ק דתמיד (דף כז.) תימה לי אחורי הכפרת היאך יכול לשחוט הא אינו יכול לראות שם פתח אהל מועד דרך חלון דלפר בר דהא איכא שני פרכות בין היכל ובין קדשי הקדשים ובפרכת לא היה שום פתח אלא אחת פרופה מן הדרום ואחת מן הצפון ויש לומר דהלול קרי פתח ורואה בו קדשי קדשים דלא גרע מאהל מועד כמו אחורי בית החליפות שהיו פשפשין וקרויין פתח וע"י כן כשר לשחוט עד כותל מערבי לפי שרואה בהן האולם שקרוי אהל מועד למאן דאמי' קדושת היכל ואולם חדא מילתא ולא נ"ל דבשלמא שני פשפשין דבית החליפות הוו שני פתחים קטנים ומשמשין כניסה ויציאה ומיקרו פתח אבל לפר בר חלון קטן ולא פתח מקרי ובסוף התערובות (לקמן פב:) קרי ליה דרך משופש ולא מיקרי ביאה דרך שם ואי הוה נקב בפתחו של היכל לא היה יכול לשחוט אם היה הפתח נעול על סמך אותו נקב קטן. ברו"ך: (תוספות)

א

-

נו

דף

אורך מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלישים וחמש תני תנא קמיה דרב נחמן כל העזרה היתה קפ"ז על רוחב קל"ה אמר ליה הכי אמר לי אבא כגון זה כהנים נכנסין לשם ואוכלין שם קדשי קדשים ושוחטין שם קדשים קלים וחייבין משום טומאה למעוטי מאי אילימא למעוטי חלונות דלתות ועובי החומה תנינא החלונות ועובי החומה כלפנים ואלא למעוטי לשכות ואי בנויות בחול ופתוחות לקדש והתנן תוכן קודש מדרבנן ודאורייתא לא והתניא לשכות בנויות בחול ופתוחות לקדש מנין שהכהנים נכנסין לשם ואוכלין שם קדשי קדשים ושירי מנחה תלמוד לומר **[ויקרא ו-ט]** בחצר אהל מועד יאכלוה התורה ריבתה חצירות הרבה

אצל אכילה אחת אמר רבא לאכילה שאני אבל לענין טומאה לא והתניא לשכות הבנויות לחול ופתוחות לקודש כהנים נכנסין לשם ואוכלין שם קדשי קדשים ואין שוחטין שם קדשים קלים וחייבין משום טומאה לאו אמרת אין שוחטין תני נמי אין חייבין בשלמא אין שוחטין בעינא כנגד הפתח וליכא אלא אין חייבין אמאי וליטעמיך אין שוחטין מי לא עסקינן דאיכא שחיטה כנגד הפתח דאי ליכא למאי איצטריך אלא אף על גב דקא שחיט כנגד הפתח תני אין שוחטין משום דלא קדיש תני נמי אין חייבין ולאכילה לא בעינן כנגד הפתח והתניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר שני פשפשין היו בבית החליפות גובהן שמונה כדי להכשיר את העזרה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים אמר רבינא סמי מכאן אכילה והכתיב [\[ויקרא ח-לא\]](#) בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אותו קדשי שעה שאני: אמר רב יצחק בר אבודימי מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה שנאמר [\[ויקרא ז-טז\]](#) ביום הקריבו את זבחו יאכל ביום שאתה זובח אתה מקריב ביום שאי אתה זובח אי אתה מקריב האי מיבעי ליה

רפ"י היה אורך קפ"ז על רוחב קל"ה כדתנן במסכת מדות (דף לה.): למעוטי הנכנס ללשכות הבנויות חו"ה לו ופתוחות לתוכו שלא נתקדשו בקדושת עזרה בשירי מנחה ובשיר של פגעים ובאורים ותומים שמקדשים בהן את העזרה ובהליכה סביב כדאמרינן בשבועות (דף יד.): ה"ג תני תנא קמיה דרב נחמן כל העזרה היתה אורך קפ"ז על רוחב קל"ה אמר ליה הכי אמר לי אבא כו': ואוכלין שם קדשי קדשים. דהכי הוא דהוה קדושה בקדושת חצר אהל מועד לאכילת קדשי קדשים וטפי מהכי לא קדיש עזרה והוא חלל כל העזרה ובתוכו היכל ואולם ובית קדשי הקדשים והתא לאחורי בית הכפורת וי"א אמה אויר מאחוריו: ושוחטין שם קדשים קלים גרסינן וחייבין עליו משום טומאה: החלונות. עובי חלל החלונות שבחומות העזרה סביב מצפנים ועובי החומה צראשה למעלה: תנינא. דקדישי והיכי מצי למעוטינהו: ה"ג אלא למעוטי לשכות אי דבנויות בחול ופתוחות לקדש: שהכהנים נכנסין לשם ואוכלין שם קדשי קדשים ושירי מנחה תלמוד לומר בחצר אהל מועד כו'. ול"ג ושוחטין שם קדשים קלים הכא וגם שאר לשון הכתוב בספרים שבוס הוא וכן הגהתי מספרו של רבינו: הא חנו תנן תוכן קדש. וליחייב

עלייהו משום טומאה: מדרבנן. מלות חכמים היא שלא יכנסו להן בטומאה אבל כרת וקרצן ליכא: והתניא מניין ללשכות כו'. ומדרבנן להו לענין אכילה ש"מ קדושתם הן מן התורה דאי מדרבנן וקרא אסמכתא הוא היאך הקילו חכמים לעקור דבר ולהכשיר מקום חול לאכילת קדשי קדשים: חלרות הרבה. במקום קדוש בחצר אהל מועד: לאכילה שאני. דרבי זה קרא חלרות הרבה: ואין שוחטין שם קדשים קלים. דהא בעינן לפני אהל מועד למעוטי כדי לדיון: לאו אמרת. דקתני זה אין שוחטין אלמא לאו קדשי תני נמי אין חייבין משום טומאה: מי לא עסקינן דאיכא שחיטה כנגד הפתח. כשהיה פתחו מכוון כנגד פתחי בית החליפות: קדשי שעה שאני. גזירת הכתוב היתה במילואים אבל קדשי דורות איתרבו כדאמר התורה ריבתה חלרות הרבה: ביום שאתה זובח אתה מקריב ביום שאי אתה זובח אי אתה מקריב. הכי גרסינן לה בכולה סוגיא כך מלאתי מוגה והכי פירושה ביום הקריבו את זבחן שאתה הקרבה וזביחה ביום אחד ולא מהניא ליה הלנה בראש המזבח לאכשורי לזריקה למחר: (רש"י)

תוספות קדשי שעה שאני. דתלאו הכתוב באהל מועד דכתיב (ויקרא ח) ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים: מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה. פירש בקונטרס דלא מהניא ליה הלכה בראש המזבח לאכשורי למחר לזריקה ותימה הניחא למאן דאמר אין לינה מועלת בראשו של מזבח אלא למאן דאמר מועלת למה לי קרא בלילה אין יכול לזרוק דביום צוותו כתיב (שם ז) ולמחר מיפסיל בעמוד השחר כאימורים וכי תימא דאיצטריך קרא משום אימורין דקיימא לן (לקמן דף פד.) אם עלו לא ירדו וקמ"ל בדם דירדו ואליבא דמאן אי לר"ג האמר לקמן פרק המזבח מקדש (דף פג.) דלא ירד אף בדם ואי לרבי יהושע הא אמר דאין המזבח מקדש פסולין שלא ירדו אלא בהקטרה ואם כן קרא דהכא למה לי ויש לומר דאיצטריך קרא לפסול דם בלינה משום דהוה אמינא דלא מיפסיל כי היכי דאין חייבין עליו משום פיגול ונותר ומיהו אין טעם זה נכון והרי עצים ולבונה לר' שמעון (לעיל דף מו:) דאין חייבין עליהם משום נותר ומיפסלי בלינה היכא דקדשו בכלי ועוד דהוה ליה למימר מנין לדם שנפסל בלינה ויש לפרש שקיעת החמה היינו תחילת שקיעה קודם צאת הכוכבים כדאמר דמשקיעת החמה ועד צאת הכוכבים ד' מילין בפרק מי שהיה טמא (פסחים צד.) וחשוב יום לענין שמצותן ביום ומפסוק מיותר ממעט ליה הכא מביום הקריבו ובכל דוכתא חשוב יום עד צאת הכוכבים כדאמר אף על פי שאין ראייה לדבר זכר לדבר ואנחנו עושים במלאכה וחציים מחזיקים ברמחים מעלות השחר ועד צאת הכוכבים

ואומר והיה לנו הלילה משמר והיום מלאכה בפ"ב דמגילה (דף כ:): והשתא לא הוי כמו שקיעת החמה דמסכת תענית (דף יב.). כל תענית שלא שקעה עליו חמה אינו תענית וקבלה בידינו בצאת הכוכבים ובמי שהיה טמא (פסחים דף צג:): נמי הכי משמע דנפסל הדם בשקיעת החמה שקודם צאת הכוכבים ארבע מילין דחשיב דרך רחוקה מן המודיעים משום דלא מטי לירושלים עד תחילת שקיעת החמה דקעבר עליה זמן שחיטת הפסח (ואין) לדחות ההיא דמי שהיה טמא רבנן עבוד הרחקה כדי שלא יבא לידי הלנת דם וכדי לזרום בפסח והעמידו דבריהם במקום כרת והאי דלא חשיב ליה בפסחים בהדי אינך בפ' האשה (דף צב.). ה"נ לא חשיב חתיכת יבלתו והבאתו מחוץ לתחום דלא חשיב אלא דברים של חידוש והא דאמר בשמעתא דנאכלין ליום אחד מחשבים בדמו משתשקע החמה היינו תחילת שקיעה ומדאורייתא ולא צאת הכוכבים דומיא דאימורין ובשר דחשיב לקמן בהדי דם ומשתשקע החמה דלקמן לא הוי כמו משתשקע החמה בעלמא דרגיל רבינו תם לפרש דשקיעה דווקא משמע תחילת שקיעה אבל משתשקע משמע סוף שקיעה משום דקשה ליה דבסוף פרק במה מדליקין (שבת דף לד:): משמע משקיעת חמה עד לילה תלתא ריבעי מיל ובפרק מי שהיה טמא (פסחים דף צד.). משמע דמשתשקע החמה עד צאת הכוכבים ארבע מילין וחשיב ליה במדידת היום דמפרש רבינו תם דמשקיעה משמע תחילת שקיעה שהחמה מתחלת ליכנס בעובי הרקיע ואתי שפיר דאידי דבסמוך קתני גבי בשר קדשים קלים ובבשרם משתשקע החמה של יום שני דהיינו על כרחך צאת הכוכבים תני נמי האי לישנא גבי דם אף על גב שחלוקין זה מזה: [ועיין תוס' שבת לה. ד"ה תרי תילתי מיל ותוס' פסחים צד. ד"ה ר' יהודה ותוס' מנחות כ: ד"ה נפסל]: (תוספות)

דף - **נו** - **ב**

לגופיה אם כן נימא קרא ביום זבחו יאכל הקריבו למה לי ש"מ ביום שאתה זובח אתה מקריב ביום שאי אתה זובח אי אתה מקריב ודילמא ה"ק רחמנא אי קריב דם האידנא ניתאכיל בשר האידנא ולמחר אי קריב דם למחר ניתאכיל בשר למחר וליומא אוחרא אם כן נימא קרא ביום הקריבו יאכל זבחו למה לי שמע מינה ביום שאתה זובח אתה מקריבו

ביום שאי אתה זוכה אי אתה מקריבו: איתמר המחשב לאור שלישי חזקיה אמר כשר רבי יוחנן אמר פסול חזקיה אמר כשר דהא לא אינתיק לשריפה רבי יוחנן אמר פסול דהא אידחי ליה מאכילה האוכל לאור שלישי חזקיה אמר פטור דלא אינתיק לשריפה רבי יוחנן אמר חייב דהא אידחי ליה מאכילה תניא כוותיה דרבי יוחנן קדשים הנאכלין ליום אחד מחשבין בדמן משתשקע החמה ובבשרן ובאימוריהן משיעלה עמוד השחר קדשים הנאכלין לשני ימים ולילה אחת מחשבין בדמן משתשקע החמה ובאימוריהן משיעלה עמוד השחר ובבשרן משתשקע החמה של שני ימים: ת"ר יכול יהו נאכלין לאור שלישי ודין הוא זבחים נאכלין ליום אחד וזבחים נאכלין לשני ימים מה זבחים הנאכלין ליום אחד לילה אחריהן אף זבחים הנאכלין לשני ימים לילה אחריהן תלמוד לומר **ויקרא יט-ו** והנותר עד יום בעוד יום הוא נאכל ואינו נאכל לאור שלישי יכול ישרף מיד ודין הוא זבחים נאכלין ליום אחד וזבחים נאכלין לשני ימים מה זבחים הנאכלין ליום אחד תיכף לאכילה שריפה אף זבחים הנאכלין לשני ימים תיכף לאכילה שריפה ת"ל **ויקרא ז-יז** ביום השלישי באש ישרף ביום אתה שורפו ואי אתה שורפו בלילה: מתני'

הבכור והמעשר והפסח קדשים קלים שחיטתן בכל מקום בעזרה ודמן טעון מתנה אחת ובלבד שיתן כנגד היסוד שינה באכילתן הבכור נאכל לכהנים והמעשר לכל אדם ונאכלין בכל העיר בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד הפסח אינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות ואינו נאכל אלא למנויו ואינו נאכל אלא צלי: **גמ'** מאן תנא אמר רב חסדא ר' יוסי הגלילי היא דתניא ר' יוסי הגלילי אומר חלבו לא נאמר אלא חלבם דמו לא נאמר אלא דמם לימד על בכור ומעשר ופסח שטעונין מתן דמים ואימורין לגבי מזבח כנגד היסוד מנא לן א"ר אליעזר אתיא זריקה זריקה מעולה

רש"י לגופיה. ללמד זמן אכילת שלמים ביום זביחתו וממחרת: ה"ג א"כ נימא קרא ביום זבחו יאכל הקריבו למה לי ש"מ ביום שאתה זוכה אתה מקריב כו': ללמא הכי קאמר רחמנא כו'. ה"ג אס כן נימא קרא וזבוח הקריבו יאכל זבחו למה לי ש"מ ביום שאתה זוכה אתה מקריב כן הגהתי מספרו של רבי: ודלמא הכי קאמר רחמנא כו'. ללא תלה רחמנא זמן אכילה בזביחה ללא בזריקה לאוכלו

ביום זריקתו וממחרת: המחשב לאור שלישי. בשחיטת שלמים על מנת לאכול מן הבשר לאור שלישי ליל שני לזביחה: כשר. ללא הוא חוץ לזמנו: ללא אינתיק ליה. מזמנו לגמרי ולהיות זמן שריפתו עכשיו עד כפרא כדתיני לקמן בשמעתי: האוכל לאור שלישי. מבשר קרבן כשר: פטור. מקרבן שגגת נותר: לא אינתיק לשריפה. הלכך לאו נותר הוא: מחשבין בדמן משתשקע החמה. אם שחט על מנת לזרוק דמן משתשקע החמה פיגול ובאכילת בשר ובהקטרת אימוריהם אם חיטב בשחיטה על מנת לאכול מבשרן או להקטיר מאימוריהן משיעלה עמוד השחר פיגול דהיינו חוץ לזמן דידהו: ה"ג והנאכלין לשני ימים ולילה אחד מחשבין בדמן משתשקע החמה ובאימורין משיעלה עמוד השחר ובבשרן משתשקע החמה של שני ימים. והיינו לאור שלישי כר' יוחנן לענין דם ואימורין קדשים וקדשים קלים שוין דם ואימורין לעולם קדשי קדשים הם: לילה אחריהם. דכתיב בתורה (ויקרא ז) לא יניח ממנו עד בקר כל הלילה נאכל אף כאן בשלמים תהא לילה אחר יום המחרת: עד יום. גבי אכילה כתיב בקדושים תהיו ביום זבחכם יאכל וממחרת והנותר עד יום בעוד שהוא יום תאכלנו: יכול ישרף מיד. לאור שלישי הואיל ועבר זמן אכילתו: מה להלן. בנאכלין ליום אחד תיכף לאכילה שריפה דכתיב גבי מילואים ואם יותר מבשר המילואים וגו' בלו את אהרן כתיב ובהאי קרא לא כתיב אכילה אלא שריפה ולהכי לא כתיב עד יום אלא ביום: מתני' והמעשר. מעשר בהמה: מתנה אחת. ללא כתיב בהו סביב אלא ואת דמם תזרוק כתיב בזכור והנך נמי מהכא ילפינן כדאמרין בגמ': כנגד היסוד. במקום שיש יסוד תחתיו למעוטי מזרח ודרום: שינה באכילתן. אע"פ שהשוא הכתוב את מתן דמם שינה באכילתן זה מזה: הזכור נאכל לכהנים. כדכתיב ובשרם יהיה לך (במדבר יח): והמעשר לכל אדם. שלא מנינו לו בתורה שינתן לכהן: ונאכלין בכל העיר בכל מאכל גרם ולא גרסי' לכל אדם דהא קתני בכור לכהנים: בכל העיר. כדכתיב והבאתם שמה עולותיכם וזבחיכם ואת מעשרותיכם (דברים יב) ותניא בספרי ר' עקיבא אומר בשתי מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן וכתיב בהוא קרא ובכורות בקרכם ולאנכם ומדלא קבע בהו מחילה שמע מינה בכל העיר נאכלין: לשני ימים ולילה אחד. בזכור יליף לה בגמ' מעשר

לא ידענא מהיכא: אלא זליכה. כדכתיב זליכה הזה (שמות יז): ואינו נאכל אלא עד חלות. בגמ' יליף לה: למנויו. שנמנו זדמי לקיחתו כדכתיב לפי אכלו תכוסו (סם): גמ' מאן תנא. מעשר ופסח בזריקה מדמקוי מתן למיס זכור ומעשר ופסח דקתני שניה זאכילתן מכלל דמתן למיס לא שניה וזכור כתיב ואת דמס תזרוק (זמדזכר יח): דמו לא נאמר. אך זכור שור וגו' אכל לר' ישמעאל פסח זשפיכה דנפקא ליה מתן למיס לפסח מודם זזחיך ישפך (דזכרים יז): (כ"ז)

תוספות אור לשלישי גרס כמו אור לי"ד דלאור שלישי משמע לילה שאחר שלישי כמו לאור עיבורו דבשמעתא קמייתא דפסחים (דף ב:): ת"ל עד יום. פי בקונטרס ביום זבחכם יאכל וממחרת והנותר עד יום השלישי בעוד שהוא יום תאכלנו וקשה דהנותר הפסיק הענין וה"ר חיים מפרש עד יום השלישי ולא יום השלישי בכלל א"כ אינו נאכל בליל שלישי: ונאכלין בכל העיר. פירש בקונטרס כדכתיב בפרשת ראה אנכי והבאתם שמה עולותיכם וזבחיכם ואת מעשרותיכם ותניא בספרי רבי עקיבא אומר בשתי מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן וכתוב בההוא קרא ובכורות בקרכם וצאנכם ומדלא קבע בהו מחיצה שמע מינה דנאכלין בכל העיר ותימה גדול לפי דהא כתיבי נמי התם חטאות ואשמות דבעו קלעים והכי תניא בספרי מעשרותיכם ר"ע אומר בשתי מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר דגן ואחד מעשר בהמה ותרומת ידכם אלו הביכורים כענין שנאמר ולקח הכהן הטנא מידך ובכורות זה הבכור בקרכם וצאנכם אלו חטאות ואשמות ואכלתם שם לפני ה' אלהיכם אלו המחיצה ויש לתמוה אמאי לא בעי בכור ומעשר מחיצה כיון דכתיב בהו לפני ה' כמו שחיטה דדרשינן (לעיל דף לב.) לפני ה' בעזרה ועוד אמרינן בתמורה בסוף אלו קדשים (דף כא:): אם ללמוד על הבכור שנאכל לפני (מן הקלעים) מן החומה אינו צריך שהרי כבר נאמר לפני ה' אלהיך תאכלנו וא"כ ליבעי לפני מן הקלעים כשחיטה ונראה דנפקא לן מדכתיב לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך וגו' ובכורות בקרכם וצאנכם דמשמע בשעריך הוא דלא תוכל לאכול הא בירושלים אכול ומעשר בהמה גמר העברה העברה מבכור ומיהו קשה דבההוא קרא נמי הא כתיבי חטאות ואשמות כדדרשינן בפי' בתרא דמכות (דף יז.). בקרך וצאנך אלו חטאות ואשמות ונראה לפרש דנפקא לן מדמקשינן בגמ' לחזה ושוק של שלמים הנאכלין לשני ימים והוא הדין לענין שנאכלין בכל העיר ותודה ואיל נזיר ושלמים נפקא לן מקרא דחזה ושוק של מילואין: לשני ימים. פי' בקונט' בבכור יליף לה בגמ' מעשר לא ידענא מהיכא ושוב הגיה דיליף העברה העברה מבכור ותימה א"כ תפשוט מהכא דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בגז"ש ולעיל אמרינן דאינו חוזר ומלמד בגז"ש מדרבי יוחנן ונראה דמעשר יליף משלמים בבנין אב

מה שלמים קדשים קלים אף מעשר קדשים קלים דבכור נמי הוה אתי משלמים
אי לאו משום דמתנה לכהן וא"כ מעשר דלא הוי מתנה לכהן משלמים אתי:
הפסח אינו נאכל כו'. תימה ליתני נמי דאינו נאכל אלא על מצות ומרורים ותירץ
ה"ר חיים דלא חשיב אלא דבר שכנגדו בקדשים והוא חלוק מהם דשאר קדשים
נאכלין ביום ובלילה עד היום ולכל אדם בכל מאכל ופסח אינו נאכל אלא בלילה
עד חצות ולמנויו וצלי אי נמי לא תנא מצות ומרורים דאין מעכבין א"נ לאו מצוה
דגופיה: (תוספות)

א

-

נז

דף

ועולה גופה מנלן דכתיב [\[ויקרא ד-ז ויחובה\]](#) אל יסוד מזבח העולה למד על
עולת חובה שטעונה יסוד אי מה להלן שתי מתנות שהן ארבע אף כאן
שתי מתנות שהן ארבע אמר אביי למה לי למכתב [\[ויקרא ח-טו\]](#) סביב
בעולה סביב בחטאת הווי שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין
כאחד אין מלמדין הניחא למ"ד אין מלמדין אלא למ"ד מלמדין מאי
איכא למימר הוי אשם שלשה ושלשה ודאי אין מלמדין: הבכור נאכל
לכהנים: ת"ר מנין לבכור שנאכל לשני ימים ולילה שנאמר [\[במדבר יח-יח\]](#)
ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין הקישו הכתוב לחזה ושוק
של שלמים מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני
ימים ולילה אחד וזו שאלה נשאלה לפני חכמים בכרם ביבנה בכור לכמה
נאכל נענה ר"ט ואמר לשני ימים ולילה אחד היה שם תלמיד אחד שבא
לבית המדרש לפני חכמים תחלה ור' יוסי הגלילי שמו אמר לו רבי מנין
לך אמר לו בני שלמים קדשים קלים ובכור קדשים קלים מה שלמים
נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים ולילה אחד אמר
לו רבי בכור מתנה לכהן וחטאת ואשם מתנה לכהן מה חטאת ואשם
ליום ולילה אף בכור ליום ולילה אמר לו נדון דבר מ (תוך) דבר ונלמד
דבר מ (תוך) דבר מה שלמים אין באין על חטא אף בכור אינו בא על חטא
מה שלמים נאכלים לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים
ולילה אחד אמר לו רבי נדון דבר מדבר ילמד דבר מדבר חטאת ואשם

מתנה לכהן ובכור מתנה לכהן מה חטאת ואשם אין באין בנדר ונדבה אף בכור אינו בנדר ונדבה מה חטאת ואשם נאכלין ליום אחד אף בכור נאכל ליום אחד קפץ ר"ע ונסתלק ר"ט אמר לו הרי הוא אומר ובשרם יהיה לך הקישן הכתוב לחזה ושוק של שלמים מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים ולילה אחד אמר לו היקשתו לחזה ושוק של שלמים ואני מקישו לחזה ושוק של תודה מה תודה נאכלת ליום ולילה אף בכור נאכל ליום ולילה אמר לו הרי הוא אומר ובשרם יהיה לך שאין ת"ל לך יהיה ומה ת"ל לך יהיה הוסיף הכתוב הויה אחרת בבכור וכשנאמרו דברים לפני ר' ישמעאל אמר להן צאו ואמרו לו לר"ע טעיתה תודה מהיכן למדה משלמים [וכי] דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש הא אין עליך לידון בלשון אחרון אלא בלשון ראשון ור' ישמעאל האי לך יהיה מאי עביד לי לימד על בכור בעל מום שהוא מתנה לכהן שלא מצינו בכל התורה ור"ע יליף ליה מבשרם חד תם וחד בעל מום ור' ישמעאל מבשרם דהנך בכורות קאמר במאי קמיפלגי מ"ס הימנו ודבר אחר הוי היקש ומ"ס לא הוי היקש בשלמא למ"ד לא הוי היקש היינו דכתיב [\[ויקרא טז-טז\]](#) וכן יעשה לאהל מועד כשם שמזה לפני ולפנים אחת למעלה ושבע למטה מדם הפר כך מזה בהיכל וכשם שלפני ולפנים אחת למעלה ושבע למטה מדם השעיר כך מזה בהיכל אלא למ"ד הוי היקש מאי איכא למימר מקומות הוא דגמרי מהדדי

ר"י ועולה גופה מנלן. כדי נסבה דהא מק"ו ילפינן לעיל בפירקין (דף נב). והאי קרא לדרשא אחרינא אוקימנא וקיצור דברים הוא דנקט לה מקרא דאי לאו ק"ו הוה ילפינן לה מינה: אי מה כו' אף כאן. דבכור זריקה זריקה מעולה ילפינן מה להלן ד' מתנות שתיים שהן ארבע: סביב בחטאת. במילואים ובעולה מסביב שמעינן ביה ד' מתנות שסובב בדמה רוחות המזבח: אין מלמדיו. ואע"ג דהכא לאו צבנין אב אנו צאין ללמוד אשמעינן אביי דשני כתובין הבאין כאחד אין מלמדיו אפי' בג"ץ אותו דבר שנכתב בשניהן: ובשרם יהיה לך. בבכור כתיב: לחזה ושוק של שלמים. ולקמיה פריך לשל תודה אקשינן: בכרם. ת"ח יושבין שורות ככרם כך מפורש בצרכות ירושלמי: שצא לבית המדרש תחלה. היא היתה תחילת ביאתו לפנייהם ביבנה: וחטאת ואשם מתנה לכהן. אבל שלמים לבעלים: נדון דבר מדבר. כלומר שקמותו ודומה לו: אין צאין על חטא. כחטאת ואשם: אינו צא בנדר

ובנדבנה. לאפוקי שלמים דבאין בנדר ובנדבנה: ונסתלק. נסתתק: הקישו הכתוב. ואין משיבין על ההיקש: הוסיף לך הכתוב כו'. כלומר מודה אני לדבריך שלחזה ושוק של תודה לריכין אנו להקישו דתפסת מועט תפסת מיהו מדהדר הכתוב בסיפיה דקרא לך יהיה ללא אינטריך דהא כתיב ברישיה יהיה לך הוסיף לו הכתוב הויה אחרת כמו זו הבאה לו בהיקש: ה"ג וכפנאמרו דברים לפני ר' ישמעאל אמר להם לאו ואמרו לו לר"ע טעית תודה מהיכן למדה משלמים ודבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש אין עליך כו'. טעיתה במה שחזרת כך מהיקש שלמים ואתה מקישו לתודה ללא למדו הכתוב אלא משלמים דאי מתודה חזה ושוק לא כתיב בה אלא מדאיתקש תודה לשלמים נפקא לן בה חזה ושוק בת"כ דתניא לפי שיאלה תודה לידון בדבר החדש שטעונה לחס יכול אין לך בה אלא חידושה ת"ל תורת זבח השלמים אם על תודה מה שלמים טעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק אף תודה כו': ודבר הלמד בהיקש יחזור וילמד על הזכור בהיקש. ליאכל ליום ולילה: אין עליך לדונו בלשון אחרון. להקשה לחזה ושוק של תודה: אלא בלשון ראשון. לשל שלמים: שלא מצינו. ללמדו בכל התורה כולה אלא מכאן: דהנך בכורות. בכור שור בכור כשב בכור עז וכל לשון רבים דקרא עלייהו קאי לר' ישמעאל וה"נ אמרינן גבי ואת דמס ואת חלצם לר' ישמעאל בפרק ב"ש (לעיל לז): במאי קמיפלגי. רבי ישמעאל ור"ע דע"כ אין היקש חוזר מלמד בהיקש ור"ע מ"ט גמיר לה: הימנו ודבר אחר. אכילת חזה ושוק של תודה ליום ולילה הימנו ודבר אחר העמידה קאת המלמד כתב בה דכתיב בתודה יום ולילה וקאת היא למדה ממקום אחר מאי היא חזה ושוק ללא כתיב בה: רבי ישמעאל סבר היקש הוא. נמצא מה שחזה ושוק נאכלין ליום ולילה מן ההיקש למד. ור"ע סבר הואיל ויום ולילה בתודה כתיב אע"ג דחזה ושוק למדה בהיקש לא הויה זמן אכילת חזה ושוק של תודה דבר הלמד בהיקש: כשם שמזה לפני ולפנים כו'. ולפני ולפנים גופיה אחת למעלה ושבע למטה בפר ושעיר בהימנו ודבר אחר גמר דבפנים למעלה בפר לא כתיב ביה מניינא דכתיב (ויקרא טז) והזה בארבעו על פני הכפרת וקדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים ושבע למטה הוא דכתיבא ביה ובשעיר חטאת למעלה הוא דכתיבא והזה אותו על הכפרת ולפני הכפרת אותו

חדא משמע ולפני הכפרת לא כתיב שצע וגמירי בהיקשא מהדלי דכתיב ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר אלמא עבודת פר וסעיר צפנים צהימנו ודבר אחר ילפינן דמקלת עבודה כל אחד כתובה צו ומקלתה למד מחזירו והדר מיוגמר היכל מפנים בהיקשא דכן יעשה לאוהל מועד אלמא הימנו ודבר אחר לא כהיקשא חשיב לה: אללא למ"ד הוי היקש. היכי הדך היכל וגמר מיניה בהיקשא: מקומות הוא דגמירי מהדלי. ואין זה חוזר ומלמד בהיקש דבהיקש קמא צהמות איתקוש ובהיקשא צתרא מקומות איתקוש אצל גבי תודה וצכור חזה וסוק של תודה הוקשה לצכור והיא עצמה למידה משלמים בהיקש: (רש"י)

תוספות למה לי למכתב סביב בעולה סביב בחטאת הוו שני כתובים. סביב בעולה איצטריך לכדאמר לעיל יכול יזרקנו זריקה אחת ת"ל סביב אלא סביב דחטאת קאמר ל"ל דארבע קרנות כתיב ביה ומיהו לרבי ישמעאל קשה דאיצטריך לגזירה שוה דיליף מיניה פיסוק ד' מתנות בעולה כדאמר לעיל ועוד למ"ד לעיל (דף נג.) בחטאת נותן אמה אילך ואמה אילך איצטריך בחטאת סביב לגופיה שלא תאמר דסגי בשתי מתנות ברוחב אחת בשתי קרנות ושמה סביב בעולה הוא דמייתי דטובא סביב כתיב בעולה בפרשת ויקרא ועוד בעולה אתיא זריקה זריקה משלמים: ואני מקישו לחזה ושוק של תודה. משום דלחומרא מקשינן: וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש. תימה ונקשיה לחזה ושוק של איל נזיר דכתיב בהדיא ונאכל ליום ולילה כדמרבינן לעיל בפ"ק (דף ד) ובפרק כל הפסולין (דף לו.) וכ"ת דהאי דמרבינן מבשר זבח תודת שלמיו חשיב הקישא א"כ היכי יליף לה לעיל מחטאת ואשם דילפינן מההוא קרא ולעיל (דף נ.) איבעיא לן אי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בבנין אב ולא איפשיטא ויש לומר דמסתברא לאקושי לתודה שנוהגת בכל בהמה בבכור ולא לאיל נזיר דאינו נוהג אלא באיל א"נ בשוק הימין כתב ותודה ילפי' משלמים דכתיב בהו ימין אבל איל נזיר לא כתיב ביה ימין: (תוספות)

ואיבעית אימא חוץ מפנים בחד זימנא גמיר בשלמא למייד הוי היקש היינו דכתיב [\[ויקרא כג-יז\]](#) ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שאין תייל תביאו מה תייל תביאו כל שאתה מביא ממקום (למקום) אחר הרי הוא כזה מה להלן עשרון לחלה אף כאן עשרון לחלה אי מה להלן שני עשרונים אף כאן שני עשרונים תייל תהיינה ולמדנו עשרה לחמץ עשרה למצה מנין תייל [\[ויקרא ז-יג\]](#) על חלת לחם חמץ נגד חמץ הבא מצה אלא למאן דאמר (לא) הוי היקש מאי איכא למימר תביאו יתירא היא: הפסח אינו נאכל: מאן תנא אמר רב יוסף רבי אלעזר בן עזריה היא דתניא רבי אלעזר [בן עזריה] אומר נאמר כאן [\[שמות יב-ח\]](#) בלילה [הזה] ונאמר להלן [\[שמות יב-ח\]](#) ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה מה להלן עד חצות אף כאן עד חצות אייל רייע והלא כבר נאמר [\[שמות יב-יא\]](#) ואכלתם אותו בחפזון עד שעת חפזון אייכ מה תייל בלילה הזה שיכול יהא ככל הקדשים הנאכלים ביום תייל בלילה בלילה יהא נאכל ואינו נאכל ביום אייל אביי וממאי דרבי אלעזר בייע ודאורייתא דלמא דרבנן ולהרחיק מן העבירה אייכ מאי אלא עד חצות [אלא] כי התם מה התם דאורייתא אף כאן נמי דאורייתא:

רפ"י ה"ג ואיבעית אימא חוץ מפנים בחד זימנא גמיר. והכי איתא בסדר יומא צפרק הוליאוו לו (דף נז.) כלומר נהי נמי דהיקש מקומות כהיקש בהמות הוליאוו והיקש כורך פנים הוא אפי"ה לא דמי להווא דלעיל דאילו היכל כולה מילתא בעי למילף מפנים ואידי דניתן היקש לידרש בדברים המפורקים בפנים כמו למטה צפר ולמעלה צפעיר נדרש ולמד צבת אחת וצא אף מה שלמד בפנים בהיקש עמו וגבי היקש דלעיל נמי אם כתוב בתודה והוקש בכור לתודה ללמוד לו חזה ושוק ולמדתה בהיקש אי הוי הוקש בכור לתודה עצמה והיה למד ממנה תנופת חזה ושוק ואכילת יום ולילה דמתוך שיכולה ללמוד עליו זמן לאכילה שהיא כתוב בה מלמדת נמי עליו תנופת חזה ושוק אבל השתא לתודה עצמה לא הקישה הכתוב אלא לחזה ושוק שבתודה ובתודה עצמה לא למדתה אלא בהיקש: היינו דכתיב ממושבותיכם וגו'. גבי שתי הלחם דעלרת כתיב והולכנו במסכת מנחות (דף עז:.) ללמוד מהם כמה עשרונות יש בלחמי תודה ובגופה נכתב י' חלות בכל מין אבל לא נתפרש מכמה היא החלה ומייתי לה לחלות חמץ שבתודה משתי הלחם שאף הן חמץ והכתוב הקיש כל הצאות של חמץ שיהיו שוות ומקרא יתירא לתביאו

ילפי' לה ללא אינטריך דכתיב והקרבתם מנחה חדשה ממושבותיכם תביאו לחם תנופה ולא אינטריך תביאו מה ת"ל תביאו כל חמץ שאתה מביא ממקום אחר יהא כזה עשרון לחלה כדכתיב שתיים שני עשרונים: אי מה להלן. אלו שני עשרונים אף אלו כל י' חלות שבה שני עשרונים: ת"ל תהיינה. התם מפרש מאי למודה צפ' התודה: למדנו עשרה. עשרונות לחמץ דהא י' חלות למודות בה בג"ש מתרומת מעשר מה תרומת מעשר אחד מעשר אף תרומת תודה והקריב ממנו אחד מכל קרבן מכל מין תרומה לה' אחד מעשר הרי י' חלות ובהיקש תביאו למדנו שהחלה עשרון הרי למדנו י' עשרונות לחמץ הימנו ודבר אחר י' חלות למדנו בהן כבר ובהיקש הן למידות עשרון לחלה: עשרה. עשרון לשלשת מינין שצמאה מניין: ת"ל על חלת לחם חמץ. מנה הכתוב מינין שצמאה וכתב אחריהן על חלת לחם חמץ הרי היקש אלמא חמץ שלמדנו בו עשרה עשרונות בהימנו ודבר אחר חוזר ומלמד על המלה בהיקש עשרה עשרונות: תביאו רבויא הוא לרבות חמץ שבתודה שכל שתיים שבו יהו שתיים עשרונים והוי כמאן דכתיב בגופיה בלחמי תודה ולאו משתי הלחם גמרי והיכי דמי ליהוי הימנו ודבר אחר כגון אי איתקוש חמץ תודה לשתי הלחם בקרא אחרינא ללא מפרש בה עשרון לחלה וילפינן תודה משתי הלחם בהיקש לעשרון לחלה וצדידיה כתיבי עשר חלות: מאן תנא. דאינו נאכל אלא עד חרות: עד שעת חפזון. שהם נחפזים ללכת והיינו לאור הבוקר כדכתיב (שמות יב) ואתם לא תלאו איש מפתח ביתו עד בקר: יכול יהא נאכל כשאר כל הקדשים. ביום זביחתו קודם שתחשך יתחיל לאוכלו אם יראה ת"ל כו': להרחיק את האדם. כדתנן בכולהו עד חרות: א"כ מאי אלא. ליתני ונאכל עד חרות כדתנא בכולהו: כי התם. דומיא דלילה ומנוויו וכלי תנייה דהו דאורייתא איבעית אימא לא גרסינן וה"ג א"כ מאי אלא כי התם מה התם דאורייתא כו': (רש"י)

תוספות ואיבעית אימא חוץ מפנים בחדא זימנא גמיר. פירש בקונטרס דכולה מילתא דהיכל בעי למילף מפנים ואידי דניתן היקש לדרוש בדברים המפורשים בפנים כגון למטה בפר ולמעלה בשעיר נדרוש ולמד בבת אחת אף הלמד בפנים בהיקש עמו וגבי היקש דלעיל נמי אם היינו צריכין ללמוד לבכור תנופת חזה ושוק וזמן אכילה והוקש בכור לתודה עצמה ללמוד שתיהן ממנה מתוך שתודה

מלמדת עליו זמן אכילה דכתיב בה מלמדת עליו נמי חזה ושוק שלמדנו בהיקש משלמים אבל עכשיו שלא הוקש לתודה אלא לחזה ושוק וללמוד ממנו זמן אכילה לבדו אם אתה אומר לחזה ושוק של תודה הקישו הכתוב בו עצמו לא למדו בתודה אלא בהיקש ע"כ לשון הקונט' וקשה לפירושו מהא דאמר לעיל (דף מט:) דיותרת ושתי הכליות דעבודת כוכבים הוי דבר הלמד בהיקש ואינו חוזר ומלמד בהיקש אע"ג דכתיבא ההיא היקשא לדברים דכתיבי בפר העלם גופיה כגון הזאות וכמה דברים ולא אמרי' בחד זימנא גמיר ועוד אמרי' לעיל (דף נה.) דלא ילפינן זבחי שלמי ציבור לצפון מחטאת משום דהוי דבר הבא בהיקש ואינו חוזר ומלמד בהיקש אף על גב דצריכא ההיא וילפינן בהיקשא [דנאכל לזכרי כהונה] ות"י ר"י דמאחת למעלה דכתיב בשעיר יליף מבחוץ בין בפר בין בשעיר דהכי משמע וכן יעשה בחוץ בין בפר בין בשעיר וכן בשבע דלמטה דכתיבי בפר בפנים ילפינן (בין) בחוץ בין בפר [בין] בשעיר כלומר בכל הבהמות ורבינו חננאל פירש בפרק הוציאו לו (יומא נז.) בחדא זימנא גמיר דכי גמרינן שיהיו כל עשיותיו שוות בין בפנים בין בחוץ שכל הזאות שיעשו מהם בכל מקום שיהיו שוות ואית ספרים דגרסי חוץ ופנים בחד זימנא גמר: היינו דכתיב ממושבותיכם תביאו. גבי שתי הלחם כתיב וילפינן מינה חלות חמץ לתודה דמה כאן בשתי הלחם עשרון לחלה אף כאן חמץ שבתודה עשרון לחלה ומנין חלות שבתודה ילפינן דהוה עשר בג"ש דתרומה תרומה מתרומת מעשר אלמא איכא י' עשרונות ל"י חלות של חמץ והדר ילפינן מיניה מחמץ דכנגד חמץ הבא מצה והוה להו י' עשרונות לג' מינים של מצה דהיינו ג' עשרון ושליש לכל מין חלה וחלה של מצה ואע"ג דמנין של חלות לאו בגופיה דחמץ כתיב חשיב ליה בחמץ כדפירש בקונטרס משום דדבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בהיקש א"נ משום דתרומת מעשר חולין הוא א"נ משום דפריך בפ' התודה (מנחות עז:) ואימא ב' עשרונות ותו לא כשתי הלחם וקאמר ת"ל תהיינה וגרסי' התם מאי תלמודא אמר ר' יצחק בר אבדימי תהיינה כתיב עשרה עשרונות דבר הכתוב ומריבוי ב' יודין דריש דחד יו"ד יתיר משמע עשרה ומסתברא דהאי יו"ד דתהיינה אלחמי תודה קאי דאי אשתי הלחם שתי עשרונים כתיב והיינו הימנו ודבר אחר די' עשרונות בדידיה כתיב דתהיינה משמע י' חלות ועשרון מתביאו קא יליף ובלשון אחרון פירש בקונט' במנחות (גז"ש) ואית ספרים דגרסי התם אמר רב יצחק בר אבדימי תהיינה כתיב ותו לא ול"ג עשר עשרונות דבר הכתוב ודריש משום דתהיינה מיעוטא הוא דמשמע הני דוקא שני עשרונים ולא אחר שני עשרונות וכ"נ דיו"ד לא מיייתנן למידרש דכמו שיאמר מתעשה לשון יחיד תעשינה לשון רבים כך יאמר מתהיה תהיינה יו"ד אחת של עיקר ויו"ד אחת של שימוש ואם תאמר ומג"ש דתרומת מעשר היכי יליף ל"י חלות דלמא עביד חדא חלה אחת גדולה ויטול הימנה פרוסה לתרומה וי"ל דהא אמרינן (פסחים דף לז:) אחד שלא יטול פרוסה ועוד דרשינן התם שיהו כל הקרבנות שוין אלמא דבעי להנך חלות

דליהו כחלות של תרומה : להרחיק מן העבירה. לנאכלין לשני ימים ולילה אחד לא עשו חכמים הרחקה עד חצות דניכר הוא מתי יהיה שקיעת החמה אבל בלילה אינו ניכר : ואיבעית אימא כי התם כו'. בקונטרס לא גרס ואיבעית אימא ויש לפרש דדייק מדלא קתני עד חצות לבסוף ותני ליה באמצע ש"מ דהוי דאורייתא כמו לילה ומנוייו וצלי ויש לדקדק דהלכה כר' אלעזר בן עזריה דסתם לן תנא כוותיה במתני' ובערבי פסחים (פסחים קכ:) ובפ"ק דברכות (דף ט.) וצריך ליזהר אמצה משום דקאמר רבא בסוף ערבי פסחים אכל מצה אחר חצות לרבי אלעזר בן עזריה לא יצא ידי חובתו [ועיין תוספות פסחים קכ: ד"ה אמר רבא ותוספות מגילה כא. ד"ה לאיתויי]: (תוספות)

פרק שישי - קדשי קדשים

דף נח - א

מתני' קדשי קדשים ששחטן בראש המזבח רבי יוסי אומר כאילו נשחטו בצפון ר' יוסי בר' יהודה אומר מחצי המזבח ולדרום כדרום מחצי המזבח ולצפון כצפון : **גמ'** אמר רב אסי א"ר יוחנן אומר היה ר' יוסי כוליה מזבח בצפון קאי ומאי כאילו מהו דתימא בעינן על ירך וליכא קמ"ל אמר ליה רבי זירא לרב אסי אלא מעתה לר' יוסי ברבי יהודה הכי נמי דחציו בצפון וחציו בדרום וכי תימא הכי נמי והא אתה הוא דאמרת משמיה דרבי יוחנן מודי רבי יוסי בר"י שאם שחטן כנגדן בקרקע פסולה אמר ליה הכי קאמר רבי יוחנן שניהם מקרא אחד דרשו **[שמות כ-כא]** וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך ר' יוסי סבר כולו לעולה וכולו לשלמים ורבי יוסי בר' יהודה סבר חציו לעולה וחציו לשלמים דאי ס"ד כולו לעולה כשר השתא כולו לעולה כשר כולו לשלמים מיבעיא ואידך איצטריך ס"ד אמינא עולה הוא

דדחיק ליה מקום אבל שלמים דלא דחיק ליה מקום אימא לא קמי"ל גופא אמר רב אסי אמר רבי יוחנן מודי רבי יוסי ברבי יהודה שאם שחטן כנגדן בקרקע פסולות אמר ליה רב אחא מדיפתיה לרבינא מאי כנגדן בקרקע אילימא אמה יסוד אמה סובב האי גופיה מזבח הוא ועוד מאי כנגדן בקרקע וכ"ת דעביד מחילות בקרקע ושחיט בהו וכי האי גוונא מי הוי מזבח והתניא **[שמות כ-כא]** מזבח אדמה תעשה לי שיהא מחובר מאדמה שלא יבננו לא על גבי מחילות ולא על גבי כיפין לא צריכא דבצריה בצורי אמר רבי זירא אפשר איתא להא דרבי יוחנן ולא תנינא לה במתניי נפק דק ואשכח דתנן ביררו משם עצי תאינה יפים לסדר מערכה שניה של קטרת כנגד קרן מערבית דרומית משוך מן הקרן כלפי צפון ארבע אמות באומד חמש סאין גחלים ובשבת באומד שמונה סאין גחלים ששם היו נותנין שני בזיכי לבונה של לחם הפנים ומאי סימנא רבי יוסי היא דתניא

רש"י מתני' קדשי קדשים. כאילו נשחטו בצפון. בגמ' יליף טעמא: גמ' אמר רבי יוחנן אומר היה כו'. גמרא גמיר לה רבי יוחנן: מאי כאילו. הא ודאי בצפון נשחט: אלא מעתה כו'. קס"ד דרבי זירא דמתני' גמיר לה רבי יוחנן להא דאומר היה רבי יוסי: מודה רבי יוסי ברבי יהודה. אע"פ שמכשיר למזבח מחליו לצפון מודה הוא שאם שחטו כנגד אותו מקום מתחתיהם בקרקע פסולות ולקמיה מפרש היאך יכול לשחוט תחת המזבח: א"ל. רב אסי הכי אמר ר' יוחנן כו' כלומר אומר היה רבי יוסי דקאמר ר' יוחנן לעיל לאו ממתני' גמיר אלא הכי גמיר לה מרבותיו ומתניתין לאו במקום מזבח פליגי דנימא רבי יוסי כולה בצפון ור' יוסי בר' יהודה נימא חזיו צפון אלא מדרשא דקרא: ה"ג כולו לעולה וכולו לשלמים. כולו ראוי לשחיטת עולה דקדושת צפון עליו מגזירת הכתוב וכולו ראוי לשלמים שהשלמים כשירין אף בצפון מק"ו בפירקין דלעיל (דף נה.): דדחיק לה מקום. שמקומן קטן ודחוק שאין כשר לה אלא צפון ופעמים שהעולות מרובות וכל להם המקום והכשיר להן הכתוב ראש המזבח: מאי כנגדן בקרקע. הא ליכא לפרושי כנגדן ברצפה למזרח המזבח ובמערכו דאם כן לא הוה קשיא מילתא לרב אסי לעיל דמהכא ליכא למילף דלית ליה לרבי יוסי ברבי יהודה חלי המזבח עומד בצפון דאפילו הוא צפון נמי פסיל ליה לרבי יוסי [ברבי יהודה] ואפילו סמוך לכותל העזרה אפוני

פוסל אם משוך מכנגד זוית המזבח כפונה למזרח או למערב דדייקינן על ירך כדאמר בפ"ב (לעיל כו.) איזהו כפון מקיר מזבח כפוני עד כותל עזרה כפונית כנגד המזבח כולו אבל משוך מכנגד המזבח לא הלכך על כרחך האי כנגדו דילפינן מינה דמקום המזבח לאו כפון הוא תחתיו קאמר ומאי היא: אי נימא. אם שחטן על כניסת הסובב והיסוד האי לאו כנגדן הוא אלא מזבח ממך ומכך זה רבי יוסי בר' יהודה כדקתני מחאי המזבח לכפון: כיפין. אולמים ארקמלו"ט: דצריה בצורי. אם נמלך לקר את המזבח ונשאר מחכה של כפון פנוי ושחט שם פסולות ואע"ג דירך הוא פסול ליה אלמא סבירא ליה בדרום עזרה הוא דאי לא אמאי פסול ליה: אפשר איתא להא דר' יוחנן. דאמר אומר היה רבי יוסי כוליה מזבח בצפון קאי ולא תנינן לה שום רמז במשנה בששה סדרים: דק ואשכח. במשנת תמיד: ביררו משם. מדיר העלים: עאי תאנה יפין. בשל תאנה היו רגילין וטעם אגדה הוא שבו היתה תקנה לאדם הראשון ויעשו להם חגורות: מערכה שניה של קטרת. אכל מערכה גדולה היו מסדרין מערכה קטנה ליטול ממנה גחלים להכניס על מזבח הפנימי שלשה קבין לכל בקר וערב להקטיר עליהם קטרת ובמסכת יומא בפרק טרף בקלפי (דף מה:) בסופיה ילפינן מקרא דעל מזבח החילון כריך להיות מערכה לכך: כנגד מערבית דרומית. של מזבח ומשוך לכד כפון להרחיקו מן הקרן ד' אמות וטעם מפרש לקמיה מאי שנא הקרן זה ומ"ט מושכו הימנה ולכפון ד' אמות: משוך מן הקרן כלפי כפון ארבע אמות גרס. וכן מצינו בסדר המשנה במשנת תמיד: באומד חמש סאין גחלים. לפי אומד ה' סאין גחלים היו נותנין שם עלים כך שיעורו לחתות בתוכו בראש המזבח שהוא חלק מחתה של סאה לר' יוסי דאמר בסדר יומא (דף מג:) בכל יום חותה בשל סאה ומערה בתוך ג' קבין: בשבת היו מסדרין שם לפי אומד ח' סאין. לפי שרכיך להקטיר הבזיכין על מזבח החילון שעל מזבח הפנימי אין הקטר אלא של קטרת שחרית וערבית כדכתיב לא תעלו עליו קטרת זרה וגו' (שמות ל): ומאי סימנא. מהו הסימן שהוקבע להם למערכה שניה ולהקטרת הבזיכין קרן מערבית דרומית ומשוך ארבע אמות מן הקרן ולכפון: (כ"ט)

תוספות מתני' קדשי קדשים ששחטן בראש המזבח. מדאורייתא שוחט לכתחלה כדדרשינן מוזבחת עליו ושמא הא דנקט דיעבד מדרבנן שלא תרביץ גללים : **כולו** לשלמים. ואע"ג דקסבר ליה כולו מזבח בצפון קאי אפילו הכי איצטריך לן לעיל קרא להכשיר צפון לשלמים דמהכא לא נפקא דעל המזבח גזירת הכתוב הוא כי היכי דמכשר רבי יוסי ברבי יהודה מחציו ולצפון לעולה אע"ג דכנגדן בקרקע פסולות דדרום הוא אלא דעל המזבח גזירת הכתוב : **משוך** מן הקרן כלפי צפון ארבע אמות. בכולה שמעתא משמע דגחלים דיום הכפורים צריך ליקח כנגד הפתח וצריך לומר דהיינו לכתחילה אבל דיעבד כשר אפילו דהאי גיסא ודהאי גיסא כדאמר בפרק טרף בקלפי (יומא מה : מו. ע"ש ד"ה אבל.) ואיצטריך מעל המזבח ואיצטריך מלפני ה' וא"ת מהיכא תיתי עיכובא דאיצטריך קרא לאכשורי בדיעבד אין זה בדברים הנעשים בבגדי לבן לא בפנים ולא בחוץ ובין לרבי יהודה ובין לרבי נחמיה ליכא עיכובא וי"ל דאיצטריך משום דצורך פנים כפנים דמי כקטורת שחפנה קודם שחיטת הפר שלא עשה ולא כלום דחוקה כתיב בה (ויקרא טז) דצורך פנים כפנים דמי וא"ת הכא משמע דלא מקרי לפני ה' אלא במערב וכן גבי נר מערבי בפי' שתי הלחם (מנחות דף צח :) ואילו בסוף כל המנחות [באות מצה] (שם סא.) אמרינן לפני ה' במזרח גבי תנופת לוג שמן של מצורה ואשמו וכן גבי שחיטה כתיב לפני ה' ושריא בכל מקום בעזרה וי"ל דשחיטה ותנופת לוג אשם כתיב לפני ה' למעוטי בחוץ דתנופת אשם מחיים אבל גבי גחלים כתיב (ויקרא טז) מעל המזבח ונרות היו בהיכל אם כן לפני ה' למה לי לאו משום דבעינן במערב ומיהו קשה דבההוא שמעתא דכל המנחות באות מצה (גם זה שם) פריך עלה והאמרת במערב לפני ה' פי' גבי הגשת מנחה בפירקין ובריש הקומץ רבה (מנחות דף יט :) ומשני הני מילי מנחות דאיקרי חטאת וחטאת טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד אבל הכא לפני ה' קרינא ביה משמע דאי לא בעיא יסוד הוה מכשרנא קרן דרומית מזרחית להגשה ואע"ג דכתיב לפני ה' ונראה לי ברו"ך דאי לא כתיב לפני ה' בהגשת מנחה אע"ג דכתיב בה אל פני המזבח דהיינו דרום וגם איתקש לחטאת העוף ליסוד אכתי אמצע לצד דרום באמה של יסוד רחוק מקרן מערבי אבל קשה בלא היקשא לחטאת בעינן ליסוד מערב כיון דכתיב לפני ה' לגלות מערב כמו גבי גחלי יום הכיפורים וגם כתיב פני המזבח דמשמע דרום וכן איתא לקמן בפירקין (דף סג :).
ברו"ך :

(תוספות)

רבי יוסי אומר זה סימן כל הניטל בפנים לינתן בחוץ אינו נותן אלא בסמוך שאין לפנים וכל הניטל בחוץ לינתן לפנים אינו ניטל אלא בסמוך שאין לפנים כל הניטל בפנים לינתן בחוץ מאי ניהו אילימא שירים בהדיא כתיב בהו [ויקרא ד-ז/יח/כה/ל/לד](#)

מזבח העולה וגו' מזבח בפתח אהל מועד ולא כיור בפתח אהל מועד היכן היה נותנו בין האולם ולמזבח משוך קימעא כלפי הדרום מאי קסבר אי קסבר כוליה מזבח בדרום קאי נוקמיה מכותל היכל ולדרום בין אולם למזבח ואי נמי קסבר. קדושת היכל ואולם חדא היא נוקמיה מכותל אולם ולדרום בבין אולם למזבח אי נמי קסבר חציו בצפון וחציו בדרום נוקמיה מכותל היכל ולדרום בין אולם ולמזבח ואי נמי קסבר קדושת האולם והיכל חדא היא נוקמיה מכותל אולם ולדרום בין אולם ולמזבח אלא לאו משום דקסבר כוליה מזבח בצפון כי נמי מוקמת לה מכותל היכל ולצפון ה"ל בין אולם ולמזבח ונוקמה מכותל אולם ולצפון בבין אולם ולמזבח אמר קרא צפונה שיהא צפון פנוי מכלים מאן תנא דפליג עליה דר' יוסי הגלילי ר"א בן יעקב היא דתניא ר"א בן יעקב אומר צפונה שיהא צפון פנוי מכלום ואפילו מן המזבח אמר רב מזבח שנפגם כל הקדשים שנשחטו שם פסולין מקרא הוא בידינו ושכחנוהו כי סליק מרב כהנא אשכחיה לר"ש ברבי דקאמר משום ר' ישמעאל בר' יוסי מנין למזבח שנפגם שכל הקדשים שנשחטו שם פסולין שנאמר [שמות כ-כא](#) וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך וכי עליו אתה זובח אלא כשהוא שלם ולא כשהוא חסר אמר היינו קרא דאישתמיט ליה לרב ורבי יוחנן אמר אחד זה ואחד זה פסולין במאי פליגי רב סבר בעלי חיים אינן נדחים ור' יוחנן סבר בעלי חיים נידחין מיתבי כל הקדשים שהיו עד שלא נבנה המזבח ואח"כ נבנה המזבח פסולין נבנה דחויין מעיקרא נינהו אלא עד שלא נהרס המזבח נהרס הא איזקון להו אלא עד שלא נפגם המזבח ואחר כך נפגם המזבח פסולין ולא תרוצי קא מתרצת אימא שנשחטו והאמר רב גידל אמר רב מזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו כדאמר רבא מודה היה ר' יהודה בדמים הכא נמי מודה רב בדמים מאי ר' יהודה דתניא [מלכים א](#) [ח-ד](#) ביום ההוא קידש המלך תוך החצר וגו' כי מזבח (שעשה משה) קטן מהכיל דברים ככתבן דברי רבי יהודה א"ל רבי יוסי

רש"י מזבח העולה פתח אולם מועד ואין כיור מפסיק ביניהם למדת משני המקראות הללו פלגיך ליתנו כל מה שיכול לקרבו באויר שבין מזבח לאהל מועד וכלכד פלא יהא מפסיק בין מזבח

ולפתח: היכן היה נתון משוך קימעא. מזוית המזבח ולדרום נמצא שאינו כנגד המזבח כלל אלא כבין אהל מועד ולמזבחה: ה"ג בה"כ ובמס' מדות ומדמכריך ליה רבי יוסי הגלילי למשכו מכנגד המזבח ולדרום והוא אינו כריך להרחיקו אלא מבין המזבח ולפתח פשוט מינייה דכוליה מזבח בצפון קאי ולפיכך על כרחו הוא מושכו מכנגד המזבח כולו שאם נתנו כלל כנגד המזבח א"א שלא יפסיק בינו ולפתח כדמפרש ואזיל: דמאי קסבר. שלא קיים את המקרא שכתב בין אהל מועד ובין המזבח והוא מושכו קימעא: אי כוליה בדרום. הרבה מן המזבח יש בדרום כנגד היכל שלא כנגד הפתח והיה לו לתתו שם: לוקמיה מכותל היכל ולדרום. כלומר משמתחיל כותל פתח ההיכל ליסתם לדרום דהיינו בין פתח האולם ולמזבח וכנגד ההיכל שפתח האולם עודף על של היכל ה' אמות לדרום: וא"נ סבר קדושת אולם והיכל חדא היא. ופתח אולם כפתח היכל והוארך למושכו אף מכנגד פתחו של אולם: נוקמיה מסתימת כותל אולם ולדרום. דה"ל אכתי כבין האולם ולמזבח לכיון כותל אולם ככותל היכל קרי ביה בין אהל מועד ולמזבח ומיקיימי קראי שפיר: ואי נמי קסבר חליו בצפון כו'. יש לו ט"ז אמה בדרום לא מהן ה' אמות של פתח עדיין יש לו מקום י"א אמה לתתו שם מכותל מזוזה היכל דרום: וא"נ קסבר קדושת אולם והיכל חדא היא. והוארך למושכו אף מכנגד פתח אולם נוקמיה ממקום סתימת פתח אולם ולדרום כבין האולם ולמזבח דעדיין יש שם מקום ו' אמות: אלא לאו משום דקסבר כוליה מזבח בצפון. קאי ודרומו של מזבח כולה לפני הפתח ואם היה נתנו כנגד המזבח כלל נמצא מפסיק בין מזבח לפתח: ונוקמיה בין המזבח ולהיכל בצפון. בסתימת כותל ההיכל במזוזה לפיכך ולצפון: קסבר קדושת היכל כו'. ואינו ראוי להפסיק בין פתח אולם ולמזבח וכי מוקמת ליה מכותל היכל ולצפון ה"ל מפסיק בין אולם ולמזבח: שיהא פנוי מכלים. גרס הכא וכיור כלי הוא: לפונה. מדהוה ליה למיכתב על ירך המזבח צפון וכתיב לפונה לדרשא אתא: מאן תנא דפליג כו'. ואומר כוליה בדרום קאי: דר"א. גרסינן פנוי מכלום: שנשחטו שם. בעזרה: כשהוא שם. והאי עליו בגינו ובצבילו קאמר: אחד זה ואחד זה. בין שנשחטו בשעת פגימתן בין שנשחטו אחר תיקונו פסולין כל הקדשים שהיו קדושין באותה שעה לפי שנראו ונדחו וקסבר בעלי חיים נדחין כשהוטו: עד שלא נבנה. משמע קודם שלא בנאוהו בני הגולה: דחויין מעיקרא הן. שכשהוקדשו לא נראו שמע מיניה דחוי מעיקרו הוי דחוי ותקשה למאן דאמר לא הוי דחוי: נהרם. משמע בימי נבוכד נר היו: אזקין להו. עד שלא נבנה בית שני ופשיטא דפסולין דגבי מומין קתני להו בצבורות (דף מא.). הזקן והחולה והמזוזה: מזבח שנעקר. במזבח פנימי קמייירי וקא סלקא דעתך הוא הדין לחיזון קשיא דרב אדרב דאמר לעיל כל הקדשים שנשחטו שם פסולין: מודה רבי יהודה דמזבח. דבעינן מזבח: דברים ככתבן. שקדש את הרלפה כולה לשם מזבח להקטיר עליה לפי שהיה המזבח קטן מהכיל עולות ושלמים שהקריבו לחנוכת המזבח ואמרין לקמן לרבי יהודה הכי משמע קרא כי מזבח אבנים אשר תחת מזבח הנחשת קטן היה: אמר לו רבי יוסי והלא כבר נאמר. במזבח שעשה משה במדבר שהיה בנוב וגבעון: (רפ"י)

תוספות פנוי מכלים. אע"פ שמזבח שעשה משה (אינו פנוי) [כלי] היה כדאמר דנין כלי מכלי ואין דנין כלי מבנין משאר כלים קאמר דצפונה אמזבח קאי ואע"פ שהיה בצפון ננסין וקלונסות ושולחנות מסתמא הא דאמרה תורה פנוי מכלום משום שחיטה הוא והני צורך שחיטה נינהו:

שיהא צפון פנוי מכלים. אפילו מן המזבח צריך לדקדק במתני' דמדות (דף לג) שלא תקשה דרבי אליעזר בן יעקב ס"ל הכא כוליה מזבח בדרום קאי ובפ"ק דיומא (דף טז). מוקמינן מתני' דמדות כר"א בן יעקב: וכי עליו אתה זוכה. אע"ג דלעיל דרשינן עליו ממש הכא דייק משום דזבחת עליו משמע שמצוה לזבוח עליו וכן לקמן (דף ס). גבי ואכלוה מצות אצל המזבח משמע שמצוה אלא כשהוא שלם ולא כשהוא חסר: עד שלא נבנה המזבח. דחויין מעיקרא הן אלא עד שלא נפגס ומשני לא תרוצי מתרצת לה. ותימה דא"כ משמע דפירכא קמייתא דחויין מעיקרא הוו ואפילו לר' יוחנן ואמאי והא ר' יוחנן סבר גבי בהמה של ב' שותפין (קדושין דף ז). דחוי מעיקרא הוי דחוי ועוד תקשי ליה ממתני' דמי שהיה טמא (פסחים דף צז): המפריש נקבה לפסחו דקאמר דחוי מעיקרו הוי דחוי ויש לומר דהתם אין בידו לתקן מיקרי דחוי כדפרישית פ"ק (לעיל דף יב): אבל הכא בידו לתקן המזבח ולכך משמע ליה הכא דכ"ע לא הוי דחוי מידי דהוה אמחוסר זמן בגופו ובבעלים כגון יולדת זב ומצורע שהפרישו קרבנם קודם זמנם ה"נ מפריש קרבנו להקריב לכשיבנה בהמ"ק והוי כמחוסר זמן ולא חשיב נדחה וכן מוכח לקמן פ"ב (דף קיד). דחובות שהקדישן בגלגל לגבי שילה היו מחוסר זמן וקרבי בשילה דלא אמרינן דחויין הן וקשה לי דבפ"ק (לעיל דף יב). פריך לבן בתירא פסח היכי משכחת לה אי אפרשי' בצפרא דחוי מעיקרא הוא שאינו ראוי לשלמים לבן בתירא הואיל ומקצתו הוא ראוי לפסח בחצות מה בכך כיון דבידו להשהותו עד חצות למה לא יהא כשר כמו מקדיש אותו לאחר שחיטת בנו שראוי למחר ומקדיש בגלגל חובות שכשרין בשילה. ברו"ך. וא"ת אכתי כיון דהוי כמחוסר זמן כי ליכא מזבח דפריך דחויין מעיקרא הן אמאי אמר ר' יוחנן בפ' השוחט והמעלה (לקמן דף קז): דהמעלה בזמן הזה בחוץ חייב דקדושה ראשונה קידשה לעתיד לבא הא אינו ראוי לפתח אהל ותנן נמי פרק בתרא (לקמן דף קיב): אותו ואת בנו ומחוסר זמן בחוץ אינו אפילו בלא תעשה לרבנן ואם כן לרבי יוחנן אמאי מחייב משום שחוטי חוץ ותו הוה עדיפא מינה אמרינן ביומא פרק שני שעירי (דף סג). דשלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות (תוספות)

דף - נט - ב

והלא כבר נאמר [\[מלכים א ג-ד\]](#) אלף עולות יעלה שלמה על המזבח והוא ואילו בבית עולמים הוא אומר [\[מלכים א ח-סג\]](#) ויזבח שלמה את זבח השלמים אשר זבח לה' בקר עשרים ושנים אלף וכשאתה מגיע לחשבון עולות ולמנין אמות זה גדול מזה אלא מהו קטן מהכיל כאדם האומר לחבירו פלוני ננס הוא ופסול לעבודה ור' יהודה שפיר קאמר ר' יוסי ר' יהודה לטעמיה דאמר מזבח שעשה משה גדול היה דתניא [\[שמות כז-א\]](#) חמש אמות אורך וחמש אמות רוחב דברים ככתבן דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר נאמר כאן [\[שמות כז-א\]](#) רבוע ונאמר להלן [\[יחזקאל מג-טז\]](#) רבוע מה להלן מאמצעיתו היה מודד אף כאן מאמצעיתו היה מודד והתם מנלן דכתיב [\[יחזקאל מג-טז\]](#) והאריאל שתיים עשרה אמה לכל רוח או אינו אלא י"ב על י"ב כשהוא אומר אל ארבעת רבעיו מלמד שמאמצע הוא מודד ור' יוסי כי גמר גזירה שוה בגובהה הוא דגמיר דתניא [\[שמות כז-א\]](#) ושלוש אמות קומתו דברים ככתבן דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר נאמר כאן [\[שמות כז-א\]](#) רבוע ונאמר להלן רבוע מה להלן גובהו פי שנים כארכו אף כאן פי שנים כארכו אמר ליה רבי

יהודה (והלא כבר נאמר ואת החצר מאה אמה וקומה חמש אמות וגו') אפשר כהן עומד ע"ג המזבח ועבודה בידו וכל העם רואין אותו מבחוץ אמר לו ר' יוסי והלא כבר נאמר במדבר ד-כז ואת קלעי החצר ואת מסך שער החצר אשר על המשכן ועל המזבח מה משכן י' אמות אף מזבח י' אמות ואומר שמות לח-יד/טו/יב

א

-

ס

דף

אמה אל הכתף ומה ת"ל שמות כז-א ה' אמות משפת מזבח ולמעלה ומה ת"ל שמות כז-א ושלוש אמות קומתו משפת סובב ולמעלה ור' יהודה כי גמיר גזירת שוה ברחבה הוא דגמיר ולרבי יהודה הא קא מיתחזי כהן נהי דכהן מיתחזי עבודה דבידו לא מיתחזי בשלמא לרבי יהודה היינו דכתיב מלכים א ח-סד קידש אלא לרבי יוסי מאי קידש להעמיד בה מזבח בשלמא לרבי יוסי היינו דכתיב קטן אלא לרבי יהודה מאי קטן הכי קאמר מזבח אבנים שעשה שלמה תחת מזבח הנחשת קטן הוה במאי פליגי מר סבר דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מפנים ומר סבר דנין כלי מכלי ואין דנין כלי מבנין אמר רבא מודה רבי יהודה בדמים דתניא רבי יהודה אומר כוס אחד היה ממלא מדם התערובות ושופכו על גבי מזבח שאם ישפך דמו של אחת מהן נמצא זה מכשירו ואי סלקא דעתך סבר רבי יהודה כולה עזרה מיקדשא הא איתעבידא ליה מצוותיה ודלמא משום דקסבר שפיכה מכח האדם בעינן אם כן נשקליה ונשפיך ליה אדוכתיה ודלמא משום דבעינן מצוה מן המובחר אמר רבי אלעזר מזבח שנפגם אין אוכלין בגינו שירי מנחה שנאמר ויקרא י-יב ואכלוה מצות אצל המזבח וכי אצל המזבח אכלוה אלא בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר אשכחן שירי מנחה קדשי קדשים מנלן ת"ל קדש קדשים קדשים קלים מנין אמר אביי אתיא מדרשא דר' יוסי דתניא ר' יוסי אומר ג' דברים משום

רפ"ז אמה אל הכתף. אלל השער וקס"ד בגובהה קאמר וה"ה לכל החצר: משפת מזבח ולמעלה. למעלה מן המזבח היה גובהה ה' אמות: משפת סובב ולמעלה. עד מקום הקרנות ולמטה הימנו ו' אמות וגובה הקרן אמה: ור' יהודה. אומר דברים ככתבן כי גמיר ג"פ דרצוע רצוע ברחבה דגמיר למימר דמאמלעיתו מודד וממזבח דיחזקאל וכלעיל: ולרבי יהודה. נהי נמי דלדברים ככתבן הא קא מיתחזי כהן דהא גובהו שלש וקלעים אינו אלא חמש והוא עצמו ג' אמות נמצא ראשו למעלה מן הקלעים: בשלמא לרבי יהודה היינו דכתיב קידש. המלך את [תוך החצר] וגו' שהולכך כל הרצפה לקדשה לשם מזבח וקדושתה בשירי מנחה ובשירי כלאמרי' בשבועות (דף יד.). מאי קידש. את תוך החצר: ומשני קדש לשם עזרה להעמיד בו מזבח אבנים: בשלמא לר' יוסי. לאמר של שלמה גדול ושל משה קטן: היינו דכתיב קטן. אמזבח הנחשת והכי קאמר העמיד מזבח אבנים כי מזבח הנחשת קטן: אלא לרבי יהודה. לאמר כולה רצפה קידש למזבח שלמה לא יכול להכיל העולה: מאי קטן. דכתיב אמזבח הנחשת הא דשלמה גופיה קטן הוה: הכי קאמר כו'. ומשום דקאי במקום מזבח הנחשת וחילופו הוא קרי ליה מזבח הנחשת ובדברי הימים (ב ד) קרי ליה הכי בהדיא ויען (המלך) מזבח נחשת כ' אמה ארכו וכ' אמה רחבו ואמקום המערכה קאי: במאי קמיפלגי. ר' יוסי דגמיר רצוע רצוע ממזבח הזהב ורבי יהודה דגמיר לה משל יחזקאל: כלי מכלי. מזבח הנחשת והזהב כלים הם: מודה ר' יהודה בדמים. לאע"ג לאמר רבי יהודה כל העזרה מקודשת הני מיילי להקטיר חלבים אבל לזריקת דמים לאו: מדם התערובת. של פסחים מעל הרצפה: בגינו. בשבילו: וכי אלל המזבח אכלוה. והלא

כל העזרה כשרה לכך דכתיב זמנחה מלאת תאכל זמקום קדוש (ויקרא ו): קדש קדשים. זג"ף דקדש קדשים

ילפי מהדדי: משום (ה"י)

תוספות עשרים אמה ובשמעתא קמייתא דעירובין (דף ב:) קשה טפי דפריך בין לרבנן בין לר' יהודה לילפו מפתח שער החצר ופי' שם בקונטרס שני לשונות ופי' בלשון שני דפריך שיחשב פתח ברחב עשרים ומשני פתח שער החצר איקרי פתח סתמא לא איקרי ואיבעית אימא כי כתיב חמש עשרה בגובהה כתיב והכתיב וקומה ה' אמות ההוא משפת מזבח ולמעלה ופי' שם בקונטרס דהיינו כר' יוסי דשמעתין וזו היא תימה דלא מצינן למימר חמש עשרה אמה בגובה כתיב אלא ברחבה כדפרישית ועוד קשה דאי מרחבה פריך התם הוה ליה למימר הכי אלא הא דתנן הרחב מעשר אמות ימעט נילף מפתח שער החצר כיון דעד השתא איירי בגובהה ועוד לר' יהודה אמאי הוצרך להקשות מפתח החצר פתח אולם דקאי ביה הוה ליה לאקשווי ועוד מאי קושיא מפתח החצר התנן יש לו צורת הפתח א"צ למעט וחצר צורת הפתח הוה ליה שהיו העמודים משני צדדים וכלונסות על גביהן שהקלעים תלויין בהן ומיהו בסמוך (קשה) כי פריך ור' יהודה מפתחו של אולם גמר והתנן וכו' לא משני שאני פתחו של אולם דה"ל צורת הפתח [ובע"כ צ"ל] דכיון דאליבא דרב קיימא לא משני הכי דאיהו תני במתני' צריך למעט כדאמר התם ומהאי טעמא פריך [שפיר] השתא ועוד דשער חצר לא ה"ל צורת הפתח שהכלונסות היו על הוויין שקבועין בעמודין מבחוץ ואמרינן התם בפ"ק (דף יא.) צורת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה כלום ומפרש רבינו דמגובהה פריך התם דלא יחשב פתח ביתר מה' אמות ומסתברא היא לן טפי למילף מפתח החצר ממאי דנילף מפתח ההיכל דפתח המשכן על כרחין שלא כדין איקרי פתח אהל מועד וחידוש הוא דלא הוה ליה גיפופי שהיה פרוץ לפניו במלואו הלכך פתח ההיכל שהיה במקומו דלמא שלא כדין נמי איקרי פתח ובתרי הכי גרס איבעית אימא קלעים ט"ו אמה וכי כתיב וקומה ברוחב ה' אמות משפת קלעים ולמעלה וההיא שינויא כרבי יוסי דהכא ול"ג ט"ו אמה בגובהה הוא דכתיב וגם לא גרס אל הכתף דלא קאי אחמש עשרה דכתיב בקרא דההוא לא מיתוקמא אלא ברחבה אלא פירוש הוא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה שלא יראו עבודה שבידו כרבי יוסי דאמר מזבח י' אמות והאי דכתיב בקלעים וקומה ה' אמות ודאי משפת מזבח ולמעלה והאי קרא דמייתי וקומה ברוחב ה' אמות (היינו) להוכיח גובה פתח כ' אמה היינו ההוא דכתיב גבי מסך בסוף ויקהל ומפרש דמשפת קלעים ולמעלה קאמר שהקלעים היו גבוהין סביב החצר צפון ודרום ומערב וכן לצד המזרח [שכמו] שהקלעים היו ט"ו רוחב מימין הפתח וכן משמאל הפתח כמו כן היו גבוהין ט"ו אמה ועל מסך הפתח כתיב רוחב כ' אמה וקומה ה' אמות ברוחב לעומת קלעי החצר פירוש שהמסך כל רוחב כ' היה גבוה ה' אמות משאר קלעי החצר אשתכח המסך גבוה כ' וזו היא אמת גובהה של פתח וההיא שינויא בתרא ליתיה אלא לרבנן דהא לרבי יהודה לא מתוקם כלל ואע"ג דקאי התם לשנויי לרבנן ולרבי יהודה שינויא קמא יתיישב לרבי יהודה דשנינן פתח סתמא לא איקרי דהכי נמי לא מיתוקם ההוא שינויא כרבי יוסי דהכא אלא כרבי יהודה דפליג עליה והכא בשמעתין גרסי' מה משכן י' אמות אף מזבח י' אמות קלעים ט"ו ולא גרסינן נמי אל הכתף דלאו קרא מייתי ובברייתא דמלאכת המשכן לא גרסינן כלל קלעים ט"ו במילתא דר' יוסי ופירושא בעלמא הוא כלומר הקלעים היו גבוהין ט"ו אמה שלא יראה כהן ועבודה בידו ומה ת"ל ה' אמות משפת מזבח כו' ור"ת מפרש בספר הישר דלשמואל עצמו פריך נילף מפתח שער החצר מנא ליה דושחטו פתח אהל מועד אפתח היכל קאי ואי אפשר לומר כן כלל כדמוכחי כמה קראי בפרשת אלה פקודי ובשאר מקומות וקצת קשה לפירוש ר"ת דפריך מגובה חמש דמאי משני פתח שער איקרי פתח סתמא לא איקרי כיון דנקרא שער כ"ש דאיקרי פתח דפתח קטן משער עוד נילף מפתח עזרה שנקרא פתח (ביחזקאל מא) והיה גובהו עשרים: הכי קאמר מזבח אבנים שעשה שלמה תחת מזבח הנחשת. תימה דבפ' במה בהמה (שבת דף נה.) אמרינן ויעמוד אצל מזבח הנחשת מזבח הנחשת מי הוה אמר להן הקב"ה התחילו ממקום שאומרים שירה לפני בכלי נחשת ואמאי לא אמר כי הכא וי"ל דהתם מה לו להזכיר מזבח הנחשת כלל: מודה רבי יהודה בדמים. תימה מאי קס"ד מעיקרא והא קרן ורבווע יסוד מעכבין: קדשים קלים מנין. תימה דלא יליף מהיקשא מזאת התורה: אתיא מדרשא דרבי יוסי. תימה ל"ל ג"ש דקדש קדשים ועוד [קדשים קלים] גופה נילף ממעשר וכי תימא מה למעשר שכן טעון וידוי וכסף וצורה בכור יוכיח ועוד דבהאי קרא דמייתי דמקיש מעשר לבכור נמי כתיב חטאת ואשם דתניא בספרי פרשת ראה אנכי בקרכם וצאנכם אלו חטאות ואשמות וכן בקרא דלא תוכל לאכול בשעריך דריש פרק בתרא דמכות (דף יז.) בקרך וצאנך אלו חטאות ואשמות: (תוספות)

ג' זקנים וזה אחד מהן רבי ישמעאל אומר יכול יעלה אדם מעשר שני לירושלים ויאכלנו בזמן הזה ודין הוא בכור טעון הבאת מקום ומעשר טעון הבאת מקום מה בכור אינו אלא בפני הבית אף מעשר אינו אלא בפני הבית מה לבכור שכן טעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח ביכורים יוכיחו מה לביכורים שכן טעוניה הנחה ת"ל [דברים יב-ו] והבאתם שמה עלותיכם וגו' מקיש מעשר לבכור מה בכור אינו אלא בפני הבית אף מעשר אינו אלא בפני הבית וניהדר דינא וניתי במה הצד משום דאיכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד מזבח מאי קסבר אי קסבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא אפילו בכור נמי ואי קסבר לא קידשה לעתיד לבא אפילו בכור נמי תיבעי אמר רבינא לעולם קסבר לא קידשה והכא במאי עסקינן בבכור שנזרק דמו קודם חורבן הבית וחרב הבית ועדיין בשרו קיים ואיתקש בשרו לדמו מה דמו במזבח אף בשרו במזבח ואתי מעשר ויליף מבכור וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש מעשר דגן חולין הוא הניחא למ"ד בטר למד אזלינן אלא למ"ד בטר מלמד אזלינן מאי איכא למימר דם ובשר חדא מילתא היא כי סליק רבין אמרה לשמעתא קמיה דרבי ירמיה אמר בבבלי טפשאי אמטול דיתבי בארעא חשוכא אמרי שמעתא דמחשכא לא שמיע להו הא דתניא בשעת סילוק מסעות קדשים נפסלין וזבים ומצורעים משתלחים חוץ למחיצה ותניא אידך בשני מקומות קדשים נאכלים מאי לאו הא בקדשי קדשים הא בקדשים קלים אמר רבינא אידי ואידי בקדשים קלים ולא קשיא

רש"י ג' זקנים. דבר אחד מפי כל זקן וזקן: ר' ישמעאל אומר כו'. זו היא אחת מהן: יכול יעלה אדם מעשר שני. דקסבר קדושת הארץ לא בטלה וכריכה הפרשת מעשרות מן התורה וקאמר יכול יאכלנו עכשיו בירושלים בלא פדיון: ת"ל וכו'. ולקמיה פריך מאי שנא בכור דפשיטא ליה ומאי שנא מעשר דמיבעיא ליה: שכן טעון מתן דמים. הלכך כריך בית ומזבח: בכורים יוכיחו. שאין טעוניה מתן דמים וכריכו בית כדכתיב לפני מזבח (דברים כו): שכן טעון הנחה. הלכך בעו בית דהזקקו למזבח לכך: ת"ל כו'. ולקמיה פריך וליהדר דינא וליתי במה הצד: דמזבח. זה למתן דמים ואלו להנחה: מאי קסבר. האי תנא דפשיטא ליה בכור ממעשר: אי קסבר קדושה ראשונה של בית קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא. כי היכי דס"ל בקדושת הארץ וקמיבעיא ליה מי קרינא ביה לפני אלהיה או לא וקפשיט מעשר מבכור: אפילו בכור נמי. אפילו בכור יקריב ויאכל דהא מאן דאית ליה קדשה לעתיד לבא אית ליה שמקריבין אע"פ שאין בית כדאמרין במגילה (דף י.). ה"ג ואי קסבר לא קדשה אפי' בכור נמי תיבעי. ואי קסבר קדושת בית בטלה לה ומיבעיא לה במעשר האויל ואינו כריך לבית מי מיתאכיל בירושלים ולפני ה' קרינא ביה או לא: אפילו בכור כה"ג נמי תיבעי ליה. כגון שקרבו דמיו ואימוריו וחרב הבית ובשרו קיים מהו שיאכלוהו: אמר רבינא לעולם קסבר לא קדשה. והכא דקפשיט ליה מעשר מבכור בכור שאינו כריך לבית דומיא דמעשר קפשיט ליה דפשיטא ליה גביה ללא מיתכיל: דליתקש בשרו לדמו. ואת דמס תזרק ואת חלבם תקטיר ובשרם יהיה לך (במדבר יח) ויליף מיניה בשעה שאתה ראוי לזרוק את הדם אתה אוכל את הבשר ולא אחר שנהרס המזבח: וכי. בשר הלמד בהיקש מן הדם חוזר ומלמד בהיקש על המעשר: לשמעתא. הא דאביי דאמר קדשים קלים נפסלין בפגימת המזבח ומייתי לה מדרשא דרבי יוסי: בשעת סילוק המסעות. כשמורידין את המשכן ומסלקין את המזבחות בעת המסעות במדבר: קדשים נפסלים. בשר קדשי קדשים והא סלקא דעתך מפני סילוק המזבח הוא מדקתני

וזבין ומאורעין משתלחין שאין מאורע נכנס לדגלי השבטים ולא זכ למחנה ליום נושאי הארון כדאמרין לקמן (דף סא:). אע"פ שנסע אהל מועד הוא אלמא נפסליו דקאמר לאו משום דמיפסלי ביולא הוא דהא אהל מועד חשיב ליה: ותניא אידך גריס: בשני מקומות נאכלין. חד במקומן במחנות האמורות בהן כשהמשכן במקומו וחד בכל מקום שיהא שם לך הליכתן משנסעו וקשיין אהדדי: מאי לאו. קמייחא בקדשי קדשים והא בקדשים קלים: הכי גרסינן מאי לאו הא בקדשי קדשים הא בקדשים קלים: אידי ואידי קדשים קלים ולא קשיא. קמייחא (ה"י)

תוספות מאי קסבר האי תנא. דפשיטא ליה בכור טפי ממעשר אי קסבר קדשה לעתיד לבא בקדושת הארץ וקמבעיא ליה אי קרינא ביה לפני ה' אי לא אפי' בכור נמי יקרב ויאכל דמאן דאית ליה קדשה קסבר דמקריבין אע"פ שאין בית כדאיתא פ"ק דמגילה (דף י.). ואי קסבר לא קדשה דבטלה קדושת הארץ ומבעיא ליה במעשר משום דאינו צריך לבית ומיתאכיל בירושלים אי קרינא ביה לפני ה' אי לא אפי' בכור נמי תיבעי היכא דהוי כעין מעשר כגון בכי ה"ג שאינו צריך לבית שקרבו דמיו ואימוריו וחרב הבית ובשרו קיים מהו שיאכלוהו ומסיק דקסבר לא קידשה והא דפשיטא ליה בבכור משום דאיתקש בשרו לדמו ולא אכיל בשר אלא בשעה הראויה לזריקת דם ולא משנהרס זו היא גירסת הקונטרס ופירושו ואם תאמר אי קסבר לא קדשה היכי משכחת מעשר שני דאורייתא כיון דבטלה קדושת הארץ וי"ל דאי קסבר לא קידשה מוקמינן ליה למעשר שגדל בפני הבית כמו שפירש בקונטרס [גבי] בכור שקרבו דמו ואימוריו וחרב הבית ובשרו קיים א"נ אפי' קסבר לא קדשה הני מילי קדושת הבית אבל קדושת הארץ לא בטלה ונתחייבו בתרומות ומעשרות כדאשכחנא (לקמן דף קיב:). כשחרב שילה שבטלה קדושת הבית ולא בטלה קדושת הארץ וא"ת כיון דלא קידשה והותרו הבמות יהא נאכל בכל ערי ישראל לספרים דגרסי' לקמן בפ' בתרא (דף קיב:). באו לנוב וגבעון הותרו הבמות מעשר נאכל בכל ערי ישראל וי"ל דלפי אותה גירסא לא מתוקם הכא אלא במעשר שגדל לפני הבית והוזקק להבאת מקום ואינו נאכל בכל ערי ישראל וקשה לפירוש הקונטרס מאי דוחקיה דרבינא לומר לא קדשה ופליג אכוליה הש"ס דקים לן ירושלים אין אחריה היתר כדתנן בפרק בתרא (גם זה שם) לימא דלעולם קסבר קדשה ובכור שזרק דמו ונפגם המזבח דאין בשרו נאכל בפגימת המזבח ומיהו מצי למימר דלישנא דברייתא קשיתיה דקתני מה בכור אינו אלא בפני הבית דמשמע בית ממש צריך ואי קדשה למה לי בית הלא מקריבין אע"פ שאין בית ואין צריך רק מזבח משום דאיתקש בשרו לדמו אבל ה"ה דלעולם מצי סבר קדשה דכיון דנזרק דמו ואח"כ חרב אין אוכלין בשרו משום דאיתקש לדמו מיהו האי בפני הבית היינו בפני מזבח ולא בית ממש קאמר אבל קשה מאי קאמר בפני הבית בכור נמי תיבעי ולא תבעי מעשר אדרבה כיון דלא קדשה פשיטא לא קרינא ביה לפני ה' דמחינה לאכול דאורייתא ועוד דבכור פשיטא דמפסיל ביוצא כשחרב הבית ונפלו מחיצות כיון דלא קדשה ומה צריך כלל היקישא דבשר ודם וכי תימא כשחרב הבית ונהרס המזבח אבל חומות ירושלים קיימת ולא בטלה קדושתה לענין קדשים קלים ומעשר שני זהו תימה לומר דהא ירושלים לא נתקדשה אלא בשביל הבית ואיך יתכן שקדושת הבית תבטל וקדושת ירושלים קיימת לכך נראה כמו גירסת הספרים אי קסבר קדשה אפילו בכור נמי ואי קסבר לא קדשה אפילו מעשר נמי אמר רבינא לעולם קסבר קדשה וכו' והכי פריך אפילו בכור נמי משכחת לה בלא חומות ירושלים ובלא חומת עזרה כמו שפירש בקונטרס דמקריבים אע"פ שאין בית כלומר יבנה המזבח ויזרוק הדם ויאכל הבשר אבל בלא מזבח פשיטא ליה דאינו יכול להקריב כדאמרי' לעיל (דף נט.). מודה רב בדמים אע"פ שהבית קיים וכל שכן בזמן הזה ואי קסבר לא קדשה קדושת הבית לבנות המזבח וכל שכן קדושת ירושלים אבל קדושת הארץ קיימת להתחייב בתרומה ומעשר כמו בנוב וגבעון אפילו מעשר יהא פסול פשיטא דאין לו היתר בירושלים ולא גרסינן לקמן פ' בתרא (דף קיב:). מעשר שני נאכל בכל ערי ישראל ואי גרסינן ליה צריך לומר דהכי פריך אפילו מעשר שני יהא פשיטא דאין חייב להעלותו ואמאי קאמרת יכול יעלה אדם

(תוספות)

הא רבי ישמעאל הא רבנן ואיבעית אימא הא והא בקדשי קדשים ומאי בשני מקומות קודם שיעמידו לויס את המשכן

רש"י ר' ישמעאל. ליליף בקר מדם בתרייתא רבנן: ואיבעית אימא. בתרייתא נמי בקדשי קדשים: ושני מקומות. לאו לאחר שנסעו לנסתלק המזבח קאמר אלכא חד מינייהו כדליתא בעוד המשכן נטוי כמשפטו. וחד לאחר שפירקו קדשים וקלעי החלך ועדיין המזבח במקומו וקודם שיעמידו לויס את המשכן דנקט הכא לאו דוקא נקט חדא דלא משכח לה שהרי קודם שיחנו בני קהת נשאוי המזבחות היו חונין בני גרשון ומררי נשאוי המשכן ומקימין אותו ובנסיעתם היו מורידין את המשכן תחילה ונשאין בני גרשון ומררי אחר דגל אחד ובני קהת אחרי שני דגלים כדי שיהו קודמין בני גרשון בחנייתו ומעמידין את המשכן לפני בוא בני קהת כדכתיב אחר מסע דגל בני יהודה והורד המשכן וגו' (במדבר י) ואחר שני דגלים כתיב (שם) ונסעו הקהתים נשאוי המקדש דהיינו ארון ומזבחות וכלי הקשרת והקימו בני גרשון את המשכן עד בואם של בני קהת ועוד אי בששניו את הסדר מוקמת לה היכי שחטי קרבנות קודם שיעמידו משכן הא אמר בלחיהו מקומן (לעיל דף נה): בשלמים ששחטן קודם שיעמידו לויס כו' פסולין ואי גרסת לה מוקי לה בששניו את הסדר וההוא לחיהו מקומן שלמים דוקא קאמר משום דכתיב בהו (ויקרא ג) ושחטו פתח אהל מועד ולא יליף שאר קדשים מינייהו: (רש"י)

תוספות דמשמע דמספקא ליה אי חייב להעלותו לירושלים או לא כיון דלא קידשה יהא נאכל בכל ערי ישראל כדתנן לקמן (שם) ואמאי צריך לאקושי לבכור דמה בכור אינו מעלהו אף מעשר אינו מעלהו אמר רבינא לעולם קסבר קדשה ולא מיירי כלל בחובת העלאה אלא אם יכול לאוכלו בזמן הזה או לא וילפינן אכילת מעשר מאכילת בכור דמה אכילת בכור בעיא מזבח משום דאיתקש בשרו לדמו אף אכילת מעשר בעיא מזבח ואין שום מעשר נאכל בזמן הזה ואית ספרים דגרסי אי לא קדשה אפילו מעשר נמי לא וה"פ אפילו מעשר נמי לא יהא נאכל כלומר דמדקבעית במעשר בזמן הזה א"כ במעשר שהזקק להבאת מקום קבעי אבל לאחר חורבן ההוא שמא לא נתחייב כלל במעשר כיון דלא קדשה ואפילו נתחייב במעשר כמו בנבוב וגבעון מ"מ פשיטא דנאכל בכל ערי ישראל לפי הגירסא דלקמן כדפרישית אלא כי קבעי באותו שגדל בפני הבית וחרב הבית והוא פשיטא דאינו נאכל אמר רבינא לעולם קסבר קדשה ובבכור שנזרק דמו קודם חורבן הבית עסקינן וחרב הבית ועדיין בשרו קיים ואיתקש בשרו לדמו וא"ת והא כתיב (במדבר יח) ואת דמם תזרוק ואת חלבם תקטיר אלמא איתקש בההוא קרא להקטרת חלב ואמרי' לעיל דמזבח שנעקר מקטירין קטורת במקומו וה"ה אימורין וי"ל דקולא וחומרא לחומרא מקשינן ומקשינן בשרו לדמו והשתא מהך דרשא יליף לכל הקדשים דאם נפגם המזבח אין נאכלין וא"ת לפי גירסא זו דגרס קדשה קשיא דר' ישמעאל אדר' ישמעאל דלקמן פ' בתרא (דף קיט). תניא רבי ישמעאל אומר זה זה מנוחה ונחלה שילה ופי' בקונטרס דבקדושת ירושלים גופה ס"ל דלא קדשה ויש אחריה היתר מדלא קרי ליה נחלה כדאיתא בפ"ק דמגילה (דף י.). שמעתי שמקריבין בבית חונוי בזמן הזה ואוקמינן כרבי ישמעאל מיהו בזה לא דק בפירושו דהיא דמגילה (גז"ש) רבי ישמעאל ברבי יוסי וההיא דלקמן רבי ישמעאל בן אלישע בר פלוגתיה דר'ע אבל מ"מ על כרחין קסבר לא קדשה דכיון דמוקי קרא דנחלה בשילה א"כ מנא ליה דירושלים אין אחריה היתר וי"ל דשמא נפקא ליה מקרא אחרינא והרב רבי חיים מפרש דרבי ישמעאל סבר קדשה והאי דקאמר זה זה שילה אתא לאשמועינן דשילה אין אחריה היתר דלא כמ"ד יש אחריה היתר והיינו משום דדריש מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים ומדחלקו קדריש ליתן היתר בין זו לזו ופליג אמתני' דקתני שילה יש אחריה היתר דתנן (לקמן דף קיב:) באו לנוב וגבעון כו' ואין נראה כלל שהרי מוכיחים דבנוב וגבעון הותרו הבמות גבי שמואל והוא יברך את הזבח (שמואל א ט) וגם קרי ליה בפסוק במה אבל אחר ירושלים לכולי עלמא לא הותרו הבמות ואפי' מאן דאית ליה לא קדשה מצי סבר דאין אחריה היתר וכן משמע בפ"ק דמגילה (גז"ש) א"ר יצחק שמעתי שמקריבין בבית חונוי בזמן הזה וקאמר דהדר ביה מהא דתניא ירושלים אין אחריה היתר ואמאי הדר ביה הא קאמר התם כתנאי אי קדשה לעתיד לבא אי לא קדשה ומעיקרא מאי סבר ולבסוף

מאי סבר אלא ודאי מעיקרא סבר דלמ"ד לא קדשה הותרו הבמות והדר ביה ממתניתין דמגילה וממתניתין דלקמן בפ' בתרא (דף קיב): דירושלים אין אחריה היתר דמשמע לכולי עלמא אפילו למ"ד לא קדשה ותנאי דמייתי התם בקדשה ולא קדשה לא קאי אדרבי יצחק אלא ריהטא דהש"ס הוא משום דאיירי קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא דנקיט כתנאי ומייתי פלוגתא דבתי ערי חומה דדמי לקדושת הארץ דמשווי להו אהדדי ובפ"ב דערכין (דף לב): גבי מקיש באתם בימי עזרא לביאתם בימי יהושע וכמה תנאי היה יכול להביא דאיכא דאית ליה קדשה ואיכא דאית ליה לא קדשה ור"מ בפ"ק דחולין (דף ו): קסבר לא קדשה גבי בית שאן ורבי ישמעאל דהכא ורבי יוסי דסדר עולם בפרק הערל (יבמות דף פב): וא"ת ומנא ליה לקמן דרבי יוחנן סבר קדשה משום דמחייב מעלה בזמן הזה לעולם אימא לך דסבר לא קדשה אפ"ה אין אחריה היתר כדפי' וי"ל דאי לא קדשה לא מחייב דאינו ראוי לפתח אהל מועד דנדחו לגמרי אבל אי קדשה לא נדחו דיכול לבנות מזבח במקומו ויקריב עליו או מיירי ר' יוחנן בקטרת דלא בעי מזבח כדפי' לעיל ואין להקשות לפי' הקונטרס דגרס הכא לא קדשה ובסוף הערל (גז"ש) שמעינן לרבי יוסי דקדשה בברייתא דסדר עולם ויש חילוק כדפי' לעיל דאפילו בטלה קדושת הבית קדושת הארץ לא בטלה כדאשכחן בנוב וגבעון א"נ תני ולא סבר ליה כדבעי למימר פרק יוצא דופן (נדה דף מו): א"נ הא דידיה הא דרביה דהכא משמיה דרבי ישמעאל וא"ת למאי דגרס קדשה הא ר"ל ס"ל אליבא דרבי יוסי (יבמות דף פא). תרומה בזמן הזה דרבנן וי"ל כדפרישית לעיל דאפשר אפילו לא בטלה קדושת הבית קדושת הארץ בטלה ותדע דרבי יהושע שמעי' ליה עיגול בעיגולין עולה בפ"ק דביצה (דף ד.) ובסוף הערל (יבמות דף פא). מוכח לר"ל למ"ד עולה קסבר תרומה בזמן הזה דרבנן ושמעינן ליה לרבי יהושע בכמה דוכתי דאמר שמעתי שמקריבים אע"פ שאין בית ותימה הוא לומר שקדושת הבית קיימת להקריב קרבן בלא במה ולא יתחייב בתרומה אבל לעיל דאמר איפכא אתי שפיר כמו בנוב וגבעון והכא י"ל דרבי יוסי משום רבי ישמעאל קאמר ולא ס"ל ומר' יהושע י"ל דסבר דאינו מקדש אלא ו' דברים בלבד לכן יעלו העיגולין ור"א דמספקא ליה בפרק ידיעות הטומאה (שבועות דף טז.) ובפ"ק דמגילה (דף י.) אי סבר קדשה או לא קדשה ושמעי' ליה בפ"ק דחגיגה (דף ג): גבי עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית דקסבר לא קדשה ומיהו אין ראייה משום דהרבה כרכים לאו מדברי ר"א כדפרישית פ"ק דבימות (דף טז.) ד"ה עמון) וליתיה במסכת ידים (פ"ד מ"ג): קדשים נפסלין. פי' בקונטרס קס"ד מפני סילוק המזבח הוא מדקתני זבין ומצורעין משתלחין שאין מצורע נכנס לדגלי השבטים ולא זב למחנה הלויים נושאי ארון כדאמר לקמן אע"פ שנסע אהל מועד אלמא נפסלין דקאמר לאו משום דמפסלי ביוצא הוא דהא אהל מועד חשיב ליה וא"א דלמאי דמוקי לה השתא בקדשי קדשים אפילו בלא סילוק מזבח אלא סילוק קלעי החצר לחוד נפסלין קדשי קדשים ביוצא דבהדיא מוכח בפ' שתי הלחם (מנחות דף צה.) דבשעת מסעות אין קרוי מחנה שכינה קיים ולחם הפנים ושאר קדשי קדשים מיפסלי ביוצא דנסע אהל מועד הוא לאו דוקא לענין מחנה שכינה אבל לגבי קדשים קלים ודאי לא מיפסלי ביוצא משום מסע המחנות דלענין מחנה ישראל ומחנה לוי אע"פ שנסע אהל מועד הוא דמחניהם קיימים בדגלי השבטים כדמוכח לקמן פ' בתרא (דף קטז): ולכך זבין ומצורעין משתלחין וקדשים קלים אין נפסלין ביוצא ואתקפתא הוי מדקתני נאכלין בשני מקומות דמיירי בקדשים קלים ואע"פ שאין מזבח במקומו: הא ר' ישמעאל והא רבנן. היינו תנאי דפליגי עליה דר' ישמעאל בתמורה פרק ואלו קדשים (דף כא.) ודרשי' ליה לקרא בע"א: קודם שיעמידו המשכן. פרש"י לאו דוקא קודם אלא לאחר שהעמידו הכל המשכן והמזבח דאין לפרש ממש קודם שהעמידו המשכן כיון שכבר העמידו המזבח במקומו אוכלין קדשי קדשים הלא תחילה נוסעין בני גרשון ומעמידין המשכן ואח"כ בני קהת מעמידין המזבח ואם שינו הסדר והעמידו המזבח תחילה היאך שחטו קדשים קודם העמדת המשכן הא אמרן (יומא דף סב): שלמים ששחטן קודם פתיחת ההיכל פסולין וי"ל שלמים דוקא כתיב בהו ושחטו פתח אהל מועד כל זה פי' רש"י וק"ל (ברו"ך) הא תנן גבי תמיד (תמיד דף ל): לא היה שוחט עד ששמע שער הגדול שנפתח אלמא ילפינן שאר קרבנות שאין שוחטין משלמים ואין נראה לומר דהיינו מדרבנן דהא בהיקשא דזאת התורה נילף לפסולא משלמים וגם אין לומר בשלמים גופייהו אינו פוסל רק מדרבנן דלא שנה הכתוב לעכב דהא אמרי' פ' שני שעירי (יומא דף סב): דשלמים ששחטן בחוץ קודם פתיחת דלתות ההיכל פטור אלמא מן התורה איט ראו לפתח אהל מועד דפסול דרבנן חייב בחוץ ואפילו בפסול דאורייתא חייב בחוץ היכא דאם עלו לא ירדו כדמוכח פרק השוחט והמעלה (לקמן קט.). וזהו הוכחה דשאד קדשים נמי פסולין בפניס קודם פתיחת דלתות ההיכל דאי כשירין א"כ בשלמים אם עלו לא ירדו דקרוי פסולו בקודש היכא דאית ליה הכשירא בעלמא א"כ הוא דבשלמים אם עלו לא ירדו אמאי פטור בחוץ אלא ודאי בשאר קדשים נמי פסולין אם לא תאמר כיון דלא נפתחו קודם השחיטה דלתות ההיכל חשיב שוחט שלמים שלא במקומו וירדו אע"ג דשאר קדשים אין נפסלין מן התורה ודמי לקדשי קדשים ששחטן בדרום בפ"ק דמעילה (דף ב.) דכמאן דחנקינן דמו וירדו [לרבי יהודה] אע"ג דקדשים קלים שחיטתן בדרום כשירין אבל לר"ש לא ירדו כדאיתא התם

א"כ ההיא דשני שעירי דפטר בחוץ כרבי יהודה וגם אין לומר דקודם שפירקו המשכן כלל שחטו וזרקו את הדם ואחרי כן פירקו ושינו הסדר בשעת חנייה והעמידו המזבח וקלעי החצר תחילה וקאמר בשמעתא דקודם שיעמידו קרשי המשכן יאכלו קדשי קדשים הל מיד שפירקוהו נפסלו ביוצא הקדשי קדשים ולא אמרינן נסע אהל מועד הוא לגבי מחנה שכינה אלא ודאי קודם שהעמידו לאו דוקא אלא העמידו הכל וחיזושא הוי אלאחר שיפרקו כדקאמר קמ"ל אע"פ דנסע אהל מועד הוא ואע"פ שנפרק המשכן כיון שקלעי החצר והמזבח במקומן. ברו"ך: (תוספות)

דף סא - ב

ולאחר שיפרקו הלויים את המשכן מהו דתימא איפסיל להו ביוצא קא משמע לן ואימא הכי נמי אמר קרא [\[במדבר ב-יז\]](#) ונסע אהל מועד אף על פי שנסע אהל מועד הוא אמר רב הונא אמר רב מזבח של שילה של אבנים היה דתניא ר"א בן יעקב אומר מה תלמוד לומר [\[שמות כ-כב\]](#) אבנים [\[דברים נז-ב/ג/ד/ה/ח\]](#) אבנים שלש פעמים אחד של שילה ואחד של נוב וגבעון ובית עולמים מתיב רב אחא בר אמי אש שירדה מן השמים בימי משה לא נסתלקה מעל מזבח הנחושת אלא בימי שלמה ואש שירדה בימי שלמה לא נסתלקה עד שבא מנשה וסילקה ואם איתא מעיקרא הוא דאיסתלק ליה הוא דאמר כרבי נתן דתניא רבי נתן אומר מזבח של שילה של נחושת היה חלול ומלא אבנים ר"נ בר יצחק אמר מאי לא נסתלקה לא נסתלקה לבטלה מאי היא רבנן אמרי שביבא הוה משדרא רב פפא אמר אושפיזא הוה נקט וזימנין הכא וזימנין הכא תנן התם וכשעלו בני הגולה הוסיפו עליו ד' אמות מן הדרום וד' אמות מן המערב כמין גמא מאי טעמא אמר רב יוסף משום דלא ספק אמר ליה אביי השתא מקדש ראשון דכתיב ביה [\[מלכים א ד-כ\]](#) יהודה וישראל רבים כחול אשר על (שפת) הים ספק מקדש שני דכתיב ביה [\[עזרא ב-סד\]](#) כל הקהל כאחד ארבע רבוא לא ספק א"ל התם אש של שמים מסייעתן הכא אין אש של שמים מסייעתן כי אתא רבין אמר ר"ש בן פזי משום בר קפרא שיתין הוסיפו מעיקרא סבור מזבח אדמה שהוא אטום באדמה ולבסוף סבור שתיה כאכילה ומאי מזבח אדמה שהוא מחובר באדמה שלא יבנו לא ע"ג כיפיים

ר"י מהו דתימא כו'. כלומר ולא אכילה משנעקר המזבח אתא לאשמועינן אלא אכילת קדשי קדשים בלא הלעיס אתא לאשמועינן דלא תימא כיון שנסתלקו הלעיס יס כאן פסול יולא: אבנים ג"פ. אם מזבח אבנים וגו' מזבח אבנים לא תניף וגו' אבנים שלמות הבנה וגו': נוב וגבעון. חד חשיב להו דשניהם במה ואינן קדושים: לא נסתלקה. שבשעת המסעות כופין עליו פסכתו ומניחין אותה במקומה: אלא בימי שלמה. שנסתלקה משם למזבח אבנים שעשה שלמה: עד שבא מנשה וסילקה גרס: ואם איתא מעיקרא הוא דאיסתלק. משהוקם המשכן בשילה ובנו מזבח אבנים הוזהקה להסתלק ממזבח של נחשת: הוא דאמר. רב הונא דאמר כרבי נתן והא דלא אמרי' הוא דאמר כר"א בן יעקב משום דר' נתן הוא דשמעי' ליה בהדיא מעשה היה כך אבל מדר"א בן יעקב לא שמעינן אלא דהוכשר בשל אבנים: לא נסתלקה לבטלה. שתיה בטילה ממזבח הנחושת לגמרי: שביבא הוה משדרא. כשהיו מקטירין על של אבנים היו זיקים ולהבות יולאות מאש שמים שעל מזבח הנחשת של משה שאף הוא מונח סם: תנן התם. במסכת מדות ר' יוסי אומר בתחילה בימי שלמה לא היה אלא כ"ח כונס ועולה יסוד וסובב ומקום קרנות ומקום הילוך עד שהיה מקום המערכה

כ' על כ' וכשעלו בני הגולה הוסיפו עליו כו' נמצא יסודו ל"ב על ל"ב ומקום מערכתו כ"ד על כ"ד: גמא.
גימל יוונית עשויה כמין כף פשוטה שלנו כדפרישה דרום ומערב: הכא. במקדש שני אין אף של שמים
מסייעתו כדלפינו בפ"ק דיומא (דף כא): וארצה זו וארצה דרום ומערב: הכא. במקדש שני אין אף של שמים
אחד מהן ואמרנו התם מיהו הוה סיועי לא מסייעא: שיתין הוסיפו. קרן מערבית דרומית הוסיפו למשכה
לדרום ולמערב ששם היו מנסכין נסכים כדלמרנו (התם) במחני' ללקמן (דף סג.). ובימי שלמה היה כמין
בור כרוי אלל המזבח בלוחות זית לירד הנסכים בתוכו ויורדין מן המזבח ולרפה ופחתין שם והם קלטו
אותו הבור לתוך המזבח ועשו נקבים כנגדן בראש המזבח לירד הנסכים שם: אטום בלחמה. שלל יהא חלול:
שתיה כחילה. מה חילה מתעכלת במזבח אף שתיה תבלע במזבח: (פ"ט)

תוספות ולאחר שיפרקו הלויים את המשכן. אבל המזבח וקלעי החצר במקומן אבל נסע מכל וכל אין מחנה
שכינה קיים לגבי קדשי קדשים כדפרי' ולחם הפנים נפסל ביוצא כדאמר התם במסולק מסידור השלחן
דכ"ע לא פליגי דנפסל ביוצא ועוד דאי נפרק מכל וכל תיפוק לי דמיפסל מטעם פגימת המזבח וא"ת
ובמנחות (דף צה.). אמאי תלי טעמא ביוצא בלחם הפנים תיפוק לי משום פגימת המזבח ואי חזר והעמידו
בו ביום ואז יאכלוהו הא כיו שנדחה אינו חוזר ונראה לאכול וכ"ת חד מתרי טעמי נקט א"כ היכי דייק התם
ש"מ יש סילוק מסעות בלילה דאי ס"ד ביום מאי איריא משום יוצא תיפוק לי דאיפסול ליה בלינה וי"ל
דודאי סילוק מסעות פוסל או משום יוצא או משום פגימת המזבח והתם דייק אם היה נפסל משום לינה
קודם סילוק נמצא דלא היה המסע פוסל: אע"פ שנסע אהל מועד הוא. וא"ת בפ' שתי הלחם (מנחות דף
צה.). דמעיקרא פליגי בלחם הפנים במסולק אם נפסל במסעות דמ"ד אינו נפסל דרש מדכתיב ונסע אהל
מועד אע"פ שנסע אהל מועד הוא אפילו למחנה שכינה ואידך ההוא לדגלים אתא אמאי לא משני דאיצטריך
לדרשא דהכא או. למחנה ישראל דקיים כדאמר פ' בתרא (לקמן קיז): ותיירך ה"ר חיים דלפי סברתו קמהדר
ליה דס"ל דלא צריך קרא לדרשא דהכא ולדרשא דפ' בתרא כיון דאית ליה דאפי' כי ליכא לא מזבח ולא
קלעים אפי' לחם הפנים שהוא קדשי קדשים לא מיפסיל דקרינא ביה מחנה שכינה קיים ולכך משני
דלדגלים הוא דאתא וא"ת היכי תיסק אדעתא למימר התם דמסולק כשר ביוצא מ"מ הא מסולק מיפסיל
בפגימת מזבח וכי תימא כשחזרו והעמידו המשכן בו ביום ואיך יאכלוהו הא כיון דנדחה שוב אינו חוזר
ונראה וי"ל דלא קיימא ההיא מסקנא א"נ אפי' בשעת שנשאו בכתף מזבח הוא. כיון דאמר אע"פ שנסע
אהל מועד הוא: ארבע אמות מן הדרום וד' אמות מן המערב. כך גירסת הקונטרס וקשה לר"ת דא"כ היה
המזבח ד' אמות בחלקו של יהודה דמסתמא בבית ראשון לא היה יסוד לקרן דרומית מזרחית לפי שלא היה
בחלקו של טורף כדאמר פ' איזהו מקומן (לעיל נג): ואם בבית שני הוסיפו בדרום א"כ בנו בחלקו של יהודה
וגרס ר"ת מן הצפון מן המערב והכי תנן במס' מדות (פ"ג מ"א) וקשה דהא מסקי' הכא דמשום שיתין
הוסיפו שיהא הבור קלוט מתוך המזבח ושיתין בדרום היו כדתנן בפירקין (לקמן כג.). בג' דברים היתה קרן
מערבית דרומית משמשת למעלה ניסוך המים והיין ועוד תנן במסכת מדות (פ"ג מ"ג) מקום היה שם אמה
על אמה וטבלא של שיש עליה שבה יורדין לשיתין ומצינו למידחק ברוח מערבית היה לצד קרן דרומית אבל
קשה עוד תניא במעילה פרק ולד חטאת (דף יא): ומייתי לה בסוכה פרק לולב (דף מט.). לול קטן היה בצד
מערבו של כבש אחד לשבעים שנה פרחי כהונה יורדין לשם ומביאין משם יין קרוש לכך נראה כגירסת
הספרים דגרסי דרום ומערב ובבית ראשון היה להם יסוד לדרום שהיה משוך בחלקו של טורף חוץ מרוח
מזרחית שלא נשתנה שהיה בלא יסוד (עד) חלקו של יהודה כמו בבית שני וקראי דממעטי בפרק איזהו
מקומן (לעיל דף ע:). קרן. שאין לה יסוד משום בית שני נאמרו אי נמי אף בבית ראשון לא חשיב קרן דרומית
קרן כיון דלא הוה ליה יסוד משני צדדין כגון בצד מזרח אי נמי לפי שהיה עתיד להיות בלא יסוד בבית שני
לא היו נותנין דמים בו כמו במזבח של משה לפי שהיה עתיד להיות בלא יסוד בבית עולמים: (תוספות)

ולא על גבי מחילות אמר רב יוסף לאו היינו דתניא [\[עזרא ג-ג\]](#) ויכינו (את) המזבח על מכונותיו שהגיעו לסוף מדותיו והכתיב [\[דברי הימים א כח-יט\]](#) הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל אלא אמר רב יוסף קרא אשכח ודרש [\[דברי הימים א כב-א\]](#) ויאמר דויד זה הוא בית ה' האלהים וזה מזבח לעולה לישראל כי בית מה בית ששים אמה אף מזבח ששים אמה בשלמא בית מינכרא צורתו אלא מזבח מנא ידעי אמר רבי אלעזר ראו מזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו ור' יצחק נפחא אמר אפרו של יצחק ראו שמונח באותו מקום ור' שמואל בר נחמני אמר מכל הבית כולו הריחו ריח קטרת משם הריחו ריח אברים אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן שלשה נביאים עלו עמהם מן הגולה אחד שהעיד להם על המזבח ואחד שהעיד להם על מקום המזבח ואחד שהעיד להם שמקריבין אף על פי שאין בית במתניתא תנא ר"א בן יעקב אומר שלשה נביאים עלו עמהן מן הגולה אחד שהעיד להם על המזבח ועל מקום המזבח ואחד שהעיד להם שמקריבין אף על פי שאין בית ואחד שהעיד להם על התורה שתכתב אשורית ת"ר קרן וכבש ויסוד וריבוע מעכבין מדת ארכו ומדת רחבו ומדת קומתו אין מעכבין מנה"מ אמר רב הונא אמר קרא [\[שמות כז-א/ה/ז\]](#)

[\[בראשית כה-ד\]](#) בני קטורה בני אחתיה דרבי טרפון הוו יתבי קמיה דרבי טרפון פתח ואמר [\[בראשית כה-א\]](#) ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה יוחני אמרי ליה קטורה כתיב קרי עליהם בני קטורה אמר אביי בר הונא אמר רב חמא בר גוריא גזירין שעשה משה אורכן אמה ורוחבן אמה ועוביין כמחק גודש סאה אמר רבי ירמיה באמה גדומה אמר רב יוסף ולאוי היינו דתניא [\[ויקרא א-ח/יב/יז\]](#)

אמר רמי בר חמא כל כבשי כבשים שלש אמות לאמה חוץ מכבשו של מזבח שהיה שלש אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע בזכרותא: [\[מתני' מנחות היו נקמעות בכל מקום בעזרה ונאכלות לפניו מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות: גמ' א"ר אלעזר מנחה שנקמעה בהיכל כשירה שכן מצינו בסילוק בזיכין מתיב רבי ירמיה \[\\[ויקרא ב-ב\\]\]\(#\) וקמץ משם ממקום שרגלי הזר עומדות בן בתירא אומר מנין שאם קמץ בשמאל שיחזיר ויקמוץ בימין ת"ל משם ממקום שקמץ כבר איכא דאמרי הוא מותיב לה והוא מפרק לה איכא דאמרי א"ל ר' עקיבא לר' ירמיה בר תחליפא אסברא לך לא נצרכא אלא להכשיר כל העזרה כולה סלקא דעתך אמינא הואיל ועולה קדשי קדשים ומנחה קדשי קדשים מה עולה טעונה צפון אף מנחה טעונה צפון מה לעולה שכן כליל מחטאת מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות מאשם מה לאשם שכן מיני דמים מכולהו מה לכולהו שכן מיני דמים אלא איצטריך סד"א הואיל וכתוב \[\\[ויקרא ב-ח\\]\]\(#\) והגישה אל המזבח \[\\[ויקרא ו-ח\\]\]\(#\) והרים ממנו בקומצו מה הגשה בקרן מערבית דרומית אף קמיצה בקרן מערבית דרומית קא משמע לן אמר רבי יוחנן שלמים ששחטן בהיכל כשרים שנאמר \[\\[ויקרא ג-ב\\]\]\(#\) ושחטו \(אותו\) פתח אהל מועד ולא יהא טפל חמור מן העיקר מיתבי רבי יוחנן בן בתירא אומר מנין שאם הקיפו עובדי כוכבים את כל העזרה שהכהנים נכנסין לשם ואוכלין שם קדשי קדשים ת"ל \[\\[במדבר יח-ג\\]\]\(#\) בקדש הקדשים תאכלנו ואמאי נימא בחצר אהל מועד יאכלוה ולא יהא טפל חמור מן העיקר הכי השתא התם עבודה דאדם עובד במקום רבו אמרינן לא יהא טפל חמור מן העיקר אכילה דאין אדם אוכל במקום רבו לא יהא טפל חמור מן העיקר לא אמרינן: \[\\[מתני' חטאת העוף היתה נעשית על קרן דרומית מערבית ובכל מקום היתה כשירה אלא זה היתה מקומה ושלושה דברים היתה אותה קרן משמשת מלמטה ושלושה מלמעלה חטאת העוף והגשות ושירי הדם ומלמעלן ניסוך היין והמים ועולת העוף כשהיא רבה במזרח כל העולין למזבח עולין דרך היין\]\(#\)](#)

רש"י ה"ג אמר רמי בר חמא כל כבשי כבשים שלש אמות לאמה חוץ מכבשו של מזבח שהיה ג' אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע. כל כבשים גדולים וקטנים שהיו שם היה להן שיפוע שלש אמות לאמה גובה חוץ מכבש הגדול של מזבח שעולין בו בשמאל איברים כבידים והוא חלק כריך שיהא משופע ביותר ונוח לעלות לכך האירוסיהו ל"ב שיפוע לנו' אמות הרי לכל אמה שלש אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע כשתתן לכל אמה שלש אמות הרי ל' ואחת ומחצה עד תו ט' אצבעות וט' שלישי אצבע הרי י"ב אצבעות שהן ג' טפחים והן חצי אמה: מתני' היו נקמעות בכל מקום. ואין טעונין צפון: לפניו מן הקלעים לזכרי כהונה. דקמיז כלל קרבנם ולכל מנחתם וכלל

הטאחם וגו' וסמוך ליה בקדש הקדשים האכלנו כל זכר יאכל אורו (במדבר יח): ליום ולילה עד חרות. דילפינן ממנחת לחמי תודה: גמ' שכן מצינו בסילוק בזיבון, שהן אזכרה למנחת להם הפנים כדכתיב והיתה ללחם לאזכרה (ויקרא כד) ומתייזין את הלחם והילוקו מעל שלחן הפנים שהיכל במקום קמייה למנחות הנחמלות: ממקום שרגלי הור עומדות. לעיל קאי והביא הזכר אל בני אהרן ההגויס והקמץ משם מלא קורמו משמע ממקום שהבעלים עומדין שם והקפ"ד שהחל לאכור בין האולם קאתי שאין זה נכנס לשם: שיחזיר. והקמץ לתוך השירים ולא אמרי' כבר נפסלה: לא נלכד. הא ממקום רגלי הור דקאמר: אלא להכשיר. דלא ליבעי על ידך המזבח לפונה אלא כל מקום דריסת רגלי ישראל כשר לקמייה וכל שכן עזרת כהנים והיכל: שכן כליז. והכי הוה ילפינן מיניה וקרא למעוטי למה לוי: מחטאת. אי לאו דמעוטה הוה ילפינן לה מחטאת: ופריקין מה לחטאת שכן מכפרת כו': ה"ג מה לאשם שכן מיני דמים: ומולהו. בעיני למגמריה במיהדר דינא והיחי במה הלז: מה הגשה בקרן מערבית דרומית. קודם קמייה מגיעהה בחוד כליה לקרן מערבית דרומית של מזבח כלתקמו: קנאמר וקראו פתח אהל מועד וכו'. אלא מה מהלה הכשר עזרה לשלמים בפחה אהל מועד שמע מינה אהל מועד עיקר ועזרה טפל: ולא יהיה טפל חמור מן העיקר. דכיון דטפל חזי להו כ"ף עיקר: הקיפו עובדי כוכבים. למלחמה ויוריס חוייס ואבני בליסטראות לתוך העזרה: בקדש הקדשים. היכל במשמע: ואמאי. אם איתא דלחמרי' לא יהא טפל חמור מן העיקר למה לי למיכתב האי קרא לאכשורי היכל לאכילת קדשים הא כתיב בהו צחצר אהל מועד וינימא לא יהא טפל חמור מן העיקר: אכילה לחין אדם אוכל במקום רבו. דזולתא דרביה היא לעשות דרכי עבד לפניו לא יהא טפל חמור ליכא למימר דלאו חומרה היא אלא קולא וכן הדון שיהא טפל חמור מן העיקר: מתני' חטאת העוף היתה נעשית כו'. בגמ' יליף מנא ליה: בכל מקום היתה כשירה כו'. בגמ' פריך מאי קאמר: מלמטה. למטה מן החוט: חטאת. יליף בגמרא שהיא למטה: הגשות. של מנחות קודם קמייתא כדכתיב והגיסה ובגמ' יליף הא קרן מנא ליה: וקאי דהם. של חטאות החיטאות ובגמ' מפרש לה: נוסח המיס והיין. ששם היו שיתין ואי אפשר לכסך כי אם שם: ועולת העוף כשהיא רבה בזמנה. דעיקר מקומן בקרן דרומית מזרחית כדמפרש טעמא בגמרא מפני שקרובה לבית הדשן לזרוק שם מוראה ונראה כדכתיב והשליך אותה וגו' אל מקום הדשן (ויקרא א) וכשהיא רבה שם יוש כהנים הרבה בלוחו הקרן עסוקין בעולות ואין לה מקום כסובב לעמוד שהעולה נעשית למעלה בא לו לקרן מערבית דרומית שאף היא סמוכה לבית הדשן משאר שתי הקרנות שבת הדשן סמוך לכבש היה בזמנהו של כבש ולדברנו של מזבח: (רש"י)

הוספת כל כבשי כבשים שלש אמות לאמה. למ"ד (לעיל דף נח): כוליה מזבח בדרום קאי יש תימה על מזבח הנחשת למ"ד גובהו עשר לא משכחת לכל היותר כי אם כ' אמות לט' אמות דחצר שלפני המשכן חמישים אמה כ"ה אמות חצי החצר וה' אמות מקום מזבח פש ליה כ' אמה עד כותל דרומי כי מטי כבש עד הכותל לא משכחת לאמה אלא שתי אמות וטפח ואצבע ושליש אצבע והוה ליה הילוף על ידי הדחק כדמוכח בשבת (דף ק.) ובעירובין (דף נח): במתקטט עשרה מתוך ארבע דהוי רשות היחיד ולמ"ד דמזבח רחב עשר אמות לא הוה אלא ט"ו אמה עד הכותל ורבי יוסי דאמר לעיל (דף נט): מזבח גבוה עשר אמות ורחב חמש לטעמיה דאמר כוליה מזבח בצפון קאי והיה משוך כל כך לצד צפון עד דמשתייירי ל"ב אמה לכבש ומיהו א"כ לא היה כלל מן המזבח לפני פתח המשכן אי מזבח משוך יותר מכ"ה אמה דמסתמא משכן הוה כמו בית עולמים דגחלי יום הכיפורים צריך לפני ה' ולרבי יהודה דאמר עשר רחבו יש לומר דלדידיה שלש אמות קומתו ולא יותר כדנתיא לעיל (דף נט): חוץ מכבשו של מזבח שהיה שלש אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע בזכרותו ופירש בקונטרס דלחשבו זה לא היה ראש הכבש שוה לראש המזבח אלא נמוך ממנו רביע אמה דלחשבו גובה ט' ומחצה וחצי טפח ואצבע ושליש אצבע בזכרותו ופירש בקונטרס דלחשבו זה לא היה ראש הכבש שוה לראש המזבח אלא נמוך ממנו רביע אמה דלחשבו גובה ט' וכבש יותר מל"ב אמה ולא דק בקונטרס דאין גבוה אלא חומש אמה חסר משהו והקשה בקונטרס הרי אמרה תורה לא תעלה במעלות על מזבחי ותירך רבי נתן מדודיא דבפרק שתי הלחם (מנחות זז): אמרינן דאמה של [יסוד] גובה באמה בת חמשה ולפירוש הקונטרס [קשה] דנמצא ראש הכבש גבוה מראשו של מזבח ומיהו אין לחוש אי נמי לפירוש הקונטרס אמות של כבש לפי אמות של מזבח: שכן מציינו בסילוק בזיבון. ולא שייך למימר כאן טעם אחר ולא יהא טפל חמור מן העיקר כדקאמר בשלמים דשלמים תלאן הכותב בפתח אהל מועד ואם תאמר ל"ל טעמא דבזיבון אמאי ס"ד למיפסל לפי מה שפירש בקונטרס לעיל ספ"ד (דף יד.) מודה ר"ש בחטאת הפנימית דעבודה שאין יכול לבטלה משום דלאו אורח ארעא לשחוט בהיכל דמשמע דאי לאו הכי היה יכול לשחוט בהיכל אע"ג דחטאת בני צו ואם כן קמייה תתכשר וי"ל דסלקא דעתך דפסול דרשינן מקום שרגלי הור עומדות להכשיר כל מקום שזר יכול לעמוד דה"א לפסולי היכל קאתי שאין זר יכול לעמוד שם סלקא דעתך דאמינא אף מנחה טעונה צפון לכך אתא קרא דממקום שרגלי הור עומדות להכשיר כל מקום שזר יכול לעמוד אפי' בדרום אבל אין לפרש דדריש דרום מטעם דאין זר יכול לעמוד בצפון חזא דלעיל בפרק ב' (דף כ.) מוסיף אף מקום דריסת רגלי ישראל דחשוב צפון ועוד אפי' למ"ד מרחק צפון לא מסתבר שיהא זר אסור בצפון כנגד המזבח אלא מדרבנן

דף - סג

ומקיפין ויורדין דרך שמאל חוץ מן העולה לג' אלו שהיו עולין ויורדין על העקב: **גמ'** מנא ה"מ א"ר יהושע אמר קרא **[ויקרא ה-יא]** לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא חטאת קרויה מנחה ומנחה קרויה חטאת מה חטאת טעונה צפון אף מנחה טעונה צפון ומה מנחה בקרן מערבית דרומית אף חטאת בקרן מערבית דרומית ומנחה גופה מנלן דתניא **[ויקרא ו-ז]** לפני ה' יכול במערב ת"ל **[ויקרא ו-ז]** אל פני המזבח אי אל פני המזבח יכול בדרום ת"ל לפני ה' הא כיצד מגישה בקרן מערבית דרומית כנגד חודה של קרן דהיו ר"א אומר יכול יגישנה למערבה של קרן או לדרומה של קרן אמרת כל מקום שאתה מוצא שני מקראות אחד מקיים עצמו ומקיים חבירו ואחד מקיים עצמו ומבטל חבירו מניחין זה שמקיים עצמו ומבטל חבירו ותופשין את שמקיים עצמו ומקיים חבירו כשאתה אומר אל פני ה' במערב היכן קיימת אל פני המזבח וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימת לפני ה' בדרום היכן קיימת אמר רב אשי קסבר האי תנא כוליה מזבח בצפון קאי: בכל מקום היתה כשירה [וכו'] : מאי קאמר אמר רב אשי ה"ק בכל מקום היתה כשירה למליקתה אלא זה היה מקומה להזאתה תנינא להא דת"ר מלקה בכל מקום במזבח כשירה היזה דמה בכל מקום כשירה היזה ולא מיצה כשירה ובלבד שיתן מחוט הסיקרא ולמטה מדם הנפש מאי קאמר ה"ק מלקה בכל מקום במזבח כשירה מיצה דמה בה"מ במזבח כשירה

רש"י ומקיפין דרך שמאל. מקיפים את המזבח כשביב לורכי עבודה או למתן דמי חטאת או סידור המערכה או היפוך איברים כליטורא ויורדין במערבו של כבש שהא שמאל לעולים במזבח בעלייתו: לג' דברים אלו. הנעשים בקרן מערבית דרומית נכסים ועולת העוף כשהוא עולה למזבח פונה לשמאל בלוחה הקרן ובשגמר חוזר על העקב דרך עלייתו ובגמ' פריך הא בעינן דרך ימין ולג' דברים הנעשים בה למען איתו עולה ואינו מקיף אלא עומד על הרצפה כהקנה: גמ' מנא הני מייל. דחטאת העוף בקרן מערבית דרומית: לא ישים עליה וגו'. במנחת חוטא כתיב הבאה תחת חטאת העוף דלית דלות וקרייה רחמנא חטאת ואשמעינן נמי שהחטאת קרויה מנחה דהכי משמע נמי כי החטאת הנפכה להיות מנחה: מה חטאת טעונה אפון. יודע אני שגירסא זו שיושב שהיא לא חטאת העוף ולא מנחה טעון אפון וא"ת מנחת חוטא חלוקה מן השאר ולחטאת בהמה מקיף לה הוה ליה למייתי במתניתין דקתני לעיל המנחות נקמלות בכל מקום בעזרה חוץ ממנחת חוטא ועוד הילך אפשר חטאת העוף שבלת תחת חטאת בהמה אינה טעונה אפון שהיא נעשית בקרן מערבית דרומית ובמנחה הבאה תחת העוף תחת חטאת העוף טעון אפון וגירסא אחרתא גרסי' בה ואינו יודע אמיתה

ונראה בעיני מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחה פסולה שלא לשמה וה"ל ילפינו לה צ"ק למנחות (דף 7): ומה מנחה. טעונה הגשה בקרן מערבית דרומית אף חטאת העוף עבודתה בקרן מערבית דרומית והוא דמה היא עיקר עבודתה: לפני ה'. הקרב אוחה בני אהרן לפני ה' היינו שמועיה למזבח: אל פני המזבח. לרום ששם הכבש: ודיו. במסכת סוטה צ"ב מפסק מאי דיו וקאמר שאינו כריך להגיע גופה למזבח אלא הכלי: רבי אליעזר אומר. מאחר שפרט כל הכתוב בהגשתה שחי רוחות יוכל לזאה מהן שירה ה"ל יוכל יגשנה למערכה או לדמוה של הקרן: כוליה מנחה בלפון קאלי. נמצא דרומי של מזבח כלה לנגד הפתח וקרין נמי ככל דרומי לפני ה': ככל מקום היתה כשירה למליקה. בין למעלה בין למטה וכי ילפינו למטה בחטאת העוף בהזאה הוא דילפינו לקמן בשמעתי וזהו מדם החטאת על קיר ואמר מר זה קיר המתחן וקרן מערבית דרומית נמי בהזאה הוא דילפינו דהא מהגשה דמנחה ילפי (רש"י)

תוספות ויורדין על העקב. לאו משום שלא ירבה בהילוך בחנם דאם כן כשיהו בקרן דרומית מזרחית נמי אלא היינו טעמא דהכא חזרתו על העקב הוא לה דרך ימין: מנחה קרויה חטאת וחטאת קרויה מנחה. תימה דהוה לן למימר מנחה קרויה חטאת ואין חטאת קרויה מנחה כדאמרינן פ"ק (לעיל ז): תודה קרויה שלמים ואין שלמים קרוין תודה ובמנחות פרק התודה (דף פ:): לחם איקרי תודה תודה לא איקרי לחם וי"ל דודאי לא מיקרי שם אחד לענין לשמה דפ"ק ולענין ניתוחו המעות דפרק התודה אבל הכא דמהיקשא קדריש ומנחה וחטאת איתקוש דודאי להדדי איכא לאקושינהו מפיר: מה חטאת טעונה צפון. מירש בקונטרס דגירסא זו משובשת היא שהרי לא חטאת העוף טעונה צפון כדאמר ולא בן עוף בצפון ולא מנחה טעונה צפון וא"ת מנחת חטאת חלוקה משאר מנחות ולחטאת בהמה מקיש לה הוה ליה למיתני במיתניתו לעיל דקתני כל המנחות נקמצות בכל מקום בעזרה חוץ ממנחת חוטא ועוד אפשר חטאת העוף הבאה בדלות תחת חטאת בהמה אינה טעונה צפון שהרי נעשית בקרן מערבית דרומית ומנחה הבאה תחת חטאת העוף תטען צפון ואירסא אחרינא גרסינן בה ואיני יודע אמיתה ונראה בעיני מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחה פסולה שלא לשמה וה"ל ילפינו לה בפ"ק [דמנחות] ע"כ לשון הקונטרס וקשה לפירושו דודאי מעיקרא אמרי' בפ"ק דמנחות (דף ד. ד.) בשלמא מנחת חוטא חטאת קרויה רחמנא אבל מנחת קנאות מנלן אבל במסקנא אמרינן אלא מנחת חוטא ומנחת קנאות דפסולות שלא לשמן מנלן חטאת טעמא מאי דכתיב בה היא ה"נ הא כתיב בה היא ועוד קשה לגירסת הספרים דבפרק איזהו מקומן (לעיל מט:): מוכח דחטאת הטעונה צפון כעולה הוה היקש אם כן היכי אתיא מנחה והדר ילפינו מחטאת וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש ועוד כמו שהקשה בקונטרס דחמירא לא היא מנחה מחטאת העוף דאתיא במקומה ואינה טעונה צפון מיהו י"ל הרי בתורת כהנים ילפינו חטאת העוף פסולה שלא לשמה מן הפסוק ולא ילפינו ממנחת חוטא דמפיק פסול מקרא אחרינא ויש לדחות מיהו אמת דמנחה לא בעיא צפון אלא הגשה בקרן מערבית דרומית כדבסמוך (ואי) והקמיצה אינה טעונה צפון אפי' מנחת חוטא נמי כדמוכח בתוספתא דמנחות פ"ק חומר בשחיטה שטעונה צפון מה שאין כן בקמיצה וכי תימא היינו במנחת נדבה אבל במנחת חוטא טעונה צפון מכל מקום אינו חומר בשחיטה לגמרי שהרי בשחיטה נמי ליתא בצפון בקלים מיהו י"ל דכללא בקדשי קדשים הוה דומיא דמנחה והוה דוחק ועוד דתני בסיפא חומר בקמיצה מבמליקה שהקמיצה דוחה שבת וטומאה וליתני שהקמיצה טעונה צפון ולא מליקה אף על גב דיש קמיצה דלא בעיא צפון כגון מנחת נדבה כמו כן אינה דוחה שבת מיהו נ"ל לדחות דה"ל לא מייירי במנחת חוטא דהא אינה דוחה שבת אלא מייירי במנחת העומר ומנחת זרייה שהן בציבור והן דואי לא בעו צפון אבל מנחת חוטא בעי' צפון דאיתקש לחטאת בהמה שבה חליפתה בעשירות. ברו"ך: והרב רבי חיים גריס מה חטאת העוף טעונה יסוד דכתיב והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח אף מנחה טעונה הגשה כנגד היסוד והכי מוכח פרק כל המנחות באות מצה (מנחות דף סא.) [גבי] ואלו טעונות תנופה לוג שמן של מצורע ואשמו [דאמרינן התם] לפני ה' במזרח והאמרת לפני ה' במערב פירוש בהך שמעתיא ומשני ה"מ מנחה דאיקרי חטאת וחטאת טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד אבל הכא לפני ה' קרינא ביה והשתא כולה בדרום ליכא למימר משום יסוד וכולה במערב נמי לא משום דכתיב (ויקרא ו) אל פני המזבח דהיינו דרום מכל מקום איצטרך לפני ה' דלא תימא אל פני המזבח נזירת הכתוב הוא אף על גב דלית ליה יסוד ובריש פירקין פירשתי מה שהקשה דגבי נחלים דיום הכיפורים קרי לפני ה' במערב דוקא וא"ת ושאר מנחות מנלן וכי תימא מדאיתקוש כל המנחות לחטאת ואשם בפרשת צו וילפינו משירי הדם שטעונין יסוד אם כן מנחת חוטא תיפוק לי מהתם ועוד מנלן דמקשינן לשירים לקשינהו לתחילת דמים ולא בעי יסוד כחטאת ויש לומר דכתיב לפני ה' במנחת חוטא ובכל המנחות נמי כתיב לפני ה' כי היכי דהאי לפני ה' כנגד היסוד [האי נמי כנגד היסוד] ולא ג"ש ממש [היא] דדבר הלמד בהיקש מבעיא לן אי חוזר ומלמד בג"ש אי לא אלא גלוי מילתא בעלמא הוא ר"ל גריס מה חטאת טעונה ימין אף מנחה כן והיינו דלא כר"ש דאמר לעיל (דף כה.) בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל אי נמי אפילו כבי שמנון וכוון שבה לעובדה ביד דאמר עובדה בימין כחטאת: הגה"ה אף חטאת בקרן מערבית דרומית. תימה דלא ילפינו מינה מליקה ושמה לא ילפינו אלא מידי דאשכחן דבעי מזבח כמנחה וכן פירש בקונטרס בסמוך: בדרום קיימת כולה. על כרחך רבי אליעזר אית ליה היתא דמה חטאת טעונה יסוד דאי לאו הכי מנא ליה דאמר מערבית ותימא אם כן לפני ה' למח לי דרומית נפקא לן מאל פני המזבח ומערבית מדבעיא יסוד: (תוספות)

דף סד - א

שאם יהיה ולא ימצה כשירה ובלבד שיתן מחוט הסיקרא ולמטה מדם הנפש: שלשה דברים כו': חטאת העוף הא דאמרן הגשות דכתיב. [ויקרא ב-ח] והגישו אל (פני) המזבח שירי הדם דכתיב. [ויקרא ד-ז] ואת כל דם הפר ישפוך אל יסוד המזבח: מלמעלה ניסוך המים והיין ועולת העוף כשיהו רבה במזרח: מ"ט רבי יוחנן אמר מפני שקרובה מבית הדשן אמר רבי יוחנן בא וראה כמה גדול כחן של כהנים שאין לך קל בעופות יותר ממוראה ונוצה פעמים שהכחן זורקן יותר מבשלשים אמה דתנן נטל מחתה של כסף ועלה לראש המזבח ופינה את הגחלים אילך ואילך וחתה מן המאוכלות הפנימיות ויורד הגיע לרצפה מחזיר פניו כלפי צפון והולך למזרחו של כבש כעשר אמות צבר את הגחלים על גבי הרצפה רחוק מן הכבש שלשה טפחים מקום שנותנין מוראה ונוצה ודישון מזבח הפנימי והמנורה הני טפי מתלתין וחד היין מקום גברי לא חשיב: כל העולים למזבח: מ"ט אמר רבי יוחנן נסכים שמה יתעשנו ועולת העוף שמה תמות בעשן ורמינהו באו להקרי את המזבח מאין הוא מתחיל מקרן דרומית מזרחית צפונית צפונית מערבית דרומית ונותנין לו יין לנסך אמר רבי יוחנן

רש"י והגשתה למזבח הוא דיליף דומיא דהגשה במנחה ומליקה לאו במזבח אלא הזאה ומילוי: מאי קאמר. קתני הזה דמה בכל מקום ואפילו למעלה מן החוט כשירה והדר תניא ובלבד שיתן מחוט הסיקרא ולמטה והא ליכא למימר דהוה ור"ל חזי והוה למטה קא מפשרי דהא הזה דמה קתני כל דמה משמע ללך קתני הזה דממה: מולא דמה. שהחטאת טעונה מילוי אחר הזאה כדכתיב והגשאר בדם ימנה וגו' (ויקרא ה) שמתקף הגוף למזבח ודוחק בית מליקתו בקיר והדם מתמנה ויורד: בכל מקום כשירה. כדמפסק טעמא דמילוי בחטאת לאו עבודה היא ליפסל בגינוי שאפילו עקר המילוי לגמרי שהוה ולא מילא כשירה כדלמדת באיזהו מקומן (לעיל דף נב.) והגשאר ימאה שאינו נשאר לך ימאה אלמא איכא דסבירא ללך מעכב ומהאי קרא: ובלבד. שיהא הזאה הנעשית ראשון מחוט הסיקרא ולמטה מדם הנפש: הא דלמדת. דילפינו לעיל מכי חטאת היא האמור במנחה: אל פני המזבח. ודרשינן לעיל דלקרן מערבית דרומית קאלי: אל יסוד המזבח. ואמרינן באיזהו מקומן (לעיל דף נג.) ילמד ירידתו מן הכבש בחטאות החיטונות מילואתו מן ההיכל בסמוך לו והיינו יסוד דרומי וכלל הכרוס אין לך יסוד אלא אמה אחת בקרן מערבית דרומית כדלמדינן (שם דף נד.) אוכל כדרוס אמה אחת: מבית הדשן. מקום שנותנין שם בכל בקר תרומת הדשן שכתב בה ושמו אלל המזבח והוא במזרחו של כבש וכתבי גבי מוראה ונוצה (ויקרא ח) והשליך אותה אלל המזבח קדמה אל מקום הדשן ולקמן מייתי משנה ממסכת תמיד דבמזרחו של כבש הוה והיינו לקרן דרומית מזרחית: שאין לך קל בעוף. ודבר שהוה אלא קל מאל אין נוח לזרקו למרחוק: פעמים שכהן זרקו כו'. כשהיא רבה במזרח ונעשית בקרן מערבית דרומית כריך לזרוק יותר משלשים אמה: דתנן. במסכת תמיד מי

שזכה בתרומת הדשן של מחתה נטל מחתה של כסף ועלה לראש המזבח כו': הגיע לרפעה. לכוף הכבש: מחזיר פניו לפשו. כלפי המזבח והוכך למזרחו של כבש ומתקרב למזבח עקר אמות ממקום שכלה הכבש דהיינו רחוק מעל ראש המזבח כו': אמה: כבר את הגחלים כו'. אלמלא תהם היו בית הדשן ושהוא עושה עולת העוף בקרן מעריכת דרומית לרף לזריקה כל הלכסון של כ"ב על כ"ב שהרי מזרחו לנפון אמרנו לזריחה כו' וממקום שהוא עומד עד מזרחו של כבש חזר פחות מכ"ב רפעי' הוא מתקרב לכבש כל אמות רוחב הקרן ואין כאן אלא כ"ב הן כנגדה אמה מקום מעמדו שהוא מרוחק מן הנפון לדרום לבית הדשן שהוא עומד בראש המזבח ולא בסובב שפניה הוא נעשית במזרח עומד בסובב לפי שיש לו כבש קטן במזרח לפנות הימנו לסובב אבל ללד המערב אין לו וכבש לפנות לסובב ולרף לעלות על ראש המזבח ועומד בדרומה של קרן והכי תנן במס' סוכה (דף מה.) גבי נסכים עלה ופנה לשמאל ולא תנן בה ופנה לסובב הרי משם ולכבש ה' אמות שהכבש רחב ט"ו בלמעלה המזבח נמלא ראש המזבח עורף עליו לכל כד' א' אמות הרי כ"ב אמה עם רוחב הקרן ואלע"פ שה נמשך לכל הכבש של קרן הרי נחרקה כנגדה אמה לדרום נמלא בית הדשן עומד כנגדה בלכסון של כ"ב על כ"ב וכל אמתא בריבוע אמתא והכי חושמי בלכסונא נמלא תוספת ח' אמות וד' חומשים הרי שלשים אמות וד' טפחים גדולים וביה הדשן היה משוך ממזרחו של כבש שלשה טפחים הרי שלשים וא' אמה וטפה והיינו דפריד טפי (ליה) מהלחון והלא היינו ומשנינו מקום גבול לא קחשיב ואלא היון להו יותר משלשים: מאי טעמא. העולה אין עולה דרך ימין ויקוף והלא דרך ימין מזה כדלמחר לעיל: יתעשנו. כשיקוף את המערכה בעשן המערכה וק"ל במנחות (דף טו:) יין מעושן פסול: בל לא להקפיד כו'. משנה היא במסכת תמיד גבי כהן גדול שחינו כאשר כהנים לזכות צפיים לבעודה אחת אלא עובד וגומר בכל חפלו כדתן במסכת יומא (דף יז:) כהן גדול מקריב חלק בראש אמר עולה זו אני מקריב בזמן שהוא (מקריב) רוצה להקטיר מי זכרו בהולכת האיברים מושיטין לו והוא עומד בראש המזבח וזרקו למערכה ולמחר גבמר בל להקפיד כו' עד שגמיע לקרן השיקוף והקבלת דעתך והיון בידו אלמלא לא חיישין לשמאל נתעשנו: (רש"י)

הוספות שאם היה ולא מיצה כשירה. הא דלא פריך מהבא במסכת מעילה פרק חטאת העוף (דף ח:): לרב אדא בר אבהו ' ואמר דתני רב מיצה דמה דמיצוי חטאת העוף מעבד דמי למימר הא מני תנא דבי ר' ישמעאל היא דאמר אינו מעבד לעיל פ' איזהו מקומן (דף נב:): כדאמר תרי תנאי ואלויבא דרבי ישמעאל הוא דפריך התם לרב הונא דתני זה דמיצוי אינו מעבד ולא משני דאתא כההוא תנא דאמר אינו מעבד ניהא ליה לשנויי טפי לצדיין קתני: הגשות דכתבי והגישא. הוה ליה למימר כדאמרן דמהאי קרא לחודית לא נפיק: שירי הדם דכתבי. נראה דהיינו שירים החיצונים דבעי קרן מזרחית דרומית: מפני שקרובה מבית הדשן. תימה ולמה הוא הולך עד הקרן שהיה מרחיק מבית הדשן ואין לומר משום דכל דמים טעונין קרן דהא אמר לעיל (דף ט.) גבי מודה רבי יהודה בדמים דנישקליה ונשפך אדוכתיה ואי כל דמים טעונין קרן מאי קשיא ליה: יותר מל"א אמות. פ' בקונטרס כשהיתה במזרח היה עומד בסובב לפי שבמזרח היה כבש קטן שפנה על סובב אבל במערב לא היה לו כבש לשמאל לפנות בו לסובב וצריך לעלות לראש המזבח ולעמוד בדרומית של קרן והכי תנן במסכת סוכה (דף מה.) גבי נסכים עלה בכבש ופנה לשמאלו ולא תנן בהו ופנה לסובב ונראה דאין משם רא' שלא היה כבש לסובב במערב אם כן כשהיה נתון ארבע מתנות שבחטאת ותנן פרק איזהו מקומן (לעיל דף נג.) מנה לסובב גבי חטאת וכשהיה מגיע לקרן מעריבת דרומית היה צריך לחזור על עקבו ולכך נראה דהיה שם כבש אבל קשה דלא חשיב ליה לעיל (דף טב:) גבי שני כבשים קטנים יוצאים מן הכבש: מן המאכולות הפנימיות. אומר ר"ת דגבי גחלים של יום הכפורים לא גרסינן מן המאכולות הפנימיות דהכא חשיבין להו דשן וביום הכפורים וכן בקטרת של כל השנה בענין גחלים דוקא כדאמר התם גחלי אש יכול עוממות: צבר את הגחלים. משום דאמר ושמו שלא יפור: דישון מזבח הפנימי והמנוחה. הקשה ריב"א כיון דתרומת הדשן ודישון מזבח הפנימי והמנוחה נבלעים במקומן אמאי מועלין בזה יותר מזה דבתרומת הדשן מועלין כדאמר לעיל ס"פ ב"ש (דף מו.) ובדישון מזבח ומנורה תנן במעילה דלא נהנים ולא מועלים וי"ל דשאני תרומת הדשן דגלי קרא ושמו וכי תימא כיון דנבלעין היכי משכחת בהו מעילה שמה לא היו נבלעין מיד ור"ת אומר דתרומת הדשן לא היה נבלע מדלא חשיב להו ביומא (דף כא.) בהדי אינך דנבלעין דישון מזבח הפנימי והמנוחה ואומר ה"ר יום טוב דאין זו ראייה דה"ר בת"כ (סדר ויקרא פ' ט) דחשיב ב' בני דשנים הן אחד בדרום דמוראה ונוצה דישון מזבח הפנימי והמנוחה ולא חשיב תרומת הדשן אף על פי שהיתה שם כדתנן במתמיד: (תוספות)

ב - **סד** **דף**

הקפה ברגל אמר רבא דיקא נמי דקתני נותנין לו יין לנסך ולא קתני אומר לו נסך ש"מ ת"ר כל העולין למזבח עולין דרך ימין ויורדין דרך שמאל עולין דרך מזרח ויורדין דרך מערב חוץ מן העולה לשלשה דברים הללו שעולים דרך מערב ויורדין דרך מערב עולין דרך ימין ויורדין דרך ימין דרך שמאל הוא אמר רבינא תני. שמאל רבא אמר מאי ימין דקתני דמזבח ומאי שמאל דגברא וניתני או אידי דמזבח או אידי ואידי דגברא קשיא: **מתני**: חטאת העוף כיצד היה נעשית (עלה לכבש ופנה לסובב בא לו לקרן דרומית מזרחית) היה מולק את ראשה ממול ערפה ואינו מבדיל ומזה מדמה על קיר המזבח שירי

הדם היה מתמצה על היסוד ואין למזבח אלא דמה וכולה לכהנים: **גמ'** ת"ר **ויקרא ה-ט** והזה מדם החטאת מגוף החטאת הא כיצד אוחז בראש ובגוף ומזה על קיר המזבח ולא על קיר הכבש ולא על קיר היכל ולא על קיר אולם ואיזה זה קיר התחתון או אינו אלא קיר העליון ודין הוא ומה בהמה שעולתה למטה חטאתה למעלה עוף שעולתה למעלה אינו דין שחטאתו למעלה ת"ל **ויקרא ה-ט** והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח קיר שהשירין שלו מתמצים ליסוד ואיזה זה קיר התחתון ונעביד מעילאי והדר נעביד מתתאי אמר רבא מי כתיב ימצה ימצה כתיב דמילא משמע אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב כיצד מולקין חטאת העוף אוחז גפיו בשתי אצבעות ושתי רגלים בשתי אצבעות ושתי רגלים על רוחב שתי אצבעותיו ומולק וזו עבודה קשה שבמקדש זו היא ותו לא והאיכא קמיצה וחפינה אלא אימא זו עבודה קשה מעבודות קשות שבמקדש: **מתני**: עולת העוף כיצד נעשית עלה לכבש ופנה לסובב בא לו לקרן דרומית מזרחית היה מולק את ראשה ממול ערפה ומבדיל ומיצה את דמה על קיר המזבח נטל את הראש והקיף בית מליקתו למזבח וספגו במלח וזרקו על גבי האשים בא לו לגוף והסיר את המוראה ואת הנוצה ואת בני המעיים היוצאין עמם והשליכן לבית הדשן שישע ולא הבדיל ואם הבדיל כשר סופגו במלח וזרקו על גבי האשים לא הסיר המוראה ולא הנוצה ואת בני המעיים היוצאין עמם ולא ספגו במלח כל ששינה בה מאחר שמיצה את דמה כשירה הבדיל בחטאת ולא הבדיל בעולה פסול מיצה את דם הראש ולא מיצה דם הגוף ולא מיצה דם הראש כשירה חטאת העוף שמלקה שלא לשמה מיצה דמה שלא לשמה לשמה או שלא לשמה ולשמה פסול עולת העוף כשירה ובלבד שלא עלתה לבעלים לשם חובה אחד חטאת העוף ואחד עולת העוף שמלקה ושמיצה את דמן לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקריב המתיר כמצותו כיצד קרב המתיר כמצותו מלק בשתיקה ומיצה הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו וזו שקרב המתיר כמצותו כיצד לא קרב המתיר כמצותו מלק חוץ למקומו מיצה הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה הדם חוץ למקומו

רש"י הקפה ברגל. ואין היין בידו ולמטה בעלמא מפני שכל העולין לשאר דברים פונין לימין ומקויפין חוה להקטיר עולה לפיכך מקוף וכל למקום שנסכין עס ונותנין לו יין לנסך אבל שאר כהנים שהזכה בהם כפייהם לא זכה לבעודה אחרת עולה והיון בידו ופנה לשמאל וחוזר על העקב כדמתני: עולים דרך מזרח. כשהו עולין לכבש במזרחו אלא שפתו עולין שהרי דרך ימין יפנה ולמה לו להאריך הליכו כל רחבו של כבש וכשהוא יורד יורד נשפת מערבו של כבש: ה"ג חוץ מן העולה לנ' דברים הללו

שעלוין דרך מערב ויורדין דרך ימין ויורדין דרך ימין: שמאל הוא. מערבו של כבש שמאל הוא כשהאיש פניו למזבחה: מאי ימין. דקתני בסופא ימין למזבחה
המזבחה פניו לדרום וימין למערב: ומאי שמאל. דקתני ברישא שמאל דגברא: אידי ואידי. דרישא ודסיפא: מהני ואינו מדביל. הראש מן הגוף אלא סימן אחד לבדו
מולק דכתיב בה ומלק את ראשו ממוק ערפו ולא יבדיל (ויקרא ה) ובהכל שוחטין (חולין דף כ"א): ילפינן דבסימני אחד הוא: ומזה. ארוח בעוף עלמו ומזה. היה מתמנה.
שמקיף ומתקרב בית מליקתו למזבח וזוחקו בקיר והלם מתמנה ויורד ליסוד שהרי למטה מן החוט הוא נעשית וכנסת הסובב למעלה הימני: גמ' שמוקף של חטאת.
שלא היה זה בכלי ולא באצבע אלא ארוח בעוף עלמו ומזה: קיר התחתון. שלמטה מן החוט: בהמה שעולה למטה. כדלמך בפ"ק (לעיל דף י"ג) דכתיב בחטאת בהמה
המתחל אוחה אותה דמה למעלה ואין אחרת דמה למעלה: חטאתה למעלה. דקרתות כתיבי בה: עוף שעולה למעלה. כדלמך בפירקין (דף ס"ה): שהאישים שלו.
כשמה הדם שותת ומתמנה ליסוד: ואיזה זה קיר התחתון. פעמים שהוא מתמנה לסובב כשהוא עשאה למעלה מן הסובב דמן החוט עד הקרתות קיר העליון הוא אבל
קיר התחתון כולו למטה מן הסובב שהחוט למטה מן הסובב אמה: ונעבד מעילא. האחתה ישנה למעלה והדן נהן כדלמך והדר נעבד מיטוי מתחילי כדכתיב: מי
כתיב ימנה ימנה כתיב. אי הוא כתיב ימנה הוא משמע שמהיר את הכהן שיחזור וימנה אחר האשה דכתיב ימנה משמע נמי לענין האשה דממילא יהיה דם מאי
אלא היסוד: ארוח שני גפיה בשתי אצבעות. גוף העוף על כפו מבפנים ומבחוץ שני רגליה בין אצבע קטנה זרת לקמיצה ושני גפיה בין אמה לאצבע: ומתחל לראשה. גרונה
התחתון מוחה על גב הוד רוחב החיון של גודל שמכניס האורח בין אצבע לגודל נמצא הגרון לזד גודלו ומתחו על גודלו והעורף מלמעלה ומולק: איפרא מלבר. כמו שאנו
עושים על גב הוד אלא שהפך פניו של עוף על גב ידו שיהא העורף מלמעלה: מוחה לראשו. הגרון על רוחב הפנימי של שתי אצבעותיו אצבע ואמה: גבי קמיצה נמי
תניא זו היא עבודה קשה. שצריך למחוק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה למטה שלא יהא הקומץ מבוזר וכן בחפינת יום הכפורים נמי תניא זו היא עבודה קשה ותרוייהו
בסדר יומא שפרק הויאילו (דף מ"ז: דף מ"ט): עבודה קשה מעבודות קשות. כלומר אחת מעבודות קשות שבמקדש: מהני' עלה בכבש. לפי שנעשית למעלה כדלפינן
בגמרא: בא לו לקרן דרומית מזרחית. כדלמך שקרובה לבית הדש: ומבדיל. בשני סימניו כדלפינן בהכל שוחטין (חולין דף כ"א): ערפה. גובה הראש מול ערפה למטה
לזד האגפים מול הרואה את העורף: והקיף את בית מליקתו למזבח. סומכו וזוחקו בקיר כדי שיתמנה הדם: סבנו במלח. מקנחו במלח הנמצא בראש המזבח כדכתיב
וכל קרבן מנחה במלח תמלח ולאומר בהקומץ רבה (מנחות דף כ"א): בג' מקומות המלח נחונה בלישכת המלח ועל גבי הכבש ובכרש המזבח: מוראה. זפק: נוטה. שטעל
העור שכנגד הזפק בנוטתה עם הזפק: שיסע. הגוף בין אגפיה: הבדיל בחטאת. במליקתה שמוכה שני סימניו או לא הבדיל בעולה שמלקה בסימני אחד: פסול. דכל שינוי
שהוא לפני עבודות הדם פסולות ובגמרא מפרש טעמא: מינה דם כו'. מפרש טעמא בגמרא: לאכול דבר שדרכו לאכול. חטאת העוף: שדרכו להקטיר. עולת העוף: שלא
לשמן. אין מוריא עולה מידי פיגול מפני שהיא כשירה בשלא לשמה: (רש"י)

תוספות חטאת העוף כיצד היתה נעשית. משום דדם חטאת קודם לעולה מפרש חטאת תחילה: מגופה של חטאת. מדכתיב והזה מדם החטאת ולא כתיב ולקח דמשמע
בבלי: ארוח בראש ובגוף ומזה: תימה דלא בעי הכא מאי קאמר כדכתיב פ"ק דחולין (דף כ"ב): ואיזה זה קיר התחתון. דאי קיר העליון פעמים שהוא מתמנה לסובב אם
עושה למעלה מן הסובב דקיר העליון הוא מן החוט עד הקרתות: קמיצה וחפינה. בבולחו תנינא עבודה קשה: (תוספות)

דף סה - א

חטאת העוף שמלקו שלא לשמה ומיצה הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה דמו שלא לשמה או שמלק ומיצה הדם שלא לשמה זהו שלא קרב המתיר
כמצותו לאכול בזית בחוץ למחר בזית למחר בחוץ כחצי זית למחר בחוץ כחצי זית למחר בחוץ כחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת א"ר יהודה זה
הכלל אם מחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום פיגול וחייבין עליו כרת ואם מחשבת המקום קדמה למחשבת הזמן פסול ואין בו כרת [וחכ"א זהו וזה לאכול

כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין: **גמ'** ת"ר **[ויקרא א-ה/טו]** והקטיר המזבחה בהקטרת הראש הכתוב מדבר **[ויקרא א-טו]**
ונמצה דמו כולו אל קיר המזבח ולא על קיר הכבש ולא על קיר ההיכל ואיזה זה קיר העליון או אינו אלא קיר התחתון ודין הוא מה בהמה שחטאתה
למעלה עולתה למטה עוף שחטאתו למטה אינו דין שעולתו למטה ת"ל ומלק והקטיר ונמצה דמו וכי תעלה על דעתך לאחר שהקטיר חוזר ומנצה אלא לומר
לך מה הקטרה בראש המזבח אף מיצוי בראש המזבח הא כיצד היה עולה בכבש ומונה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית היה מולק את ראשה ממול ערפה
ומבדיל ומנצה מדמה על קיר המזבח. אם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה כשירה רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב אומרים כל עצמה אין נעשית אלא בראש
המזבח מאי בינייהו אביי ורבא דאמרי תרוייהו עושה מערבה ע"ג סובב איכא בינייהו: בא לו לגוף כו': ת"ר **[ויקרא א-טז]** והסיר את מוראתו בנוצתה זו זפק
יכול יקדיר בסכין ויטלנו ת"ל בנוצתה נוטל את הנוצה עמה אבא יוסי בן חנן אומר נוטלה ונוטל קורבנה עמה דבי רבי ישמעאל תנא בנוצתה בנוצה שלה
קודרה בסכין כמין ארובה:

רש"י גמ' והקריבו מה הלמדו לומר. בעולת העוף כתיב והקריבו הכהן אל המזבח מה ת"ל הא כתיב והקריבו מן התורים וגו' וליכתוב כתיב הכהן את ראשו
על המזבחה: פירדיו. גזולות: לקבוע לו כהן. שלא ימלקנו זר: לא קבע לו כהן. דשחיטה בזר כשירה: קבע לה כלי. דנפקא בן מויקה את המאכלת לקמן באידך פירקין (דף
א"ז): ת"ל כהן ומלק אומר רבי עקיבא כו'. כולה ר' עקיבא קאמר לה: בעצמו של כהן. באפרונו ולא בסכין: בין למעלה. מן החוט: מן האורח. מן הגרון: וגאמר להבן.
בחטאת [העוף]: והקטיר אותו. וסעע בכנפיו ולא יבדיל והקטיר אותו אנו יודע מה שנאמרה תחילה ומלק את ראשו והקטיר בהקטרת הראש: דמו כולו. מדלח כתיב
ונמנה מדמו: מאחר שהקטיר הוא מנמנה. וא"ת במיטוי הגוף לא מקיימא דמו כולה: ה"ג ת"ל ומלק והקטיר ונמנה דמו וכי תעלה על דעתך משהקטיר מנמנה אלא
לומר לך מה הקטרה בראש המזבח אף המיטוי בראש המזבח: ובא לקרן דרומית מזרחית גבינו: למטה מרגליו. שהחוט למטה מן הסובב אמה: אלא בראש המזבח.
דבעינו והקטיר ונמנה דמו שיהא מיטוי בקיר הסמוך למקום הקטרה: מאי בינייהו. כלומר במאי קמיפלגי הא ע"כ לת"ק גופיה אית ליה והקטיר ונמנה דמו דלא לאו
ס"ל קיר העליון מנח ליה: עושה מערבה כו'. לת"ק הרואה לעשות מערבה על גבי סובב ולהקטיר עושה הילכך מיטוי שחחת הסובב סמוך למקום הקטרה: יכול יקדיר
את העור בסכין ויטלנו. לזפק לבדו בלא עור ובלא נוטה כמו שאלוין עוף עושה: ונוטל את קורבנה. ונמנה לשון פרש ודבר מאוס הוא כמו (איכה ד) כי נא גס נעו:
בנוצתה שלה. ולא יוהר ממנה שכנגד הזפק (רש"י)

תוספות והקריבו מה תלמוד לומר. וא"ת דבפ"ק דחולין (דף כא:): דריש לדרשא אחרינא הא איצטריך לכדדרשינן הכא וי"ל דהכא דריש מדסמכיה לתורים ובני יונה ש"מ פרייה אחת והתם דריש מדסמכיה לזקקטיר ואין לומר דדרשינן תרתי משום וי"ל דזהקריבו דהא בחולין הוא רבי ישמעאל דלא דריש וי"ל פ' אלמנה (יבמות דף סח:): עוף שלא קבע לו צפון אינו דין שלא קבע לו כהן. וא"ת קמיצה תוכיח דלא קבע על צפון וקבע על כהן ויש לומר מה למנחה שטעונה הגשה ותנופה וקידוש קומץ וכלי שרת וא"ת נילף מדאיתקש חטאת למנחה כדאמרין לעיל ונראה דמסתבר ליה דלא תהוי מליקה עבודה יותר משחיטה: בן עוף שקבע לו כהן אינו דין שיקבע לו כלי. וא"ת קמיצה תוכיח שקבע על כהן ולא קבע על כלי וי"ל מה למנחה שכן אינה מיני דמים וא"ת מה לבן צאן שכן מין זבח אבל עוף לא חשיב ליה מין זבח בפ"ק (לעיל דף ח:): וי"ל דהיינו משום דקים לן שהוא ביד אבל אי היה בכלי הוה חשיב מין זבח וא"ת מה לבן צאן שכן טעון צפון על כן נראה דמעיקרא סימך אהיקשא דזאת התורה דילפינן מינה מה עולה טעונה כלי דעופות נמי כתיבי בההוא עניינא מדפר"ק פ"ק דחולין (דף כב.) ביום מביום צוותו נפקא ובמגילה פרק הקורא למפרע (דף כ:): גבי כל היום כשר למליקה דרשינן בגמרא מביום צוותו: תלמוד לומר הכהן ומלק בעצמו של כהן. וא"ת ונילף מדאיתקש לעיל חטאת העוף למנחה וי"ל חטאת איתקש עולת העוף לא איתקש ועוד כיון דאיכא לאוקומי היקש לא מפקא מק"ו דהכא ועוד דאדרבה נקיש בהיקשא דזאת התורה לעולה דבעיא כלי: וכי תעלה על דעתך שזר קרב למזבח. ואפילו מאן דלית ליה הך סברא גבי הצתת אליתא (יומא דף מה.) משום דהא אפשר דקאי אארעא ועביד במפוחא: אף מליקה בראש מזבח: חטאת ועולה ילפי מהדדי גבי מול עורף ולענין בעצמו של כהן בג"ש נאמר כאן ומלק ונאמר להלן ומלק אבל להצריך לחטאת מליקה בראש המזבח כעולה לא ילפינן משום דעולה לא ילפי אלא מהיקשא דהקטרה ודבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בג"ש מדבריי יוחנן כדאמר פרק איהו מקומן (לעיל דף מט:): וא"ת בפ"ק דקדושין (דף לו.) דאמר דמליקה אינה כשירה בנשים דאיתקש להקטרה ובהקטרה כתיב בני אהרן ולא בנות אהרן תינה מליקה דעולה מליקה דחטאת מנלן דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בג"ש וי"ל דגלוי מילתא בעלמא הוא כהן ולא כהנתא וא"ת ורבי שמעון דנפקא ליה בפרק קמא דחולין (דף כא:): עולת העוף ממול עורף מהיקשא דכמשפט חטאת העוף ולית ליה ג"ש דהכא א"כ מנא ליה בחטאת העוף דבעינן כהן שתהא בעצמו של כהן וי"ל דחטאת נמי ילפי מעולה מהיקשא דכמשפט: דמו כולו. נראה דחטאת לא בעי דמו כולו מדלא קתני בה הדין בית מליקה למזבח: ואם עשאה למטה מרגליו ואפילו אמה אחת כשירה. אף על גב דכתיב ומלק והקטיר ונמצא לא בעי מקום הקטרה ממש

ממש כי היכי דלגבי דם חשיב סמוך לקרן אמה אחת: (תוספות)

דף - סה - ב

שיסע ולא הבדיל: ת"ר וישעו אין שיסע אלא ביד וכן הוא אומר [שופטים יד-ו] וישעוהו כשסע הגדי: לא הסיר את המזבח כו': מתני' דלא כרבי אלעזר בר"ש דתניא א"ר אלעזר בר"ש שמעתי שמבדילין בחטאת העוף מאי בינייהו אמר רב חסדא מיצוי חטאת העוף מעכב איכא בינייהו ת"ק סבר מיצוי חטאת העוף מעכב וכיון דמצוי דם קעביד מעשה עולה בחטאת העוף ור' אלעזר בר"ש סבר מיצוי חטאת העוף לא מעכב ומתחך בשר בעלמא הוא רבא אמר. שהייה בסימן שני בעולת העוף מעכב איכא בינייהו תנא קמא סבר שהייה בסימן שני בעולת העוף לא מעכב ואע"ג דשהייה קא עביד מעשה עולה בחטאת ורבי אלעזר בר"ש סבר מעכב וכיון דשהייה מחתך בשר בעלמא הוא אביי אמר רוב בשר מעכב איכא בינייהו ובפלוגתא דר' זירא ור' שמואל בר רב יצחק חד אמר שהייה בסימן שני בעולת העוף מעכב איכא בינייהו וחד אמר רוב בשר מעכב איכא בינייהו מכלל דבעינן דרוב בשר בתחילה אין והתניא כיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר עד שמיגע לוושט או לקנה הגיע לוושט או לקנה חותך סימן אחד או רובו ורוב בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים אמרוה קמיה דרבי ירמיה אמר לא שמיע להו הא דא"ר שמעון בן אליקים משום רבי אלעזר בן פדת משום ר"א בן שמוע אומר היה ר"א בר' שמעון שמעתי בחטאת העוף שמבדילין ומאי לא יבדיל

רש"י הא כיצד קודר את העור סביבות הזפק כמין ארובה וטבל נולה ועור שכנגד הזפק עם הזפק אבל כלל קדימה לל שהעור נמשך אחריו ונטול יוחי: וכן הוא אומר. בשמשון והתם מפרש בהדיא דכיד הוה: מתני'. דקתני הבדיל במליקה חטאת שמלקה בשני סימנין פסול דלא כרבי אלעזר: שמבדילין. שאם הבדיל לא פסול: מאי בינייהו. כלומר במאי קמיפלגי: ת"ק סבר. מיטוי בתר הזאה חטאת העוף מעכב וכיון דבעל כרחו ממנה דם אי חמרת מבדיל קעביד כל מעשה עולה בחטאת מליקה מובדלת ומיטוי לעולה מיטוי הוא דעביד בה ולקמן (דף סו.) תנן דחטאת העוף שעשאה כמעשה עולה לשם חטאת פסולה: ור"א בר"ש סבר לא מעכב. הילכך אם רצה להבדיל יבדיל ולא ימנע לחתך הבדלה ולא עבד ליה מעשה עולה ואי משום דשינה בהבדלה כיון דלאו מעשה עולה מצי למימר בה חיתוך בשר בעלמא הוא: ה"ג שהייה בסימן שני בעולת העוף איכא בינייהו. בעולת העוף הכריכו ב' סימנים וזהו שיעור שהייה בין סימן לסימן איכא בינייהו אי פסול בה בשהייה בין סימן לסימן ככהמה או לא: ת"ק סבר שהייה בסימן שני בעולת העוף לא פסלה. ללא דמי לשחיטת בהמה דעומתא דבהמה בעי' ב' סימנים משום דלא נפקא חיותא בסימן אחד הילכך אם שחיטה על שניהם אבל עוף בסימן אחד פסקא חיותא ועולת העוף מנחת הבדלה בעלמא הוא דאיכא ענה אבל אם מליקה אינו חל אלף על הראשון ולא מהניא שהייה לפסול בשני חטאת שהבדיל לא אע"ג דכלל שהייה אי אפשר בין סימן לסימן כהני לקמן בשמעתין שבתחילה חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר הגיע לסימן חותכו ורוב בשר עמו והיהו חתיכת רוב בשר אף על גב דלית ביה שיעור שהייה כיון דבעולה שהייה בין סימן לסימן לא פסלה אי עבדיה בחטאת עביד מעשה עולה בחטאת: ור"א בר"ש סבר שהייה בסימן שני בעולת העוף פסלה. הלכך חטאת שהבדיל בה כיון שא"ל לה בלא שהייה בין סימן לסימן אין כאן מעשה עולה דבעולה שהייה לוכא ומתחך בשר בעלמא הוא: רוב בשר מעכב איכא בינייהו. ודכווי עלמא שהייה בעולה בסימן שני פסלה והכא בהא פלוגי לת"ק חיתוך רוב בשר בחטאת לא מעכב אי לא מתחך ליה ואי חמרת מבדיל עביד ליה שני סימנין בלא שהייה ויש כאן מעשה עולה ורבי אלעזר בר"ש סבר מעכב רוב בשר בחטאת מעכב וחיותו אחר סימן ראשון הוא וכיון דלא סגי בלא שהייה ביניהם אין כאן מעשה עולה: מכלל דבעינן רוב הבשר לכתחילה. מדקמיפלגי בעיכוכא מכלל דכולהו מוודו לכתחילה בעי לחתוך רוב בשר אחר הסימן: שדרה. חוט השדרה: מפרקת. עגם הנארי: בלא רוב בשר. המקפת סביב כדאמרין בהכל שוחטין (חולין דף כז:) נשברה מפרקת ורוב בשר עמה נבילה ומטמאה ואפילו מפרקת הילכך אי הוה חותך רוב בשר קודם הסימן הוה ליה מההו ולא מהניא בה מליקה וסימנין הלכה למשה מסיני הן: שאם או רוב שנים. בהכל שוחטין (דף סג. ב.) אמרין שנים לרבן רוב שנים לר"א בר"ש והתם פלוגי בה בקראי: אמרוה קמיה דר' ירמיה. להך פלוגתא דהגך אמרואי דפלוגי בטעמא דר"א כרבי שמעון: (רש"י)

תוספות הבדיל בחטאת ולא הבדיל בעולה פסול. בחטאת ניחא כדדרשינן בת"כ חטאת היא שאם מלקה שלא לשמה פסולה וה"ל דכל ששינה בה פסולה אבל בעולה קשה מנלן ועוד דמהקטרה ילפי מה הקטרה הראש בעצמו והגוף בעצמו אף כן כו' ומה הקטרה אינה מעכבת אף הבדלה אינה מעכבת וכן קשה ממליקת עוף שעשאה למטה כיון דעשאה למטה מהקטרה ילפי דון מינה ומינה וכי היכי דלא הקטיר למעלה כשר לא מלק למעלה נמי כשר: כיצד קרב המתיר. כל הנך משניות דהכא ודפ"ק דמכילתא ודמנחות צריכי לרקדק אמאי צריכי כולהו: קעביד מעשה עולה בחטאת. מה שזה למעלה וזה למטה לא חשיב ליה שינוי: ורבי אלעזר בר"ש סבר מיצוי חטאת לא מעכב. הילכך אם רצה להבדיל יבדיל ולא ימנע אחר הבדלה ולא עביד מעשה עולה ואי משום דשינה בהבדלה [כיון דלא מיצא] כמעשה עולה א"כ כי מבדיל חיי חיתוך בשר בעלמא כד פירש בקונטרס וקשה דבפ"ק דחולין (דף כא:): דדריש רבי אלעזר בר"ש כמשפט חטאת העוף מה להלן כשהוא אוזו הראש בגוף ומזה וילין מינה בעולת העוף שאין חותך אלא רוב שנים היכי יליף הא אי בעי מבדיל לגמרי בחטאת והיינו יכולין לפרש כשהוא אוזו הראש בגוף ומזה אם ירצה קאמר ומדקאמר מה להלן בסימן אחד היינו שאם ירצה לא יחתך כ"א סימן אחד אבל קשה מברייתא דתתם לעיל דקתני שנים או רוב שנים ומפרש התם שנים לרבן או רוב שנים לר':

אלעזר בר"ש לוקמה כולה כרבי אלעזר בר"ש דאי בעי שנים ואי בעי רוב שנים ובפרק העור והרוטב (שם דף קכג.) נמי גבי טלית שנקרעה רובה שוב אינה חיבור וטהורה ומוקי לה בטלית טבולת יום דכיון דלא חס עלה ואטבלה ליכא למימר דילמא חייס ולא קרע רובה אבל כשאינה טבולת יום גזרינן ומפיק אלא מעתה לרבי אלעזר בר"ש ליגזר דילמא לא אתי למיעבד רובא והשתא אי אין אסור לחתוך כל השנים ל"ל למגזר שם כלל דילמא חייס ונראה לפרש כל סוגיא זו בהבדלה שלאחר הזאה אבל קודם הזאה כולי עלמא לא פליגי דפסולה דאמר קרא לא יבדיל ודוקא רבי שמעון בן אליקים דלקמן אית ליה הך סברא לרבי אלעזר בר"ש דיכול להבדיל כל השנים ואפילו קודם הזאה ולית ליה איסור פסול בהבדלה כלל דהא מפרש לא יבדיל דקרא אין צריך להבדיל וסוגיא דחולין פרק קמא (דף כא:.) וההיא דהעור והרוטב (שם דף קכג.) דלא כוותיה אלא כרב חסדא ורבה ואביי והכי פירושא דכולה שמעתא מאי בינייהו פי' מאי טעמייהו אמר רב חסדא מיצוי חטאת העוף מעכב איכא בינייהו דרבנן סברי מיצוי חטאת העוף מעכב וכשהיה עדיין לא נגמרה מצוותה הילכך כשהבדיל סימן שני לאחר הזאה לא חשיב מחתך בשר בעלמא ופסול משום שעשה מעשה עולה בחטאת שיש כאן הבדלה בשנים קודם מיצוי כמו בעולה ור"א בר"ש סבר דמיצוי אינו מעכב וכבר נגמרה כל מצוותו וכשמבדיל לאחר הזאה אינו אלא מחתך בשר בעלמא והשתא צ"ל דרב חסדא [סבר] דשהייה בסימן שני בעולת העוף לא מעכב דאי מעכב אמאי פסול לרבנן כשהבדיל לאחר הזאה אין כאן מעשה עולה שהרי שהה ואין הכשרה של עולה בכך ואי אפשר לו לעשות הזאה בין מליקת סימן ראשון לסימן שני שלא ישהה ורבה מפרש שהייה בסימן שני בעולת העוף מעכב איכא בינייהו דרבנן לא מעכב ולרבי אלעזר בר"ש מעכב ואביי מפרש דרוב בשר מעכב איכא בינייהו ורבנן סברי רוב בשר לא מעכב ולכך זימנין דלא חתוך רוב בשר עם סימן הראשון (מ"מ) אסור להבדיל עם סימן הראשון אפילו לאחר ההזאה) גזרינן אטו היכא דלא חתך רוב בשר ור"א ברבי שמעון סבר רוב בשר מעכב ולכך לא פסל דאין כאן מעשה עולה שכבר חתך רוב בשר עם סימן ראשון וכשמבדיל לאחר ההזאה מתה עומד ומבדיל ופסול לאביי דפ"ק דחולין (דף כ:.) דפרוך תקשי לך עולת העוף דבעיא שני סימנין וכי מתה עומד ומולק ולית ליה טעמא דכדי מצות הבדלה והדר קאמר אמרוה רבנן קמיה דרבי ירמיה פי' הנך טעמי דרב חסדא ורבה ואביי אמר להו לא שמיצוי אלא הא דאמר ר"ש בן אבהו רבי אלעזר בן פדת אומר היה ר"א ברבי שמעון שמעתי שמבדילין בחטאת העוף ומאי לא יבדיל א"צ להבדיל פי' ולא צריכין לכל להו טעמי דפרשי רב חסדא ורבה ואביי ואף קודם ההזאה מותר להבדיל וא"ת דלדידהו דאסור להבדיל קודם הזאה ואפילו לרבי אלעזר בר"ש א"כ מאי קאמר לעיל מתניתין דלא כר"א בר"ש הא לכאורה מתני' קודם הזאה דומיא דרישא דקתני חטאת העוף כיצד היתה נעשית מלך ראשה ממול ערפה ואין מבדיל וזהו מדמה על (תוספות)

דף סו - א

אין צריך להבדיל א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי אלא מעתה גבי בור דכתיב שמות כא-לג. ולא יכנסו ה"נ דאין צריך לכסות הכי השתא התם כיון דכתיב שמות כא-לד. בעל הבור ישלם עלויה הוא דרמי לכסווי אבל הכא מכדי כתיב והקריבו חלק הכתוב בין חטאת העוף לעולת העוף לא יבדיל למה לי ש"מ אין צריך להבדיל: מיצה דם הגוף: ת"ר עולה אע"פ שמיצה דם הגוף ולא מיצה דם הראש ולא מיצה דם הגוף ת"ל הוא מאי תלמודא אמר רבינא מסתברא דרוב דמים בגוף שכיחי:

רש"י אין צריך להבדיל. הילכך אם הבדיל לאו סיגוי הוא: מכדי כתיב. בעולת העוף והקריבו ומינה נפקא לן לר"א בכי שזמנו בעולת העוף כהכל שזמנו (חולין דף קכא.) ולא דרך ומלך והקטיר כדקרא' לעיל מה הקטרה הראש בעצמו כו' ודקושו ליה הבדלה מהתם דהך סברא לית ליה שייכות את כולן אלא דוקא רוב שנים וליף לה מקריא ואפילו רבנן דפליגי עליה התם עיקר הבדלה בעולה לא נפקא ליה אלא מוהקריבו דמשמע חלק זה את מן החטאת הילכך על כרחך ולא יבדיל האמורו בחטאת למה לי כלומר מאי קאמר לן שמע מינה א"צ להבדיל קאמר הילכך נפקא לן העולה מוהקריבו דלכיד להבדיל דהא חלק בניהו דלא אזהרה היא בחטאת שלא יבדיל היכי נפקא לן בעולה מוהקריבו דלכיד להבדיל אינו מזהיר אלא להבדיל הוא דנפקא לן מחילוקו ולא שטעון הבדלה. ד"ה האי למה לי כמו מאי היא לטון קצר מלחא והקריבו חלקם מלמנו הבדלה בעולה שמע מינה ולא יבדיל אין צריך להבדיל קאמר ואשמעי' והקריבו דחלק בעולה דלכיד להבדיל (דלא אזהרה היא בחטאת לא שמעי' מוהקריבו אלא דלמנו מזהיר מלהבדיל בעולה אבל מות הבדלה לא נפקא לן: (רש"י)

תוספות קיר המזבח ויש לומר דמשמע ליה דמתני' פוסלת בכל ענין אפי' לאחר הזאה מדקאמר רבי אלעזר בר"ש שמעתי שמבדילין והיינו דוקא לאחר הזאה מכלל דרבנן פליגי עליה ואמרי אין מבדילין אם כן מתני' דלא כוותיה וא"ת ריש פ' חטאת העוף עשאה כמעשה עולה פסולה וקאמר בגמרא דשני במאי אילימא דשני במליקה נימא דלא כר"א בר"ש דאי ר"א בר"ש שמעון הא אמר שמעתי שמבדילין בחטאת העוף מאי קשיא ליה לרבי אלעזר בר"ש נמי משכחת לה דהבדיל קודם הזאה וי"ל כיון דמוקמינן כמעשה עולה דשני במליקה א"כ מדלא קתני כמעשה עולה קודם הזאה ש"מ דאיידי בין קודם הזאה בין לאחר הזאה ועוד דלר' אלעזר בן פדת ור"ש בן אליקים ורבי ירמיה מכשר רבי אלעזר בר"ש אפילו קודם ההזאה דמפרשים לא יבדיל דקרא אין צריך להבדיל ור"ת הגיה בגליון בספרו על מילתא דר"ש בן אליקים ומאי לא יבדיל דמשמע בין בשעת הזאה בין בשעת מיצוי אינו צריך להבדיל ואם הבדיל כשר וכ"ש שמתמצה כל הדם ושביקין לקרא דאיהו דחיק ומוקי אנפשיה דדוקא לא יבדיל בשעת הזאה אבל בשעת מיצוי דלדם הוא צריך אי בעי מבדיל אי בעי לא מבדיל עכ"ל משמע שרונה לפרש דבשעת הזאה אסור קרא ובשעת מיצוי בעי למימר קרא דאין צריך ותרוייהו משמעני מינה (וש"מ) מדאפקיה קרא בלשון לאו קדריש דבשעת הזאה לא יבדיל ולאסורא אף בשעת מיצוי לא אתי קרא דמוהקריבו הוה נפיק דדריש מינה בחולין (דף כא.) שחילק הכתוב בין חטאת העוף לעולת העוף לכך יש לפרש נמי דאתי קרא למימר דבשעת מיצוי אם ירצה לא יבדיל והא דאמר רבי ירמיה לא שמעי' להו דמשמע שבה לחלוק על רב חסדא ורבה ואביי היינו משום שבה ר' ירמיה להשמיענו דכשמבדיל לאחר הזאה אין כאן מעשה עולה בחטאת שמצות חטאת נמי כך הוא דקרא אין צריך להבדיל קאמר וא"ת לרב הונא דאמר משמיה דרב במעילה פרק חטאת העוף (דף ח:.) דמיצוי חטאת העוף אינו מעכב ולהכי תני במתני' דהתם הוזה דמה אמאי פסלי רבנן כשהבדיל לאחר הזאה הא אין כאן מעשה עולה בחטאת דמחתך בשר בעלמא הוא כדפרשישית כיון דכבר נגמרו עבודת הדם דמיצוי אינו מעכב ולפי מה שפירשתי ניחא דדילמא רב הונא סבר כר"ש בן אליקים דמוקי פלוגתייהו קודם הזאה אבל לפירוש ר"ת קשה דאפילו לר"ש בן אליקים לא פליגי אלא לאחר הזאה ויש לומר דרב הונא יעמיד מתני' דקתני הבדיל פסול קודם הזאה ואפילו כרבי אלעזר בר"ש וסוגיא דשמעתא דקאמר מתניתין דלא כרבי אלעזר בר"ש אתיא אלא כרב אבהו דאמר בר אבהו דאמר דמיצוי חטאת העוף מעכב ורבנן פליגי עליה דר"א בר"ש אפילו לרב הונא מדקאמר רבי אלעזר ברבי שמעון שמעתי שמבדילין משמע דפליגי רבנן עליה ואע"ג דרב הונא סבר מיצוי לא מעכב מודה הוא דפליגי רבנן עליה דרבי אלעזר ברבי שמעון סבר מיצוי מעכב וה"ל איכא חד תנא במעילה דסבר הכי ומיהו מתני' לא אפשר למימר לרב הונא דסבר מעכב דהא מהדר הש"ס לאוקומי כל סתמי דמתני' כוותיה דאית ליה אינו מעכב וא"ת והא קתני מתני' חטאת העוף שמלקה לשמה ומיצה דמה שלא לשמה פסול אלמא דמיצוי מעכב ויש לומר דרב הונא לא הוה תני מיצה אלא היהו כותני במתניתין דמעילה הוה דמה אבל סיפא דמתני' דמייתי התם במעילה אחד חטאת העוף ואחד עולת העוף מלקין ומיצה דמן כו' לא מצי לשנויי דהוא ושהיזה דהא קתני בה נמי עולה והזאה בעולה ליכא לכך צריך לשנויי דלצדדין קתני: אלא מעתה גבי בור דכתיב ולא יכנסו כו'. מכל לאוין שבתורה כגון לא תחסום לא תאכלו כל נבילה לא תלבש שעטני לא קשיא ליה למאי כתיבא אם לא לאו אלא דמסברא הוה אמיינא דמבדיל לפי שצריך לדם אמרינן דכי כתיב לא יבדיל אין צריך להבדיל קאמר וגבי בור נמי מסברא הוה אמיינא דחייב לכסותו וכי כתיב לא יכנסו אין צריך לכסותו קאמר: (תוספות)

פרק שביעי - חטאת העוף

מתני' חטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת כמעשה עולה לשם חטאת כמעשה עולה לשם עולה פסולה עשאה למעלה כמעשה כולן פסולה עולת העוף שעשאה למעלה כמעשה עולה לשם עולה כשירה כמעשה עולה לשם חטאת כשירה כולן פסולה עולת העוף שעשאה למטה כמעשה עולה לשם חטאת כמעשה עולה לשם עולה פסולה:

ר"ש מתני' חטאת העוף. כמעשה חטאת. מליקה בסימן אחד והזאה ומיטוי: כמעשה עולה. בגמרא מפרש דשני במאי: עשאה למעלה כמעשה כולן. כלומר כמעשה אחד מכולן האמורין כאן ואפילו כמעשה חטאת לשם חטאת. כמעשה חטאת. בגמרא מפרש דשני במאי: עשאה למטה כמעשה כולן. כמעשה אחד מכל אלו ואפילו כמעשה עולה לשם עולה: (ר"ש')

הוספות מתני' חטאת העוף. כמעשה חטאת לשם חטאת כשירה. זו היא מצוותה ואגב אחריני נקטיה: למעלה כמעשה כולן פסולה. אף שעשה העבודה כחטאת והיינו באכילה אבל בעלים נתכפרו לשמואל דאמר לעיל פרק ב' (דף כו:): כיון שהגיע דם למזבח נתכפרו בעלים: למטה כמעשה כולן פסולה. בסוף פירקין דלעיל (דף סה:): פירשתי דלא ידעין מנא ליה עיכובא בעולה: (תוספות)

דף סו - ב

גמ' דשני במאי אילימא דשני במליקה נימא דלא כר' אלעזר בר' שמעון דאמר שמעתי שמבדילין בחטאת העוף ולא אוקימנא דלא כר' אלעזר בר' שמעון לא דשני בהזאה הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא עשאה למעלה כמעשה כולן פסולה ואפילו כמעשה חטאת לשם חטאת דשני במאי אילימא דשני במליקה האמר מר מליקה בכל מקום במזבח כשירה אלא לאו דשני בהזאה ומדיספא בהזאה רישא נמי בהזאה מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא: עולת העוף כו' דשני במאי אילימא דשני במליקה מדקתני סיפא כולן אין מטמאין בבית הבליעה ומועלין בהן נימא דלא כרבי יהושע דאי כר' יהושע האמר אין מועלין ואלא במיצוי אימא סיפא עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת ר"א אומר מועלין בה ר' יהושע אומר אין מועלין בה דשני במאי אילימא במיצוי אימר דאמר ר' יהושע דשני במליקה במיצוי מי אמר ואלא במליקה רישא וסיפא במליקה ומציעתא במיצוי אין רישא וסיפא במליקה ומציעתא במיצוי: **מתני'** וכולן אין מטמאין בבית הבליעה ומועלים בהן חוץ מחטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת ר"א אומר מועלים בה ר' יהושע אומר אין מועלים בה א"ר אליעזר ומה אם חטאת שאין מועלים בה לשמה כששינה את שמה מועלים בה עולה שמועלים בה לשמה כששינה את שמה אינו דין שימעלו בה א"ר ר' יהושע לא אם אמרת בחטאת ששינה את שמה לשם עולה שכן שינה את שמה לדבר שיש בו מעילה תאמר בעולה ששינה את שמה לשם חטאת שכן שינה את שמה לדבר שאין בו מעילה

ר"ש גמ' דשני במאי. אכמעשה עולה לשם חטאת קאי ומיבעי ליה חיזה דבר בחטאת עשה כמעשה עולה: אי נימא דשני במליקה. שהבדיל: נימא. הא דקתני פסולה דלא כר"א: ומהדר ה"ם מתי קשיא כן בהאי דהאי פלוגי רבנן עליה ולא מי אוקומה סתמא דפירקין דלעיל דלא כר"א דקתני הבדיל בחטאת פסולה: ללא. כלומר דהך אפי' כר"א: דשני בהזאה. שלא היה אלא מילה שהמיטוי היא עבודת העולה: ה"נ מסתברא. דכל שניו דמתני' בהזאה הוא: דשני במאי. חיזה עבודה למעלה עשה: האמר מר. גבי חטאת העוף בפירקין דלעיל (דף סג:): מליקה בכל מקום כו' ומדיספא דלויי כשניו למעלה בהזאה איירי רישא נמי דלויי כשניו מעשה בהזאה מיירי: הא כדליתא והא כדליתא. כל חדא וחדא כמה דהוי שניו לבניה מיירי רישא דלויי כשניו מעשה איכא למימר דבמליקה נמי איירי סיפא כמעשה חטאת לשם חטאת ר"א אומר אין מועלין ואלא במליקה רישא וסיפא במליקה ומציעתא במיצוי אין רישא וסיפא במליקה ומציעתא במיצוי: **מתני'** וכולן אין מטמאין בבית הבליעה ומועלים בהן חוץ מחטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת ר"א אומר מועלים בה ר' יהושע אומר אין מועלים בה א"ר אליעזר ומה אם חטאת שאין מועלים בה לשמה כששינה את שמה מועלים בה עולה שמועלים בה לשמה כששינה את שמה אינו דין שימעלו בה א"ר ר' יהושע לא אם אמרת בחטאת ששינה את שמה לשם עולה שכן שינה את שמה לדבר שיש בו מעילה תאמר בעולה ששינה את שמה לשם חטאת שכן שינה את שמה לדבר שאין בו מעילה

הוספות נימא דלא כר"א בר"ש. לעיל (דף סה: ד"ה רבי) פירשתי: חטאת העוף כמעשה עולה פסולה דשני במליקה. פי' מלק ב' סימנין והבדיל וכי קאמר שני בהזאה היינו שלא היה אלא מילה והכל עשה למטה כדין חטאת ולא מצי לפרושי שני במליקה שעשאה למעלה דהא מליקה בכל מקום ובשני בהזאה ליכא לפרושי שהזאה למעלה משום דקאי על רישא דקתני עשאה למטה וכן בבא דעולת העוף כמעשה חטאת דקאמר דשני במליקה היינו שלא מלק רק סימן אחד וכי קאמר שני במיצוי היינו שלא מיצה אלא זה תחת המיצוי והכל למעלה ולא מצי לפרושי דשני במליקה ובתר הכי דשני במיצוי וכגון שעשאה למטה כדין חטאת דהא קאי על רישא דקתני עשאה למעלה ובענין זה איתא כולה בפשיטות: דשני במליקה נימא דלא כרבי יהושע דאמר אין מועלין. תימה לי טעמא דרבי יהושע משום שעשאה למטה ובסימן ראשון נפסלה מעולת העוף וגם זה למטה כחטאת העוף לכך נמשכה להיות כחטאת כך מפרש רב אשי טעמא לקמן אבל הכא מלק סימן אחד כחטאת למעלה

אין זה פסול עולה בסימן ראשון וגם לא זה (הכא) דהשתא לא נמשכה להיות חטאת כיון שלא הזה וגם לא נפסל בסימן ראשון ממעשה עולת העוף. ברו"ך: ואלא במיצוי. משמע דכל הך בבא דעולה מיירי במיצוי ותימה כמעשה חטאת היכי מיתוקמא דשני במיצוי דאי עשה הזאה ואח"כ מיצוי אמאי מיפסלא עולה בכך כיון שעושה אח"כ מיצוי מדם הנפש ואי משום דרשינן בסוף פירקין דלעיל (דף סה.) דמו כל דמו וכיון דעבד ליה הזאה ליכא כל דמו במיצוי לא מסתבר שאם נשפך מעט מהדם שתפסל בכך וה"נ מ"ש וכי תימא דלא מוקי במיצוי אלא ההיא דכולן מועלין בהן דקאי אפי' עשה לעולת העוף למטה כמעשה חטאת לשם חטאת אבל הך רישא מיירי דשני במליקה א"כ בלאו הנך דיוק דקדייק ואזיל הוה מצי לאקשוויי רישא וסיפא במליקה ומציעתא במיצוי דבבא דחטאת העוף אוקימנא רישא דשני במליקה וסיפא בהזאה והך בבא דעולה מיתוקמא דשני במליקה כדפרישית ונראה לפרש דלעולם מיירי הך בבא דעולה דשני במיצוי וגרעא [מנשפך מעט] משום דמיד כשהזה והגיע דם למזבח נתכפרו בעלים מדשמואל דלעיל פ"ב (דף כו:) והרי נתכפרו בפסול ולא מהני מה שמתמזה אח"כ כיון דכבר נתכפרו ומיהו תימה הוא לומר דנתכפרו כשעשה עבודה שלא כדינה דלא דמי לנתנו על הכבש ועל היסוד שהעבודה כמצותה אלא ששינה מקומו ונראה כפי' הקונט' דכמעשה חטאת היינו שלא עשה מיצוי אלא הזאה למי"ד מיצוי [בחטאת] לא מעכב ופסולה משום דלא עשה מיצוי בעולה זו דליכא לפרושי דשני במיצוי שעשה המיצוי למטה דהא קאי ארישא ועוד דהיינו סיפא (עשאה למטה) דקתני עשאה למטה כמעשה כולן וה"פ [הקונטרס] לעיל גבי חטאת כמעשה עולה ומפרש דשני בהזאה היינו שלא הזה אלא מיצה גרידא ומיהו עדיין מה לו להש"ס דלדקדק על בלאו זה אלא במיצוי דמשמע שאין יכול להקשות בענין אחר רישא וסיפא במליקה ומציעתא במיצוי בלאו הכי יכול להקשות דבבא דחטאת אוקימנא רישא במליקה וסיפא בהזאה ופלוטא דר"א ור' יהושע במליקה ונראה שאין הש"ס מתמה על סיפא דבבא דחטאת במאי דמיירי דשני בהזאה כיון דלא משכחת בה פסול בשינוי דמליקה דמליקה בכל מקום במזבח כשירה וא"ת אי לא שני אלא במיצוי אמאי מועלין בהן למאן דאמר היתר שחיטה שנינו בריש מסכת מעילה (דף ה.) וזה היה לו היתר שחיטה יוצאה מידי חטאת שעשאה למעלה כמעשה כולן ואפילו כמעשה חטאת לשם חטאת וקתני סיפא דמועלין בה אמאי הרי היה לה שעת הכושר והיתר מליקה: (תוספות)

דף סז

אמר לו ר' אליעזר והרי קדשי קדשים ששחטן בדרום ושחטן לשם קדשים קלים יוכיחו שכן שינה את שמם לדבר שאין בו מעילה ומועלין בהן אף אתה אל תתמה על העולה אע"פ ששינה שמה לדבר שאין בו מעילה שימעלו בה אמר לו ר' יהושע לא אם אמרת בקדשי קדשים ששחטן בדרום ושחטן לשם קדשים

קלים שכן שינה את שמם לדבר שיש בו איסור והיתר תאמר בעולה ששינה את שמה לדבר שכולו היתר: **גמ'** תניא אמר לו ר"א לרבי יהושע אשם

ששחטו בצפון לשם שלמים יוכיח ששינה את שמו ומועלין בו ואף אתה אל תתמה על העולה שאע"פ ששינה את שמה שימעלו בה אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת באשם שאם שינה את שמו לא שינה את מקומו תאמר בעולה ששינה את שמה ושינה את מקומו אמר לו ר"א אשם ששחטו בדרום לשם שלמים יוכיח ששינה את שמו ושינה את מקומו ומועלין בו אף אתה אל תתמה על העולה שאע"פ ששינה את שמה ושינה את מקומו מועלין בה א"ל ר' יהושע לא אם אמרת באשם ששינה את שמו ושינה את מקומו ולא שינה את מעשיו תאמר בעולה ששינה את שמה ואת מעשיה ושינה את מקומו אמר רבא ונימא ליה אשם ששחטו בדרום לשם שלמים בשינוי בעלים ששינה את שמו ושינה את מקומו ושינה את מעשיו מדלא קאמר ליה הכי שמע מינה נחית רבי אליעזר לטעמיה דרבי יהושע דאמר רב אדא בר אהבה אומר היה רבי יהושע עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת כיון שמלק בה סימן אחד נמשכת ונעשית חטא' העוף אי הכי חטאת העוף נמי שעשאה למעלה כמעשה העולה מכי מליק בה סימן אחד תימשך ותהוי עולת העוף וכ"ה ה"ו והא"ר יוחנן משום רבי בנאה כך היא הצעה של משנה מאי לאו כך היא הצעה ותו לא לא כך הצעה של כולה משנה רב אשי אמר בשלמא עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת כיון דהא הכשירה בסימן אחד והא הכשירה בשני סימנין ועולת העוף למטה ליתא כיון דמלק בה סימן אחד נמשכת ונעשית חטאת העוף אלא חטאת העוף כיון דאמר מר מליקה בכל מקום כשירה מכי מלק בה סימן אחד איפסלא כי הדר מליק באידך סימן היכי ממשכה והויא עולת העוף גופא אמר רב אדא בר אהבה אומר היה רבי יהושע עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת כיון שמלק בה סימן אחד נמשכת ונעשית חטאת העוף

רש"י ששחטן בדרום. לשם שלמים יוכיחו ששינה שמה ומעשיה: לדבר שאין בו מעילה. שקדשים קלים אין בהם מעילה אלא באימויו: ומועלין בהן. מפני שפסלו כשחטו בדרום ולא הביטו זריקתן לכלל שעת היתר להזלין מידי מעילה: איסור. אימויו יג בהן מעילה. חטאת העוף כולו היתר: גמ' אשם ששחטו בצפון כו' ומועלין בו. לפני זריקה דלחצר זריקה ליכא מעילה שהרי נאכל לכהנים שלל לשמו לא פסול ביה: ואף אהי אל תתמה על העולה. עולת העוף קאמר שנחלקו בה דלחזו בעולת בהמה ששינה בה לשם חטאת לא פליג דהא שינה שמה לדבר שיש בו מעילה באימויו: שינוי בעלים. כשינוי מעשה חשיב לה: נחית רבי אליעזר. הבין את דברי רבי יהושע שטעמו משום דקפסר נמשכה משם עולה ונעשית חטאת והאי טעם ליכא לזימיר בשום שינוי שם קרבן אחר אלא בעולת העוף לכהן וכשינחית לשם חטאת ומעשיו כדמפרש רב אשי לקמן מפני שחטאת העוף כשירה בסימן א' וכשמלק עולת העוף למטה לשם חטאת ומליקת סימן אחד בעולה לאו כלום היא ובחטאת הוי גמר עבודה מקודש שחל עליה שם פסול עולה משום עשיית מטה חל עליה שם חטאת העוף כשירה ונמשכת ונעשית חטאת העוף: תימשך ותהוי עולת העוף. וההא כשירה דקס"ד קאמר רב אדא לר' יהושע דחטאת נמי כשירה הויא: וכי תימא. לר' יהושע הכי נמי ומתנותיו דקתני פסולה דלא כר' יהושע: והאמר ר' יוחנן כך היא הצעה. של משנתו: מאי לאו כך היא ותו לא. כדגרסינן לה דלא פליג ר' יהושע אלא בעולה שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת: לא. הכי קאמר כך היא הצעה של כולה משנה דכי היכי דפליג בעולה פליג בחטאת: רב אשי אמר. לעולם לא פליג ולא חיקשה דבשלמא עולת העוף שעשאה למטה כיון דחטאת הכשירה בסימן אחד וגמר עבודה ממנה להשלים קודש שיחול על זו עולה פסולה וזו היא הכשירה בשני סימנין ולפיכך סימן ראשון אינו פוסל בה משום עשיית מטה ועולת העוף למטה ליתא ויש כאן שינוי מעשה עולה והיכר מעשה חטאת מכיון שמלק בה סימן א' ועדיין לא חל עליה שם פסול עולה חל עליה שם חטאת כשירה הילכך נמשכה ויוצאה משם עולה ונעשית חטאת: אלא חטאת. עשאה למעלה כמעשה עולה בשני סימנין ולשם עולה: כיון דאמר מר מליקה בכל מקום במזבח כשירה. משום מליקה מעלה אין כאן שינוי להפקיע ממנה שם חטאת ואין כאן שינוי השם וכיון דחטאת גמר עבודה סימן אחד מקודש שיגמור מעשה עולה חל עליה שם חטאת שנמלקה כולה בשלל לשמה ונפסלה משום שלל לשמה וכי הדר מלק אידך סימן הביהילא לכלל מעשה עולה היכי מימשכה והויא עולה: נמשכה ונעשית חטאת. קסלקא דעתך ואפילו למיסק ליה לשם חובת חטאת קאמר: (רש"י)

תוספות והרי קדשי קדשים ששחטן בדרום כו'. משמע דמן התורה מועלים דק"ו דאורייתא הוא ותימה דלא מקשה מהכא לרבה דאמר בריש מעילה קדשי קדשים ששחטן בדרום אין מועלין בהן מן התורה ומאי אצטרך ליה לאקשוויי התם חזא מו חזא וי"ל דלרבה מעילה דר' אליעזר דהכא נמי מדרבנן דעולה שעשאה למטה כשחטו בדרום היא וק"ו דקאמר ר' אליעזר היינו שיש להם לבית דין לתקן מעילה: לדבר שיש בו איסור והיתר. וא"ת חטאת העוף ששינה את שמה לשם חטאת העוף יודולת תוכיח ששינה את שמה לדבר שאין בו מעילה ומועלין בה והא פסולה היא כדאמר בפ"ק (דף טו:) לשם חטאת יולדת לשם חטאת נזיר פסולה הני עולות נינהו ומיהו למאי דמסקינן בגמרא דנחית רבי אליעזר לטעמיה דרבי יהושע משום דנמשכת ונעשית חטאת העוף ניחא ועוד י"ל דר' יהושע הוה מצי לאהדורי זאת תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות כדקאמר ר"ש בפ"ק דמנחו' (דף ג:) וא"כ אין מועלין בה דהא כשירה הויא: ל' א"ר אליעזר אשם ששחטו בצפון לשם שלמים יוכיח

דמועלין. תימה לי אימת מועלין אי לאחר זריקה ליכא מעילה דהא מותר באכילה ואי לפני זריקה כפרש"י עולת העוף נמי לפני הזאה ומיצוי מודה ר' יהושע דמועלין דאכתי לא נמשכה להיות כחטאת העוף וצ"ל דר"א לטעמיה דאמר אשם שלא לשמו פסול כחטאת ומיירי לאחר זריקה. ברו"ך. תימה לי לימא ליה שכן שינה את שמו לדבר האסור ולדבר המותר כדקאמר במתני' וכי פריך בסמוך לימא ליה שינוי בעלים לימא ליה הא דפריך במתני'. ברו"ך: בשינוי בעלים. ה"נ הוה מצי למימר אשם מצורע שקבל דמו בדרום בכלי לשם שלמים יוכיח שהרי שינה שמו ושינה מקומו ושינה מעשיו דצריך קבלה ביד כדאמר בריש איזהו מקומן (לעיל דף מז:). שני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד אחד בכלי: חטאת העוף שעשאה למעלה כו'. משאר קדשי קדשים ששחטן בדרום לשם קדשים קלים לא פריך שימשכו אלא מקינים דאמרו' (יומא דף מא.) אין הקינים מתפרשות אלא או בלקיחת בעלים או בעשיית כהן הילכך תיהני נמי הכא שתימשך: ועולת העוף למטה ליתא. מתוך דברי רב אשי משמע דאי היתה למטה אע"פ דהאי בסימן אחד והאי בשני סימנין לא היתה נמשכת ועשיית חטאת העוף ותימה א"כ גבי חטאת העוף כיון דאמר מר מליקה בכל מקום במזבח כשירה למה ליה למימר מכי מלק בה סימן אחד מיפסלא בה האמר כיון דאין בה שינוי מקום אינה יכולה להימשך ועוד קשה דמשמע אם היתה נפסלת למעלה היתה נמשכת לעולה שהרי המקום גורם לה להמשך אם כן גבי עולה למה ליה טעמא דהאי בסימן אחד והאי בשני סימנין היתה נמשכת מחמת המקום ונעשית חטאת העוף ומפרש ה"ר חיים דכלל זה יהא בידך דלעולם אין הקרבן נמשך ליעשות קרבן אחר אלא מחמת שני טעמים שממשיכין אותו לפי שהיו פסולין בראשון ובשנים בשני הילכך גבי עולה צריכין שני טעמים דפסולה למטה וגם הכשרה בשני סימנין וכן חטאת העוף שעשאה למעלה אם היתה למעלה פסולה היתה נמשכת מכאן שני טעמים ואם תאמר עולת העוף שעשאה למעלה כמעשה חטאת תימשך ותיהוי חטאת דהא יש כאן שתי פסולות לעולה והכשירן לחטאת שהרי לא הבדיל והו"ל שהמליקה מושכתו ובסימן ראשון ליכא פסול של עולה דנימא שתימשך ותיהוי חטאת והזאה מילתא אחריתי היא: (תוספות)

דף - סז

ת"ש חטאת לזו ועולה לזו עשה שתייהן למעלה מחצה כשר ומחצה פסול שתייהן למטה מחצה כשר ומחצה פסול אחת למעלה ואחת למטה שתייהן פסולות שאני אומר חטאת קרבה למעלה ועולה קרבה למטה נהי נמי דעולה קרבה למטה תימשך ותיהוי חטאת העוף אימור דא"ר יהושע בחד גבא בתרי גברי מי אמר ת"ש חטאת ועולה וסתומה ומפורשת עשה כולן למעלה מחצה כשר ומחצה פסול כולן למטה מחצה כשר ומחצה פסול חציין למעלה וחציין למטה אינה כשירה אלא סתומה ומתחלקת ביניהן ואילו מפורשין לא ואמאי נהי נמי דעולה קרבה למטה תימשך ותיהוי חטאת העוף וכי תימא הא דלא כר' יהושע ומי מצית אמרת הכי תא שמע האשה שאמרה הרי עלי קן אם אלד זכר ילדה זכר מביאה שתי קינים אחת לנדרה ואחת לחובתה ננתן לכהן הכהן צריך לעשותן שלש למעלה ואחת למטה לא עשה כן אלא עשה שתיים למעלה וב' למטה ולא נמלך צריכה שתביא עוד פרידה אחת ותקריבנה למעלה ממין א' ומשני מינין תביא שתיים פרשה נדרה [צריכה] להביא עוד ג' פרידן ממין אחד ומב' מינין תביא ד' קבעה נדרה

רש"י חטאת לזו ועולה לזו. משנה היא במס' קינין (פ"ג מ"ג) ולקמן אמרינן בהם קינין רבי יהושע היא: חטאת לזו כו'. רחל שהיתה צריכה חטאת ללידתה ועולתה ככר קרבה ולאה היה צריכה עולה ככר קרבה חטאתה ולקחו קן בעירובו וקבעו פרידה אחת לחטאת רחל ופרידה אחת לעולה לאה ונתנום לכהן: עשה שתייהן למעלה. לשם עולה: מחלה כשירה ומחלה פסולה. עולה כשירה וחטאת פסולה: תימשך כו'. והלא ידי חובתה ממנה נפסק אם חטאתה קרבה למטה הרי טוב ואם לאו הרי עולה חכרתה קרבה למטה ונעשית חטאת וחכרתה אינה צריכה לה: בחרי גברי מי אמר. היאך קרבתה של זו יעלה לזו שאין לה חלק בזו: חטאת ועולה סתומה ומפורשת עשה כולן למעלה מחלה כשר ומחלה פסול חציין למעלה וחציין למטה און כשר אלא סתומה ומתחלקת ביניהן. ה"ג לה במסכת קינין (שם מ"ז) שתי נשים שלקחו ג' קינין בעירוב זו כריכה עולה וכן שלם א' חטאת וא' עולה דהיינו שתי עולות וחטאת זו כריכה שתי חטאות ועולה ופירשו אחד מן הקינים פרידה עולה לזו ופרידה חטאת לזו ואחד מן הקינין הניחו סתומה לא פירשו איזה פרידה חטאת ואיזה פרידה עולה והג' פירשו פרידה זו עולה ופרידה זו חטאת אבל צמות בעלים לא נתפרשו הרי חטאת לזו ועולה לזו וכן סתומה וכן מפורשת כריך להקריב ב' הקינים הללו שהם על שתייהן העולות למעלה וחטאות למטה והחטאת לזו והעולה לזו כריך להקריב לשם בעלים ונתנום לכהן: עשה כולן למעלה. כסבור כולן עולות: מחלה כשר ומחלה פסול. כל החטאות פסולות וצריכות להביא כל החטאות שעליהן: כולן למטה. כסבור כולן חטאות: מחלה כשר ומחלה פסול. כל העולות פסולות וצריכות להביא כל החטאות פסולות והי מינייהו דעבד עולה והי מינייהו דעבד חטאת כשירה דקינין שלא נתפרשו בלקיחת בעלים לא מהתפרשות שוב אלא בעשיית כהן כגון דפשיטא ליה דכל קן וקן היה בפני עצמו ומכל קן אחד עשה אחד למעלה ואחד למטה והיא מתחלקת ביניהם הואיל ובעירוב לקחוהו האחת יוצאה בה ידי חטאת והאחת יתה ידי עולה ויקחו קן אחד עוד ביניהן ויקריבו בתנאי אם עולה ראשונה לרחל וחטאת ללאה תהא בקן שניה זו עולה ללאה וחטאת לרחל ואם חילוף חילוף ואילו מפורשות לא אית בה כשירה פרידה: ואמאי. בשלמא חטאת ועולה שהיו מפורשים לשם בעלים לא קיאו לן דהוה להו הרי גברי אלא קן מפורשת שלא היתה מפורשת לשם בעלים אלא איזו פרידה חטאת ואיזה עולה בין שתייהן היה בעירוב אמאי פסולה אותה פרידה שנעשית למטה כמעשה חטאת לשם חטאת נהי נמי דעולה הואיל וקריבה למטה תימשך ותיהוי חטאת ולא יהו צריכות להביא בעירוב אלא עולה אחת ויאמרו אם עולת קן הסתומה לרחל תהא זו ללאה ואם היא ללאה תהא זו לרחל: וכי תימא הא דלא כרבי יהושע ומי מליא אמרת הכי. דקינין לאו רבי יהושע היא: תא שמע. דקינין רבי יהושע דתנן בסופא דמסכת קינין האשה שאמרה כו' וקתינן סופא אמר רבי יהושע זהו שאמרו כו' אלמא סתומא דקינין רבי יהושע: הרי עלי קן כו' ואחת לחובתה. ללידתה: שלש למעלה ואחת למטן. נדרה שתייהן עולות וחובתה אחת לעולה ואחת לחטאת: עשה שתיים למעלה ושתיים למטה. כסבור שתי הקינין חובה עליה שמה יולדת בזוב היתה הזקקה לקן לידה וקן וזבה: ולא נמלך. בה לדעת על מה הביאנו: צריכה שתייהן עוד פרידה אחת ותקריבנו למעלה ממין אחד ומשתי מינין תביא שתיים. כלומר אם הראשונה מין אחד היו שני הקינין תורין או שניהן בני יונה תביא עוד פרידה אחת מאותו המין לעולה ויתנה ידי הכל שמקן שהקריב הבהן ראשון יתנה ידי לידתה שהרי לשם חובה קרב והקנין נשאר לנדרה ונפסל גזל אחד מהן בעשיית מטה והרי זה יהיה תחתיו ואם הראשונה משני מינין היו קן תוריים וקן בני יונה תביא שתיים תור ובני יונה ויקריבו שניהן למעלה משום דמספקא לן איזה קן משנייהן הראשונים קרב אחרון והיו לנדרה ונפסל ממנו גזל אחד וצריכה להשלימו מאותו המין דתנן במסכת קינין (פ"ג מ"ה) און מביאין תור כנגד בן יונה ולא בן יונה כנגד תור: פירשה נדרה. כנגד הרי עלי קן פירשה את המין שתייהן ואינה יודעת מה פירשה אם תוריים אם בני יונה והיא נתנה שני קינין לכהן כדלמרינן ועשה אחת למעלה ואחת למטה צריכה להביא עוד ג' פרידן למעלה ממין אחד ומשתי מינין תביא ארבע דכיון שפירשה ואינה יודעת מה פירשה מתחילתה הזקקה להביא ג' קינין שנים לנדרה אחד מן התוריים ואחד מן בני יונה דהא לא ידעה מה נדרה והשלישי לחובתה מאותו מין שתרלה והיא הביאה שנים וקרב הראשון לחובתה ונשאר השני לנדרה ונפסל הימנו גזל אחד הילכך אם ממין אחד היו הראשונים צריכה שתייהן אחד מאותו המין להשלים הנפסל וקן שלם ממין אחר משום דלא ידעה מה פירשה ואם שני מינין היו צריכה שתייהן ד' וכולן עולות משום דמספקא לן איזה מין קרב אחרון שצריכה להשלים מאותו המין גזל הנפסל ולהביא קן שלם ממין אחר שהרי אינה יודעת אם צריכה תור וקנין או בני יונה וקנין תורין לפיכך תביא שתי תורין ושני בני יונה ותאמר אחד מאילן שממין הנפסל יהיה תחתיו והקנין יהא נדבה וקן השני יהא ספק פירושה: קבעה נדרה. להביאה עם חובתה שאמרה הרי עלי קן להביאו עם חובתי ופירשתי ואינה יודעת מה פירשה כדלמרינן והביאה שתי קינין

ונתקנו לכהן ועשה כמו שאמרנו: לריכה שתביא עוד חמש פרידיו למעלה ממין אחד ומשני מינים תביא פס. [דכיון] דקבעה נדרה עם חובתה הוקבע עליה קרבן גדול שכל עולות יחד אם היתה יודעת מה פירשה וזו שלא ידעה מה פירשה (כ"ט)

תוספות בתרי גברי מי אמר. תימה היכי ס"ד מעיקרא שתימשך עולת לאה ותיעשה חטאת רחל ושמה ס"ד בשהתנה אם תיפסל לגבי ידיה שיועיל לחבירתה אם יוכל ומסיק בתרי גברי מי אמר דלא מיירי כלל בהתנו ומיהו לא משמע לישנא הכי ונראה דמיירי בשחיבין כל אחת חטאת ועולה ונתנו קן אחד לכהן לעשות ממנו חטאת לזו ועולה לזו והוברר איזו לחטאת ואיזו לעולה והכי מריד דנהי דהקרבת עולה למטה תימשך ותהיה חטאת ותפטר מן החטאת שהיא עצמה חייבת ומשני בתרי גברי מי אמר דהיינו תרי גברי דבשנתנו שתיהן לכהן חטאת לרחל ועולה ללאה והכהן טעה להקריב עולת לאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת שהיה סבור שהיא חטאת רחל איך תפטר לאה מחטאת שהיא חייבת משום דנמשכת עולתה ונעשית חטאת הרי לשם רחל עשאה ויש כאן שינוי בעלים וא"ת אמאי לא פריד מרישא דתנן במס' קינים (פ"ג מ"א) אחת לזו ואחת לזו שתיים לזו [לזו] ו' לזו מחצה כשר ומחצה פסול חציו למעלה וחציו למטה את שלמעלה מחצה כשר ומחצה פסול ואת שלמטה מחצה כשר ומחצה פסול פי' כל קן וקן עומד בפני עצמו ולא שעשה מכל אחת חציו למעלה וחציו למטה אלא שלשה קינים שלימים עשה למעלה ו' שלימים עשה למטה והשאת מאותן שלימים שלמעלה אין כשר אלא העולות ומאותן שלמטה החטאות ואי בהנך דלמטה שתיים מהן של אשה אחת לא מיפסלי מינייהו אלא פרידה א' דהא מיחייבא ג' חטאות וממשכה עולה ונעשת חטאת ואמאי תני דשלמטה מחצה כשר ומחצה פסול וי"ל דקתני הכי משום דאימר שלשתן של אשה אחת ואבג גררא יפרש סיפא דהך בבא אחת לזו שתיים לזו עשר לזו מאה לזו עשה כולן למעלה כו' עד חציה למעלה וחציו למטה המרובה כשר פירוש אותן ארבע נשים של אחת ושל שתיים ושל שלש ושל עשר לא יצאו כלל ידי חובתן דאינו יודעות אם כל קיניהן למעלה דמתין חטאות או כל קיניהן למטה דמתין עולה אבל אותן של מאה אמרינן (קיינון פ"ג) יש מהן מ"ב למעלה ומ"ב למטה דבין כולהו קט"ז קיינון וכשעשה נ"ח למעלה ונ"ח למטה דל מינייהו ט"ז דמספקא להו בהך נשי פש להו מ"ב ומתכשרי להו לכל הפחות מ"ב חטאות ומ"ב עולות: חטאת ועולה. לא הוה צריך למיתני אלא שתומה ומפורשת דבחטאת ועולה אין מרויח כלום: (תוספות)

א - סח דף

צריכה שתביא עוד חמש פרידיו למעלה ממין אחד ומב' מינין תביא שש נתנתן לכהן ואינה יודעת מה נתנה הלך הכהן ועשה ואינו יודע מה עשה צריכה ד' פרידיו לנדרה ושתיים לחובתה וחטאת אחת בן עזאי אומר ב' חטאות א"ר יהושע זהו שאמרו כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו ז' אימר דא"ר יהושע לאפוקה מידי מעילה למיסק ליה לחובה מי אמר: **מתני'** (כל הפסולין שמלקו מליקתן פסולה ואינו מטמא בבית הבליעה) מלק בשמאל או בלילה שחט חולין בפנים וקדשים בחוץ אינו מטמאות בבית הבליעה מלק בסכין מלק חולין וקדשים בחוץ

כ"ט הוצקה להביא חמש עולות יחד מתחילתה אחת לחובתה וד' לנדרה וכשהביאה שני קיינון אחת לנדרה ואחת לחובתה וממין אחד לא עשתה כלום לנדרה שמה אינו ממין שנקרה ובהשלמת קן שני ממין אחד לא סגי לה שהרי קובעתו לכל עם מין חובתה וא"ת תביא קן ממין אחד ופרידה ממין שהביאה שני קיינון הראשונים שקרב ממנו עולות חובתה דממ"נ אם תורין נדרה הרי הביאה תורין עם מין שהביאה לחובתה ואם בני יונה נדרה הרי הביאה ב' בני יונה עם מין שקרב ממנו חובתה אם לא נפסל גזול אחד מן הראשונים ה"ל אבל עכשיו שנפסל אחד מהם אין חזירו עולה לה כלום דג' עולות הוקבעו עליה יחד הילכך אם ב' קיינים הראשונים מין אחד היו צריכה שתביא עוד ה' עולות ג' מאותו המין וב' ממין אחר ד' לספק פירוקה ואחד לקביעותה שקבעה להביא עולת חובתה עם נדרה וחובתה ככר קרבה ויאלה ידיה אלכא שצריכה להביא מאותו המין עם נדרה מפני קביעותה: ואם משני מיניו היו תביא פס. שאינה יודעת איזה מין קרב תחילה לחובתה שתביא מאותו המין עם ד' של ספק פירוקה לקביעותה הילכך תביא פס שתי תורין ושני בני יונה לספק פירוקה ותור ובני יונה לקביעותה והעוף היתר יאלה נדבה: נתתן לכהן ואין יודע מה נתנה. אם תורין אם בני יונה ואם קן אחד מזה וקן אחד מזה ואין יודע מה עשה אם כולן למעלה או כולן למטה או חציון למעלה וחציון למטה נמלכת שלא יאלה אפי' (וימי לידתה) שמה כולן למעלה ואין כאן חטאת או שמה כולן למטה ואין כאן עולה: צריכה שתביא עוד ד' פרידיו לנדרה. לספק פירוקה ומשני מיניו וב' לעולת חובתה תור ובן יונה שמה הראשונים כולן למטה נעשו ואינה יודעת מאיזה מין והכל הו"ך אחר החטאת [ולצריכה] להביא עולה מאותו מין או שמה הראשונים חציון למעלה וחציון למטה ובקן שקרב ראשון יאלה ידי חובתה והיא קבעה להביא עולה מאותו המין עם נדרה ואינה יודעת איזה מין היה הילכך תביא עם ספק פירוקה תור ובן יונה וממה נפשך אם קן שקרב ראשון תורין היו וקרב מהן עולה למעלה והיא לחובתה הרי היא מביאה עכשיו תור עם נדרה משום קביעותה ואם מבני יונה היה והוקבע עליה להביא בן יונה עם נדרה הרי מביאתו ואם כולן למטה נעשו וצריכה להביא עולתה מאותו המין הרי משתים שהיא מביאה עכשיו לחובתה יעלה לה אחד מהן והשני נדבה: וחטאת אחת. תביא מאיזה מין שתרצה משום שמה הראשונים כולן למעלה נעשו והרי לו זוג ממינו לעולה מב' שהביאה חובתה מב' מיניו ואע"פ שכבר קרבה עולת חובתה אין צריכה לדרקדק להביא חטאת מאותו מין הראשון לרבען דפליגי עליה דבן עזאי דקסברי הכל הו"ך אחר חטאת הילכך הואיל ועל כרחיה היא מביאה עכשיו ב' עולות חזונו לו אותה שממנו ודייה דהכי תנן פלוגתייהו במסכת קינים (פ"ב מ"ה) שהאשה שהביאה עולתה תור וחטאתה בן יונה תפסול ותביא עולתה בן יונה דהכל הו"ך אחר חטאת בן עזאי אומר הכל הו"ך אחר הראשון וכיון דלויכא לספוקא שמה הראשונים למעלה נעשו וכבר יאלה ידי עולה צריכה להביא חטאתה מאותו המין והרי אינה יודעת מאיזה מין היה לפיכך תביא שתי חטאות מב' מיניו וחטאות הללו אינן נאכלות שהרי על הספק באו ואין מליקתן מליקה להחיותן באכילה שמה ככר קרבה חטאתה בראשונה: א"ר יהושע זהו שאמרו כשהוא חי קולו אחד כשהוא מת קולו ז'. ההם מפרש לה ואילו קמייירי דקשהו חי אין לו אלכא קול אחד וכשהוא מת קולו שבעה כולו קולו שבעה ב' קיינון ב' חלוצות ב' שאקו ב' חליון ערו לחרף מעיים לנבלים בני מעו כפיניות והי"ל כשנדרה חלה ואינה יודעת מה פירשה לא צריכה אלכא ד' פרידיו וב' לחובתה אחת לעולה ואחת לחטאת ועכשיו שהביאה ככר ד' פרידיו צריכה להביא ד' לנדרה וד' לחובתה מדאייירי ר' יהושע בה"ש קיינון ר' יהושע אמרה וקתני לעיל גבי קן סתומה ומפורשת דליון ככר אלכא סתומה ואי אמרת נמשכה ונעשית חטאת העוף ותהי חטאת העוף: אימר דלר"י לאפוקה מדי מעילה למיסק ליה לשם חובה מי אמר. שתהא עולה נעשית חטאת בשביל ששינה בה: מתי' כל הפסולין. בגמ' פליגי כל לחיותי מאי: ואינו מטמאין. שגמליקתן מטרתן לפי שפסל בקדש ואהי מליקתן שאם עלו לא ידו הילכך נמי לא הו נבילה: ה"ל שחט חולין וקדשים בחוץ אינו מטמאין בבית הבליעה. ק"ף על גב דפשיטא אין שחיטה לעוף וכן בעוף קדשים אין שחיטה בכל מקום אין מטמאין כיוצא בברייתא שגמרה וקדשים בחוץ אינו מטמאין בבית הבליעה. ומליקה לא הויה דבעמנו של כהן בעינו וקשיחה לא הויה כדלמרינו בהכל שחטין (חולין דף כז:) מפני שהוא מחליד מפני שהוא חורס: מלק חולין וקדשים בחוץ. ללא שייכא מליקה בחולין לא בפנים ולא בחוץ והוא הדיו לחולין בחוץ ובגמרא אמרינן דלחיה בזה הכלל: (כ"ט)

הכשיר' ביהו"כ ולילה באיברים ופדרים זר וסכין מטמאין דלית להו הכשיר' בעלמא ור' יוחנן דאמר מליקת זר אין מטמאה משום דאית ליה הכשירא או בשחיטה או במה וכן בהמה בעלת מום דלא תרד לר"ע בדוקין שבעין הואיל וכשר בעופות ולרבנן נמי אי משכחת ליה בהמה הכשירא לא תרד ולרבי שמעון נמי בעי הכשירא בעלמא דהיינו פסולו בקודש ולהכי תנן גבי אתנן וכלאים ירדו דלית להו הכשירא בעלמא והא דר' יהודה בעצמו אומר מפני מה לן בדם כשר שכשר באימורין [ולן] באימורין [שכשר] בשכר לאורויי דשאר עבודות ילפינן מלכתחילה או ממה אבל עבודות דם לא ולהכי קאמר ירדו בג' דמכשירין ר"ש דאינו חושש כיון דמשכח הכשירא בשום מקום אבל עבודות דם שפיר יליף ר' יהודה מעבודות דם אפי' מהכשירן ולהכי שלמעלה שלמטה שבפנים שבחוץ לא ירד וטריפה ירד אפי' לר"ש אפי' לר"ע דילפי בהמה מעוף אפי' דאשכחן הכשירא בעוף טריפה במליקה אם תתיר התם מצוות בכך הא ילפינן שמאל לא ירד מהכשר דיוה"כ י"ל דתרתני לא ילפי בהמה מעוף וגם שלא בהכשרו ממצוותו בכך אי נמי לא ילפינן פסול של קודם שחיטה כגון טריפה ממליקה שאינו דוגמתו לא אירע קודם שחיטה וכדמוהו לי שכן פירש לנו רבינו הקדוש נ"ע ולא כמו שבפנים וא"כ אין מטמאין בגדים אבית הבליעה וגם אם עלו לא ירדו הא בהא תליא דהא לינשא דכל שפסולו בקודש גבי תרווייהו תנן לה ובריש מעילה (דף ב:) נמי מדמה להו לתרווייהו ושחיטת עוף קדשים בפנים דאמרינן בסמוך אין מטמאין אפי' דתירד כדמוכח בפרק השוחט והמעלה (לקמן דף קיא.) דפטר ליה אם העלה אחרי כן בחוץ ואם לא ירדו בפנים היה חייב בחוץ כדאיתא בפ"ב התם איכא קרא בסמוך למימר אין מטמאין והא דאמרינן בשחיטת דרום דירדו לרבי יהודה פ"ק דמעילה (דף ב:) אפי' דאית ליה הכשירא דקדשים קלים ודמים שלמטה למעלה לא ירד אף לר' יהודה מ"מ כיון דשחיטתן חוץ למקומן חשיבי כשוחט חוץ והו כמאן דחנקיניהו דמי ומליקת פסול דקאמר בסמוך אין מטמאה אין צ"ל כפירש"י שפירש בעל מום דלא אשכחן כהן בעל מום שכשר לעבודה ואפילו במה כדאשכחן (דמוכח) לעיל ריש פ"ב (דף טז.) דפריך מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו בהמה אבל מליקת פסול היינו או אונן או טמא או פסול אחר דאישתרי בעלמא ונשפך דמה מן הצואה דלא ירדו משום דכבר נעשית כל השחיטה כהגון. ברו"ד: דאית ליה הכשירה ביהו"כ. הוה מצי למימר בהולכת אברים אלא כיון דמשכח יוה"כ בעבודה דמעבב כרה נקטיה: שחיטה לאו עבודה היא. פירשתי לעיל בסוף פ"ק (דף יד:.) ונילף מבמה. מ' כיון דמכשרת לילה אפי' דאין פסולו בקודש משום דאית ליה הכשירא א"כ זר נמי כיון דאית ליה הכשירא והוה מצי לשנויי דאיתא כמ"ד (לקמן דף סט.) דאין מנחה ועופות במה וברייטא דתניא לקמיה כרבי יוחנן לא קשיא לדידה דאיתא כמ"ד דיש מנחה ושמו משמע ליה דאי ילפא מבמה ילפינן אפי' מנחה ועופות כיון דאיכא הכשירא מיהא לזר: וכי תימא מבמה לא יליף והתניא מין ליוצא כו'. אפי' דהך ברייתא כו' יהודה ב' המזבח מקדש (לקמן דף פד:) מ"מ כיון דר' יהודה דמחמיר יליף מבמה כל שכן ר"ש ומשני אצאת תורת העולה סמך דמריבין כל דבר שיש לו הכשר אפי' דלית ליה הכשר אלא במה מיהו עבודת דם לא יליף ר' יהודה דהא ממעט נשחטה בלילה ויצא דמה וכן שחיטת דרום: אלא לרב לאתויי מאי. וליכא למימר לאתויי חוץ לזמנו וחוף למקומו ושלא לשמו דלא תני במתניתין דהא מקל וחומר אתו דמליקת לילה דלרבי יהודה תרד אינה מטמאה כל שכן הנך

הנך דלא תרד לר' יהודה דאית ליה הכשירא דקדשים קלים ודמים שלמטה למעלה לא ירד אף לר' יהודה מ"מ כיון דשחיטתן חוץ למקומן חשיבי כשוחט חוץ והו כמאן דחנקיניהו דמי ומליקת פסול דקאמר בסמוך אין מטמאה אין צ"ל כפירש"י שפירש בעל מום דלא אשכחן כהן בעל מום שכשר לעבודה ואפילו במה כדאשכחן (דמוכח) לעיל ריש פ"ב (דף טז.) דפריך מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו בהמה אבל מליקת פסול היינו או אונן או טמא או פסול אחר דאישתרי בעלמא ונשפך דמה מן הצואה דלא ירדו משום דכבר נעשית כל השחיטה כהגון. ברו"ד: דאית ליה הכשירה ביהו"כ. הוה מצי למימר בהולכת אברים אלא כיון דמשכח יוה"כ בעבודה דמעבב כרה נקטיה: שחיטה לאו עבודה היא. פירשתי לעיל בסוף פ"ק (דף יד:.) ונילף מבמה. מ' כיון דמכשרת לילה אפי' דאין פסולו בקודש משום דאית ליה הכשירא א"כ זר נמי כיון דאית ליה הכשירא והוה מצי לשנויי דאיתא כמ"ד (לקמן דף סט.) דאין מנחה ועופות במה וברייטא דתניא לקמיה כרבי יוחנן לא קשיא לדידה דאיתא כמ"ד דיש מנחה ושמו משמע ליה דאי ילפא מבמה ילפינן אפי' מנחה ועופות כיון דאיכא הכשירא מיהא לזר: וכי תימא מבמה לא יליף והתניא מין ליוצא כו'. אפי' דהך ברייתא כו' יהודה ב' המזבח מקדש (לקמן דף פד:) מ"מ כיון דר' יהודה דמחמיר יליף מבמה כל שכן ר"ש ומשני אצאת תורת העולה סמך דמריבין כל דבר שיש לו הכשר אפי' דלית ליה הכשר אלא במה מיהו עבודת דם לא יליף ר' יהודה דהא ממעט נשחטה בלילה ויצא דמה וכן שחיטת דרום: אלא לרב לאתויי מאי. וליכא למימר לאתויי חוץ לזמנו וחוף למקומו ושלא לשמו דלא תני במתניתין דהא מקל וחומר אתו דמליקת לילה דלרבי יהודה תרד אינה מטמאה כל שכן הנך

דף סט

וליעטמך שלא היה פסולו בקודש לאיתויי מאי אלא רישא לאיתויי שחיטת קדשים בפנים סיפא לאיתויי מליקת חולין בחוץ תניא כוותיה דרבי יוחנן מלקה זר מלקה פסול הפיגול והנוטר והטמא אין מטמאין אבית הבליעה א"ר יצחק שמעתי שנים אחת קמיצת זר ואחת מליקת זר אחת תרד ואחת לא תרד ולא יעצא אמר חזקיה מסתברא קמיצת תרד מליקה לא תרד מאי שנא מליקה דישנה בבמה קמיצה נמי ישנה בבמה וכי תימא אין מנחה בבמה אין עופות נמי בבמה דאמר רב ששת לדברי האומר יש מנחה בבמה יש עופות בבמה לדברי האומר אין מנחה אין עופות מ"ט זבחים ולא מנחות זבחים ולא עופות אלא אימא אין קידוש בכלי שרת במנחה בבמה: מלק בשמאל או בלילה כו': ת"ר יכול תהא מליקה שהיא לפנים מטמאה בגדים בבית הבליעה תלמוד לומר [ויקרא יז-טו] נבלה הא נמי נבלה היא אלא ת"ל [ויקרא יז-טו] טריפה מה טריפה שאין מתרת את האיסור אף כל שאין מתרת את האיסור יצא מליקה שהיא לפנים הואיל והיא מתרת את האיסור אין מטמא בגדים בבית הבליעה הביא המולק (ק"ץ חפ"ץ סימן) קדשים בחוץ ומולק חולין בין מבפנים בין מבחוץ הואיל ואין מתירין את האיסור מטמאין בגדים אבית הבליעה תניא אידך יכול תהא שחיטת חולין לפניו וקדשים בין מבפנים ובין מבחוץ מטמאה אבית הבליעה ת"ל נבלה הא נמי נבלה היא אלא ת"ל טריפה מה טריפה שווה בפנים כבחוף אף כל שוות בפנים כבחוף יצא שחיטת חולין בפנים וקדשים בין מבפנים בין מבחוץ הואיל ולא שוו בפנים כבחוף אין מטמאין בגדים אבית הבליעה בשלמא חולין לא שוו בפנים כבחוף אלא קדשים אידי ואידי פסולין נינהו אמר רבא אם הועילה לו שחיטת חוץ לחייבו כרת לא תועיל לו לטהרה מידי נבילה אשכחן חוץ פנים מנול הואיל ולא שוו בפנים כבחוף אי הכי מלק קדשים בחוץ נמי לא דלא שוו בפנים כבחוף אמר רב שמי בר אשי דנין דבר שלא בהיכשרו מדבר שלא בהיכשרו מדבר שבהיכשרו ולא והתניא מנין ליוצא שאם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה תנא [ויקרא ו-ב] אצאת תורת העולה ריבה סמך ליה: מתני' מלק ונמצאת טריפה ר' מאיר אומר אינו מטמא בבית הבליעה

רש"י דלח תנו לה במתני' הנוטר והטמא. ולא אמרינן נפקי להו מהיתר אכילת קדשים וחל עלייהו איסור נבילה למפרע: דישנה בבמה. בזו: לכרי האומר. בפ' אחרון (לקמן דף קיא.) ר' יהודה אומר אין מנחה בבמה: זבחים. ויצאנו זבחים שבאים בבית (שמות כד:) אין קידוש כלי שרת במנחה בבמה. הילכך לא ילפינן זר דמקדש לענין קמיצה מזר בבמה דלא דמי הך קמיצה להך קמיצה דמקדש הואיל וקיימה ככלי שרת אופסלח בזו: ה"ג בתורת כהנים להך מתני' יכול תהא מליקה שהיא לפניו מטמאה כו': הא נמי נבילה היא. מאן לימא לך דלא נבילה היא נהי דהותרה מליקת חטאת העוף לכהנים מגזירת הכתוב מלכל חטאתם כדאמרן בפרק זבית שמאין (לעיל דף מד:) עולה שלח הותרה להם הטמא בבית הבליעה: אלח תלמוד לומר טריפה. ונפש אשר תאכל נבילה וטריפה (ויקרא יז) ונבלתה עוף טהור מיתוקמא קרא בת"כ והא טריפה קרא יתירא הוא לדרשא כדלקמן שאי אפשר לשומעו כשומעו שהיא טריפה מטמא בבית הבליעה מחיים אם טריפה חיה ואם אינה חיה בכלל נבילה והא מתני' לקמיה מיתוקמא כו"מ דאית ליה שחיטה עוף טהור מטהרת טריפתו מטמאהו ולא דריש ליה להאי קרא להביא טריפה ששחטה שחטמא הילכך דריש ליה למעוטי מליקה שהיא בפנים ושחיטה שהיא לפניו ומשמע ליה קרא הכי נבילה שהיא כטריפה היא דמטמאה: מה טריפה. אין טריפות המאורע בה מחיר שום איסור שהיה בה מתחילה: אף נבילה. שאין נבילות המאורע בה מחיר את האיסור יא נבילות הבא לה ע"י מליקת פנים בהכשר הואיל ומחיר את האיסור שבהיה לא היתה ראויה לקרב לנדר והותרה במליקה זו: יכול תהא שחיטה שהיא לפניו. ובת"כ גרסי' לה הכי יכול השוחט חולין בפנים וקדשים בין מבפנים בין מבחוץ כו': הא נמי נבילה היא. מי יומר דלא נבילה היא הואיל ושחיטה בפנים בעוף לא שייכא וכן בקדשים בין בפנים בין בחוץ כו': ת"ל טריפה. כלומר נבילה שהיא כטריפה מטמאה: שוות בפנים כבחוף. דלאן וכאן היא אסורה: ה"ג יא השוחט חולין בפנים וקדשים בין בפנים בין בחוץ הואיל ולא שוו בפנים כבחוף אין מטמאין ולקמן מפרש ואולי: בשלמא חולין שוותה שחיטתו בפנים כבחוף. שהרי חולין שחוטין בחוץ אין מטמאין ואפי' שלח בהיכשרו כגון עוף טריפה ששחטה דהא מתניתין לקמן כו"מ דמטהר טריפת העוף שחוטתו ומוקי טריפתו דכתיב בקרא להך דרשא למעוטי פנים: אידי ואידי. בין בפנים בין בחוץ נבילה זו שווה בהם שאין כאלו תורת שחיטה: אמר רבא. שחיטה פנים לחולין היא דנפקא לן מהך דרשא אבל קדשים לא כריך למילף מניה דממילא נפקא לן דלא מיטמאה עופות קדשים שחוטין בחוץ דלא הועילה שחיטת חוץ לחייבו עליו כרת משום שחוטין חוץ כדמריבין ליה בפרק השוחט והמעלה (לקמן דף קז.) מנא אשך יסחט לרבות שחיטת עוף אלמא שחיטה היא שמה: לא תועיל. בתמיה: ה"ג. אשכחן חוץ פנים מנול: ומשני הואיל ולא שוות בפנים כבחוף. דהא אוקימנא דבחוף לא מטמא אפי' דכאכילה אסור בטומאה מיהא לא שוו: אי הכי מלק קדשים. דקתני לעיל מיטמאין: הא לא שוו בחוץ כפפנים. דהא בפנים הכשירו במליקה: לנין דבר שלח בהכשירו. שחיטת קדשים בפנים: מדבר שלח בהכשירו. שחיטה

קדשים בחוץ וכן שחיטת חולין בפנים משחיטת חולין טריפה בחוץ; ואין לזון דבר שלא בהכשירו. כגון מליקת קדשים בחוץ; מדבר שבהכשירו. מליקת קדשים בפנים: מתני' ר"מ אומר אינה מטמאה. בקל וחומר: (כ"ט')

תוספות וליטעמך שלא היה פסול בקודש לאתויי מאי. תימה דילמא לאתויי בעל מום דהא משמע דטעמא דזר לר' יוחנן משום דיליף במבמה ובעל מום לא הותר במבמה כדמוכח לעיל בריש פ"ב (דף טז.). דפריך מה להצד השוה שבהן שכן לא הותר במבמה ואי הוה מפרשינן בטעמא דרבי יוחנן משום דיליף משחיטה אע"ג דלאו עבודה היא הוה ניחא: לאתויי שחיטת קדשים בפנים. ואע"ג דתדרד מדתנן פ' השוחט והמעלה (לקמן דף קא.). שוחט עוף בפנים ומעלהו בחוץ פטור מ"מ אין מטמאה בבית הבליעה דילפינן לקמן מטריפה ויש לומר לא דמי שוחט עוף בפנים דאינו מטמא היינו טעמא דגם בחוץ אינו מטמא ומטעמא דהועילה השחיטה לחיוב כרת בשביל כך אין לומר דאם עלה בהמה או עוף ששחט חוץ דיקרב אלא פשיטא דירד דמה ענין זה לזה חיוב כרת לומר לא ירד פשיטא דשוחט בהמה או עוף בחוץ דמשום שחייב כרת לא נאמר דאם עלה לא ירד ולעולם לא נאמר לא ירד אלא היכא שמצינו דוגמתו כשר בפנים ובריש מעילה (דף ב:); דמשוה להו דכל היכא דאין מטמאין בבית הבליעה הכי נמי לא ירדו היינו דוקא בדבר שיש בפנים כשר כוונתיהו. ברו"ך: מליקת זר לא תרד. לרבי שמעון אבל לר' יהודה תרד כמו לילה ויוצא ודרוס דעבודת דם לא יליף ר' יהודה במבמה: אין קידוש כלי שוחט עוף בפנים כיון דנתקדש בכלי שרת הוא פסולו בקודש קרינא ביה ושמא כיון דתחילת עבודתה ביד ולא נתקדש בכלי שרת בתחילת עבודה לא חשיב פסולו בקודש ולא דמי לשחיטה דסכין מקדשא ליה: יכול תהא שחיטה שהיא לפני מטמאה בגדים אבית הבליעה כו'. הא דמצרכינן הכא קרא לשחיטת עוף קדשים שמתהרת מידי נבילה ולענין איסורי הנאה לא מצרכינן קרא לשחיטתה שמתהרת מידי נבילה לא דמי דקדשים אין הכשר אכילתן בשחיטתן אבל איסורי הנאה הכשר אכילתן בשחיטתן אע"ג דהשתא מיהא אין שחיטתם מכשרתן באכילה מ"מ משהרתן מידי נבילה: ואין דנין דבר שלא בהכשרו מדבר שהוא בהכשרו. פי' בקונטרס ושחיטת חולין בפנים לאו משחיטת חולין בחוץ ילפינן אלא משחיטת קדשים בפנים ילפינן ואם תאמר אף כן מליקת חולין בפנים וקדשים בחוץ ילף נמי ממליקת שמאל ולילה דהוי שלא בהכשרו משלא בהכשרו ויש לומר כיון דאם עלה לא ירד הכשרו קרינא ביה: (תוספות)

ב - סט דף

רבי יהודה אומר מטמא א"ר מאיר ק"ו אם נבלת בהמה שמטמאה במגע ובמשא שחיטתה מטהרת טריפתה מטמאתה נבלת העוף שאינו מטמא במגע ובמשא אינו דין שתהא שחיטתו מטהרת: טריפתו מטמאתו מה מצינו בשחיטתו שהיא מכשרתה לאכילה ומטהרת טריפתו מטמאתו אף מליקתו שהיא

מכשרתו באכילה תטהר טריפתו מידי טומאתו רבי יוסי אומר דיה נכבלת בהמה שחיטתה מטהרתה ולא מליקתה: **גמ'** ור"מ לא דריש דיו והא דיו

דאורייתא הוא דתניא מדין קל וחומר כיצד **[במדבר יב-יד]** ויאמר ה' אל משה ואבירה ירק ירק בפניה וגו' ק"ו לשכינה ארבעה עשר יום אלא דיו לבא מן הדיו להיות כנדון א"ר יוסי ברבי אבין ר"מ קרא אשכח וקדרש **[ויקרא יא-מן]** זאת תורת הבהמה והעוף וכי באיזו תורה שוותה בהמה לעוף ועוף לבהמה בהמה מטמאה במגע ובמשא עוף אינו מטמא במגע ובמשא עוף מטמא בגדים אבית הבליעה בהמה אינה מטמאה בגדים אבית הבליעה אלא לומר לך מה בהמה דבר שמכשרה לאכילה מטהר טריפתה מטמאתה אף עוף דבר שמכשיר באכילה מטהר טריפתו מטמאתו ור' יהודה מ"ט קרא אשכח וקדרש נבלה טריפה אמר רבי יהודה טריפה למה נאמרה אם טריפה חיה הרי נבילה אמורה אם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה אלא להביא טריפה ששחטה שמטמאה אמר ליה רב שיזבי אלא מעתה דכתבי **[ויקרא ז-כד]** וחלב נבלה וחלב טרפה התם נמי נימא אם טריפה חיה הרי נבילה אמורה אם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה אלא להביא טריפה ששחטה שחלבה טהור מכלל דהיא מטמאה והאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה במתניתא תנא **[ויקרא יא-לט]** וכי ימות מן הבהמה מקצת בהמה מטמאה מקצת בהמה אינה מטמאה ואיזו זו טריפה ששחטה אלא טריפה מיבעי ליה למעוטי טמאה מי שיש במינה טריפה יצתה זו שאין במינה טריפה הכא נמי למעוטי עוף טמא שאין במינו טריפה עוף טמא לר' יהודה מנבילה נפקא ליה דתניא רבי יהודה אומר יכול תהא נבלת עוף טמא מטמאה בגדים אבית הבליעה ת"ל **[ויקרא כב-ח]** נבלה וטרפה לא יאכל מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה אלא משום בל תאכל טמא

כ"ט' רבי יהודה אומר מטמא. ללא מהניא מליקה לטריפה וה"ה נמי דשחיטת חולין טריפה פליג ר' יהודה וכן שנינו במסכת טהרות כ"ט' י"ג דברים לרבי יהודה אחת מלוקות ואחת שחוטות ולר"מ שתייהן מטהרות ולרבי יוסי שחיטה מטהרת טריפה אבל לא מליקה: ומה בהמה שנבלתה מטמאה במגע ובמשא שחיטתה מטהרת טריפתה מטמאתה. כדילפינן בגמרא מוכי ימות מן הבהמה: עוף שאינו מטמא במגע ובמשא. אלא באכילה ובבית הבליעה כדכתיב (ויקרא כב) לא יאכל לטמאה בה אין כך אלא האמור בה: אינו דין כו'. וכיון דקיי"ל בשחיטה מק"ו ילפינן מליקה דקדשים מינה בבנין אב מה מצינו בשחיטה בחולין שמכשרתה באכילה כשאינה טריפה ומטהרת טריפתה מטמאתה: אף מליקה. בקדשים המכשרתה באכילה כשאינה טריפה: דיה נכבלת בהמה. דהואיל ולא יליף עוף אלא מבהמה לטהר טריפה מטמאתה דיו לבא מן הדיו להיות כנדון: גמ' מדון ק"ו כילד. מנין שהורה ניתנה לידרש ק"ו: הלא חכלם. לשון חיומה הוא ולשון ק"ו: אלא דיו לבא מן הדיו להיות כנדון. הכתוב לימוד שאיך קראי להטיל על הבא מן הדיו יותר מן הגדון דכתיב הסגר שבעת ימים: עוף אינו מטמא במגע ובמשא. דכתיב לא יאכל לטמאה בה אין כך אלא האמור בה: בהמה אינה מטמאה בבית הבליעה. אם תחב לו חבירו כזית בשר נבילה דתניא במסכת נדה (דף מב:); יכול יהא נבלת בהמה (טמאה) מטמאה בבית הבליעה תלמוד לומר לא יאכל לטמאה בה מי שאין לה טומאה אלא אכילתו יתה זו שיש לה טומאה קודם שיאכלנו: דבר שמכשיר. ואפילו מליקת קדשים דלא לשחיטה כק"ו אחיה לן: טריפה למה נאמרה. אלא ללמדנו בא שמשעת טריפה חלה עליה טומאה אם אכל ממנה מיד או ששחטה ואכל ממנה דלא בטרפה שמתה לאחר שנטרפה קאמר למה נאמרה: אם טריפה חיה. פלוגתא היא באלו טריפות (חולין דף מב:); איכא למ"ד טריפה חיה ואיכא למ"ד אינה חיה אם טריפה חיה ועד שמתה היתה בחזקת חיה: הרי נבילה אמורה. בפסוק כיון שמתה מתנבלת במיתה ואם טריפה חיה הרי היא משעה שנטרפה בכלל נבילה: אלא להביא טריפה ששחטה. לשמעין טריפה (אינו) חיה ואינו בכלל נבילה ולפיכך הורד לומר שטרפתה מביא עליה טומאה זו מיד אם תלך ואכל ממנה בשר אפי' אינו אכר של בשר גידון ועממות וכיון דקם טריפה מביא לה טומאה מחיים אין שחיטה מועלת בה שאין שחיטה מותרת משום טריפה אלא משום נבילה: חלב נבילה וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה. בא הכתוב להשמיענו על חלב נבילה שאינה מטמאה והכי אמרינן בפסחים פ' כל שעה (דף כג:); טריפה למה נאמרה. אם בטרפה שמתה מדבר אם טריפה חשונה חיה הרי נבילה אמורה וזו במיתה נתנבלה ואם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה מטעם ששחטה שחלבה טהור אלא הבשר טמא בתמיה: אלא הרי טריפה כו'. מסקנא דקדושיא היא כלומר אלא ע"כ האי טריפה לא תדרשה להכי דמיבעי ליה למעוטי טמאה דלזון חלבה טהור וה"ו טריפה דכתיב גבי טומאת בית הבליעה למעוטי עוף טמא דריש ליה ולא טריפה ששחטה: (כ"ט')

תוספות רבי יהודה אומר מטמא בבית הבליעה. תימה אפילו נבילה גמורה לא תטמא לרבי יהודה דלא חייל איסור קדשים כדדריש רבי יהודה בגמרא דנבלת עוף טמא אינה מטמאה בגדים אבית הבליעה משום דכתיב נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה יצא זה שאין איסורו משום בל תאכל נבילה אלא משום בל תאכל טמא ובפ' גיד הנשה (חולין דף ק: ק:) דייקין מינה לר' יהודה דאין איסור חל על איסור גבי רבי יהודה אומר אף בטמאה וי"ל דדוקא עוף טמא שאין במינו משום בל תאכל נבלה קממעט וכן צריך לפרש בגמרא גבי חלב נבלה דלא איצטריך טריפה לאשמועינן דחלב טריפה טהור ולא דרשינן מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה יצא טריפה כי היכי דדרשינן גבי טמאה מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה יצא בהמה טמאה: קל וחומר לשכינה ארבעה עשר יום. אומר ר"ת דנקט ארבעה עשר יום משום דאמרינן בפ' המפלת (נדה דף לא.) דשלשה שותפין באדם שהקב"ה נותן בו עשרה דברים כנגד אביו ואמו והשתא אמרי' דיו כאביו דמינה ילפינן והי"ר חיים מפרש דמן הדין הוה ליה למימר ק"ו לשכינה לעולם דחמורה כל כך אלא נקט י"ד כנגד שתי הסגרות דלא מצינו יותר משני הסגרות וכלשון הזה איתא בפרקי דר' אליעזר ק"ו לשכינה שתי הסגרות וקשה דבי"ג יום סגי דיום שביעי עולה לו לכאן ולכאן כדתנן במסכת נגעים (פ"ג מ"ה) אין בשתי הסגרות פחות מי"ג יום וי"ל דלישנא דקרא נקט ארבעה עשר משום דכתיב שבעת ימים בכל הסגר: וכי באיזו תורה שוותה בהמה לעוף ועוף לבהמה. וא"ת והא איצטריך לכדדרישין בחולין בריש פ"ב (דף כז:) מה בהמה בשחיטה אף עוף בשחיטה ור"א דריש מה בהמה מן הצואר אף עוף מן הצואר וי"ל דכל מילי דרשינן דהיקשא הוא ואין היקש למחצה: אי טריפה חיה. א"כ אינה מטמאה עד לאחר מיתה ואז היא בכלל נבילה ואי טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה לא מצינו לפרש לאחר מיתה דמשמע שבא לחדש טומאה טפי אם אינה חיה מאם חיה מדהדר ואמר (התם) ואם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה לכך פי' בקונטרס משניטרה יודה לה טומאה ומהיכן תלך ממנה ותימה הוא לומר כן דלא מצינו בעלי חיים מטמאין ומילתא דפשיטא בכלי הש"ס דאין טריפה מטמאה מחיים דבסוף פ"ק דחולין (ד' כ:): אמר זעירי נשברה מפרקת ורוב בשר עמה נבלה אבל בלא בשר לא אע"ג דמלק סימן אחד ומפרקת כדמשמע התם דפרק' וכי מעתה עומד ומבדיל ור"מ נמי אשכחן פרק אלו טריפות (חולין דף נז:) דאמר טריפה אינה חיה דקאמר סימן לטריפה שלשים יום וקאמר לעיל דמליקתה מטהרת טריפתה מטומאתה ואי טמאה מחיים משעת טריפות היא תלך הטומאה ממנה ע"י המליקה והרב רבי חיים מפרש דה"ק אי טריפה אינה חיה ומיירי בתלש ממנה בשר חי ואכלו הרי היא בכלל נבילה דבשר הפורש ממנה כפורש מן המתה ומטמא אע"ג שהבהמה עצמה אינה מטמאה לפי שהיא בחייה עתה ויש לפרש אי טריפה חיה כלומר דמיירי בטרופה שעדיין חיה ותלש ממנה כזית בשר ואכלו הרי נבילה דוקא אמורה ולא איירי כלל בפלוגתא דטריפה חיה ואי טריפה אינה חיה כלומר דמיירי בטרופה שאינה חיה שמתה שנתבלה הרי היא בכלל נבילה ובתי"כ גרס אי טריפה אינה מתה והלשון מוגומם קצת דהוה ליה למימר אי בטרופה חיה בב' ועוד הוה למימר הרי היא נבילה: (תוספות)

דף ע - א

האי נמי תיפוק לי [ויקרא ז-כד] מוחלב נבלה מי שאיסורו משום בל תאכל חלב נבלה יצאתה זו שאין איסורה משום בל תאכל [חלב נבלה] אלא משום טמא אלא האי טריפה מיבעי לאיתויי חיה סלקא דעתך אמינא מי שחלבה אסור ובשרה מותר יצאת זו שחלבה ובשרה מותר קמ"ל א"ל מאי שנא טמאה דאין חלבה חלוק מבשרה חיה נמי אין חלבה חלוק מבשרה ועוד הכתיב [ויקרא ז-כד] ואכל לא תאכלוהו אלא אבוי טריפה לגופיה איצטריך שלא תאמר הואיל וטמאה אסורה מחיים וטריפה אסורה מחיים מה טמאה חלבה טמא אף טריפה חלבה טמא אי הכי האי נמי מיבעי שלא תאמר הואיל ועוף טמא אסור באכילה וטריפה אסורה באכילה מה עוף טמא אינו מטמא אף טריפה אינה מטמאה ועוד מי איכא למילף טרפה מטמאה טמאה לא היתה לה שעת הכושר טריפה היתה לה שעת הכושר וכי תימא טריפה מבטן מאי איכא למימר ביניה איכא אלא אמר רבא התורה אמרה יבא איסור נבילה ויחול על איסור חלב יבא איסור טריפה ויחול על איסור חלב וצריכי דאי אשמעינן נבילה משום דמטמא אבל טריפה אימא לא ואי אשמעינן טריפה משום דאיסורה מחיים אבל נבילה אימא לא צריכא ור"מ האי טריפה מאי עביד ליה מיבעי ליה למעוטי שחיטה שהיא לפנים ורבי יהודה אחריתא כתיב ורבי מאיר חד למעוטי שחיטה שהיא לפנים וחד למעוטי עוף טמא ורבי יהודה מנבלה נפקא ליה ורבי מאיר האי נבלה מאי עביד לה לשיעור אכילה בכזית ותיפוק לי מקרא קמא מדאפקיה רחמנא בלשון אכילה וחד לשיעור אכילה בכזית וחד לשיעור אכילה בכזי אכילת פרס ס"ד אמינא הואיל וחידוש הוא יותר מכזי אכילת פרס נמי ליטמא קמ"ל ת"ר [ויקרא ז-כד] וחלב נבלה וחלב טרפה בחלב בהמה טהורה הכתוב מדבר אתה אומר בחלב בהמה טהורה הכתוב מדבר או אינו אלא בחלב בהמה טמאה אמרת טיהר מכלל שחוטה וטיהר מכלל חלב מה כשטיהר מכלל שחוטה בטהורה ולא בטמאה אף כשטיהר מכלל חלב בטהורה ולא בטמאה או כלל לדרך זו טיהר מכלל נבילה וטיהר מכלל חלב מה כשטיהר מכלל נבילה בטמאה ולא בטהורה אף כשטיהר מכלל חלב בטמאה ולא בטהורה אמרת

רש"י האי נמי תיפוק ליה כו'. חלב טמאה תיפוק ליה נמי דמטמא דמיהיבא תיחי לטהרה מהאי קרא דיעשה לכל מלאכה האי לכו בטמאה כתיב דהא כתיב וואכלן לא תאכלוהו לחלב: מי שאיסורו משום אכילת חלב. ובשרה מותר טיהרתי כך יצאת זו שפולה אסורה משום בל תאכל טמא ואכתי אימא טריפה למה נאמרה כו': אלא האי טריפה מיבעי לאיתויי חיה דמ"ד מי שחלבה אסור כו' קמ"ל. ה"ג ושינויא הוא לאיתויי חיה טהורה שמתה שחלבה טהור דמ"ד ואכל לא תאכלוהו כתיב בהאי קרא מי שחלבו אסור ובשרו מותר טיהרתי כך חלבה מכלל נבילה אכל חיה שחלבה מותר כבשרה לענין נבילה נמי ויטמא כבשרה קמ"ל טריפה כל שיש במינו טריפה ואפילו חיה: ופריכין מ"ש טמאה. דלא נפקא לן לטהר חלבה מהאי קרא דאין חלבה חלוק מבשרה ולא קרינא ואכל לא תאכלוהו לחלב לחודיה שהרי הכל איסור: חיה נמי אין חלבה חלוק מבשרה. לאיסורו ולא קרינא ביה ואכל לא תאכלוהו: ועוד. ממשמעושת דקרא נמי תיפוק ליה לחלב חיה קאי דהא כתיב ואכל לא תאכלוהו ולקמן וילפינן מינה דברייתא בשמעתינן בחלב חיה נבילה לא טיהר מכלל טומאתה: טריפה לגופיה אחריתא כתיב ורבי מאיר חד לטהר חלבה מהאי קרא דאין חלבה חלוק מבשרה ולא קרינא ואכל לא תאכלוהו לחלב לחודיה שהרי הכל איסור: חיה נמי אינו אסור חלבה חלוק מבשרה. לאיסורו ולא קרינא ביה ואכל לא תאכלוהו: ועוד. גבי בהמה: מי איכא למיפק טריפה מטמאה. דנביעי קרא לטהר: ה"ג אלא אמר רבא כו' התורה אמרה. בא הכתוב לומר כך יבא איסור כו' ומשום אכל לא תאכלוהו דסיפיה דקרא פירש בו נבילה וטריפה לחייב את האוכלו משום חלב ומשום נבילה ומשום טריפה שכל התאמר אין איסור נבילה וטריפה חלון על איסור חלב שקדם לכולם: משום דמטמא. הילכך חמירא לחול על איסור חלב: ורבי מאיר. דלמר עוף שחיטתו מטהרת טריפתו: האי טריפה. דגבי עוף מאי עביד ליה: למעוטי שחיטה שהיא לפנים. וכדאמרן לעיל (דף סט.) מה טריפה שווה פנים כבחור יבא השוחט עוף חולין פנים כו': טריפה אחריתא כתיב. גבי נבילה עוף טהור וכל נפש אשר תאכל נבילה וטריפה בארז ובגר וכבס בגדיו (ויקרא יז) וחד לא יאכל נבילה וטריפה לטמאה בה (שם כב:) וחד למעוטי עוף טמא. דדרשינן מי שיש במינו טריפה: ורבי יהודה. עוף טמא מקרא יתירא דנבילה לא יאכל נפקא ליה דלא איצטריך אלא לדרוש ולומר מי שאזוהרתו משום בל תאכל נבילה יבא זה שאין איסורו משום בל תאכל נבילה אלא משום בל תאכל טמא: ורבי מאיר האי. קרא יתירא דנבילה לא יאכל מיבעי ליה ללמד טומאתו שאינו מטמא אלא כשיעור איסור אכילתו דהיינו כזית: מקרא קמא. והנפש אשר תאכל: כזי אכילת פרס. שאם שהה באכילת כזית יותר מכזי אכילת פרס הרי היא כשאר אכילת שאין מטמאין לטמאין ואף זו אין מטמאין לטמאין בבית הבליעה: דחידוש הוא. שכל מצינו בחורה טומאה כזו שאין לו טומאה מבחור ובבית הבליעה בזה לו טומאה: הכתוב מדבר. לטהרו מלמטה משום נבילה: טיהר מכלל שחוטה. טיהר מלמטה משום שחיטה שהשחיטה מטהרתה: וטיהר מכלל חלב. מטעם חלב טיהר את הנבילה מלמטה שכתב כחן שחלב נבילה טהור: מה כשטיהר. בשר שחוטה מלמטה טהורה טיהר ולא טמאה אחריתא דליפניו לה בתי"כ מקרא יתירא ולא לה טמא כל הנוגע בהם בטהור והאי בהם יתירא הוא לומר אע"פ שהן שחוטין ומה לני מקיים בטהורם ולא בחייהם ובהמה טמאה כתיב דקמין ליה כל הבהמה

אשר היא מפרסת פרסה וגו': אף כשטיהר משום חלב. מלמעלה בטוהרה טיהר ולא בטמאה: ה"ג בתורת כהנים אמרת כלך לדרך זו טיהר מכלל נבילה וטיהר מכלל חלב מה כשטיהר מכלל נבילה בטמאה ולא בטוהרה אף כשטיהר בו טיהר בשר נבילה מלמעלה ולהקמן מפרש לה שנכלת עוף טמא וטיהר מכלל חלב כדלמרו: בטמאה ולא בטוהרה. עוף טמא טיהר מלמעלה בבית הבליעה ולא עוף טהור: (רש"י)

תוספות אלא לאתויי חיה. כך גרס הקונטרס וקשה דמאי קפריד מ"ש טמאה בו' אדרבה משום דדמי לטמאה איצטריך קרא לאתויי ומאי פריך נמי ואכל לא תאכלוהו אדרבה משום הכי איצטריך קרא טריפה דמשמע כל שיש במינו טריפה חלבה טהור ואפי' חיה ור"ת גרס אלא למעוטי חיה מאי טעמא מי שחלבה אסור וכו' ול"ג סד"א פריך אמאי איצטריך קרא לומר דחלב חיה טמא מאי שנא טמאה בו' ומיהו קשה דטריפה לא משמע למעוטי אלא לרבוויי כל שיש במינה טריפה: מה טמאה חלבה טמא. וכי תימא מה לטמאה שכן אין שחיטתה מטהרתה תאמר לטריפה חיה תוכיח: יבא איסור נבילה ויחול על איסור חלב. תימא למאן דאית ליה איסור מוסיף למה ליה קראי וכי תימא מהכא יליף בעלמא שאני הכא דאיסור חלב קל הוא דהותר מכללו ולכך אתי איסור נבילה וחילל עליה: ואי אשמעינן טריפה משום דאיסורא מחיים בו'. תימא דבפ"ב דחולין (דף לז:): עביד ק"ו איפכא ומה מחיים אתי איסור טריפה וחילל איסור חלב נבילה דלאחר מיתה מבעיא ושם פירשתי: וחד למעוטי עוף טמא. הא דלא נפקא ליה לרבי מאיר מהיכא דנפקא ליה לרבי יהודה משום דר' מאיר לטעמיה דאית ליה איסור חל על איסור: ורבי מאיר האי נבילה מאי עביד ליה. וא"ת על כרחיך צריך לכתוב נבילה דאי הוה כתיב טריפה לא יאכל לטמאה בה ולא כתב נבילה אם כן הוה אמינא דטריפה בלא נבילה מטמאה וי"ל כיון דכתיב (ויקרא יז) (והנפש) [וכל נפש] אשר תאכל נבילה וטריפה מה התם נבילה עמה אף כן נבילה עמה: לשיעור אכילה בכזית. איפשר דרבי יהודה נמי אית ליה ואע"ג דלא מיתור: יצתה חיה שחלבה ובשרה מותר. הא דדחיק בפרק בהמה המקשה (חולין דף ע:): לאטכוזי דנבלת חיה טהורה מטמאה ולא מצי למידרש מהכא דהא חלבה טמא דאי לא דאשכחן במקום אחר דנבלת חיה מטמאה (תוספות) הכי: דרשי' הוה לא מטמאה חיה דנבלת אחר (תוספות)

ב - ע דף

כשבא בדרך זו היא בטוהרה כשבא בדרך זו היא בטמאה ת"ל טריפה מי שיש במינה טריפה אוציא את הטמאה שאין במינה טריפה ולא אוציא את החיה שיש במינה טריפה ת"ל [ויקרא ז-בד] ואכל לא תאכלוהו מי שחלבה אסור ובשרה מותר יצא חיה שחלבה ובשרה מותר א"ל רב יעקב בר אבא לרבא אלא מעתה נבלת בהמה טהורה הוא דמטמאה נבלת בהמה טמאה לא מטמאה אמר ליה כמה טבי שבישתו בה סיפא אתאן לנבלת עוף טמא אמר רבי יוחנן לא טיהר רבי מאיר אלא בתמימין אבל בבעלי מומין לא ורבי אלעזר אמר אפילו בבעלי מומין איתמר נמי אמר רב ביבי אמר רבי אלעזר אסור היה רבי מאיר בבעלי מומין ואפילו באוויזין ותרגולין בעי רבי ירמיה ערף עז מהו אוויזין ותרגולין טעמא מאי דמינא דעופות נינהו אבל עז לאו מינא דעגלה נינהו או דילמא מינא דבהמה הוא יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא אמר ליה אביי מכלל דעגלה ערופה טהורה היא א"ל אין אמרי דבי רבי ינאי כפרה כתיב בה כקדשים מתיב רב נתן אבוב דרב הונא (בר נתן) ואכל לא תאכלוהו אין לי אלא חלב שאסור באכילה ומותר בהנאה חלב של שור הנסקל ועגלה ערופה מני ת"ל [ויקרא ג-טז/יז]

פרק שמיני - כל הזבחים

מתני' כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות או בשור הנסקל אפילו אחת בריבוא ימותו כולן נתערבו בשור שנעבדה בו עבירה או

רש"י מתני' כל הזבחים. אפילו אחת בריבוא. השתא משמע אחת כשירה כדברא של חטאות המתות הילכך פריך בגמרא מאי אפילו הא הוה מתות רובא דקתני שנתערבו בחטאות המתות חמש חטאות מתות נינהו וכל חטאת וחטאת שמתו בעליה ותמורת חטאת ושיפיעו בעליה ושאבדה ושנמאלת בעלת מוס: נתערבו. זבחים כשרים בשור שנעבדה בו עבירה אחד בחד ומפרש ואזיל מאי היא כגון (רש"י)

תוספות מתני' כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות בו'. ואם תאמר תנינא חדא זימנא במס' קינין (מ"ב מ"ג) ואם פרח מבין המתות לכולם הרי כולם ימותו וצריך לעשות צריכותא דבגמרא פריך תנינא חדא זימנא במתני' דכל האסורים לגבי מזבח ומשני צריכא ושמא אי מהתם הוה אמינא ה"מ עופות דהפסד מועט אבל זבחים דהפסידן מרובה אימא לא נפסדינהו לכולהו: אפילו אחת בריבוא ימותו כולן. הקשה ה"ר יצחק ברבי מרדכי דבפרק הנשרפין (סנהדרין דף עט:): תנן רוצח שנתערב באחרים כולן פטורין ר' יהודה אומר כונסין אותן לכיפה ומפרש בגמרא בשור שלא נגמר דינו שנתערב בשורים אחרים שנגמר דינו קמיפלגי ופטרי רבנן משום דאין גומרים דינו של שור אלא במינו והשתא הכא דרובא דהיתירא ופסידא דקדשים אמרינן ימותו כולן התם דרובא דאיסורא והדיית לא כ"ש ונראה לרבינו יצחק דגרסינן כמו שמצא בספר אחד ישן בשור שלא נגמר דינו שנתערב בשורים אחרים ול"ג שנגמר דינו אלא (איירי) בשורים מעליא עסקינן והשיב לו ר"ת דמתניתין דקתני כולן פטורים משמע שהאחרים בני חיובא ואע"ג דברישא דשמעתין אמרינן מאי אחרים אילימא אחרים כשירין פשיטא ולא פריך פטורים פטור מביעי ליה התם כיון דמצי למיפדך מגופה חל חש למידק ועוד דריש לקיש אדרבי אבהו קאי דמשני הכא ברובא שלא נגמר דינו שנתערב ברובא אחרים עסקינן ועלה קאי ר"ל ומשני באדם כ"ע לא פליגי דפטריי אלא הכא בשור שלא נגמר דינו כ"ו ומשמע דבההוא עניינא דאוקמה רבי אבהו באדם מוקי לה ריש לקיש בשור שנגמר דינו אבל נתערב בשורים מעליא היה אומר ר"ל ניכבשינהו דניידן וכל דפריש מרובא פריש ומתניתין דשיליה מסכת ע"ז (דף עד.). דשור הנסקל אוסר בכל שהוא מיידי בשנסקל דליכא למימר ניכבשינהו ותדע דלא קתני שנגמר דינו ומתני' דהכא דקתני ימותו כולן בנתערב בזבחים מיידי ולגובה וגזירה שמא יבואו י' כהנים בבת א' (לקמן דף עג:): ומסקי מן הקבוע למזבח אבל בעלמא אמרינן ניכבשינהו דניידן ומטעם זה היה אומר רבינו תם דנראה לו להתיר דרוסת הזבח ברוב דמעשים בכל יום דזבאים טורפים ונושאים שן מן העדר ורועה מציילן ושריא להו דאע"ג דבעלי חיים חשיבי וכן רוב עופות דורסינן אוויזין ותרגולין ומותרין והכא דנתערב ברובא שנגמר דינו דפטרניהו אפילו נייד ואלא אמרינן כל דפריש מרובא פריש לאו פטורין דלישתרו בהנאה קאמר אלא פטורין דלא אטרו בו בי דינא להורגם דכמיתת בעלים כך מיתת השור ועוד דלא ליתי לאחלופי באדם (תוספות)

בלאים ובטריפה ביוצא דופן ירעו עד שישתאבו וימכרו ויביא בדמי היפה שבהן מאותו המין נתערבו בחולין תמימים ימכרו החולין לצורכי אותו המין קדשים בקדשים מין במינו [זה יקרב לשם מי שהוא זה] יקרב לשם מי שהוא קדשים בקדשים מין בשאינו מינו ירעו עד שישתאבו (וימכרו) ויביא בדמי יפה שבהן ממין זה ובדמי היפה שבהן ממין זה ויפסיד המותר מביטו נתערבו בכבוד ובמעשר ירעו עד שישתאבו ויאכלו בכבוד וכמעשר הכל יכולין להתערב חוץ מן

החטאת והאשם: גמ' מאי אפי' ה"ק כל הזבחים שנתערבו בהן חטאות המתות או שור הנסקל אפילו אחד בריבוא ימותו כולן תנינא חדא זימנא כל

האסורין לגבי מזבח אסורין בכל שהן הרובע והנרבע אמר רב אשי אמריתיה לשמעתייה קמיה דרב שימי ואצריכן דאי מהתם הוה אמינא הני מילי לגובה אבל להדיוט אימא לא ואי מהכא ה"א הני הוא דאיסורי הנאה נינהו אבל הני אימא לא צריכי דלאו איסורי הנאה נינהו הא תנא ליה מי קתני (בכמה כל שהן התם קתני) וניתני הא ולא בעי הא תקנתא איצטריכא ליה דהדיוט נמי תנא ליה ואלו אסורין ואסורין בכל שהן יין נסך ועבודת כוכבים

רש"י כלאים וטריפה ויואל דופן. שור או כבש פרט לכלאים כי יולד פרט ליואל דופן טריפה התם אמרינן כשהוא רומח מן הבקר למטה שאין ת"ל להוליא את הטריפה ולהדיוט מותרת בהנאה להשליכה לכלבים: ירעו עד שישתאבו. דמחמת הזבח המעורב בהן נאסרו כולן להדיוט ולחללו על המעות בעודו הם אי אפשר הילכך ירעו עד שישתאבו ויביא בדמי היפה שבהן מאלו המין ממין הקרבן אם עולה הוא יביא מעות כנגד דמי היפה שבתוכן דשמא הזבח הוא היפה ויאמר כל מקום שהוא הזבח יהא מחולל על מעות הללו ויביא מן המעות עולה ואם שלמים שלמים: נתערבו בחולין תמימין. או אחד באחד או זבח אחד בחולין הרבה ימכרו כל החולין לרכי מין אותו הקרבן ונמאלת הרי כולן קדשים של מין אחד אלא שאין ידוע כל אחד של מי הוא ויקרבו כולן כל אחד ואחד לשם מי שהוא דקתני מהני: קדשים בקדשים מין במינו. אלא שבעליהן מוחלקות יקרב כל אחד לשם מי שהוא: מין בשאינו מינו. עולה בשלמים שאין מתן דמן ואימוריהן שוה: וימכרו. נמאלו דמי עולה דמי עולה דמי שלמים שלמים ואינו יודע איזו עולה ואיזו שלמים הילכך יטול מעות ומביטו) כנגד דמי היפה ויאמר כל מקום שהן ממעות עולה יהא מחולל על אלו ונמאלת מפסיד אותו עודף במיתו ול"ל ללא גרסינן וימכרו אלא ירעו עד שישתאבו ויביא בדמי היפה כו' ובהחילת חילוקן יאמר כל מקום שהיא עולה תהא מחוללת על אלו וכל מקום שהן שלמים יהיו מחוללין על אלו ויביא מאלו עולה ומאלו שלמים וידע ללא גרסינן ליה דהא נתערבו בכבוד ומעשר דקתני נמי וימכרו אי אפשר דהא הן דמעשר נאמר לא יגאלו ואינו נמכר לא חי ולא שחוט לא הם ולא בעל מוס וילפינן לה בצבורות (דף ל"ב) דהאי לא יגאל לא ימכר הוא אלא הכי גרסינן ירעו עד שישתאבו ויאכלו כמעשר וכבכור: נתערבו. זבחים כגון עולה בכבוד או כמעשר בהמה שאין תופסין דמיהו בקדושה ולהקריבו אי אפשר שזה כליל זה נאכל או אפילו הוא שלמים זה טעון מתן ארבע זה מתן אחת וכן סמיכה ונסכים: ירעו עד שישתאבו. ויביא מעות בדמי היפה ויאמר כל מקום שהוא הזבח התופס את דמיו יהא מחולל על מעות הללו נמאלת חולין מעורב בכבוד ומעשר בעלי מומין ויאכלו מעורבים כולן כחודת בכור ומעשר בעלי מומין שלא יחטו באיטלו ולא ימכרו באיטלו ולא יסקלו בליטרא דקתני (מנחות דף ע"א) כל פסולי מוקדשים הנאחזן להקדש לפיכך נשחטין באיטלו לאחר שנפדו ומכרים באיטלו ונשקלים בליטרא דקמה דמשכיר במכירתו טפי ופריק ליה מעיקרא חוץ מן הבכור והמעשר שהנאחזן לבעלים שאין מביאין בדמיהן קרבן ואל"ת השתא חובא דהאי זבח המעורב פסידא דהקדש דכיון דאין נשקל בליטרא לא טפי ופריק ליה און ה"א אי משום פסידא דידיה לא מזלזלינן בכבוד ומעשר נהי דאי לא הוה מערב לזבחה אלא דידיה מזלזלינן ביה משום דרווחא נמי דידיה הוא אכל באחריתו משום איהו לא מזלזלינן: הכל יכולין להתערב. בכל שני מיני קדשים אפשר להו שיהו מעורבין: חוץ מן החטאות והאשם. שאין מתערבין זה בזה לפי שניכרין זה מזה כדמפרש בגמרא: גמ' מאי אפילו. כל שכן כיון דרובא למיתה ימותו: שנתערבו בהן חטאות המתות. חד האיסורא ורובא דהתירא: כל האסורין כו'. משנה היא במסכת תמורה: אסורין בכל שהן. כל המתערבין בהן ואפי' אחד בריבוא: הני מילי לגובה. כולן המעורבין אסורין לגובה ומותרין להדיוט ובעיניה דלא איירי התם בנתערבו באיסורי הנאה: אכל הני. דלהדיוט נמי לא חזו לפדייה דהא באיסורי הנאה נתערבו: אימא. ניבעלי איסורי הנאה ברובא שלא ימותו אלא ירעו וימכרו ללא חמיר דין הדיוט כולי האי קמ"ל ימותו: אי מהכא. אשמעינן דלפיקו קדשים נמי מפסדינן ולא תנא תנא היא בתמורה ה"א הני הוא דמפסדינן משום דלעירוב באיסורי הנאה אכל הגך דתמורה ללא איערוב בהו איסורי הנאה אימא לא לאסרינהו לפולחן אלא ניבעלי ברובא ויקרבו כריכא: אכל הגך דלאו איסורי הנאה נינהו. אימא קול איסורייהו וניבעלו ברובא ואפילו לגובה: הא תנא ליה. הגך במתני' ללא בטלי לגובה דקתני במתניהו נתערבו שזור שנעבדה כו' ולמה לי למהדר ולמתיניה התם: ומשני מי קתני. במתני' גבי רובע ורבע בכמה הן אסורין: כל שהן התם קתני. במסכת תמורה הוא דקתני אסורין בכל שהן דאי ממתיני' דילמא בטלי במאה או במאתים ואחד ברובא דקתני מהני' לאו עליייהו קאי: וניתני הא דתמורה. ולא ניתני הא דזבחים: תקנתא איצטריכא ליה. דהתם אסורין בכל שהן תני ולא תקנתא והכא תנא תקנתא ירעו עד שישתאבו כו': להדיוט. נמי תנא במסכת עבודה זרה דאיסורי הנאה לא בטלי ברובא ומיחסרו להדיוט ולמה לי למתינה הכא בחטאות המתות ושור הנסקל: (רש"י)

תוספות ובטריפה. בגמ'. דייק האי טריפה היכי דמי אי ידע לה ליזיל ולישקלה ומפרש רבי ירמיה כגון שנתערבה בוולד טריפה ורבי אליעזר היא ורבי ינאי מפרש כגון דאיתערבה נקובת הקוף בדרוסת הזאב וריש לקיש מפרש כגון דאיערב בנפולה והקשה ה"ר אפרים כיון דלא ידיעה מה מועלת כאן רעייה דלמיכלה א"א משום ספק טריפה ולעובדי כוכבים ולכלבים אי אפשר דאין מודין את הקדשים להאכילן לכלבים ומחיים נמי לא אפשר ליהנות דפסולי המוקדשים אסורים בגיזה ועבודה מיהו למ"ד דאיערב בדרוסה יש לה בדיקה לאחר שחיתו אם האדימה בשר כנגד בני מעיים או כנגד הסימינים דאפי' ודאי דרוסה יש לה בדיקה ולמ"ד דאיערב בנפולה נפולה יש לה בדיקה אבל למ"ד בוולד טריפה קשה ושמו קסבר מודין את הקדשים להאכילן לכלבים כאיבא דאמרי בפרק שני דבכורות (דף טו:ו) אי נמי כדאמרינן (פסחים דף.) אין מודין את הקדשים להאכילן לכלבים הני מילי היכא דלא חזו אלא לכלבים כגון קדשים שמתו או נטרפו אבל הני אסורים מחמת טריפות חולין שנתערבו בהן אבל קדשים גופייהו אם היה מכירן דחזו לדידיה שרי להאכילן לעובדי כוכבים ולכלבים ומיתרצא בהכי פירכא אחריתי שהיה מקשה ה"ר אפרים בבכורות פ' כל פסולי המוקדשין (דף ל"ב:) בכור מתיר ר"ע אפי' לעובד כוכבים ולקמן בפ' טבול יום (דף קג:) אמר ר"ע מדבריהם למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו משמע דווקא בעורו אבל בבשרו לא דאסור להאכילו לכלבים ולעובדי כוכבים ולפי מה שפירשתי נחא דמידי דלא חזו לישראל אסור להאכילו לכלב ולעובדי כוכבים אבל מידי דחזו לישראל כיון שנפדו שרי ליתן לכלב והיינו טעמא דדרשינן ואכלת ולא לכלביך כלומר דבר שאין עומד אלא לכלביך אבל היכא דחזו לדידיה אישתרו לגמרי דאיתקש לצבי ואילו ואל"ת בפרק הפרה (ב"ק דף נג:) דפטרין שור פסולי המוקדשים שנפל לבור משום דכתבי והמת יהיה לו מי שהמת שלו הרי המת שלו דנתנן (לקמן דף קג:) דיאותו הכהנים בעורו ומשום עור לחודיה איצטריך שור ולא אדם דהוה מחייבנא באדם דחשיב המת שלו משום עור דשרי בהנאה מדאורייתא ולא אסור אלא משום גזירה שמא יעשה עורות אביו ואמו שטיחין (חולין דף קכב.) וי"ל דסוגיא דב"ק (דף נג:) אתיא כמסקנא דפרק טבול יום (לקמן ד' קד.) דפסקי' כרבנן בשר בקבורה ועור בשריפה: וביא בדמי היפה שבהן. פירש"י ויקח מעות כשיעור דמי היפה שבתוכן ויאמר כל מקום שהוא הזבח יהא מחולל על מעות הללו משמע לפירושו שהזבח מעורב בריבוא של רובע ונרבע והלשון משמע כן ואי אפשר לומר כן דדומיא דרישא קתני שהנסקל נתערב ברוב זבחים וכן מוכח בגמרא ובדמי היפה שבהן היינו דמי היפה של כל אחד ואחד ומניח הגרוע שבהן שלא יחלל: לשם מי שהוא. פירש בקונטרס (כדי) כשיקריבנו יאמר הרי הוא לשם בעלים שלו וקשה דהא אמר בריש מבייתין (דף ב:) אתנו בית דין דלא לימא לשמן דילמא אתי למימר שלא לשמן אלא לשם מי שהוא היינו דסתמא דסתמא נמי כלשמו דמי: מי קתני בכמה. בפרק כל האסורין (תמורה דף כח.) משני בענין אחר ולא פריך התם ולייתיני הא ולא בעי הא כדפריך הכא: דהדיוט נמי תנא ליה ואלו אסורין כו'. מכמה משניות הוה מצי לאתויי מתני' דאפה בו את הפת במסכת עבודה זרה (דף מט:) וממתני' דערלה (פ"ג מ"ה ו) בערלה וכלאי הכרים: (תוספות)

צרכי דאי מהתם הוה אמינא להדיט אבל לגבוה אימא לא נפסדינהו לכלוהו ואי מהכא הוה אמינא הני מילי קדשים דמאיס אבל חולין דלא מאיס אימא איסורי הנאה ליבטלי ברובא צריכא וניבטלו ברובא וכי תימא חשיבי ולא בטלי הניחא למאן דאמר כל שדרכו לימנות שנינו אלא למאן דאמר את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא למימר דתנן מי שהיו לו חבילי תילתן של כלאי הכרם

רש"י לריכי דלי מהתם הוה אמינא הני מילי חולין. אכל קדשים אומא ליעביד ליה תקנתא ליעביד ליה תקנתא דליבטול איסורי הנאה ברובא וימא יקרו כי היכי ללא נפסדינהו לגמרי לכולהו: ופרכינן וניבטול ברובא. דלא כתיב אחרי רבים להטות: וכי תימא חשיבי. הוילין ודכון למנות: כל שדרכו לימנות. קש בני אדם המקפידין במניינם ומוכרין במניינם שנינו ללא בטלי בסמוך בהך משנה דחבילי תילתן שפיר דלא [המהומן] נמי הרבה בני אדם המקפידין עליהן ומוכרין אותן ומניין ואנ"ש קש בני אדם שאין מקפידין כל כך ומוספין יתירה או מוכרין העדר יחד: אלא למי"א לא שדרכו לימנות. שדרכו מיוחד לכך שאין לך אדם דמוסיף עליהן יתירה לזוהר ולא מוכר כלא מזין הני און דרכן מיוחד למנין קש המוספין יתירה או מוכרין העדר כלא מנין: תילתן. מין תכלין וחבילין חשוב מאד שאף טעם העץ שיהו כלאי הכרם (רש"י)

הוספות וליבטלו ברובא. דמטעם בריה אין לומר דלא בטלי דאנ"ג דאבר מן החי חשיב בריה (חולין קב:). איסור תערוכות דהכא לאו משום אבר מן החי אלא שלא ישחוט ויאכל משום חטאת המתה ושור הנסקל וכי שחט ליה אויל ליה איסור אבר מן החי ואיסור חטאת המתה ושור הנסקל אפי' שלם לא חשיב בריה כמו נבילה וחלב ודם דלא הוי בריה ועוף טהור קטן שלם אם אין בו כזית בשר אין לוקה עליו משום נבילה דלא חשיב בריה דעוף טמא ודאי חשיב בריה דכשאריו הכתוב אסרו בין גדול בין קטן אנ"ג דלית ביה כזית אלא כל שהוא בעלמא וכן גיד הנשה חשיב ליה בריה בפ' גיד הנשה (שם ק.). דכי אמר רחמנא לא תאכל גיד אפילו כל שהוא וכן אבר מן החי חשיב בריה דטעמא דבריה משום דהוי כאילו פירש בין גדול ובין קטן כדמוכח פ"ג דשבעות (דף כא:). דאמר וכי היכן מצינו באוכל כל שהוא שהוא חייב בו' ופריך והרי מפרש ומשני מפרש נמי כבדיה דמי והא דאמר בפ' אלו הן הלוקין (מכות יז.). דקאמר ר"ש אף חטה כבדיה ורבנן בריית נשמה חשיבא חטה לא חשיבא דמשמע שהדבר תלוי בנשמה והאיכא גיד הנשה רבנן לדבריו דרבי שמעון קאמר ליה לדין שכל לאו בריה הוא דלא דמי למפרש אלא לדידך דמדמיית חטה לנמלה לא דמי דנמלה בריית נשמה וחשיבא אנ"ג דרבנן גופייהו לא חיישי בהאי טעמא קאמרי ליה הכי וכהאי גוונא אשכחן לקמן בפירקין (דף עז.). דאברין באברי בעלי מומין רבי אליעזר אומר יעלו וחי"א לא יעלו ומפרש טעמא דרבי אליעזר משום דכתיב מום בם הוא דלא ירצו הא ע"י תערוכות ירצו והא דקתני רואה אני את בשר בעל מום כאילו הוא עצים לדבריהם דרבנן קאמר להו אנ"ג דרבי אליעזר גופיה לא חיישי להאי טעמא דעצים: אלא למאן דאמר את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא למימר. תימא מי גרע שור גדול מאת שדרכו לימנות הא אפילו חתיכה בעלמא חשיבא את שדרכו לימנות משום דחשובה להתכבד בפני האורחים [כדאמרינן] בפ' גיד הנשה (חולין ק.). וכל הנך י' דברים דחשיבי את שדרכו לכאורה בכלהו לא חשיב כשור הגדול ועוד דבפ' בתרא דע"ז (דף עד.). חשיב שור הנסקל ואמרי' התם האי תנא תרתי אית ליה דבר שבמנין ואיסור הנאה ולא פריך הניחא למאן דאמר כל שדרכו בו' כדפריך הכא ובביצה פ' קמא (דף ג:). ובפ' גיד הנשה (חולין ק.). שמע מינה דלכל הפחות חשיב את שדרכו ועוד מדפריך התם דיתני אגוזי פרך וימוני באדן ולא פריך מחבילי תילתן משמע דחשיב כששה דברים ונראה לפרש דמשום חטאת המתות פריך הכא למאן דאמר את שדרכו דמשמע אפי' חטאת העוף כדתיניא במס' קינים (פ"ב מ"ג) או שפרח מבין המתות ימותו כולן ואנ"ג דקתני במתני' זבחים ועוף לאו בכלל זבח הוא מכל מקום דקתני כל הזבחים משמע אפי' עוף בכלל וא"ת כיון דהני דע"ז כששה דברים חשיבי אם כן יין נסך דקתני התם היינו חביות שתומות והא תנא ליה גבי ששה דברים ולא הוה ליה למיתנייה כי היכי דלא חשיב ככרות של בעל הבית משום דתנא ליה גבי ששה דברים כדמפרש התם ושמתא חמירו בין נסך לאיסור אפי' חביות מתוחות משום דחמירי עבודת כוכבים משאר איסורין דמטמאה ותופסת דמיה ועוד נראה דאיצטריך למיתני חביות שתומות משום דין נסך נפקא לן מדברי קבלה ולא תניא איסורה באורייתא ומשמע דהוי כסתם יינם דרבנן וס"ד דבטל ועוד אשכחן איסור עבודת כוכבים דקיל לרבי אליעזר דאמר יש פדיון לעבודת כוכבים מה שאין כשיש ממנו כלי נאה אי נמי עבודת כוכבים משום דחשיבא לעובדיה וכן עורות לבובין ואי נמי כדמפרש בירושלמי יין נסך ועבודת כוכבים ועורות לבובים על שם לא ידבק בידך מאומה מן החרם ואיירי אפילו בחביות מתוחות ושמה לא הביא פסוק זה בירושלמי אלא למימרא דמיניה ילפינן איסורי הנאה שהני תלת וציפורי מצורע מיירי בציפור דרור גדולים וחשיבי שר נזיר בציפרתא כא"ב בסוף תמורה (דף לז.). שעשה צורת ציפור כבגד מעשה רוקם משער נזיר יש עוד אחרים משער היתר ופטר חמור ובשר בחלב ועולה ערופה וחולין שנשחטו בעזרה בחתיכות הראיות להתכבד דעדיפי מאת שדרכו וחשיבי כאגוזי פרך ואנ"ג דאיסורי הנאה ניהו חשיב ראו להתכבד כיון דאי היתה בטילה היתה ראויה להתכבד הלכך לא בטלה והא דאמרי' בסוף הערל (יבמות פא:). דחתיכה של חטאת טמאה במאה של חטאת טהורה תעלה התם אפי' תבטל לא חשיב ראויה להתכבד בפני אורחים כהניס דאין מחזיקין טובה זה לזה שכולן שווין כדכתיב (ויקרא ז) לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו אבל של חטאת בשל חולין. קאמר התם דלא תעלה דלאו דוקא טהורה בשל חולין דהוא הדין טמאה בשל חולין ובקונטרס פירש ביבמות דטמאה בטהורות תעלה משום דלהפסד מרובה חששו אבל טהורה בשל חולין הפסד מועט דחויא לכהנים וזו תימא דכמה איסורי הנאה לא בטלי ולא חיישינן וא"ת אמאי לא חשיב במסכת ע"ז פרוסה של לחם הפנים וחתיכה של חטאת טמאה וחתיכה של קדשים שמתו וי"ל דבקדשים לא קמיירו וימיהו הוה מצו למתני אברי שיעיר המשחילח למאן דאסר ביומא (דף סז.). וחתיכה של עיר הנדחת ושער של מת דאסרינן בפ"ק דערבין (דף ז:). וקצת קשה מירושלמי לפי מה שפירשתי דהנהו דע"ז עדיפי מאת שדרכו דמשמע התם דלא הוו אלא י' דברים את שדרכו והכי איתא התם בפ"ב דמסכת ערלה דר' יוחנן ור"ל איתפלגון חד אמר י' דברים מקדשין דברי רבי מאיר פ' י' דברים השנויים במשנה שכולם את שדרכו ואחרים אמרו כל הדברים מקדשין דברי רבי מאיר פ' י' דבר שדרכו למנות שנינו (ובר) דאותם י' דברים דקאמר רבי יוחנן היינו אותם ששה דברים דקאמרי רבנן וחבילי תלתן הרי ז' ובגד שצבעו בקליפי ערלה ונתערב באחרים וצובע מלא הסיט בקליפי ערלה וארגו בבגד ואינו יודע איזהו דבתרווייהו תנן התם כולן ידלקו דברי ר' מאיר ובגד וסיט תרי מילי חשיבי וסיט חשיב את שדרכו כדאמר התם בירושלמי וארגו מלא הסיט מצמר הבכור בגד דקתני התם ידלק בגד קאמר עלה בגמ' דאית תנא דתני במשנה דברי ר' י' ומאן דתני דברי ר' י' מאן דתני דברי ר' י' דברי מקדשים פ' י' שזו היא העשירית ומאן דתני דברי ר' י' מאן דתני דברי ר' י' דברי מקדשין פ' י' אותן עשרה דברים שאמר ר' יוחנן דמקדשי לר"מ דהוה דתן את שדרכו היכן הוה משני ר"מ כר"ע שמוסיף אף ככרות של בעל הבית והשאת מאי קא קשיא ליה הא איכא כל הנהו דע"ז דמיקדשי אפי' לרבנן וכ"ש לר"מ ועוד דאמר בפ"ג דבכורות (דף כה:). דגייז בכור בעל מום שנתערבו בגיזי חולין אוסרין בכל שהן א"כ הוה את שדרכו לר' יוחנן ושמה לא מיירי בירושלמי אלא באותם דברים השנויים במסכת ערלה באותה משנה אבל אכתי איתא טובא ויבמות הארכתוי יותר: נתערבו באחרות ואחרות באחרות. ר"ת ל"ג בשום מקום ואחרות באחרות בהך משנה ששניה בסוף מסכת ערלה ובהנהו דמסכת ע"ז בסוף פרק כל הצלמים גבי אפה בו את הפת כו' ובגי בגד שצבעו בקליפי ערלה ובכמה מקומות כיוצא באלו מדפרי ל קמן (דף עד.). על שמואל דאסר ספק ספיקא בעבודת כוכבים מברייתא שמתרת. דלא משכח דקאי כשמואל אלא רבי יהודה שאוסר אפילו בשאר איסורין ספק ספיקא כגון רמוני בדן ושמואל סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא ואי הוה גרסינן הכא ובמסכת ע"ז ואחרות באחרות הוה ליה לאיתויי ראייה לשמואל מהנך משניות ולא היה דוחק להביא מברייתא דרבי יהודה ועוד יש ללדקק מנוחה דמתניתין דהתם במסכת ערלה פ"ג (א) גבי בגד שצבעו בקליפי ערלה ובגי תבשיל בשבלו בקליפי ערלה והך דחבילי תלתן קתני נתערבו באחרים ובגי צובע מלא הסיט בקליפי ערלה וארגו בבגד ואינו יודע איזהו ובגי אורג מלא הסיט מצמר בכור בגד לא קתני נתערבו באחרים והיינו טעמא משום דאם נתערב בשאר בגדים יוכל להסיר מכל אחד מלא הסיט ומישראל

ידלקו נתערבו באחרים (ואחרים באחרים) כולן ידלקו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יעלו באחד ומאתים שהיה רבי מאיר אומר כל שדרכו למנות מקדש וחכמים אומרים אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד רבי עקיבא אומר שבעה ואלו הן אגוזי פרך ורימוני באדן וחביות שתומות וחילפי תרדין וקילחי כרוב ודלעת יונית ר' עקיבא מוסיף אף ככרות של בעל הבית הראוי לערלה ערלה הראוי לכלאי הכרם כלאי הכרם ואיתמר עלה רבי יוחנן אמר את שדרכו למנות שנינו רשב"ל אומר כל שדרכו למנות שנינו הניחא לריש לקיש אלא לרבי יוחנן מאי איכא למימר אמר רב פפא האי תנא תנא דליטרא קציעות הוא דאמר

רש"י ידלקו. דכתיב פן תוקדש תוקד אש: בלחוד ומאתים. זו היא עליית ערלה וכלאי הכרם דתרומה עולה בלחוד ומאה וכוון כפפל את האיסור שאיסורו איסור הנאה כפל את העלייה הכי תנא לה כפפיה גבי מכל חלבו את מקדשו ממנו דמשתעי בהרומת מעשר שהיא אחד ממאה וקפי ליה מקדשו ומשמע שמקדשו מקדש את המהעריבין עו: אינו מקדש. אלא בעל: אלא ששה דברים בלבד. הן שמקדשין את כל המהעריבין עהן מהוך שון גולולס ודמיהו יקריס ומשונן במינן: פרך וכוון. מקומות: הן חילפי תרדין וקילחי כרוב. לון קלח בירק שנו: כל הראוי לערלה ערלה. מה שיש באילן מין אילן וראוי לערלה מקדש את עיבורו באיסור ערלה: (רש"י)

תוספות ספק ספיקא דמותר ומיהו איכא חדא ברייתא בריש מסכת ביצה (דף ג:) דאסרה ספק ספיקא דקתני וספיקא אסור ומוקי לה בספק טריפה וקתני התם נתערבה באלף כולן אסורות ואין לחוש בהא דלא מיייתי לקמן כיון דברייתא היא דמאי אולמא מברייתא דרבי יהודה וההיא נמי מוקי רב פפא בביצה כרבי יהודה אליבא דרבי יהושע ועדיפא ליה לאתויי ברייתא דמפורש בה רבי יהודה בהדיא ועוד אומר רבינו תם דהא דקתני נתערבה באלף כולן אסורות לא קאי אספיקא אלא אודאה תדע דאפילו רבי יהודה דאסר לקמן ספק ספיקא היינו דוקא ברימוני בן כדקתני בברייתא רבי יהודה אומר רימוני בן כו' משמע דוקא רימוני את שדרכו ועדיף דהוי אחד מששה דברים בהנהו אסור ר' יהודה ספק ספיקא דמאי טעמא נקט רימוני בן והא אפילו כל שדרכו מקדש לר' יהודה כדמוכח בברייתא דליטרא קציעות וגיב חתיכה בחתיכות דאמר ר' יהודה לא תעלה פ' הערל (יבמות פא:) וחתיכה הוי כל שדרכו כדמוכח התם דאמר רבי יוחנן והלא חתיכה עולה (למנין) משום דהוי כל שדרכו ואנן את שדרכו בעינן והש"ס דמוקי לה בנימוחה היינו דוקא לריש לקיש ומיהו מצי למימר דנקט רימוני בן לרבי שמעון דפליג עליה דאפילו ברימוני בן שרי ספק ספיקא ובעינן זה צריך לפרש חדא ברייתא לקמן (דף עד.) דבסתמא דקתני כוס של עבודת כוכבים שנפל לאוצר מלא כוסות כולן אסורות פירש אחד מהן לריבוא ומריבוא לריבוא מותרין דאמאי נקט מריבוא לריבוא הא בפירש אחד מהן לריבוא שרי כ"ש מריבוא לריבוא דהוי ספיקא שלישית אלא נקטיה לאשמועינן דמאן דאסר אסר אפילו בכמה ספיקות וכן צריך לומר בעל כרחין דרימוני בן לר' יהודה לאו דוקא ומדתנן במסכת כלים (פ"י מ"ה) הרימון שאמר לא ידול ולא קטן אלא בינוני ולמה הוזכרו רימוני בן שיהו מקדשין כל שהן דברי רבי מאיר רבי יוחנן בן נורי אומר לשער בהן את הכלים רבי עקיבא אומר לכך ולכך הוזכרו לשער בהן את הכלים ושהן מקדשין בכל שהן רבי יהודה אומר לא הוזכרו רימוני בן וחצירי גבע אלא שיהו מתעשרין ודאי בכל מקום פירוש דסתמייהו מביין העובדי כוכבים כך פירש בערוך בערך חצר ומאותה משנה יש לדקדק דסתם רימונים אפילו כל שדרכו לא חשיבי דלא תקשי דרבי מאיר אדרבי מאיר לריש לקיש דאמר כל שדרכו לימנות שנינו ולרבי יהודה כל הרימונים חשובים כל שדרכו דהא רבי יהודה סבר דליטרא קציעות לא בטלה וקתני לא הוזכרו רימוני בן לענין קידוש אלמא כל הרימונים מקדשים ושוו לרימוני בן דאי רימוני בינונים אינו מקדשין א"כ היה לו להזכירן לענין קידוש כמו רבי מאיר וצריך עיון בירושלמי בפרק בתרא דערלה וכמדומה שיש שם טעות סופר ויש מפרשים דאפילו גרסינן בכל הני משניות ואחרות באחרות לא מצי לאתויי ראייה דספק ספיקא אסור דדילמא הכי קאמר וכל האחרות באחרות ואין לתמוה מה חידוש הוא לשנות ב' פעמים כיון דקאי אכל האחרות באחרות דאיצטריך ליה לאשמועינן דאע"ג דאיכא תרי רובי דגבי שאר מילי אסרינן חדא רובא ושנין תרי רובא גבי יוחסין בסוף פ"ק דתובות (דף טו.) דאמר הולכין אחר רוב העיר והוא דאיכא רוב סיעה בהדיא ואפילו עיר קטנה ואין הולכין אחר רוב עיר גרידתא ואפילו גדולה כאנטוכיאה ואחרי רוב סיעה גרידתא: כולן ידלקו. ואם תאמר מאי שנא הכא דקתני ידלקו כשנתערבו וכן בכל האיסורין השנויים שם במסכת ערלה (פ"ג) ולא פליג רבי אליעזר דלימא יולין הנאה לים המלח כמו בס"פ כל הצלמים (ע"ז מט:). לענין עבודת כוכבים וכוותיה הילכתא דפסקינן מיהו רבינו שמואל פירש שם דהוא הדין בכל האיסורין אמר רבי אליעזר יולין הנאה לים המלח ונראה דרבי אליעזר פליג דווקא גבי עבודת כוכבים לפי שתופסת דמיה וכשמוליך הנאה לים המלח נראה כאילו מוליך האיסור ומהאי טעמא הוא אמרינן נמי הכי לענין שביעית גבי הא דתניא בפרק הגזול עצים (ב"ק קא) בגד שצבעו בקליפי שביעית ידלק אם היה מתערב באחרים הוא אמרינן יולין הנאה לים המלח אבל בערלה וכלאים ושעיר נזיר ופטר חמור וכל שאר איסורים דלא תפסי דמיהם אמרינן לרבי אליעזר ידלק אפילו נתערב ולפי טעם זה טבעת וכוותין דלקמן דמייירי בעבודת כוכבים סגי בהולכת הנאה לים המלח עוד יש לפרש דדוקא בתנור שהסיקו בעצי עבודת כוכבים ואפה בו את הפת ונטל ממנה ככר וארגו בה את הפגד אמרי' יולין הנאה לים המלח כשנתערב לפי שאין ממשות האיסור בעין וההוא גברא דאיתערב ליה חביתא דחמרא כיון דאי אפשר להנות בהולכת הנאה אלא היתר הנאה שאינה בגוף של עצמו אלא או למכור או ליתן לפועלין אבל שיהנה הוא עצמו לא דאיסורא בשתייה שרי על ידי. ב' זווי ואם תאמר מאי טעמא לא אמרי' בכל הני דמסכת ערלה ימכרו כולן לעובד כוכבים חוץ מדמי איסור הנאה שבו כדקאמר רבן שמעון בן גמליאל בפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף עד.) גבי יין נסך ובירושלמי פריך לה ומשני דחיישינן בכולהו אם ימכרו לעובד כוכבים שמא יחזור העובד כוכבים וימכור לישראל אבל ביון נסך ליכא למיחש וכן בפת ובגד דכל הצלמים (ע"ז מט:). דאע"ג דפת של עובד כוכבים אסור באכילה בהנאה מיהא שרי וחיישינן שמא יקנה ממנו ישראל ויתן לפועליו וחביתא דההוא גברא אם היה רוצה למכור כל יינו יחד ה"ה דהוה מצי למכור חוץ מדמי איסורא שבו וחביות שתומות נמי איכא למיחש שימכרם העובד כוכבים לישראל דמייירי בשמן זית או ביין תפוחים: ה"ג אגוזי פרך. על שם שנפרכין כדאמר בפסיקתא בפרשתא דיהודה וישראל רבים אחר פרשת כי תשא על אל גינת אגוז דדרשינן שנמשלו ישראל לאגוז שיש בו שלשה מינין של פרך שפירש מעצמו: אף ככרות של בעל הבית. אבל של נחתום לא שהם קטנות והא דמשמע בסוף הערל (יבמות דף פא:). דחתיכה של לחם הפנים בשל חולין לא בטלה שאני לחם הפנים דסמידיא טפי וראוי להתכבד בחתיכה ואפה בו את הפת ב' כל הצלמים (ע"ז מט:). צריך לאוקמא בככרות של בעל הבית דהא קתני נתערבו באחרים כולן אסורין בהנאה ואפה בו את הפת דתנן במסכת ערלה (פ"ג מ"ה) לא בשל בעל הבית דהא קתני תעלה באחד ומאתים ואי לאו ההיא דמסכת ערלה לא היינו צריכין לחלק בין לחם הפנים לשאר לחם והוה מצי לאוקמיה מתניתין דמסכת ע"ז אפילו בשל נחתום וכדריב מאיר דאמר את שדרכו לימנות מקדש או כל שדרכו לריש לקיש אבל מתניתין דמסכת ערלה מוכחא דסתם פת אפילו לרבי מאיר עולה באחד ומאתים: הראוי לערלה ערלה. בירושלמי מדקדק אמאי לא תנא נמי הראוי לתרומה תרומה דבתרומה נמי כיון דחשיבי לא בטלי ואין עולין באחד ומאה ומשני משום דכולם ראויים לתרומה ולא שייך למיתני האי לישנא ונראה שיש עדיין לתרץ משום דקתני ידלקו ועולין באחד ומאתים ואין זין זה נוהג בתרומה ועוד הוה מצי לשנויי דהאי תנא תרתי אית ליה דבר שבמינן ואיסורי הנאה כדאמרין במסכת ע"ז (דף עד.) אמתניתין דהתם פרק

כל דבר שיש בו מניין אפילו בדרבנן לא בטיל וכל שכן בדאורייתא דתניא ליטרא קציעות שדרסה על פי עיגול ואינו יודע באיזו דרסה על פי חבית ואינו יודע באיזו חבית דרסה על פי כומר ואינו יודע באיזו כוורת דרסה ר"מ אומר ר"א אומר ראינו את העליונות כאילו הן פרודות והתחתונות מעלות את העליונות ר' יהושע אומר אם יש מאה פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין ומותרין רבי יהודה אומר ר"א אומר אם יש שם ק' פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין וכו' רבי יהושע אומר אפילו יש שם שלשה מאות פומין לא יעלו דרסה בעיגול ואינו יודע באיזה מקום בעיגול דרסה או לצפונה או לדרומה דברי הכל יעלו רב אשי אומר אפי' תימא רבן בעלי חיים חשיבי ולא בטלי ונמשך ונקרב חד מייניהו ונימא כל דפריש מרובא פריש נמשך הוה לה קבוע

רש"י כל דבר שיש בו מניין כל שדרסו לימנות כלל כגון ליטרסות של קציעות שרוב בני אדם און מוכרין במנין אלף דורסין אותו בעיגול ומוכר כל העיגול יחד הואיל ופעמים שמונין הליטרסות לזכר למוכרם במנין; ואפילו בדרבנן. במידה לחסוריה מדכבנן כגון תרומת קציעות לא בטיל הואיל וזכרו לימנות כלל כ"ש גדארייתא כגון פסולי קרבן דמחנני; ליטרא קציעות. משקל ליטרא של חלשים יבשות של תרומה שקילעם בחימל כללי שקמו מקצועי; שדרסה ע"פ עיגול. קם כלי הוא עגול וזכרוין זה קציעות ונכדכן זו בזו ונעשין עיגול כעין גבינה; על פי. דוקא נקט שרבייתא לעינים; ואין יודע. חזיה פי כלי נאכר וככל התחנות פשיט ליה שאין התרומה מערבה זהו אלף הפומין לזכר בספק האיכות; רבי מאיר ורבי יהודה פליגי בהא לרבייתא דר"א ור' יהושע; רואין אותו כאלו הן פרודות. רע"פ שאין כאן ק' פומין ק' של כלים של היקר לזכר האיכות לזכר האיסור והתחנות; אינן בכלל הספק להצטרף עם העליונות לזכרן את כל ליטרסות התחנות והעליונות שזכר הכלים פרודות וזו מערבה כזכרן והתחנות מלטרסות להעלות את העליונות שזכרן פוסט; ואם לאו הפומין אסורין. שהתחנות שאינן בכלל הספק און מעלות הפומין; אפילו יש שם ג' מאות פומין לא יעלו. כלל שדרסו לימנות לא בטיל; דרסה בעיגול ואינו יודע באיזה מקום כו'. שדרסה במקום השוליים שהכלי רחב והרבה ליטרסות סדורות לחצו; דברי הכל יעלו. הואיל ולתייה לאיסוריה בעיניה שדרסו ונכדך בהחרות מלמעלה ומלמטה וזמן האל כן כון דבר שבמנין כללי. ה"ג; ונמשך חד וחד מייניהו ונקריב כו'. יטלם אחד אחד ובכלל חד וחד נימא מרובא הוא; ופרכינן נמשך בחמייה. משמע יקחם אחד אחד מתוך העדר הא הוא לו האיכות קבוע ועומד ביניהם וקיימא לו כסנהדרין (דף עט.) מוארב לו פרט לזכר אלל לגו (רש"י)

תוספות ר"מ אומר רבי אליעזר אומר כו'. תימה לר"ל דאמר לעיל גבי חבילי תלתן לר"מ כל שדרסו קשיא דר"מ גופיה קסבר דליטרא קציעות בטלה דאע"ג דהויה כל שדרסו מיהו ב' הערל (במות פא.) משמע דלא אמר ר"ל כל שדרסו מקדש אלא תרומה דאורייתא אבל בתרומה בזמן הזה היא מדרבנן לא וא"ת אם תרומה בזמן הזה דרבנן א"כ בטלה קדושת הארץ א"כ כלאי הכרם נמי דרבנן ואמאי תני כל שדרסו ור"ל דכלאי הכרם הוא חד דרבנן דאם לא בטלה קדושת הארץ היה דאורייתא; אבל הכא תרי דרבנן חד דבטלה קדושת הארץ ועוד דתרומת תאנים מדרבנן דלא מייחבי מדאורייתא אלא דגן תירוש ויצהר א"ג דלעיל הכי פירוש שהיה ר"מ אומר כל שדרסו לימנות מקדש מדאורייתא וכיון דבדאורייתא כל שדרסו מקדש דין הוא שיקדש שדרבנן את שדרסו כגון חבילי תלתן של כלאי הכרם א"ג כלאי הכרם כיון שיש בהן איסור הנאה אע"ג דבטלה קדושת הארץ חמור כמו מדאורייתא וא"ת ובפ"ק דמגילה (דף י.) היכי בעי למימר דקסבר ר"א קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לתנין לא ועוד דרבי יהושע גופיה קאמר התם בהדיא הכי אלמא קסבר לא בטלה קדושת הארץ והיכי לרבי יהושע דליטרא קציעות בטלה לר"ל והיינו יכולין לפרש דלר' יהושע קדושת הארץ לא בטלה ומ"מ ליטרא קציעות עולה משום דתרומת תאנים דרבנן דמטעם זה הקילו בה לומר שהתחנות מעלות את העליונות ואע"פ שלא נתערבו בכל העיגול והא דמשמע בפרק הערל (במות פא.) לר"ל דאי תרומה בזמן הזה דאורייתא לא היה עיגול בעיגולין עולה דקאמר ר"ל והלא אני שונה עיגול בעיגולין עולה אלא תרומה דרבנן ואיזה הוכחה היא והלא ר' יהושע סבר מקריבין אע"פ שאין בית דקדושת הבית לא בטלה וכו' קדושת הארץ ואפי' הכי סובר דעיגול עולה ובטל יש לומר דר' יהושע יסבור דלא מקדש אלא ו' דברים ור"מ דסבר כל שדרסו לא סבר כותיה בהא א"ג י"ל בדוחק התם פרק הערל (זו"ש) ה"ג היינו בתרומת ביכורים דהוי דאורייתא בתאנים ומצונו סתם תרומה דאורייתא בביכורים דתנן במסכת פרה פ' י"א (מ"ג) דבילה של תרומה שנפלה למי חטאת נטלה ואכלה אם יש כביצה בין טמאה בין טהורה המים טמאים והאוכלה חייב מיתה פי' כשנטלה אדם מיד נטמא גופו מחמת נושא מי חטאת וא"א להיות האוכלה חייב מיתה בסתם תרומה דתרומת פירות דרבנן אם לא נאמר דבתרומת ביכורים מייירי וה"ל מדקדק ר"ל מהא דעיגול בעיגולין עולה אפילו בביכורים דאורייתא ודוחק הוא זה אלא יש לחלק דלענין קדושה התלויה במחיצות כגון קדושת הבית קאמר ר' יהושע דלא בטלה כדריש התם במגילה (דף ג.) אשר לו חומה אע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן וכן צריך לחלק [נמי לעיל] כמו שפירשתי לעיל בפרק קדשי קדשים (דף סא. ד"ה מאי); והתחנות מעלות את העליונות. אע"פ שאינן בספק דימוע הקילו בתרומת פירות דרבנן והא דתנן במס' תרומות בפ"ד (מ"ט) תאנה לבנה שנפלה לתוך לבנות ושחורות לבנות אסורות השחורות מותרות ואין השחורות מעלות את הלבנות לא דמי דהתם אינן השחורות ראיות להיות בספק דימוע שלעולם השחורות ניכרות מתוך לבנות; רבי יהודה אומר כו'. וא"ת לר' יהודה מאי איריא דבר שבמנין אפילו כל מילי אוסר בכל שהוא דהא שמעי' ליה לר' יהודה לקמן בפירקין דמין במינו לא בטיל ובפיסא נמי דקתני דברי הכל לרבי יהודה יעלו אמאי יעלו וכן לקמן דנקט ר"י רימוני דין אפילו כל דאורייתא בתאנים ומצונו סתם תרומה דאורייתא בביכורים דתנן במסכת פרה פ' י"א (מ"ג) דבילה של תרומה שנפלה למי חטאת נטלה ואכלה אם יש רבי יהודה אומר מעלין את המדומע באחד ומאה ואומר ר"ת דלא א"ר יהודה מין במינו בכל שהוא אלא בדבר לח דומיא דדם הפר ודם השעיר דילף מינה לקמן דדבר המתערב הוא והא דאמר' בסוף ביצה (דף לה:) דחטיין בחטיין לא בטיל לר' יהודה בקמח מייירי דהוי דבר המתערב תדע דגבי חטיין בשעורין קאמר התם דבטל משום דהוי מין בשאינו מינו ואמאי הא מיכרי מהדי אלא ודאי בקמח מייירי ולא גרסי' בגיטין נפלו לגת ונתפצעו אלא נפלו ונתפצעו דלא מייירי בלח אלא ביבש ובענין זה מפרש ליה שיריים לטיבלל דמוקמינן התם כו' יהודה במנחת סולת איירי שנתערב לגמרי בדבר לח ולא במאפה תנור ומחבת ומרחשת וההיא דנבילה בשחטה וקשיא ליה כיון דתרומה עולה בא' ומאה א"כ מינו נמי יסייע לשאינו מינו לבטל התרומה אלא ש"מ דבמינו במשהו והא דא"ר יוחנן התם (דף עג.) דכל איסורין שבתורה במינו נותן טעם חוץ מטבל ויין נסך ולא חשיב תרומה משום דבכלל טבל היא דכיון דבחד טעמא הוא דמפרש התם טעמא דטבל דכהיתרו כך איסורו דחטייה אחת פוסלת את הכרי והוא הדין תרומה כעלייתה כך איסורה ובכל דוכתא דתרומה עולה באחד ומאה בדבר יבש ומתני' דהקומץ רבה (מנחות כג.) שתי מנחות שלא נקמצו דלא מבטלי ליה שיריים לטיבלל דמוקמינן התם כו' יהודה במנחת סולת איירי שנתערב לגמרי בדבר לח ולא במאפה תנור ומחבת ומרחשת וההיא דנבילה בשחטה בהקומץ רבה (שם כג.) בשנימחה וה"ר יום טוב מפלגצ"י הקשה לר"ת מההיא דפסחים (דף טו.) דחבית של תרומה שנשברה בגת העליונה והתחתונה חולין טמאין דאמר' התם (דף כא.) דאם נפלה לק' חולין דברי הכל תרד ותטמא אלמא דאפי' לא עולה באחד ומאה נראה שכמו כן היה יכול להקשות מההיא דאמור ש חולין ושל תרומה שנפלו בעיניה דאין לח מתערב יותר ממנו ועוד תניא במסכת תרומה בתוספתא פרק סאה תרומה לוי יין צלול שנפל לתוך ק' לוגין עכורין וחזר בו ר"ת דדאי אין חילוק בין לח ליבש ותירץ דהא דתרומה עולה בא' ומאה בנפלה לתוך חולין מתוקנין דאי אפשר למבטל דהיינו חולין להיות כבטל דהיינו תרומה וההיא דב' כוסות א' של תרומה וא' של חולין שאינן מתוקנין דאפשר להם ליעשות תרומה קסבר לר' יהונון כמאן דאמר בהקומץ רבה (דף כג.) בתר מבטל אזלינן והוי מין במינו וההיא דפסחים (דף כא.) ל"ק למ"ד בתר בטל אזלי' דמשקין לכי סריחי אין שם משקין עליהן ולא אפשר לה לתרומה שתיעשה חולין וא"ת וטבל במינו במשהו היכי משכחת לה הא א"א למבטל דהיינו החולין שיעשו טבל וי"ל שנפל טבל טבול לתרומה בטבל שאינו טבול לתרומה דהוי מין במינו כיון דשם טבל עליהם על שניהם א"ג טבל שראה פני הבית בטבל שלא ראה פני הבית א"ג נפל לתוך חולין מתוקנין ובעודה לתרומה ביד בעלים דאפשר לאיתשולי עלה והשתא דאתינן להכי איכא לאוקומי ההיא דב' כוסות בחולין מתוקנין וכגון דתרומה ביד בעלים וההיא דפסחים בתרומה ביד כהן ועוד י"ל לתירוץ קמא כו' היהא דפסחים (דף כא.) כו' חייא דאית ליה לר' יהודה נבלה ושחטה בטלות זו בזה ולהכי חשיב התם מין בשאינו מינו לענין משנה אע"פ שחשובין מין במינו לענין אחד ומאה דלא סגי להו בס' אבל רבי יוחנן דלא כרבי חייא דה"ג מוכח בהקומץ רבה (מנחות כג.) דלאו כ"ע אית להו דר' חייא וההיא משנה דאין דם מבטל דם פירש בקונטרס בהקומץ רבה (ג"ז) (שם) לרב חסדא דאזיל בתר מבטל הויה דלא כרבי חייא ואפילו לרבי חנינא דאזיל בתר בטל נראה דאיכא טובא יהיה דאין רוק מבטל רוק ואין מי רגלים מעול מין רגלים לקמן בפירקין (תוספות)

וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי אלא ניכבשינהו דניידו ונימא כל דפריש מרובא פריש אמר רבא (השתא דאמור רבנן לא ניקרב) גזירה שמה יבאו ' כהנים בבת אחת ויקרבו א"ל' הוא מרבנן לרבא אלא מעתה מגיסא אסירא משום שמה יבאו ' כהנים בבת אחת ויקחו בעשרה כהנים בבת אחת מי אפשר אלא אמר רבא משום קבוע אמר רבא השתא דאמרי רבנן לא נקריב אי נקריב לא מרצי איתיביה רב הונא בר יהודה לרבא חטאת שנתערבה בעולה ועולה שנתערבה בחטאת אפי' אחת בריבוא ימותו כולן במה דברים אמורים בכהן נמלך אבל בכהן שאין נמלך עשאן למעלה מחצה כשר ומחצה פסול למטה מחצה כשר ומחצה פסול אחת למטה ואחת למעלה שניהן פסולות שאני אומר חטאת קריבה למעלה ועולה קריבה למטה אלא הא כמאן דאמר בעלי חיים אינן נידחין הרי שחוטין דלכולי עלמא נידחין

רש"י דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי: נכבשינהו דניידו. יכוף אחס שיעודו ללא ליהוי קבוע: אמר רבא גזירה שמה יבאו ' כהנים בבת אחת ויקרבו. קא סלקא דעתך השהת דחייש לשמא אחר שיקחם אחד אחד עד ששחטו ' והם רוב יבואו ' כהנים ויזקו דמיהן ויקטרו אימוריהן כחוד ואפשר ללמסא והשהת דלשהתה דקריב רובא בבת אחת ואיכא למיהש איסורא ברובא איתיה דכשלאמא כי משך חד חד ומקריב קמא קמא איכא למימר דכל חד דקריב בהיתר מרובא פריש ואיסורי הגהה בהני דפישי הוה דהו רובא לגביה אבל השהת דקריב כי הדדי לא הוה הגי דפישי רובא לגביה: אלא מעתה מגיסא אסירא. כלומר וכי מאחר שמשכו ולקחו אחד אחד לכדו ובניטוד דכל חד דלאמר למרובא פריש ושחטון וקבל דמן כמגיס בחזקה שהוה כשר חוזרים ומלטרפין השחוטין להיות רוב ולהישר: ומשי משום שמה יבאו ' כהנים בבת אחת ויקחו. מתוך התערובת וכוון דרובא נכסי כי הדדי איכא למיהש דליסורא ברובא איתיה: ובבת אחת מי משכחת לה. בשלמא זיקה והקטרה איכא למימר בבת אחת אבל לקיחה כיון דכבשינהו וניידו כלום אפשר ללמסא לקיחתן דלא כריד לרדוף ולהשיג כל אחד: אלא אמר רבא גזירה משום קבוע. דלמא אחי למימסך ולמיכשינהו חד וחד כי לא ניידו דה"ל קבוע וכמהלך על מחצה דמי וליכא למיסמך ולמימך מדרובא פריש: אי מקריב לא מלא. דאיתיה ליה מדריב (נ"ל מדאורייתא בשעת קביעתה לא חזו עד לניידו וגזרו ביה רבנן משום קביעתה והוה להו דחויין מן התורה ומתני' אפילו הוכרו לכסוף בסוכין האול ונדחו ושוב אין חוזר) ו' אמר לי להאי קבוע אינו דין מן התורה כמהלך על מחצה אלא ר"כ ניכר האיסור כל שכן (דמגו דלאח דמינכר ילפי' לה) ושוב אינו חוזר ונראה ואלה"פ ע"ש שהשקין שבהן ראוין להקריב האול ונדחה מלהקריב לכתחלה מחמת הפסולין המערבין בהן נדחו לגמרי דהוה להו כפסולין: חטאת שנתערבה בעולה. בעופות קתני לית להו קתנהא בעייה שאין פדיון לעוף כדלמרינן במנחות בפרק המנחות והנסכים (דף ק:); מחלה כשר ומחלה פסול. ומביא חטאת ויקריבנה למטה ותוובתא לרביא מהא דקתני מחלה כשר דלא הכא אילו אחי לאומלובי אמרי' ליה לא תקריב דקתני ימותו שאין משנים לפסול זה יבדים מפני קתנת חבירו וכי לא נמלך והקריב קתני להעשוי כהלכתא כשר וה"ל השקין ילכו: הלא כמ"ל. פלוגתא רבי יהודה ורבנן היא בסדר יומא (דף סד:); והרי שחוטין ללכ"ע. כל הנך דפליגי בעלי חיים מודו בשחוטין לניידו: ותנו. במתני' אם קרב הראש בו' אכרי בעל מום ואכרי עולות תמימות הרבה שנתערבו ר"ל אומר אם קודם שנמלך בה הקריב אחד מן הראשים יקרבו כל הראשים ואפי' לכתחלה תלתינן איסורא באתו שקרב ראשון והא הכא דלויכו אחי כרישא לאומלובי ר"ל לא תקריב דכתוב ואשה לא תהנו מהם (ויקרא כב) וכי לא אימלוד מכשינן הנך דפרישי ולא אמרי' ידחו: הוה (רש"י)

תוספות ובי דם כסוי (חולין דף פז:); שנתערב בדם בהמה דא"ר יהודה אין דם מבטל דם כולוהו א"ל לזה להיות כזה אפילו לרבי חנינא דלא דמי לדם קדשים דאפשר להיות כחולין כמו שפי' בקונטרס בהקומץ רבה (מנחות כ:); דכשילין לילה אחת יצא מקדושתו כחולין וכוליה שתמא דהש"ס לרב חסדא דלא כרבי חייה דאמר בפי' גיד הנשה (חולין ק). חתיכה עצמה נעשית נבילה ואוסרת כל החתיכות לרבי יהודה וגבי זרוע בשלה (שם דף צח:); דקאמר לא נזרעא [אלא] לר' יהודה דאמר מין במינו לא בטיל וגבי ציר (שם צט:); דקאמר רבי יהודה שיעורו' במאיתם ופריד' והא ר"ר יהודה מין במינו לא בטיל [ומשני שאני כו'] וההיא דביצה דמין במינו לא בטיל לר' יהודה ודם תבושה דאמרינן בנדה (דף עא:); דאין דם מבטל דם לרבי יהודה ואפילו לרבי חנינא צ"ע דנראה שיש מהנך שהבאתי דלא כרבי חייה ועוד יש ליישב תירוץ ר"ת שמחלק בין לח ליבש ולא קשיא הניא דפסחים (דף כא.); לר' יוחנן דלאו אליבא דכולי עלמא קאמר טבל ויין נסך במשהו דמודה ר' יוחנן דלרבנן דר' יהודה בנותן טעם אלא רבי יוחנן סבר כדרבנן בשאר איסורים וכו' יהודה בטבל ויין נסך וכן ברייתא דתניא כוותיה דרבי יוחנן והשתא הניא דפסחים (ג"ז שם) כרבנן דמין במינו בטל מין ומין איכא השתא ג' מחלוקת של תנאים בדבר דהא תניא כוותיה דרבי יוחנן והא דתניא בפרק הנודר מן הירק (נדריים נח.). כלל אמר ר"ש [כל] דבר שיש לו מתירין כו' אמרו לו הרי שביעית שאין לה מתירין ותנן השביעית אוסרת כל שהוא במינו אמר להם לא אמרו שביעית במינו אלא לביעור אבל לאכילה לא ולא מצי למיפרך מטבל ויין נסך דהתם סבירא להו כרבנן דכל איסורין בטילין אפי' במינו וה"ר יצחק הלבן תירץ [הא דידיה] הא דרביה דההיא דלקמן דאין דם מבטל דם רבי יהודה משום רבן גמליאל קאמר לה והכי נמי משני אביי לקמן (דף עט.). (אם כן) קשה דרבא פליג עליה ויש עוד לפרש הניא דשני כוסות דהא דאין החולין מסייעין למי לבטל את התרומה לאו משום דבמינו במשהו אלא משום דהיא באחד ומאה והאי בששים ולהתבטל בששים קאמר דלא מסייע ליה דכיון דדינו במאה וכגון דליכא מאה בין המים ויין של חולין אבל המים רבין על התרומה ששים דאי לאו אמרינן סלק את מינו כמי שאינו היה נאסר היין של חולין משום דליכא מאה והיה הכל נאסר שאין המים רבים על החולין ועל התרומה בששים: ונכבשינהו דניידו ונימא דכל דפריש מרובא פריש. וכגון שלא בפנינו פירשו ממקום קבוע דאי היתה הפרישה בפנינו היו אסורין כאילו לקחן במקום קביעות וכן מוכח בפרק קמא דפסחים (דף ט:); דתשע צבורין של חמץ ואחת של מצה ואתא עכבר ושקל דאמרי' כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ובפרק גיד הנשה (חולין צה.). אמרי' גבי תשע חנויות בנמצא הלך אחר הרוב אפילו נמצא ביד עובד כוכבים והיינו טעמא דגבי צבורין מיידי בדשקל עכבר קמן שנולד לנו הספק במקום קביעות ולכן קאמר ונכבשינהו דניידו דכיון שיצאו ממקום קבוען אמרינן מרובא פריש והכי נמי אמרינן בפרק בתרא דיומא (דף פד:); גבי תשעה עכו"ם וישראל אחד ביניהן דבאותה חצר מפקחין ובחצר אחרת אין מפקחין: אלא אמר רבא משום קבוע. מדגזור משום קבוע היה נראה דאי שקול חד מן הקבוע אסור מדאורייתא ולא אמרי' מרובא פריש דכיון דדבר חשוב הוא ולא בטל היכא דה"ל קבוע כמחצה על מחצה דמי אבל א"ל לומר כן מדאמר רב בסמוך טבעת של עבודת כוכבים שנתערבה במאה טבעות ונפלה אחת מהן לים הותרו כולן ומשמע נמי לדידיה דבמתני' [דנתערבו] אחד בריבוא ומית חד מינייהו אמרי' דאיסורא מית והשאר מותרין ואמאי אדרבה דהיתר נפל ומית אלא היינו טעמא דהקילו משום דמדאורייתא בטלי ברובא דכל מילי מדאורייתא ברובא בטלי כיון דלא ידיע ואפילו ששה דברים מאחר שנתערב ולא ידיע וכן תרומה בטלה באחד ומאה ולא שייך כל קבוע אלא בדבר הידוע כגון תשע חנויות ותשע צבורין ותשע צפרדעים ותשע עכו"ם שההיתר והאיסור שלהם ידועים במקומם: במה דברים אמורים בכהן נמלך כו'. אין משנה זו שנויה כך במסכת קינים אלא פרק אחד הוא שמתחיל כך וקאי אבל מאי דתני לעיל: (תוספות)

ותנן ר"א אומר אם קרב הראש של אחד מהן יקרבו כל הראשים הוא דאמר כחנן המצרי דתניא חנן המצרי אומר אפילו דם בכוס מביא חבירו ומזווג לו אמר

ואחרות באחרות אסורות בהגהה רבי אליעזר אומר ויולך הגהה לים המלח אלמלא אית ליה לר' אלעזר ספק ספיקא בעבודת כוכבים מדקתני ואחרות באחרות. ל"א סבר כר"א א"פ קאי דאמר מריבוא לנ' ותריגנא מאי פלגא דקתני תרי והוא וחי בעית אימא ג' דוקא ורקאמרין חיסגי בתרי סבר לה כר' אלעזר דאמר לא הוי ר"א אלא שנים הלכך בעינא דלהו ד' דלישקלינהו שנים שנים ורשאון יקר בעינא: שנתעברה בק' חביות. סתומות ואמרין לעיל (דף עב:) שהן אחד מו' דברים שאינן בטלן; ואקטריד דר"ג. דאמר לעיל גבי טבעות הכי נמי: תרומה יש לה מתירין. ימכרם טולם לכהנוס; חביות. גדולה מקומה ניכר כשהיא נטולה מתכונתיה הילכך מיכרכא נפילתה ומוכחא מילתא דבה תליא ולא אחי למימר כולהו שרו בלא נפילת האחד לים: אבל טבעת און מקומה ניכר. ולא מיכרכא נפילתה ואחי למיסקינהו מעיקרא בלא נפילה: האינה. קטנה היא ואין מקום הסרונה ניכר: כנפילה כן עלייה. כסם שהחילת נפילתה בתוך ההיתר נחשבת בעיניך לאסור את אלו כך כשעלתה מתוכן ויחשב בעיניך מקום עלייתה להחיר: בק' חביות סתומות. ללא בטיולת: פוחת אחד מהן. וכיון דנפתחה יש לה בטיולת הלכך נטול הימנה כדי ימוע אחת ממאה ואחת שבה דהא אחת נתעברה בק': גמע ושחי קא חזינו הכא. דא"כ דפוחת לכתחילה הא דק"ל חביות סתומות ללא בטיולת היכי משכחת לה: נפתחה. בלא מתכוין: כדי דמועה. אחד מ' שבהו והשאר אסורות עד שיפתחו ולא אמרין יטול אחת מן ה' דאיסורא ברובא אחיה ויהא הכל מותר ויפתח החמשים לכתחילה: לא ידע. און פסולן ניכר שיוכל לברר ולהוציא הפסול מביניהם: אלא טריפה אי ידע ליה. כגון נחשו רגליה מן הארבעה או ניבד קרום של מוח שטרופתה ניכר: מנא ידע. מעיקרא שזו המעורבת טריפה היתה: נקובת הקוף. ואינה נקובה לחלל ושקיה ומוס נמי לא הוי דהדר ביה: דרוסת האב. טריפה מפני שהארס שורפה ולא ידע בין נקובה לדרוסה: נפולה. מן הגג ואינה יכולה לעמוד ספק טריפה היא ואם שחטה קודם שהיתה מעת לעת טריפה משום ריבוי ריבוי דקריא אבריה ואלו מלאכה בה נקובת ריאה או מעיים ולא פסוקת חוט השדרה ושום סימן טריפות ואם שהיה מעת לעת ושחטה דריכה בדיקה מכל סימני טריפות וכיון דליתחזק בה ספק טריפות און מכניסין אותה לעזרה לשוחטה משום הקריבה נא לפחתך: נפולה נבדקת. אם תעמוד ותלך כשורה לגמרי לאיכא למאן דאמר באלו טריפות עמדה אינה דריכה מעת לעת הלכה אינה דריכה בדיקה: קסבר. ר"ל עמדה על רגליה אפילו הכי דריכה מעת לעת ואף אם הלכה דריכה בדיקה ללאחר שחיטתה שן און בדיקתה: ולד טריפה לא יקרב. בפרק כל האסורים במסכת תמורה (דף לא.) מפרש טעם: דרוסת האב משוך. הנקב ואינו עגול שהיפורן קורע ויורד: עמדה. על רגליה אינה דריכה מעת לעת אבל בדיקה בעינא ואם הלכה אף בדיקה אינה דריכה: יקרב. לשם מי שהוא: והא בעינא סמיכה. בעליון ולא ידע מנו: אבל קרבן אנשים לא. מתכשר בעתהוצת

בתמיהה: (רש"י)

תוספות ואי בעית אימא סבר לה כר' אליעזר. פי' בקונטרס בלשון ראשון שמואל דאמר לעיל ספק עבודת כוכבים וספק ספיקא אסורין ובשאר אסורין ל"ל דאמר כר"א דאית ליה ספק ספיקא בעבודת כוכבים אסורין דתנן נטל הימנה עצים אסורין בהנאה הסיק בהן את התנור חדש יותץ ישן יוצן אפה בו את הפת אסורה בהנאה נתעברה באחרות ואחרות באחרות דה"ל ספק ספיקא כולן אסורין בהנאה ר"א אומר יולך הגהה לים המלח אלמלא אית ליה לר"א ספק ספיקא בעבודת כוכבים מדבעי פדיון וקשה לר"ת חדא מאי סבר לה כר"א הא רבנן נמי אסרי דוחק לפרש דברי ר"א ומחלקותו קאמר ועוד דר"א בשאר אסורין נמי אסר התם ועוד דה"ל דתנן ולאתויי מתנן' דהתם דכיון שלא הזכירה בכולה שמעתא ועוד דלעיל פירש דלא גרסינן התם ואחרות באחרות ועוד שכתוב בכל הספרים סבר לה כר"א אליבא דר"א ונראה כלשון אחרון שפירש בקונטרס דר"ש סבר לה כר"א דאמר תולין את האיסור להקל ולומר האיסור הלך לו דאמר אם קרב הראשון של אחת יקרבו כל הראשים וא"ר אלעזר לא התיר ר"א אלא שנים שנים הכא נפל איסור לריבוא אסורין שזה ספק ראשון ורימוני באדן לא בטלי מריבוא לג' דה"ל ספק ספיקא : דאמר איסורא בריבוא איתיה ואילו ארבעה מותרין וארבעה בעינן כדי שימכרו שנים שנים דאי נפל מב' והוא שלישי נמצא האחד באיסורו כשימכרו השנים וליהנות מכולן בבת אחת פשיטא דאסור כדפרישית לעיל וכו' ר' אליעזר דאמר יקרבו הראשים כולן לא להקריב בבת אחת מתיר אלא שנים שנים ונראה דאין הלכה כשמואל אפילו בספק ספיקא בעבודת כוכבים דקיימא לן כרב באיסורי ואפילו ספק ראשון נראה דשרי בהולכת הגהה לים המלח דק"ל כר"א בפ' כל הצלמים (ע"ז דף מט:) ואפילו לשאר אסורין היה אומר רבינו שמואל שיש להם פדיון כדפרישית לעיל: דאיערב בולד טריפה ורבי אליעזר היא. אפילו למ"ד היא וולדה נרבעו לא אמרין היא וולדה נטרפו דעובר יש לו חיות בפני עצמו ואינו נטרף עם האם: האי משוך והאי עגול. וא"ת הא דאמר בפ' אלו טריפות (חולין דף נג:) ספק שונרא ספק קניא אימר קניא הא אפשר לברר האי משוך והאי עגול וי"ל דה"מ מן הזאב ולמעלה אבל בשונרא לא ידע וא"ת א"כ לישני דאיערב נקובת הקוף בדרוסת חתול ובגדיים ובטלאים וי"ל דניחא להו לשנויי בכל בהמות והא דלא משני דאיערב דרוסת הכלב בדרוסת הזאב דלמא אפשר לברר: והא בעי סמיכה. לא מצי לשנויי בעוף כדמשני בפרק כל הגט (גיטין דף כח:) גבי שולח חטאתו ממדינת הים דפריך והא בעי סמיכה ומשני בחטאת העוף דהכא בזבחים מיירי ועוד דעופות לאו בני רעייה ופדייה נינהו וליכא נמי למימר מין מבינו כגון בכור בבכור ומעשר במעשר דמשמע דמיירי בכל קדשים וא"ת ולוקמה בירוש וכרבי יהודה (ערכין דף ב.) דאמר יורש אינו סומך ויש לומר דקתני דומיא דחטאת ואשם דאין באין לאחר מיתה וא"ת ולוקמה בערל וטמא דמשלחין קרבנותיהן כדאמרין בפרק תמיד נשחט (פסחים דף סב.) וכ"ל בעוף איירי הא קאמרין התם דכל הזבחים ערל וטמא משלחין כו' ועוף לאו זבח הוא וכ"ת בבכור ומעשר הא כל הזבחים קאמר וכן קשה בפ' כל הגט (גיטין דף כח:) גבי שולח חטאתו ממדינת הים דפריך והא בעי סמיכה מאי קשיא והא ערל וטמא משלחין קרבנותיהן בלא סמיכה וי"ל ההיא דגסינן כיון שיש עריין ספק בדבר שצריך להקריב בחזקת שהא קיים לא היה לנו להתיר מאחר

דא"א	נמי	לקיים	מצות	סמיכה	ומיהו	הכא	לא	יתכן	לתרץ	כן	(תוספות)
------	-----	-------	------	-------	-------	-----	----	------	------	----	----------

דף עה א

איתביה אביי קרבן יחיד שנתערב בקרבן יחיד וקרבו ציבור שנתערב בקרבן יחיד וקרבו ציבור שנתערבו זה בזה נותן ד' מתנות מכל אחד ואחד ואם נתן מתנה מכל אחד יצא ואם נתן ארבע מכולן יצא במה דברים אמורים שנתערבו חייין אבל נתערבו שחוטין נותן ארבע מתנות מכולן ואם נתן מתנה אחת מכולן יצא רבי אומר רואין את המתנה אם יש בה כדי לזה וכדי לזה כשרה ואם לאו פסולה קתני יחיד דומיא דציבור מה ציבור גברי אף יחיד גברי אמר רבא ותסברא הא מתרצתא היא דקתני במה דברים אמורים כשנתערבו חייין אבל נתערבו שחוטין לא מה לי חיים מה לי שחוטין אלא הכי קאמר בד"א שנתערבו שחוטין כעין חיים בכוסות אבל בבולל נותן ד' מתנות לכולן ואם נתן מתנה אחת לכולן יצא רבי אומר רואין את המתנה אם יש בה כדי לזה וכדי לזה כשרה ואם לאו פסולה ומי אית ליה לרבי האי סברא והא תניא אמר רבי לדברי ר"א

רש"י קרבן יחיד שנתערב כו'. ככולהו גרסינן קרבן: קרבן יחיד בקרבן יחיד. כגון שעיר נשיא בשעיר הרגלים או עולה בעולה: הכי גרסינן ואם נתן מתנה מכל אחד יכא. כדלמנן בפרק ביה שמיא (לעיל דף לו:) כל היתנין על המזבח החיטין שנתנן במתנה אחת כיפר: ארבע מתנות. שהם מתנות שהן ארבע קאמרי: בד"א. דענין ארבע מתנות מכל אחד לכתחילה: אבל נתערבו שחוטין. שנכלל דמס בכוס אחד נותן ד' מתנות מכולם יחד שהרי יש כאן משניהם קסברי יש בילה: אף יחיד גבברי. ובע"ז דבעי סמיכה ומלתיבויור לא מצי לאותביה שאין סמיכה בציבור אלא בחטאות הפנימיו' והכא בפנימיות לא קמיירי מדקתני ארבע מתנות: והסברא הא מתרצתא היא. והאי חייין דוקא הוא ולא נתערבו קודם סמיכה קאי הא קתני אבל שחוטין לא בעי ד' מכל אחד לכתחילה ובשחוטין נמי משכחת לה דבעי כגון שנתערבו כוסות בכוסות ואין ידוע איזהו של זה ואיזהו של זה ולא נכללו הדמים בכוס אחד: אלא. האי חייין לאו דוקא והכי קאמר בד"א לרידך ארבע מתנות מכל אחד לכתחילה:

שנתעברו שחוטיו. כוסות כסופות דהיינו כעין חיון דכל חד לחודיה קאי: אכל בצבול. שני הדמים לחוד כוס אחד וטון ארבע מתנות לכולן והשחף ליכא לאותובי סמיכה להא לחצר חטיבה וסמיכה נהעברו אכל קודם סמיכה לא ירלו לדברי הכל: רבי אליעזר. לגבי מי הטלח קאי ומייחיון לה לקמן בפירקין (דף פ.) כלוחית של מי הטלח המוקדשין שנפל לחופן מים אחרים כל שהוא רבי אליעזר אומר זה שתי החלות ולקמן מפרש מילתיה וחלמנו רבי לדברי רבי אליעזר הזאה אינה נרביה שיעורו אגבא דנכחא דמי כריכא שיעורו נהי נמי דיש בילה וסמיכין עלה דולחי יא בכלל הזאה מן המים הקדשים ומתערפין מה שפירשנוה ומה שפירשנוה מי יימר דמיליה שיעוריה: (כ"ז"י)

תוספות ויש לומר דהכא נמי כיון שיש לו תקנה ברעיה אין לעשות בלא סמיכה דכי האי גוונא מפלגינן נמי לקמן (דף עו.) גבי אשם משום דאית ליה תקנה ברעיה והשתא לא צריכא בהייתא דגיטין לטעמא דפרישית דהתם נמי כיון דאפשר לקיים מצות סמיכה שיביאנו הוא עצמו אין לו לעשות בלא סמיכה ומיהו קשה מההיא דפסחים פרק האשה (דף פח:) חמשה שנתעברו [עורות] פסחיהן [ונמצא יבלת באחד מהן] דפטורין מלעשות פסח שני אע"פ שהיו יכולין להביא במותר הפסח ולא יעשו סמיכה אפילו הכי פטורין דפסח לא בעי סמיכה ומותר הפסח בעי סמיכה ומאי קפידא איכא אם לא יעשו סמיכה הא ערל וטמא משלחין קרבנותיהן וי"ל כיון שהוא ספק דשמא פטור הוא מלעשות פסח לא עשו לו חכמים תקנה כיון דאי אפשר לתקן אם לא יעבור מצות סמיכה מיהו תימה מ"ש מהא דתנן בכריתות ב"ב דם שחיטה (דף כג.) ושניהם מביאין חטאת אחת אלמא מיייתא קרבן בלא סמיכה כדי ליפטור את עצמו ובגזירי מ' שני נזירים (דף נז.) שמביאין קרבן בתנאי וי"ל דאע"פ שתיקנו חכמים שיביא קרבן מספק בלא סמיכה כדי לפטור מ"מ קרבן אחר שהוא מחוייב סמיכה ודאי כגון מותר הפסח לא התירו לו חכמים להביאו בלא סמיכה כדי לפטור את עצמו למ"ד סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא והיכי עביד בלא סמיכה הא בעי סמיכה ובגברא איירי כדמוכח בתוספתא וי"ל דתקוני גברא שאני כדקאמר נמי התם עלה דההיא והא דאמר פ"ג דמועד קטן (דף טו:) דאבל אינו משלח קרבנותיו משום דכתיב שלמים כשהוא שלם ולא כשהוא חסר אבל אי לאו קרא היה משלח איכא לאוקמא בעוף או בקרבן נשים וכן הא דבעי התם מנודה מהו שישלח קרבנותיו והא דקאמר ת"ש כל אותן נשים שהיו ישראל במדבר מנודים היו ושלחו קרבנותיהם היינו תמדין שכל יום ואם תאמר הא דתנן בפרק בתרא דמנחות (דף קז.) פירשתי. בן בקר ואינו יודע מה מירשתי מביא פרו ועגל וקאמר בגמרא גבי ששה לנדבה דאחד מהם לפי [ואחז] לעגל והיכי עביד הכי הא בעי סמיכה וי"ל דהתם בקיף למזבח איירי שהיא נדבת ציבור ולא בעי סמיכה ומיהו קשה מההיא דכל המנחות באות מצה (מנחות דף סב:) דאמר השולח קרבנותיו ממדינת הים כהן מניף על ידו והיכי עביד הכי והא בעי סמיכה ומדקתני מניף משמע דאיירי בשלמים ובקרבן נשים ליכא לאוקמא דהא תנא ליה רישא והאשה כהן מניף על ידה דוחק להעמידה בקרבן ערל וטמא והנך קושיות שהקשיתי אינם לפי טעם ראשון שפירשתי לפי שלא חשו על הסמיכה אלא משום שיש עדיין נדנדו אחר דשמא אינו קיים וזה לא שייך אלא בחטאת דאם מתו בעליה למיתה אזלא אבל בשאר קרבנות לא אבל לפי טעם אחרון שפירשתי דכל היכא שיכול לתקן הדבר ולקיים מצות סמיכה אין לו לעשות בלא סמיכה קשה וי"ל דאיירי בירוש כרבי יהודה דאמר יורש אביו סומך והכא דלא משני בירוש משום דדומיא דחטאת קתני כדפרישית וכן בגיטין (דף כח.) השולח חטאתו קתני ויש לתמוה ערל וטמא מ"ש משלחין קרבנותיהם הא אפשר לערל עד שימול ולטמא עד אשר יטהר ויעשו סמיכה ונראה לומר דבאותם שאין להם תקנה איירי כגון ערל שמתו אחיו מחמת מילה דא"א למולו בשום ענין וטמא כגון זב ומצורע דאין רפואתו תלויה בעצמן אי נמי בקרבן הקבוע להם זמן כגון עלת ראה וחגיגה (כגון) שהיה עובר עליהם בכל תאחר וא"ת נהי דסמיכה לא מעכבא מ"מ ערל וטמא שאין יכולין לסמוך נימא כל שאינו ראוי לביילה בילה מעכבת בו וכן בההיא דשקלים ודכריתות ודנזיר דכל הני נמי דאין יכולין לסמוך מטעם ספק חשיב שפיר אין ראוי לביילה כדאשכחן ב"ב המוכר את הספינה (ב"ב פא:) גבי ביכורים וי"ל דנפקא לן מהא דאמרינן ב"ב דמועד קטן (דף טז.) וביום בוואו אל הקדש אל החצר הפנימית לשרת בקודש יקריב חטאתו זו עשירית האיפה שהכהן מביא בשעה שבה תחילה לעבוד ודרשי התם רבי שמעון בבואו יקריב בזמן שראוי לביאה ראוי להקרבה בזמן שאינו ראוי לביאה אינו ראוי להקרבה כגון טמא מת ומצורע משמע דוקא עשירית האיפה אבל שאר קרבנות משלח מיהו אין כל כך ראייה מזה דלמא הא דמשלח שאר קרבנות היינו בהני דלא בעו סמיכה דומיא דעשירית האיפה ויש לדקדק מהא דדרשינן בת"כ מזובו ולא מנגעו שמע מינה דטמא משלח קרבנותיו דבהבאת קרבן איירי ועוד יש לדקדק מדממעטינן ב"ב דחגיגה (דף ד:) טמא מריאה מדכתיב והבאתם שמה כל שישנו בביאה ישנו בהבאה ש"מ דשאר קרבנות משלח ולא חיישינן לענין סמיכה דראוי לסמיכה ומיהו למ"ד ב"ב כל הפסולין (לעיל דף לב.) דטמא בר סמיכה דאפשר דמעילי ידיה וסומך לא מצי למידק מהני קראי היכא דלא אפשר לסמוך שלא תהא סמיכה מעכבת מטעם דאינו ראוי לביילה ושמא וי"ל דלמאן דאית ליה ביאה במקצת לא שמה ביאה קא סבר כל הסומך ראשו ורובו הוא מניס א"ר נמי אית ליה דמרחק צפון ומאן דס"ל דלא בעינן ראשו ורובו קא סבר ביאה במקצת שמה ביאה אכתי קשה אי תיכף לסמיכה שחיטה לאו דאורייתא א"כ יכולה לסמוך אבראי ויש לומר דבפרק כל הפסולין (שם לג.) מסקינן דתיכף לסמיכה שחיטה דאורייתא: ואם נתן ארבע מכולן יצא: פירש בקונטרס מזה שנים ומזה שנים ותימה דבאחת מזה ואחת מזה סגי ואין לומר דאיתא כבית שמאי (לעיל דף לו:) דאמרי ובחטאת שתי מתנות דהא קתני סיפא ואם נתן מתנה אחת מכולן יצא ויש לומר דקאי על כל ארבע חטאות שנים של יחיד ושנים של ציבור ואיכא השתא ארבע כוסות ולחכי קאמר נתן ד' מתנות יצא דהיינו מתנה אחת מכל אחת ואחת: (תוספות)

דף עה - ב

הזאה כל שהוא מטהרת הזאה אינה צריכה שיעור הזאה מחצה כשר ומחצה פסול לדבריו דר"א קאמר ואיבעית אימא הזאה לחוד ונתינה לחוד: נתעברו בבכור ומעשר כו': אמר רמי בר חמא בכור לב"ש אין מאכילין לנדות תמורתו מהו בכור אינו נפדה תמורתו מהו בכור אינו נשקל בליטרא תמורתו מהו אמר רבא תניא בכור ומעשר משהוממו עושין תמורה ותמורתו כיוצא בהן בעי רמי בר חמא התפיס בכור לבדק הבית מהו שישקול בליטרא רוחא דהקדש עדיף או דלמא זילותא דבכור עדיף א"ר יוסי בר זבידא ת"ש נתעברו בבכור ובמעשר ירעו עד שיסתאבו ויאכלו בכבור וכמעשר לאו למימרא דאינו נשקל בליטרא רב הונא ורבי חזקיה תלמידי דרבי ירמיה אמרי מי דמי התם שתי קדושות ושני גופין הכא שתי קדושות וגוף אחד מתקייף לה רבי יוסי בר אבין מה אילו אמר הפדו לי בכור שהתפיסו לבדק הבית כלום שומעין לו הפדו רחמנא אמר לא תפדה אלא א"ר אמי כלום הקנה זה אלא מה שקנו לו: הכל יכולין להתערב כו': מ"ש חטאת ואשם דהאי זכר והאי נקבה חטאת ועולה נמי איכא שיעור נשיא האי שיעור והאי צמר פסח ואשם נמי לא מעירב האי בן שנה והאי בן שתי שנים איכא אשם נזיר ואשם מצורע ואיבעית אימא איכא בן שנה דמיחזי כבן שתי שנים ואיכא בן שתי שנים דמיחזי כבן שנה: **מתני'** אשם שנתערב בשלמים רבי שמעון אומר שניהם ישחטו בצפון ויאכלו כחמור שבהן אמרו לו אין מביאין קדשים לבית הפסול נתעברו חתיכות בחתיכות קדשי קדשים בקדשים כלים הנאכלין ליום אחד בנאכלין לשני ימים ולילה יאכלו כחמור שבהן: **גמ'** תני תנא קמיה דרב שביעית אין לוקחין אין בדמיה תרומה מפני שממעטין באכילתה אמרוה רבנן קמיה דרבא הא דלא כר"ש דאי כר"ש האמר מביאין קדשים לבית הפסול אמר להו אפילו תימרו ר"ש הני מילי דאיבעד לכתחילה לא ולכתחילה לא איתביה אביי

רש"י הזאה כל שהוא מטהרת. חלה מילתה היא שהזאה כל שהוא מטהרת ולקמן מפרש אמאי זה שתי החלות: והזאה מחלה כשר ומחלה פסול. כלומר ולא תימא הזאה כל שהוא [דמועט] (ומיהו) אם אין עם התערובת פסול אלא אפילו יא עם התערובת פסול כשרה ומחלה לחו דוקא אלא ליכא שיעור ווקס"ד [ז' דהוא

הדיון למתן דמים: ונתינת דם למוזבח לחור. כריך שיעור שיראה הדם לשני רוחות הקרן של מוזבח: אמר רמי בר חמא פשיטא לי בכור לבית שמאי. אע"פ שהומוס ובזמן הזה: אין מאלכין אותו לנדות. להכי תניא בבכורות בפ' כל פסולין (דף ג.ג.): אינו נשקל בליטרא. אם הכהן מוכר בשכו: אינו נפדה. ללאח מתורתו בטורה לחולין ולחול קדושה על המעוה: משהומו. אף משהומו: התפוס כהן בכור לבדק הבית. משהומו: רוחח להקדש ערף. ושקל בליטרא כדי שילמס מכירתו ויכבו דמיו דהא ק"ל (בכורות דף ל.א.) בשאר פסולי המוקדשים בשביל שפדיונו להקדש הקלן עליון להיות נקחטין באיטליז ומכחין באיטליז ונקליון בליטרא כדי שיעבה הפודה אותן בדמיהן מהחלה חוץ מן הבכור מפני שהגלת ריבוי דמיו אינה אלא לכהן והאי להתפוסו לבדק הבית הגאחו להקדש הוא: או ללמח. לא דמי התם הגלת ריבוי הדמים אותה קדושה עלמה שמיבין דמים קרבן כיוצא בו הכא הגלת ריבוי הדמים קדושה אחרת: לאו למימרא דאין אחד מהן נשקל בליטרא. ואע"ג דאיכא פסידא להקדש גבי פדיון שאר הזבחים המעורבים שפדיון דמיהם להקדש (פסחים דף נ.א.) והאמר ללא מזולוין בכבור משום הני אלמח משום הך גמי לא: התם ב' קדושות וב' גופין. הזבחים שהגאתו להקדש הן קדושה לבדה וגוף לבדו והבכור קדמו לכהן קדושה לבדה וגוף לבדו היכך לא מזולוין בהך קדושה להאי גופיה משום רוחח קדושה דנפח אחייתו: אבל הכא שתי קדושות הן וגוף אחד. קדושה בכור וקדושה בדיק הבית ואיכא למימר הואיל ורווחח להקדש בהאי גופא הוא ואע"ג דלקדושה אחייתו איזל מזולוין בקדושת בכור להאי גופא: מתקיף לה רבי יוסי בר אבין. מאי קמיבעיא ליה וכי משום התפסותו מזולוין ביה: ומאי איזל אומר הפדו בכור זה. איכא לחולין מקדושתו ליגזז וליעבד כו': שהתפוסו לבדק הבית. וירבו דמיו: כלום שומעין לו. לעבור על דברי תורה: ופרקינן הפדו רחמנא אמר לא תפדה. ועל דבריו אין לעבור אבל לשקול בליטרא אין כאן עביעה על דברי תורה: אלא א"ר אמר. הכי איכא למיפשטא לבעיין: כלום הקנה. הכהן זה לבדק הבית אלא מה שקנו לו (בנפול) בכבור זה וכיון דאלו לא הוה לישקל בליטרא אין יכול להקנות לבדק הבית ערף דמי זמנא משקל בליטרא: שיעיר. אין לו זמנא אלא שיעיר אבל אשם איזל הוא ויש לו זמנא: נאשם נזיר וכו'. בשאשם נזיר ובאשם מזרע כבש כתיב וסתם כבש בן שנה הוא: מתני' כחמור שבהן. לזכרי הונה ובערה וליום ולילה כדון אשם ובעל השלמים ולא ידי שלמים שהרי כל אחד יקרב למי שהו: לבית הפסול. שממעט בזמן אכילת שלמים ומביא לידי נותר אלא ירעו וימכרו כלעגב: יאכלו כחמור שבהן. ובהא רבנן מודו דליכא תקנתא אחייתו: גמ' שביעית אין לוקחין בדמיה תרומה. מפני שממעט בזמן אכילת התרומה ומביא לידי איסור אכילה שפירכה שהתבער מן העולם קודם שתכלה לחיה ששקעה ותרומה זו מהבואה שאר שני שבוע היתה זמן אכילתה לעולם לחלו שביעית לאו בת תרומות ומעשרות היא: (רש"י)

תוספות הג"ה הזאה כל שהוא מטהרת. דלא בעיא שיעור אגבא דגברא אבל במנא בעיא שיעור כדאמר בנדה (דף ט. וביומא (דף יד.)). בכור אינו נפדה תמורתו מהו. והא דתנן בתמורה בפ' אלו קדשים (דף כא.) [כל הקדשים] יש להם פדיון ולתמורתיהן פדיון חוץ מן הבכור והמעשר לאו אתמורתן קאי וא"ת ולענין מאי קא מיבעיא ליה אי יש לתמורת בכור פדיון אי לגיזה ועבודה אפילו יש לה פדיון אסורה כשאר פסולי המוקדשין ואי לענין דלא בעי למיתבא לכהן הא תנן בהדיא בתמורה בפ' אלו קדשים (גז"ש) דנאכלת במומן לבעלים ואי לענין דנאכלת בצלי ובחרדל כדדרשין למשחה לגדולה הא כיון דלאו מתנות כהונה היא לא שייך בה למשחה ואי לענין לקנות מן המעות קרבן הא אין התמורה עצמה קריבה ואפי' כשהיא תמימה כדאמר ריש ב"ש (לעיל דף לו:.) הן קריבין ואין תמורתן קריבה וי"ל דמיבעיא ליה אי חלה קדושה על המעות כשפדאה או לא: התפוס בכור לבדק הבית מהו שישקול בליטרא. אי היא דאמרי' אינו נשקל בליטרא הוי דרבנן ניחא אבל בהדיא מוכח בחלק (סנהדרין דף קיב:) ובפ"ק דתמורה (דף ח. ח.) שהיא דאורייתא דדריש בהמתה מי שנאכל בתורת בהמתו יצא בכור ומעשר שאינו נאכל בתורת בהמתו דתנן (בכורות לא.) [כל הקדשים נשחטים באיטליז ונשקלים בליטרא חוץ מן הבכור והמעשר: הפדו לי בכור בעל מום. מירש בקונטרס שיצא לחולין ליגזז וליעבד וקשה דאפילו בהך פדיון לא נפיק מידי דהוה אשאר פסולי המוקדשים וי"ל דמייירי בבכור בעל מום מעיקרו אי גמי הוה נפיק לחולין טפי משאר פסולי המוקדשין משום דבשאר פסולי המוקדשין יש בדמיהן צורך גבוה משא"כ בדמי בכור ומעשר: דהאי צמר והאי שיער. האי דלא חשיב ליה בריש מנחות (דף ג.) מעשיו מוכיחין עליו משום דאמרי' דיכרא אוכמא הוא מ"מ כי דייקנן ביה אפשר לברר: איכא בן שנה דמיחזי בן שתי שנים. הא דאמרי' בפ' שני דקדושין (דף נה.) גבי בהמה שנמצאת בין ירושלים למגדל עזר דפריך ודלמא חטאת היא [ומשני] חטאת בת שנה ואשתכח בת שתי שנים לאו דוקא בת שתי שנים אלא בת שלש וארבע דמינכר שפיר: שביעית אין לוקחין בדמיה תרומה מפני שממעט באכילתה. מירש בקונטרס שהתרומה זמן אכילתה לעולם ושביעית זמן אכילתה קודם שתכלה לחיה מן השדה ונמצא זה מביא תרומה לידי ביעור והא דתנן במס' שביעית (פ"ט מ"ח) לאחר ביעור מחלקן שלש סעודות לעניים רבי יוסי אומר אחד עניים ואחד עשירים יאכלו מ"מ ממעט באכילתה לאחר שחילק שלש סעודות ואינו מוצא למיחילק וא"ת תרומה קודם לפסח היא אסור לחמצה משום דקא ממעט באכילתה וי"ל דהכי עדיפא ליה ושרי משום דכתיב (במדבר יח) למשחה ולא דמי למבשל ירק בשמן תרומה (לקמן עו.) שהירק מיתקן ע"י השמן ולא השמן ע"י הירק ועוד דעיסה מתחמצת מאיליה ואפילו מערב בה שאור מ"מ בלאו הכי היתה מתחמצת קצת:

דף עו - א

וכולן ראשין כהנים לשנות באכילתן לאלכן צלויין שלוקחין ומבושלין ולתן לתוכן תבלי חולין ותבלי תרומה דברי ר' ישמעאל אמר ליה הנח לתרומת תבלין דרבנן איתבייה אין לוקחין תרומה בכסף מעשר מפני שממעט באכילתה ור' שמעון מתיר אשתיק ליה כי אתא לקמיה דרב יוסף אמר ליה אמאי לא תותביה מהא אין מבשלין ירק של שביעית בשמן של תרומה שלא יביאו קדשים לבית הפסול ור' שמעון מתיר א"ל אביי ולאו מי אותביתיה מהא דתבלין ואמר לי הנח לתרומת תבלין דרבנן הכא נמי (תרומה) תרומת ירק דרבנן אי הכי איפכא מיבעיא ליה למיתני ירק של תרומה בשמן של שביעית ולאו מי אותביתיה ממתני' דמתיר רבי שמעון ואמר לי דאיערב הכא נמי דאיערב אי דאיערב מאי טעמייהו דרבנן מידי דהוה אשם ושלמים מי דמי התם אית ליה תקנתא ברעיה הא לית ליה תקנתא ברעיה הא לא דמי אלא לחתיכה שבחתיכות דכיון דלית תקנתא דאכול כחמור שבהן מתקיף לה רבינא מי דמי חתיכה שבחתיכות לית לה תקנתא כלל האי אית ליה תקנתא בסחיטה ורב יוסף היכי נסחוט נסחוט טובא קא מפסיד בשביעית נסחוט פורתא סוף סוף איערובי מעירב איתבייה רבי שמעון אומר למחרת מביא אשמו ולווג עמו ואומר אם של מצורע הרי זה אשמו וזה לוגו

רש"י וכולן הכהנים ראשין כו'. משנה היא בפ' כל התדיר (לקמן דף א.) וגבי קדשים קאי: לשנות באכילתן כגון לאלכן כלויין כו'. אמר קרא לך נתיחם למשחה (במדבר יח) לגדולה כדרך שהמלכים ארולין: ותבלי תרומה. ואע"ג דקא ממעט בזמן אכילת תרומה: אין לוקחין תרומה. הנהיגו בכסף מעשר שני בירושלים: מפני שממעט באכילתה. במקום אכילתה דמעכשיו לא יאכלנה אלא בירושלים: כי אחא. אביי קמיה דרב יוסף: א"ל אמאי לא תותביה. נמי מהא: לבית הפסול. כשכריך לחבלו השמן בזמן השביעית: ה"ל דרבנן תרומת ירק: אי הכי. דמשום דרבנן הוא: איפכא מיבעיא ליה למיתני. אין. מבשלין ירק של תרומה בשמן שביעית ורבי שמעון מתיר אבל השתא שמן תרומה דאורייתא היא דכתיב (סס) כל חלב יהא וקא שרי ר"ש: דאיערב. שמן בירק ועל כרחו יבשלם יחד כדמפסד לקמיה דאי אפשר לכווחו כולו ממנו: הא לא דמי כו'. סיומא דקושא הוא: חתיכה בחתיכות. מתני' היא וקחתי תאכל כחמור שבהן ואפילו לרבנן והכא נמי אי בדאיערב עסקינן לא הוה פליגי רבנן עליה: וקמפסיד שביעית. ורחמנא אמר לאלכה ולא להפסד: למחרת. בספק מזרע מוחלט וספק אינו מוחלט קאי למחרת ביום השמיני: שחיטה בצפון ובהגות. כחומר אשם: וסמיכה ונסכים ותפוח חוה וקוה. כחומר שלמים (רש"י)

תוספות: אין לוקחין תרומה בכסף מעשר שני מפני שממעט באכילתה. פי' בקונט' דמתחלה שריא לאונן כדאמר בפ' הערל (יבמות דף עא.) זרות אמרתי לך ולא אניות והשתא אסירא דמעשר אסור לאונן וגם בעי חומה ותרומה לא בעי חומה ומתוך המשנה משמע שאין הקפידא משום תרומה אלא משום מעשר דמעיקרא שרי לזרים והשתא אסור וגרסי' בסדר המשנה באכילתן כו' והכי איתא במס' מעשר שני (פ' ג' מ"ב) אין לוקחין תרומה בכסף מעשר מפני שהוא ממעט באכילתו ור"ש מתיר אמר להם ר"ש אם הקילו בזבחי שלמים שהוא מביאין לידי פיגול ונותר לא נקל בתרומה מה לי היקל בזבחי שלמים שכן מותרין לזרים נקל בתרומה שהיא אסורה לזרים פירוש אמר ר"ש אם הקלנו ליקח שלמים מכסף מעשר אע"פ שמביא המעשר לידי פסול פיגול ונותר כ"ש שלוקחין תרומה הקלה מכסף מעשר אמרו לו אם לוקחין שלמים שמתירין לזרים כמו מעשר אבל אין לוקחין תרומה שגורם למעשר להיות אסור לזרים: הגה"ה: למחרת מביא אשמו ולגו עמו. פי' בקונט' למחרת יום שמיני ובמנחת (דף קה.) פי' למחרת יום ששים והכל אחד דאספק נזיר טמא וספק מצורע טמא קאי כדמוכח בתוספתא דנזיר פרק בתרא והכי איתא התם ספק נזיר טמא וספק נזיר טהור אבל נזיר ודאי היה ספק מצורע טמא פירוש מוחלט ספק מצורע טהור פי' שטהר כבר אבל מצורע ודאי היה פירוש בחד גבירא איירי שיש בו כל ספיקות הללו אוכל בקדשים לאחר ששים ושותה יין ומטמא למתים לאחר מאה ועשרים יום כיצד אמרו לו נזיר טמא אתה צא ומנה שבעה הזה ושנה גלח והביא קרבן מנה שבעה ומבקש לגלח אמרו לו נזיר טהור אתה ודאי היה ספק מצורע טמא אלא על הדמים פירוש שלש בהמות חייב להביא חטאת עולה ושלמים ועל אחת מהן יכול לגלח וחטאת בהמה אינה באה על הספק ושלמי נזיר נמי טעונין תנופה וזה אין יכול להניף מפני שהוא ספק מצורע טמא אבל עולה יכול להביא על תנאי והיינו דקתני כיצד הוא עושה מביא עולת בהמה ומתנה עליה ואומר אם טהור אני הרי זו חובה ואם לאו הרי זו נדבה כיצד הוא עושה להחמיר עליו מביא פיילי של חרש חדשה ונותנין לתוכה רביעית מים חיים ומביא [שת] צפורי דרור כדין כל המצורעין ביום תגלחתן וחטאת העוף פירוש כדין נזיר טמא דשמא נזיר טמא הוא ותגלחתו זו של טומאה ואינו מתחיל זירות טהרה עד שיביא חטאתו של טומאה (י"ט) שחטאת מעכבתו מלמנות נזירות אבל אשמו אינו מעכבו ומשיגלח תגלחת טומאה הוא אסור לגלח עד שימנה נזירות טהרה ולהכי צריך להביא חטאת נזירות טומאה למנות נזירות טהרה ולגלח בסופה לטהרת צרעתו והאשם ישהה עד תגלחת הטומאה שיעשה אחרי טהרתו בודאי מן הצרעת שאותה תעלה לו ודאי לתוספתא נזיר כמו שמפורש בסוף הבריייתא דימי צרעתו אין עולין לימי נזרו ותגלחתו אינה עולה לתגלחת נזרו כדאמר ר' בי' מי שאמר הריני נזיר מגלח (נזיר דף יז:) ובפ' ב' נזירים (שם דף ט:) (מה שמביא חטאתו ביום תגלחתו היינו כר' עקיבא דאמר במס' נזיר (דף מז.) אם גלח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום והכא נמי הוי כגילח בשמיני שהרי שוה תגלחתו ומתנה על חטאתו ואומר אם טמא אני חטאת מחובתי ועולה נדבה פירוש עולה שאמרנו למעלה ואם טהור אני עולה מחובתי וחטאת העוף ספק ומגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך שהמצורעים מגלחים ומביא עולת בהמה ומתנה עליה כו' ונראה שחסר מן התוספתא וסופר שלשים יום וגרסי' וסופר שלשים יום ומביא עולת בהמה כו' שהרי ספק נזירות טהרה הוא מונה ואינו יכול לגלח תגלחת שניה לצרעתו עד שיזרוק עליו אחד מן הדמים ויביא עולה וחטאת ושלמים וישהה עד סוף נזירות טהרה שאחר טהרת צרעתו שעולה בודאי ואומר אם טמא אני פירוש אם טמא הייתי בתגלחת ראשונה העולה ראשונה נדבה היתה זו ותהא חובה וחטאת העוף שהבאתי בתגלחת ראשונה מחובתי ואם טהור אני עולה ראשונה חובה וזו נדבה שתגלחת זו של עכשיו אינה כלום וחטאת העוף ספיקו מגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך מצורעין ותגלחת זו היתה ראויה ליעשות בסוף שבעת ימי ספרו מתגלחת ראשונה אבל לא היה יכול משום דגילוח ספק מצורע אינו דוחה איסור גילוח הנזיר רבי שמעון אומר מחר יביא אשמו ולגו בידו כדין מצורע בשמיני שלו והוא יום ששים ואחד ומתנה עליו לפי שהוא ספק מצורע וחטאת מצורע שמעכבת טהרות אינו יכול להביא מבהמה שאין חטאת בהמה באה על הספק לפיכך יביא חטאת העוף ואם הוא עשיר יכתוב נכסיו לאחרים ויהא עני ויביא קרבן עני דהיינו עוף ור' שמעון לטעמיה דאמר במס' ערכין (דף יז:) אפי' היה עשיר בשעה שהביא ציפורים או בשעת הבאת אשם והעני הכל הולך אחר חטאת ואפי' לתנאי דפליגי עליה איכא לאוקמא להא דהכא ולפירוש יכתוב נכסיו לאחר מעיקרו ומתנה על חטאת העוף ואומר אם טמא הוא פירוש אם מצורע הוא הרי זו חובתו ואם לאו הרי זו ספיקו ואוכל בקדשים מיד אבל לשתות יין וליטמא למתים אינו יכול שאין ימי נזרו עולין לו מתוך ימי צרעתו כיצד יעשה לדברי בן זומא שאינו מצריך לבקש אחד מן השוק לידור כנגדו בניזיר כמו שמצריך ר' יהושע בפרק שני נזירים (נזיר דף נט:) סופר שלשים יום ומביא עולת בהמה ומגלח פירוש ספק תגלחת טומאה וספק תגלחת טהרה דשמא מצורע היה ונזיר טמא ולא עלו לו אחת מתגלחותיו לנזירותו רק לצרעתו שאין ימי נזרו עולין מתוך ימי צרעתו ולסוף שבעה אחר טהרת ימי צרעתו אינו יכול לגלח דשמא נזיר טהור הוא אבל האזה לא בעי שכבר הזה ושנה ואפי' לסוף שלשים אינו יכול עד שיזרוק עליו אחד מן הדמים ומביא חטאת העוף משום ספק תגלחת טומאה שאינו יכול להתחיל מנין נזירות טהרה עד שיביא חטאת וכדפרישתי ומתנה עליה כתנאי שלמעלה בתגלחת ראשונה וה"ה שיש להתנות שאם אינו נזיר עכשיו כלל שכלתה נזירות מתגלחת שלמעלה העולה נדבה וחטאת העוף ספיקו אך התנה לא חש לפרש כל זה סופר שלשים יום ומביא קרבנותיו שלמים יום ומביא חטאת ראשונה דאי עולה בהמה ספיקו ומתנה עליה ואומר

אומר	אם	טמא	חטאת	הייתי	בתגלחת	שלישית	העולה	ראשונה	(תוספות)
------	----	-----	------	-------	--------	--------	-------	--------	----------

דף עו ב

ואם לאו אשם זה של שמיני נדבה ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ונאכל ליום ולילה תקוני גברא שאני התינוח ואשם לוג מאי איכא למימר לוג זה יהא נדבה ודילמא לאו מצורע הוא ובעי מקמץ דמקמיץ ודילמא מצורע הוא ובעי מתן שבע דיהיב והא חסר ליה דמיתני מורתא ומלי ליה דמתן חסר הלוג עד שלא יצק ימלאנו והא בעי הקטרה דאקטר ליה אימת אי בתר מתנות שבע הוו להו שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה ואין מקטירין את הקומץ עליהן אי קודם מתנות שבע כל שממנו לאישים הרי הוא בבל תקטירו אמר רב יהודה בריה דר"ש בן פזי דמסיק להו לשם עצים דתינאי רבי אליעזר אומר [ויקרא ב-ב] לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה

רש"י: והא הכא דלמא לאו מצורע הוא והוי שלמים וקתינא נאכל ליום ולינה אלמא לכתחלה נמי שרי ר"ש: הא הויה אשם כו'. מלחיה דר"ש קא מפרכי ואזיל ולאו לרבה קא מוהיב: לוג זה יהא נדבה. אם אינו מצורע דאמר ר' לקמן בפ' כל התדיר (דף אה.) מתנדבין שמן בפני עולמו: ובגין מיקמץ. המתנדב שמן קוממו ומקטיר הקומץ ושיריו נאכלין כדיקוף ליה מקרבן מנחה (קרבן) מלמד שמתנדבין שמן כמנחה כו': מתן שבע. כדכתיב קרא בלוג של מצורע והוא מן השמן בלכבשו [וגו'] (ויקרא יד): והא חסר ליה. ע"י הקמיה ולגו חסר פסול כדכתיב (שם) ולגו שמו: עד שלא יקח. מן הלוג על כפו השמאלית כדכתיב ומן השמן יקח הכהן על כף הכהן השמאלית והוא הכהן בלכבשו הימנית מן השמן אשף על כפו השמאלית (שם): והא בעי קומץ הקטרה. דלמא נדבה הוא: דמקטיר ליה. ושיריים נאכלין ממ"ז אי דמצורע הוא הרי הוא נאכל כדאמר ר' ב"ר בית שמאי (לעיל דף מד:) לכל קרבנס לרבות לוג שמן של מצורע ואי נדבה הוא הרי הוא כקטיר מנחה: אי בהר מתנות שבע. דלמא נדבה הוא וכי יביע מתן שבע בהר הקמיה הוו להו שיריים שחסרו בין הקמיה להקטרה וק"ל במתנות בפ"ק (דף טז:) אין מקטירין הקומץ עליון דכתיב מן המנחה פרט לפתחיה היא כו': ואי קודם מתן שבע. הכי מ"ל למיתב הו מיניה מתן שבע דלמא נדבה היא והקטרה הקומץ היא הו להו שיריים וכי הדר מעייב מיני מעייבוי קא עבר מקום כל תקטירו כדכתיב (ויקרא ב) כי כל שאור וכל דבש וגו' והאי ממנו יתייאר הוא ורשקין ביה נמי לא תקטירו כל שממנו אשם ליה' יס בכלל הוא תקטיר ושירי מנחה ולחם הפנים שיקרב מן כפר לאשפים האימורים וכן הקומץ וכן הביזיון קיימי שירים בכל תקטירו והגן האחות במקום הקטרה קיימי: לשם עולם. דלמא הכי אם מצורע הוא לאוון הקטרת הקומץ הקטרה דהא לאו נדבה הואי הרי מזה מאלו שאין שיריים ואם אינו מצורע והקטרת הקומץ הקטרה ויש ממנו לאשפים ואלו שיריים הם ובכל תקטירו הרי האחות האלו כחילו הם מים שהרי נאשי להעלות שירי מנחה על המזבח: (רש"י)

תוספות: נדבה וזו חובה וחטאת העוף מחובתי ואם טהור אני העולה ראשונה חובה וזו נדבה וחטאת העוף ספיקו וה"ה נמי דמתנה אם כלתה נזירות מתגלחת שניה שתיהן העולות נדבה וחטאת העוף ספק אך לא חש לפרש כל כך ושותה יין ומיטמא למתים ותימה למה לא הזכיר בקרבנות תגלחת רביעית זו חטאת שהרי ודאי נזיר

היה ועדיין לא הביא חטאת בהמה בשום פעם ואם באנו לפרש רישא דברייתא ספק נזיר טמא וספק אינו נזיר כלל עכשיו אבל נזיר ודאי היה ולכן לא יביא חטאת בהמה שהרי אינה באה על ספק לא משתמעא הכי דא"כ הו"ל לפרושי בהדיא ועוד א"כ בשלמים הו"ל למיתני תנאי או למיהוי שלמי נדבה או שלמי נזיר לענין מורם מהם דבהאי חזו וטקו ובהאי זרוע בשלה. בד"א בזמן שנדר שלשים יום אבל נדר י"ב חדש אוכל בקדשים לאחר שתי שנים ושונה יין ומיטמא למתים לאחר ד' שנים באותו ענין ובאותה שאמרנו מגלח לסוף שנה באותה של סוף שלשים באותה תנאי ולבסוף שתי שנים בשניה ולסוף ג' שנים בשלישית ולסוף ארבע ברביעית טמא בספק ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים דתגלחת מצורע ודאי דוחה איסור גילוח דנזיר ומיד כשיבא לפניו מגלח ראשונה ובשביעית תגלחת שניה ובשמיני מכניס ידיו לבהונות ושונה ביין ומיטמא למתים לאחר שלשים ושבע כך כתוב בתוספתא ונראה דגרס ששים ושבע לפי שיטה שפירשנו. טמא בודאי ומוחלט בספק אוכל בקדשים לאחר שבעה ושלושים יום שונה ביין ומיטמא למתים לאחר שבעים וארבעה יום (טמא בודאי ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר שלשים ושבעה יום שונה ביין ומיטמא למתים לאחר ארבעה ושבעים יום) טמא בודאי ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים שונה ביין ומיטמא למתים לאחר ארבעים וארבעה יום: אשם זו היא שלמי נדבה. וא"ת והא אמרן לעיל בפי' איזהו מקומן (דף מז:). דאשם מצורע שני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד ואחד בבלי ושלמים אמרי' לעיל (דף כה). דצריך שיקבל בבלי את כל דמו (של פר') וי"ל דתקוני גברא שאני: וסמיכה. למ"ד (לעיל דף לג.). סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא הוא בהקפאת יד ואע"ג דשלמים בעו סמיכה גמר משום תקוני גברא התיירו כדפרישית לעיל ולמאן דאמר דאורייתא הוזכר בחנם סמיכה וכן נסכים דבין אשם בין שלמים טעונין סמיכה ונסכים: ונאכל ליום ולילה. ובתודה דאין נאכלת אלא ליום ולילה אין יכול להתנות משום דבעינן לחם ובלחם אי אפשר לעשות תקנה כדמוכח בפי' התודה (מנחות דף פ:). לוג מאי איכא למימר. פי' דשמא אינו מצורע והוי חולין בעזרה כיון דעביד מינה עבודה שמה שבע כנגד פתח אהל מועד ונותן על הבהונות ועל ראש המצורע ותימה לזייל ליקדש ליה קדושת דמיה על תנאי אם אינו מצורע דהשתא נמי מיייתי פורתא להשלים הלוג וליקדוש ליה קדושת דמיה וכי בעי למיכל בשרה וייתבב בסמוך ויש לומר דהכי עדין טפי לעשות קדושת הגוף בכל מה שיכול ותימה לי היאך נותן מתן שבע ועל הבהונות מההוא פורתא שקדוש דמיה ומצורע אינו מצורע וזורק לאיבוד שמן הקדש. ברו"ד: חסר הלוג עד שלא יצק ימלאנו. משנה זו במס' נגיעים פ' בתרא (מ"ו): אימת אי בתר מתנות שבע הוה להו שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה כו'. וא"ת והא ר' יוחנן הוא דאמר בפי' דמנחות (דף טו.) דמקטירין קומץ עליהם ואפי' ר"ל דאמר אין מקטירין אליבא דר"א מודה דמקטירין כדאימת התם וכו' אליעזר משני הכא לבסוף דמסיק לשם עצים ויש לומר אע"ג דמקטירין מ"מ לענין אכילה לא משכחת תקנה דהא אסירי שיריים באכילה כדנפקא ליה התם מונהגות ולא הנותרת מן הנותרת: ואי קודם מתן שבע. דלמא נדבה היא והקטרונה הקטרה והני הו להו שיריים וכי הדר מעייל מינייהו לפניו להזות קא עבר משום כל שממנו לאישים קיימו שיריים בכל תקטירו והנך הזאות נמי בשמן כהקטרה במוזב בדבר הראוי להקטיר דמי כפי' בקונטרס והא דמשני דמסיק להו לשם עצים הוה ליה למינקט דמדי לשם מייא בעלמא ורוחק בקונטרס לפרש [כך] משום לישנא דקרא דאותביה מכל שממנו לאישים ועוד אי שייך כל שממנו לאישים הרי הוא בכל תקטירו אפי' בהזאות א"כ קשה הא דאמר ל' לקמן (דף פ.) הניתנים במתנה אחת שנתערבו במתן ארבע ר' אליעזר אומר ינתנו במתן ארבע הא כיון דניתן במתנה אחת אידך הו להו שיריים וקא עבר משום כל שממנו לאישים מיהו יש לומר דר' אליעזר לטעמיה דאית ליה (שם עט:). רואין כאלו הוא מים ועוד כיון דשירי הדם למזבח ליסוד משה"ה כי יהיב ליה למעלה לא עבר בכל תקטירו כיון דבלאו הכי טעונין מזבח ועוד קשה לימא דיהיב מתן שבע ברישא והדר ממלא ליה קומץ ואע"ג דאמר ר"ל בפי' דמנחות (ג"ז) שם מנחה שחטרה קודם קמיצה לא יביא מתוך ביתו וימלאנה הא איתובתה התם ונראה לפרש דמהקטרה ממש פריך דמקטירי מלוג שמן של מצורע חייב כו' עקיבא דאמר בפי' כל המנחות באות מצה (שם דף נח.). כל ששמו קרבן ור' אליעזר פליג עליה ואע"ג דהך סוגיא כו' אליעזר כדמשני דמסיק לשם עצים באידך לא מסתברא כו' אליעזר דשמותי הוא אלא כו' עקיבא ואף על גב דקודם מתן שבע איירי שמו קרבן מיקרי כיון דעתידי להיות קרבן כמה דמקטיר בשר חטאת קודם זריקת דם דמסתמא חייב ומעיקרא פריך אי לאחר מתן שבע כו' הוי מצי למיפרך נמי מכל שממנו לאישים ובלאו הכי שפיר פריך ליה תימה והא קדוש קדושת הגוף (תוספות)

דף עז - א

לשם עצים והא איכא שיריים דבעי מילינהו ואיכא חך פורתא דלא קומץ עליונה דפריק ליה דפריק ליה היכא אי גוואי קא מעייל חולין לעזרה אי אבראי איפסייל ליה ביוצא לעולם גוואי וחולין ממילא היוין והא אמר רבי שמעון אין מתנדבין שמן תקוני גברא שאני יתיב רב רחומי קמיה דרבינא ויתבי וקאמר משמיה דרב הונא רב תחליפא ונימא אשם זה יהא אשם תלוי ש"מ מאן תנא דפליג עליה דר' אליעזר רבי שמעון הוא דאמר אין מתנדבין אשם תלוי אמר ליה תורה תורה אימרי בדברי מחלפי לך: מתני' איברי חטאת שנתערבו באיברי עולה ר' אליעזר אומר יתן למעלה ורואה אני את בשר החטאת מלמעלה כאילו

הן עצים וחכמים אומרים תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה: **גמ'** מ"ט דרבי אליעזר אמר קרא ויקרא ב-יב. ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח לריח

ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשם עצים ורבנן מיעט רחמנא אותם אותם הוא דאי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשם עצים אבל מידי אחרינא לא ורבי אליעזר אותם הוא דאריא לך כבש כמזבח אבל מידי אחריני לא ורבנן תרתי שמע מינה מתניתין דלא כי האי תנא דתניא אמר רבי יהודה לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על איברי חטאת שנתערבו באיברי עולה שיקרבו ברובע ונרבע שלא יקרבו על מה נחלקו על איברי עולה תמימה שנתערבו באיברי בעלת מום שרבי אליעזר אומר יקרבו ורואה אני למעלה כאילו הן עצים וחכמים אומרים לא יקרבו ורבי אליעזר מאי שנא רובע ונרבע דלא חזו בעלת מום נמי לא חזי

רש"י לשם עצים. והאי נקט לישנא דעלים ולא נקט לשם מים משום לישנא דקרא דלוחזביה מכל תקטירו נקט לה: לריח ניחוח אי אתה מעלה. בתריה דההוא קרא דכל שממנו לאישים כתיב קרבן ראשית הקריבו אותם ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח קרבן ראשית אשכול ודבש הכתוב בראש המוקד העליון קאי וקאמר יך כך להביא מהן ביבורים מן הדבש ושתי הלחם מהאשכול ואל המזבח לא יעלו אכוליה קרא קאי ודבריהם דכל תקטירו: שיריים. חך פורתא מה שהוסף אחר קמיצה ולמלא נדבה הוה ולא שרי להו מתנות המצורע אלא קמיצה קא שרי להו: דפריק ליה. ואומר אם אינו מצורע הלוג נדבה הרי מה שהוסף שאלו לצורך מחולל על מעות הלגו דכתי שרת אין מקדשים אלא מדעת וזה לא נתנו לחוך הלוג ע"מ שיקדשו הלוג אם אינו מצורע לפיכך יך לו פדיון: קא מעייל חולין. כשהוא פודה ומוליאו לחולין נמלא אותו שמן של חולין בעזרה: איפסייל ליה. כל הלוג ביוצא דהא קדש הקדשים הוא כמנחה ואי קשיא למה לי כולי האי דקמין ברישא והדר מוסף עליה ואיכא לאקשויי כל הני ליעבד ברישא כל כרבי מצורע והדר נימלייהו וניקמין וניקטר ולא בעי למיפקיהו איכא לתרווי מחאה שיקדשו למזבח אין יכול לשנותו לכרבי מצורע שמה אינו מצורע והלוג של מזבח נמלא מאחד קשי מזבח בידים הלכך קמין ברישא לצורך גבוה ואי נמי מצורע הוא לא מפסיד מידי דהדר ממנו ליה כדלמיני: והאמר רבי שמעון אין מתנדבין שמן. לקמן בפי' כל התירו (דף נח.). והיכי אמרה לר"ג לוג זה יהא נדבה: וימלא אם אינו מצורע אשם זה יהא אשם תלוי. לכפר על ספק עבירה שבידו כו"ל דלמיר בכריתות (דף כה). מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום שאין כך אדם שאינו עומד בספק חטא והכי שפיר עפי זמן אחד לאכילה כל האשמות ולא מביא הקדשים לבית הספוק: תורה תורה. כלומר היכן היא תורה של אדם גדול כמותה: אימרי דיביכי קא מחלפין כך. כבש בן שנתו מיהלף כך באלו בן שתי שנים אשם מצורע כבש בן שנתו הוא והיחיד יכול הוא להתנות עליו באשם תלוי שאינו בא חלק איל בן שתי שנים: ומתני' יתן למעלה. על המזבח: ורואה אני את בשר חטאת. קדוש בעל תקטירו כאלו הן עצים דכיון דלא להקטרה מכין שרי: ואלו לבית השריפה. לבית להו רחוקין וקעבד בכל שממנו לאישים הוה בכל תקטירו שכן אימרו ר' יוחנן ונגעיה הבשר שיריים: גמ' ואל המזבח לא יעלו. בער לא תקטירו ממנו דדקטין מניה כל שממנו לאישים כתיב: אותם. ברישא דקרא כתיב קרבן ראשית הקריבו אותם ואשכול ודבש קאי דכפרישית לעיל מה יך כך להביא מהן שתי הלחם מן האשכול שהיא ראשית לבל המנחות וביבורים מן הדבש ואל המזבח לא יעלו וגו' אכל אתה מעלה לשם עצים: אכל מידי אחרינא לא. אכל שממנו לאישים דנפיק מוספיהו דקרא קמא לא קאי: ורבי אליעזר. להכי כתיב אותם למעוטי אשכול ודבש למעוטי שיריים מאזרתא אל

המזבח לא יעלו למזבחה מיניה כבש כמזבח כהניו בתורת כהנים אין לי אלא מזבח כבש מניין הלמוד לומר אל המזבח: ורבנן תרתי שמעין מינה. דמייעוטא ללותם אכל מאי דכתיב בהלל קרל קרל וכו' היכי דממעט שריים מאיסורא דריבויא דכבש כמזבח ממעט להו נמי מהאיסורא דהעללה לזבחים עמים נפקא מהאי קרל: מהני'. דקתי ודכבשן חטאת פליגי רבנן וקתינן נמי איכרים בעבלי מומין (ר"ש"י)

תוספות דלוג הוי כלי שרת כדאמרי' בפ"ק דמנחות (דף ז. ופ' שתי מדות (שם דף צ. ו) ו"ל דכלי שרת אין מקדשין אלא מלאין דלא מצטרף להתקדש האי פורתא עם האחר שכבר נתקדש אי נמי האי פורתא מנא ליה בלוג לשם קדושת דמים והשתא משמע הכא דאע"ג דלא קדיש למזבח לא הוי כחולין בעזרה מאחר דקדוש קדושת דמים כדמסיק: וחולין ממילא הוא. וכי האי גוונא משני בפ' התכלת (שם דף מח.) גבי שחט שני כבשים על ארבע חלות דשתים מהן נאכלות ע"י פדיון וכי האי גוונא משני בפ' המוכר את הספינה (ב"ב דף פא:) גבי ביכורים דמקדיש להו ותימא דבפרק התודה (מנחות דף פ:) גבי תודה שנתערבה בתמורתה ומתה אחת מהן חבירתה אין לה תקנה ופריך ולייתי לחם ולימא אי הך קמייתא תודה היא הא לחמה ואי לא ליפוק לחולין ומשני וכי מכניסין חולין בעזרה והשתא אמאי לא מקדש להו והדר פריך להו וכן בפ' הזרוע (חולין דף קל.) דקאמר טעמא דכתב רחמנא זה הא הכי הוה אמינא חולין חייבין בחזה ושוק הא בעי תנופה היכא לינופינהו אי אבראי לפני ה' כתיב אי אגואי קמעיל חולין בעזרה אמאי ליקדשינהו והדר ליפרקינהו ומיהו התם ניהא דמקרא קא דריש וזה לא חייבה תורה אבל עוד קשה בפרק בתרא דמנחות (דף קד:) גבי פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא מנחה של ששים עשרון דברי חכמים רבי אומר כו' וקאמר דפליגי במותר להכניס חולין לעזרה דרבי סבר דאסור להכניס חולין לעזרה ואסור לערב חובה בנדבה והשתא ליקדשינהו קדושת דמים והדר לפרקינהו וי"ל דגבי תודה לא בעי למימר דמקדישה ופריך גזירה שמה יאמרו יש פדיון ללחמי תודה וכן בההיא דפ' בתרא (גז"ש) שיש שם שיעור מנחה אתי למימר שיש לה פדיון אבל הכא דליכא שיעורא ידעי דהא דיש לה פדיון משום דאין לה שיעור לכך אין קדוש קדושת הגוף וכן בביכורים ידעי דמשום ספיקא הוא דאין ביכורים נפדין כתרומות ומעשרות דהשתא נמי לאחר פדיון אין נאכלין אלא לכהנים ולכא למיטעי מידי וכן בההיא דהתכלת (שם דף מח.) גבי שחט שני כבשים על ארבע חלות ידעי דלא קדיש אלא שתיים ובלחמי תודה דלא קדיש אלא ארבעים ואין להקשות הך שריים דהכא דליפרקינהו לשם עצים חדא דרחמנא אמר דליכלינהו למצוה ועוד דלא שרינן לשם עצים אלא בדבר שנתערב במידי דבר הקרבה כגון איברי עולה באיברי חטאת: תקוני גברא שאני. תימא אי דאורייתא קאמר ר"ש אין מתנדבין שמן היכי שרי משום תקוני גברא ועוד כיון דאין מתנדבין חולין גמורין הוו: מאן תנא דפליגי עליה דר' אליעזר ר' שמעון הוא. והואו דקדושוין (דף נה.) דבהמה שנמצאת בין ירושלים למגדל עדר דמשמע התם דאי אישתכח בן שתי שנים דאיכא לספוקי באשם לית ליה תקנתא צריך לומר דפליגא אדרי' אליעזר דאי מתנדבין לייני בהמה ולייתי באשם תלוי: ורבי אליעזר אותם הוא דרביא לך כבש כמזבח אבל מידי אחריני לא. וא"ת מה סברא היא זו לר' אליעזר דאותם לא קאי אכולהו ולריח ניחוח דבתריה קאי אכולהו אפי' אשיריים ויש לומר משום דלא מסתבר ליה טעמא לר' אליעזר להחמיר בשריירים טפי משאור ודבש ודרשא דכבש כמזבח חומרא היא ולא קאי אלא שאור ודבש דחמיר: ורבנן תרתי שמעת מינה. הך סוגיא כרבי אליעזר דאמר בפרק כל המנחות באות מצה (מנחות דף נז:) המעלה מכולן ע"ג הכבש פטור ור' יוחנן מחייב התם והא דקאמר התם ור' יוחנן האי אותם מאי עביד ליה הוה ליה למימר דאיצטרך לכדדרישין הכא רבנן אבל ניהא ליה לשנויי אפי' כר' אליעזר ועוד בכמה מקומות סוגיא דשמעתא כותיה לעיל דמשני דמסיק לשם עצים ובפרק (שני) דמנחות

(כ.א):

(דף)

ב

עז

דף

אמר רב הונא בדוקין שבעין ואליבא דר' עקיבא דאמר אם עלו לא ירדו אימר דאמר ר' עקיבא דאי עבד לכתחלה מי אמר אמר רב פפא הכא במאי עסקינן כגון שעלו על גבי כבש אי הכי אפי' בעינייהו אלא טעמיה דר' אליעזר מיעט רחמנא מום בם הוא דלא ירצו הא ע"י תערובת ירצו ורבנן מום בם הוא דלא ירצו הא עבר מום ירצו ור' אליעזר מבם בהם ורבנן בם בהם לא דרשי אי הכי רואה הא רחמנא אכשריה לדבריהם קאמר להו לדידי רחמנא אכשריה לדידכו אודו לי מיהא בשר בעלת מום כעצם ממי מידי דהוה אבשר חטאת ורבנן הכא מאיסי התם לא מאיסי: **מתני'** אברין באברין בעלי מומין ר"א אומר אם קרב ראש

אחד מהן יקרבו כל הראשין כרעים של אחד מהן יקרבו כל הכרעים וחכ"א אפי' קרבו כלם חוץ מאחד מהן יצא לבית השריפה: **גמ'** אמר ר"א לא הכשיר ר"א אלא שנים שנים אבל אחד אחד לא מתיב ר' ירמיה וחכ"א אפי' קרבו כולן חוץ מאחד מהן יצא לבית השריפה אמר לו ר' ירמיה בר תחליפא אסברה לך מאי אחד זוג אחד: **מתני'** דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם כשר נתערב ביין רואין אותו כאילו הוא מים נתערב בדם בהמה או בדם החיה רואין אותו כאילו הוא מים

ר"ש"י לר' אליעזר לא קרב אלא אם כן קרב אחד מהן קודם שנמלך ללאו כי האי תנא: כגון שעלו על הכבש. וכיון דלר"ע לא ירצו מן המזבח הני מעבין לכתחלה מכבש למזבח דק"ל לקמן (דף פו.) כשם שהמזבח מקדש כד הכבש מקדש: אפי' בעינייהו. שלא נתערבו בתמימים אם עלו בעלי מומין לכבש לר"ע יקרבו: בס. משמע כשהן בפני עמלמן: מידי דהוי אכשר חטאת. דמודיהו לי דאם נתערב באיברי עולה יקרבו לשם עצים כדאמרינן: מתני' איכרים. של עולות הרבה באיברי עולת בעלת מום אם קרב וא' מהם תלינן איסורא ביה: ולא לבית השריפה. ללא תלינן איסורא בקריבין כבש: גמ' (לא נחלקו כו'): אלא שנים שנים. זוג זוג יקרבים דלויכא למימר מינו דהאי לאו דאיסורא הוא דהאי נמי לאו דאיסורא הוא ואיסורא חזיל ליה בההוא דקרבו קודם שנמלך אבל אחד אחד לויכא מינו לאו: חוץ מאחד מהן כו'. מכלל דלרבי אליעזר קרב: זוג אחד. שני ראשים: מתני' שנתערב ביין. שהוא אדום ואין מראה ניכר בו: רואין אותו יין כאילו הוא מים. ואומדן אם היה דם שנתערב כאן ניכר במים הללו כשר לזריקה: דם הבהמה. של חולין: רואין אותו. של חולין כאילו הוא מים ואומדן אותו אם היה דם הזבח ניכר כשר ור"ע פ' שהחולין רבין עליו: אין דם מטבל דם. דמין כמינו לא בטיל ואפי' טיפה לתוך כלי גדול כשר לזריקה: נתערב (ר"ש"י)

תוספות הכא בדוקין שבעין ואליבא דר' עקיבא דאמר אם עלו לא ירדו. מילתיה דר' עקיבא בפ' המזבח מקדש (לקמן דף פד.) דתנן ר"מ מכשיר בעבלי מומין ואמר ר' יוחנן בגמ' לא הכשיר ר"ע אלא בדוקין שבעין והואיל וכשרין בעופות דלא פסל בעופות אלא מחוסר / אבר כדדרשין בת"כ ובפ"ק דקדושין (דף כד:) יכול נקטעה רגלה ונשברה גפה וא"ת אמאי לא חשיב נמי ניב שפתים דאמר פ' הניזוקין (גיטין דף נו.) דשדא מומא בניב שפתים אתרא דלדידן הוי מומא ולדידהו לא הוי מומא דלא פסול לבני נח אלא מחוסר אבר ושמא עוף לא שייך ניב שפתים מיהו אכתי קשה דאיכא כמה מומין דלא פסלי ואמאי נקיס דוקין שבעין וכן גיטין הוה מצי למישידי מומא במקום אחר: אי הכי אפי' בעינייהו נמי. תימא דלישני דלדבריהם קאמר להו כדמשני לבסוף: הא עבר מום ירצו. אע"ג דדרשין בבכורות (דף לז.) בכלל ופרט דמום עובר מרצה מום עובר דמוקדשין איצטרך ד"ה"א כיון דנדחה שוב אינו נראה: ורבנן בם בהם לא דרשי. משמע דלא דרשין מינה תרתי אפי' ר"א לא דריש אלא מדכתוב בהם ולא כתיב בם ותימא דבפ' שני שעירי (יומא דף סד.) דריש רבי יוחנן מבהם ג' דרשות הני הוא דכי עבר מומם ירצו הא שאר דחויין הואיל ונדחו ודחו ועוד דריש בם הוא דלא ירצו הא עבר מומן ירצו ועוד בם הוא דלא ירצו הא ע"י תערובת ירצו ושמא משום דכתיב נמי בם דמייית ובהם שניהם מיותרין ודרשין לרבי יוחנן חדא דרש בם ותרתי מבהם ולרב דרשין תרתי חדא מבהם אבל בם בהם לא דריש וכלה סוגיא התם בין לרב בין לר' יוחנן אליבא דר"א ואין לחוש בכך דהכי נמי לעיל (דף עז:) ובפ' בתרא דמנחות (דף ק:) כר"א אי נמי אפי' כרבנן דבין ר"א ובין רבנן דמתני' אית להו דע"י תערובת ירצו והכי פירוש התם בעינייהו הוא דלא ירצו הא ע"י תערובת ירצו דתנן איכרים שנתערבו כו' משמע מתוך המשנה דמודו רבנן דהנהו דקברו ועלו למערכה יקרבו דלא ירדו שמעין מינה דאית להו הך דרשא אלא לכתחלה אסרי

מדרבנן דאי לית להו הוה להו למיסר אפי' אותם שעלו ירדו כיון דלא בטלי אי לאו משום דשריא תערוכות דאורייתא דכיון דאחמור רבנן דלא ליבטלו משום דדרכו למנות (אית לן למישרי) ע"י ביטולו ברוב בדיעבד משום דעלו והא דקאמר הכא ורבנן בס בהם לא דרשי ולא בעי למימר דרבנן נמי אית להו הך דרשה אלא דלכתחלה אסרי להקריב מדרבנן כי תנאי דמוטע ליה דלא יקרבו לרבנן מדאורייתא כמו דלא יקרבו דרובע דרישא דברייתא דאפי' בדיעבד ירדו השתא א"ש דרב ור' יוחנן לא שבקו רבנן ואמרי כר"א ותדע מדמיייתי התם מלתא דרבנן דאי אליבא דר' אליעזר קאמרי לא הוה ליה לאיתויי מלתיהו דרבנן ואע"ג דרבנן דברייתא לא דרשי הכי מתני' עיקר והא דדרשי התם מבס בהם טעמא דר' יוחנן ומתרי בס דריש עבר מומס וע"י תערוכות והכא דריש מבס תערוכות ועבר מומס מבס בהם ואייתר להם בס דבתרא לכדר' יוחנן כדפרישית לא קשה מידי דלא איכפת ליה להש"ס רק שיוכל לעשות ג' דרשות ולא חש להזכיר דרשא דר' יוחנן אלא הפשוטה יותר וזה אין לפרש דאיברי בעלי מומין בתמימים לא בטלי מן התורה דמאיזה טעם לא בטלו אי משום דאין עולין מבטלין זה את זה הא בעלי מומין לא עולין ביניהו ועוד דאפי' עולין נראה דלרבנן מדאורייתא מבטלין זה את זה בדבר שאינו מתערב כמו מין במיניו לר' יהודה שאינו מתערב דלא הוי כדס וסולת בטל מדאורייתא: אודו לוי מיהת בשר בעל מום כעצים דמי. אע"ג דר"א גופיה לא חייש להאי טעמא מדמצריך קרא מ"מ תיקשי להו לרבנן והכי אורחיה דהש"ס כדפרישתי בריש פירקין: בדם בהמה או בדם חיה רואין אותו כאילו הוא מים. וא"ת דם בהמה וחיה היכי זריק להו למזבח נהי דאמר רואין כאילו הוא מים ולא מבטל דם אחר מ"מ מים גמורין לא הוי ולא בטל ממנו שם חולין ואפי' למ"ד (נזיר דף כט.) חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא היינו שחיתן אבל להעלות לגבי המזבח נראה דאסור וי"ל כיון דדם כשר מעורב בו ואין עיקר זריקתו לשם הפסול אלא לשם הכשר שרי אע"ג דבאיברים לא אמר רואין לשם עצים ומיהו בלאו הכי אתי שפיר דבזיר פ' ואני (שם) משמע דלמ"ד לאו דאורייתא אפי' העלאה נמי שרי גבי מזיר בנו בנזיר למ"ד לחנכו במצות דמביא חטאת העוף דקא סבר חולין בעזרה לאו דאורייתא ושמא סבר לה כר"א דשרי לשם עצים ולשם מים ואפשר דאפי' בנזיר מודו דלא אסרי לשם עצים ולשם מים אלא במידי דהקרה כגון איברי חטאת ואיברי עולה וכן ניתנין למעלה שנתערבו בניתנין למטה ומתן אחת במתן ארבע אבל חולין גמורין שרו לכ"ע לשם עצים ולשם מים וכן נתערב בדם פסול ובדם התמצית וכן מוכיח לקמן (דף עט: ב) מדדחיק עלה בגמ' במאי פליגי בגזרין גזירה במקדש ולא קאמר דפליגי ברואה אני כדפליגי בסיפא ולקמן מפרש (ד"ה במאי): רואין אותו כאילו הוא מים. הקשה ה"ר שמואל מוורודים הא דאמרי' בהקומץ רבה (מנחות דף כב.) ולקח מדם הפר ומדם השעיר הדבר ידוע שדם הפר מרובה מדם השעיר סברי רבנן מכאן לעולין שאין מבטלין זה את זה היכי דריש ליה מיניה הא דלא בטלי היינו משום דאפי' הוי מים היה בו מראית דם וי"ל דלפעמים שהוא כל כך רבה דאי הוי דם הפר מים משתנה מראית דם השעיר עד שעשה דיחה ופסול דאם יש בו מראית דם דקתני היינו מראית דם גמור ולא חזותא בעלמא ועוד י"ל אי לאו משום דאין עולין (אין) מבטלין זה את זה לרבנן או מין במיניו לר' יהודה כשמערה טיפה ראשונה הוי ליה בטל ונדתו ומיהו קשה דאיכפא ה"ל למידק דהא אמרי' ביומא (דף נג: ב) שעירה דם הפר בדם השעיר ובדם שנתערב במים אמר בגמ' לא שנו אלא שנפל מים לתוך דם אבל דם לתוך מים ראשון ראשון בטל הלכך האי דם פר היה לו להתבטל ראשון ראשון בדם השעיר ואפי' מאן דלית ליה ראשון ראשון בטל בפ' בתרא דע"ז (דף עג.) הכא מודה משום דה"ל נראה ונדחה וי"ל דלא אמר ראשון ראשון בטל כשמערה בשפת הרבה יחד כמו שמחלק בע"ז (נז"ש) בין חבית דנפיש למדידה לצרור קטן דלא נפיש עמודיה אפי' למאן דאית ליה ראשון ראשון בטל בחבית ביותר מפי חבית היה מודה דלא בטיל ועוד מי לא עסקינן שמערה דם הפר שבבבלי זה ודם השעיר שבבבלי זה משניהם יחד תוך כלי שלישי: (תוספות)

א - עח דף

רבי יהודה אומר אין דם מבטל דם נתערב בדם פסולין ישפך לאמה בדם התמצית ישפך לאמה רבי אליעזר מכשיר אם לא נמלך ונתן כשר: גמ' א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן ל"ש אלא שנפלו מים לתוך דם אבל נפל דם לתוך מים ראשון ראשון בטל אמר רב פפא ולענין כיסוי אינו כן לפי שאין דחוי במצות: אמר ר"ל הפיגול והגותר והטמא שבללן זה בזה ואכלן פטור א"א שלא ירבה מין על חבירו ויבטלנו שמע מינה תלת ש"מ איסורין מבטלין זה את זה וש"מ נתן טעם ברוב לאו דאורייתא וש"מ התראת ספק לא שמה התראה מתיב רבא עשה עיסה מן חיטין ומן אורז אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה ואע"ג דרובא אורז מדרבנן אי הכי אימא סיפא אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח

רש"י בדם פסולין. כגון כרובע ונרבע או כשחט חוץ לזמנו או חוץ למקומו: ישפך לאמה. ואפי' הכשר רבה עליו וכן בדם התמצית ישפך לאמה ואע"פ שדם הנפס רבה עליו ומשום גזירה כדמפרש בגמ' ור"א מכשיר. טעמא מפרש בגמ' אם לא נמלך ונתן כשר. אפי' לתי' דלפי'ו לכתחלה אי לאו משום גזירה היה מכשיר: גמ' לא שנו. דאם יש בו מראית דם כשר ואע"ג דרובא מים אלא שנפלו מים לתוך דם: ולענין כיסוי. דתנן ביה נמי כה"ג נתערב במים אם יש בו מראית דם חייב לכסות בפ' כיסוי הדם (חולין דף פז.) אינו כן. דלפי'ו נתן דם לתוך מים אם יש בו מראית דם חייב לכסות ולא אמרינן קמא קמא בטיל ליה: לפי שאין דחוי במצות. דלע"פ שנדחה טפה ראשונה שנפל לתוך המים ולא היה מראיתו ניכר אפי' ה' כי הדך נפל טפה שניה חוזרת ראשונה וניעורה להטערף עמה וכי נפל עד שפסו מים למראה דם חוזר ונראה לכיסוי ולא אמרינן הואיל ונדחה ידחה דלא שייך דחוי אלא בדבר קדושה: שבללן זה בזה. כזית מזה וכזית מזה ונתן לתוך פיו פטור ממלקות ואפי'ו התרו בו: אי אפשר שלא ירבה מין על חבירו כו'. כשהוא לועס אותה בפיו נבלל מין לתוך חבירו מיעוטו של זה כרובו של זה ובטל המיעוט ברוב והבטל בכל מין נוסף על המבטל וקרא בשמו ונרבע ממנו וא"ל לכיון שכל יאה ממין האחד בטל בחבירו יותר ממה שבעטל ממין חבירו בו וגמלא שאין באותו ומין] כשעור דבכיר ליה שיעוריה ולא ידעין הי מיניהו בכר ליה וכי מתרינן ביה לא ידעין משום מאי נתרי ביה וצריך להתרות בו משום האיסור הילכך כי מתרו ביה משום פיגול הוא התראת ספק דלמא לא כדפרישית הוי חייב וכן בנזיר ואע"ג דבמסקנא ודאי אחד מינייהו עבר בשעת התראה מיהא ספק הוא בכל אחד אם יש עובר עליו אם לא והתראת ספק לאו התראה היא: שמע מינה איסורין מבטלין זה את זה. כי היכי דהיתר מבטל איסור ולא אמרינן איסורא לא מבטל איסורא: ושמע מינה נתן טעם ברוב לאו דאורייתא. הא דאמור רבנן בכל דוכתי איסור הגו"ט דהיתר אוסרו ואע"פ שהיתר כרוב לאו דאורייתא הוא ללקות עליו דלוי דאורייתא נהי נמי דרבה מין על חבירו מ"מ טעמא יהיב ואיכא טעמא דשיעור שלם וקס"ד השתא דלפי'ו פיגול ונתר מב' מינים שטעמא של זה ניכר בזה נמי פטור לר"ל כגון האוי שירי מנחה: ה"ג עשה עיסתו מן חיטין ומן האורז כו'. ואדם יולא בה ידי חובתו של עשה דקום אכול מזה בפסח ואי נתן טעם ברוב לאו דאורייתא היכי נפיק הוי ק"ל (פסחים דף לה.) דלוי יולאין אלא במנה שהיא מחמשת המינין דכתיב לא תאכל עליו חמץ כעשה ימים תאכל עליו מצות (דברים טז) דכרים הבאים לידי חימוץ אהי יולא בהן ידי מנה יאחו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי כרחהו: (רש"י)

תוספות רבי יהודה אומר אין דם מבטל דם. בהקומץ רבה (מנחות דף כב.) פי' בקונטרס דלרב חסדא דאזיל בתר מבטל הויא דלא כרבי חייא ולעיל פי' בריש פירקין דאפילו לר' חנינא דאזיל בתר בטל דאיכא כמה משניות וברייתות דלא כר"ח: הפיגול והגותר כזית מזה וכזית מזה שבללן ואכלן והתרו בו פטור ממלקות א"א שלא ירבה מין על חבירו כו'. כשהוא לועס אותו לתוך פיו נבלל מין לתוך חבירו מיעוטו של זה ברובו של זה ובטל המיעוט ברובו והבטל בכל מין נוסף על המבטל ונהיה כמוהו וקרא בשמו ונרבע ממנו וא"ל לכיון שלא יאה ממין האחד בטל בחבירו יותר ממה שבעטל ממין חבירו בו ונמצא שאין באותו [מין] כשעור דבכיר ליה שיעוריה ואין לא ידעין הי מיניהו דבכיר ליה וכי מתרינן ביה לא ידעין משום מאי נתרי ביה וצריך להתרות משום האיסור הילכך כי מתרו ביה משום פיגול הויא התראת ספק דלמא לאו בדידה הוי חייבא וכן בנזיר ואע"ג דמסקנא אחד מינייהו עבר בשעת התראה מיהא ספק הוא בכל אחד אם יעבור עליו ואם לאו והתראת ספק לאו התראה היא ע"כ

לשון הקונטרס וקשה דאם התרה בשלשתן פשיטא דלוקה אפילו למ"ד (מכות דף טז). לאו שמה התראה היכן מצינו התראה ספק כה"ג דודאי עבר אלא דלא ידענן
אהי מהני תלת דפיגול ונותר וטמא ואי לא התרו אלא על האחד פשיטא דפטור אפילו למ"ד התראה ספק שמה התראה דאפילו לבסוף שמה אותו שהתרה בו כבר נבטל
דתיב דמי התראה ספק כגון דלאחר גמר הדבר ודאי שעבר על מה שהתרה אלא דלא ידענן בעיניה בההיא שעתא אם לאו כהה את זה וזכור
והכה את זה (יבמות דף קא). וכן גיד הנשה דלא ידענן אי דימין אי דשמאל ועוד קשה היכי מיחייב כלל משום חד מינייהו דמיעוט הבטל ברוב לא מצטרף עם הרוב
להשלימו לכשיעור דאפילו היתר לא מצטרף לאיסור כ"ש איסור לא מצטרף לאיסור וא"כ אפילו אם תימצא לומר דהתראה ספק שמה התראה הכא פטור דא"א שלא
יתערב מכל אחד ואחד משהו בחבירו ובצר ליה שיעורא ועוד קשה אם נפרש פיגול ונותר וטמא שלשתן יחד למה לי למימר א"א שלא ירבה מין על חבירו הא ודאי יש
כאן שנים המבטלין את השלישי ואכולהו ליפטור דכל אחד הוא בטל ומבטל ונ"ל לפרש דמיירי כגון דאיכא ב' זיתי פיגול וזית נותר יחד בחתיכה אחת ועוד יש ב' זיתי
נותר וזית פיגול בחתיכה אחת יחד ואכל אחת מן החתיכות והתרו בו אל תאכל פיגול שמה זו היא חתיכה שיש בה רוב נותר ואחרי כן לאחר כדי אכילת פרס או אפילו
בתוך כדי אכילת פרס אבל חתיכה שניה והתרו בו אל תאכל פיגול כבראשונה שמה זו היא אותה שיש בה רוב נותר שאוכל באחרונה עתה הוא ממש כמו הכה זה וזכור
והכה זה דלמ"ד לאו שמה התראה פטור. ברי"ד. נראה לפרש דבתרי מינייהו קאמר דשקל תרי מהני תלת ובללן זב"ז ואכלן וכגון דשקל ב' זיתים מחד איסורא וד'
זיתים מב' איסורין ובללן בקערה אחת ואכלן וא"א שלא יראה רוב מן האחד ומבטל את חבירו הילכך לא ידענן בהאי איסורא אם יש עליו שם פיגול או שם נותר דאיסורין
מבטלין זה את זה לפטור מטעם התראה ספק כגון דאכל בשתי פעמים בכדי אכילת פרס ובאכילה ראשונה התרו בו משום פיגול ובשניה משום נותר א"כ אפילו פחות
מכדי אכילת פרס פטור כשאכל בשתי פעמים דכשהתרה בראשונה משום פיגול שמה נותר רבה ולא שפיר מתרי ביה ובשניה כשהתרה משום נותר שמה פיגול רבה ולא
שפיר מתרי ביה ואי משום דכבר התרה בו משום פיגול מאכילה ראשונה ואמרין בקדושין (דף עז). דבעל חמש אלמנות חייב משום אלמנות ראובן ואלמנות שמעון ובחדיא
התראה מיירי דאי אפילו ובללן בקערה אחת נמי חייב דהתראה מחלוקת אלמנא כיון דעסיק בביאה ומתרה בו בתחילה הוה התראה לכל אלמנות ואחת ונ"ל
היי עסוק כל שעה באכילה ותועיל לו התראה ראשונה לא דמי שאני הכא דנראה כחוזר בו מהתראה ראשונה כשחוזר ומתרה בו משום נותר וכאילו אמר לו לא על פיגול
אתה שב אלא על נותר ואם תאמר והא תנן במעילה ב"ק קדשי מזבח (דף יז): הפיגול והנותר אינן מצטרפין זה עם זה מפני שהם ב' שמות ואמר בגמרא ל"ש אלא לטומאת
ידים דמדרבנן אבל לענין אכילה מצטרפין דתניא ר"א אומר לא יאכל כל קדש הם כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו וי"ל דהתם בלא מערב אבל
הכא דמערב בטל דאיסורין מבטלין זה את זה א"כ הא ללקות משום פיגול או נותר קאי אבל התם מיירי לעבור עליו משום כל שבקדש פסול ועוד התם נהי דאיסורא
איכא מלקות ליכא משום דהוי לאו שבכללות כדא"ב בפסחים (דף כד): מתיב רבא עשה עירשה מן החטין. תימה דלא מקשה ליה מכל התורה כולה דק"ל טעם כעיקר:
[ב"ס"א מה"ד] אלא מין בשאינו מינו בטעמא כו'. תימה דבהקומץ רבה (מנחות דף כג): פריך מההיא דתבילה בקצח למ"ד בטר מבטל זולתו מאי קא מדמי אההיא דבתר
בטל או בתר מבטל זולתו מהטעם שוה כיון שיש בתבילין טעם מנה ראוי לצאת בו ידי חובתו כדאמרין הכא אם יש בו טעם דגן
חייב בחלה ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ובכל התורה כולה ק"ל טעם כעיקר ואין להקשות אהך דשמעתין מהא דאמר בערבי פסחים (פסחים דף קטו). לא לכרוך
איניש מצה ומרור בהדי [הדד] למאן אתי מרור דרבנן ומבטל מצה דאורייתא דהתם חזוק המוריות הוא דמבטל טעם מצה אבל אורז לא מבטל טעם דגן ועוד דהתם
כשאוכל כזית מצה דכי מבטל ליה מרור ליכא טעם כזית מצה אבל אם אוכל הרבה שרי: (תוספות)

דף עח - ב

אלא מין בשאינו מינו בטעמא מין במינו ברובא ונשער מין במינו כמין בשאינו מינו דתנן נותר ערב בין רואין אותו כאילו הוא מים מאי לאו רואין אותו לין כאילו
הוא מים לא רואין אותו לדם כאילו הוא מים אי הכי בטל מיבעי ליה ועוד תניא ר' יהודה אומר רואין אותו כאילו הוא יין אדום אם זיהה מראהו כשר ואם
לאו פסול תניא היא דתניא דלי שיש בו יין לבן או חלב והטבילו הולכין אחר הרוב ר' יהודה אומר רואין אותו כאילו הוא יין אדום אם זיהה מראהו כשר ואם
לאו פסול ורמינהי דלי שהוא מלא רוקין והטבילו כאילו לא טבל מי רגלים רואין אותו כאילו הן מים מלא מי חטאת עד שירבו המים על מי חטאת מאן שמעת
ליה דאית ליה רואין רבי יהודה וקתני דסגי ליה ברובא אמר אביי לא קשיא

רפ"ז אלא מין בשאינו מינו. שהטעם ניכר בו בטעמא מחייב ולקוי מן התורה וכי אמר ריש לקיש בפירוש ונותר של מין ומינו דליכא למיקם אטעמא ולא חשעמא מינה
נותן טעם ברוב לאו דלורייא: ונשער מין במינו כמין בשאינו מינו. כיון דהיכא דקיימינן אטעמא כל כמה דיהיב טעמא לא בטל כי ליכא למיקם נמי אלא מין בשאינו מינו
באורייתא למיהדר ולבטלן ברוב נימא רואין אילו היה מין בשאינו מינו הא יש בו היכר טעמא השתא נמי לא ניבעיל עד דרבה עליו כל כך כשיעור פיגול של מין בשאינו
מינו: מאי לאו רואין לאוהו מין בשאינו מינו הא. ואם מראהו דם היה ניכר בהו ככך אלמא רע"ג דמין במינו הוא לענין פיגול דחזוהו לאו אמרין ליבטל ברוב אלא
משערין ליה כמין בשאינו מינו: לא רואין אותו לדם כאילו הוא מים. ופסול דבעיל ליה ברובא הואיל ובהר חזוהו אוליגין והכא ליכא למיקם עליה דמילתא בטל ברובא:
רבי יהודה אומר רואין אותו כאילו הוא יין אדום. לקמן מיייתי לה לכולה משנה: לני. עמא: קיש בו יין לבן או חלב. שאין מראהו ניכר בתוך המים: והטבילו. וקאמר ר'
יהודה הואיל ואילו יין אדום הוא כל זמן שדלומותיה שבו ניכרת לא בטל במים ואין עטיבה עולה לכלי זה אלא אם כן שפך מהן עד שירבו ליכנס לחומו ממי המקוה
כדי להפקיע כל מראה היין הימנו השתא נמי כשהוא לבן רואין אותו כאילו הוא אדום אם ממועט כל כך שהמים הנכנסים לחומו יש בהן שיעור להפקיע מראהו ככך
כלומר עתה לו עטיבה ואם לאו פסול אלמא משערין מין במינו כמין בשאינו מינו ובהחמיר דלא ליבעטל ברובא כל דהו: תנאי היא. דרבנן פליגי עליה דר' יהודה
ובוחתייהו קיימינן: והטבילו. ולא שפך מה שבתוכו הולכין אחר הרוב אם לא היה חלו יין כיון שהטבילו ונתמלא ממי המקוה ורבו המים על היין שפרכו: (כאילו הוא יין
אדום): לני שהו מלא רוקין. גרסונו: כאילו לא טבל. שהרוק עב הוא וחוצץ בפני המים ואינו בטל אלא דוקא אלא איירי דבעי למיתני מלא מי רגלים דדוקא
הוא דלא משערין כדכתיב דלי שיש בו יין לבן או חלב והטבילו הולכין אחר הרוב. לא דמי להא דתנן (שבת דף קכ):
רואין אותו כאילו הן מים. כלומר אף על פי שמראהו הולך מהתמלא ממי המקוה שפך מים אפילו הכי כיון דמין מים הן לא בעי רובא לבעוליה אלא רואין אותו כו': מלא מי
חטאת. הואיל והן חב העומתה ומשוי משום קדושתיהו לא בטלן אלא ברובא: עד שירבו המים. חן עטיבה עולה לכלי עד שישפוך מהו יתר מחלו כל כלי כדי שירבו
המים הנכנסין על מי חטאת: מאן שמעת ליה דלאמר רואין אותו כו'. ודשמעת ליה דלאמר רואין אותו כאילו הוא שני ממראהו שבו: וקתני. היכא דקוה מראהו הבעל
למראה המבטל כגון מי חטאת שאין מראהו חלוך דסגי ליה למבטל ברובא ולא אמרין רואין אותו כאילו הוא יין אדום להחמיר: (רפ"ז)

תוספות ונשער מין במינו כמין בשאינו מינו. פי' בקונטרס כיון דהיכא דקיימינן אטעמא כל כמה דיהיב טעמא לא בטל כי ליכא למיקם נמי אמאי מזולתי באיסורא
למיהדר לבטלן נימא רואין אילו היה מין בשאינו מינו הא יש בו היכר טעמא השתא נמי לא בטל ואת אמרת מין במינו בטל מן התורה רע"ג דאילו היה אינו מינו היה
נותן טעם: ה"ה. ואע"פ. שהזכיר בקונטרס זולת איסור אינו רוצה לפרש שמקשה מדרבנן דהא מתניתין דאורייתא היא וכולה שמעתינן כן: לא רואין לדם כאילו הוא
מים. כלומר הדין פסול דמין במינו בטל ברובא כגון שהמים פסולין לזריקה: ה"ה דלי שיש בו יין לבן וחלב והטבילו הולכין אחר הרוב. לא דמי להא דתנן (שבת דף קכ):
הדיו והחלב לחין אין חוצצין דהכא כיון דהאי דלי יש בו חלב עד רובו לא מחלחלי מיא ולא דמי לחלב דמנח אגבא דמנא או אגבא דגברא ונחית וטבילי הולכין אחר הרוב
ואם לא היה חציו כיון שהטבילו ונתמלא ממי מקוה ורבו המים על היין טור ואם תאמר והא אמרין (שם דף עז). כל חמרא דלא דרי על חד תלתא מיא לאו חמרא הוא
וכ"ש הכא דאיכא חמרא טובא לא בטל ממנו שם יין ולא מהני ליה השקה דחמרא מזיגא מיקרי כדאמרין בפ"ב דמכות (דף ג.) וי"ל דהכא מיירי בחמרא מזיגא אי נמי

בחמרא דרפי ואין יכול לקבל רוב מים שאין כל היינות שוין כדאמרין בפרק המוציא יין (שבת דף עז.) יין השרון לחוד דרפי וכן יש לפרש בסוף הערל (יבמות דף פב): דאמר נתן סאה ונטל סאה כשר עד רובו ופי' בקונטרס דמייירי במי פירות והשתא אין ביי מייירי אמאי כשר והלא יין גמור הוא לברך בורא פרי הגפן לכל דבר ובין הוא טובל אלא מייירי בחמרא דרפי ומיהו איכא למימר בשאר מי פירות בר מייין ובפי' דמס' מקואות תנינן לה וקאי אשאר משקיין ומי פירות והציר והמורייס והתמד משום חמץ: דלי שהוא מלא רוקין גריסין כאילו לא טבל. שהרוק עב הוא וחוצץ בפני המים ואינו טבל במים ומלא לאו דוקא אלא איידי דבעי למיתני מלא מי רגלים דדוקא הוא לאשמועינן רבותא דלא בעי לבטלינהו דכיון שעברו מי המקוה על פיו ונשקו לאותן שבתוכו נעשו חבור להן וטהר דמי רגלים מים הוא תנא נמי מלא רוקין רואין אותו כאילו הם מים כלומר אע"פ שמראיהן חלוק במקצת ממראה שאר מים אפי"ה כיון דמין מים הם לא בעי רובא לבטולי אלא רואין אותו כו' מלא מי חטאת הואיל והן אב הטומאה וחשיבי משום קדושתיהו לא בטלי אלא ברובא מאן שמעת ליה דאית ליה רואין ר' יהודה וקאמר דהיאכא דשוה מראה הבטל למראה המבטל כגון מי חטאת שאין מראיהן חלוק דסגי למיבטל ברובא ולא אמר רואין אותו כאילו הן יין אדום להחמיר: הא דתנן לעיל רואין אותו כאילו הן יין אדום דרביה הוא דמחמיר בבטול כי היכי דמחמיר במין במינו כך פירש בקונטרס וקשה לפירושו חדא דמה ענין האי רואין דמי רגלים ליין וחלב דלעיל שאינו מינו לא שייך בהו השקה אבל מי רגלים לדברי רש"י שהם מים גמורים וסלקא להו השקה אם כן מאי רואין שייך בהו וכי משום דנשתנו קצת לא יהא שם מים עליהם ולא תועיל להם השקה דלא דמו למי צבע שבטל מהם תורת מים בפרק קמא דמכות (דף ג:) ועוד בלאו סוגיא דלעיל תקשי ליה רישא לסיפא ועוד מאי קא משני הא דידיה הא דרביה אכתי הך דמי חטאת קשיא רישא לסיפא לסברת הש"ס דאמר דתנא דהנך מי רגלים רואין כאילו הן מים סובר נמי ביין וחלב רואין כאילו הן יין אדום ועל זה פריך אמאי מכשרינן במי חטאת על ידי רוב מי מקוה דבמיעוט מי חטאת נמי הוה לן למימר רואין כאילו הן יין אדום ע"ז לא תירץ כלום דאכתי מי רגלים למי חטאת קשו אהדדי: הג"ה. ועוד אי היא דיון לבן וחלב היא דרביה כי דיהה מראיהן אמאי כשר הא מין בטל לא בטל ומין במינו חשיב ליה כיון דשוין בחזותא ועוד דבהדיא הוה ליה לאקשויי מןך ברייתא אמטניתין דקאמר רבי יהודה אין דם מבטל דם דמין ברייתא אמאי כשר לא בטל ומין במינו חשיב ליה כיון דשוין בחזותא ועוד דבהדיא הוה ליה לאקשויי גבי חרסן של זב: הג"ה ונראה דגריסין מי רגלים רואין אותו כאילו הן יין וכי האי גוונא תניא בתוספתא דמסכת טהרות בפרק שמתחיל דם טמא מי רגלים שנתערבו ביין רואין אותו כאילו הן מים נתערבו במים רואין אותו כאילו הן יין במים אם בטל מראיהן טהורים ואם לאו טמאים והאי ורמיננהו דהכא אמטניתין קאי דקאמר רבי יהודה אין דם מבטל דם והכי פירושו דלי שהוא מלא רוקין והטבילו כאילו לא בטל מלא מי רגלים רואין אותו כאילו הן יין ולא בטלי ברובא מלא מי חטאת עדי שריבו המים על מי חטאת שישפך רובו ולכשימלא טהור דלא מהניא להו השקה לטהרם כמו שפירש בקונטרס ואי נמי חומרא בעלמא משום דאין זריעה להקדיש כדאמר' בפרק כל שעה (פסחים דף לד:) וכ"ש למי חטאת דאפילו בגדי אוכלי תרומה מדרס לחטאת (חגיגה דף כ.) אבל היאכא דרבו בטלי מהם תורת מי חטאת ונעשו מי מקוה מאן שמעת ליה דאית ליה רואין במין שאינו מינו השוין בחזותא רבי יהודה דקתני בהדיא דיון לבן רואין אותו כאילו הן יין אדום והכי מי רגלים נמי הוה מין שאינו מינו כדמוכח בסמוך גבי חרסן של זב ובגין שוין בחזותא וקתני דסגי להו ברובא במי חטאת אלמא דמין במינו בטל לרבי יהודה ומשני הא דידיה הא דרביה מתניתין דרביה דמין במינו בטל ובירייתא דידיה ומברייתא דלעיל רואין אותו כאילו הן יין אדום אם דיהה מראהו כשר לא הוה מצי לאקשויי אמטניתין אלמא (תוספות)

דף עט - א

הא דידיה הא דרביה דתניא רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל אין דם מבטל דם אין רוק מבטל רוק ואין מי רגלים מבטלין מי רגלים רבא אמר בדלי שתוכו טהור וגבו טמא עסקינן דמדינא סגי להו בכל דהו ורבנן הוא דגזרו בהו דילמא חייס עלייהו ולא מבטיל ליה וכיון דאיכא ריבויא לא צריך אמר רבא אמר רבנן בטעמא ואמור רבנן בחזותא מין בשאינו מינו בטעמא מין בריבויא היכא דאיכא חזותא במראה ופליגא דרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר כשם שאין מצות מבטלות זו את זו כך אין איסורין מבטלין זו את זו מאן שמעת ליה דאמר אין מצות מבטלות זו את זו הלל היא דתניא אמרו עליו על הלל הזקן שהיה כורכן בבת אחת ואוכלן משום שנאמר במדבר ט"א על מצות ומוריים יאכלוהו

רש"י הא דרביה. הא דתנן לעיל רואין אותו כאילו הוה יין אדום דרביה הוא דמחמיר כביטול כי היכי דמחמיר במין ומינו ואמר לא בטיל כלל ומיין כשאינו מינו נמי דאית ליה דפטל וקיימא ליה כל זמן שמראה המועט ניכר ברוב לא בטיל מחמיר נמי ואמר דהיאכא דמראיהן שוין כגון יין לבן במים דרואין אותו כאילו אדום ולא סגי ליה ברובא: אין דם מבטל דם. אלל זריקה ואכל כסוי: ואין רוק. הטהור מבטל רוק הזב: ואין מי רגלים. טהורים מבטלים מי רגלים של זב ומטמא ורש"י שרבות הטהורות על הטמאות כפלי: רבא אמר. לעולם חד תנא היא וכרביה ס"ל והא דקאמר ברובא סגי: בדלי שתוכו טהור וגבו טמא. כגון שנתמא גבו בטומאת משקין דרבנן דק"ל (נה דף ז): תוכו אונגו אחינו וידיו טהורין: למדינא סגי ליה. כניסת מים לתוכו כל דהו שתעלה טבילה כשפתו דהא תוכו אין כריך טבילה: ורבנן הוא דגזרו. שיתבטל יפה דלי אמרת דסגי ליה בטבילה גבו דילמא חייס עלייהו על מי חטאת שלא יתערבו מי המקוה לתוכו ויפסלו ולא מטביל ליה כשפת הכלי לפיכך גזרו עליו להטבילו ולפסלו וכיון דאיכא ריבויא תו לא כריך דהא טבילה תוכו חומרא בעלמא הוא: והיאכא דאיכא חזותא. מיילי דלא חלי בטעמא אלל בחזותא כגון לענין טבילה מקוה בחזותא: ופליגא דרבי אלעזר. הא דריש לקיש דאמר איסורין מבטלין זה את זה: קשם שפלות אין מבטלות זו את זו. כדלחמין לתמן: הלל כורכן פסח מלא ומכור בבת אחת. ולא אחי טעם מכור ומבטל ל' לטעם מלא: (רש"י)

תוספות דמין במינו בטל לרבי יהודה דהתם מין בשאינו מינו הוא אע"ג דחשיבי ליה קצת מין במינו לומר דבטל ברוב אי לאו טעמא דרואין כמו מין במינו מ"מ מין במינו גמור לא הוה ומיהו לגירסא זו לא יתכן ליישב הא דנקט מלא רוקין כמו לפירוש הקונטרס הוה מצי למימר דלי שיש בו רוקין וא"ת ואמאי דוחקיה לשנויי הא דידיה הא דרביה לימא דברייתא כרבנן דמתני' דאית להו רואין ומין במינו בטל ויש לומר דאי כרבנן דמתני' א"כ היה צריך כל כך מי המקוה שאם היו מי חטאת יין אדום הוה דיהה וברייתא קתני דסגי ברובא וא"ת ול' יהודה אמאי סגי ליה ברובא נימא רואין וי"ל דלא שמעינן ל' יהודה רואין אלא במין שאינו מינו כגון יין לבן וחלב אבל מין במינו גמור לא שמעינן ליה דאית ליה רואין וצריך לדקדק מ"ש גבי קדשים וטומאה ומקוה אמרינן רואין הכא ובמכות (דף ג:) וגבי איסורא לא אמרינן רואין אלא מין במינו מדאורייתא ברובא וגבי טומאה נמי איכא דוכתא דלא אמרינן רואין וגבי ציר בבכורות בפרק הלוקח בהמה (ד' כג:) ושיליא דלא מטמאה לא במגע ולא במשא ואמר רבי יוחנן משום ביטול ברוב נגעי בה ואי אפשר לברר טעם אלא היכא דאיתמר איתמר היכא דלא איתמר לא איתמר ועוד צריך לדקדק דפעמים דאמר רואין מן המבטל כגון במתני' דם שנתערב בים הבהמה נתערב ביין ופעמים מן המבטל גבי דלי יין לבן וחלב פעמים דאמר רואין להחמיר כי ההיא דדלי ופעמים להקל כגון במתני' דמכשרי ליה לזריקה וי"ל דבשביל המיעוט שלא יתבטל רואין המיעוט (או) הרוב בין להקל בין להחמיר: ה"ג הא דידיה הא דרביה. בכליה הש"ס דקים לן ד' יהודה ס"ל מין במינו לא בטל היינו משום דסמכינן אשינויא דרבא: רבא אמר בדלי שתוכו טהור כו'. תימא אם כן מלא רוקין אמאי כאילו לא טבל ומלא מי רגלים אמאי רואין כאילו הן יין ושלא לא קאי רבא אלא אמי חטאת: אמור רבנן בטעמא. ומדלא נקט בשישם או במאה משמע דמדאורייתא איירי שהוא בטעמא וכן משמע לעיל דטעם כעיקר דאורייתא דאמר באורז שיש בו טעם דגן דחייב בחלה ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח וקשה מכאן לפי' הקונטרס דפי' גיד הנשה (חולין דף צח:) גבי לא נצרכה אלא לטעם כעיקר דבדקדשים אסור והכא שרי ופירש שם בקונטרס דלהא מילתא זהו למעוטי שאר קדשים אבל חולין שפיר גמירי מיניה דהא קים לן מאחרי רבים להטות דבטלי ברובא וילפינן מהכא להחמיר דלא ליבטל אלא במאה ולרבא לית ליה טעמא כעיקר בחולין כדמפרש ואזיל מדאורייתא ברובא בטל אלא מדרבנן והכי שמעינן ליה לר' יוחנן במסכת עבודה זרה (דף סז:) כל שטעמו ולא ממשו אין לוקין עליו והא דילפינן ליה בפסחים (דף מד.) מנזיר משרת ליתן טעם כעיקר סבירא להו לאמוראי תנאי דאסמכתא בעלמא הוא ולא מילף הוא דהוה נזיר ונעוילי עובדי כוכבים שני כתובים הבאים כאחד אי נמי גיעוילי עובדי כוכבים חידוש הוא כדאמרין התם ומשרת להיתר מצטרף לאיסור כך פירש בקונטרס ואי אפשר לומר כן כדמוכח בשמעתין ומפרש ר"ת דמין בשאינו מינו מדאורייתא בטעמא דנפקא לן ממשרת ומין במינו ברובא והא דאמר אביי בפרק כל הבשר (חולין דף קח.) ש"מ טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא דאי ס"ד דרבנן מבשר בחלב מ"ט לא גמרינן דחידוש

הוא אי חידוש הוא אע"ג דליכא נותן טעם נמי אמר ליה רבא דרך ביטול אסרה תורה פירוש ולעולם דרבנן התם דיחויא בעלמא הוא כלומר דמהכא לא תידוק ובפרק בתרא דע"ז (דף סז:) דא"ר יוחנן טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו היינו במינו דמדאורייתא ברובא בטלי וטעמו וממשו דקאמר התם דלוקין כגון שהאיסור בעין ומכירו וכי קאמר טעמו ולא ממשו דאין לוקין ה"ה דאפי' טעמו וממשו אם אין מכירו אלא נקט טעמו ולא ממשו לרבותא דאפי' אסור א"נ טעמו ולא ממשו נקט משום דפסיקא ליה בכל ענין אפילו שלא במינו הוי טעמו ולא ממשו ואסורין ועוד יש לפרש כולה שלא במינו והיכא דאיכא כזית בכדי אכילת פרס קרי ליה טעמו וממשו והיכא דליכא כזית בכדי אכילת פרס קרי ליה טעמו ולא ממשו וה"ר יוסף דאורליני"ש היה מפרש דלכך לא לקי אטעם כעיקר אפי' שלא במינו דרבי יוחנן סבר לה כר"ע דליף מניעולי עובדי כוכבים וליכא אלא עשה דתעבירו באש (במדבר לא) דמצריך ליבון והעלה ור"ת השיב לו דאית לן למימר אהדריה לאיסוריה כדאשכחן בפרק הלוקח עובר פרתו (בכורות דף טו:) דתנן הגוזז והעובד בהן סופג את הארבעים אע"ג דלא נפקא לן אלא מדכתוב תזבח ולא גיזה אלא היינו טעמא משום דאהדריה לאיסוריה דלא תעבוד ולא גוזז ומיהו לא דמי כל כך להאי דהתם ניחא דהתם אמר קרא תזבח זביחה התרתיה לך בקדשים שהוממו ולא גיזה והא דאמרין בירושלמי דערלה פרק שני אמר רבי אבהו א"ר יוחנן כל נותני טעמים אין לוקין עליהן חוץ מנותן טעם דנזיר יש לפרש דבהיתר מצטרף לאיסור מיירי דבפרק אלו עוברין (פסחים דף מג:) ובפרק ג' מינים (נזיר דף לה:) קאמר ר' אבהו א"ר יוחנן גופיה כל איסורין שבתורה אין היתר מצטרף לאיסור חוץ מאיסורי נזיר וקרי ליה בירושלמי נותן טעם כעין נזיר ששרה פתו בין ומיהו סוגיא דירושלמי מוכחא דבנתנית טעם איירי וא"ת אי טעם כעיקר דאורייתא מאי פריך בפרק אלו עוברין (פסחים דף מד.) ובפרק ג' מינים (נזיר דף לו:) גבי שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שתי שאין כו' ואי אמרת כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא אמאי אמרין שאני אומר כי אמרין נמי דכזית בכדי אכילת פרס לאו דאורייתא תיקשי ליה אמאי אמרין שאני אומר כיון דטעם כעיקר דאורייתא וי"ל דהתם במינו וכן משמע בפרק הערל (יבמות דף פב.) דקאמר ריש לקיש והוא שרבו חולין על התרומה ואי במינו ניחא אבל שלא במינו לא שייך ברבייה ואם תאמר אם במינו כיון דרבו בטלו להו ברובא אף על גב דאיכא כזית בכדי אכילת פרס ויש לומר דמכל מקום בכדי אכילת פרס חמיר דלוקה עליו שלא במינו א"כ במינו יש לנו להחמיר דלית לן למימר שאני אומר כיון דלקי שלא במינו דלכל מילתא משוינן להו כי היכי דמצרכי ששים בין במינו בין שלא במינו ומיהו אכתי קשה דהא סתמא דנזיר ופסחים אליבא דרבי יוחנן ורבי יוחנן מוקי לה בפרק הערל (ג"ז שם) אע"פ שלא רבו ואם כן כי נמי אמרת כזית בכדי אכילת פרס לאו דאורייתא תיקשי ליה אמאי אמרין שאני אומר דכיון דלא רבו ספיקא דאורייתא הוא וי"ל דהמ"ל וליטעמך וכו' א"כ איכא טובא ועוד הארכתי בפרק גיד הנשה (חולין דף צט.) ד"ה גלי דגריס ר"ת התם לא נצרכא אלא להיתר מצטרף לאיסור. בין מנין תאמר כזית ברובא היינו דלא כתנא דמתניתין דאית ליה רואין אפילו בדם בדם: אמרו עליו על הלל שהיה כורכן בבת אחת. בזמן הבית היה ששלשון דאורייתא. ואם תאמר ומלן דקסבר אין מצות מבטלות זו את זו דילמא היה לוקח הרבה מכל אחד ואחד דכי האי גוונא לא מנבל כדפרישית לעיל: (תוספות)

ב - עט דף

תנו רבנן חרסן של זב וזב פה ראשון ושני טמא שלישי טהור במה דברים אמורים שנתן לתוכו מים אבל לא נתן לתוכו מים אפילו עשירי טמא רבי אליעזר בן יעקב אומר שלישי אע"פ שלא נתן לתוכו מים טהור מאן שמעת ליה דאמר מין במינו לא בטיל רבי יהודה ורמיניהו פשתן שטוואתו נדה מסיטו טהור ואם היה לח מסיטו טמא משום משקה פיה רבי יהודה אומר אף הרוטבו במים טמא משום משקה פיה ואפילו טובא אמר רב פפא שאני רוק דקרי: נתערב בדם הפסולין ישפך לאמה: במאי קמיפלגי אמר רב זביד בגוזרין גזירה במקדש קא מיפלגי דמר סבר גוזרין ומר סבר לא גוזרין רב פפא אמר דכולי עלמא גוזרין והכא בדם התמצית מצוי לרבות על דם הנפש קא מיפלגי מר סבר שכיח ומר סבר לא שכיח בשלמא לרב פפא היינו דקתני נתערב בדם הפסולין ישפך לאמה (או) בדם התמצית ישפך לאמה אלא לרב זביד ליערביניהו וליתניניהו קשיא: **מתני'** דם תמימים בדם בעלי מומין ישפך לאמה כוס בכוסות רבי אליעזר אומר אם קרב כוס אחד יקרבו כל הכוסות וחכמים אומרים אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מהן ישפך לאמה הניתנין למטה שנתערבו בניתינן למעלה רבי אליעזר אומר יתן למעלה ורואה אני את התחתונים מלמעלן כאילו הם מים ויחזור ויתן למטה וחכמים אומרים ישפך לאמה ואם לא נמלך ונתן כשר

רש"י חרסן של זב וזב. עביט של מי רגלים וגסבר וחרסיו בלעו ממי רגלים הזדים והן מטמאין במשא שאע"פ שנבלעו טמאין כדתנן במסכת כלים (פ"ט מ"ה) ומייתיה לה בגמרא נדה חרסן שבלעו משקין טמאין ונפלו לאויר תנור התנור טמא סוף משקה ללחא בהיסק התנור: פעם ראשון ושני. ככוס ב' פעמים טמא שעדיין לא פלטו ממי רגלים שבו והן אחד ממעייני הזב: ג' טהור. משנתן לתוכו מים ששקה פעמים טהור שפלטו מי הרגלים הנבלעין בו: אבל לא נתן לתוכו מים. אלא מי רגלים של אדם טהור להוליא את של זב הנבלעים בו טמא דמין במינו לא בטיל: ופרכין מאן שמעת ליה דלחמך מין במינו לא בטיל דבי יהודה. ואשמע מינה מאן ת"ק דרבי אליעזר בן יעקב ר' יהודה היא וקאמר דמשקין הנבלעין בחרס בהלחא זמני פלטי: ורמיניהו פשתן שטוואתו נדה מסיטו טהור. שהרי יבש הרקב ומשיבש אינו מטמא כדלחמך במסכת נדה מוכי ירוק כעין ריקקה: ואם היה לח (היה) מסיטו טמא. שהרקה הלח מטמא במשא: ה"ג ר' יהודה אומר אף הרוטבו במים טמא משום משקה פיה. בתוספתא למסכת טהרות אף המלחלחו במים לאחר שיבש חזר הרקב להיות לח מחמת המים וטמא משום משקה פיה: ואפי' טובא. אפי' ככוס פעמים הרבה קאמר טמא: שאני רוק דקרי. טרישטריט"ש בלע"ז נכנס בפשתן בחזקה וקשה ללחא אבל מי הרגלים לא בלעו בחרס כולי האי: בגוזרין גזירה במקדש פלגי. אם עשין סייג בקדשים להרחיק מן העבירה ולא היישין להפסד קדשים שלא יפסיד את חלו בשביב סייג דלחריס קמיפלגי: ת"ק סבר גוזרין. הילכך נתערב דם כשר בדם פסול או בדם התמצית ואף על פי שאין הפסול ולא התמצית כדי לבטל את הכשר ישפך לאמה גזירה דילמא אחי ללכשורי נמי היכא דיש בדם הפסול או בדם התמצית כדי לבטל את הכשר והאי ללא גזרין הכא נתערב בדם הבהמה או בדם החיה משום דחולין בעזרה לא שכיחיה וכן תמצית שכיח דרבה על הנפש ורבי אליעזר סבר אין גוזרין חשו חכמים שלא להפסיד קדשים מחמת גזירה הילכך עד שיהא מן הפסול כדי שאילו היו מים לא היה ניכר דם הכשר בו מכשירין ליה לזיקקה: ה"ג רב פפא אמר דכ"ע גוזרין והכא בדם התמצית מלוי כו': דכ"ע גוזרין. ללא חשו להפסד קדשים ובנתערב בדם הפסולין דמילתא דשכיחא הוא לא פליג רבי אליעזר אלא בנתערב דם התמצית לחוד פליג ומשום דקא סבר דם התמצית של בהמה אינו מלוי להיות רבה על דם הנפש הילכך אמאי גזרין הוא ליה בנתערב בדם חולין ללא גזרין ביה מידי משום דלא שכיח ות"ק סבר פעמים שהוא רבה על דם הנפש הילכך גוזרין ביה היכא דלא רבה אטו היכא דרבה ומיהו אם לא נמלך ונתן כשר דגזירה בעלמא הוא: בשלמא לרב פפא. דלחמך לא פליג רבי אליעזר ברישא משום הכי לא עריב ותני להו ישפך דבסיפא פלגי ורישא דרבי הכל: אלא לרב זביד ליערביניהו וליתניניהו. נתערב בדם הפסולים או בדם התמצית ישפך לאמה קשיא: מתני' דם תמימים בדם בעלי מומין. מילתא דשכיחא היא וישפך לאמה גזירה שמה ירבה עליו ויכשיריהו: נתערב. כוס של דם בעלי מומין בכוסות של כשרין ואינו ניכר: דמים הניתנין למטה. מן החוט שנתערבו בדם חטאת שנתן למעלה: רבי אליעזר אומר יתן למעלה. מתנתן חטאת ואף על פי שהתחתונים מעורבין בו האויל ואינו מתכוין: התחתונים למעלה. רואה אני אותן כאילו הן מים ומשני שמא להקדים עליונים לתחתונים כדלחמך בפרק כל התדיר (לקמן דף פט.) שיהו כל החטאות קודמות לעולות: יתן למעלה. תחילה ואח"כ למטה ונתנת מטה תעלה לו לשפית שירים של חטאת ולהתחיל מתנתן עולה: ישפך לאמה. דלית להו רואין ואין משנין בתחתונים בשביב להכשיר העליונים: ואם לא נמלך ונתן כשר. העלוון דלא יתן מומנו למעלה: (רש"י)

תוספות שלישי טהור. מכאן מייתי רבינו תם ראה בפרק שני דמס' ע"ז (דף לג:). גבי כסי פעם ראשון ושני אסור שלישי מותר דמיירי בהדחה לאחר ששתה בו העובד כוכבים דומיא דהך דהכא ולא כמו שפירש רש"י דמיירי בשתה בו העובד כוכבים מתחלתו פעם ראשון ושני קודם ששתה בו ישראל כלל דזקא כלל חרס הוא דבעי הדחה שלשה פעמים אבל כוסות של עץ או של כסף אפילו בחד זימנא סגי: רבי אבהו אמר כו'. מכאן ראייה לר"ת דמין במינו בטיל דקיי"ל משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי: אף הרוטבו במים טמא. פירוש מלחחו במים וא"ת כי לא רוטבו נמי הא תנן בפרק דם נדה (נדה דף נד:). ואם יוכלו להשרות ולחזור לכמות שהיו מטמאין לחים ומטמאין יבשים ועוד מאי טעמייהו דרבנן וי"ל האי דקתני התם וכמה שרייתו בפושטין מעת לעת והכא בדלא הדר מעת לעת הילכך יבש טהור ומיהו נראה דרבי יהודה לאו איבש דרבנן קאי אלא אלח ולא שמועינן דאינו יוצא מטומאה ע"י שרייה אפי' במים טובא וכן משמע בתוספתא דקאמרי רבנן אף זה משנתנו לתוך מים ורבו עליו טהור: במאי קמיפלגי אמר רב זביד בגזרין גזירה במקדש קמיפלגי. ואם תאמר מאי קשיא ליה במאי קמיפלגי לימא דפליגי ברואה אני דר' אליעזר מכשיר לזרוק משום דאמרינן רואה אני דם הפסולים ודם התמצית כאילו הם מים ורבנן אסרי דלית להו רואה אני ואסור לזרוק דם פסולין למזבח וכי האי גוונא פליגי בסיפא גבי ניתנין למעלה שנתערבו בניתנין למטה והיינו טעמא נמי דמתן אחת במתן ארבע ויש לומר דלא משמע ליה דפליגי בהא מדלא פירש רבי אליעזר דמכשר משום דרואה אני כדמפרש בסיפא אלא ודאי הני רבנן דהכא אית להו רואה אני וטעמייהו משום גזרין תדע מדאיצטרך למיתני הך בבא כלל וההיא דדם בעלי מומין דהשתא בניתנין למעלה ולמטה ששניהם כשירים לא אמרינן רואה אני בדם פסולין מיבעיא ואי משום רבי אליעזר דאפילו בדם פסול אית ליה רואה אני דר' אליעזר לפרושי בהדיא ועוד נראה כמו שפירש לעיל (דף עז: ד"ה בדם) גבי בדם הבהמה או בדם חיה דבחולין ובפסולין ובתמצית מודו כולי עלמא דשרי לשם מים ולא אסרי אלא במידי דהקרבנה כגון ניתנין למעלה בניתנין למטה ומתן אחת במתן ארבע דכיון דשניהם דמים כשירין אין לנו להתיר לשנות בדם כשר לזרוק על המזבח אפילו לשם מים כדי להכשיר את העליונים אבל בחולין ופסולין לא חיישי אי שרי לזרוקן לשם מים עם הכשר כיון דיש ביילה אלא כן על כרחין טעמייהו משום גזרין אבל בחולין ובדם חיה דלא שכיחי בעזרה לא גזרי: הכי גרסינן דמר סבר גזרין. אם נפרש דגזרין היכא דאין בדם הפסולין כדי לזרוק את המזבח אטו היכא דיש בו כדי לבטל קשה דאם כן יפלוג רבי יהודה בהא דאמר אין דם מבטל דם וכי האי גוונא פריך לקמן (דף פא:). גבי הניתנין בפנים שנתערבו בניתנין בחוץ וניפולג נמי רבי אליעזר בהא אלא הכא גזרין דילמא אתי לאכשורי דם הפסולין לזריקה בעינייהו וכן דם התמצית והך גזירה שייכא אפילו לרבי יהודה וכן פירש בקונטרס לעיל על משנה זו והא דלא גזרין בדם הבהמה ובדם החיה משום דבההוא לא אתי למיטעי לאכשורי בעיניה ומיהו לרב פפא דאמר בדם התמצית מצוי לרבות על דם הנפש קמיפלגי אי אפשר לומר כן דעל כרחין גזר היכא דלא רבה אטו היכא דרבה והך גזירה ודאי לא שייכא לר' יהודה משום דמינו הוא: רב פפא אמר דכולי עלמא גזרין. כן כתוב בספרים ור"ת מצא בספר ישן דכולי עלמא אין גזרין ומפרש אין גזרין דילמא אתי למיזרקה בעיניה דבהא לא אתי למיטעי והא דאסרינן בפסולין גזרין מיעוט אטו רוב ומודה בהא ור"א משום דשכיחי ופי' זה משונה וסוגיא זו משונה וגירסת הספרים עיקר: אמר לו ר' א' הרי הוא עובר על כל תגרע. לא ס"ד דר' אליעזר שיקשה לו ר' יהושע מבל תוסיף משום דרואה אני כאילו הוא מים ור' אליעזר שהשיבו לפי דבריו של רבי יהושע השיבו דלית ליה טעמא רואה אני לשם מים: תנן התם במסכת פרה עלוהית שנתו לתוכו מים כל שהוא כו'. חומרא דמי חטאת הוא דמדאורייתא בטל ברובא: (תוספות)

א ב ג ד

הניתנין במתנה אחת שנתערבו בניתנין במתנה אחת יתנו במתנה אחת (מהן) מתן ארבע במתן ארבע יתנו במתן ארבע מתן ארבע במתנה אחת ר"א אומר יתנו במתן ארבע ר' יהושע אומר יתנו במתנה אחת אמר לו רבי אליעזר הרי הוא עובר על כל תגרע אמר ליה רבי יהושע הרי הוא עובר על כל תוסיף א"ל רבי אליעזר לא נאמר כל תוסיף אלא כשהוא בעצמו א"ל ר' יהושע לא נאמר כל תגרע אלא כשהוא בעצמו ועוד א"ר יהושע כשנת עברת על כל תוסיף ועשית מעשה בידך כשלא נתת עברת על כל תגרע ולא עשית מעשה בידך: **גמ'** א"ר אליעזר לא הכשיר ר"א אלא שנים שנים אבל אחד אחד לא מתיב רב דימי

וחכמים אומרים אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מהן ישפך לאמה אמר ליה רבי יעקב לרבי ירמיה בר תחליפא אסברא לך מאי אחד זוג אחד וצריכא דאי איתמר בהא בהא קא"ר אליעזר משום דאיתעביד ביה כפרתו אבל בהא אימא מודי להו לרבנן ואי איתמר בהא קאמרי רבנן אבל בהא אימא מודו לרבי אליעזר צריכא תנן התם צלוהית שנתו לתוכה מים כל שהו ר"א אומר יזה שתי הזאות וחכמים פוסלין בשלמא רבנן סברי יש ביילה. והואה צריכה שיעור ואין מצטרפין להזאות אלא רבי אליעזר מאי קסבר אי קסבר אין ביילה כי מזה שתי הזאות מאי הוי דילמא תרוייהו מיהא קאמרי אלא קאמרי יש ביילה אי קסבר אין הזאה צריכה שיעור למה לי שתי הזאות אלא קסבר הזאה צריכה שיעור ואי קסבר אין מצטרפין להזאות כי מזה שתי הזאות מאי הוי ואי נמי מצטרפין להזאות מי יימר דמלא ליה שיעורא אמר ריש לקיש לעולם יש ביילה והואה צריכה שיעור והכא במאי עסקינן כגון שנתערבו אחת באחת רבא אמר לעולם יש ביילה והואה אין צריכה שיעור וקנסא דקנסו רבנן כי היכי דלא משתרש ליה רב אשי אמר אין ביילה יזה שתי הזאות מיתבי רבי אומר לדברי ר"א הזאה כל שהוא מטהרת הזאה אין צריכה שיעור הזאה מחצה כשר ומחצה פסול

רש"י הניתנין במתנה אחת. כגון דם ככור שנתערב בדם מעשר בין ככלול בין ככוסות: יתנו במתנה אחת. קא סלקא דעתך השחא דלמרינן יש ביילה וסמכינן עליה שיש במתנה זו משניהם ואם כוסות יהו מתנה מזה ומתנה מזה: מתן ארבע במתן ארבע. כמו דם עולה בדם שלמים או בדם אשם שניהם טעונין שתי מתנות שהן ארבע ושיניהם החתונים: מתן ארבע במתן אחת. כגון דם עולה בככור שהן החתונים: ר' אליעזר אומר יתנו במתן ארבע. וכו' והואה המתנות היחידות הניתנות מדם הככור כאילו הן מים והן אין כל תוסיף: במתנה אחת. משום כל תוסיף וידי עולה יאל דכל הניתנין על מוצח החילוף שנתן במתנה אחת כיסוד: ולא עשית מעשה בידך. ואינו דומה עושה מעשה ליושב ואינו עושה ואיסור בל מאליו: גמ' וצריכא. לפלוגי בתרווייהו ר' אליעזר ורבנן דבעלי מומין איברים באיברים וכוסות: בכוסות: דלוי אשמינן באיברים. בההיא קאמר ר' אליעזר יקריבו משום דאיתעביד כפרתו בהשקרי: אבל גבי כוסות בכוסות. דעיקר בקלקול אימא לא: כלוחית. של מי חטאת המוקדשין שנתן לתוכה מים דעלמא כל שהו: ר' אליעזר אומר יזה שתי הזאות. הבא להזות מהן על הטמא יזה שהו וטמא: בשלמא רבנן סברי יש ביילה. כדתנן במתניתין אם לא נמלך ונתן כשר אלמא סמכינן אביילה ואמר כל המתערב בלח מתערב ככולו ואין לך טיפה מזה של איהאן בה מחבירו קאת והכא נמי נמי דיש ביילה ויש בכל הזאה מן המים הכשירים: הסכרי הזאה צריכה שיעור. ואין כאן שיעור שהרי יש בה מן הפסולת ואי משום דמזה שתי הזאות קא סברי אין מצטרפין אותן למלכות השניה שיעור החסר דראשונה: אלף ר' אליעזר. דבחדל לא סגי' ליה ובתרחי ממש: מאי קסבר אי קסבר אין ביילה. אין סומכין על כך דזימנן דלא מיכליל ככוליה כי מזה שתי הזאות כו': אלף קסבר יש ביילה. אי אשפך שלח יבול וסמכינן: מי יימר דמלא ליה שיעורא. שמא רוב שהיה מן השאובין ואין בשתייהן כדי הזאה כשירה: אמר ריש לקיש לעולם קסבר יש ביילה. כדשמעינן ליה במתניתין והאי דבעי תרחי משום דהואה צריכה שיעור ומצטרף להזאות ודקשיא מי יימר דמלא שיעורא: הכא במאי עסקינן כגון שנתערבו אחת באחת. שיעור הזאה מזה ושיעור הזאה מזה ונתערבו ילכך כי מזה שתי הזאות על כרחך מלי ליה שיעורא שהרי לא היו מן הפסולין כאן אלף כלי הזאה אחת והוא היה ששים ואחת באחת לאו דוקא נקט דלאם היו מן הכשירים הרבה כל שכן דקשר כי מזה שתי הזאות דעופינא דכשירין מהיכא חויה למפסל אלף משום פסולין נקט לה ויש ביילה גרם דרביש לקיש דכיון דלאמר הזאה צריכה שיעור מאי דוחקיה למימר דלכ' אליעזר אין ביילה לאשקזי מתני' עבה ולאוהומי מתני' בשנייה דחיקא דלמקא: רבא אמר לעולם יש ביילה והואה אינה צריכה שיעור. וקשיא הזאות דקאמר לכו למלויי שיעורא אלף קנסא הוא דלא נקשרש שלח יתקשר בפנילוה ז' להרבות מימיו במים פסולין: רב אשי אמר כו'. הגירסא הזו משוּבשת בספרים ונראה בעיני דהכי גרסינן רב אשי אמר מים כל שהו תנן ואין ביילה יזה שתי הזאות וסביבא ליה לרב אשי

הזאה אין צריכה שיעור כרובא ומיהו קנסא לית ליה היכך אי הוה ס"ל יך צילה צדחא הוה סגי ליה זשתי הזאות לר' אליעזר משום דקסבר אין צילה היכך אי מדי חלה שמה אין כהן מן הכשרין כלום אבל כי מדי תרתי אי אפשר לזיבא בחלה מינייהו מן הכשרין (כ"ט) דלא אין כהן מן הפסולין אלא כל שהוא ויינו טעמא דלא משני בלשונא דנתערבו אחת בלחם דלא כן הוה משמע יך שיעור להזאה ואיהו אין הזאה צריכה שיעור סבירא ליה להכי דק לישנא דמתני' דקתני כל שהוא דאין כך בהזאות פחותה מכלל ואי אפשר שיהו כל הזאות הללו מן הפסולין ואפילו הן קטנות מאוד ולקמן מוסיב ליה ממתני': לדברי רבי אליעזר. דמכשיר בשתי הזאות: הזאה כל שהוא מטהרת. דשמה אין אחת מהן הזאה ברובה שלא יהא זה מן הפסולין אלאמה סבירא ליה להזאה כל שהוא מטהרת והזאה אין צריכה שיעור: והזאה מחלה כשר ומהנה פסול. ולא הימא הזאה כל שהוא היא דכפירה ומיהו לא יהיה עמה תערובת פסול אלא אפילו יך זה תערובת פסול מכשר אלאמה טעמא דר' אליעזר דעבי תרתי לאו משום לירוף הוא לררפו לכשיעור דלא קתני אין צריכה וקשיא לרש"י לבי: (כ"ט)

תוספות בשלמא רבנן קסברי יש בילה. פי' אפילו סבירא להו יש בילה מ"מ פסולין דהזאה צריכה שיעור ואין מצטרפין להזאות וה"מ למימר אין בילה ואין הזאה צריכה שיעור וכגון שנפלו מים בצלוחית כשיעור מי חטאת ובקונטרס פירש דרבנן סברי יש בילה כדתנן מתני' אם נמלך ונתן כשר אלמא סמכין אבילה ואמרינן לח המתערב בלח מתערב בכלל ואין לך טיפה מזה שלא היא [בה] מחבירו קצת וקשה אם כן מאי מספקא ליה לרבי אליעזר לדידי' נמי נידוק ממתניתין דיש בילה דהא מכשר לכתחילה אלא על כרחין ממתניתין ליכא למידק דדילמא בעליונים רובא מכשר רבי אליעזר וכגון שנתן למעלה כשיעור תחתונים ועוד כדמוקי לקמן לרבנן נמי אם לא נמלך ונתן כשר היינו דמים העליונים מיהו לקמן מוכיח יש בילה מדקתני והתחתונים עלו לו: אמר ריש לקיש לעולם קסבר יש בילה והזאה צריכה שיעור ומצטרפין להזאות. פי' בקונט' יש בילה גרסינן בריש לקיש דכיון דאמר הזאה צריכה שיעור מאי דוחקיה למימר דלרבי אליעזר אין בילה לאקשווי מתניתין ולאוקמי מתניתין בשינויי דחיקי כדלקמן ועוד יש לדקדק אי אין בילה למה ליה למימר צריכה שיעור אפי' אין צריכה שיעור נמי: כגון שנתערב אחת באחת. הקשה ה"ר חיים דבינומא (דף יד.) ובגדה [ב"א] (דף ט.) אמר אפי' למ"ד אין הזאה צריכה שיעור ה"מ אגבא דגברא אבל במנא צריכה שיעור וא"כ כשנתן אחת באחת והזאה ראשונה ליכא בשניה שיעור במנא ותרין כיון דבתחילת הזאה ראשונה שהיא תחילת טהרתו איכא שיעורא במנא אין בכך כלום שהזאה ראשונה מצטרפת להזאה שניה וכי האי גוונא אמרינן גבי נטילת ידים (חולין דף קז.) דמרביעית נוטלין שנים ובחצי רביעית אין אחד נוטל ועוד י"ל דאחת באחת לאו דוקא כדפי' בקונטרס דאם היה מן הכשרין הרבה כל שכן דכשר דכי מזה שתי הזאות דטופיינא דכשרין מהיכא תיתי למיפסל אלא משום פסולין נקט לה: רב אשי אמר כל שהוא נתן. ואין בילה וסבר הזאה אין צריכה שיעור ואי יחייב חדא דילמא מן הפסולין הן אבל כי יחייב תרתי אי אפשר דליכא מן הכשרין וקשה דלמא כל שהוא דליכא שיעור הזאה והזאה צריכה שיעור ומצטרפת וסבר יש בילה דהשתא בין שתי הזאות על כרחך איכא שיעור הזאה מן הכשרין דלדבריו נמי היאך יוכל להיות שלא יוכלו לחלוק הכל שהו לשתיים. ברו"ך: (תוספות)

ב - פ דף

ועוד תניא בהדיא הניתנין למעלה שנתערבו בניתינן למטה רבי אליעזר אומר יתן למעלה והתחתונים עלו לו ואי אמרת אין בילה אמאי עלו לו דילמא קיהיב עליונים למטה והתחתונים למעלה הכא במאי עסקינן כגון דאיכא רובא עליונים וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד הא תחתונים עלו לו קתני לשם שירים ת"ש נתן למטה ולא נמלך ר"א אומר יחזור ויתן למעלה והתחתונים עלו לו הכא נמי ברובא עליונים וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד והא תחתונים עלו לו קתני לשם שירים ת"ש נתן למעלה ולא נמלך [אלו ואלו מודים שיחזור] ויתן למטה ואלו עלו לו הכא נמי ברובא עליונים וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד [והא אלו עלו לו קתני] מי קתני אלו ואלו מודים אלו ואלו עלו לו קתני סיפא אתאן לרבנן דאמרי יש בילה תא שמע הניתנין במתנה אחת שנתערבו בניתינן במתנה אחת יתנו במתנה אחת ואי אמרת אין בילה אמאי יתנו במתנה אחת דילמא מהאי קיהיב ומהאי לא קיהיב כגון שנתערבו אחת באחת מתן ארבע במתן ארבע הכא נמי שנתערבו ארבע בארבע מתן ארבע במתנה אחת

רש"י ועוד הניא. היובתא לרב אפי' דלמר טעמא דעבי תרתי משום דאין בילה הוא דשמעינן לרבי אליעזר דאית ליה בילה (אלמא שמעינן) מהנה תרתי מהניתיא דטעמא דר' אליעזר כרובא דכחא נמי מיהכשר אלמא קנסא הוא: הניתנין למעלה כו'. קא ס"ד דם חטאת דבס עולה יתן למעלה להכשיר חטאת דמגוה להקדים עליונים לתחתונים כדלמא לקמן בפרק כל התדיר (דף פט.) ורואה אני את התחתונים למעלה כאילו הן מים ולרבנן ישפך לאמה: והתחתונים עלו לו. כשיחזור ויתן שריים למטה לשם שריים עלו לו ואף למתן דם עולה: ואם אין בילה חטאת אמאי עלתה לו. דלמא לא יהיב למעלה אלא התחתונים: הכא במאי עסקינן כגון דרובא עליונים. וקא יהיב למעלה כל שיעור שיש בו מן התחתונים ועוד דמנה נשפך הוא יהיב למעלה מן העליונים ולהכי מוקי לה ברובא עליונים משום דלא מתרץ ליה והתחתונים עלו לו אלא דבכי כדמסיק לה למילתיה: והא תחתונים עלו לו קתני. קס"ד אף בעולה קאמר דעלתה ואי דיהיב למעלה שיעור התחתונים ועוד הכי מיהכשרא עולה דלמא כל מה שהיה בכאן מדם העולה נתן למעלה: ומשני דלמא תחתונים עלו לו דקאמר לשם שריים. דחטאת קאמר הריבין לישפך ליסוד וכיון דרובא עליונים כי נתן למעלה כשיעור תחתונים ועוד דלויכא מדם החטאת למעלה ולמטה אפי' כל הניתן למעלה מן העליונים הוא אכתי פש ליה מיניה למטה אבל אי לא רובא עליונים כיון דיהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד כדי להכשיר החטאת הו לא מתרץ ליה התחתונים עלו לו אפילו כשיידי דלילמא כל דם העליונים למעלה ניתן ואין קאן שריים או שמה כל דם התחתונים למעלה ניתן ואין כהן משל עולה למטה כלום: נתן למטה ולא נמלך. דאי נמלך לרבי אליעזר הוא אמרינן ליה תן למעלה דמגוה להקדים עליונים לתחתונים בפרק כל התדיר (סג) ולרבנן ישפך לאמה: יחזור ויתן למעלה. ושניהם כשרין כדס"ד ולרבנן ישפך לאמה והעולה כשירה דלחזור לשנות בתחון משני הכשר עליון ולא אמרינן רואין אותו למעלה כאילו הוא מים והכי תניא לה בתוספתא: הכא נמי ברובא עליונים וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד. ועליונים הוא דכשרים ולא תחתונים: ה"ג והא תחתונים עלו לו קתני. ולשון קושיא הוא: ומשני ליה לשם שריים: נתן למעלה ולא נמלך. מתחילתו דאי נמלך הוא אמרי ליה רבנן ישפך לאמה שלא לשנות בתחון דכיון דניתן למעלה אפי' חכמים מודו שיחזור ויתן למטה לתחילה אם בא לימלך דליתו משנה בתניהו ז' בעליונים שהרי מה שיש כהן מן העליונים שריים הן דרבנן אית להו בילה וכבר ניתן מן החטאת למעלה ומעתה מות שריים ליתן למטה כתחילת עולה: ואלו ואלו עלו לו. ושניהם כשרים: הכא נמי כו'. ולר"א דאית ליה בילה אין כשר אלא חטאת ולרבנן דאית להו בילה שניהם כשרין יש משניהם למעלה ולמטה: ה"ג מי קתני אלו ואלו מודים אלו ואלו עלו לו קתני סיפא אתאן לרבנן דאמרי יש בילה תא שמע הניתנין במתנה אחת שנתערבו בניתינן במתנה אחת יתנו במתנה אחת ואי אמרת אין בילה אמאי יתנו במתנה אחת דילמא מהאי קיהיב ומהאי לא קיהיב כגון שנתערבו אחת באחת מתן ארבע במתן ארבע הכא נמי שנתערבו ארבע בארבע מתן ארבע במתנה אחת

תוספות ועוד תניא הניתנין למעלה כו'. אלמא יש בילה בתוספתא דזבחים איתא והא דלא פריך ממתני' ניחא ליה לאקשווי מבריייתא משום דוקא דתחתונים עלו לו: הכא במאי עסקינן ברובא עליונים וקא יתיב למעלה שיעור דתחתונים ועוד. לא מצוי אוקומא ברובא תחתונים ויהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד דאי רובא תחתונים לא היה אומר רבי אליעזר יתן למעלה: נתן למטה ולא נמלך ר' אליעזר אומר יחזור למעלה. נראה דגרסינן ויחזור ויתן למטה מדמסיק עלו לו לשם שיריים דמה שנתן למטה קודם נתינתו למעלה פשיטא דאין עולה לשם שיריים: מתן ארבע במתן אחת היינו שטים שהן ארבע כגון עולה או שלמים דלמטה דאי ארבע ממש כגון חטאת אמאי נתן מתן אחת לר' יהושע הא רבנן סברי ישפך לאמה לפי שזה למטה וזה למעלה: הג"ה בל תוסיף מהיכא. תימה לי הלא במתנה אחת של בכור אי אפשר שלא יוכלו לחלק לשתיים ואם כן דילמא יהיב מיניה לשתי קרנות דאע"ג דאין בילה זהו שיכול להיות מזה הדם לבדו והוא הדין במתנה אחת יכול להיות בה מדם זה ומדם זה ואי ליכא שיעור נתינה לשתי קרנות דלא היה רישומו ניכר לשתיים אם כן היאך הקרבן נאכל דילמא חלקו לשתי קרנות ולא הועיל כלום וי"ל דיש שיעור לשתי קרנות וכיון דאין בילה אין כאן רק ספק בל תוסיף ומשום ספק זה לא יניח קרבנו ואפילו כי הוה נמי דמים מעורבים יחד הוה ספק והכי פריך נהי דנתערב ארבע באחד לא תיקשי מאין בילה אחתי [תיקשי] קושיא אחריתי דלא מתרץ דבל תוסיף בודאי ליכא. ברו"ך. ואם תאמר איזה בל תוסיף יש וליהוי מתנה שניה בשביל שיריים של בכור ואי עביד עוד שיריים בשביל עולה אין כלום אלא יעשה שיריים בשביל עולה (שתי מתנות שהן ארבע ויש לומר מתנה ראשונה) של עולה נכרת משתי צדין והוה בל תוסיף דמתנה של בכור אינה רק מצד אחד אי נמי שיריים הוה באותו קרן של מתנה אחת (ארבע) מתנה שניה שבקרן שני הוה תוספת. הג"ה: הא קתני אלו ואלו עלו לו. וליכא למימר לשם שיריים דאלו ואלו קתני משמע יוצא ידי דמים עליונים וידי דמים תחתונים: כגון שנתערבו אחת באחת. פירש בקונטרס שיעור מתנה מזה ושיעור מתנה מזה ודקתני ונתן במתנה אחת בשביל כל אחד קא אמר דהיינו שתי מתנות דנמצאו שתייהן במזבח ותימה מאי קשיא ליה נימא שנותן כל הדם במתנה אחת דאיכא מתרייהו ממה נפשך וכי תימא משום דבעי מתנה לשם כל אחד לימא שנותן חצי הדם וחוזר ונותן חצי האחר ולמה ליה למימר כלל אחת באחת וכי תימא דפריך משום דצריך לשירי משיני הדמים לשפיכת השיריים ופריך דדילמא מה שנתן היה מאחד מהן והשיריים מן השני דאע"ג דתחילת עולה מקום שיריים מכל מקום לא עשה כעיקר מצוותה אי נמי קסבר תחילת עולה לא מקום שיריים אם כן מאי קא משני שנתערבו בו אחת באחת ועוד (לימא) [למאי] דיהיב (למעלה) שיעור האחד ועוד אמאי לא פריך מרישא נתערב בדם הפסולין או בדם התמצית דילמא מאי דיהיב מדם הפסולין ושיריים אלא כיון דשיריים לא מעכבי אין לנו לפסול תערובת משום מצות שיריים ומיהו לקמן משמע שיש לפסול משום שיריים אע"ג דלא מעכבי דקאמר שיריים צריכין איצטבא ונראה לפרש דהכי פריך דלמא מהאי קא יהיב כו' דהבא ליתן לא יתן אלא שתי מתנות אחת משום זה ואחת משום זה ואם נאמר לו שיתן כל הדם לא ישמע לנו ולא דמי לנתערב בדם פסולין דשמא ישמע לנו כיון דדידיע דפסול מעורב בו אבל הכא דשניהם כשירין לא ומיהו קשה דאם כן לעיל דקאמר דיהיב למעלה שיעור התחתונים ועוד לא ישמע לנו כיון דשניהם כשרים ועוד יש לומר דלשון מתנה אחת משמע אחת ולא יותר וכי משני שנתערבו אחת באחת כפרש"י מתנה אחת מכל אחת ולא דמי להאיא דלעיל דיתן למעלה ומוקימין דיהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד דסתמא קתני יתן למעלה ולא מפרש כמה וכן בדם הפסולין ובדם התמצית: (תוספות)

א - פא דף

וכי תימא ה"נ בנתערב באחת אי הכי אמר לו רבי יהושע הרי הוא עובר על בל תוסיף הכא בל תוסיף מהיכא אלא אמר רבא בבלול לא פליגי כי פליגי בכוסות לר"א אית ליה רואין לרבנן לית להו רואין ובבלול לא פליגי והתניא א"ר יהודה לא נחלקו ר"א וחכמים על דם חטאת שנתערב בדם עולה שיקרב ברובע ונרבע שלא יקרב על מה נחלקו על דם תמימה שנתערב בדם בעלת מום שר"א אומר יקרב בין בבלול בין בכוסות וחכ"א לא יקרב רבי יהודה אליבא דר"א מתני בין בבלול בין בכוסות ורבנן בכוסות פליגי אמר אביי לא שנו אלא תחלת חטאת ועולה אבל סוף חטאת [ועולה] דברי הכל מקום עולה מקום שיריים א"ל רב יוסף הכי אמר רבי יהודה שירים צריכין איצטבא וכן אמר ר"ש לא שנו אלא תחלת חטאת ועולה אבל סוף חטאת ועולה דברי הכל מקום עולה מקום שירים א"ר יוחנן ואיתימא רבי אלעזר עדיין היא מחלוקת מתיב רב הונא בר יהודה קדש הם שאם נתערב בדם קדשים אחרים יקרבו מאי לאו סוף עולה ובכור וש"מ מקום עולה מקום שירים לא תחילת עולה ובכור ומאי קא משמע לן דאין עולין מבטלים זה את זה האי [ויקרא טז-יד] מולקח מדם הפר ומדם השעיר נפקא תנאי היא איכא דנפקא ליה מהכא ואיכא דנפקא ליה מהכא מתיב רבא [ויקרא א-ה] והקריבו בני אהרן את הדם וזרקו את הדם מה

רש"י וכ"ת ה"נ בנתערב. מתנה אחת מן הבכור בשיעור מתן ד' מתנות מן העולה ודקאמר יתנו במתן ד' יתנו חמשתן קאמר שיהו ניתנין ד' מתנות ולא מן העולה ואחא רבי יהושע למימר יש בילה דזיו במתנה אחת על שניהן ולא יעבור על כל תוסף דלית ליה רואין: הכא כל תוסף מהיכא. הרי אין כאן מן הבכור אלא כדי מתנה: אלא אמר רבא. כל הנך שנוי דשנינו כל תשנין דודאי התחתונים עלו לו דקתני בין לשם שירים בין לתחילת עולה קאמר ומתני' דמתן ד' במתנה אחת דלאיכא טובא מכל חד קאמר ורפ"ה לא השמע מינה לר"א יש בילה דקתני לרב אשי דאיכא כגנויי הא מתני' דלעיל דעליונים והתחתונים ומתני' דמתן ד' במתן אחת לאו בבלול פליגי אלא בתערובת כוסות וקאמר ר"א בעליונים והתחתונים דיתן שניהם למעלה ולמטה ושניהם כשרין ורואה חני את דם (חטאת) למעלה כאלו הוא מים וכן בעולה ובכור נותן ד' מכל כוס וכוס ורואה חני את התוספת כאלו הוא מים (וכן בעולה ובכור) ורבנן לית להו רואין וישפך לאמה ואע"ג דהך פלוגתא בבלול נמי איכא לאיפלוגי בהכי ועוד פליגי נמי ביב בילה ואין בילה מיהו הך מהניתא דקתני והתחתונים עלו לו דמשמע יש בילה ומתני' נמי דקתני הרי הוא עובר על כל תוסף דמשמע דבאועיב טובא קאי ורפ"ה מכשר משמע דיש בילה וע"כ לאו בבלול קיימי דלעולם לר"א אין בילה דאי בבלול לא הוה מכשיר ר"א לא בכפור ולא בעולה דללמא מהאי קא יהיב ומהאי לא קיהיב אלא א"כ נתערבו ד' באחת וכן בעולה ועולה אלא א"כ נתערבו ד' בד' ולא בחטאת ועולה אלא בדבוא' עליונים וקיהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד וחטאת לבדה העלה לו ולרבנן ישפך לאמה דלית להו רואין: שיקריב. דרבנן נמי אית להו רואין ומתני' לאו רבי יהודה היא: שר"א אומר יקריב. ורפ"ה לא קרב אחד מהם דדריש מום בם לא ירכו לם בעיניה הוא משמע הא ע"י תערובת ירכו בין בבלול כו' ומדר' יהודה נשמע לרבנן דפליגי עליה במתני' ומוקימי פלוגתא דרואין ואף בחטאת ועולה בין בבלול בין בכוסות קיימי וקתני לר"א התחתונים עלו לו וגבי עולה ובכור נמי מכשיר במתני' אלמא יש בילה: ומשני רבי יהודה אליבא דר"א דמוקי פלוגתא בעעלה מום דאין כשר לר"א אלא א"י ומתני' בין בבלול בין בכוסות ומוקי לה רב אשי לענין בבלול כגון דרובא כשר וקיהיב במזבח שיעור בעלה מום ועוד אכל לרבנן דפליגי עליה דר' יהודה ומוקימי פלוגתא אף בהיבא דשניהם כשרין ומכשר להו לתרווייהו בכוסות פליגי ר"א ורבנן ומש"ה מכשיר רבי אליעזר בהרוייהו לאי בבלול לא הוה מכשר אלא כדאוקומנא לעיל: לא שנו. הך פלוגתא דחטאת ועולה דמתני' דלעיל דלאמרי רבנן ישפך לאמה אלא בתחלת חטאת ועולה שנתערבו לפני מתן דמם בההיא פסלו רבנן דלית להו רואין ואסור לטנות את מקומן לתת את העולה למעלה מן החוט מפני הכשר חטאת: אכל סוף חטאת. שנתערב בתחלת עולה שנתערבו (בו) שירי חטאת בתחילת עולה אין כאן מחלוקת ויתנה למטה מן החוט דמקום תחילת מתן עולה כשר לשירי חטאת וזרקם לקרי המזבח ומאליהן שותתין ליסוד ואין כאן שיעור מקום: צריכין איצטבא. שישפסע על גבי היסוד ממש העשוי כלאיטבא ולא יזרקם לקרי החוט כמשפט עולה ובסוף חטאת ועולה נמי לרבנן ישפך לאמה ולקמן מותיב ליה מהא דתניא לעיל נתן למעלה ולא נמלך אלו ואלו מודים שיהיו ויתן למטה: עדיין היא מחלוקת. אף בסוף חטאת ותחילת עולה דלאו חד מקום הוא ור"א דלית ליה רואין כשר ולרבנן ישפך לאמה: קדש הם. בכבור כתיב ומשמע ליה הם בהוייתן יהו שאם נתערבו דמים אחרים לא אכדו את שמו ויקרבו ולרבנן מיתוקמא כגון שנתערב בתחתונים כמותו ולא בחטאת ומאי לאו לאיערב בסוף עולה שהוא שירים והולכין למקום שירי חטאת כדאמרן באיזהו מקומן (לעיל נל). תו יסוד למזבח של עולה וקתני דתחילת בכור כשר בו לכתחלה משקומו מקום תחילת עולה אלמא מקום תחילת עולה ותחלת בכור הוא מקום כשר

לשפית שירים לכתחלה: לא החילת עולה ובכור. דשניהם מקום אחד להם וכיון דלכבדן יא צילה שניהם כשירי: ומאי קא משמע בן. קרא הואיל ומקום אחד להן: דלאו עולין מבטלין זה את זה. ואפילו אחד מרובה על חבירו לא בטל המועט: האי מולקח מדם הפר ומדם השעיר נפקא בן. במנחות דהקומץ רבה (דף כב.) שמעריבין דם פר ודם השעיר וה"כ במתן דם קרנות המזבח הפנימי והדבר ידוע שדם הפר מרובה מדם השעיר מכאן לטעון שאין מבטלין זה את זה: איכא דנפקא ליה כו'. ולקמן מפרש פלוגתא בשמעתא: והקריבו וחקרו מה ת"ל דם דם. נבי עולה קאי בת"כ וקשטו את בן הנקר והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וחקרו את הדם והקריבו בני אהרן וחקרו אל המזבח היה לו לומר ואין לריך לכתוב דם דמה יא לו לקבל ולחזוק ע"י שחיתו אם לא דם מה ת"ל דם דם: ה"ג מנין אתה אומר נחערב דם עולה כדם עולה דם עולה כדם חולין שיקרבו (כ"ט")

תוספות ה"ג אבל סוף חטאת ועולה. במתנה שניה של עולה מיירי שהיא בקרן מערבית דרומית דזה מקום שירים של חטאת אבל במתנה ראשונה של עולה ישפך לאמה לרבנן דאין זה מקום שירים דדם עולה בקרן מזרחית צפונית ושירים בקרן מערבית דרומית מיהו י"ל כיון דיסוד דרומי אינו מן הפסוק אלא מטעמא דבעי' בסמוך לו (לעיל דף נג.) דומיא דשירים פנימיים א"כ אין קפידא אם יתנם במזרחית צפונית להכשיר דם תחלת עולה וכן מוכיח קצת בסמוך גבי נתן למעלה ולא נמלך יחזור ויתן למטה ובעי' לאוכחי דמקום עולה מקום שירים ומשמע שלא נתן עדיין כלל מתנות עולה (בלבדן) א"כ יפנה דרך שמאל ויתן תחלה בקרן מערבית דרומית שהוא מקום שירים ויתן שירים בשתי קרנות: ה"ג מאי קמ"ל. תימה טובא קא משמע לן דיקרבו למר כדאית ליה ב' מתנות שהן ד' ולמר מתן אחד אע"ג דעבר על כל תגרע או על תוסף ושמא י"ל כיון דיהיב לשם מים ליכא בל תוסף וגם לא משום בל תגרע כיון דשב ואל תעשה ומתקן קרבנו ובלא קרא נמי. ברו"ך: תנאי היא איכא דנפקא לה מהכא ואיכא דנפקא לה מהכא. תימה למה דוחק לומר תנאי היא דבהקומץ רבה (מנחות כב:) פריך ואימא עד דאיכא מין ומינו ועולין קשיא לימא קרא קדש הם איצטריך דאם אינו ענין למין ומינו ועולין תנהו לענין לעולין לחוד אפילו היו שלא מינו ועוד קשה דהכא אליבא דר' יוחנן קיימא והתם קאמר רבי יוחנן לההיא דרשה דולקח מדם הפר וע"ק נימא דאיצטריך משום דס"ד שישפך לאמה כדי שלא יעבור על כל תוסף ועל כל תגרע וע"ק דמאי שנא שנתערבו למטה בלמעלה דמודה ר' יהושע דישפך ואין משיגים זה להכשיר זה ומתן אחת במתן ד' משנים ועובר על כל תגרע וכי תימא משום דמתן א' במתן ד' אי אמרת ישפך אין שייך לשלם תחתיהם כגון בכור ומעשר ששפסל אבל עולה וחטאת ששפסל דאפשר לשלם תחתיהם ישפך עולת נדבה מאי איכא למימר ומיהו י"ל דלא דמי דניתנים למעלה בנייתנים למטה אין לו לפסול בידיים דם עולה להכשיר דם חטאת אבל הכא שאינו פוסלו בידיים אלא עומד במקומו שב ואל תעשה שאני ומיהו לר"א קשה דמשנה דחייב ליתן ב' מתנות לבד מתנה אחת ועובר משום בל תוסף

ב פא דף

ת"ל דם דם שיקול אין לי אלא אלו שנתערבו בתמורתה שאף מחיים תקרב מנין לרבות תודה ושלמים שבהן בנדור ונדבה כמותה מנין לרבות את האשם מרבה אני את האשם שטעון מתן ד' כמותו בכור ומעשר ופסח מנין ת"ל דם דם מאי לאו סוף עולה ובכור ושמע מינה מקום עולה מקום שירים לא תחילת עולה ובכור ומאי קמ"ל דאין עולין מבטלין זה את זה מולקח מדם הפר ומדם השעיר נפקא תנאי היא איכא דנפקא ליה מהכא ואיכא דנפקא ליה מהכא והני תנאי מולקח מדם הפר ומדם השעיר לא ילפי קסברי אין מערבין לקרנות מדם דם לא ילפי דם דם לא משמע להו אלא מקודש הם מאי טעמא לא ילפי קסברי קודש הם הם קריבין ואין תמורתן קריבה ואידך נפקא ליה **ויקרא כז-כו**. מאם שור אם שה לה' הוא הוא קרב ואין תמורתו קריבה ת"ש נתן למעלה ולא נמלך אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה אלו ואלו עולין לו מאי לאו דאיערוב חטאת ועולה וכיון דיהיב ליה למעלה הוה להו שירים וקתני אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה ושמע מינה מקום עולה מקום שירים כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר אמרי במערבא הכא במאי עסקינן כגון דאיערב חטאת החיצונה בשירים א"ל אביי ונימא מר כגון דאיערב בשירים דלמא הא קמ"ל אפילו למ"ד שירים מעכבין חסרו אין מעכבין א"ל רבא תוספאה לרבינא הא אוקימנא ההיא ברובא עליונים וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד א"ל ה"מ למאן דאמרו מעיקרא אין בילה מסקנא בבוסות פליגי: **מתני'** הניתנין בפנים שנתערבו בנייתנין בחוף ישפכו לאמה נתן בחוף וחזר ונתן בפנים כשר בפנים וחזר ונתן בחוף רבי עקיבא פוסל וחכמים מכשירים ש"ע אומר כל דמים

שנכנסו לכפר בהיכל פסולין וחכמים אומרים חטאת בלבד רבי אליעזר אומר אף האשם שנאמר **ויקרא ז-ז** כחטאת כאשם: **גמ'** וניפלו נמי ר"א בהא היכי ליעביד ניתיב בחוף והדר ניתיב לפנים כשם שמצוה להקדים עליונים לתחתונים כך מצוה להקדים פנים לחוף

רש"י ת"ל דם שיקול אין לי אלא אלו. יקרבו שאף הם נתערבו מחיים יקרבו מנין אפילו נחערב באשם כו': ת"ל. חד מינייהו דריש ומשמע ליה את הדם בכל מקום שהוא שמו עליו ולא בטל: יכול אין לי אלא נחערב באלו. דקא מרבינן מינה דיקרבו שכן תעובדון ראויה לקרב אפילו נחערבו כהמה בבמה מחיים דהא עולה בתמורה או בעולה אחרת תנן במתני' קדשים בקדשים מין כמינו זה יקרב לשם מי שהוא וכן בנתערבו בחולין תמימין תנן לעיל (דף ע"א): ימכרו חולין ללכרי אחרת המין והדר הוה ליה קדשים בקדשים מין כמינו מנין אפי' נחערב כדם אשם יקרב ואף על פי שאינו מינו ואם נחערב מחיים לא היה קרב כלהו (שם) קדשים בקדשים מין כמינו מינו יענו: אביא את אשר נחערב באשם. מהאי רבויא גופיה ולא בעי קרא אחריתא הואיל וקנייה קדשי קדשים ואע"ג דאם נחערבו מחיים לא קרב התם משום דלית להו תקנתא ברעיהי הוא: ת"ל דם דם. להכי איצטריכו רבי דם דם תרי זמני: והני תנאי כו'. לשון בעיא הוא והגן הלהו תנאי דלויפליגו במילף לטעון שאין מבטלין זה את זה מהלחא קראי בשלמא כולהו מולקח מדם הפר ומדם השעיר לא ילפי קסברי הרי הנאי דשמעתין אין מערבין דם פר ושעיר למתן דם קרנות מזבח הפנימי ומאי ולקח מדם הפר ומדם השעיר מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו ופלוגתא דר' יוחנן ורבי יאשיהו היא במסכת יומא (דף נז:): והאי מדם דם. לא משמע ליה לתנא דהקומץ ולתנא דקדש הם אלא מקדש הם כו': ואין תמורתן קריבה. ולא למידקש ביה בהוייתו יהו אחת: נתן למעלה ולא נמלך. מתני' דפליגי ביה ר"א ורבנן בנייתנין למעלה שנתערבו בנייתנין למטה: מאי לאו פלוגתיהו בחטאת שנתערבה בעולה הוא. כדקמ"ד עד השתא וקתני דלפי' לרבנן יחזור ויתן למטה לכתחלה ואף על גב דנתערבו השתא סוף חטאת ועולה וק"מ חד מקום הוא: הכא במאי עסקינן. ירשא דפלוגתא למטה לכתחלה כגון דאיערב חטאת החיצונה בשירים חטאת הפנימית דלוינה שירים חטאת הכן נתן למעלה ולא נמלך דאי נמלך לרבנן ישפך דהוה ליה יתמיס בפנים שחזר ונתן מהם בחוף בקרנות והוה שאל במקומו אבל מני נתן למעלה הוה ליה שירים ושירים חטאת וקריבין ושמעאל לחמר זה וזה יסוד מערבי או כ"ף לחמר זה וזה יסוד דרומי לעיל (דף נג.). ולמאן מר כגון דאיערב חטאת החיצונה בשירים. כלומר בשירים חיצונה כמותה דהכי שפיר טפי שמהו שיריהו שוה לדברי הכל: דלמא הא קמ"ל. האי דלוקמה קא בשירים פנימיה דלפיו למאן לחמר שירים הפנימיים מעכביי ה"מ כי לא יהיב מונייהו מידי אבל חסרו מקתנן לחמר מתן דמיוס הפנימיים אין החסרון מעכב ופושף השאר ליסוד דהא הכל חסרו שירים הפנימיים בשנתן דמיהו למעלה ואפי"ה מתכשרי: והא אוקימנא כו'. והא דקא יהיב למטה לשם שירי חטאת הוא דקא יהיב אבל עולה לא מיתכשר דהא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד א"ל מוקמת לה בתערובת חטאת ועולה לא ש"מ מקום עולה מקום שירים דכיון דעולה לא מיתכשרא לא זיקה להו במקום עולה אלא

באליטובא ומאי דוחקיה לאוקומה בחטאת וקרי: ח"ל ה"מ. הגך קינוי דקנין לעיל למאי דהוה ס"ד מעיקרא דבבול פליגי והוה מהדיקין קינוי דחיקי לאוקומי לדרכ אפי' דלמך לר"א אין בילה דלא תיקשי ליה דך מתנייה: מסקנא. דקינוי דהרנא בן ואוקומנא לקינוי דפלוגתא דיהוה דהך מתני' בערעובות כוונת הוה ומתרוייהו קאמר ר"א דליתיה למעלה ולמטה ושניהן קשירין והיכא דנתן למעלה ולא נמך דברי הכל יתן למטה ולאו ואלו עלו וחי הוה מוקי לה רב יהודה בחטאת ועולה הוה קשיא ליה: מתני' הניחין בפנים יספכו לחמה. דלית בן רוחין ואסור לשנות באלו מפני הכשירן קל אלו ובגמרא פריך ויפלוג נמי ר"א בלא דהא חית ליה רוחין: ר"ע פוסל. בחילון: והכמיס מכשירין. ככל קרבנות חוץ מחטאת החיטונה דמיפסל ממש וכל חטאת אפי' יובא וגו': גמ' כסא שמעיה להקדים עליונים לתחתונים. דס חטאת לם עולה כדאמר בכל התדיר (לקמן דף פט): כך מטה להקדים פנים לחוץ. דפנים חשבו: (רש"י)

תוספות למעלה בלמטה לא מכשיר למעלה אלא ע"י רואין לשם מים ומיהו הא נמי חד טעמא הוא דמשום דאית ליה לשם מים הוא דלא עבר משום כל תוסף ועוד כשעובר על כל תוסף אינו משנה בדם לפסול אבל בניחין למעלה ולמטה וניתנין בחוץ בניחין בפנים כולהו משנה בדם לפסול: מנין אפי' נתערב באשם כו'. תימה כי היכי דלהאי תנא איצטריך קרא לתודה לעולה ולאשם ולמאן דנפקא ליה נמי מולקח מדם הפר ומדם השעיר דעולין אין מבטלין דלמא ה"מ פר ושעיר ששון לגמרי במתנותיהן מתן אחד במתן ד' מנין או עולה בנאכלין וכן למאן דנפקא ליה מקודש הם מנא ליה נתערב בדם עולה דלמא בקדשים הנאכלין מיירי: ואין תמורתו קריבה. תימה כיון דתנא היא אמאי דרבי ביה בפ"ק דתמורה (דף ה'): דקאמר ורבי אין ה"ג אלא הם למא לי כו': הא אוקימנא ברובא עליונים. פי' בקונטרס והאי דיהיב למטה לשם שירי חטאת הוא דקיהיב אבל עולה לא מתכשרא דהא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד א"נ מוקמת לה בתערובת חטאת ועולה לא שמעת מינה (לא) מקום עולה מקום שירים דכיון דעולה לא מתכשרא לא זריק להו במקום עולה אלא באצטבאות וקשה דלרבנן דאמרי יש בילה והויא לה עולה כשרה ויש דם עולה שנשאר למטה וראוי לזריקה: נתן בחוץ ואחר כך נתן בפנים כשר. ובגון דיהיב דמים הפנימיים בחוץ לשם מים דאי לאו הכי היאך חוזר ונתן בפנים והלא כבר נתכפר לשמואל לפי מה שפירשתי לעיל בפ' שני (כו: ד"ה אמר) דמזבח חיצון לדמים הפנימיים כמקומן דמי ובכי האי גוונא מיירי סיפא בפנים ונתן בחוץ שהכניס דמים החיצונים לשם מים וק"ק אמאי פסול כשמכניס לשם מים דלכפר כתיב: (תוספות)

דף פב - א

ונתיב לפנים והדר נתיב לחוץ כיון דאיכא חטאת ואשם דכי נכנס דמן פסולין לא פסיקא ליה: שהיה ר"ע אומר [וכו']: אמר רב יהודה אמר שמואל משל למה הדבר דומה לתלמיד שמזג לרבו בחמין ואמר לו מזוג לי אמר לו במה אמר לו לא בחמין אנו עסוקין עכשיו בין בחמין בין בצונן הכא נמי מכדי בחטאת עסקינן ואתי חטאת דכתב רחמנא ל"ל אלא לאו חטאת קאמינא לה אלא כל קדשים מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע מכדי איתרבו כל קדשים לגבי מזבח לענין מריקה ושטיפה חטאת דכתב רחמנא ל"ל ש"מ חטאת אין מידי אחרינא לא והא לא דמיא אלא לתלמיד שמזג לרבו בין בחמין בין בצונן אמר לו אל תמזוג לי אלא חמין אלא טעמא דר"ע מחטאת וכל חטאת דתניא חטאת אין לי אלא חטאת קדשי קדשים מנין ת"ל [ויקרא ו-כג] כל חטאת קדשים קלים מנין ת"ל וכל חטאת דברי ר"ע אמר לו רבי יוסי הגלילי אפילו אתה מרבה כל היום כולו איני שומע לך אלא חטאת אין לי אלא חטאת יחיד חטאת צבור מנין ת"ל כל חטאת ואין לי אלא חטאת זכר חטאת נקבה מנין ת"ל וכל חטאת זכר מנין ת"ל וכל חטאת זכר וסבר רבי יוסי הגלילי האי קרא להכי הוא דאתא והתניא רבי יוסי הגלילי אומר (לפי שמצינו) כל הענין כולו אינו מדבר אלא בפנים הנשרפים ושעירים הנשרפים לשרוף פסוליהן אבית הבירה ולעמוד בלא תעשה על אכילתו אמרו לו חטאת שנכנס דמה לפני ולפנים מנין אמר להם [ויקרא י-יח]. הן לא הובא לדבריו דר"ע קאמר: **מתני'** חטאת שקבל דמה בשני כוסות יצא אחד מהן לחוץ הפנימי כשר נכנס אחד מהם לפנים ר' יוסי הגלילי מכשיר בחיצון והכמיס פוסלת א"ר יוסי הגלילי מה אם במקום שהמחשבה פוסלת בחוץ לא עשה את המחשבה פוסלת בחוץ ואין המחושה פוסלת בפנים אינו דין שלא נעשה את המשורר ככנס נכנס לכפר אע"פ שלא כפר פסול דברי ר"א ר"ש אומר עד שיכפר רבי יהודה אומר אם הכניס שוגג כשר כל הדמים פסולין שנתנו ע"ג המזבח לא הרצה חציץ אלא על הטמא שהציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה על היוצא: **גמ'** תניא א"ר יוסי הגלילי ק"ו ומה במקום שמחשבה פוסלת בחוץ לא פסל דם

שבחוץ את שבפנים מקום שאין מחשבה פוסלת בפנים אינו דין שלא יפסול דם שבפנים את שבחוץ א"ל הרי הוא אומר [ויקרא ו-כג] אשר יובא מדמה אפילו מקצת דמה אמר להם ק"ו ליוצא מעתה ומה במקום שאין מחשבה פוסלת בפנים פוסל דם שבפנים את שבחוץ מקום שמחשבה פוסלת בחוץ אינו דין שיפסול דם שבחוץ את שבפנים אמרו לו הרי הוא אומר אשר יובא הנכנס פוסל ואין היוצא פוסל ותהא מחשבה בפנים פוסלת מקל וחומר ומה במקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים מחשבה פוסלת בחוץ מקום שפסל דם שבפנים את דם שבחוץ אינו דין שתהא מחשבה פוסלת בפנים הרי הוא אומר [ויקרא ז-יז] יח

דף פב - ב

מקום שיהא משולש בדם בבשר באימורים ולא תהא מחשבה פוסלת בחוץ מקל וחומר ומה מקום שפסל דם שבפנים את שבחוץ אין מחשבה פוסלת בפנים מקום שפסל דם שבחוץ את שבפנים אינו דין שלא יהא פוסל מחשבה בחוץ ת"ל שלישי חוץ לזמנו פיגול חוץ למקומו בשר [היוצא לחוץ פסול] הנכנס לפנים כשר שיהא בדין שפסול ומה במקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים בשר היוצא לחוץ פסול מקום שפסל דם שבפנים את שבחוץ בשר הנכנס בפנים אינו דין שיפסול הרי הוא אומר מדמה דמה ולא בשר ק"ו מעתה ומה במקום שפסל דם שבפנים את שבחוץ בשר הנכנס לפנים כשר מקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים בשר היוצא לחוץ אינו דין שכשר הרי הוא אומר [שמות כב-ל] ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר תנו רבנן פנימה אין לי אלא פנימה היכל מנין ת"ל [ויקרא י-יח] אל הקדש פנימה ויאמר קודש ואל יאמר פנימה אמר רבא בא זה ולימד על זה מידי דהוה אתוושב ושכיר דתניא תושב זה קנוי קנין עולם שכיר זה קנוי קנין שנים יאמר תושב ואל יאמר שכיר ואני אומר קנוי קנין עולם אינו אוכל קנוי קנין שנים לא כ"ש אילו כן הייתי אומר תושב זה קנוי קנין שנים אבל קנוי קנין עולם יהא אוכל בא שכיר ולימד על תושב שזה קנוי קנין עולם וזה קנוי קנין שנים ואינו אוכל א"ל אביי בשלמא התם תרי גופי ניהו ואע"ג דה"ל לקרא למכתב נרצע לא יאכל ואידך אתי בק"ו מילתא דאתי בק"ו טרח וכתב לה קרא אלא הכא כיון (דאיכא) דאיפסל בהיכל (הכא) לפני ולפנים מאי בעי אלא אמר אביי לא נצרכא אלא לדרך משופש א"ל רבא והא הבאה כתיב ביה אלא אמר רבא כל מידי

דחשיב עליה לפני ולפנים לא מיפסל בהיכל בעי רבא פר העלם דבר של צבור ושעיר עבודת כוכבים שהכניס דמן לפני ולפנים מהו מי אמרי' אל הקודש פנימה כר היבא דקרינן אל הקודש קרינן ליה פנימה כל היבא דלא קרינן אל הקודש לא קרינן פנימה או דלמא שלא במקומן הוא ואם תימצא לומר שלא במקומן הוא פר ושעיר של יום הכיפורים שהזה מדמן על הבדים והוציאן להיכל והכניסן מהו מי אמרינן מקומן הוא או דלמא הואיל ונפק נפק ואם תימצא לומר הואיל ונפק נפק הזה מדמן על הפרכת

רש"י תהיו מיבעי ליה כדפרישית מקום משולש: כשר היואל לחוץ פסול. מובשר בשדה נפקא לן לקמן: דמה ולא בשדה. דהרי דמה כתיבי אשך יובא מדמה והן לא הובא את דמה חד למעוטי כשרי: ק"ו. לבשר היואל מנתה שלא יפסל: בשדה. בלא מחילות משמע ודריש ליה לכל הבשר שטעון מחילה טריפה הוא ביואל ולא תאכל ודם היואל ק"ו מבשר אחי ועוד נפקא לן מהן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אמר להן שמה הנכנסת לפניו א"ל הן לא הובא את דמה אל הקדש (פנימה) שמה חוץ למחילתה יתה אמרו לו פנימה היתה הכי דרשין ליה לקמן בפ' טבול יום (דף קא.): הן לא הובא וגו' פנימה. אין לי אלא שנקנס דמה לפני ולפנים: בא זה ולימד על זה. דחי כתב קדש ולא כתב פנימה הייתי אומר קדש זה לפני ולפנים: בא פנימה. שהוא מיותר ולימד על קדש שהוא היכל: חושב כהן ושכיר לא יאכל קדש: קנוי קנין עולם. נרצע שמושב אלו עד הובל: קנין שנים. עבד עברי שעהיד לאלה בשביעית: אינו אוכל. בתרומה שאין גופו כהן: בשלמה הם. איכא למימר שני מקראות סתומים בא זה ולימד על זה: דהרי גופים נינהו. אין אזהרתו של זה כמשמעו של זה וכל אחד מלמד על עצמו ואי משום דאיכא למימר שני מקראות שכיב ה"ל שכיר בו' כולומר לאו משום דבמשמעות הוא אלא משום דלחוי בק"ו ואיכא לשנויי מילתא דלחוי בק"ו טרם וכתב ליה קרא השתא דסחוימי כ"ש דשפיר שנינו בא זה ולימד על זה: אלא הבא. דלזהרה לפני ולפנים בכלל היכל היא דהא לא יכנס לה אלא דרך היכל אין כאן אלא פסול היכל ובין דמהיכל אופסול ליה לפני ולפנים מאי בעי הבא למפסול הרי פסול ועומד והיה לו לפרש היכל ולשחוק שלא יטנה מקרא של חנם שאינו מלמד כלום: לא נזכרא. האי פנימה אלא לדרך משופש שלא כדרכו כגון דרך גגין ועליות בית המקדש בלולין דהשתא הוצרך ללמד על עצמו ואי משום דלחוי בק"ו אפ"ה טרם וכתב ליה קרא ומשופש עקום כך שמו במנחות בהקומץ רבה (דף כז:); והא הבאה כתיב. ומשמע דלא מיפסול אלא דרך הבאה: אלא אמר רבא. לעולם דעיייליה דרך פתחים ואשמועי' קרא דהיכל דחשיב עליה מהחילתו להכניסו ולפניו ולפנים והחילת הבאהו להיכל ע"מ פנים היה לא מיפסול עד דמטי לפניו ואם החזירו לחוץ כשר: פר העלם דבר. שמתא פכרתו בהיכל והכניסו לפני ולפנים: מהו. מי אמרינן כל היבא דקרינן ביה פסול דאל הקדש כגון בחטאות החילונות: קרינא ביה פסול דפנימה בו'. דהא כי הדדי כתיבי: או דלמא שלא במקומו הוא. והוא הכנסה ומפסול: והואילן להיכל. להזות על הפרכת כמשפטן: מקומן הוא. שהרי הוצקו לשם החילתן: או דלמא כיון דנפק בעשיית כל מכותו נפיק ליה לגמרי. והוא ליה שלא מקומו: (רש"י)

תוספות מקום משולש. פירשתי לעיל בסוף פ' שני (דף כט. ד"ה למקום): ולא תהא מחשבה פוסלת בחוץ מק"ו. תימה כיון דלא ידע דרשה דשלישי זה חוץ לזמנו ופירוש זה חוץ למקומו בלאו ק"ו נמי לא תהא מחשבה פוסלת וא"ת לא תהא יציאת חוץ פוסלת בלא לכפר ק"ו מבפנים שלא פסל את המשורר וגם חטאת דוקא מק"ו וי"ל כיון דנפקא לן מקרא דבשר נססל הוא הדין כל דמים: דמה ולא בשרה: לקמן (דף צג) דרשין דמה של זו ולא דמה של אחרת וק"ל למעוטי בשרה הא לכפר כתיב: כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר. פי' בקונטרס ודם היוצא מק"ו מבשר אתי ועוד נפקא לן מהן לא הובא את דמה וגו' אמר שמה הכנסתם את דמה לפניו אמרו הן לא הובא את דמה אל הקדש שמה חוץ למחיצתה יצאה אמרו לו פנימה היתה הכי דרשין ליה לקמן בפרק טבול יום (דף קא.) ולא דק דלקמן דריש מבקדש היתה וצ"ע בפ' כיצד צולין (פסחים פב.) דדריש לענין בשר היוצא ועוד בפרק בהמה המקשה (חולין סח.) דאיכא תנא דלא דריש התם ובשר בשדה לענין יוצא: לא נזכרא אלא לדרך משופש. פירש בקונטרס כגון גגין ועליות בית קדשי הקדשים בלולין וקשה דבהקומץ רבה (מנחות דף כז:); דרשי רבנן אל הקדש בלא יבא אבל מבית הפרכת ואל פני הכפרת בלא ימות ופריך לכתוב אל הקדש ומבית הפרכת ולא בעי אל פני הכפרת ומשני למעוטי דרך משופש והשתא ל"ל קרא תיפוק ליה דרך גגין מדכתיב ואל יבא דמשמע דרך ביאה כדמעטין בפרק ב' דשבעות (דף יז:); טמא שנכנס דרך גגין להיכל ונראה לפרש דבשבעות מייירי כשפחת את התקרה אבל הכא כשנכנס דרך לול שהיה בעליות בית קדשי קדשים שבו היו משלשלים את האומנים בתיבות דדרך ביאה הוא דלכך נעשה א"נ כמו שפירש בקונטרס במנחות (שם) שחתיך חומה לפני ולפנים ועשה פתח בדרום או בצפון ונכנס ולא נכנס בפתח שבמזרח שהיה פניו למערב ועוד פי' בקונטרס התם א"נ נכנס בפתח מזרח וצדד באלכסון הלכתא בצדדין לא מייחב דאל פני בעינן שיהו פנים אל פנים מזרחיים של כפרות ועוד יש לפרש דרך משופש כגון דרך לול שהיה אחורי בית הכפרות כדאמר בסוף איזוהו מקומן (לעיל דף נה:); שנים לפר בר והקשה ה"ר יעקב דאורליני"ש ל"ל קרא למעוטי בהקומץ רבה דרך משופש תיפוק לי מדכתיב ואל יבא כדדייקינן הכא והא הבאה כתיבא ב' ויש לחלק בין הבאת הדם לביתא גוף האדם: (תוספות)

דף פג - א

והוציא למזבח והכניסן מהו הכא ודאי חד מקום הוא או [דילמא] יציאה קרינא ביה תיקו: נכנס לכפר: תניא רבי אליעזר אומר ואמר נאמר כאן לכפר בקודש ונאמר להלן [ויקרא טז-יז] וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש מה להלן בשלא כיפר אף כאן בשלא כיפר רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר ונאמר להלן [ויקרא טז-יז] ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר מה להלן בשכיפר אף כאן בשכיפר במאי קמילגי מ"ס דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מבפנים ומ"ס דנין בהמה מבהמה ואין דנין בהמה מבהמה או בשלא כיפר אומר רבי ירמיה ממשמע שנאמר ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם (אל אהל מועד) לכפר בקודש מה ת"ל [ויקרא טז-יז] והשורף מה תלמוד לומר והשורף לגופיה איצטריך אלא מה ת"ל חטאת חטאת לפי שלא למדנו אלא לפר ושעיר של יום הכפורים שנשרפין אבית הדשן מטמאין בגדים שאר נשרפין מנין ת"ל חטאת חטאת דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אינו צריך הרי הוא אומר ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת שאין תלמוד לומר לכפר מה תלמוד לומר לכפר לימד על כל המתכפרים שהשורפן מטמא בגדים ורבי יהודה לכפר לא משמע ליה מאי טעמא לאו משום דמיבעיא ליה לגזירה שוה:

רש"י והואילן למזבח. להזות שבע על טיהרו ומתן ד' על קרנותיו כדכתיב ואלא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו והזן את מזבח הזהב בפרק הוציאו לו (יואל דף נה:); ואמרינן הם להכי כתיב ואלא עד דנפיק מבוליה מזבח שלא יעמוד בין המזבח ולפרכת בעעת מהגות המזבח אלא בין המזבח לפתח ללד המזבח: הכא חד מקום הוא. שאין הפסק (מזבח) ביניהם ולא הויא הכנסה שלא במקומו: או דילמא. רחמנא שויה שני מקומות דכתיב ביה יציאה: ה"ג בת"כ רבי אליעזר אומר נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן לכפר בקדש מה להלן בשלא כיפר אף כאן בשלא כיפר אף כאן בשלא כיפר רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר בקדש מה להלן בשלא כיפר אף כאן בשלא כיפר ר' אליעזר יליף לכפר דאשך יובא מדמה לכפר מוכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר ומזהיר שפורשין מן היכל בעעת הקטרה מה להלן בבואו לכפר משמע מהחילת ביאת המכפר הוצירו חזירו לפרוש היכלך כתיב לכפר ועדיין לא כיפר משמע אף אשר יובא מדמה לכפר מהחילת הבאה ע"מ לכפר משמע

שנפסל היבך אע"פ שלא כיפר: ונאמר להבן לכפר בקדש. דר' שמעון ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הוצא וגו' מה להבן בשכיפר הכתוב מדבר דהא שריפה בחר כפרה היא אף כן בשכיפר: רבי אליעזר סבר דנין חוץ מחוץ. דם חטאת החיטונה שהכתוב מלמדך שתעמוד בחוץ ולא יכניסוהו לפניו מחדש זה שהכתוב מזהירו שיעמוד בחוץ: ואין דנין חוץ מבפנים. מפר יו"ב שהבאתה כמזוהה לפניו: דנין בהמה מזהמה. חטאת חיטונה מחטאת פנימי: ה"ג והכניס שונג כשרן הא מזיד פסול בשכיפר או בשלל כיפר. בשכיפר וכרבי שמעון סבירא ליה או אפי' בשלל כיפר וכרבי אליעזר: ה"ג בתורת כהנים ואת פר החטאת וגו' והשוקף אותם וגו' מה ת"ל דמשמע דמיעיני ליה מה ת"ל והשוקף היינו דקפריך מה ת"ל הא לגופיה אינטריוך ללמדך שהשוקף מטמא בגדים: אלא מה הלמוד לומר. אחטאת חטאת הרי זמני מהלך: ונשרפין אבית הדשן. כדי נסבה דהא עיקר על שפך הדשן ישרף בפר העלם דבר כתיב אלא משום דמטמא בגדים נקט לה דלא כתיב בהו: אינו כריך. ללמד מחטאת חטאת דממשמעותה דקרא נפקא דהלי טעמא דטומאת בגדים משום דהוצא את דמה לכפר למדנו שכל הפנימים השוקפים מטמא בגדים שלא היה לו לכתוב ואשר הוצא וגו' אלא ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת וגו': מאי טעמא. לא נפקא ליה לר' יהודה מלכפרי: לאו משום דמפיק ליה. להאי לכפר לג"ש דרבי שמעון ללמד על דמים החיטונים שנכנס דמם לפניו שאין פסול אלא א"כ כיפר כרבי שמעון ולא משום דהלי טעמא דשריפה בהוצא את דמן היבך אינטריוך חטאת חטאת לרבות שאר הפנימיות: מהני' (רש"י)

תוספות נשרפין אבית הדשן. פירש בקונטרס כדי נסבה דעיקר על שפך הדשן ישרף בפר העלם דבר כתיב ולא דק דלא בפר העלם כתיב אלא בפר כהן משוח מ"מ הדין עמו דכדי נסבה ויש לפרש דהכי קאמר מאותן הנשרפין אבית הדשן לא מצינו שמטמא בגדים אלא אלו בלבד מניין לרבות פר כהן משוח כו' וצ"ע אי מהך דרשא נמי נפקא לן שריפת בית הדשן בפר [יום] הכפורים: (תוספות)

פרק תשיעי - המזבח מקדש

מתני' המזבח מקדש [את] הראוי לו רבי יהושע אומר כל הראוי לאישים אם עלה לא ירד שנאמר **[ויקרא ו-ב]** היא העולה על מוקדה מה עולה שהיא ראויה לאישים אם עלתה לא תרד אף כל שהוא ראוי לאישים אם עלה לא ירד רבן גמליאל אומר כל הראוי למזבח אם עלה לא ירד שנאמר היא העולה על מוקדה על המזבח מה עולה שהיא ראויה למזבח אם עלתה לא תרד אף כל דבר שהוא ראוי למזבח אם עלתה לא תרד אין בין דברי רבן גמליאל לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים שרבן גמליאל אומר לא ירדו ורבי יהושע אומר ירדו רבי שמעון אומר הזבח כשר ונסכים פסולין הנסכים כשרים והזבח פסול אפי' זה וזה פסולין הזבח לא ירד והנסכים ירדו:

רש"י מהני' המזבח מקדש. אפילו דבר פסול שעלה למזבח קדשו המזבח ליעשות לחמו ואין מורידין אותו: את הראוי לו. מהשוכר לחלקו ובגמרא מפרש למעטו קמאים שלא קדשו בכלי לאחר קמייהו שלא הוכרחו לחלק גבוה דאע"ג דקידשה המנחה כולה בכלי אין זה חלק גבוה כבוד שאין המנחה קיימה כולה ובקמייהו בלא מתן כלי אין זה מוכרר למזבח: רבי יהושע אומר כו'. הני תנאי פליגי בפירושא דאת הראוי לו דסתמא דמתניתין רבי סתם מהניתין את הראוי לו למעטוי שאין ראוי לו והדר מפרש ומאי ניהו ראוי לו לרבי יהושע ראוי לאישים שנפסל ולא דם פסול ונסכים פסולין שאינן לאישים וכו"ג כל הראוי למזבח שנפסל אפילו דם ונסכים ואין לך למעט אלא מה שלא נבדר לחלק מזבח מעולם ומאי ניהו קמאים שלא קידשו מעולם בכלי: לאישים. לאש: היא העולה על מוקדה. דבר שהיא למוקד ועולה היא בהוייתו יחא ולא ירד היא משמע בהוייתו תהא משעלתה על מוקדה: אף כל שראוי לאישים. לאפוקי דם ונסכים (פסולים) כדמפרש בסופא אין בין דברי ר"ג לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים: רבי שמעון סבירא ליה בנסכים של זבח כרבי יהושע (ובדם) ונסכים הבאין בפני עצמן כרבן גמליאל ולא ממוקדה יליף אלא טעמא אחרינהו אית ליה כדמפרש בגמרא: אם הזבח כשר והנסכים פסולין. כגון שיאלו או נטמאו: או הזבח נפסל והנסכים כשרין. הואיל והם באים בגללו נפסלו עמו ובטלה תורת הקרבה מהו: הזבח לא ירד. דמזבח קדשו: (רש"י)

תוספות מהני' המזבח מקדש כו'. רבי יהושע ורבן גמליאל אתו לפרושי הך רישא וכי האי גוונא בחזקת הבתים (ב"ב דף כח). דרבי ישמעאל ורבי עקיבא קמפרשי בסיפא חזקה דרישא: היא העולה. פירש בקונטרס היא משמע בהוייתו תהא משעלתה על מוקדה וקשה דבגמרא משמע דהיא מיעוטה הוא ולא ריבויא אלא תנא אזאת תורת העולה: סמיך: (תוספות)

דף - ב

גמ' ראוי לו אין שאין ראוי לו לא למעוטי מאי אמר רב פפא למעוטי קמציין שלא קידשו בכלי מתקיף לה רבינא מאי שנא מדעולא דאמר עולא אימורו קדשים קלין שהעלן לפני זריקת דמן לא ירדו נעשו לחמו של מזבח הנך לא מיחסרו מעשה בגופייהו הני מיחסרו מעשה בגופייהו: ר' יהושע אומר כל הראוי לאישים כו': ורבן גמליאל נמי הכתיב עולה על מוקדה ההוא לאהדורי פוקעין הוא דאתא ואידך לאהדורי פוקעין מנא ליה נפקא ליה מאשר תאכל האש ואידך ההוא מיבעי ליה לעכוילי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עכוילי קטורת דתני רבי חנינא בר מניומי בר' אליעזר בן יעקב **[ויקרא ו-ג]** אשר תאכל האש את העולה על המזבח עכוילי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עכוילי קטורת ואידך לאו ממילא ש"מ דעכוילי עולה מהדרין: רבן גמליאל אומר כל הראוי כו': ורבי

יהושע נמי הכתיב מזבח הוא מביעא ליה מאי (טעמא) קאמר רחמנא כל הראוי למוקדה מקדש מזבח ואידך מזבח אחרינא כתיב ואידך חד להיכא דהיתה לה שעת הכושר וחד להיכא דלא היתה לה שעת הכושר ואידך כיון דפסולין ניהו ורבינאו רחמנא לא שנת הכושר לו שנת הכושר רבי שמעון אומר הזבח כשר כו': תניא רבי שמעון אומר עולה מה עולה הבאה בגלל עצמה אף כל הבאין בגלל עצמן יצאו נסכים הבאין בגלל זבח רבי יוסי הגלילי אומר מתוך שנאמר [שמות כט-לז] כל הנוגע במזבח יקדש שומע אני בין ראוי ובין שאינו ראוי ת"ל [שמות כט-לח] כבשים מה כבשים ראויין אף כל ראוי ר"ע אומר [שמות כט-יח] עולה מה עולה ראוייה אף כל ראוייה מאי בינייהו אמר רב אדא בר אבהו עולת העוף פסולה איכא בינייהו מר מיייתי לה מעולה ומר מיייתי לה מכבשים ולמאן דמיייתי לה מכבשים הכתיב עולה אי כתיב כבשים ולא כתיב עולה ה"א אפילו מחיים כתב רחמנא עולה ולמאן דמיייתי ליה מעולה הא כתיב כבשים אי כתיב עולה ולא כתיב כבשים הוה אמינא אפילו מנחה כתב רחמנא כבשים מאי איכא בין הני תנאי להני תנאי דמתניתין אמר רב פפא קמציים שקדשו בכלי איכא בינייהו לתנאי דידן לא ירדו לתנאי דמתניתא ירדו (ר"ל אמר) מנחה הבאה בפני עצמה לדברי כולן לא תרד לדברי רבי יוסי הגלילי ור"ע

רש"י והנסכים ירדו. שאין מזבח מקדש פסולין אלא בבאין בגלל עצמן אבל לא הבאין בגלל אחרים כדלפי ר"ש טעמיה בגמרא (מפרש) גמ' למעוטי מאי. שלא נראה למזבח לדברי הכל: אימורי קדשים קלים לפני זריקה דמן. לא הוצרכו למזבח זריקה דמן שלהן קודמתן לחלק גבוה לענין מעילה מה שאין כן בקדשי קדשים. שהן מתחילתן לגבוה ואימוריהן עולין למזבח אבל קדשים קלים אין בהן מעילה אפי' באימוריהן כדתניא בתורה כהנים את קדשי ה' מיוחדים לשם יאלו קדשים קלים אבל לאחר זריקה דמים יש מעילה באימוריהן דנפקא לן מוכל חלב לה' לרבות אימורי קדשים קלים לאחר זריקה דמים למעילה והפילו הכי קאמר לא ירדו: בגופיהו. דאיפסולין דבשר אחר הוא: הוא לאהדורי פוקעין. לאלו אפסולין קאי אלא ככשרין שפוקעין מן היקודה אישיקלטו"ר וקאמר קרא שיחזרה למוקדה דעל מוקדה משמע מוקד שהיה לה ככר: אשר תאכל האש כו'. קרא יתירא הוא דפשיטא דדשן מאשר תאכל האש הוא אלא לדרשא אתא אשר תאכל האש ותפקעם העולה מעל המזבח חזר והעלם על המזבח: לאלו ממיילא ש"מ כו'. הילכך לא בעי קרא אחרינא: מקדש מזבח. ללמדך טעמא שלא ירד משום קדושת מזבח הוא: מזבח אחרינא כתיב. כל הנוגע במזבח יקדש (שמות כט): שעת הכושר. להקטירה לפני פסולו כגון לן ויזאל וטמא: לא היתה לו שעת הכושר. נשחט חוץ לזמנו וחזן למקומו: ת"ל כבשים. וסמך ליה וזה אשר העשה על המזבח: ר' עקיבא אומר. עולה בהאי קרא כתיב: מר מיייתי לה מעולה. דלא תרד דלף עולה העוף משמע ומר מיייתי לה לקדושי פסולין מכבשים בהמה ולא עוף: כתב רחמנא עולה. משכאוי לעלות: ה"ג קמליים שקדשו בכלי איכא בינייהו לתנאי דידן לא ירדו לתנאי דמתניתא ירדו: קמליים שקדשו בכלי. ונפסלו: לתנאי דידן. רבן גמליאל ורבי יהושע לא ירדו דגמרי לה ממוקדה וממזבח והני בני מזבח ומוקדה ניהו עד שלא נפסלו: לתנאי דמתניתא. רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא ירדו ועולה בעינן אבל מנחה תרד: (רש"י)

תוספות הנסכים כשירין והזבח פסול. אי אפשר להיות לנסכים כשירים גמורין כיון דהזבח פסול אלא כלומר כשירין מפסול עצמן: למעוטי מאי. אי למעוטי קטרת קאתי הא תנא ליה סיפא וכן רובע ונרבע קתני בסיפא ולא הוה ליה למיתניא ראוי לו אלא המזבח מקדש את הפסולין: למעוטי קמציים שלא קדשו בכלי. לכאורה אפילו אליבא דר"ש קאי דאמר לקמן (דף פד.) בנשפך דמה דלא ירד חדא דלכולהו תנאי מיבעי ליה לאשכוחי שאין ראוי לו ועוד מדפריך עלה מ"ש מדעולא דההיא דעולא אתיא כר"ש דלרבי יהודה ירדו מדאמר עלה רבי זירא לקמן אף אנו נמי תנינא שנשפך דמה כו' וכי קאמר למעוטי קמציים שלא קדשו בכלי הכי נמי דהוה מצי למימר לרבי יהודה למעוטי אימורי קדשים קלין שהעלן לפני זריקת דמים דירדו אלא משום דאיירי לר' שמעון נקט הכי והקשה ה"ר חיים דהא שמעינן לר' שמעון בהקומץ רבה (מנחות דף כו.) דקומץ לא בעי קידוש כלי וצריך לומר על כרחין דהכא אליבא דרבנן נקט דבעו בקומץ קידוש כלי כדקיימא לן בכל דוכתי ולא כרבי שמעון ולרבי שמעון משכחת לה שאין ראוי לו כגון לבונה קודם קמיצת הסולת שהלבונה ניתרת בקמיצת הסולת ועוד נראה דההיא דעולא ככולי עלמא דבכל דוכתי מיייתי לה הכא ובפ"ק דמעילה (דף יז:) ועוד מדפריך מאי שנא מדעולא ולא פריך מ"ש ממתני' שנשפך דמה וכן במעילה דמיייתי מדעולא ולא מיייתי ממתני' דנשפך אע"ג דמיייתי דומה לדומה מתמה משמע דההיא דעולא ככולי עלמא דאפי' ר' יהודה מודה דנעשו לחמו של מזבח ולא דמי לנשפך דמה כיון דאיכא זריקת דמה והא דאמר רבי זירא לקמן אף אנו נמי תנינא לר"ש מוכח שפיר דנעשה לחמו של מזבח ודחי הש"ס דאפילו לרבי שמעון אין כאן ראייה וה"ה דהוה מצי למימר דלר"ש פשיטא וכי איצטריך ליה לעולא לאשמעינן אליבא דר' יהודה: ההוא לאהדורי פוקעין הוא דאתא. ומה דדרשינן לקמן ועשית עולותיך הבשר והדם עיכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי גידים ועצמות לא נפקי פוקעין דקסבר האי תנא דלא אמרינן ממילא שמעינן מינה כי היכי דנפקא לן בסמוך מאשר תאכל האש את העולה דדרשינן עיכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי קטרת ומאן דאית ליה ממילא שמעת מינה הכי נמי הוה מצי למיירש מועשית ומ"מ תרווייהו צריכי מאשר תאכל האש דמועשית לא הוה ממעטין קטרת כיון דבר הקרבה הוא כמו בשר ודם ועוד יש לומר דהיינו טעמא דלא נפקא פוקעין מדדרשינן עיכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי גידים ועצמות משום דהוה מוקמינא ליה משפירשו מן המערכה ועודם על גבי המזבח ולא נפלו לארץ אבל נפלו לארץ אפילו עיכולי עולה אי אתה מחזיר: ואי אתה מחזיר עולה אתה מחזיר עיכולי קטרת. עיכולי לבונה לא ממעט דמהדרינן להו כדמוכח בהקומץ רבה (מנחות דף כו:) והיינו טעמא דעל המזבח כל הראוי למזבח החיצון קאמר: מה עולה ראוייה. וצריך לזקק בכלה שמעתינן דמריבין כל הקרבנות אע"ג דכתיב עולה: הוה אמינא אפילו מחיים. ובדוקין ואלביא דרבי עקיבא כדאמר לקמן כתב רחמנא עולה שראוי לעלות: (כל עולין) אפילו מנחה. תימה דבפרק שתי מדות (מנחות דף צ:) ממעטים מנחה מנסכים מדכתב עולה ויש לומר דשאני התם דמסתבר עולה דווקא דכולה כלי דדומיא דנסכים דכולה למזבח אי נמי שאני הכא דכתיב כל הנוגע במזבח יקדש דכל משמע לרביי אי נמי משום דכתיב זאת תורת דריבה תורה אחת לכל

א - **פד** **דף**

תרד מנחה הבאה עם הזבח לדברי ר"ג ורבי יהושע לא תרד לדברי כולן תרד נסכים הבאין בפני עצמן לדברי כולן ירדו לדברי ר"ג ור"ש לא ירדו נסכים הבאין עם הזבח לדברי כולן ירדו לדברי ר"ג לחודיה לא ירדו פשיטא מנחה הבאה בפני עצמה איצטריכא ליה וכדברא דאמר רבא מתנבא דאם מנחת נסכים בכל יום ונשמעינן כדברא נסכים הבאים עם הזבח איצטריכא ליה דקא מקרב להו למחר וליומא חרא ס"ד אמינא הואיל ואמר מר **בבבדר כט-** **יח/כא/כד/כו/ל/ז/ט/י/יד/לג**

הכתוב ומיעט מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקדש ומוציא אני את אלו שלא היה פסולן בקדש ורבי יהודה מייית לה מהכא מפני מה אמרו לן בדם כשר שהרי לן כשר באימורין לן באימורין כשר שהרי לן כשר בבשר יוצא שהיוצא כשר בבמה טמא הואיל והותר לעבודת ציבור חוץ לזמנו הואיל ומרצה לפיגולו חוץ למקומו הואיל ואיתקש לחוץ לזמנו שקבלו פסולין וזרקו את דמו בהנך פסולי דחזו לעבודת ציבור וכי דנין דבר שלא בהכשרו מדבר שבהכשרו תנא אזאת תורת העולה ריבה סמיך ליה א"ר יוחנן השוחט בהמה בלילה בפנים (המעלה בחוף פסור בחוף) והעלה בחוף חייב

רפ"ז ור' יהודה מייית לה. לאשר פסולין מהכא: לן בדם כשר. שאם עלה לא ירד: שהרי לן כשר באימורין. שאם עלו לא ירדו: שהרי לן כשר בבשר. כגון כשר שלמים הנחלבין לפני ימים: ויזא כו'. וזוילא דאימורי עולה ואימורי קדשים חבל ויזא דם פוסל רבי יהודה דנפקי לה תלחא פסולי מחלחא מיעוטי ומסתברא למעוטי ויזא דם מנשחט חוץ לזמנו להשחטן ליה ריזוי אפילו בפנים שמהל לפיגולו ליענש כרת: דחזו לעבודת ציבור. כגון טמא: דבר שלא בהכשרו. כגון לן באימורין: מדבר שבהכשרו. לן כשר ויזא דמקדש מיואל דבמה שאין קם מחייה: סמיך ליה. לאסתחא למילתיה: השוחט בהמה בלילה בפנים. והעלה אותה בחוף חייב משום מעלה בחוף ואפילו לר' יהודה דלמר חם עלתה בפנים חרד ולא מיעביה הגך דאם עלו לא ירדו דחייב על העלאתן בחוף כדלמרינן בפ' השוחט (לקמן דף קיא): דהא התקבלין בפנים חלף אפילו הר לר' יהודה חייב: (רפ"ז)

תוספות יוסף. לא ירדו קאמר אליבא דרבי יהודה כ"ע לא פליגי דירדו כי פליגי אליבא דר"ש רב יוסף כר"ש ורבה אמר לך ע"כ לא קאמר ר"ש אלא בניתינן למטה שנתנו למעלה כו' ולעולם בנשחטין בצפון ומדנקט למטה שנתנו למעלה משמע דפליגי בה דה"ל למנקט נשחטה בלילה ונשפך דמה ויצא דמה ו"ל דהכי פ"י רב יוסף כר"ש דמשמע ליה ניתנין למעלה שנתנו למטה אפילו עולת העוף שמלקה ומיצה דמה למטה דהוי כעין שינוי מקום דשחטת קדשי קדשים וקבלת דמן ממפן לדרום ורבה אמר ע"כ לא קאמר ר"ש אלא בזבחים הניתנין למטה שנתנו למעלה ולעולם בשחטה בצפון אבל בעולת העוף שעשאה למטה ובקדשי קדשים ששחטן בדרום מודה ר"ש לרבי יהודה שירדו והא דקאמר לעיל בפרק שני (דף כז: ק) תקני מיהא הניתנין למטה שנתנו למעלה ולא פליגי רבי יהודה אע"ג דלרב יוסף יש במשמע ניתנין למעלה שנתנו למטה אפילו עולת העוף שעשאה למטה דפליגי ר' יהודה כיון דמוה בדי זבחים שייך שפיר לומר דלא פליגי ר' יהודה אלא ירדו דניתנין למעלה שנתנו למטה כמו בקבלו פסולין וזרקו את דמן דקאמר בסמוך דלא פליגי רבי יהודה אע"ג דלא מודה לר"ש אלא בהנך דחזו לעבודת ציבור ור"ש אפילו בהנך דלא חזו לעבודת ציבור קאמר דלא ירדו דלא גרע משנשפך דם ונאבד לגמרי דלא ירדו לר"ש ומיהו צריך עיון כי שמה בשנשפך דם ונאבד קודם קבלה לא יאמר ר"ש לא ירדו בשביל שחטה לבדה אלא בשנשפך מן הכלי ונאבד אחר קבלה ופסולין דלא חזו לעבודת ציבור דלא אשכחן להו הכשר בשום מקום אם קבלו נמי את הדם לא יאמר ר"ש אם עלו לא ירדו דמשום שחטה לבדה שחטה כשרה לא יחשבו פסולין בריש מעולה (דף ב: ג: ו). שאפילו שחט בצפון וקבל בדרום לא היה חושבן ר"ש פסולו בקדש דקמותיב ליה רב יוסף ממתני' דחטאת העוף (לעיל דף סו:) וכולן אין מטמאין בגדים אבית הבליעה בעולת העוף שעשה למטה ולעיל מוקמינן לה בגמ' במצוי ולא במליקה ומייית מניה ראייה לדרום וגבי קדשי קדשים דחשיב פסולו בקדש א"כ אע"פ שנעשית המליקה בהכשר שהיה במקום שחטה לא היה חושבן פסולו בקדש לרבה עד דאיתביה רב יוסף אלמא בשחטה לבדה בהכשר לא חשיב לרבה פסולו בקדש ומיהו יש לדמות פסול מצוי לפסול שחטה יותר מקבלה כיון שבמצוי הוא ממצה ומצוי הדם מן הגוף כמו שעושה בשחטה: ומצוי הוא את אלו שלא היה פסולן בקדש. בריש פרק יוצא דופן (נדה דף מא:) קרי ליה ראווי לפתח אהל מועד אע"ג האי קרא לנפסלו כשהן חולין אלא לנפסלו לאחר שהוקדשו והשתא רובע ונרבע דיאסרו ניהא אבל מוקצה ועבד קשה דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו וי"ל דאירי בקדשים קלים ואליבא דר' יוסי הגלילי דאמר ממון בעלים הוא וכן מפרש בפרק בתרא (לקמן דף קיד:) וא"ת אתנן ומחיר אי לאחר שהוקדשו נתן לזונה ובקדשים קלים כרבי יוסי הגלילי הא לא הוי אתנן כדדרשינן בשלהי כל האסורין (תמורה דף ל:) לכל נדר פרט לנדר וי"ל בבמהת קדשים מעוברת ונתן לה העובר וקסבר וולדות קדשים בהוייתן הן קדושים לאחר שיצאו לאויר העולם ומ"מ הוי כלאחר שהוקדש כיון דקדיש אגב אימיה וכן בפ' בתרא (לקמן דף קיד:) קרי ליה ראווי לפתח אהל מועד אע"ג דהוי חולין עד שעת יציאתו וכלאים ויוצא דופן בולדות קדשים והתם בפ' יוצא דופן (נדה דף מא:) פ"י בקונטרס דל"ג בהווייתן הן קדושים ולפי מה שפירשתי ניהא וע"כ הא שמעינן לר"ש בסוף דם שחטה (כריתות דף כג:) דקסבר בהווייתן הן קדושים מה אמר דאם עלו ירדו וגם משום הך דאתנן ומחיר דלא משכחת לה אלא בולדות קדשים ובהווייתן הן קדושים אבל קשה כלאים ויוצא דופן היכי משכחת לה קדושים הוולדות דכיון דלא חזו להקריבה וגם קסבר בהווייתן קדושים לא חל עלה וולדות קדושה כלל כדתנן פרק כיצא לאויר העולם (תמורה דף כד:) רשב"ג אומר ילדה לטומטום ואנדרוגינוס אין קדושה [חלה] עליהן דופן (נדה דף מא:) [ה] קדושים ולא חלה אפילו קדושת דמים וי"ל דמקדישן בבטן קדושת הפה וקשה על ר"ש דסבר בהווייתן ממתני' דסוף תמורה (דף לג:) אלו הנקברין קדשים שהפילו ובלאו הכי קשה מבשר ואנדרוגינוס וגם. בשר בחלב אמר ר"ש דמותר בהנאה בפ"ק דבכורות (דף י:) א"כ אמאי הווי בקבורה וצ"ל דפליגי עלייהו ר"ש ולא ליהו בקבורה א"כ בקדשים שהפילו מודה דבקבורה דקדושינן משום דאי הווי חזו להקריבה להכי לא דמו לטומטום ואנדרוגינוס והכי צריך לפרש שיליה בהמה המקשה (חולין דף עז:) גבי הפילה שליא במקדשים תקבר ומפרש טעמא משום דרובא בר הקדש הוא וקשיא לר"ש אי סבר וולדות קדשים ממעי אמן קדושינן אפילו כולן קדושינן ואי סבר בהווייתן קדושינן אין חלה קדושה על שום דבר דלא חזי להקריבה כדאמר רשב"ג גבי טומטום ואנדרוגינוס אלא י"ל דנפלים עדיפי כיון דאי הווי בר קיימא הווי חזו להקריבה וחל עלייהו קדושה והיינו [דאמר] התם רובא בר מקדש לאפוקי טומטום ואנדרוגינוס: הגה"ה יוצא שהרי יוצא כשר בבמה. יוצא דאברי עולה ואימורין קאמר אבל יוצא דם פסול ר' יהודה א"ת מהאי טעמא נמי ליתכשר יוצא דם וי"ל דהכשר דם חמור ולא ילפינן בממה אם לא נמצא לו הכשר בפנים ועוד י"ל דבבמה הוי בהכשרו ואע"ג דבאימורין ילפינן שלא בהכשרו מבהכשרו ע"י ריבוי תורת מיהו בדם המתיר לא ילפינן כדפירשונו לעיל בפ' איהו מקומן (דף נא:) ד"ה מפני' דדייק דבר הלמד בבנין אב חזרו ומלמד בבנין אב מדילפינן לן דמה מלן דאימורין ולן דאימורין מלן דבשר ואמאי נילף דם שנפסל בשקיעת החמה מאימורין דכשרין דלא מיפסלי אלא בעמוד השחר וכ"ת משום דלן בדם אחר עמוד השחר לא מצי גמר מאימורין מה בכך הא לא מצינו פסול עמוד השחר בדם כלל ועוד כיון שלמדנו דאחר שנפסל לא ירד אין חילוק בין שקיעת החמה לעמוד השחר דלא תימא הכי לן בדם שתי לינות מנין הא אין כיוצא בו בבשר אלא ודאי לא גמרינן דם מהכשרו ולהכי חשיב ליה בנין אב בבנין אב דלא מצי למילף אלא מלן דעמוד השחר דאימורין ולהכי נמי לא כילי להו דילמא לן בדם ובאימורין כשר שהרי לן כשר בבשר ולכך נמי אצטרך למימר חוץ למקומו הואיל ואיתקש לחוץ לזמנו דלא מצי למימר הואיל וכשר בבמה וכן קבלו פסולין לא מכשר אלא בהנך דחזו לעבודת ציבור אבל זר לא אף על גב דכשר בבמה ומיהו אשכחן דילפינן מהכשרו בדם מדם כגון ניתנין למעלה ולמטה לפי שכל אחד כשר בחבירו וגם לא הוצרך כאן לפרש הטעם לפי שהוא פשוט ושלא לשמו דפסח וחטאת שכשר בשאר קרבנות ומיהו קשה דלעיל בפרק חטאת העוף (דף סח:) גבי זר וסכין מטמאין בבית הבליעה פריך דנילף זר בממה דתניא מנין ליוצא כו' ומאי קושיא הא האי תנא גופיה לא ילף כדפי' דמוקי בחזר לעבודת צבור ולא גמרי נמי דם בממה ועוד הא דמכשר התם מליקת שמאל משום דאשכחן ליה הכשירא ביוה"כ הא לא ילפינן מבהכשרו וכן לינה מארביס ופדרים הא רבי יהודה פסיל ליה הכא וי"ל דלעיל פירשתי דהיא סוגיא כר"ש וכולה מתני' דהתם דמפלגא לענין בליעה לענין פסולו בקדש כר"ש דהכא דבריש מעולה מומי בית הבליעה ואם עלה לא ירד להדדי וה"ק נילף בממה לר"ש כי היכי דגמר ברייתא פסול דאימורין לרבי יהודה ומיהו לא לגמרי אתיא כר"ש מדפסלה מליקת שמאל ור"ש מכשר לה לפי גירסת ר"ת דלעיל בפרק שני (דף כד:) גריס והא תנן מלק בשמאל כו' א"כ י"ל דלרבי יהודה לא יעמיד המיעוטי בעוף מיהו לעיל (דף פג:) פסלינן בעוף טפי מבהמה גבי פלוגתא דרבי יוסי הגלילי ור"ע דמה בבשים ראוים כו' ומיהו קשה לרבי יהודה יצא דמה ליתכשר דנילף מיוצא דאימורין ואימורין בממה כמו לן דדם דאימורין ולן דאימורין מבשר א"כ יצא דאימורין מבשר שלמים דכשרים חוץ לקלעים וממילא שמעת חוץ לירושלים דאין חילוק בין חד פסולה לתרי פסולי כדפירשונו והא דנקט הכא קרא בממה ניהא לאשכוחי יוצא דאימורין גופייהו אבל גבי לן דגמר מבשר לא הווי מצי לאשכוחי באימורין לן בממה דכשר דהא תנן בפ' בתרא (לקמן דף קיג:) הזמן הנותר והטמא שוין מבשר לא הווי: ונזה: (תוספות)

לא תהא פחותה משוחט בחוץ ומעלה בחוץ מתיב רב חייא בר אבין השוחט עוף בפנים ומעלה בחוץ פטור שחט בחוץ ומעלה בחוץ חייב נימא לא תהא פחותה משוחט ומעלה בחוץ תיבתא איבעית אימא שחיתת העוף בפנים מיקטל קטליה אמר עולא אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמן לא ירדו נעשו לחמו של מזבח א"ר זירא אף אן נמי תנינא שנספך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים ומה התם דאם בא לזרוק אין לו לזרוק אמרת אם עלו לא ירדו הכא דאם בא לזרוק זורק לא כל שכן תרגמא אקדשי קדשים הרי פסח דקדשים קלים הוא תרגמא בשלא לשמן תנן וכולן שעלו חיין לגבי מזבח ירדו הא שחוטין לא ירדו מאי לאו ל"ש קדשי קדשים לא שנה קדשים קלים לא הא שחוטין מהן ירדו מהן לא ירדו והא כולן קתני כולם אחיין פשיטא לעולם אחיין ובדוקין שבעין ואלביא דר"ע דאמר אם עלו לא ירדו במאי אוקימתא בפסולין אימא סיפא וכן עולה שעלתה חיה לראש המזבח תרד שחטה בראש המזבח יפשיט וינתח במקומה ואי פסולה בת הפשט ונתוח היא [ויקרא א-1] ונתח אותה אמר רחמנא אותה כשרה ולא פסולה סיפא אתאן לכשרה ומאי קמשמע לן דיש הפשט ונתוח בראש המזבח ולמאן דאמר אין הפשט ונתוח בראש המזבח מאי איכא למימר הכא במאי עסקינן כגון שהיתה לו שעת הכושר ונפסלה ורבי אלעזר ברבי שמעון היא דאמר כיון שזרק הדם והורצה בשר שעה אחת יפשיטנה ועורה לכהנים ואלא דקתני כיצד עושה מוריד את הקרבים למטה ומדיחן למה לי היכי נעביד נקריבינהו בפרתייהו [מלאכי א-ח] הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פינדך און הכי קאמרינן מדיחן למה לי דאי מיתרמי כהן אחרינא ולא ידע נסקינהו

רש"י לא תהא פחותה משוחט בחוץ ומעלה אותה בחוץ. דק"ל בהשוחט (לקמן דף קו.) דחייב על שחיתתה ועל עלייתה: השוחט עוף קדשים והעלהו בחוץ פטור. על העלייתה דלוינו מתקבל בפנים אלף מלקי: שחטו בחוץ והעלהו בחוץ חייב. על שחיתתו דהשוחט עוף קדשים בחוץ חייב דלחריבי מלא אשך יחטט צפ"ה השוחט (שם דף קז.) וכי העלהו בחוץ חייב למרבינו בהשוחט (שם) לענין העלאת כל הנשחטין דכי הוה דחייב על שחיתתו חייב על העלאתו דכתיב ואלהיהם חאמר לערב פקשות: ואמאי השוחטו בפנים והעלהו בחוץ פטור נימא לא תהא פחותה כו': מיקטל קטליה. לא שייכא שחיתה בפנים כלל לא בחולין ולא בקדשים אבל שחיתה לילה שחיתה היא בחולין הלכך בקדשים שחיתה פסולה היא קרויה: שנספך דמה. לא תרד הבשר אם עולה וקא"ד דבאימורי קדשים קלים נמי קאי: ומה. נשפך דמה דהוי עליית בשר לפני זריקה דהא אין כאן זריקה וגריעא משאר עולין לפני זריקה דהתם אם בא לזרוק יש לו מה לזרוק והכא אם בא לזרוק אין לו מה לזרוק ואפ"ה לא תרד וכ"כ היכא דלא נשפך: תרגמא אקדשי קדשים. פיוש המשנה הזאת בקדשי קדשים שקדושת הגוף עליהו לפני זריקה: והרי פסח. שנינו בה דקתני סיפא והפסח והחטאת כו' וקא"ד דלפסולין דקתני ברישא נמי קאי כגון אם נשפך דמו או יאל: תרגמא אשכל לשמו. פסח לא תנא ליה אלא אפסולא דשלא לשמו דקתני בה ששחטן שלא לשמן: הכי גרסינן תנן וכולן שעלו חיין לגבי מזבח ירדו מהן לא ירדו והא כולן קדשי קדשים קלים לא הא שחוטין מהן ירדו ומהן לא ירדו והא כולן קתני כולן אחיין פשיטא לעולם ובדוקין שבעין כו': תנן וכולן שעלו חיין. קא סלקא דעתך הא כולן אכל קדשים קלים לא הא שחוטין מהן ירדו ומהן לא ירדו ברישא קאי דלא שייך בהו חיין דככל הפסולין הנזכרים באם עלו לא ירדו אין בהו פסול מחיים הלכך אכשרין קאי והאי כולן ע"כ כל הקדשים קאמר לא שנה קדשי קדשים ולא שנה קדשים קלים וקאמר הא שחוטין לא ירדו ובבבא זריקה דמיא לא איצטריך לאשמועינן דאמאי ירדו: ומשני לא תימא הא שחוטין כולן לא ירדו אלא אימא הא שחוטין יש מהן ירדו ויש מהן לא ירדו קדשי קדשים לא ירדו קדשי קדשים קלים ירדו: והא כולן קתני. מאי לאו דלוקיא דהא שחוטין לא ירדו נמי קאי: כולן משום חיין. נקט לה למימר דירדו לחוץ מזבח מקדש חיין: פשיטא. דירדו דהא חוזרין ועולין לאחר שחיתה האויל ובכשרין קיימי: לעולם אחיין. נקט כולן ולאשמועינן דירדו ובדוקין שבעין איצטריך לאשמועינן שפסולין מחיים וכי מחתינו להו או לא מסקי דק"ל (לעיל דף פד.) בפסולין כשם שאם עלו לא ירדו כן אם ירדו לא יעלו ואפ"י הכי ירדו לחוץ מזבח מקדש חיים: ואלביא דר"ע. נקט לה דאמר במתניתין בעלי מומין אם עלו לא ירדו ומוקמינן לה לקמן בדוקין שבעין ואשמועינן מתניתין עלו חיים ירדו הא שחוטין לא ירדו: ונתח אותה. אמרינן בחזרת כהנים כשרה ולא פסולה שאם נפסלה קודם הפשט שורפה בעזרה והא נמי בראש המזבח נהי דלא תרד דקדשה מזבח מיהו לא בעי הפשט ונתוח: סיפא דמתני' אהאן לכשרים. והכי קאמר וכן עולה חיה כשרה שעלתה כו' ומאי קא משמע לן פשיטא דתרד דהא דהרא סלקא: ומשני. הא קמ"ל דהיהא דשחטה בראש המזבח לא כריך לאחוריה ואסוקה ואע"ג דהרד סלקא אלא מפשיטה בראש המזבח: דיש הפשט. בכשרות: אין הפשט. האויל והרד מני לאסוקה לאו אורח ארעא להפשיט שם: הכא במאי עסקינן. לעולם כשעלתה כשרה חיה ומשחטה בראש המזבח זרק דמה נפסלה הלכך יפשיט וינתח במקומה דאי מחית לה או לא סלקא ודקשיא לך פסולה לאו בת הפשט היא: כגון דהיתה לו שעת הכושר. להפשט קודם פסולה בת הפשט ונתוח היא ואפילו היא למטה והבשר פסול וגרף וכרבי אלעזר כר"ע דאמר לקמן בפרק טבול יום (דף קד.) כיון שזרק הדם והולכה בשר שעה אחת להקטיר ונפסלה יפשיטנה ועורה לכהנים ואין עורה נשפך עמה הילכך השתא נמי כי אימא בראש המזבח ונקטרת בעיא הפשט ונתוח: עורה לכהנים גרסינן. דכתיב (ויקרא ז) עוד העולה אשך הקריב לכהן: אלא הא דקתני כילד הוא עושה כו'. בצרייתא דזכחים גרסינן ליה גבי עולה שעלתה חיה למזבח ושחטה וקאמר יפשוט וינתח במקומה וקתני סיפא מוריד את הקרבים למטה ומדיחן ואי בפסולה מפי מחית לה או לא סלקא: ומשני אלא היכי ליעבד ניקריבינהו לקרביים בפרתייהו. בפרש שלהן בתמיה: און הכי קאמרינן מדיחן למה לי. האויל ולא הכרי סלקא: ומשני דאי מתרמי כהן אחרינא דלא ידע. שנפסלה ניקרינהו: (רש"י)

תוספות לא תהא פחותה משוחט בחוץ ומעלה בחוץ. תימה אמאי איתותב הכא לימא אנא דאמרי כרבי שמעון דפ' השוחט והמעלה (לקמן קיא.) דאמר זעירי שחיתת לילה איכא בנייהו דלרבי שמעון חייב וי"ל דהכא קאמר אפי' לרבי יהודה דאי לרבי שמעון דוקא למה לי טעמא דלא תהא פחותה תיפוק לי משום דראוי להתקבל בפנים וא"ת הא דתניא לקמן בפ' השוחט והמעלה (דף קט.) מנין לרבות פסולין כגון הלא והיוצא כו' ת"ל לא יביאנו לעשות כל המתקבל בפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ ל"ל קרא תיפוק לי דלא תהוי פחותה משוחט בחוץ ומעלה בחוץ וכו' דההיא כרבי שמעון דלית ליה האי טעמא א"כ ליתני שחיתת לילה ונשפך דמה ויצא דמה חוץ לקלעים וי"ל דבין ויצא וטמא לא שייך לא תהא פחותה משוחט בחוץ: מקטל קטליה. משום דלא מצינו שחיתה בעוף בפנים הלכך ה"ל כהתיי ראושו ולא דמי לשחיתת לילה: ומאי קמ"ל דיש הפשט ונתוח בראש המזבח הניחא למ"ד כו'. תימה דהך קושיא יכול להקשות בלאו הכי דהכי דמי אי בפסולין ונתח אותה אמר רחמנא ואי בכשרין הניחא כו' ומפרש ה"ר חיים דאם עלתה בראש המזבח לכ"ע יש הפשט ונתוח וכשהיא למטה פליגי מהו להעלותה ולהפשיטה והכי פירושא בשלמא אי מיירי רישא בכשרין ותיהוי שיעתא לעולא ונתח סיפא לגלויי רישא דבכשרים אף על גב דסיפא לא אשמועינן מידי דלכ"ע יש הפשט ונתוח בראש המזבח ולא תניא אלא לגלויי ארישא אלא אי אמרת רישא בפסולין סיפא במאי אי בפסולין ונתח אותה אמר רחמנא ואי בכשרין מאי קא משמע לן אי קא משמע לן דיש הפשט ונתוח בראש המזבח כלומר אפילו הורידה יעלנה להפשיטה הניחא למאן דאמר כו': (תוספות)

ואנן ניקו נעביד להו לכהנים מילתא דאתו בה לידי תקלה אפ"ה עדיפא שלא יהו קדשי שמים מוטלים כנבילה אמר רבי חייה בר אבא בעי רבי יוחנן אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמן ירדו או לא ירדו א"ל רבי אמי ותיבעי לך מעילה א"ל מעילה לא קמיבעיא לי דזריקה הוא דקבעה להו במעילה כי קמיבעיא ליה ירידה ופשיט לא ירדו ואין בהן מעילה רב נחמן בר יצחק מתני הכי א"ר חייה בר אבא בעי רבי יוחנן אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמן יש בהן מעילה או לא א"ל רבי אמי ותיבעי לך ירידה א"ל ירידה לא קא מיבעי לי דנעשו לחמו של מזבח כי קמיבעי לי מעילה ופשיט הכי לא ירדו ואין בהן מעילה: ואלו לא היה פסולן [וכו']:

א"ר יוחנן לא הכשיר ר"ע אלא בדוקין שבעין הואיל וכשרים בעופות והוא שקדם הקדש את מומן ומודה ר"ע בעולת נקבה דכשקדם מומה להקדשה דמיה בעי רבי ירמיה יש נרבע בעופות או אין נרבע בעופות מי אמר מן הבהמה להוציא את הרובע והנרבע כל היכא דאיתיה ברובע איתיה בנרבע כל היכא דליתיה ברובע ליתיה בנרבע או דלמא הרי נעבדה בו עבירה אמר רבה ת"ש ר"ע מכשירי בבעלי מומין ואם איתא נכשירי נמי בנרבע הואיל וכשר בעופות שמע מינה אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא הנרבע והמוקצה והנעבד ואתנן ומחירי וטומטום ואנדורוניוס כולן מטמאין בגדים אבית הבליעה ש"מ: רבי חנינא סגן הכהנים כו': מאי קמ"ל איבעית אימא מעשה קמ"ל ואיבעית אימא מאי זוחה כלאחר יד: כשם שאם עלה כו': אמר עולא לא שנו אלא שלא משלה בהן האור אבל משלה בהן האור יעלו רב מרי מתני ארישא רב חנינא מסורה מתני אסיפא העצמות והגידין והקרנים והטלפים בזמן שמחוברין יעלו פירשו לא יעלו אמר עולא לא שנו אלא שלא משלה בהן האור אבל משלה בהן האור יעלו מאן דמתני אסיפא כ"ש ארישא ומאן דמתני ארישא אבל אסיפא לאו בני הקטרה נינהו: **מתני'** ואלו אם עלו ירדו בשר קדשי קדשים ובשר קדשים קלים ומותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והקטרת הצמר שבראשי כבשים ושער שבזקן תישים והעצמות והגידים והקרנים והטלפים בזמן שהם מחוברין יעלו שנאמר **[ויקרא א-ט]**

והקטיר הכהן את הכל פירשו לא יעלו שנאמר **[דברים יב-ז]** ועשית עולותיך הבשר והדם: **גמ'** ת"ר **[ויקרא א-ט]** והקטיר הכהן את הכל המזבחה לרבות העצמות והגידים והקרנים והטלפים יכול אפילו פירשו תלמוד לומר ועשית עולותיך הבשר והדם אי בשר ודם

רש"י ואנן ניקו כו'. לָשׁוֹן קוּשֵׁי הוּא: לְיָדֵי תְקֵלָה. לְהַעֲלֹת פְּסוּלֵינָא יְקִירָה: מוּטְלִים כְּנִבְלָה. הַקְרִבִים כְּפֶרֶשׁ שָׁהָן: וְחִיבְעֵי לָךְ מַעֲלָה. אִי מַהֲנִי לְהוּ לְאִיקְבְּעִינְהוּ צַמְעִילָה: לָא יִרְדוּ. דִּנְעָשׂוּ לַחְמוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ וּמִיָּהוּ מַעֲלִיָּה לִית בְּהוּ דְלָא הוּבְרַחוּ לְחֶלֶק רַחֵי לְגִבְוָה: הוֹאִיל וְכַשְׂרֵין בַּעֲשׂוֹת. דַּכְחִיב (וְיִקְרָא כַב) מֵמִים זָכַר בְּצִקַּר כְּבָשִׂים תְּמוֹת וְזִכְרוֹת כְּבִהְמָה וְאִין תְּמוֹת וְזִכְרוֹת בַּעֲשׂוֹת וּמִיָּהוּ מַחֻסְרֵי אֲבִיר לָא מֵשׁוּם הַקְרִיבָהוּ נָח לְפַתְחָא (מִלְּאֲכִי אֶל) וְכֵן מִוֶּס מְגוּנָה: דוֹקוּן. טוֹיִל"א לָשׁוֹן הַנְּטוּתָה כְּדוֹק שְׂמִים (יִשְׁעִיָּה מ) הוּא לָשׁוֹן דֵּק אִוּוּ כְּבִלְבּוֹל בַּעֲשׂוֹת (וְיִקְרָא כַב): הוּא שְׂקֵדָה הַקְדָּשָׁן אֶת מוֹמֵן. שְׂחֵלָה עֲלִיָּהוּ קְדוּשָׁה מִזְבֵּחַ וְקוֹדֵשׁ אֲבִיר קִדְּם מוֹמֵן לְהַקְדָּשׁ לָא הוּוּ קְדָשִׁי מִזְבֵּחַ מִיְמִינֵיהּ וְאִין מִזְבֵּחַ מִקְדָּשׁ: וּמוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָא בַּעֲבֹלָת נִקְבָה. שְׂעֵלְתָה לְמִזְבֵּחַ תְּרַד וְאֶע"פ שְׂכַסְרָה בַּעֲשׂוֹת וְכַמֵּן קִדְּם מוֹמָה לְהַקְדָּשָׁה דְמִיָּה דְאִין לָךְ מִוֶּס גְּדוֹל מַזְה: עוֹף. לָא שְׂיִיד בִּיה רֹבַע דְאִין עוֹף רֹבַע אִישָׁה: וְאִם אִישָׁה. דַּעוֹף שְׂנִרְבַּע כַּסֵּר לִיכְשָׁר לְרַבִּי עֲקִיבָא נְמִי כְּבִהְמָה נִרְבַּעַת אִם עֲלֵתָה לָא תְּרַד הוֹאִיל וְכַשְׂרֵי בַּעֲשׂוֹת לְכַתְּוִיָּה: ה"ג אִף אֲנִי נְמִי תְּנִינָא הַנְּרַבַּע וְהַמּוֹקְצָה. וְלָא גְרַסִּין הַרְבַּע דַּהּ בַּעוֹף קָאִי וְאִין רֹבַע בַּעוֹף וְהַקְטִיר דִּישׁ נִרְבַּע: וְטוֹמְטוֹם וְאֲנִדְרוֹנִיּוֹס. וְאֶע"פ שְׂלָא נִלְמַד תְּמוֹת וְזִכְרוֹת בַּעֲשׂוֹת קִסְבִּי כְּרִיָּה בְּפִנֵי עֲלֵמָה הִיא וְאִינוּן שְׂקֵדָה זָכַר שְׂקֵדָה נִקְבָה וְרַבִּי אֲלִיעָזָר פְּלִיג עֲלֵיהּ בְּכַוִּנוֹת (דף מו). דַּקְתִּינִי סִיפָא רַבִּי אֲלִיעָזָר אֹמֵר כֹּל מִקְדָּשׁ שְׂנִלְמַד זָכַר וְנִקְבָה אִתָּה מוֹלִיא טוֹמְטוֹם וְאֲנִדְרוֹנִיּוֹס מִבְּנִינְהוּם וְעוֹף הוֹאִיל וְלָא נִלְמַד כּוּ זָכַר וְנִקְבָה אִי אִתָּה יְכוֹל לְהוֹלִיא מִבְּנִינְהוּם טוֹמְטוֹם וְאֲנִדְרוֹנִיּוֹס: מֵאִי קָמ"ל. תַּנָּא קָמָא נְמִי יִרְדוּ קָמָא: כְּלַלְחִיר יֵד. וְאִין מוֹרִידִין דְּכַד בְּזִיוֹן כְּפִרְהִסְיָא: מְשַׁלָּה בְּהוּ הַאֹר. כֹּל דְּהוּ יַעֲבֹד דִּנְעָשׂוּ לַחְמוֹ שֶׁל אִישׁ: אִרְיִשָׁה. מַהֲנִי לָהּ לְהַא דַּעוֹלָא אִרְיִשָׁה כְּדַלְמֵיהּ אֲפִסוּלִין שְׂעֵבֵי וְיִרְדוּ דַּקְתִּינִי מַתְּנִיתִין לָא יַעֲבֹד: פִּירְשׁוּ. שְׂחֵלְלוּ מִן הַבָּשָׂר לְפָנֵי הַעֲלֵאתָן לָא יַעֲבֹד וְהוּוּ דְאִין נְמִי עֵבֵר אִם עֵבֵר יִרְדוּ כְּדַלְמֵיהּ לְקַמֵּן כְּבִרְיָתָא (דף פו). אֲלִיבָא דְרַבִּי מְנַחֲמֵין מַתְּנִיתִין אֲלִיבָה: כ"ג אִרְיִשָׁה. דִּדְם עוֹלָה אִוּוּ אִימּוֹרִים בְּנֵי הַקְטָרָה נִינְהוּ אִם לָא נִפְסְלוּ וְהִנֵּי כִיוֹן דַּמְשַׁלָּה בְּהוּ הַאֹר דְּקִשְׁנִיהוּ כַּמָּה שְׁהוּ פְּסוּלִין: אֲבִיר עֲלֵמָתוֹ וְגִידִים לָאוּ בְּנֵי הַקְטָרָה נִינְהוּ. לְאִמְרִינָן לְקַמֵּן (שֶׁס) מוֹעֲשִׂית עוֹלוֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהִסְךְ לָא שְׂיִיכָא בְּהוּ מְשַׁלָּה אֹר לְקִדְשִׁינְהוּ: מַהֲנִי וְאִלוּ אִם עֵבֵר יִרְדוּ. וְאִף עַל פִּי שְׂכַסְרֵין דְלָא שְׂיִיד בְּהוּ מִזְבֵּחַ כְּלָל: וְהַקְטוֹרֶת. שְׂעֵלְתָה עַל מִזְבֵּחַ הַחִילוֹךְ דַּהּ לָאוּ רַחֵי הוּוּ: אֲמַר שְׂכַסְרֵי הַכְּבָשִׂים. יִשָּׂא דְבַבָּא אַחֲרֵיהּ הִיא וְבַהֲדִי עֲלֵמָתוֹ וְגִידִין קָתִי לָהּ וְכַמְשַׁפְטוֹן שְׂכַסְרֵי אֲשֵׁרֵי אִשָּׁה שְׂל עוֹלָה שְׂהַרְשָׁא אִינוּן כְּבִלְבּוֹל הַפֶּשֶׁט וְקִרְבַּע עִם עוֹרוֹ כְּדַלְמֵיהּ בְּשַׁחֲטִית חוֹלִין בְּפ"ב (כז). אִין לִי אֲלָא נַחֲמִים שִׁשְׁנָן כְּבִלְבּוֹל הַפֶּשֶׁט וְיִשְׁנָן כְּבִלְבּוֹל הַקְטָרָה מִנּוּן לְרִבּוֹת אֶת הַרְשָׁא שְׂכַבֵּר הוֹתוּ בְּשַׁחֲטִיתָא שְׂאֵע"פ אִשְׁוִין בְּהַפֶּשֶׁטָה יִשְׁוִין בְּהַקְטָרָה ת"ל כו' וְיִשׁ זָמַר כְּבוֹדָה עִרְפּוֹ אֲלָל רַאשׁוֹ: וְכֵן שַׁעֲרֵי שְׂבָזָן תּוֹשִׁים. עוֹלָה: (רש"י)

תוספות והוא שקדם הקדשן את מומן. שחלה עליהן קדושת מזבח אבל קדם מומן להקדשן לא היו קדשי מזבח מעולם ואפילו בדוקין שבעין אין המזבח מקדשן ותימה דב"ב דבבורות (דף טז). אמרינן והשוחטן בחוף פטור רב הונא מתני חייב ומוקי לה בדוקין שבעין ואליבא דרבי עקיבא דאמר אם עלו לא ירדו ולכאורה לא קאי אמתניתין דהתם אלא אברייתא דתניא כותיה דרב ששת שפירש כללו של דבר לאתווי לשוחט בחוף דפטור ומיירי דקדם מומן להקדשן ועלה קאמר דרב הונא מתני חייב והשתא אמאי מתני חייב הא אמרינן הכא אפילו בדוקין שבעין ירדו כיון דקדם מומן להקדשן ובלאו הכי קשה דהא בכלל קתני הרי הן כחולין והיכי מתני חייב ובקונטרס הגיה שם בסיפא דברייתא דקדם הקדשן למומן והשוחט בחוף פטור ועלה קאי רב הונא ומתני חייב וכן נראה דמיתתי בתריה בין לפני פדיון בין לאחר פדיון עושין תמורה דהיינו סיפא דברייתא: יש נרבע בעופות או אין נרבע בעופות. הא דדרשינן בסוף פרק קמא דחולין (דף כג). מן התורין למעוטי נרבע היינו כמסקנא דשמעתין אבל אם תמצא לומר דאין נרבע בעופות לא תוקמיה אלא למעוטי מוקצה: ומותר העומר. אינו בכלל שירי מנחות דחלוק הוא מהן שבה להתיר מן החדש ומן השעורין שתי הלחם באין חמץ ולחם הפנים אין נקטר בהם אלא שני ביזכי לבונה: (תוספות)

יכול יחלוף גידין ועצמות ויעלה בשר לגבי מזבח ת"ל והקטיר הכהן את הכל הא כיצד מחוברין יעלו פירשו אפי' הן בראש המזבח ירדו מאן תנא דשמעת ליה דאמר פירשו ירדו רבי היא דתניא **[ויקרא א-ט]** והקטיר הכהן את הכל המזבחה לרבות העצמות והגידין והקרנים והטלפים אפילו פירשו ואלא מה אני מקיים **[דברים יב-ז]** ועשית עולותיך הבשר והדם לומר לך עיכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי גידין ועצמות רבי אומר כתוב אחד ואומר והקטיר הכהן את הכל המזבחה ריבה וכתוב אחד ואומר ועשית עולותיך הבשר והדם מיעט הא כיצד מחוברין יעלו פירשו אפי' הן בראש המזבח ירדו: פירשו לא יעלו [וכו']: אמר רבי זירא לא שנו אלא שפירשו כלפי מטה אבל כלפי מעלה קרובי הוא דאקריבו לעיכול ואפילו פירשו אמר רבה הכי קאמר לא שנו אלא שפירשו לאחר זריקה אבל פירשו קודם זריקה אתאי זריקה ושרייתיהו אפי' למעבד דסיכני סבר ליה כי הא דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל נאמר **[ויקרא ז-ח/ד]** לו יהיה באשם מה אשם עצמותיו מותרין אף עולה עצמות מותרין מופני דאי לא מופני איכא למיפרך מה לאשם שכן בשרו מותר לו יהיה

יתירא כתיב מתיב רב אדא בר אהבה עצמות קדשים לפני זריקה מועלין בהן לאחר זריקה אין מועלין בהן ושל עולה מועלין בהן לעולם אימא ושל עולה פירשו לפני זריקה אין מועלין בהן לאחר זריקה מועלין בהן לעולם ופליגא דר' א' אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין בהם לאחר זריקה לא נהנין ולא מועלין בהן **מתני'** וכולן שפיקעו מעל גבי המזבח לא יחזיר וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח לא יחזיר איברים שפקעו מעל גבי המזבח קודם חצות יחזיר ומועלין בהן לאחר חצות לא יחזיר ואין מועלין בהם כשם שהמזבח מקדש את הראוי לו כך הכבש מקדש כשם שהמזבח והכבש מקדשין את הראוי להן כך הכלים מקדשין:

גמ' ה"ד אי דאית בהו ממש אפילו לאחר חצות נמי אי דלית בהו ממש אפי' קודם חצות נמי לא לא צריכא

רש"י גמ' יכול יהוון. מלוא מוטלת עליו: מאן שמעת ליה כו'. ומתני' אליבא דתנאי: כלפי מטה. דרך ירידה ומתרחקי מן המערכה: כלפי מעלה. ללד המערכה אין זו פרישות הלכה קריבה אלל העיטוב של אש: ואפי' פירשו. נראה בעיני שחזק מן הגירסא ולמאי דגרס ה"פ ואפי' פירשו בתמיה והא מהוברים יעלו הוא דקאמר: לא שנו. דקאמר פירשו ירדו ומיהו איהיה בכלל קדשים אלל שפירשו לאחר זריקה כיון דכשעת זריקה מחוברים היו קובעתו זריקה למזבח וכי פירשו הוא לכו קדשים פסולין: אבל פירשו לפני זריקה. דכשעת זריקה לאו בני מזבח היו אתאי זריקה ופריהוניהו להדיוט: למיעבד קתא דסכיני. כי היכי דשריא בשר לגבי מזבח ולהכי קאי קשריא נמי עצמות למאי דקיימי והיינו הגחלת הכניס כרבי ישמעאל: לו יהיה בעולה. עוד העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה ונאמר לו יהיה באשם כחטאת כאשר תורה אחת להם הכהן וגו' לו יהיה: מה אשם עצמותיו מותרין. שהרי אף בשנו מותר ואי משום נותר דכשיפה לא שייך נותר אלל במידי דבר אכילה כדכתיב (ויקרא ז) והנותר מבשר הזבח וגו': לו יהיה. ויתירא הוא למאי למכתב עוד העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה למה לו: עצמות קדשים הנאכלין. כגון חטאת ואשם מועלין בהן לאין כלן ענה היתר לכהנים: ופליגא דר' א'. אדרבה: פירשו לפני זריקה מועלין בהן לעולם. כיון דפירשו אינהו לאו בני הקטרה נינהו לא אהני להו זריקה ובאוסרויהו קיימי: פירשו לאחר זריקה לא נהנין. מדכבדן ולא מועלין כרבי ישמעאל דנמר מלו יהיה דאשם ואשם פירשו לאחר זריקה הוא דכהדי בשר אישתרו בזריקה לכהנים: מתני' וכולן. הנך פסולין שעלו דהנין בהן לא ירדו בין עצמות ואידים שהעלן מחובר ועכלתן האש: שפקעו מעל המזבח. לארץ: לא יחזיר. א"ל להחזיר: קודם חצות יחזיר. בגמרא מפרש טעמא: ומועלין בהן. דלכתי בני מזבח נינהו ואין מועלין בהן. כיון דהוה להו כמעוכלין כדמפרש בגמרא הוה להו דבר שנקשית מלואו ואין מועלין בו: גמ' אי דלית בהו ממש. ששכרפו כולן: (רש"י)

תוספות מאן שמעת ליה דאמר פירשו ירדו רבי היא. ופי' רש"י ומתני' אליבא דתנאי: ור"י פי' כרבנן דוקא היא דמדקתני לא יעלו משמע דאם עלו לא ירדו והא דאמרי רבנן והקטיר לרבות כו' ואפי' פירשו היינו פירשו ועודם על גבי המזבח והא דלא מוקי מיעוטא דועשית עולותיך הבשר והדם בירדו למטה משום דניחא ליה למנטק רבותא דאפי' בעודם ע"ג המזבח ממעט עיכולי גידים וה"ה דממעטי בלא עיכול אם ירדו למטה ופירשו: עיכולי עולה אתה מחזיר כו'. ולעיל בריש פירקין (דף פג:): דאיצטריך לרבותי פוקעין מהעולה היינו משום דמהכא לא ידעי אלא בעודם על המזבח אבל למטה לא אי נמי כי היכי דלא נפקא ליה מאשר תאכל האש (ויקרא ו) משום דאיצטריך למעוטי עיכולי קטורת הכי נמי מקרא דהכא כיון דאיצטריך למעוטי עיכולי גידים ולית ליה הא דקאמר לעיל לאו ממילא שמעינן ליה והא דאיצטריך תרי קראי חד למעוטי קטורת וחד למעוטי גידים משום דאי מקרא דאשר תאכל האש לא הוה ממעטי' אלא עיכולי [קטורת] דליתיה על המזבח החיצון אבל עיכולי גידים לא ואי מקרא דהכא לא ממעטי' קטורת דבר הקרבה הוא דומיא דבשר ודם הלכך צריכי: לא שנו אלא שפירשו כלפי מטה. פי' לצד חוץ אבל כלפי מעלה פי' לצד המערכה כך גירס' הקונטרס ואברייא קאי ויש ספרים דגרסי פירשו לא יעלו ואמתני' קאי ולא נהירא דמה שייך ביה קריבה לעיכול כיון שהוא למטה בקרקע ועוד דבתר הכי שקיל וטרי בפירושא דברייא ומ"ט אפסקיה: אתאי זריקה ושרייתיהו אפילו למיעבד בהו קתא דסכיני. והא דאמר פי' ראוהו ב"ד (ר"ה דף כח). שופר של עולה לא יתקע פירש רבינו דאיידי שהפירשו לדמי עולה וכן של שלמים שהפירשו לדמי עולה וכן של שלמים ודמי שלמים אין בהם מעילה כדאמרינן בפסחים פ' שני (דף כז:): הכא בעצי שלמים עסקין מיהו לא ידענא מאי טעמא אפקי' ממשמעוטיה לאוקומה בדמים דהא איכא לאוקומה בפירש מחיים או פירש קודם זריקה כל זמן שלא נזרק הדם אבל פירש לאחר זריקה לא מצי לאוקומה בדשלים אין חילוק ואם זריקה מתרת בפירש מחיים ה"ה במחוסר נמי כמו שמתרת הבשר דמי' ואם כן לתקוע נמי שרי. נ"ל: מה אשם עצמותיו מותרין. פי'. .. בקונטרס שהרי אף בשרו מותר כל שכן עצמותיו והוא עצמו הקשה על פירוש זה לקמן פרק דם חטאת (דף צח). דאמר מהיקשיא דזאת התורה מה אשם עצמותיו מותרין אף כל עצמותיו מותרין (ולא) ונפיק מלו יהיה (דעולה) ופירש דמק"ו דבשר לא נפקי עצמות דאיכא למימר דלא התייר הכתוב אלא בשר הראוי לאכילה וא"כ על כרחין הא דפשיטא ליה באשם היינו משום דכתיב לו יהיה והא דנקט חשם טפי מחטאת אע"ג דבההוא קרא נמי כתיב חטאת דכתיב כחטאת כאשר תורה אחת להם לכהן אשר יכפר בו לו יהיה משום דעיקרא דקרא באשם נקטיה ועוד דלו יהיה כתיב לשון יחיד ואיכא לאוקומה באשם דסלק מיניה ומהיקשא דלקמן לא נפקא עולה כיון דאיכא לאוקומה בדברים הנאכלים דומיא דאשם ומיהו לו להסתפק ליה ג"ש בעולה הא בגופיה נמי כתיב לו יהיה ומצי לדרוש למישרי עצמות ושמא הוה מוקמינא ליה לדרשא אחריתי: ופליגא דר' אלעזר דא"ר אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין בהן לעולם. כך גרסת הקונטרס ויש ספרים שגורסין מועלין בהם עד זריקה ולהיא גרסא סיפא דמילתא הוא דפליגא דקאמר דלאחר זריקה לא נהנין ולא מועלין וא"ת לרבנן דאית להו דאפי' פירשו יעלו אמאי אין מועלין וי"ל דהיינו פירשו קודם זריקה אבל לאחר זריקה היתרות זריקה אם פירשו אי נמי לפי' ר' יצחק דלעיל אפי' פירשו לאחר זריקה וכגון שפירשו למטה דהא מילתיה דרבנן מיתוקמא בעודם על המזבח וא"ת דבמסכת תרומות (פ"א מ"ה) אמרי' גרעיני תרומה בזמן שמכניסין אסורין השליכין מותרין וכן עצמות קדשים בזמן שמכניסין אסורין השליכין מותרין ופירש רבינו דהתם מיירי בעצמות קדשים הנאכלין דומיא דתרומה ויש עליהם עדיין בשר וקאמר דאם מכניסין ומצניען א"כ הוא מחשבן ואכתי שם קדשים עליהן ואסורין אבל משליכין בטל שם אוכל מיניהו וכן גרעיני תרומה מיירי שיש עליהם אוכל ומיפרשא בענין זה: וכולן שפקעו מע"ג המזבח כו'. פירש בקונטרס דקאי בין אפסולין בין אגידים ועצמות ולפירושו הא דקתני במתני' לא יחזיר ובגמ' אמרינן דמשלה בהם יעלו איכא למימר דפקעו דמתני' היינו לאחר שנתעבד קצת דומיא דאברים שפקעו דמתני' דמוקמינן בגמרא בשירי אבל משלה בהם האור היינו משלה בהם האור פורתא ולא נעשה מצותן ולכך יחזירו ומיהו לפי מה שפירש בקונטרס לא יחזיר אין צריך להחזיר לא קשה מידי דאיכא למימר דיעול דקאמר היינו אם ירצה אבל אין חובה להעלותו ועוד י"ל דפקעו היינו דפקעו מאלתיה וירדו יעלו יש במשמע שהורידן ויש לחלק בין מאלתיהן לע"י אחרים כעין ההיא דטרף כלפי (יומא ו:): המוריד גחלת מע"ג המזבח וכבה חייב משום דלא אנתקיה מצותה אלמא יכול להעלותה וכי פקעה תנן במתניתין דלא יחזיר ואין מועלין בה ואם היינו מפרשים דכולן לא קאי אפסולין לא היינו מתירצים בזה כלום דמכל מקום הוה קשה למאן

ב - **פו** **דף**

בשריירי מנא הני מילי אמר רב כתוב אחד אומר **[ויקרא ו-ב]** כל הלילה והקטיר וכתוב אחד אומר **[ויקרא ו-ב]** כל הלילה והרים חצויה חצויה וחתיה חתיה ויתירא כתיב רב כהנא בכל יום תורם את המזבח מקרות הגבר או סמוך לו ומכניסין [אח] מאחרי ביום הכיפורים בחצות ברגלים באשמות הראשונה ואי סלקא דעתך מחצות דאורייתא היכי מקדמינן (והיכי מאחרינן אלא) אמר רבי יוחנן ממשמע שנאמר כל הלילה איני יודע שעד הבקר מה תלמוד לומר עד בקר תן בקר לבקרו של לילה הלכך כל יומא מקרות הגבר סגי ביום הכיפורים משום חולשא דכהן גדול מחצות ברגלים דנפשי קרבנות דקדמי אתו ישראל מאשמורת הראשונה כדקתני סיפא לא היתה קריית הגבר מגעת עד שהיתה עזרה מלאה מישראל איתמר פירשו קודם חצות והחזירן אחר חצות רבה אמר

רש"י בשירי קשין שנתקפו מחמת האש ששלטה בכולן ונשרפו אלה שלא נעשו פחם אלא כעצים יבשים הם מחוסים: מנהגי מילי. דכחות הליא מילתא: כתוב אחד אומר כל הליאה והקטיר. על מוקדה על המזבח כל הליאה עד הבקר והיינו הקטרה; וכתוב אחד אומר כל הליאה. וסומך ליה והרים את השן וע"פ אכל הליאה קאי דהא לא כתיב ולבש הכהן צבאר מדו כל אלה כל הליאה עד הבקר ולבש והרים כן שמעתי בסדר יומא: חזיו להקטרה. דלא הו עיכול אי לאו דשן ממש הוא: וחזיו להרמה. אפי' קשין שבהן רחויין להרמה ורחויין דשן ומיהו בשר ממש ליבא למימר דמיקרי דשן: מחזי רב כהנא. אדרב דלחמ חזיו להרמה דמשמע דקודם חלות לאו שעת הרמה היא אפילו מן הגעשין דשן: הו תורמין. תרומת הדשן מלא מחמה ונותנה במזרחו של כבש; וברגלים מאשמותה הראשונה. ומשום דנפיש קרבנות ונפיש דשן וצריך להעלותו לתפוח שצאמנע המזבח ולסדר את המערכה בליה שיוכלו לשחוט ולהעלות התמיד בעלות השחר: ה"ג ואי חלות דלורייתא היכי מקדמין ל"ג והיכי מחלתינן: אפי' יוחנן גרס ולא גרסינן אלא: ממשמע שנאמר ו'. כלומר קראי כדבר מיתרלי ולאשמועינן לחלות עושה עיכול בשירי קודם חלות הן בכלל הקטר ומחלות ואיך רחויין להרמה כשן מעליה והרמה במעובלן לגמרי קודם חלות נפקא לן מהאי קרא: ממשמע שנאמר כל הליאה ו'. אם ללמד בא כמשמע כל המקרה שיהא מעלה אברים ומקטירן עד הבקר מכל הליאה נפקא: מח"ל עד בקר. לא נאמר אלא לענין הרמה לומר שחורמין כל הליאה והכי קאמר עד הבקר והרים לפני הבקר והרים ולא נתן שיעור לדבתי: תן בקר לבקרו של לילה. בוקרו של לילה עולות השחר בקר אחר תן לו היינו השכמה וכיון דאין זמן לדבר אלא של השכמה הכל לפי טרדן השעה ין צידק לעשות הלכך כל יומא בקרות הגבר או סמוך לו לפניו או לאחריו כגוי: ביום הכיפורים. שכל העבודה מוטלת על כהן גדול ואיכא חולשא וצריך להקדים יומא: וברגלים מאשמותה הראשונה. כדקתני סיפא דההיא ולא היה קרות הגבר מנעת ברגלים עד שיהיה עזרה מליאה ישראל: (רש"י)

תוספות וחזיו להרמה. פירש בקונטרס ושירי נמי ראוין להרמה מיהו נראה דלאו ראוין להרמה דלאו דשן נינהו אלא חזיו להרמה דקאמר לא הרמה ממש אלא ענין הרמה שאין ראוין להקטרה וכן משמע פ' שני דמעילה (דף ט:): דדייקא התם וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח לא יחזיר הא על גבי המזבח יחזיר ומקשי מינה לרב ומשני שאני גחלת דאית ביה ממשא הלכך יחזיר דלא נעשית מצותו משמע דאין ראו לתרום מהם דאי ראו לתרום מהם כשתרמו אמאי יחזיר הרי נעשית מצותן ומיהו היא גופה לא ידענא מנא ליה דאיירי לאחר תרומת הדשן דמהאי טעמא מקשה לרב דאמר לאחר תרומת הדשן איירי וכי היכי דמתרצין ליה לאחר תרומת הדשן ל' יוחנן יתרצה קודם תרומת הדשן לרב דמודה רב דמועלין ונראה בעיני דדומיא דפסולין שפקעו דאיירי בכל ענין דקתני וכן גחלת שפקעה ומינה נמי דייקא דבגחלת אין חילוק בין קודם חלות לאחר חלות דבכל ענין עיכול דדומיא דפסולין שברישא קתני דאפילו קודם חלות לא יחזיר ועוד דבסיפא גבי אברים הוא דמפליג אבל בגחלת לא מפליג דעיכול חשיבא ולא שייך לא לשון הקטרה ולא לשון מוקדה דהא (בכך מיתוקמא) ומ"מ יחזיר דלאו ראויה להרמה היא דלאו דשן היא ולא נעשית מצותו על גבי המזבח יחזיר דאכתי לא נגמרה מצותה וכי פקע לא יחזיר דעל מוקדה על המזבח משמע דדבר שצריך יקידה היא על המזבח אפילו פקע אבל דבר שאין צריך יקידה לא וא"ת כשמאספין את האפר להעלותו לתפוח אין יכולים להזהר שלא יהו הרבה גחלים על האפר והכא משמע שאסור להוציא גחלת מן המערכה כדדייק במעילה (ג"ז שם) דיחזיר וכל שכן שאסור להוציא ובמסכת תמיד (דף לג.) נמי משמע שהיה נוטל מן המאכלות הפנימיות אלמא גחלים היה נוטל וצריך לומר דמאי מן המאכלות היה נוטל הנהו דלית בהו ממשא וחשיבי אפר אבל גחלת דהכא דמינה דייק במעילה דיחזיר מיירי בגחלת חיה דאית ביה ממשא והא דקאמר במעילה ה"ה דאפילו אפר לאו דליהו כגחלת ממש אפי' לענין חזרה דגחלת מחזירין לעולם אפילו לאחר תרומת הדשן דאין מעלין אותה לתפוח אבל אפר מעלין לתפוח אלא לענין מעילה הוא דקאמר דהוא כגחלת ואע"פ שלכאורה יש חילוק בין גחלת חיה לשאינה חיה שאינה חיה בכלל דשן היא כדתני נטל מן המאכלות הפנימיות ומ"מ יש ליישב כפירוש הקונטרס דחזיו להרמה היינו אפילו בשירי ולענין זה שהרמת הדשן מתירן לאוספם לתפוח ולא לענין זה שיעשה מהם תרומה דהא דשן [כתב והיינו] דאמר רחמנא והרים את הדשן מחצות כדי להתיר אפי' שירי דמחצות ואילך חשיבי עיכול להקטרה ואם ירצה יאספם לתפוח כדי להוציאם מחוף למחנה אבל אם רוצה להניחם במקום המערכה כדי למרק מצותם שיהו הם ראוין עצמם לתרומת הדשן עדיין מצותם עליהם הלכך יחזיר דמסתבר למימר דעדיין חסר מהם מירוק מצוה כיון שעדיין אין ראוין לתרומת הדשן והשתא ניחא לישנא דחזיו להרמה וניחא נמי שבשעה שמאספין את האפר לא היו צריכין להזהר מן הגחלים ואפי' היו לחושות וקצת היה נראה כן במסכת תמיד פרק ראוהו (דף כח:): דתני נטלו את המגריפות ואת הצניורות ועלו לראש המזבח האברים והפדרים שלא נתכלו מבערב סולקין לצדי המזבח ובתרי קתני החלו מסלק באפר על גבי התפוח והוה כפי' רש"י שלא היו מסלקין. אותם שלא נתכלו אבל גחלים עיכול חשיבי ואפילו חיים כדפי' לעיל דאפילו קודם חלות חשיבי עיכול אכן לא כלל שלא נתכלו נינהו הלכך נ"ל פירוש הקונטרס עיקר: אלא אמר ר' יוחנן. בקונטרס מחק אלא בפירושים הראשונים ופי' דרבי יוחנן מתוך קראי כרב חזיו להקטרה וחזיו להרמה ומיהו היינו דוקא בשירי והאי דקאמר (דקדמי) קודם לחצות היינו במעובלן ומקראי אחרינא נפקא ליה דכתיב עד בקר תן בקר לבוקרו של לילה ומוקמינן ליה בהרמה ומסר המקום הדבר להכמים להיות מדמין כל מה שירצו לפי הצורך להם ומיהו קשה לפירושי זה דקרא דעד בקר דכתיב בהקטרה [היכי] מוקמינן ליה בהרמה ועוד דאלא גרסינן בכל הסיפורים ונראה כגוי' פירושים אחרונים דגרסי אלא ופליגי רבי יוחנן אדרב דאמר חזיו להרמה דאפילו בדשן המעובל יפה לא מקדמין וקאמר רבי יוחנן דכל הלילה קאי אהקטרה וקאי אהרמה דכל הלילה כשר להקטיר כשאין מעובלן וכל הלילה כשר להרמה אם יש דשן מעובל וגבי הקטרה כתיב בקר מותר ליתן בקר לבוקרו של לילה והיינו בשירי דחצות עושה עיכול והכי מידריש קרא תן השכמה אחת לבוקרו של לילה ובוקרו של לילה הוא עמוד השחר ונתן לו הכותב בקר אחר לומר שאין צריך להקטיר מן השחר ואילך וכיון שלא נתן זמן באותו בקר על כרחך הוא חצות לילה שמעין דבשירי תלוי בחצות ובדשן מעובל דלית ביה ממשא כל הלילה והרים אבל אית בהון ממשא כל הלילה והקטיר וכך פי' בקונטרס בפ"ק דיומא (דף ג) וצ"ע במגילה (דף כ:): דקאמר כל הלילה כשר להקטרה אמאי לא קאמר נמי להרמה: משום חולשא דכהן גדול מחצות. כאן משמע שעבודת לילה כמו תרומת הדשן וסידור המערכה היו מוטלות עליו והשתא אתי שפיר משום חולשא דכהן גדול שיוכל לנוח אחר תרומת הדשן ולהפסיק כדי לעשות בנחת שחיתת התמיד ועבודת היום אבל אי עבודת לילה בשאר כהנים מאי חולשא איכא וריב"א פירש ביומא (דף כ:): דלא גרס הכא כהן גדול תרומת הדשן לא היא ככהן גדול מדלא חשיב טבילת תרומת הדשן בהדי הן טבילתו וי' קידושין שהיה עושה ביום הכפורים ועוד דפי' דתרומת הדשן חשיב בסדי יום הכפורים ואילו היה ככהן גדול למה ליה להזכיר בסדר יום הכפורים רבא יסד דפי' דהוקמו מחצות אפרה לבערה בפייס דשן הבערה ומיהו רבינו היה מפרש דאין צריך למוחזק דה"פ משום חולשא דכהן גדול מקדמין תרומת הדשן וסידור המערכה ושירית אברים שלא נתכלו מבערב בשאר כהנים כדי שעל ידי כן יהא מזומן כה"ג להתחיל מהבקר כשיעלה עמוד השחר ועבודת היום קודם שיהא רעב וחלש: (תוספות)

א - **פז** **דף**

חצות שני עובלתן רב חסדא אמר עמוד השחר עובלתן אמרי בי רב מאי טעמא דרב חסדא ומה חצות שאין עושה לינה עושה עיכול עמוד השחר שעושה לינה אינו דין שעושה עיכול פירשו קודם חצות והחזירן לאחר עמוד השחר רבה אמר חצות שני עובלתן רב חסדא אמר אין בהן עיכול לעולם מתקיף לה רב יוסף ומאן לימא לן דחצות בראש המזבח משיאו להו עיכול דילמא כל היבא דמשכחא להו משויאו להו עיכול שאלחו מתם הלכתא כרב יוסף איתמר נמי א"ר חייא בר אבא פירשו קודם חצות והחזירן אחר חצות לא נהנין ולא מועלין וכן תנא בר קפרא פירשו קודם חצות והחזירן לאחר חצות יוצאין מידי מעילה א"ל רב פפא לאבבי וכי מאחר דשלחו מתם הילכתא כרב יוסף וא"ר חייא בר אבא וכן תני בר קפרא רבה ורב חסדא במאי פליגי אמר ליה בשמנים בעא מיניה רבא מרבה לינה מועלת בראשו של מזבח או אינה מועלת בראשו של מזבח היכי דמי אילימא דלא ירדו השתא לנו בעזרה אמרת דלא ירדו בראשו של מזבח מיבעיא ואלא דירדו לשלחן מדמינן לה דתנן אפילו הן על השלחן ימים רבים אין בכך כלום או דילמא לקרקע מדמינן א"ל אין לינה בראשו של מזבח קיבלה מיניה או לא ת"ש דאיתמר אברים שלנו בעזרה מקטר והולך כל הלילה לן בראשו של מזבח מקטר והולך לעולם ירדו רבה אמר יעלו רבא אמר לא יעלו ש"מ לא קיבלה מיניה ש"מ: כשם שהמזבח מקדש כו': תנו רבנן [\[שמות כט-לז\]](#) הנוגע במזבח אין לי אלא מזבח כבש מנין ת"ל את המזבח כלי שרת מנין ת"ל [\[שמות ל-לז\]](#)

כט | כל הנוגע בהם יקדש בעא מיניה ר"ל מר"י כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולין א"ל תניתוה כשם שהמזבח והכבש מקדשין את הראוי להן כך כלים מקדשין א"ל לכתחילה ליקרב קמיבעי לי הא נמי תנינא

רפ"ו | חרות שני עובדכחן. שרידי דיהוה חרות שני של ליל המחרת: שאינו עושה לינה. לאחור שעל הארץ שהרי כל הלילה כשר להעלותו מן הארץ ולמזבח דכתיב לא ילון חלב חגי עד בקר הא כל הלילה ילון: עושה עיכול. לשרידי דמערכה: אין בהן עיכול לעולם. וכל שפוקעין יחזיר ומועלון בהן עד שיעשו דשן: כל היבא דמשכחה להו כו'. הלכך פרוש קודם חרות נמי הרי הן עיכול בחרות ואפילו החזירן לאחר חרות: אין מועלון בהן ולא כריד להחזירן ויאלו מידי מעילה גרסי' ולא נהנין מדרכה: וא"ר הייא בר אבא. נמי כרב יוסף: וכן תני בר פפא. כרב יוסף: רבה ורב חסדא במאי פליגי. לומר דלא הוי עיכול בחרות: בשמיניס. אפילו הוקשו לא הויא עיכול דשומן מעכבן מליעשות דשן: אולימא דלא ירדו. אותן שמאלון בשחר בראש המזבח שלא במערכה: אלא דירדו. מן המזבח לאחר עמוד השחר מיבעי לך מי הוי כשאר לניס ונפסלים בעמוד השחר ותנן בפסוליס כך אם ירדו לא יעלו: או דילמא אין לינה מועלת. ולא נפסלו ויחזור ויעלם: לשלחן מדמינן לה. למזבח שאין לחם הפנים נפסל עליו אם לן בו לאחר זמנו: ותנן אפי' היה על השלחן ימים כו'. במנחות תנן לה סידר את הלחם ואת הבזיכין בחדש בשבת והקטיר את הבזיכין ובשבת פסולה לפי שמחוסרים בשבת זמן שצרכין לעמוד עליו שבעה ימים כולד יעשה זה שסודרם בחדש בשבת יניחנה לשבת הבאה שאפי' היא כו': או דילמא דקרקע עזרה מדמינן לה. דהא רפת בנין היא כמותה ולא כלי כשלקח: מקטיר והולך לעולם. דאפילו אמרינן לינה מועלת בראש המזבח מסקינן להו במערכה שהרי פסולין שעלו לא ירדו: רבא אמר לא יעלו. דלינה מועלת והוה להו פסולין וכיון דירדו לא יעלו: את המזבח. ומשחת את המזבח לרבות את הכבש: ה"ג כלי שרת מניין כל הנוגע בהן יקדש: מהו שיקדשו פסולין. הוה סבור לענין פסולין קמיבעיא ליה כגון מנחה טמאה שקדשה בכלי שרת מי קדשה קדושה גוף ולא נפקא להו לחולין דקדשה כלי אע"פ שהיא טמאה או לא קדשה ותנן המנחות והנסכים שנטמאו יש [ולחם] פסולין ואם מקדש בכלי שרת אף ליה ליה פסולין: א"ל תניתוה. דמקדשין ואין להם פסולין: א"ל לכתחילה ליקרב קמיבעיא ליה. ולא לענין פסולין: ושקבלו פסולין וזרקו את דמו. אם עלה הבשר לא ירד: מאי לאו (רפ"ו)

תוספות | אמרי בי רב מ"ט דרב חסדא. אע"ג דאמרי בי רב. רב הונא ורב חסדא תלמידו שמה רב הונא נמי אמרה ופי' טעמו והש"ס קבעיא בלשון זה מ"ט דרב חסדא אי נמי מצינו שרב הונא רגיל לשבח דבריו כדאמר בגיטין (דף ק.ו.) חסדא שמך וחסדאין מילך ובמסכת שבת (פב.) מ"ט לא שכיחתי גבי רב חסדא דמחדן שמעתיה: מה חרות שאין עושה לינה כו'. ורבה לטעמיה דאית ליה בסמוך אין לינה מועלת בראשו של מזבח ולית ליה ק"ו דרב חסדא דאיכא למיפרך מה לחרות שכן עושה עיכול בראשו של מזבח דאם פקע לא יחזיר תאמר בעמוד השחר שאין לינה מועלת בראשו של מזבח כך פי' ה"ר מנחם זצ"ל: ורב חסדא אמר אין בהם עיכול לעולם. וליכא למימר דעמוד השחר שני יעשה עיכול מק"ו דחצות שהרי אינו עושה לינה אלא לקרבות היום שלפניו: הילכתא כרב יוסף. פירוש יפה אמר ואין זה פסק הלכה ולא שייך למיפרך הילכתא למשיחא דהא לבסוף נמי מוכח דלא פליגי עליה וא"כ הלכה למה לי: לא נהנין. רבינו היה מפרש מן התורה כיון שהם לחמו של מזבח ומי"מ יצא מידי מעילה דכיון דחצות עוכלם נעשית מצותם ולא חזרה בהם מעילה: לשלחן מדמינן לה דתנן אפילו היה על השולחן כו'. תימא מנא ליה דלא פסול לאחר שבת כשנסדר כהילכתו וי"ל דדייק מלישנא יתירא דקאמר שאפי' הוא על השולחן כו' דמשמע שבא להוסיף אפי' בענין זה והא ליתא דהא דוקא משום שנסדר באחד בשבת שלא כהילכתו לא מיפסל כדאיתא שילהי שתי הלחם (מנחות דף ק.) ופרק אמר להם הממונה (יומא דף טז:) דטעמא דכלי שרת אין מקדשין שלא בזמנו ולא משני התם טעמא דשלחן אינו מקדש ליפסול בלינה כדאמר הכא דבעי למילף מיניה מזבח וצ"ע אי מצי למימר דכי נסדר כהילכתו נעשה לחמו של שלחן טפי לא יפסל בלינה זה משמענו לישנא יתירא דאפילו על השלחן כו' והתם דפריך כיון דלילה אינו מחוסר זמן בי שמשני ליפסול ומשני כיון דנסדר שלא כהילכתו נעשה כמי שסדרו הקוף נשמע אם סדרו כהילכתו נפסל בלינה י"ל דאתא למימר דאם נסדר בלילה כיון דלילה אין מחוסר זמן נפסל בלינה אבל נסדר כהילכתו ממש ביום השבת אפילו היה שם ימים רבים אינו נפסל דנעשה לחמו של מזבח מ"מ תימא למה לא תירץ מתניה לפי סברתו כי נמי כלי שרת מקדש שלא בזמנו שאני שולחן דאינו נפסל עליו כלל בשום ענין דעל כרחין שום פסוק יש על דבר זה שאינו נפסל אפילו כי נסדר כהילכתו: הגה"ה כבש מנין. וא"ת לרבי יהודה דאמר. עזרה מקדשת כמזבח אמאי איצטריך את לרבינו כבש הא כיון דירד ע"ג צפה יעלה כ"ש כבש וי"ל דשמא הא דעזרה מקדשת כמזבח היינו כשירין להקטיר עליה אבל פסולין לא להכי איצטריך קרא: כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולין. פי' בקונטרס דלענין פסולין בעי א"ל תניתוה כו' א"ל לכתחילה ליקרב קמיבעיא לי ופשיט דמקדש מקבלו פסולין וזרקו את דמו מאי לאו שקבלו פסולין וזרקו פסולין דמשום וזרקו פסולין אם עלו לא ירדו הא אם זרקוהו כשרים לכתחלה יעלו איברים דזריקה מעלייתא היא אף על גב דקבלוהו פסולין דכלי שרת שקבלו בו הדם מקדשת פסולין לכתחלה ליקרב וליזרק כך פירש בקונטרס ותימא לפי דא"ב תיקשי ליה מתני' הן והיוצא והטמא שנשחט חוץ לזמנו וחוף למקומו כו' אם עלן לא ירדו משמע הא לכתחלה לא יעלו וע"ג דנתקבל הדם בכשרות בכלי שרת דהא לא איירי מידי בנתקבל בפסול וזרק בפסול ועוד לן דמה ויצא דמה וישמא דמה אמאי לא יעלו לר"ש כיון דכלי שרת מקדשין את הפסולין לכתחלה ליקרב וצריך לדחות כל הני גוון שישנן עתה בכלי חול דהוה ליה כירדו וכן נתערב דם הפסולין דאמר ישפך לאמה ולא אמרינן דיקרב מיירי בהכי וכן הא דתנן (מנחות דף ק.) המנחות (תוספות)

דף פז - ב

שקבלו פסולין וזרקו את דמו מאי לאו שקיבלו פסולין וזרקו פסולין לא שקיבלו פסולין א"ל שזרקו פסולין אויר מזבח כמזבח דמי או לא ת"ש כשם שהמזבח מקדש כך כבש מקדש ואי אמרת אויר מזבח לאו כמזבח דמי אויר כבש נמי לאו ככבש דמי היכי מסיק ליה מכבש למזבח הוה ליה ירוד דנגד ליה והא אויר יש בין כבש למזבח רובו לכבש כבש רובו למזבח כמזבח תיפשוט מהא הא דבעי רמי בר חמא יש חיבור לעולין או לא תיפשוט דיש חיבור הא לא קשיא תיפשוט מתקיף לה רבא בר רב חנן ואי אמרת אויר מזבח כמזבח דמי עולת העוף דפסלה במחשבה היכי משכחת לה הא קלטה מזבח מתקיף לה רב שימי בר אשי אלמה לא משכחת לה כגון דאמר הריני מולקה על מנת להורידה למחר ולהעלותה ולהקטירה הניחא לרבא דאמר לינה מועלת בראש המזבח אלא לרבה דאמר אין לינה מועלת בראש המזבח ליתא למחשבתו לרבה נמי משכחת לה כגון דאמר הריני מולקה על מנת להורידה קודם עמוד השחר ולהעלותה לאחר עמוד השחר להך גיסא מיהא תיפשוט דאור מזבח כמזבח דמי דאי ס"ד אויר מזבח לאו כמזבח דמי

רפ"ז | שקיבלו פסולין והדר זרקו פסולין ולמה לי זרקו מקבלה איפסלה לה אי לאו לאשמועינן טעמא דזרקו פסולין הוא דהוה איביבס בחרות אם עלו לא ירדו ולכתחלה לא יעלו דהפסל כשר בזריקה פסולין הא זרקו כשרין לכתחלה נמי יעלו האיביבס דזריקה מעליה הוא ואע"ג דקיבלו פסולין משום דקדשה כלי שרת ליזרוק לכתחלה: אי נמי זרקו פסולין. ומשום היא גופא איצטריך לאשמועינן אם עלו איביבס לא ירדו ואף על פי שנפסלו בזריקה: אורי המזבח. אם תלה איביבס פסוליס באויר ראש המזבח כמזבח דמי ולא ירדו: או לאו. כמזבח דמי וירדו: היכי מסיק לה מכבש למזבח. הא כי מגבה ליה באויר הכבש הוה ליה ירוד ותנן כך אם ירדו לא יעלו: ומשני דנגד ליה. גורכין עד המזבח ואינו מגביהן: ופרכינן אויר יש בין כבש למזבח. כדאמרן בפסקי דקשי דקשיים (לעיל דף סב:) וכי מטוי כנגד אורו אויר הוה ליה ירוד: ומשני רובו לכבש ככבש כו'. מה שנגד אויר שדין ליה בתר רובא אם רוב האבר ככבש שדין ליה בתר כבש ואי רובן כמזבח שדין ליה בתר מזבח: יש חבור בעולין. דלא חשבינן להו כמנא דמיפסיה ואולגין בהו בתר רובא או אין חיבור: תפשוט דיש חיבור. דלאו אין חיבור קמא קמא דמטא כנגד אויר איפסיל ליה ובכריתוהו (דף יד.) גכסינן

ליה בלשגנא אחרינא תיפשוט דבעי רמי בר חמא הלבו בלויכריס אחר הכוז או לא הלבו: עולת העוף. שמליקתה בראש המזבח: היכי משכחת לה. דפסל בה מחשבת חוז לזמנו הא קלטיא אויר המזבח דלוי נמי אמרינן לניה מועלת בראש המזבח וקיים זה את מחשבתו ופשה עד למחר והקטייה בה הקטרה היא דהא פסולין קעבו לא ירדו וכוון דבה הקטרה מחר לכתחלה היא אמאי פסלה בה מחשבת הקטרה מחר: אלמה לא. בתמיה וכל משכחת בה פסול מחשבתה והא משכחת כגון אחישב עליה להוריד למחר לאחר שפסל ולהעלותה ולהקטייה כיוון דלויקיים ליה מחשבתו תו לא פלגא דהא חופסל ליה בלינה השתא נמי אהני בה מחשבתה ופריכין אלתקפתא דרב שימי: הויחא לרבא דחמר לניה מועלת. איכא לאשכחא בכה"ג: אלמא לרבא. חפ' קיימא למחשבתו לא מיפסל וכל שכן דמחשבתא לא הויחא: ומהדרינן לרבא נמי כו' להורידה קודם עמוד השחר וכוון דעמוד השחר משכחת לה ארלפא פסול לה בלינה הילכך מהניא לה נמי מחשבתה: להך גיסא מיהא תפשוט כו'. רב שימי מסיים ביה באתקפתיה הכי את בעי למיפך מיניה אויר מזבח לאו כמזבח דמי לאויר גיסא מיתא למיפשוט מינה ולמימר דכמזבח דמי דלוי לאו כמזבח דמי: (ר"ש"י)

תוספות והנסיכים שנטמאו משקדשו בכלי אין להם פדיון דמשמע מקרב לא קרבו בעורכו לכלי חול איירי וכן היה מקריב מנחת העומר ונטמאת בידו אומר לו הבא אחרת תחתיה בהכי מוקמינן לה מיהו אכתי קשה לפי דאי מעיקרא ס"ד דלענין פדיון קבעי אם כן לא הוה ליה למימר לכתחלה ליקרב מיבעיא לי אלא ליקרב מיבעיא לי ומדקאמר לכתחלה ליקרב מיבעיא לי משמע דמעיקרא נמי הוה ידע דליקרב קמביעיא ליה אלא דמיבעיא ליה בדיעבד ועוד הקשה ה"ר פטר לפרש"י שהשיב ר"י דדוקא משום דזרקוהו פסולין אחרי שקבלו פסולין אבל קבלו פסולין וזרקוהו כשרים יעלו תחילה ליקרב איברים דכלי שרת מקדשין לכתחלה ליקרב דבהדיא אמרינן בפ"ק דמנחות (דף ז.) והא בעי מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן כלי שרת מהו שיקדשו פסולין לכתחלה ליקרב וא"ל אין מקדשין ומשני אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל ש"מ דאין מקדשין ליקרב פשיטא ליה הילכך נראה פר"ת שפירש דמעיקרא ס"ד דר' יוחנן דקבעי מיניה אם העלה פסולין לגבי מזבח בכלי שרת ומפסיק הכלי שרת וקמביעיא ליה נהי דאין לומר דלא ירדו מטעם דאור מזהב כמזבח דמי שהרי תחתית הכלי מפסיק מיהו כלי שרת שמה מתוך קדושתו לא הוי חציצה והוי כאילו הפסולים ע"ג המזבח ממש דלא ירדו או הויא חציצה וירדו אמר ליה תניתיה כשם שהמזבח כו' לענין דאם עלו לא ירדו כך הכלים מקדשין לענין זה (מכאן ואילך לשון ר"ת) א"ל לכתחלה ליקרב קמביעיא לי דסבר ריש לקיש דאיכא לאוקומה מתני' דקתני הך כלים מקדשים שאם עלו בכלי ע"ג המזבח לא ירד דאין כאן לא קדושת המזבח ולא קדושת אויר הואיל והם בכלי וקבעי שאם לא העלה הקמציץ הפסולין בכלי אלא קדשו בכלי מהו שיעלו לכתחלה דכי היכי דמזבח מקדש מה שנגע בו ולא ירדו כך כלי מקדש מה שנגע בו ולא ירדו או לא א"כ העלהו אמר ליה תניתיה שקבלו פסולין וזרקו את דמו מאי לאו שקבלו פסולין וזרקו פסולין כלומר שקבלו פסולין וזרקו בדיעבד הא אם לא זרקוהו לכתחלה לא יזרוק דהכי מיפרשא מתני' הלן והיוצא כו' שזרקו את הדם בדיעבד לא ירד הא אם לא זרקוהו לא יעלה והא דקאמר וזרקו פסולין פי' דמתני' [כך] הוא ואינו אלא מסיים לשון המשנה ולא מפסולא קדייק תדע שלא היה לו לומר רק לא שקבלו אי נמי זרקו אלמא דריש לקיש דדחי ליה בפסולין מוקי לה והיינו דאמר בפ"ק דמנחות (ג"ז שם) והא בעי מיניה ריש לקיש (כו') מר' יוחנן כלי שרת מהו שיקדשו פסולין [כו'] ואמר ליה אין מקדשין עד לא קבלו פסולין ואי נמי זרקו פסולין כלומר שקבלו פסולין אם עלה הבשר לא ירד והדם יעלה ויזרק דכלי שרת מקדשין לכתחלה ליקרב אי נמי אם זרקו פסולין הבשר אם עלה לא ירד והדם לא יתקנח דהא המשנה בכל עניינים אם עלה לא ירד קתני בין חומרא בין קולא כדמוכח לשון ר"ת וכל מה שפירשתי לפירוש הקונטרס שהעמדת. בעודן בכלי חול צריך לפרש גם לפי ר"ת למאי דבעי למימר ר"ל דמקדשין לכתחלה ומה שפי' הדם לא יתקנח אין שייך להזכיר כאן דלאו היינו אם עלו לא ירדו דאפילו מאן דאית ליה גבי דם אם עלו ירדו מודה בדם הנזרק דקלטו מזבח דאי לא הוי אלא לר"ג דוקא א"כ בסימון דפריך חטאת העוף דפסולה היכי מזה מדמה פירוש לר"ג דאמר דאי עלה לא ירד כיון דאור מזבח לאו כמזבח דמי לעולם הוי ירד ומאי קושיא אימא הא דקתני אם עלה לא ירד היינו אם זרק לא יקנחנו אבל אם עלה בכלי ירד אלא דאי לא יקנחנו הוי לכולי עלמא ואם עלה לא ירד דקאמר היינו אם עלה בכלי לא ירד אלא זרקנו בעל כרחו ובההיא דמנחות (ג"ז שם) דקדק רבינו חיים דקאמר התם אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל וכי לא היה יודע דמקדשין ליפסל הא מתני' היא בין לפי' הקונטרס בין לפי' ר"ת דתנן כך הכלים מקדשין: אויר יש בין כבש למזבח. אבל אי אויר מזבח כמזבח דמו לא קשיא ליה מטי כנגד אויר (לא) הוה ליה ירד דכנגד אותו אויר יש אמה טובב וסובב חשיב מזבח דאפילו להקטיר עליו איכא מאן דאמר פרק קדשי קדשים (לעיל דף סב:) דמקטירין מיהו אין נראה לרבינו חיים שהרי יש אויר מפסיק יותר מכדי אמה טובב כדי שיהא אויר קרקע מפסיק כדאמרינן לעיל מה דם אויר קרקע מפסיק אף בשר אויר קרקע מפסיק וא"כ אכתי מטי כנגד אויר קרקע ה"ל ירד: עולת העוף דפסלה בה מחשבה. תימה מאי קשיא ליה הא אמרינן בפרק קדשי קדשים (לעיל דף סה.) שאם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשרה וא"כ אין כאן אויר מזבח ולפירוש הקונטרס שפירש למעלה שהיתה שם בליטה שם ניחא אי נמי פריך לרבי נחמיה דאמר (לעיל דף סה.) היא עצמה אינה נעשת אלא בגופו של קרן: (תוספות)

דף פח - א

חטאת העוף פסולה היכי מזה מדמה הוה ליה ירד שאר פסולים היכי זריק להו מדמה דמגע להו הא הזאה היא מיצוי היא הא זריקה שפיכה היא ועוד דרך הזאה בכך דרך זריקה בכך אמר רב אשי אי דנקט להו בראש המזבח ה"כ כי קאמר דתלנהו בקניא מאי תיקו: **מתני'** כלי הלח מקדשין את הלח ומדות יבש מקדשות את היבש אין כלי הלח מקדשת את היבש ולא יבש מקדש את הלח כלי הקודש שניקבו אם עושין בהן מעין מלאכתן שהיו עושין והן שלימים

מקדשין ואם לאו אין מקדשין וכולן אין מקדשין אלא בקודש: **גמ'** אמר שמואל לא שנו אלא מדות אבל מזרקות מקדשין שנאמר **במדבר ז-**

[יג/יט/כה/לא/לז/מג/מט/נה/סא/סז/עג/עט](#)

דף פח - ב

הוגעו לנתר והאל אף במים אין מכבשים ויש אומרים אין מכבסין אותן כל עיקר שאין עניות במקום עשירות: ת"ר מעיל כולו של תכלת היה שנאמר **שמות לט-כב** ויעש את מעיל האפוד כליל תכלת שוליו כיצד מביא תכלת וארגמן ותולעת שני שזורין ועושה אותן כמין רימונים שלא פיתחו פיהן וכמין קונאות של קנסות שבראשי תינוקות ומביא שבעים ושנים זגין שבהן שבעים ושנים עינבלין ותולה בהן שלשים וששה בצד זה ושלשים וששה מצד זה רבי דוסא אומר משום רבי יהודה שלשים וששה היו שמונה עשרה מצד זה ושמונה עשרה מצד זה אמר רבי עיניני בר ששון כמחלוקת כאן כך מחלוקת במראות נגעים דתנן מראות נגעים רבי דוסא בן הריבס אומר ל"ו עקביא בן מהללאל אומר שבעים ושנים ואמר רבי עיניני בר ששון למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה לומר לך מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין כתונת מכפרת על שפיכות דם שנאמר **בראשית לו-לא** וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת

בדם מכנסים מכפרת על גילוי עריות שנאמר [שמות כח-מב] ועשה להם מכנסי בד [לכסות את] בשר ערוה] מצנפת מכפרת על גסי הרוח מנין אמר רבי חנינא יבא דבר שבגובה ויכפר על גובה אבנט מכפר על הרהור הלב היבא דאיתיה חושן מכפר על הדינין שנא' [שמות כח-טו] ועשית חושן משפט אפוד מכפר על עבודת כוכבים שנאמר [הושע ג-ד] אין אפוד ותפרים מעיל מכפר על לשון הרע מנין א"ר חנינא יבא דבר שבקול ויכפר על קול הרע ויצף מכפר על עזות פנים בציץ כתיב [שמות כח-לח] והיה על מצח אהרן ובעזות פנים כתיב [ירמיה ג-ג] ומצח אשה זונה היה לך איני והא"ר יהושע בן לוי שני דברים לא מצינו להן כפרה בקרבנות ומצינו לו כפרה ממקום אחר ואלו הן שפיכות דמים ולשון הרע שפיכות דמים מעגלה ערופה ולשון הרע מקטרת דתני רב חנניה מנין לקטרת שמכפרת שנאמר [במדבר יז-יב] ויתן את הקטרת ויכפר על העם ותני דבי רבי ישמעאל על מה קטורת מכפרת על לשון הרע יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי לשון הרע אלשון הרע קשיא שפיכות דמים ואשפיכות דמים לא קשיא הא דידע מאן קטליה הא דלא ידע מאן קטליה אי דידע מאן קטליה בר קטלא הוא במזיד ולא אתרו ביה ולשון הרע אלשון הרע נמי לא קשיא הא בצינעא הא בפרהסיא:

רש"י הוגעו למים. כלומר אם היה גיעולן מועט ולא הזיקו אלף לכיבוס מים מכבסין אותו חף בנדר והלה: הוגעו לנדר והלה: שנתגעלו גיעול רב שהגיעו לזרק לכיבוס נדר והלה הוא לא מתקן להו כלל: חף במים. לאו לרבותא הוא אלף למימרא נדר והלה דנקט לאו לענין כיבוס נקט דהיבא דלסור לסור לגמרי והיבא דשרי שרי לגמרי אלף לענין גיעול נקיט ליה וה"ק נתגעלו חין מכבסין אותו כלל חס הזקוק לנדר והלה: נראה בעיני דה"ג. שוליו כילד היה מביא בו' דברימונים נאמרו שנסה לבגדים: שלא נפתחו פיהם. דרך רימונים כשזהוין באינן אחר גמר בישולן מתפתחין מחליהן דדרך שעושין קליפי אגוזים החיטונות: וכמין קונאלות. בושט"ש עשויון כמין חיק של נחשת שעושין [בסוף] בית יד הרומח שקרוין ארישטייל לָשון [שמואל ב כז] ומשקל קינו דיכפי בנוב והחיטונות חולין אותו ברחשי כובעי נכרים שעושין אותו למלחמתן שקורים הילמ"ש: קנסות שברחשי חיטונות. לָשון וקלסא דנחשא על רישיה: זגין. אינלליט"ש: עינבלים. מה שחלי בחוקן לקשקש וחולה בו אלף הרמון [ואח] פעמון כדכתיב (שמות לט) פעמון ורמון ובתוך הרמנים דקרא לאו בתוך החלל קאמר אלף ביניהם דפעמון אחד בין שני רמונים: מלך זה. מלפניו ומלאחריו: מרחות נגעים. לטמא מתפוחין של לבן אדמדם ולבנים של תחתי הרחש וזמן ושל נגעי בתים [ונבדדים]: למה נסמכה. בלא את אהרן זאת תורת העולה זאת תורת החטאת והאש וזאת השלמים והלך קח את אהרן ואת הבגדים: ויטבלו את הכתנת. רמז הוא לעתיד שיכפר שפיכת דמים בכתנת טבילה היינו כפרה: לכסות את בשר ערוה. לחפות על גילוי עריות: אהיבא דלחיתיה. שהיו חוגרין כנגד אלפי ידיון דהיינו כנגד הלכ כדילפינן בפרק שני (לעיל דף יט). מולא יחגרו בינן: אין אפוד. נגלה עון תרפים הא יש אפוד חין תרפים כך שמעתי במסכת ערכין (דף טז): דבר שקבול. פעמונים שבו (מכפר): ויכפרן על העם. במחלוקת קרח שהוא לָשון הרע [שנאמר] אלף המיתם וגו': שפחשאי. שהיה לבדו עם כהנת פורשין בין האולם ולמזבח שעת הקטרה וכל שכן מן הויכב שנאמר וכל אלף לא יהיה וגו' בסדר יומא (דף מד). ידיע מאן קטליה. כחונת מכפרת על הציבור שלא יענשו: בר קטלא הוא. וכל כמה דלא קטליה מיענשו דכתיב [ולא] לא יכופר וגו' (במדבר לה): ומשני במזיד ולא אתרו ביה. ללא בר קטלא הוא הילכך ציבור מתכפרי בכחונת והוא נגעים באים עליו כלאמר בערכין: בלינעא. דהוה דבר שפחשאי קטרת מכפרת שהוא מעשה חשאי: כפרהסיא. שהוא דבר שקבול קול פעמונים מכפר עליו: מהני' (רש"י)

תוספות כמחלוקת כאן כך מחלוקת במראות נגעים. פר"ת דתלי האי באי דמשום דמעיל בא לכפר על לשון הרע וכן נגעים באין על לשון הרע כדאמרין פרק יש בערכין (ערכין דף טז): שבעים ושנים. לא פליג התנא אמתניתין דשבעות (דף ב). דתנן שנים שהן ארבע דחתם מיירי בנגעים לבנים והכא מיירי בכל מיני נגעים ירקרק ואדמדם ופתוכים ויש להוסיף עוד נגעי בתים ונגעי בגדים: מכפרים על שפיכות דמים. מה שמפרשים אהא מיום שחרב בית המקדש אף על פי שבטלו ד' מיתות דין [ארבע] מיתות לא בטלו דלהכי לא נקט מ' שנה קודם שחרב בית המקדש שגלתה סנהדרין דבהיהא שעתא אפי' דין ארבע מיתות לא הוה דבגדי כהונה מכפרין ולא נהירא דבגי שמעון בן שטח פריך ליה באחד דיני ממונות (סנהדרין דף לז): אף על גב דהוה בגדי כהונה ומיהו הייתי יכול לקיים פירוש זה ולומר דלהכי לא נקט מ' שנה משום דאיכא דין מיתות דבטלו כגון עריות ועבודת כוכבים שמכפרין עליהם מכנסים ואפוד אבל דין שפיכות דמים לא בטל דכתנות שמכפרת על שפיכות דמים אין מכפרת על ההורג אלא על ישראל שערבין זה בזה דומיא דעגלה ערופה דכתיב (דברים כא) כפר לעמך ישראל ואציבור מכפרת ולא על ההורג וכן משמע הכא דכתנת לא מכפרת אהורג דאי מכפרת מאי פריך הכא מעגלה ערופה והא עגלה ערופה אישראל מכפרה וכן משמע פ' יש בערכין (ערכין דף טז). דקאמר על ז' דברים נגעים באים וקחשיב שפיכות דמים ולשון הרע ופריך התם מעמיל שמכפר על לשון הרע ומכתנת שמכפר על שפיכות דמים לא פריך מידי משום דלא מכפר אהורג אלא ישראל דכפרישית אבל מלשון הרע דלא מצינו לשנויי הכי דמסתמא אין ציבור נענשין על לשון הרע של זה כיון דשמא לא יבא לידי תקלה וכן פירש בקונט' התם ועוד יש מפרשים בהיה דערכין (גו"ש) דלהכי לא פריך מכתנת דנהי דמצלת מעונש מיתה מנגעים ויסורין לא מצלת ואם תאמר הכא משמע דכתנת מכפרת על ידיע מאן קטליה ובשבעות (דף ח). מצריך קרא למימר שאין שעיר המשתלח מכפר על ידיע מאן קטליה ואמאי צריך קרא פשיטא דהא כתנת מכפרת ומיהו יש לפרש דיש חילוק בין ציבור לכל ישראל דכתנת מכפרת אציבור ושעיר המשתלח על כל ישראל: (תוספות)

פרק עשירי - כל התדיר

דף פט - א

מתני' כל התדיר מחבירו קודם את חבירו התמיד תעשו את אלה: **גמ'** מנא לן מנא לן כדקאמר טעמא מלבד עולת הבקר דילמא תמידין הן דקדמו למוספין משום **כל** מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד תעשו את אלה: **גמ'** מנא לן מנא לן כדקאמר טעמא מלבד עולת הבקר דילמא תמידין הן דקדמו למוספין משום **תדירי** מוספין למוספין מנ"ל א"ר אילעא דאמר קרא **[במדבר כח-כד]** כאלה תעשו ליום שבעת ימים אלה כאלה והאי מיבעי ליה לגופיה א"כ ניתבול אלה תעשו ליום אי כתב אלה תעשו ליום שבעת הימים ה"א אלה לשבעת הימים (אין מידי אחרינא לא) ליום כתיב ואכתי אימא אלה ליום אבל שאר יומי לא

ידענא כמה אמר קרא תעשו שיהו כל העשיות שוות אביי אמר מגופה דקרא אם כן לימא קרא מלבד עולת הבקר ותישתוק אשר לעולת התמיד ל"ל למימר דהך דתירא תיקדום: **מתני'** כל המקודש מחבירו קודם את חבירו דם החטאת קודם לדם העולה מפני שהוא מרצה איברי עולה קודמין לאימורי חטאת מפני שהוא כלי לאישים חטאת קודמת לאשם מפני שדמה ניתן לד' קרנות על היסוד אשם קודם לתודה ואיל נזיר מפני שהוא קדש קדשים תודה ואיל נזיר קודמים לשלמים מפני שהן נאכלין ליום אחד וטעונין לחם השלמים קודמין לבכור מפני שהן טעונין מתן ד' [וסמיכה] ונסכים ותנופות חזה ושוק הבכור קודם למעשר מפני שקדושתו מרחם ונאכל לכהנים המעשר קודם לעופות מפני שהוא זבח ויש בו קודש קדשים דמו ואימוריו העופות קודמין למנחות מפני שהן מיני דמים מנחת חוטא קודם למנחת נדבה מפני שהוא בא על חטא חטאת העוף קודמת לעולת העוף וכן בהקדישה:

רש"י מתני' כל התדיר. שנת תדירה מ"ח וכן כולם: מלבד עולת הבקר. העשויה כבר משמע אלמלא תמידין קדמי למוספין: גמ' משום תדירי. דתמיד בכל יום הילכך חשיב תדירתה ידיקה: כאלה תעשו וגו'. בחר ההוא קרא למלבד עולת הבקר תעשו את אלה כתיב כאלה תעשו משמע כסדר שאמרתו כך כאלה של מעלה כשם שהתדיר קודם כך סדר המוספין שאם יום שיש ב' מוספין כגון בשבת שבתוך הרגל יהא התדיר קודם: לגופיה. להטעין מוסף ל' הימים דמקרא קמא יום ראשון הוא דנפקא לן: אי כתב אלה כו'. לכן קודש הוא: אלה לשבעת הימים. אוחן שבעה כשם האמורין צענון ויתחלקו לשבעת הימים: אלה ליום. ליום ראשון והדר כתיב ז' ימים אלה ריח ניחוח לה' ולא ידענא כמה להבי אילטריך כאלה דעל כרחק מהשתא תוקים תעשו ליום אשאר וימי: מגופיה דקרא. דמלבד עולת הבקר שמעי' דמוספין תדירין יקדמו: אשר לעולת התמיד ל"ל. פשיטא דעולת הבקר עולת התמיד היא אלה תלה כך טעם ההקדמה בתדירות כדי שהלמוד לשאר תדירין שיקדמו למשום היא גופא ל"ל לפקדין טעמא: מתני' כל המקודש מחבירו. שיש בו ד' יבוי קדושה ממנו: דם חטאת קודם לדם העולה. אם שנייהן שחוטין ועומדן לזרק: שהוא מרצה. מכפר על חייבי כסיות האריך ריטי נזול: איבוי עולה קודמין. בהקטרת לאימורי חטאת אם נזקרו דמי שנייהן: מפני שהוא כולה כלי. וז' יבוי קדושה הוא זה למזבח: על ד' הקטת. ואשם ב' מתנות שהן ד' ולא על הקטות: ועל היסוד. שפיקת שירים ובאשם לא מלינו שגמרו: מתן ארבע. ב' מתנות שהן ד' ובכור אינו אלא מתנה אחת ואינו טעון סמיכה ונסכים כדאמרינן במנחות כפ' שחי מזות (דף טז) כל הקרבנות כו': מפני שהוא מין זמה. זביחת סכין ועוף במלוקה וזבחים חשיבי מפני שזמנתו מרובה שכל הקרבנות צלון מהן: ויש בו קדשי קדשים. לחלק גבוה ב' דברים דמו (ואיבוי) ואימוריו מה שאין כן בחטאת העוף שאין למזבח אלא דמה וכוון הקדמה לחטאת העוף כל שכן לעולת העוף דהא חטאת העוף קודמת לעולת העוף כדקתני ואזיל: שהן מיני דמים. כפירתן מרובה: שהוא בא על חטא. והיינו קדושתו דמכפרת: חטאת העוף קודמת לעולת העוף. מקראי נפקא לן בגמרא: וכן בהקדישה. כשהוא מפרש את הקיטו קורא גם לחטאת תחילה: (רש"י)

תוספות מתני' כל התדיר. שנאמר מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד. תימה דבפרק תמיד נשחט (פסחים דף נח:) אמרינן מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד שנאמר העולה עולה ראשונה ל"ל תיפוק לי מהכא וכי תימא דההוא לנדריים ונדבות והאי למוספין דמוספין קבוע להם זמן ונדריים ונדבות אפשר בכל יום ותדיר הא בפרק התכלת (מנחות דף מט.) מיייתי בהדיא קרא דהעולה אמתני' דהתמידין אין מעכבין את המוספין דקאמר ר"ד אי דאית ליה [ולקדם] והתניא מנין שלא יהא דבר כו' עוד קשה טפי בסוף הגזול קמא (ב"ק דף קיא.) דריש מדכתוב מלבד איל הכפורים מכלל דכסף ברישא ופריך אלא מעתה מלבד עולת הבקר מכלל דמוספין ברישא והתניא מנין שלא יהא דבר כו' הוה ליה למיפרך ממתני' דהכא דאדרבה דריש מדכתוב מלבד עולת הבקר מכלל דתמידין קודמין וליכא למימר נמי דאיצטריך קרא דהכא לציבור שאין להם תמידים ומוספין אלא כדי אחד מהם דמתני' לאו בכי האי גוונא איירי דומיא דסיפא דקתני דם חטאת קודם לדם עולה וליכא למימר דחז למצוה וחד לעכב דציבובא ליכא כדאמר בב' התכלת (מנחות דף מט.) וי"ל דהעולה עולה ראשונה להקדמת הקטרה דבהקטרה איירי וקרא דהכא להקדמת שחיטה דתעשו את אלה בעשייה דם [איירי] והשתא ניחא דמיייתי דרבה בפרק התכלת (שם) למימר דאפי' בהקטרה דלא תנן תמיד של שחר קודם א"נ משום דלשון שלא יהא דבר קודם משמע טפי עיכובא אתי טפי מן משנה והשתא ניחא דלא מיייתי בהגזול קמא (ב"ק דף קיא.) ממתני' לאוכוחי על מלבד איל הכפורים דלא הוי כסף ברישא דלעולם כסף ברישא כיון דכתיב כסף קודם ואחר כך איל אכל הכא איירי בעשיית הדם וה"ל קרא מלבד עולת הבקר שעשיתם כבר עבודת הדם תעשו את אלה אבל הקטרה דכתיב מקמי קרא דמלבד עולת הבקר תהיה קודם התמיד דכולהו קראי דקמיה בהקטרה משמע דהא כתיב בהו אשה ריח ולהכי איצטריך לאתויי מהעולה דאע"ג דהקטרת דמוספין כתיבי מקמי עולת הבקר הקטרת תמיד קודמת להן ה"ל הכא אע"ג דכסף כתיב מקמי מלבד איל הכפורים יכול להיות דאיל קודם מיהו קשה דקראי דקמי מלבד עולת הבקר בעבודת דם [נמו] איירי כדכתיב לעיל מיניה ושעיר חטאת אחד לכפר עליכם וכפרה בדם היא ועוד אמאי לא גמרינן הקטרה דם מהדי ומפרש ה"ל חיים דקרא דהעולה איצטריך לחבייתין דמכל התדיר לא אתי דבכל יום איתנהו כתמיד וכן מוכח ביומא בפרק אמר להם הממונה (דף לד.) דקאמר איברי קודמין למנחה דתניא מנין שלא יהא דבר כו' ואמר רבא כו' ובמנחת חבייתם איירי דאי במנחת חבייתם תיפוק לי מדכתוב עולה ומנחה וקרא דהכא איצטריך ללמד על כל התדירין שקודמין מיהו אין מרויח כלל בזה יותר משאם נאמר דאיצטריך העולה לנדריים ונדבות ויש לתמוה אמאי לא נפקא לן דתמידים קודמין למוספין מדכתוב בתמיד בבקר ויוקדם דבר שנאמר בו בבוקר למוסף שכתב בו ביום דמשמע בעיצומו של יום כדדרשינן [התם] (ג"ז שם) ביום לאחר ואמרינן נמי (פסחים דף נח.) מוספין בשש ואז אינו בקר והיינו יכולין לדחוק ולומר דאי לאו קרא דהעולה היינו מאחרין הקטרת תמיד עד אחר הקטרת המוסף כדמשמע בהגזול קמא (ב"ק דף קיא.) מדכתוב מלבד ותעשה בבוקר הוה מוקמינא לעבודת הדם אבל עדיין קשה כיון דכתיב העולה לאפוקי מההיא סברא ל"ל קרא דמלבד לאשמועי' דתמידין קודמין למוספין לעבודת הדם תיפוק ליה מדכתוב בתמיד בבוקר ובמוספין ביום: מנא לן כדקתני טעמא. הכא ניחא שהטעם מפורש במשנה אבל בשמעתא קמיייתא דמגילה (דף ב.) קשה דקאמר מנ"ל כדבעין למימר קמן הכמים הקילו כו' ומה בכך אטו משה לית ליה למיבעי מנ"ל מאחר שאותו הטעם אינו מפורש במשנה: אשם קודם לתודה ואיל נזיר מפני שהוא קדשי קדשים. הא דלא קאמר טעמא מפני שהוא מרצה משום דאיכא אשם נזיר ואשם מצורע דאין באין לכפר אלא להכשיר כדאמר בב"ק דמנחות (דף ד') ד' ומיהו גבי חטאת קאמר נמרה אע"ג דאיכא נמי חטאת נזיר וחטאת מצורע דאין באין לכפר אלא להכשיר כדאמר לעיל בב"ק (דף ט.) הני עולות ניהו ויש לומר דלא סיגי ליה בטעמא דמרצה משום תודה ואיל נזיר מקודשין דטעונין לחם כדאמר בגמ' : מעשר קודם לעופות מפני שהוא מין זבח. ויש בו קדשי קדשים דמו ואימוריו מה שאין כן בחטאת העוף שאין למזבח אלא דמה וכוון דקדמה לחטאת העוף כל שכן לעולת העוף דהא חטאת העוף קודמת לעולת העוף כדקתני ואזיל כך פירש בקונטרס והאי טעמא ניחא בדם אבל אימורי מעשר דקדמי לעולת העוף מאי טעמא דאכולה מילתא קאמר דקודמין כדמוכח בגמרא ושמו באימורין סיגי בטעמא דמין זבח: (תוספות)

דף פט - ב

גמ' מנא הני מילי דת"ר [במדבר ח-ח] ופר שני בן בקר תקח לחטאת אם בא ללמד שהן שנים הרי כבר נאמר [במדבר ח-ב] ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה מה ת"ל ופר שני בן בקר תקח לחטאת שיכול שיהא חטאת קודמת לכל מעשה עולה ת"ל ופר שני בן בקר תקח לחטאת אי פר שני יכול תהא עולה קודמת לחטאת לכל מעשה ת"ל ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה הא כיצד דם חטאת קודמת לדם עולה מפני שמרצה: איברי עולה כו' ואמאי מתנה קמיייתא דמכפרה תיקדום והנך לא אמר רבינא הכא בחטאת הלויים עסיקנן ואע"ג דכי עולה דמי קאמר רחמנא היא תיקדים במערבא אמרי ואיל והתחיל במתנות גומר: איבעיא להו דם חטאת ואיברי עולה איזה מהן קודם דם חטאת או דילמא איברי עולה ניהו ויש לומר דלא סיגי לאישים ת"ש דם חטאת קודם לדם עולה לא קדים לאיברי עולה לא קדים אדרבה מסיפא איברי עולה קודמין לאימורי חטאת לאימורי חטאת הוא דקדים לדם חטאת לא קדים אלא מהא ליכא למשמע מינה: איבעיא להו דם עולה ואימורי חטאת איזה מהן קודם דם עולה קודם דקאתי מכח כליל או

רס"י ואין חייבין עליהן משום פיגול. דהוי להו כמי שלח נזרק עליהן הדם ולא קרבו כל מחייהו; ומשום נזר. דלחין נזר אלף בבשר באכילה בחוץ זמנו כדכתיב (ויקרא יז) ביום זבחם יוכל וממחרת וגו'; ומשום טומאת הגוף. כדאמר' במנחות (דף כה): הניחר לטוהרין חייבין עליו משום טומאת שאין ניהר לטוהרין אין חייבין עליו משום טומאת ואימורין לחיבתו לטומאת מאשר לה' דומיא דבשר איתרבו דלחחר זריקה הוא דמחייב עלייהו ולא לפני זריקה והני לא חטאו להו זריקה; ומאי לאו בהדר עיילינהו. דהו לנזרי בשעת זריקה פליגי ואפי' הכי קאמר ר"ח דלא חטאו להו זריקה משום לחיפסילו ביואלה; דלחיתנהו אכריא. בשעת זריקה; והא רב פפא הוא דלמר. במנחות בפיר התכלת (דף מזו): גבי שתי הלחם שילאו בין שחיטה לזריקה דפליגי נמי ר"ח ורבי עקיבא: דלחיתנהו אכריא כ"ע לא פליגי. דלא מחטאו להו זריקה; דלאו גופיה דזיבחהו הוא. דזריקה כבשים קא מיסתרו דלאו גופייהו הוא הלכך כל דלחיתנהו אכריא מודה ר"ע דלא מחטאו להו זריקה; מנחות ישגן בלבד. מנחת העומר ושתי הלחם. עוף אינו בלבד דחטאי (המורה דף יז) והקריב היחיד מביא עוף ואין לבד מביאין עוף; מנחת חוטא היא דקודמת למנחת נדבה. משום דמספרת אבל מנחת סוטה לא; והא נמי. דסוטה בלא על חטא; והקריב אח אקר לחטאת וגו'. בשמיעת הקול כתיב: זה בנה אב. הלא טעם הקדמתו בשביל שם חטאה; חטאת בהמה לעולם בהמה מדרכי רחמנא. דחטאי לעיל ופר שני בן בקר וגו'; חטאת העוף לעולם בהמה. כגון יולדת עשייה כגש בן שנהו לעולה וכן יונה או חור לחטאת (ויקרא יב): כל מקום שנתחלפה חטאת. והעופות באין תחתיה בבלות כגון במטמא מקדש (ויקרא ה) ועיורו חטאת בהמה ובלות נחלפה שתי חטאות: חטאת קודמת. דכתיב לחטאת רשונה משום דעיקר חטאת הוא; ובלות שהעוף חת עולה הוא בל והבהמה עיקר היה עולה קודמת כדכתיב בה אחד לעולה ואחד לחטאת; וכל מקום ששנים בלוי תחת אחד חטאת קודמת. כגון במטמא מקדש שתי העופות תחת חטאת אחד הן באין שהרי בעשירות לא היה מחוייב אלף חטאת ובלו ביולדת שאין בל תחת הבהמה אלף עוף העולה דלילו בעשירות נמי היה מחוייב עוף לחטאת עם עולה בהמה; עולה קודמת. אלמא עולה של בהמה יולדת חטאת קודמת לחטאת שהרי אף חליפון קודמין לחטאת ומתניתין תנן חטאת העוף קודמת לעולה בהמה; למקראה הקדימה הכתוב. שהיא נקראת בענין החילה אבל בעבודתו חטאת קודמת ובלאמרון מזה בנה אב: (רס"י)

תוספות ואין חייבין עליהן משום פיגול נזר וטמא. האי דאין חייבין משום טומאה נראה דהיינו טעמא כדאמר לעיל בסוף ב"ש (דף מה): בהוכשר ליקרב וזה אין ראוי ליקרב עד אחר זריקה ובקונטרס פי' טעם אחר: והא רב פפא הוא דאמר בדאינתנהו אבראי דכ"ע ל"פ. מילתיה דרב פפא בפרק התכלת (מנחות דף מזו): גבי שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה וס"ד דאין חילוק בין זה לזה: מנא הני מילי דת"ר כו'. לעיל גבי דם חטאת קודם לדם עולה ניהא דבעי קרא אע"ג דמפ' טעמא בתנאי' משום דאיכא תרי קראי חד דמשמע דחטאת קודמת וחד דמשמע דעולה קודמת אבל הכא קשה ל"ל קרא תיפוק לי משום דחטאת העוף מרצה ושמא כיון דלית בה הקטרה לא מהני בה האי טעמא: חטאת בהמה קודמת לעולת בהמה. וא"ת הא תנא ליה רישא דם חטאת קודם לדם עולה וי"ל דאיצטריך לאשמועי' אפי' בעולה הבאה לשם חטאת כדקתני וכן בהקדישה: חטאת העוף לעולת בהמה מזה בנה אב. והא דאמר' בפ' תמיד נשחט (פסחים נט). זה בנה אב לכל החטאות שיקדמו לעולת וקיימא לן דאפילו חטאת העוף לעולת בהמה קשה קצת הלשון דמאי קאמר וקיימא לן כו'. הא לא משמע מבנין אב טפי אלא הך מילתא לחודה ועוד קשה הא דאמר לכל החטאות: למקראה הקדימה הכתוב. פירש בקונטרס' שתהא נקראת בענין תחילה ותימה מה חידוש הוא זה ומפרש ה"ר חיים להקדישה תחילה שיקדש העולה קודם חטאת אבל להקריב חטאת קודמת והא דתנן וכן בהקדישה מתני' לא מיירי ביולדת אע"ג דמשמע קצת דאכל מה דתנן חטאת קודמת לעולה בהקריב בכל הנהו וכן בהקדישה וקשה לפי' מהא דאמרין בעריבין פרק האומר משקלי עלי (דף כא). חייבי חטאות אין ממשכנין אותן חייבי עולות ממשכנין אותן ופעמים שחייבי עולות אין ממשכנין אותן ופרקי' מאי גינהו אי נימא עולת יולדת פי' דא"צ למשכנה משום דאי אפשר לה להביא חטאת עד שתיבא עולתה והאמר רבא למקראה הקדימה הכתוב ואי כפירוש ה"ר חיים כיון דצריכה להקדיש עולה קודם לחטאת א"כ א"צ למשכן ועל כרחא תביא שתיהן: (תוספות)

דף - ב

מאי לאו דחג לא לנדבה פרים קודמין לאילים שכן נתרבו בנסכים וכן אילים לכבשים כבשים לשעירים שכן נתרבו באליה ת"ש פר כהן משיח קודם לפר העלם דבר של צבור פר העלם דבר של צבור קודם לפר עבודת כוכבים פר עבודת כוכבים קודם לשעירי עבודת כוכבים דאע"ג דפר עבודת כוכבים עולה ושעירי עבודת כוכבים חטאת ואימא מרישא פר העלם דבר של צבור קודם לפר עבודת כוכבים בחד מינא מיהא לא קאמרין דחטאת קדמה כי קאמרין בתרי מיני אשכחן עולה דקדמה לחטאת אמרי במערבא משמיה דרבא בר מרי חטאת עבודת כוכבים חסר א' **במדבר טו-כד** לחטאת כתיב רבינא אמר כמשפט כתיב בהו השתא דאתית להכי אפילו תימא פרים דחג נמי כמשפטם כתיב בהו: איבעיא להו חטאת העוף ועולת בהמה ומעשר איזו מהן קודם תיקדום חטאת העוף איכא מעשר דקדים לה ליקדים מעשר איכא עולת בהמה דקדמה ליה תיקדום עולת בהמה איכא חטאת העוף דקדמה לה הכא תרגימו מין זבח עדיף במערבא אמרי עיילא בה עולת בהמה בחטאת העוף ואגבהתה ממעשר: **מתני'** כל החטאות שבתורה קודמות לאשמות חוץ מאשם מצורע מפני שהוא בא על הכשר כל האשמות שבתורה באין בני שתים ובאין בכסף שקלים חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע שהן באין בני שנתן ואין באין בכסף שקלים כשם שקודמין בהקרבן קודמין באכילתן שלמים של אמש ושלמים של יום של אמש קודמין לשל יום שלמים של אמש חטאת ואשם של היום שלמים של אמש קודמין דברי ר"מ וחכ"א חטאת קודמת מפני שהיא קדשי קדשים וכולן הכהנים רשאין לשנות באכילתן לאכלן צלוין ושלוקין ומבושלין לתת לתוכו תבלי חולין ותבלי תרומה

דברי ר"ש ר"מ אומר לא יתן לתוכו תבלי תרומה שלא יביא התרומה לידי פסול: **גמ'** איבעיא להו תדיר ומקודש איזה מהם קודם תדיר קודם משום תדיר או דלמא מקודש קדים דקדיש תא שמע תמידין קודמין למוספין

רס"י מאי לאו דמוספי החג. דשעירים הוי חטאת וכבשים עולה וקחתי כבשים קודמין: לא נדבה. ושניהם עולה; וטעמא מאי קדמו פרים לחילוי כו' שכן נהרבו בנסכים. פר שלשה עשרונים ואיל שני עשרונים וכבש עשרון: שכן נהרבו בחילוי. לענין אימורין ואע"ג דהשתא בעולה קיימינן שכולה כליל מיהו כל ריבוי למזבח אשכחן ביה גבי שלמים וחטאת: פר כהן משיח קודם לפר העלם דבר. מפורש טעם בהיותו פ"ב (דף יג). כאשר שרף הפר הראשון ראשון יהא לפר העדה לכל מעשיו: פר העלם דבר קודם לפר עבודת כוכבים. שזה חטאת וזה עולה ואמרו לעיל חטאת קודמת: פר עבודת כוכבים קודם לשעיר עבודת כוכבים. אלמא יש עולה קודמת לחטאת: ואימא מרישא. כלומר אדמונתה מסיפא סייען מרישא דקחני פר העלם דבר וקודם לפר עבודת כוכבים: ומשני לה בחד מינא לא קאמרין. דהא ודאי יהא לבי לבדד מינא חטאת קדמה: כי אמרי' בתרי מיני. קשיא לן דקאמרת מין קטן של חטאת קודם למין גדול של עולה דקאמרת ואפי' חטאת העוף לעולה בהמה והא הכא דפר עולה קודם לשעיר חטאת: לחטאת כתיב. בפירוש שכל כך והיה אם מעיני העדה נעשה בשגגה וגו' ודכתיב ההם ושעיר אחד לחטאת חסר א' לומר שאינו כאשר חטאות שכל חטאת שבהורה הבאה עם עולה חטאת קודמת וזו עולה קודמת: כמשפט כתיב. בהוה קרא ומנחתו ונסכו כמשפט סדר מקראו כך סדר עבודתו ופר ברישא כתיב: אפילו תימא פרים וכבשים דמוספי החג. הך מהניתיך דחטאי לעיל כבשים קודמין לשעירים לא התקשה דמשפט כתיב בהו ומשמע כסדר האומר בענין

ושעירי' כתובים אחרונים: חטאת העוף ועולת בהמה ומעשר בהמה. שְׁשָׁתָן עומדיו: הכל תרגימו. בצבלי מין זבח עדיף. ויקדים מעשר ואח"כ חטאת ועולה לחיוב עולת בהמה לא מצי קדמה לחטאת העוף מגזירת הכתוב: עיילא בה חשיבות ועולת בהמה. שְׁשָׁתָן עמה והיא חשיבות ממעשר שהיא קדש קדשים וכולל ומגזירת הכתוב החטאת קודמת ואף על פי שזו מין זבח: ואגבהה ממעשר. לכתוב חשיבות ש מין זבח שבו דהא בעולה נמי חשיבות לאוהה חשיבות ובעיל ליה מגזירת הכתוב הלכך יקדים חטאת העוף לעולה ולמעשר: מתני' קודמות לאשמות. אם היה מקריב חטאת ואשם והפילו חטאת קודמת כדתן שְׁשָׁתָן עמה ניקון על ד' קרנות ועל היסוד: מפני שהוא בל להכשיר את המזורה. להקדים ולביתת מקדש הלכך חשיבות הוא לבניה שטהרה תלויה בו: ובאין בכסף שקלים. דכתיב (ויקרא ה) בערבך כסף שקלים כחשם מעילות ואח"כ חשם הלוי ואשם גזילות כג"כ בערבך בערבך ואשם שפחה חרופה גמר כחיל כחיל כלאמר באיזהו מוקדן (לעיל דף מה). חוץ מאשם נזיר דכתיב כגשן בן שנתו ומחיל ב' ב' שנים בשתי סלעים כגשן בן שנה לאו בשתי סלעים הוא: כך קודמין באכילתו. אלוהו דבני אכילה קאי כגון חטאת לאשם חטאת וטוהה לשלמים ושלמים לכבוד: שלמים שְׁשָׁתָן עמה. לעזרה ושהו עד היום ושחטן: וחטאת ואשם של יוס. עומדיו להקריב: שלמים של אמש קודמין. דלזולו להשחטן כל כך והואיל וצלו ראשון וקרבו ראשון וכן מפרש בחוספתא דזבחים: וכווילן. בכל הנאכלין ראשון הכהנים לשנות באכילתו כגון לאוכלן כליון שְׁשָׁתָן עמה ומושגליו: לזיד פסול. שְׁשָׁתָן עמה ומושגליו: לזיד פסול. כגון דם עולת תמיד ודם חטאת עומדיו זה תדיר זה חטאת קודם ממנו כלאמר דם חטאת קודם לדם עולה מפני שהוא מרלה אי נמי עולת מוספי ראש חדש ופר העדה עומדים זה תדיר זה חטאת קודם: (רש"י)

תוספות מאי לאו דהג. תימה מאי קשיא דלמא לא מיירי בדם אלא באברי עולה דקודמין לאימורי חטאת כדתנן: חטאת העוף ועולת בהמה ומעשר איזה מהן קודם. וכעין בעיא זו איכא למיבעי אבדתו ואבדת חבירו וכיבוד אב ואם למ"ד משל בן ב"מ דקדושין (דף לב). איזה מהן קודם תקדום אבדתו איכא כיבוד אב ואם [דקדוש] למ"ד דמשל בן תקדום אב ואם איכא אבדת חבירו דאמר באלו מציאות (ב"מ דף לב). אפילו אמר ליה אביו אל תחזיר לא ישמע לו כו' תקדום אבדת חבירו איכא אבדתו דקודמת לאבדת חבירו: תקדום חטאת העוף איכא מעשר דקדים ליה. תימה תקדום חטאת העוף מק"ו ומה עולת בהמה שהיא חמורה וכולה כלייל ומין זבח קודמת למעשר חטאת העוף קודם לה מעשר שאינו כלייל ועולת בהמה קודמת לו אינו דין שחטאת העוף קודם לה וכי האי ק"ו אמרי' סנהדרין (דף לה): דרציחה דוחה שבת מק"ו ומה עבודה שדוחה שבת רציחה דוחה אותה שבת שנידחת מפני עבודה אינו דין שתהא רציחה דוחה אותה וי"ל דחידוש הוא הא דחטאת העוף קודם לעולה ולא גמרי' מיניה: חוץ מאשם מצורע מפני שהוא בא להכשיר. ואם תאמר אדרבה חטאת מצורע עדיף דאכשורי ומכפר וי"ל כיון דמתן בהונות מדם האשם הוא חשיב ליה מכשיר טפי א"כ האי כל חטאות שבתורה דקתני לאו בחטאת הבאה עם האשם קאמר אלא בשאר חטאות: שלמים של אמש וחטאת ואשם של יום שלמים של אמש קודמין: פי' בקונטרס דלזולו הוא להשהותם כל כך שצורת הבשר מתקלקלת ועל חנם דחק אלא היינו טעמא דשלמים של אמש אין להם היתר (אנינות) אלא עד הלילה וחטאת ואשם של יום עד הבקר דנאכלין ליום ולילה: וחכמים אומרים חטאת קודמת. והוא הדין אשם קדוש קדשים: צלויין שולקין ומבושלין. אף על גב דקתני שולקין והדר תני מבושלין מ"מ בלוקה הוי טפי מבושיל כדמוכח בפרק כל הבשר (חולין דף קיא). גבי כבד דקאמר שולקה אוסרת ונאסרת: תדיר ומקודש איזה מהן קודם. פירש בקונטרס כגון דם עולת תמיד ודם חטאת וקשה דבריש פירקין פרשינן דעולת הבוקר בעבודת הדם איירי ונראה כלשון אחר שפי' בקונטרס עולת מוספי ר"ח ופר העדה ואת' תפשוט ממתנייתן דתנא מוספי שבת קודמין למוספי ר"ח דמשמע אפילו עולת מוסף של שבת לחטאת מוסף של שבת ר"ח וי"ל כיון דעולת מוסף שבת קודמת לעולת מוסף דר"ח משום דתדירה קודמת נמי לחטאת שהשוה הכתוב עולה דמוסף עם החטאת: (תוספות)

א - צא דף

ואף ע"ג דמוספין קדישי אטו שבת למוספין אהנאי לתמידין לא אהנאי ת"ש מוספי שבת קודמין למוספי ראש חודש אטו ראש חודש למוספין ידידה אהני למוספי שבת לא אהני תא שמע מוספי ראש חודש קודמין למוספי ראש השנה אע"ג דראש השנה קדשה אטו ראש השנה למוספי ידידה אהני למוספי ראש חודש לא אהני ת"ש ד"א ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה ותדיר ושאינו תדיר קודם אע"ג דברכת היום קדישה אטו שבת לברכת היום אהנאי לברכת היין לא אהנאי תא שמע דאמר רבי יוחנן הלכה מתפלל אדם של מנחה ואח"כ של מוספין אטו שבת לתפלת מוספין אהנאי לתפלת מנחה לא אהנאי ת"ש שלמים של אמש חטאת ואשם של יום שלמים של אמש חטאת ואשם קדמי ואע"ג דשלמים תדירי אמר רבא מצוי קאמרת תדיר קמביעיא לן מצוי לא קמביעיא לן אמר ליה רב הונא בר יהודה לרבא אטו מצוי לאו תדיר והתניא אוציא את הפסח שאינו תדיר ולא אוציא את המילה שהיא תדירה מאי תדירה תדירה במצות ואיבעית אימא מילה לגבי פסח כי תדיר דמיא איבעיא להו תדיר ושאינו תדיר וקדים ושחט לשאינו תדיר מאי מי אמרינן כיון דשחטיה מקריב ליה או דלמא יהיב לאחר דממרס בדמו עד דמקריב ליה לתדיר והדר מקריב לשאינו תדיר אמר רב הונא מסורא ת"ש שלמים של אמש חטאת ואשם של יום של אמש קודם לשל יום הא דיום דומיא דאמש וה"ד דקדים שחטיה לשלמים חטאת ואשם קדמי דלמא שלמים דאמש וחטאת ואשם דיום משכחת לה דשחטינהו לתרוייהו אבל לא שחטינהו לתרוייהו תיבעי לך ת"ש ד"א ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה ותדיר ושאינו תדיר קודם ה"נ דכיון דאתיין כמאן דשחטי תרוייהו דמי ת"ש דא"ר יוחנן הלכה מתפלל אדם של מנחה ואח"כ של מוספין ה"נ כיון דמטי זמן תפלת מנחה כמאן דשחטי תרוייהו דמי אמר ליה רב אחא בריה דרב אשי לרבינא שחטו קודם חצות פסול מפני שנאמר בו [שמות יב-1] בין הערבים קודם לתמיד כשר ויהא ממרס בדמו עד שיזרק הדם הכא במאי עסקינן כגון דקדים שחטיה לתמיד ברישא אמר ליה רב אחא סבא לרב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני עד שיזרק הדם (תמיד) ולא קתני עד שישחוט ויזרק דם ש"מ: ובכולן כהנים רשאים כו': מאי טעמא אמר קרא [במדבר יח-ח] למשחה לדמש וחטאת ואשם דיום היכי משכחת לה דשחטינהו לתרוייהו אמר רבי שמעון אס ראת שמן שהוא מתחלק בעזרה אין צריך לשאול מהו אלא מותר רקיקי מנחות ישראל ולוג שמן של מצורע אם ראת שמן שהוא ניתן על גבי האישים אין צריך לשאול מהו אלא מותר רקיקי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מתנדבין שמן רבי טרפון אומר מתנדבין שמן:

רש"י ואף על גב דמוספין קדישי. מוספין שם שבת עליהן שהם צאים חובנה לה והתמידין באין אף בחול: לתמידין לא אהנאי. כיון דהאידיד קריבין אס כן שם שבת עליהם: מוספי ר"ח. מקודשין משל שבת לחוקרי מועד: ד"א כו'. כפסחים תנינן לה דקאמרי ב"ה מצדך על היון ואח"כ מצדך על היום שהיו גורם לקידוש שחאמר דבר אחר כו' הכי גרסינן דאע"ג דברכת היום קדישה. שם שבת עליה שחובה לבשת היא בלא דלילו ברכת היון אף בחול היא: הלכה מתפלל של מנחה. במסכת ברכות הו לפניו שתי תפלות של מוספין ושל מנחה ופליגי רבי יהודה ורבנן וקא"ר יוחנן הלכה כדברי האומר מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל כו': שלמים של אמש. הא פרישת לה לעיל (בבב) במתני': תדירי שהן מצויין מתוך שצאון בנדר ובנדבה: מצוי קאמרת. שאין תדירותו חובה אלף שהוא מצוי תמיד יותר מחבירו: הכי גרס מצוי לאו תדיר הוא בתמימה: אוריא את הפסח שאינו תדיר. בה"כ שנייה גבי חטאת קתני והכי פסח ומילה עגושין כרת יוכל יביא על שגגת חטאת ת"ל אשך לא תעשנה ויאלו פסח ומילה שהן מצויות עשה: אוריא את הפסח שאינו תדיר ולא אוריא את המילה שהיא תדירה. ת"ל אשך לא תעשנה אלמא מצוי תדיר הוא: תדירה במנחה. סדוקה במנחה שזכרתה עליה שלש עשרה בריחות ואוויין: כי תדיר דמיא. שמויה היא הרבה מפסח אלף מצוי לשלמים לגבי מצוי דחטאת לאו כתידיה דמי: הכי דיום דומיא דאמש והכי דמי כגון דשחטו שלמים ברישא כו'. וקא"ר ה"ק שלמים שהפילו ושחטן היום וחטאת ואשם של יום עומדיו ליגשט שלמים של אמש קודמין לחיוב דלוי כגשינס

עומדן לשהט לא אמר דקדמו שלמים וטעמא דבא ממשא הא חרדי ואירי דהיום וקדים שחטינהו לשלמים כרישא אמרי' שחיתת חטאת ואשם קדמה לזריקת שלמים אלמא מקודש ושאינו מקודש וקדים שחטינהו לשלמים וקודש מקודש והא אחד ממרס בדמו וזכור את המקודש וה"ה לתדיר ושאינו תדיר: דלמא שלמים של אמש וחטאת של יום. לשמעיען של אמש קדמו: הכי דמי דשחטינהו לתרווייהו. אע"ג דשחטינהו לחטאת אחר השלמים ושניהן עומדן לזריקת השמעיען של אמש קדמו ודכוותיה דייקא מינה הא חרדי ואירי דיום ושחט שלמים ואחר כך חטאת ובל לימך על הזריקה אמרי' ליה חטאת קדמה: אבל לא שחטינהו. לחטאת בטר שלמים ובל לימך על השחטינהו חביבי כל חי מזולתין בשלמים למרס בדמן ולהקדים שחיתת חטאת וזריקה וכו' מיבעיא לן בתדיר ושאינו תדיר הך מיבעיא לן ששחט את שאינו תדיר והתדיר קיים: ברכת היין הזריחה כו' תדיר קודם. ואע"ג דשאינו תדיר קדם ובא שכבר קדש היום ועדיין יין לא בא ודומיא קדים שחטינהו לשאינו תדיר כרישא: ומשני ה"ג כיון דלחא השחט יין קמן ומזמן לברכה כמאן דשחטי תרווייהו לגבי קדשים ולמין ולא הפשוט מינה לבעיין: ואח"כ מהפכל של מוספין. ואף על גב דזמן מוספין אחא כרישא: שחטו קודם חלות. בפסח קאי: קודם לתמיד. של בין הערבים כשר ואע"פ שלכחחילה מלוה לאחרו כדתינא לעיל (דף יב.) יאחר דבר שנאמר בו בערב ובין הערבים לדבר שלב נאמר בו אלא בין הערבים בלבד: ויהא אחד ממרס בדמו. אלמא דקדים ושחטינהו למאחר אמרי' ליה לשהות את הזריקה ולשהוט את הראוי ליקדם ולזרוק: כנון דקדים שחטינהו לתמיד. קודם שבא לימך ולא נמךך אלא על הזריקה: למשה. כך נהמים למשה מתרגמין לרבו והיינו לגדולה: מתני' שהוה מתחלק. לאכילה כהנים: מותר רקיקי מנחת ישראל. מנחת מאפה שבה חלות ורקיקין חלות בולן רקיקין מושחן ואמר רבי שמעון במנחות (דף עה.) מושחן כמין כ"י ושאר השמן נאכל לכהנים: מנחת כהנים. כולה כליה ומותר מנחת כהן משיח לפי ששמה מרובה שלשה לוגין לשערו ומותר שהיא חפזיה החילה חין שמנה נכלע בפזיה ואריך להקטור המותר בעלמא: שאין מתנדבין שמן. לפיכך לא יעלה על דעתך שהיא שמן המהחלק מן הקטור נדבה: (כ"א)

הוספות: תא שמע מוספי שבת קודמין כו'. בכל הני תא שמע צריך טעם מאי קס"ד מאחר דכבר שני אטו שבת למוספין אהני לתמידין לא אהנא וצריך לדקדק בפרק התכלת (מנחות דף מט.) גבי התמידין אין מעבדין את המוספין דאיכא כי הך בעיא דתדיר ומקודש ולא פשיט מיניה מידי דלא מיייתי הכא ראיות דהתם והנהו דהכא לא מיייתי התם: דשחטינו לתרווייהו. תימה אם כן ליתני שלמים ושחט קודם לחטאת ואשם והכל ביום אחד שלמים קדימי לזרוק ואמאי ינקט של אמש וי"ל דשל אמש נמי שמא הוי כעין של אמש והכל ביום אחד כדאמר בפ' התערבות (לעיל עה.) מאי חיינ כעין חיינ. ברו"ד: (תוספות)

ב צא דף

גמ' אמר שמואל לדברי ר"ט המתנדב שמן קומצו ושיריו נאכלין מאי טעמא אמר קרא קרבן מנחה מלמד שמתנדבין שמן וכי מנחה מה מנחה קומצה ושיריה נאכלין אף שמן קומצו ושיריו נאכלין א"ר זירא אף אנן נמי תנינא א"ר שמעון אם ראית שמן שמתחלק בעזרה אי אתה צריך לשאול מהו אלא מותר רקיקי מנחות ישראל ולוג שמן של מזורע שאין מתנדבין מכלל דמ"ד מתנדבין מתחלק אמר ליה אביי אימא סיפא אם ראית שמן שניתן על גבי אישים אי אתה צריך לשאול מהו אלא מותר רקיקי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מתנדבין שמן מכלל דמ"ד מתנדבין כולן לאישים לאביי קשיא רישא לרבי זירא קשיא סיפא בשלמא לרבי זירא רישא בשירים סיפא בקומץ אלא לאביי קשיא תנא רישא אטו סיפא בשלמא סיפא תני משום רישא אלא רישא משום סיפא מי תני אין אמרי במערבא תנא רישא משום סיפא: ת"ש יין כדברי ר"ע לספלים שמן כדברי רבי טרפון לאישים מאי לאו מדיין כולו לספלים שמן כולו לאישים מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא אמר רב פפא כתנאי שמן לא יפחות מלוג רבי אומר שלשת לוגין במאי קמיפלגי אמרוהו רבנן קמיה דרב פפא דון מינה ומינה דון מינה ואוקי באתרה איכא בינייהו דרבנן סברי מה מנחה מתנדבין אף שמן מתנדבין [ומינה מה מנחה לוג שמן אף כאן לוג שמן ומה מנחה קומצה ושיריה נאכלין אף שמן קומצו ושיריו נאכלין ואידך כנסכים מה נסכים שלשת לוגין [אף שמן שלש לוגין ומה נסכים כולן לספלין] אף שמן כולן לאישים אמר ליה רב פפא לאביי אי ממנחה מיייתי לה [רבי] דכ"ע דון מינה ומינה אלא רבי מאזרח גמר לה א"ל רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא מי מצית אמרת הכי והתניא קרבן מנחה מלמד שמתנדבין שמן וכמה שלשה לוגין ומאן שמעת ליה דאמר שלשה לוגין רבי היא וקא מיייתי לה מקרבן א"ל אי תניא תניא אמר שמואל המתנדב יין מביא ומזלפו על גבי האישים מ"ט אמר קרא [במדבר טו-ג] ויין תקריב לנסך חצי היין אשה ריח ניחוח לה' והא קא מכבי כבי במקצת לא שמיה כביו איני והאמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו המוריד גחלת מעל גבי המזבח וכיבה חייב דליכא אלא האי איבעית אימא כביו דמזוה שאני ת"ש דתנא ר"א בן יעקב כלפי שנתנה תורה לתרום יכול יכבה ויתרום אמרת לא יכבה שאני התם אפשר דיתבי ונטר ת"ש יין כדברי ר"ע לספלים שמן כדברי רבי טרפון לאישים ועוד תניא יין נסך לספלים או אינו אלא לאישים אמרת לא יכבה לא קשיא הא רבי יהודה הא ר"ש למימרא דשמואל כר"ש סבירא ליה והאמר שמואל מכבין גחלת של מתכת ברה"ר בשביל שלא יזוקו בה רבים

כ"א גמ' אמר שמואל המתנדב שמן לדברי רבי טרפון קומצו. ומקטיר הקומץ ושיריו נאכלים: קרבן מנחה. דמאי למכתב כי תקריב וכתב קרבן יחירה לדרשא: אף אנו נמי מיניה. דנאכל וכל מקטיר ליה כולו: אין אתה צריך לשאור. אם של אלו הוא או של נדבה הוא והייב טעמא למילתיה שאין מתנדבין שמן: מכלל דמאן דאמר מתנדבין. איכא לטעמיך נדבה אלמא שמן נדבה מתחלק: בשלמא לר' זירא. דמהרץ למתני' כשמואל רישא דמשמע מתחלק [בשירים] וסיפ' דמשמע נדבה לאישים דאיכא לזוקמה בקומץ: תנא רישא משום סיפא. רישא דהני גבי שמן המתחלק אי אתה צריך לשאול מהו כדי נסבה דאי נמי מתנדבין שמן אינו מתחלק אלא משום דבעי למינתי סיפא אם ראית שמן ניתן על גבי האישים אי אתה צריך לטעמה נדבה שאין מתנדבין שמן דוקא אשמעיען דאיכו למאן דאמר מתנדבין נתון תנא רישא נמי אם ראית שמן מתחלק: יין כדברי רבי עקיבא. דאמר במסכת מנחות (דף קד.) מתנדבין יין ואין מתנדבין שמן אותו יין לספלים הוא נתון לנסך ולא לזרף על האישים והוא הדין לרבי טרפון כיון דאלא משום דליתיה רבי טרפון ללא ליתני לה סהמא דהא לר' עקיבא אין מתנדבין שמן תנא נמי יין כדברי רבי עקיבא: שמן של נדבה כדברי רבי טרפון. דאמר אף מתנדבין שמן לאישים הוא נתון: הא כדאיתא והא כדאיתא. יין כולו לספלים וקתני בשמן לאישים הקומץ קאי: ה"ג כתנאי שמן לא יפחות מן הלוג רבי אומר שלשה לוגין: דון מינה כו'. כל דבר שאהה למד מחבירו בג"א שו בהיקש הוא למוד ממנו בכל דבריו: דון מינה ואוקי באתרה. מה שהדבר צריך ללמוד מחבירו שאין יכול ללמוד מגופו ילמד מחבירו ולשאר דברים שיכול ללמוד מגופו העומדיה על מהקומו: מה מנחה מתנדבין כו'. דעיקר נדבת שמן מקרבן מנחה נפקא לן וסתם מנחה קוממיה כו': כנסכים. דהא שמן של נדבה לא קרב אלא בפני עצמו כיון הבא בפני עצמו הלכך כנסכים דמי וביין פשיטא לן דלשלת לוגין וניהו כדנפקא לן במנחות (דף עג.) אורח מלמד שמתנדבין יין: ומה נסכים כולן לספלים. כלאמר כיון דרבי אוקי באתרה אית ליה להא נמי אוקי באתרה ומה יין כולו לספלים אף שמן ללאו בר ספלים כולו לאישים וביין פשיטא לן דכולו לספלים ואינו מתחלק לכהנים דהא מאזרח איתרבי דכתיב כנסכים כל האזרח יעשה ככה (במדבר טו) ומנחה נסכים

כולה כלי: רבי מאזרח גמר לה. לנדבת שמו וכי נמי דיינת מינה ומינה שלשת לוגין הן שהוּא פחות שנסכיס נסכיס של כבש רביעות ההוּן יין כתיב בהו (קס): ומי מניח המרת הכי. דרבי מאזרח גמר לה: אשה רוח נוחות. אלמא יס יין שהוּא לאוסיס ואיזה זה יין הכה בפני עצמו דלילו הכה בגלל זבח כתיב הסך נסך שר (קס כח) לשון שביעה לשון שכרות שיהא נראה על גבי המזבח כשפוקהו את השיתין כלאמרינן במסכת סוכה (דף מטז): לא שמייה כיבוי. ללא קפיד קרא אללא אללא תמיד חוקר על המזבח (ויקרא ו): כלפי. כלומר הואיל: לתרום. את הדשן: יכול יכבה. אם מלאך כולן לוחשות שאינן מאוכלות: אמרת לא יכבה. אלמא כיבוי דמטא חסוי: ונטר. וממתין: או אינו אללא לאוסיס. דהא כתיב אשה ביון: הא רבי יהודה. דלמיר (קט דף קכ): דבר שאין מהכין אסור הוּ לא תכנה אפילו בלא מהכין הלכך עקר ליה למשמעותיה דאשה למדקשיה נחת רוח הוּא לפני כלוסיס והכי מסויק לה לכרייהא בספרי: הא רבי שמעון. שמואל כרבי שמעון דכיון דאין מהכין לכבות אין לא תכנה ראייה עליו ללסור למיעקר משמעותא דאשה משום קושיא ללא תכנה ואם תלמיך פסוק רישא ולא ימות הוּא אפשיך דמזלף ליה כטויפין דקות מאל הלכך אי נמי מכנה כטויפין גסות דבר שאין מהכין הוּא: גחלת של מתכה. לאו בת כיבוי הוּא ואיסורא דרבנן הוּא דליכא ובמקום היזק רביס לא גזר רבנן: (רש"י)

תוספות אמר ליה אי תניא תניא. הא דפליגי רבי ורבנן בסוף כל המנחות באות מצה (מנחות טב). גבי תנופת זבחי שלמי צבור דילפינן מזבחי שלמי יחיד וקאמר רב פא דכילי עלמא דון מינה ומינה ההיא מקמי דשמעה לברייתא דהכא דמפקינן גבי מתנדב שמן דפליגי בדון מינה ומינה ויש לתמוה דבפרק המנחות והנסכים (שם קד): תנן אמר רבי טרפון מה מצינו בין שהוא בא חובה בא בנדבה אף ששמן שהוא בא חובה בא נדבה למה לי מה מצינו כיון דיליף הכא מקרא מדכתיב קרבן: המוריד גחלת מעל המזבח וכיבה חייב. וא"ת אמאי חייב הא איתעבידא לה מצוותה דהא תנן לה בפרק המזבח מקדש (לעיל פו). וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח לא יחזיר ושמא יש חילוק בין הורידה לפקעה וההיא דתנן במסכת תמיד (דף לג). נתפטר ממנה קבב גחלים מכבדן לאמה ניחא בלאו הכי משום דאינתיק למצוותה כדאמר בשלהי טרף בקלפי (יומא מו): הא רבי יהודה הא רבי שמעון. וא"ת הא שמעינן ליה לר"ע דסבר ליה כר' שמעון בהגוזל בתרא (ב"ק קיג). דקאמר רבי שמעון משום ר' עקיבא לובש אדם י' כלאים זה על גב זה כדי להעביר כו' ויש לומר דתרי תנאי ואליא דר"ע: (תוספות)

דף צב - א

אבל לא גחלת של עץ ואי ס"ד כר"ש ס"ל אפילו גחלת של עץ נמי בדבר שאין מתכוין סבר לה כר"ש במלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כרבי יהודה אמר רב הונא נסכים שנטמאו עושה להן מערכה בפני עצמן ושורפן משום **ויקרא ו-כג**. בקודש באש תשרף תניא נמי הכי הדם והשמן והמנחות והנסכים שנטמאו עושה להן מערכה בפני עצמן ושורפן א"ל שמואל לרב חנא בגדתאה אייתי לי בי עשרה ואימא לך קמיייהו נסכים שנטמאו עושה להן מערכה בפני עצמן ושורפן:

רש"י אבל לא של עץ. דבת כיבוי הוּא ואיסורא דלורייתא הוּא ואי כר"ש לא משכחת כיבוי אללא במתכוין לעשות פחמין כביבוי ונריך להס דלכ"ש מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה וכיבוי לאו לורך גופו הוּא שיהא כריך לו דהלואי שלא בא עליו ודמי למוציא את המת לסלקו מעל פניו דפטור עליה ר"ש במסכת שבת בפרק המגניע (דף נד). מערכה. על הרלפה בעזרה ולא יולאה לחוץ משום שנאמר בקדש באש תשרף בפ' שני דפסחים (דף נד). דרשין הא קרא וכל חטאת אשר יזבח וגו' ומרבינן מיניה כל פסולי הקדשים שמחילתו בעזרה שיהו נשרפים בעזרה כדכתיב בקדש לא תאכל באש תשרף ותמיה אני למה שורפן לעצמן ואינו שורפן כבית הדשן שהיה בעזרה שבו שורפין פסולי הקדשים ונראה בעיני שהוּא דבר לח שורפן לעצמן שיהא שריפתו ניכרת לעצמן שאם היה שורפן עם כשר אין ניכרין שהרי אין בהן ממש: הדם והשמן גרסי': (רש"י)

תוספות אבל לא גחלת של עץ. תימה היכי ס"ד דדבר שאין מתכוין שוה לאינה צריכה לגופה דמה ענין זה לזה ובפ' כירה (שבת מב). ניחא טפי גבי הא דשרי שמואל אפילו שיעור לצרף דפריך התם כה"ג ומצי למימר דס"ד דלא הוה שרי ר"ש דבר שאין מתכוין לכתחילה אי לאו משום דאית ביה תרתוי דהוה נמי מלאכה שאינה צריכה לגופה הלכך רבי יהודה דמחייב באינה צריכה לגופה אוסר באין מתכוין דהא בהא תליא אבל הכא אי אפשר לפרש כן דמיייתי לה אההיא דהמתנדב יין מביאו ומזלפו על גבי האישים דלא שייך טעמא דאין צריכה לגופה אלא גבי מלאכות דשבת ובסוף פרק ראשון דחגיגה (דף י). מיייתי לה גבי הלכות שבת כהררים התלוים בשערה וצריך לפרש דמשמע לה"ש דהשתא דכי היכי דמחייב שמואל באינה צריכה לגופה ה"נ יש לו לחייב אין מתכוין כמתכוין: במלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כרבי יהודה. הקשה בהלכות גדולות דבשמעתא קמיייתא דשבת (דף ג). קאמר שמואל כל פטורי דשבת פטור אבל אסור לבר מהני תלת דפטור ומותר הצד צבי והצד נחש ומפיס מורסא פ' דשרו רבנן משום עזר דגופא דצד נחש ומפיס מורסא לא מפיס מורסא אלא לר"ש דפטור מלאכה שאינה צריכה לגופה כדאיתא בפ' שמנה שרצים (שבת קז): ודוחק הוא לתרץ בהלכות גדולות ור"ת תירץ דהא דחשיב לה שמואל [בהד"ן] פטור ומותר (קאמר) לאו משום דס"ל הכי. אלא כלומר מאן דס"ל שהוא פטור קסבר דפטור ומותר כמו שמדקדק שמואל בסוף האורג (שם קז). דודאי פטור ומותר קאמר מיהו אנו לא קיימא לן כשמואל במלאכה שאינה צריכה לגופה כדאשכחן רבא דהוּא בתרא דסבר כר"ש בריש נוטל (שם קמא): ואמוראי דפרק כל כתיבי הקדש (שם קכא): דאמרי כל המזיקין נהרגין בשבת ואפילו מאן דאסר לא פליג אמתני' דעל עקרב שלא תשוך הלכך מותר להפיס מורסא בשבת להוציא ממנה ליחה: (תוספות)

פרק אחד עשרה - דם חטאת

מתני' דם חטאת שנתז על הגד הרי זה טעון כיבוס אע"פ שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות שנאמר **ויקרא ו-יט**. במקום קדוש תאכל אחד הנאכלות ואחד הפנימיות טעונות כיבוס שנאמר תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות חטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס בין שהיתה לה שעת הכושר ובין שלא היתה לה שעת הכושר איזו היא שהיתה לה שעת הכושר שלנה ושנטמאה ושיצאת ואיזו היא שלא היתה לה שעת הכושר שנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה ושקיבלו

פסולין (וזרקו) את דמה: גמ' דם חטאת (שמתה) כו' ואי תורה אחת לכל חטאות אפילו חטאת העוף נמי אלמה תניא יכול תהא דם חטאת העוף טעון כיבוס ת"ל [ויקרא ו-יח] זאת אמר ר"ל משום בר קפרא אמר קרא [ויקרא ו-יח] תשחט בנשחטות הכתוב מדבר ואימא בנאכלות הכתוב מדבר כדכתיב במקום קדוש תאכל אבל פנימיות לא רבי רחמנא תורת אי הכי אפילו חטאת העוף נמי מיעט רחמנא זאת ומה ראתי מסתברא דחטאת [בהמה] פנימיות ה"ל לרביי שכן בהמה שחיטת צפון וקבלת כלי

רש"י מהני' דם חטאת טעון כיבוס. כדכתיב ואשר זה מדמה וגו': במקום קדוש תאכל. כההו' עניינא כתיב: תורת החטאת. רש"י דעניינא הוא: פסולה אין טעון דמה כיבוס. דכתיב אשר זה בראוי להזאה הכתוב מדבר: שעת הכושר. לזריקה: שנה. כן דמה: וקבלו פסולין את דמה. גרסו' ולא גרסו' וזרקו דהא אפילו כשרה שנתו (את) מדמה לאחר זריקה על הבגד אין טעון כיבוס כדאמרינן לקמן פרט לזה שכבר הוזהר איצטרך לאשמעינן בפסולין למיירא דדם דחוי הוא ואין חטאת העוף נמי. אע"ג דכתיב זאת למעטא הא פנימיות נמי אימעטו דנבאכלות הכתוב מדבר וקמרינן ליה מתורת: ומה ראתי. לרבות פנימיות מתורת ולמעט עוף מזה: דחטאת בהמה פנימיות ה"ל לרביי. כדן החיטונים שכן בהמה כמותה שחיטה כמותה טעונה לפון כמותה וקבלת כלי כמותה וקרנות המזבח כמותה וכנגד חודה של קרן ובאכעב ואישים אימוריהן לאישים אבל עוף אינו בהמה ואינו שחוט ואינו טעון לפון וקבלה ולא קרן שהרי חטאת העוף למטה נעשית ואינו נותנה באכעב בחודה של קרן ואין ממנה לאישים: (רש"י)

תוספות מתני' שלנה ושנטמא. פירוש לן דמה ונטמא דמה ואם תאמר ונטמא מ"ט לא בעי כיבוס הא מדאורייתא זרקו לכתחילה כדאמרינן (פסחים דף פ:): דם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה וי"ל דמיירי כגון שנשבר הציץ או אינו על מצחו למאן דאית ליה [שאינו מרצה] (יומא דף ז:): ושקבלו פסולין וזרקו את דמה: פירש בקונטרס או זרקו ואע"ג דאפילו כשרה אם ניתו דמה לאחר זריקה אין טעון כיבוס כדאמר לקמן פרט לזה שכבר הוזהר איצטרך לאשמעינן בפסולין למיירא דדם דחוי הוא ואין הותר במזרק כשר לזריקה ולא תימא יחזור הכשר ויזרוק דפסול עושה שירים וצ"ע בפ"ק דמעילה (דף ה:): יכול תהא דם חטאת העוף טעון כיבוס ת"ל זאת. והוא הדין קדשים קלים מימעטי מזה ומזה דבסוף פירקין (דף צח). מרבי מזה התורה לעולה ולמנחה ולחטאת מה חטאת מתקדשת בבלוע אף כל מתקדש בבלוע והשתא מני' דאתיא היקישא לרבות כל הקדשים כחטאת לענין בלוע ומיעוטא דהכא לענין כיבוס אימא איפכא וי"ל כיון דאשכחן דכל קדשים טעונים מריקה ושטיפה מדאיצטרך אותה למעוטי תרומה סברא הוא לאוקומה היקישא לענין להתקדש בבלוע מאחר דאשכחן דטעונים מריקה ושטיפה מטעם בליעת כלי ומיתרצא נמי בהכי קושיא אחריתי דרבי יהודה מפי' לקמן כל קדשים לענין מריקה ושטיפה מקדש קדשים והשתא ל"ל קרא תיפוק לי מהיקישא דחטאת דכל קדשים טעונים מריקה ושטיפה כחטאת אבל למאי דפרישית ניחא דאי לא דאשכחן מריקה [ושטיפה] בהדיא הוה מוקמי היקישא לענין כיבוס ומיעוטא דזאת למעוטי מריקה ושטיפה ובלוע: (תוספות)

ב - צב דף

וקרן ואצבע וחודה ואישים אדרבה חטאת העוף הוה ליה לרביי שכן חוץ כמותה ואכילה כמותה הנך נפישין רב יוסף אמר קרא [ויקרא ו-יא/ט]

א - צג דף

בעא מינייה רמי בר חמא מרב חסדא ניתו על בגד טמא מהו אמר רב הונא בריה דרב יהושע מדקמביעיא ליה הכי ש"מ היתה לה שעת הכושר ונפסלה אין דמה טעון כיבוס ה"מ בזה אחר זה אבל בבת אחת לא או דלמא לא שנה א"ל פלוגתא דר"א ורבנן אליבא דרבה וכדקא מתריץ אביי דתניא ר' אלעזר אומר מי חטאת שנטמאו מטהרין שהרי נדה מזין עליה ואמר רבה ר"א בשיטת ר"ע רבו אמרה דאמר העברת כלי על גבי מקום טמא כמנח דמי דתנן היה עומד חוץ לתנור ושרץ בתנור והוישית ידו לחלוץ ונטל את הלגין והעבירו ע"פ תנור ר"ע מטמא וחכמים מטהרין ובהא פליגי דר' עקיבא סבר כמנח דמי ורבנן סברי לאו כמנח דמי ואיתבייה אביי מודה רבי עקיבא בהזאה שהעבירה על כלי חרס טמא על גבי משכב ומושב טמא שהיא טהורה שאין לך דבר שנטמא למעלה כלמטה אלא כזית מן המת ושאר כל המאהילין לאיתויי אבן המנוגעת אלא אמר אביי דכ"ע לאו כמנח דמי והכא בהא קמיפלגי דרבי עקיבא סבר גזרינן שמה ינוח ורבנן סברי לא גזרינן ומודה רבי עקיבא בהזאה כיון דנפק נפק ורבי אלעזר ורבנן במאי קמיפלגי אמר אביי בדנין טומאה קדומה מטומאה שבאותה שעה קמיפלגי מ"ס דנין ומ"ס אין דנין רבא אמר דכ"ע אין דנין והכא בהא קמיפלגי דר"א סבר הזאה צריכה שיעור ומצטרפין להזאות ורבנן סברי הזאה אין צריכה שיעור: חטאת פסולה כו': ת"ר מדמה מדם כשירה ולא מדם פסולה ר"ע אומר היתה לה שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס לא היתה לה שעת הכושר ונפסלה אין דמה טעון כיבוס ור"ש אומר אחד זה ואחד זה אין דמה טעון כיבוס מאי טעמא דרבי שמעון כתיב אותה וכתוב מדמה חד להיכא דהיתה לו שעת הכושר ורבי עקיבא אותה פרט לתרומה ור"ש לטעמיה דאמר קדשים קלים אין טעונים מריקה ושטיפה וכ"ש תרומה: מתני' ניתו מן הצואר על הבגד

אינו טעון כיבוס מן הקרן ומן היסוד אינו טעון כיבוס נשפך על הרצפה ואספו אין טעון כיבוס אין טעון כיבוס אלא דם שנתקבל בכלי וראוי להזאה: גמ' ת"ר יכול ניתו מן הצואר על הבגד יהא טעון כיבוס ת"ל אשר יזה לא אמרתי לך אלא בראוי להזאה תניא אידך יכול ניתו מן הקרן ומן היסוד יהא טעון כיבוס ת"ל אשר יזה פרט לזה שכבר הוזהר: נשפך על הרצפה כו':

רש"י ניתו על בגד טמא. ונטמא כנגיעתו בו מי הוה דם פסול כאילו נטמא קודם לכן ולא בעי כיבוס או דלמא כיון דבעידנא דנפל עליה אכתי כשר הוה והוה פסול דם וטעינת כיבוס לכנגד צלון כחמד כמפרכש ואזיל ליה רב הונא בריה דרב יהושע: מקדא מיבעי ליה הכי. מכלל דפשיטא ליה נטמא קודם לכן ללא בעי כיבוס ואע"ג דהיתה לו שעת הכושר ע"מ קסבר ר' ומויה היכא דפסול דם וטעינתו כנגד צלון כחמד מיבעי ליה הכי מי אמרינן ה"מ דפסולה אין דמה טעון כיבוס: בזה אחר זה.

ז' פעמים: א"ג לזכור שיעור טבילה מעיקרה. הואיל ואיכא שיעור בשעת טבילה: להכי איתיריך למיכתב דס. דמשמע דס שהזכיר לענין קבלה: אמר רב עמרם תיגאל. הויבה ל' אלבעז: היה מזה. בחטאות הפנימיות ותימה הזאה מידו על הגב: עד שלא גמר כל ההזאות. טעון כיבוס ואפי' ניחו זין הזאה להזאה משקיים שבחמבע אלמא שקיים שבחבע כשרין דאי פסולין אמאי טעון כיבוס: עד שלא יתה מידו. משקבל טעון כיבוס משקיתה הזאה מידו לאחר טבילה דהו להו שקיים בחבעז אין טעון כיבוס: גמר מלהזות. במס' פרה (פ"ג מ"ט) תנן לה גמר מלהזות ז' הזאות שמה בהר המשכה כנגד פתחו של היכל כדכתיב (במדבר יט) אל נכת פני האב מעול: מקנה ירו בגופה של פרה. אף דמה טעון שריפה כדכתיב את עורה ואת בקרה ואת דמה על פרסה ישרוף: אל לא אלבעז. זין הזאה להזאה: במה יקנה. בגופה של פרה לא מית אמרת שילכלך אלבעז בגוף הפרה וידבקו בו נימין: כפורי זהב. גבי כלי כחוי כפסר עזרא וכן מזרקין ועל שם שמקנה בו אלבעז קרי להו כפורי לשון וכפר יידיה דנירון קיסר (גיטין דף טו.ו): מהני' עד שלא הפשט אין טעון כיבוס. טעמא מפרש בגמרא דבעינן ראו לקבל טומאה בלא חסרון מלאכה: אף משופשט. כל זמן שלא נתקן להיות כלי אין טעון כיבוס דבעינן דבר המקבל טומאה שאין מחוסר אפילו מחשבה: אל לא מקום הדס. ולא כל הנגד: ודבר הראוי לקבל טומאה. ואפי' שמוסר מחשבה ובלבד שלא יהא מחוסר מלאכה וסתמא כרבי יהודה: וראוי לכיבוס. בגמרא מפרש למעוטי מאי: במקום קודש. עעזרה: ועבירה כלי חרס. עשיבט זה חטאת במקום קודש ובגמרא יליף לה: זה חומר. איכבוס קאי: גמ' מה בגד הראוי לקבל טומאה. דליון לך בגד קטן ששמו בגד שאינו ראו לקבל טומאה אם חושב עליו לכלי כמות שהוא אף כל בו ועור משופשט ראו לקבל טומאה אם חושב עליו לעבדה כמו שהיא אבל כל זמן שלא הפשט אינו ראו לכלי: אין לי אל לא בגד. סהם בגדים שבתורה אמר ופשתים: שק. מנולה של עזים: (רש"י)

הוספות: מה טעם קאמר. מתוך התיירך משמע דהא דקשיא ליה הא תו ל"ל קאי אלפי שאין טעון כיבוס בו' ותימה ונשפך על הרצפה למה לי הא שמעינן לה מניתו מן הצואה: אלא אלבעז במאי מקנה. בפ"ק דמנחות (דף ז.ז): פי' בקונטרס לפי שהיה מזה מדמה בהר המשחה אל נכת פני אהל מועד ופרה לפניו נשרפת לאחר שיווד מן ההר והיאך היה יורד בין כל הזאה והזאה מרר המשחה לקנה בגוף הפרה וקשה מהא דאמר לרבי בריש פרק בתרא (דף קיג). שחטה שלא כנגד הפתח פסולה שנאמר ושחט וזה מה הזאה כנגד הפתח אף שחטה כנגד הפתח דמשמע שהיה הכל במקום אחד ונראה כמו שפירש כאן בקונטרס שלא היה יכול לקנה אלבעז בגוף הפרה שלא יתלכלך אלבעז מן הנימין והכי נמי אשכחן דחיישינן לנימין פרק כל כתיבי הקדש (שבת קטז): גבי מפשטינן את הפסח עד החזה: מניין לרבות שק וכל מיני בגדים בו'. מדאוקי ריבויא לשק וכל מיני בגדים משמע דעור אף משופשט לא בעי כיבוס לרבי אלעזר ורסי' במילתיה יכול שאני מרבה את העור משופשט כדפי' בקונטרס ול' עד שלא הפשט דא"כ הוה משמע משופשט בעי כיבוס וזה אינו דר"א לא מביא אלא שק ומיני בגדים ושמעין ליה נמי במתני' דאף משופשט אין טעון כבוס זה אינו דיוק דאדרבה דעור משופשט ואינו מחוסר שום דבר לא תיקון ולא מחשבה לקבל טומאה טעון כבוס אפילו לר"א דהא (משופשט נמי) לא ממעט אלא מטעם דבעינן דבר המקבל טומאה כדאיתא בברייתא אלמא אי מקבל טומאה השתא טעון כיבוס ובסמוך נמי קאמר עוצבא שחייב לקצעה איכא בינייהו דלרבי אלעזר לא בעי כיבוס משום דאינו מקבל טומאה עד שיקצעה אבל אם קצעה או לא חייב לקצעה דהשתא אי מקבל העור טומאה טעון כיבוס והא דמרבי שק ושאר מיני בגדים משום דאפילו הני דאינו בכלל בגד כי אם צמר ופשתים כדפרש"י וצריך יתור ורבות' וה"ה דמהווא יתור נמי אתי עור ואי גרסי' בר"א משופשט מיירי שעדיין צריך מחשבה קודם שיקבל טומאה אי צריך שיבטל מחשבתו שחייב עוצבא לקצעה וכן פרש"י דהשתא אינו מקבל טומאה לא בעי כיבוס ולרבי יהודה בעי כיבוס כיון דראוי לקבל בלא מעשה ע"י ייחוד מודי אבל ר"א לא מיירי בעור שצריך תיקון ומעשה קודם שיקבל טומאה דההוא אפי' רבי יהודה מודה דלא בעי כיבוס דהא אינו ראו לקבל דהא מחוסר מעשה אבל קשה אי גרסי משופשט מאי בעי מאי בינייהו לביעי פירוש דר"א עור משופשט דאינו מקבל טומאה השתא אבל ראו לקבל ע"י מחשבה היכי משכחת לה דאי מחוסר מעשה אפי' רבי יהודה מודה דהא אינו ראו מיהו היינו נמי מאי בינייהו דקאמר שצריך לעשות הבעיא מכת דברי שניהם ואי גרסינן אף במילתיה דר"א עד שלא הפשט א"ש דבעי מאי בינייהו אבל קשה ממתניתין אי גרסי אף משופשט: הג"ה השתא אפילו גרסי משופשט ע"כ לא פליגי ר"י ור"א אלא דר"י דריש מה בגד ראו לקבל טומאה ור"א דריש מה בגד מקבל טומאה ומשום הכי ר"י דריש ראו מרבה עור משופשט דראוי לקבל טומאה במחשבה ואין מחוסר מעשה ור"א דריש מקבל ממעט עור שהופשט אע"ג דראוי משום דבעי דבר המקבל טומאה שאין מחוסר אפילו מחשבה אבל לאחר מחשבה מקבל טומאה בלא שום מעשה דאי מעשה דאי מחוסר מעשה דאי מחוסר מעשה

צד **דף**

וכל מיני בגדים תלמוד לומר **[ויקרא ו-ב]** אשר עליה תכבס יכול שאני מרבה עור משופשט ת"ל בגד מה בגד דבר המקבל טומאה אף כל דבר המקבל טומאה מאי בינייהו אמר אביי מטלית פחותה משלש איכא בינייהו מאן דאמר ראו הא נמי ראו דאי בעי חשיב עליה מ"ד דבר המקבל טומאה הא מיהא לאו בת קבולי טומאה היא רבא אמר בגד שחישב עליה לצורה איכא בינייהו מ"ד ראו הא נמי ראו דאי בעי מבטיל ליה למחשבתיה מ"ד דבר המקבל טומאה השתא מיהא לאו בת קבולי טומאה היא רבא אמר עוצבא דחשיב עליה לקצעה איכא בינייהו מ"ד ראו הא נמי ראויה מאן דאמר דבר המקבל טומאה הא לאו מקבלה טומאה עד דמקצע לה והתניא רבי שמעון בן מנסיא אומר עוצבא שחשב עליה לקצעה טהורה עד שיקציענה: אין טעון כיבוס בו': מנה"מ דת"ר יכול נתן על מקצת בגד יאה כל הבגד טעון כיבוס ת"ל **[ויקרא ו-ב]** אשר יזה לא אמרתי לך אלא מקום דם בלבד: דבר שהוא ראוי לקבל טומאה [וכו']: סתמא כרבי יהודה ראו לכיבוס למעוטי כלי דבר גרידה הוא: אחד הבגד ואחד השק כו': למימרא דעור בר כיבוס הוא ורמינהו היתה עליו לשלשת מקנחה בסמרטוט היתה (על). של עור נתן עליה מים עד שתכלה אמר אביי לא קשיא הא רבנן הא אחרים דתניא הבגד והשק מכבסו הכלי והעור מגררו אחרים אומרים הבגד והשק והעור מכבסו הכלי מגררו כמאן אזלא הא דאמר רב חייא בר אשי זימנין סגיאיין הוה קאימנא קמיה דרב ושכשיכי ליה מסאניה במיא כמאן כרבנן אמר רבא ומי איכא למאן דאמר עור לאו בר כיבוס הוא והכתיב **[ויקרא ג-ח]** והבגד או השתי או הערב או כל כלי העור אשר תכבס אלא אמר רבא קרא ומתניתין ברבין כי פליגי בקשין והאמר רב חייא זימנין סגיאיין הוה קאימנא קמיה דרב ושכשיכי ליה מסאניה במיא בקשין וכרבנן דר רבא אמר רבא לאו מילתא היא דאמרי ניקו נימא ליה לקרא דכי כתיבן ברבין כתיבין מי לא עסקינן בכלי אכסלגיא הבאים ממדינת הים וקאמר רחמנא ניביעי כיבוס אלא אמר רבא צרעת כיון דמגופיה קא פרחא מחלחלא ליה ומשוי לה רך אמר רבא אי קשיא לי הא קשיא לי

רש"י וכל מיני בגדים. השרים והכרך וסריקין: יכול שאני מרבה עור משופשט. גרסינן כרבי אלעזר משופשט מיד בלא שום חיקון: מה בגד המקבל טומאה. דרבי אלעזר גמר בגד דהכח מבגד האמור שגריים (ויקרא יא) שהוא מקבל טומאה ואינו מחוסר מחשבה: מאי בינייהו. במאי פליגי היכן מנינו בגד הראוי לקבל טומאה ואינה מקבלה וליף ר' יהודה מינייהו: דאי ובעין חשיב עלה. לתקן חלוקה: רבא אמר. בגד גדול נמי משכחת לה דרשו לקבל ואינו מקבל כגון שחישב עליו לזכור דמעשה רוקס דכח כמה ללא ליידי' או מבטל למחשבתו ללא כלי הוא: דאי בעי מבטל ליה למחשבתו. הא דקיימא לן מחשבה אינה מואילה מיד מחשבה לענין האילוה מטורח טומאה תנן לה (כלים פרק כה משנה ט) דמשקילן לטומאתן במחשבה אין מחשבה חווצת ומוליתן אבל להוריקן לטומאה קי"ל (סם) כל הכלים יודקין ויודקין ליה טומאתן במחשבה: עוצבא. שטיח לחכול עליו או לשכב עליו ורובן מן העור ויש שעושין מן הבגד וקי"ל שאם חישב עליו לעוצבא אין כריך קיטוע דדווייני' בלע"ז ליתוהו דכלאו קיטוע חזי לעוצבא כ"ק מייתי לה בפ' מרובה (דף סו:) אבל היכא דחשיב עליה לקוצעה אינה מקבלת טומאה עד שיקצעה כדאמרינן לקמן או יבטל מחשבתו

הילכך בגד שעומד לעוצמה וחושב עליה לקוצעה הרי ראו לקבל טומאה דלי בעי מטבט למחשבתיה ואינו מקבל עדיין ובהא פליגי לרבי יהודה כל בגד במשמע ויש בגד שאינו מקבל טומאה חלה ראו לטומאה ור' אלעזר כנגד האומר בשקלים בעיטן; והתניא. עניוחתא: עד שיקלענה. או יבטל מחשבתו דק"ל (קס) כל הכלים יורדו לידו טומאתו במחשבה: דבר גידיה הוא. לאין מכבשים (אוחו) חלה גורדו: היה עליו לשלשלת. במס' שבת תנן לה היה על הכר של בגד גיטול של רוק או של זלזה מקנהו בסמרטוט בשבת ואינו נטון עליה מים לכלותה להעבירה מפני שהיא מכבש וכיוצא בה מלכה הוא היינו מלכו ואם היה לשלשלת זו על כר של עור נטון עליה מים עד שתכלה בשטיפה מים ומיהו שפסופי בידיים לא ומקתני נטון עליה מים ק"מ אין כיבוש בעור: מכבשו. גבי דם חטאת קאי: מסאניה. בשבת: קרא. גבי נעעים דכתיב (ויקרא יב) כיבוש בעור: ומתני'. דהכל קתני העור טעון כיבוש: כרכון. ודבי הכל וכו' פליגי אחרים ורבנן בקשין: לאו מילתא היא דלמרי. לאוקומי קרא כרכון דהא קרא סתמא כתיב לא שנה כך ולא שנה קשה דמי לא עסקינן דקרא חפילו חכסלגיא קאמר דקשין הן חכסלגיא עור שטון וקשה: ומשויא ליה כך. הילכך קרא לזרעת חפילו בקשין ומתניתין כרכין ופלוגתא בקשין: (כ"א)

תוספות כיבוש דהא אינו ראוי וכל שכן אי גרסינן עד שלא הופשט שיש הוכחה שלאחר הפשט מקבל טומאה בלא שום מעשה עד כאן הגה"ה ותימה בפ' במה טומנין (שבת דף מט): משמע דאין עור מקבל טומאה עד לאחר עיבוד דתניא עורות בין עבודים בין שאינן עבודים מותר לטלטל בשבת ולא אמרו עבודים אלא לענין טומאה בלבד ופי' שם בקונטרס דאין עור מקבל טומאה עד לאחר עיבוד ושמה יש מפרש דאחר עיבוד אפילו מחשבה לא בעי אבל קודם עיבוד בעי מחשבה ור"ר חיים מפרש בשם ריב"א דהתם מייירי באותם שעורותיהם כבשרם דתנן בפ' העור והרוטב (חולין דף קכב). וכולן שעובדן או שהלך בהן כדי עבודה טהורין וה"ק לא אמרו שיש חילוק בין עבודין לשאינן עבודין אלא לענין טומאה ובאותם שעורותיהן כבשרם דקודם עיבוד טמאין בכזית כדון בשר המת ונבלה ודשרץ כבעדשה ולאחר עיבוד טהורין עד שיהא בו חמשה על חמשה כדון עור וא"ת דמשמע הכא דעור משהופשט אפילו לח מקבל טומאה במחשבה דהא דומיא דעור שלא הופשט קמריב דהוי לח ומדחשיב מנא במחשבה לענין טומאה אם כן מותר לטלטלו בשבת כדאשכחן בפרק כל הכלים (שבת דף קכג). במחשט שאינה נוקבה בגלמי דכיון דזימנין דמימלך עלה ומשוי לה מנא שרי לטלטלו וקשה מכאן לר"ת דמפרש בבמה טומנין (שם דף מט). גבי טומנין בשלחין ומטלטלין אותן דמייירי ביבשין אבל לחין לא משום דקשיא ליה היא דכל כתבי הקדש (שם דף קטז): גבי מפשיטין את הפסח עד החזה דקאמר לא לטלטל עור אגב בשר אבל בלא בשר לא וכן בפ"ק דביצה (דף יא): גבי עור לפני הדורסן דהתירו סופן משום תחילתן קאמר מהו דתימא טעמא דב"ה משום דחזי למזגא עליה ואפילו בעי"ט קמ"ל כו' וי"ל דאע"ג דמקבל טומאה במחשבה כאן (דלא שכרה) שייחיה לשיבה בעוד שהוא לח אסור לטלטל וכן צ"ל גבי מחט שניטל חררה או עוקצה דאסרינן לטלטלה אע"ג דאם איתקנא למתוח טמאה כדתנן במס' כלים (פרק יג מ"ה) ובקונטרס פי' בפ' כל כתבי הקודש (שבת דף קכ). דההיא דבמה טומנין דעור בהמה גסה ולפירושו צריך לאוקומה נמי ההיא דביצה בהמה דקה כי ההיא דכל כתבי דגבי פסח וטעמא דעור בהמה דקה לא חזיא למזגא כולי האי והא דתנן בפרק כל כתבי (שם) מורסין עור של גדי כו' צריך להעמידה (כ"ש) כשייחזו לשיבה אי נמי בדליקה התירו טפי כדאמר התם ולפ"ת אתי שפיר דמייירי ביבשין כי ההיא דבמה טומנין (שם דף מט): מאי בינייהו. פירוש לרבי יהודה על כרחין איירי קרא בבגד ואינו מקבל טומאה אלא דראוי לקבל ולרבי אלעזר איירי קרא בבגד דמקבל טומאה אבל בבגד הראוי ואינו מקבל לא בעי כיבוש והשתא איזה בגד הוא זה הראוי ואינו מקבל ואיכא בינייהו לרבי יהודה בעי כיבוש ולרבי אלעזר לא בעי כיבוש: לשלשלת. פירש בערוך צואת תרנגולין: מקנהה בסמרטוט. אבל ליתן מים אסור משום דשרייתו זהו כיבושו והא דאמר בפ"ק דביצה (דף יח). נדה מערמת וטובלת בבגדיה אומר ר"ת דלא חשיב כיבוש משום דהוי דרך לכלוך ויותר מתכלכלים בגדים כשנוכסו בנר בבושה ממה שמתכבסין וכן תיכי חלילתא דברישי במה אשה (שבת דף נז). לא אסרינן אלא שמה תטלם ותעבירם ארבע אמות בשבת (תוספות)

דף - צד ב

כרים וכסתות דרכין נינהו ותנן היתה של עור נטון עליה מים עד שתכלה אלא אמר רבא כל כיבוש דלית ליה כיסוס לא שמייה כיבוש והא דאמר רב חייה בר אשי זימנין סגינן הוה קאימנא קמיה דרב ושכשיכי ליה מסאניה במיא שכשוך אין אבל כבוס לא אי ברכין וכדברי הכל אי בקשין וכאחרים אי הכי בגד נמי בגד שרייתו זהו כיבושו [רבא לטעמיה דאמר רבא זרק סודר למים חייב זרק פשתן למים חייב בשלמא סודר עביד כיבוש אלא זרע פשתן מ"ט וכו' משום דמקדח אי הכי חטי ושמעיה נמי הנך אית להו רירי א"ה שלחים נמי התם קעביד לישא דרש רבא מותר לכבס מנעל בשבת א"ל רב פפא לרבא והא"ר חייה בר אשי זימנין סגינן הוה קאימנא קמיה דרב ושכשיכי ליה מסאני במיא שכשוך אין אבל כיבוש לא הדר אוקי רבא אמורא עליה ודרש דברים שאמרתני לפניכם טעות הם בידי ברם כך אמרו שכשוך מותר כיבוש אסור: הכיבוש במקום קדוש כו': מנא הני מילי דת"ר **[ויקרא ו-ב]** תכבס במקום קדוש שבירת כלי חרס מניין ת"ל **[ויקרא ו-בא]** וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר מריקה ושטיפה בכלי נחשת מנין ת"ל **[ויקרא ו-בא]** ואם בכלי נחשת בושלה ומורק ושוטף במים: זה חומר בחטאת כו': ותו ליכא והאיכא שנכנס דמה (לפניו) לפניו בחטאות החיצוניו שאם נכנס דמה (לפניו) לפניו פסולה כו' דאמר כל דמים שנכנסו להיכל לכפר פסולה שכן מכפרין על חייבי כריתות בחטאת דשמיעת הקול שכן טעונה ארבע מתנות כו' ישמעאל דאמר כל דמים טעונין ד' מתנות על ד' קרנות וליטעמיך האיכא קרן (בדם) האיכא אצבע האיכא חודה אלא חד מתרי תלתא חומרי נקט: **[מתני' ב]** בגד שיצא חוץ לקלעים נכנס ומכבסו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים ונכנס ומכבסו במקום קדוש כלי חרס שיצא חוץ לקלעים נכנס ושוברו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים ונכנס ומכבסו במקום קדוש: **גמ'** ומתקיף לה רבינא קורעו בגד אמר רחמנא ולא בגד הוא דמשירי ביה כדי מעפורת אינו והאמר רב הונא ל"ש אלא שלא שירי בה כדי מעפורת אבל שירי בה כדי מעפורת חבור הוי

רש"י כרים וכסתות דרכין נינהו. לאין עושין אותן חלה מעור כך שיהא נוח לישכב עליו: כסוס. משפסף לזו זה על לזו זה כדרך המכבס אוחוז העגד בשתי ידיו ומשפסף: לא שמייה כיבוש. הילכך נטון עליו מים עד שתכלה שרי בעור ואפילו כך ולקמן פריך אי הכי בגד נמי כיבוש לא [הוי חלה] על ידי כסוס: בגד נמי. יתן עליו מים ואמאי תנא מקנהה בסמרטוט: זרע פשתן במים חייב. כדמפרש ואזיל: דמיקדח. אומה במים והויא לה זריעה: הכי גרסינן אי הכי חטי ושמעיה נמי הנך אית להו רירא אי הכי שלחים נמי התם קעביד לישא: הנך אית להו רירא. זרע פשתן במים נפקא רירא מיניה ומדקחי אהדדי: אי הכי שלחים נמי. אי משום דמדקחי כרייהו מחייבין להו בשלחים נמי עורות שאינן עבודין ונתנן במים רירא קנפחא מינייהו: ומשני התם. גבי זרע פשתן כי מדבקת כרייה דנקפי מינייהו הוי תולדות לישא אבל שלחים לא שייכא כרייהו דידהו ענין לישא: אמר ליה רב פפא. לאחר שישב לו המתורגמן: הדר אוקי. בלוהה שעה חזר ואמר למתורגמן עמוד והשמע לביים שאני חוזר כי ממה שדרשתי: וכלי חרס. חקר כיבוש כתיב: והאיכא. אכתי חומר בחטאת שהרי יש בהו דמן נכנס לפניו מה שאין בשאר קדשים: ומשני בחטאות החיצונות קאמרינן: ופרכינן בחטאות החיצונות נמי איכא שאם נכנס דמה לפניו פסולה. כדכתיב (ויקרא ו) וכל חטאת אשר יבא: ומשני כרייה עיקרה. סביחא ליה לתנא דיקו: דאמר כל דמים כו'. בכל הזבחים שנתעברו (לעיל דף פא): והאיכא שכן טעונה ארבע מתנות. מפוסקות ושא"ר קדשים שתי מתנות שהן ארבע ואין בהן חלה פיסוק שתי מתנות: על ד' קרנות וליטעמיך האיכא קרן (בדם) האיכא אצבע האיכא חודה אלא חד מתרי תלתא חומרי נקט: **[מתני' ב]** בגד שיצא חוץ לקלעים נכנס ומכבסו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים ונכנס ומכבסו במקום קדוש כלי חרס שיצא חוץ לקלעים נכנס ושוברו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים ונכנס ומכבסו במקום קדוש: **גמ'** ומתקיף לה רבינא קורעו בגד אמר רחמנא ולא בגד הוא דמשירי ביה כדי מעפורת אינו והאמר רב הונא ל"ש אלא שלא שירי בה כדי מעפורת אבל שירי בה כדי מעפורת חבור הוי

ארכיב קטנה: וליטעמיך טובא איכא. שהרי הטאת טעונה קרן ושאר דמים ניתנו למטה מן החוט ואיכא שטעונה אלבע ושאר דמים נזקין מן הכלי מרחוק למזבח וטעונה חורה של קרן מה שאין כן בשאר דמים: מתני' בגד. שניתן עליו דם הטאת וילא חוץ לקלעיים: נכנס. לטענה ומכבסו במקום קדוש: נטמא חוץ לקלעיים. לאחר שאלא ואי אפשר להכניס טומאה לעזרה: קורעו. וטהור מטומאה ומותר להכניסו ונכנס ומכבסו במקום קדוש: טוקבו. לטהרו מטומאתו: פוחתו. לכלי מתכות אינו טהור בנקב כל דהו אלא בנקב גדול: גמ' בגד אמר רחמנא. שיהא קם בגד עליו בשעת כיבוסו: למשייר ביה. שלא יבדיל את הקרע על פני כולו לחזק את הבגד לשנים אלא משייר בו כדי רוחב סורק דמטומאתו טהור ואולי ונקרע רובו וכיון ששייר בו כדי מעפורת ראו לחבדו ושמו עליו ובגד קרינן ביה: והאמר רב הונא. כפרק העור והרוטב (חולין דף קנ"ג): לא שנו דטלית טמאה שהתחיל בה לקורעו כיון שנקרע רובה טהורה אלא שלא שייר באותה מיעוט כדי מעפורת: אבל שייר בה כדי מעפורת חיבור הוי. ועדיין הוא בטומאתו: (כ"ט"י)

תוספות ברשות הרבים ולא משום שרייתו זהו כיבוסן דדרך טינוף הוא ומהאי טעמא נמי שרי לקנח ידיו במפה בשבת: אי הכי שלחים נמי. ה"ר חיים גריס שחלים: אלא מתרי תלת חומרי נקט. תימה מ"מ קשה זה חומר דמשמע זה חומר ותו לא כדדייקין בפ' הזהב (ב"מ דף נ"ז): [גבי] אלו דברים שאין להם אונאה בשלמא הדיוט זה חומר ותו לא אלא הקדש זה חומר ותו לא ומיהו בלאו הכי קשה התם מאי קאמר בשלמא הדיוט זה חומר ותו לא אכתי איכא (בעי) תשלומי כפל דאיתיה בהדיוט וליתיה בהקדש ושומר חנם שנשבע להדיוט ואין נשבע להקדש ואית דלא גרס התם ותו לא והכי פירושא בשלמא בהדיוט שייך למיתני זה חומר לפי שמועטות חומרות של הדיוט משל הקדש וכשמוצא [חומר] שייך למיתני זה חומר עליה אבל חומרי דהקדש משל הדיוט נפישן ואינו שום חידוש דליתני עלה זה חומר ולפירוש זה ניחא הכא וכן במסכת ערכין בפרק האומר משקלי עלי (דף י"ט): דקתני זה חומר בנדריים מבערבין ובגמ' חשיב טפי מברייתא ואי גרסינן ותו לא יש לפרש משום דחומר אונאה שכיחא אבל חומר דחיוב ד' וה' וכפל ושבעת שומר חנם ותשלומי שומר שכן לא שכיח האי חומר אלא הקדש זה חומר ותו לא אכתי איכא טובא דשכיח ולפירוש זה לא מיתרצא הך דשמעתין וההיא דערבין: לא שנו אלא שלא שייר בה כדי מעפורת אבל שייר בה כדי מעפורת חיבור. מילתיה דר"ה איתמר בהעור והרוטב (חולין דף קנ"ג): אהיהא דטלית שהתחיל בה לקורעה כיון שנקרע בה רובה שוב אינו חיבור וטהורה ומשמע דטהורה לגמרי ותימה אמאי אינה טמאה מגע מדרס כדאמר בפ' בהמה המקשה (שם דף ע"ב): שלשה על שלשה שנחלק טהורה מן המדרס אבל טמא מגע מדרס דברי רבי מאיר ומסיק התם בשלש על שלש הבאות מבגד גדול לכלי עלמא בשעת פרישתן מאביהן מקבלות טומאה מאביהן ואפי' מיירי הך דטלית בשלא נטמאה מדרס אלא מגע טומאה בעלמא מ"מ כל כמה דאשתאיר בה שלש על שלש שהוא שיעור טומאת מגע לא פקעה מינה טומאת מגע ואי לאו הך דשמעתין הוה מצינן למימר דטהורה דקתני מן המדרס קאמר והא דלא קתני אבל טמא מגע מדרס כדקתני בהמה המקשה משום דלא נחת להשיעור חידוש של טהרה אלא קמ"ל אע"ג דטלית גדולה (הרבה יותר) עדיין יותר מג' על ג' אפי' טהורה מן המדרס הואיל ולא חזיא למלאכתו ראשונה [להתעטף] אבל קשה מהך שמעתא דאי לא פקעה מינה טומאת מגע היאך מכניסו הא אכתי טמא הוא (תוספות)

דף צה - א

מדברנן הווא: כלי חרס שיצא כו': כלי אמר רחמנא ולא כלי הוא שניקב בשורש קטן: כלי נחשת [כו'] פוחתו [וכו']: והא לאו כלי הוא דרציץ מרציץ (הוא) אמר ריש לקיש מעיל שניטמא מכניסו בפחות משלש על שלש ומכבסו משום שנא' [שמות כח-לב] לא יקרע מותיב רב אדא בר אבהו העבין והרכים אין בהן משום שלש על שלש אגב אביהן חשיבי והא בעי שבעת סממנין דא"ר נחמן אמר רבה בר אבבה דם חטאת ומראות נגעים צריכין שבעת סממנין ותניא אלא שאין מכניסין מי רגלים למקדש

ר"ט מדברנן. גזירה דילמא לא אחיא למיקרע רובה אבל מדאורייתא טהורה ומותר להכניסה משום מלכות כיבוס: נראה צעוני שחסר מן הספרים דגכי כלי חרס לא שייך לנטיי דמלכף ליה מלכף והאי שינויא גבי כלי נחשת הווא הכי פריך פוחתו כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא בשעת מריקה ושיטתיה: ומשני דלכף ליה מלכף. אחר שפוחתו מכין עליו בקורעו ומכבדו וחזר קם כלי עליו וגבי כלי חרס איכא למימר דניקבו דמתניתין במוציא מפקה לטיהר ועדיין כלי הוא לקבל זיתים במס' שבת כפרק המלניע (דף ק"ה): מעיל. של בגדי כהונה שניתן עליו דם הטאת וילא חוץ לקלעיים ונטמא מכניס מקום הדם לפנים: כפוחת משלש על שלש. שאינו מכניס שיעור בגד טמא לעזרה לפי שאי אפשר לקורעו ולהכניסו משום שנאמר לא יקרע: העבים. בגד עב: והרכין. פלטר"א שאינו חרוג: אין בהן משום שלש על שלש. דלאו ללבישה חזו ולאו לתקן בהן חזקו אלא לישב עליו וזכיר שלשה על שלשה ומעיל עב הוא דקדוק'ל בסדר יומא (דף ע"א): חוטן כפול שנים עשר ואפי' שלש על שלש יכניס: אגב אבהו. כשהוא מחובר בבגד חשוב ג' על ג' ידיה: והא בעי. דם הטאת שבעה סממנים שנויין במס' נדה (דף ע"א): לענין כתיבין חוק חסד וי רגלים ונחר וכו' ואלא וקמויא ואשגל והיכי מעיילין מי רגלים לעזרה ואמתני' קפיד: ומראות נגעים. שהקוק הכתוב נעני בגדים לכיבוס דכתיב וכבסו את אשר בו הנגע: והניא. כפיטום הקטרת וכייתוהו 1.1 שאין מכניסין מי רגלים למקדש: (ר"ט"י)

תוספות מ"מ י"ל דטלית ובגד דשמעתין שאני שהם כלי ושם כלי עליהן וכשנקרעו כיון דאזיל שם כלי מינייהו טהרו לגמרי אבל בהמה המקשה (חולין דף ע"ב): מיירי בחתיכת בגד דעלמא ואין שם כלי עליו ולא טהר ממגע מדרס אע"פ שטהור מן המדרס ובפ' העור והרוטב (שם דף קנ"ג): פי' בקונטרס דההיא דאבל טמא מגע מדרס כשהיה בו ב' טומאות מדרס החמורה ומגע זב ואהני החלוקה לבטל המדרס דתו לא חזו ליה ופשא ליה טומאת מגע דחזיא לשלש אצבעות אבל בהעור והרוטב (שם) מיירי דליכא אלא חדא טומאה או מגע זב בלא הכבדה או מגע שרץ ונבלה וחד שמה הוי וכולה טומאה דשלשה על שלשה היא וקריעה מהניא לבטולי שמה מינה ותו לא פש עלה מידי ואין זו שום סברא לחלק בין טומאה אחת לשתי טומאות דכיון שנשארו בטלית שלש על שלש שיעור טומאת מגע היאך יהיה טהור ובתחילת הסוגיא פי' שם בקונטרס טלית שהתחיל בה לקורעה ולבטלה מתורת טלית מאחר שאין ראוי למלאכה ראשונה ואין שמה עליה מיטרת אע"פ שיש בשריים שלש על שלש ועדיין ראוין לקבל טומאה טהרו מטומאתן ראשונה דומיא דכלי חרס דשבירתו מטהרתו ושבריו מקבלין טומאה כדאמר באלו טריפות (שם דף נ"ד): הן וקרורותיהן ואין (זו) משום ראייה דהתם מיירי כשייחד השברים אח"כ אבל בלא ייחוד לא כדפרישית שם ונראה לפרש דקריעה דבגד וטלית מיירי תרתייהו כשקורע קרעים הרבה ואין בכל אחד רוחב שלשה ולהכי קאמר טהורה לגמרי אע"ג שעדיין כל הקריעות מחוברין בסופן לאו חיבור הוא כיון שכל קרע וקרע שקרע עד רובה של טלית (בפחות משלשה על שלשה) הוי כאילו גמר כל אחד ואחד עד סופן וכגון שלא שייר בטלית באותו מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת דאם שייר הוי טמא מדברנן כדמסקינן כאו זהו תימה מ"ש דלענין טומאה לא מיקרי בגד מן התורה אע"ג דשייר בה כדי מעפורת ולגבי חטאת מקרי בגד וכמו כן קשה בסמוך גבי כלי חרס שניטמא [כו'] נוקבו כו' [דפריך] כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דניקב ליה בכדי שורש קטן והשתא א"כ לאו כלי הוא שהרי מיטרה מטומאתו ונראה לפרש כיון שמועיל ליו ייחוד לאותו בגד ששייר בו כדי מעפורת שלא הבדיל הקרעים על פני כולו ולאותו כלי שניקב בשורש קטן שאם היה מיוחד לזיתים או לרימון היה מקבל טומאה מכאן ולהבא חשיב הוא כלי ובגד לענין דם חטאת כיון דאין מחוסר מעשה אלא ייחוד בעלמא והא דקאמר בסמוך גבי כלי נחשת פוחתו כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דרציץ ליה מרציץ אין לפרש כמו רציפיהו מרציץ דפ"ק דשבת (דף ט"ז): פי' שיתקן הפחיתה שמכה עליו בקורנוס ומחברו וחזר שם כלי עליו דא"כ בגד נמי לישני הכי שחזר ותפרו לאחר שקרעו אלא אע"כ הווא חשיב בגד חדש וכלי חדש וכאילו אינו ראשון ורציץ ליה היינו שהופך צד פנים לצד חוץ וצד חוץ לצד פנים ונעשה תוכו גבו וגבו תוכו ומיטהר בכך מטומאתו וקצת תימה מה שייך באותו שיעור דשורש קטן לענין טהרת כלי שאותו שיעור הוא לענין הכשר ורעים בסוף המצניע (שבת דף צ"ה): ואם

הכלי מיוחד לאוכלין שיעורו בזיתים אבל בשורש קטן לא ואם הוא מיוחד למשקין שיעורו ככונס משקין ובקונטרס פירש שדורש קטן איכא למ"ד שזהו שיעור נקיבות ליהור ואי אפשר לומר כן דהא פלוגתא דאמוראי הוא בסוף המצניע (שם דף זח:) דכדי שורש קטן וכדי מוציא רימון ופי' שם בקונטרס דפליגי לענין הכשר זרעים דלענין טומאה משנה היא במסכת כלים (פ"ג) דעשוי לאוכלין שיעורו כזיתים ומשקין ככונס משקה ומיהו גם לאותו פי' קשה דמתני' היא במס' עוקצין (פ"ב מ"י) דלהכשיר זרעים בשורש קטן ומפרש ר"ת דלענין צמיד פתיל פליגי ליחשב פתח בסתם כלים אבל לענין טומאה לא פליגי ויש לפרש בדוחק דהאי כלי חרס עשוי לאוכלין ומשקין שהרי מבשלין בו חטאת ויש בו מרק ולכן שיעורו בשורש קטן ואין עליו לא תורת כלי העשוי למשקין ולא תורת כלי העשוי לאוכלין ולא דמי להא דגרסי' במס' כלים (פ"ג מ"א) העשוי לכך ולכן מטילין אותו לחומרא כזיתים היינו בשעה שמניחים בו משקין אין מניחים בו אוכלין וכשמניחים בו אוכלין אין מניחים בו משקין אלא שמניחים בו אוכלין בפני עצמן ומשקין בפני עצמן אבל הכא בקדירה שמבשלין בה בשר שעשוי להשתמש אוכלין ומשקין על ידי תערובת והא דאין שיעורו ככונס משקה משום דאכתי ראוי לבשל בה שיכול להניח בשר כנגד הנקב וגם המרק שהאור מעמיד המרק שלא יצא לכך שיעורו בשורש קטן והאי דלא קאמר בסוף המצניע (שבת דף זח:) שש מדות בכלי חרס משום דמדה זו של שורש קטן קחשיב (זה) לענין הכשר זרעים ומיהו קשה דבהדיא תנן במס' כלים (בפ"ג מ"ב) האיילפס והקדירה שיעורן כזיתים ואי הוה אמינא דשיעור זיתים דבעינן מדרבנן הוה נוחא כדקאמר גבי בגד אבל מדאורייתא אם ניקב בשורש קטן טהור: מעיל שנטמא מכניסו בפחות משלש על שלש ומבסו. בסוף כירה (שבת דף מז.) גבי בגד עניים מעט מעט מתוך פירוש הקונטרס בשלש על שלש ביד עשיר דלא מקבל טומאה כלל והא דתנן (כלים פרק כז מ"ב) שלש על שלש לטמא מת היינו דוקא בעניים אבל בעשירים בעי שלשה על שלשה וקשה לר"ת מהך דמעיל דפריך עלה רב אדא מההיא דעבינן והרכין והשתא למה לי לאקשויי מההיא והא בגדי כהונה בגדי עשירים הם דאין עניות במקום עשירות ושיעורן בשלשה על שלשה ועוד תניא בפ"ב במה מדליקין (שבת דף כו:) שלש על שלש מניין ת"ל והבגד והתם לא מפליגי בין עניים לעשירים לא בקרא ולא בשמעטא ואומר ר"ת דלענין טומאת מת ושרץ אין חילוק בין עניים לעשירים אלא לענין מדרס איירי התם דבעי שלשה על שלשה לעשירים והיינו טעמא דמדרס בייחוד תליא מילתא ואין דרך עשיר לייחד למדרס פחות משלשה על שלשה ואמילו ייחד דעתו ועוד הביא ר"ת אראה דבטומאת מדרס הוא דמפליגי בין עניים לעשירים דבמס' כלים (פרק כז מ"ב) תנן דבגד מטמא משום שלשה על שלשה למדרס משום שלש על שלש לטמא מת ובעל כרחין בעשירים איירי דאי בעניים הא תנן בפ"ב (כח מ"ח) בגדי עניים אע"פ שאין בהם שלשה על שלשה טמאין מדרס ויש משינות שב' בהן אע"פ שאין בהן שלש על שלש דומה שהוא טעות וסופר: מכניסו פחות משלש. אמילו למאן דאמר בריש כל הפסולין (לעיל דף לב:) ביאה במקצת שמה ביאה שאני בגד הואיל ויכול לחותם לא חשיב כאילו נכנס כולו: והא בעי שבעה סממנין. פי' בקונטרס דאמנותיתן פריך וקשה דלעיל הוה ליה לאקשויי ונראה דלעיל לקיש דוקא פריך דאיירי בבגדי כהונה בהדיא אבל מתני' איכא לאוקומה בבגדי הדיט שיכול להעביר ולכסס ע"י צפון אבל מעיל דכהן גדול אינו יכול לכבסו ע"י צפון משום דאמרין במסכת נדה (דף סב.) דאפילו צבעא נמי מעבר מיהו אמילתא דרבה בר אבוח גופא דקאמר דם חטאת ומראות נגעים צריכין ז' סממנין [נמי] הוה מצי לאקשויי הא אין מכניסין מי רגלים

תוספות:
תוספות):

דף צה - ב

וכי תימא דמבלע להו בהדי שבעה סממנין ומעבר להו לכולהו כחד והתנן העבירן שלא כסדרן או שהעביר שבעתן כאחד לא עשה ולא כלום וכי תימא דמבלע להו בהדי חד מסממנין והא צריך לכסס שלש פעמים בכל אחד ואחד תנן אלא דמבלע להו ברוק תפל דאמר ריש לקיש רוק תפל צריך שיהא עם כל אחד ואחד: **מתני'** אחד שבישל בו ואחד שעירה לתוכה רותח אחד קדשי הקדשים ואחד קדשים קלים טעונין מריקה ושטיפה ר"ש אומר קדשים קלים אין טעונין

מריקה ושטיפה: **גמ'** ת"ר [ויקרא ו-בא] אשר תבושל בו אין לי אלא שבישל בו עירה לתוכו רותח מנין ת"ל ואשר תבושל בו ישבר בעי רמי בר חמא

תלוא באויר תנור מהו אבישול וביולע הוא דקפיד רחמנא או דילמא אבישול בלא בילוע אמר רבא ת"ש אחד שבישל בו ואחד שעירה לתוכו רותח בלוע בלא בישול לא קמביעא לן כי קמביעא לן בישול בלא בילוע מאי ת"ש דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה תנור של מקדש של מתכת היה ואי ס"ד בישול בלא בלוע לא קפיד ניעביד של חרס כיון דאיכא שירי מנחות דאפייתן בתנור ואיכא בישול וביולע עבדינן של מתכת ההוא תנורא דאטחו בה טיחויא אסרה רבה בר אהילי למיכלה לריפתא לעולם ואפי' במילחא דילמא אתי למיכלה בכוחא מיתביא אין לשין את העיסה בחלב ואם לש כל הפת כולה אסורה מפני הרגל עבירה כיוצא בו אין טעין את התנור באליה ואם טש כל הפת כולה אסורה עד שישק את התנור תיובתא דרבה בר אהילי תיובתא אמר ליה רבינא לרב אשי וכי מאחר דאיתותב רבה בר אהילי אמאי אמר רב קדירות בפסח ישברו אמר ליה רב מוקי לה התיא בשל מתכת ואי בעית אימא בתנור של חרס זה הסיקו מבפנים וזה הסיקו מבחוץ ועבדיה הסקה מבפנים חייס עלייהו דמתברי הילכך האי כוביא הסיקו מבחוץ הוא ואסיר

רש"י הכי גרסי' וכי תימא דמבלע להו בהדי שבעה סממנין ומעבר להו לכולהו כחד: שלא כסדרן. כסדר שהן טעונין במשנה זה אחר זה כסדר העבדתן: לריך לכסס. לריך לטשקה הכהם טשקה פעמים בכל אחד והכי אמרינן בנדה: מתני' ר"ש אומר קדשים קלים כו'. ובגמ' מפשט טעמא ואם האמר הרי הבלוע נעשה נותר ופולטו זהיהר לאחר זמן מודי רבי שמעון דבעי הגעלה ברותחין ומתורה מריקה ושטיפה הוא דמעטיט ליה כדמתרלינן בגמ' גבי הרומה לא נלכה לכדלמאמר מר במים ולא ביון במים ולא במוזג הא אפי' ביון ואפי' במוזג: גמ' ה"ג בתורה כהנים עבירה לתוכו רותח מניין ת"ל אכר בו יאכר. מדרסמין יאכר אלכל בו ולא כהן ארס בכלי חרס תבוסל יאכר למיידק ארס נבלע בו מ"מ יאכר: תלוא. לטשוד של חטאת ללכותו באויר תנור דנתבשל בו אלכל לא נבלע בו כלוס: מהו. מי הו לריך תנור סבירה או לא: ואחד שעירה לתוכו. אלמא אחדא קפיד דהא עבירה לתוכו בלוע איכא בישול ליכא: בלוע בלא בישול לא מיבעיא לן. דכיון דהו נותר והתורה העידה על כלי חרס שאינו יולא מידי דופיו נלולס ובעי סבירה: של מתכת היה. קס"ד מפני שאלוין בו שפודי חטאת שלל יטעון סבירה: בישול ובלוע. שמן המנחה: טחוי ביה טחוייה. מין טיגולן הוא שעשויין מלחם וטעין התנור באלוה ואופין את הלחם אחר שטחווה וכמס' שבת (דף קו"ט) נמי אמרינן תלחא טחוי טחוי: נלוולס. ואפילו הסיקוהו ואפו בו דקסבר אינו יולא מידי דופיו: מפני הרגל עבירה. שלא יאלכל הפת עם הבשר: אמאי אמר רב כו'. הא אית להו תקנתא בהסיק: מוקים להיא. דקתני עד שיוסק התנור בשל מתכת: כוביא. רעפים תולוין כמון שפיתת קדירה ופעמים שטחין אותה שמן ואופין בו לחם הקרוי טיחויא: (רש"י)

תוספות עירה לתוכו רותח מנין ת"ל אשר תבושל בו ישבר. מכאן מדקדק ר"ת דעירו ככלי ראשון מדחשיב כמבושל ונראה דאדרבה קשה מכאן דהא קרי ליה בסמוך בלוע בלא בישול מיהו י"ל דחשיב ליה בלוע בלא בישול לפי שאינו מתבשל מחמת הכלי דבבשל אחר נתבשל ורבינו שמואל היה מדקדק דעירו ככלי שני מהא דתנן בפרק כירה (שבת דף מב:) האיילפס והקדירה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכן תבלין דמשמע הא לערות מהם על התבלין שרי ועוד היה מדקדק מהא דק"ל כשמואל דאמר תתאה גבר דתניא כותחין בפ' כיצד צולין (פסחים דף עו.) והיה מתייר מתוך כך לערות רותחין מכלי ראשון על התנגלות כדי למולגה ור"ת אומר דאדרבה דוק מסיפא אבל נותן לתוך הקערה הא לערות מאילפס על התבלין אסור ועוד לדבריו קשה הריא משנה למ"ד עילאה גבר אלא אידי דתנא רישא המיחם שפיכחו לא יתן לתוכו מים אבל נותן לתוך הכוס תנא סיפא ממי האיילפס והקדירה לא יתן לתוכן (מים) [תבלין] אבל נותן לתוך הקערה ובירושלמי משמע דעירו ככלי ראשון דאמרין עלה בגמ' מהו ליתן תבלין מלמטה ולערוט עליהן מלמעלה רבי יונה אומר עירו ככלי ראשון חיליה דר' יונה מן הדא וכל כלי חרס אשר תבושל בו ישבר אין לי אלא שבישל בו עירה לתוכו רותח מנין ת"ל ואשר תבושל בו ישבר מ"מ (וכה אמר הכין) א"ר יוסי תמן כלי חרס בולע תבלין אינו מבשל פירוש כלי חרס בולע טפי משאר כלים איתב רבי יוסי בר' בון והתני אף בכלי נחשת כן אית לך למימר כלי נחשת בולע פי' וכי בלע יותר משאר כלים בתמיה השתא מדמי התם כמו שבוילע על ידי עירו כמון כמון מבשל ע"י עירו ש"מ מיתניא כותחיה דרבי יונה אלמא הילכתא כותחיה ואע"ג דק"ל כותחיה דשמואל דאמר תתאה גבר מודה שמואל דמבשל כדי קליפה דהא ברייתא דמטייע

ליה קתני חס לתוך צונן מדיח ופריך הש"ס אדמיקר ליה בלע פירוש קודם שיצטנן חוס שלמעלה נבלע ממנו מקצת בתחתון ומשני אימא חס לתוך צונן קולף ועוד מייתי ר"ת ראה מהא דקאמר בפרק כל שעה (פסחים דף לו:): המעיסה ב"ש פוטרין וב"ה מחייבין החליטה ב"ש מחייבין ובית הלל פוטרין איזו היא המעיסה ואיזו היא החליטה המעיסה קמח על גבי מוגלשין פירוש מוגלשין מים רותחין ופריך מ"ש המעיסה ומאי שנא החליטה ומשני תברא מי ששנה זו לא שנה זו אלמא מאן דפטר מחלה בקמח על גבי מוגלשין משום דלאו לחם הוא כיון שנילוש ברותחין פטר נמי במוגלשין ששכפן על גבי קמח אע"פ ששכפכו לכלי שני אלמא עירוי ככלי ראשון מיהו קשה היכי פטר הא אינו מבשל אלא כדי קליפה לשמואל דאמר תתאה גבר דק"ל כוותיה וי"ל דמייירי כגון דליכא אלא כדי חיוב חלה מצומצם או מעט יותר דבתר קליפה אין נשאר כשיעור חלה ועוד מביא ר"ת ראה מהא דאמר בשילהי ע"ז (דף עד:): נעוה ארתחו אלמא עירוי ככלי ראשון דאין יכול להכשירו אלא בעירוי ועוד יש לדקדק דמייירי בעירוי מדתניא התם רבי יוסי אומר הרוצה לטהרן מיד מוגעילן ברותחין או חולטן במי זיתים והחלטה אינו אלא עירוי כדמפרש בפסחים (דף לו:): מוגלשין ע"ג קמח מיהו אין ראה משם לשאר דברים דבכמה דברים מיקל בין נסך שאין מיקל בשאר איסורין דחולטן במי זיתים משמע אפילו צונן כמו חלטי לה בחלא דכל הבשר (חולין דף קיא:). גבי כבדא וכן עירוי שלשה ימים מעת לעת וניגוב והנחה מגת לגת שכל אלו העניינים לא מהני בשאר איסורים וטעמא משום דבין נסך אין איסור רותח כלל אלא שהחמירו בו להרתחו ואף ר"ת התיר לשפוך רותחין לתוך החבית שהיה בה יין נסך ולהפכם מצד זה לצד זה בתוך החבית אע"פ שכבר היו בכלי שני מיד כששופכן חבית ולא נפלו על כל צידי החבית אלא מכלי שני שהופכן מצד זה לצד זה ואפילו עירוי מכלי ראשון ליכא ומ"מ עירוי הוא ככלי ראשון לענין שאר איסורין כמה שהוכחתי ומה שכתב בסדר של פסח המתחיל אדיר דר מתוחים הכנת קערות ומיליהם בכלי שני שימושיהם כשופכין מסיר בהן כך שופכין רותחין עליהן אומר ר"ת דליתיה דכל כלים שבעולם מהניא שפיכת (תוספות)

דף צו - א

אלא קדירות של מקדש אמאי (אמר רחמנא) ישברו נהדיניהו לכבשונות א"ר זירא למי שאין עושין כבשונות בירושלים אמר אביי וכי עושין אשפתות בעזרה אישתמיטתיה הא דתני שמעיה בקלבנו שברי כלי חרס נבלעין במקומן אלא הא דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב תנור של מקדש של מתכת הוה נעביד דחרס דהסיקו מבפנים הוא דכיון דאיכא שתי הלחם ולחם הפנים דאפיתן בתנור וקדושתן בתנור הוה ליה כלי שרת וכלי שרת דחרס לא עבדין

רס"ו חלה קדירות של מקדש אמאי ישברו. הואיל ואית להו תקנהא בליבון הא חוקימנא דטעמא מאוס בלוע היא ולא חייבא קפיד קרא לנימא גזירת הכתוב היא ונהי דנמנא כחייב יזכר לפי שלא היו (לו) קבועין להיות להם כבשונות ללכך כלי חרס אכל במקדש נהדיניהו לכבשונות שהיולר אורכן כהם ויתלכנו: און עושין כבשונות בירושלים. מאוס קוטרך כדלמרינן כבכא קמא (דף פג:): אשפתות. משכחי כלי חרס: קלבנו. קס מקוס שקרוא על קס עבודת כוכבים כדכתיב (ישעיהו מו) קוס נבו: וקדושתן בתנור. שאון נעשין בכלי שרת לפי שאון טעונין שמן כדלמרינן בפרק שתי הלחם (מנחות לה): לישאן ועריכתן בחוץ ואפיתן בפנים לתנור מקדש להו: (רס"ו)

תוספות רותחין דעירוי ככלי ראשון וקשה לרבינו שמואל נהי דמהני עירוי רותחין מכלי ראשון לתוך קערות ושאר כלים שדרך לערות בהן היאך יועיל לאותן קערות וכלים שהונסו כולן לתוך כלי ראשון ומלואו איסורין מכל צד בכל עובי הכלי לענין שיוכל לחזור ולהכניסן בתוך אילפס וקדירה מרותחין של היתר כיון דקיימא לן כשמואל דאמר תתאה גבר ואינו מבשל אלא כדי קליפה ואם היינו מפרשים דעירוי ככלי ראשון לגמרי ומבשל יותר מכדי קליפה ומאי דאמר שמואל דאינו מבשל אלא כדי קליפה זה דוקא דברים יבשים שנוגעין זה בזה ואפילו בדבר לח כגון טף מרטובו על הסולת שאותו רוטב אינו כמו עירוי שהרי נפסקא אבל עירוי שאין כח הכלי ראשון נפסק מבשל לגמרי לפי זה יתיישב מה שאומר ר"ת דשופכין רותחין עליהן הוא הכשר גמור אפילו לקערות שנותנן בתוך הסיר והאילפס ולא תקשי נמי מה שפירשתי לעיל דמוגלשין על גבי קמח היכי פטר מחלה והלא אינו מבשל אלא כדי קליפה דאיכא למימר דמבשל לגמרי כדפירשתי מיהו ר"ת לא היה סובר כן מדאיצטריך ליה למימר דעירוי אינו מבשל אלא כדי קליפה משום קושיא דתתאה גבר וא"ת הא דתנן בפ' חבית (שבת דף קמה:): כל שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו בחמין ושבט וכל שלא בא בחמין מלפני השבת מדיחין אותו בחמין [בשבת] חוץ ממלח הישן וקולייס האיסיפנין ואי עירוי ככלי ראשון אמאי מדיחין וי"ל התם בכלי שני מייירי ואפי' הכי מדיחין אין שורין לא משום דמיחוי כמבשל ולא דמי לתבלין דשרי בפרק כירה (שם מב:): ליתן לתוך הקערה או לתוך התמחוי דעשוין למתק את הקדירה ולא מיחוי כמבשל אי נמי לרבותא נקט מדיחין דאפי' הדחה אסור במליח ישן וקולייס האיסיפנין: ואם טש כל הפת כולה אסורה. וא"ת מאי שנא מהא דאמרין בפ' כל הבשר (חולין קיא:): דגים שעלו בקערה מותר לאוכלם בכוח דנותן טעם בר נותן טעם מותר ובשם רש"י פירש ה"ר יהודה חתנו דדוקא עלו שרו הא נתבשלו אסור ובה מעשה לפניו בביצים שנתבשלו בקדירה שבשלו בה חלב ואסר לעשות מולייתא על גבי בשר ואין להביא ראייה לדבריו מקדירה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב ואם בישל בנותן טעם (לקמן ע"ב) דהתם לאו נותן טעם בר נותן טעם מותר ובשם רש"י פירש ה"ר יהודה חתנו דדוקא עלו שרו הא נתבטל הטעם בדגים לפי שהוא שני אבל יש לדקדק מצונן שחתכו בסכין של בשר דאסור לאוכלו בכוח (חולין דף קיא:): דאגב חורפיה בלע טפי וחשיב כחד טעמא ולא גרע נתבשל מצונן מיהו לפי לשון אחר שפירש ש בקונטרס היינו טעמא שיש חילוק בין קערה לסכין דסתם קערה מקנחין אותה משומן הקרוש עליה משום מיאוס אבל סכין טעמא שהשומן קרוש עליו ואינו ניכר כשחותך הוי כצונן טעם הבא מן הממזל ולפי זה אין ראייה מצונן שחתכו בסכין והך דתנור שטשו באליה נמי מפרש ר"ת דאי אפשר לו לתנור להתקנה יפה ונדבק בו השמנונית והוי בעין עד שיוסק ומיהו יש לדקדק דאפי' נתבשלו שרי מהא דאמר לקמן (דף צז:). דכל יום ויום נעשה גיעול לחבירו ומותר לבשל האידנא שלמים בקדירה שבישל בה שלמים אמתול ולא אמרינן דקממעט באכילת שלמים דהאידינא דטעם שני הוא ונתבטל קודם שיבוא לידי איסור ואפי' למ"ד דשאני התם שהוא טעם שלישי שיש מים בקדירה שמבשלים בה שלמים מטעם זה נמי יהו מותרין הביצים שנתבשלו בקדירה החולבת לעשות מהם מולייתא בבשר שבתוך המים נתבשלו ועוד דגבי שפוד ואסכלא מיייתי בסוף ע"ז (דף עו:). ההיא דכל יום ויום נעשה גיעול לחבירו ומיהו על כרחין אין זו ראייה דלענין חטאת אין שייך לומר כן בדסוף ע"ז (שם) קשרי לבשל חטאת והדר שלמים והרי ממעט באכילתן דמיתסרי לזרים לנשים ולעבדים ואין נאכלין אלא ליום ולילה גם מיפסלי ביוצא חטאת ואין שייך כאן להתיר מכח נותן טעם בר נותן טעם כי אם היכא שיש שני נותני טעם של היתר אבל האחד של איסור לא דהוי כמו קדירה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב תרומה לא יבשל בה חולין ועל כרחין יש לומר שם משום דמין במינו דאורייתא ברובא בטל ובכלי המקדש ברגל אוקמיה דאורייתא וע"ג דאסרי לקמן (דף צז:). ריקי שנגע בריקיק וחתכה בחתיכה גבי כלים אקילו רבנן שם ותימה אי נתבשלו נמי מותר אמאי רבנן מזמין אכילה של ראשון טעון מריקה ושיטה לגבי שלמים דאתמול ושלמים דהאידינא דשיניהם היתר דאין סברא לומר גזירת הכתוב היא בדבר שמותר גמור בחולין אפי' מדרבנן. ברו"ת: אלא קדירות של מקדש אמאי ישברו. תימה מאי קשיא ליה הא טעמא דשבירה לאו משום בליעה הויה אלא גזירת הכתוב אי סבירא ליה דתלאו באורי תנור טעון שבירה אע"ג דליכא אלא בישול בלא בלוע וי"ת היה אומר דכשהוסקו נעשו ככלים חדשים תדע דאמרינן בכולה הש"ס (פסחים ל: ע"ז לג:). התורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם ואמאי הרי יוצא מידי דופיו ע"י החזרת כבשן אלא ודאי כשהוסקו נעשו ככלים חדשים וחשיבי כלים אחרים דמנין חדשות באו לכאן וע"ג [דלגבי] דטמאה כלי חרס טעון שבירה ואמרינן (כלים מ"ה מ"ז) תנור חולקו לשלשה כדכתיב תנור ויכירם יותן ולא אמרינן אמאי יותן והלא כשמסיקו לאפות בו זו היא טהרתו דחשיב ככלי אחר וכן תנור שהסיקו בקליפה ערלה דאמרינן (פסחים דף כו:): חדש יותן אמאי לא דמי כלי חרס לתנור דכיון דתנור תשמישו ע"י היסק לא חשיב פנים נשדות ושמינו יוצא מידי דופיו לעולם מנא לן דמתחלת ליכא למילף דהתם גזירת הכתוב כדפירש אהם תמצא לומר דבישול בלא בלוע טעון שבירה ונראה לפרש דמאחר שהתיר הכתוב כלי נחשת במריקה ושיטה ובכלי חרס לא התיר ש"מ דטעם משום בליעה הוא דזה יוצא מידי דופיו וזה אינו יוצא מידי דופיו ובישול בלא בלוע טעון שבירה כזה סברא לומר לפי שהחמיר בו הכתוב לחושבו כבלוע דוקא בהגעלה אינו יוצא מידי דופיו אבל בהחזרת כבשונות יוצא וא"ת למה הצריך הכתוב שבירה דלא שייך

למימור על הכתוב דלמא חייס ולא שאין עושין כבשונות בירושלים ויש לומר חידוש הוא שהתירו הכתוב בשבירה דהוה אמינא דלא מהניא דלא מהניא שפירא כיון דעדיין טעם חטאת בחרס דצריך שיהא הטעם בטל מן העולם כמו בכלי נחשת שעשו בו מריקה ושטיפה אבל הא פשיטא דכ"ש החזרת כבשונות דמהניא טפי ולא כספרים דגרסי הכא קדירות של מקדש אמאי אמר רחמנא ישברו ליהדרו לכבשונות דמשמע דפריך אקרא מדקאמר אמאי אמר רחמנא: הכי גרסינן כיון דאיכא שתי הלחם ולחם הפנים דאפיתן בתנור וקדשתן בתנור. תימא דשבק מנחת מאפה דכתיב בה תנור בהדיא (ויקרא ב) וכי תימא משום דר"ש לא בעי הקדש בתנור כדדרש בסוף כל המנחות באות מצה (מנחות סג). מדכתיב תנור תנור ב' פעמים אלא שיהא הקדשין לשם תנור א"כ שתי הלחם ולחם הפנים נמי ר"ש לא מפליג כדמוכח התם ודייק לה מדתנן בפרק שתי הלחם (שם צה): ר"ש אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות אבי פאגי ויש לומר דלא נקט מנחת מאפה משום דהיא גופה לא ידע עינין רובנן דר"ש אלא משתי הלחם ולחם הפנימית שהן גמרא כדאמר בריש שתי הלחם (שם צו). דרבי יהודה ור"ש בגמרא פליגי: (תוספות)

דף צו - ב

ואפי' ר' יוסי ברבי יהודה לא קאמר אלא דעץ אבל דחרס לא רב יצחק בר יהודה הוה רגיל קמיה דרמי בר חמא שבקיה ואזיל לרב ששת יומא חד פגע ביה אמר ליה אלקפטא נקטן ריחא אתי לה ליד משום דאזלת לך לקמיה דרב ששת הוית לך כי רב ששת א"ל לאו מש"ה מר כי בעינא מילתא פשיט לי מסברא כי משכחנא מתנייתא פרכא לה רב ששת כי בעינא מילתא מיניה פשיט לי ממתנייתא דכי נמי משכחת מתנייתא ופרכא מתנייתא ומתנייתא היא אמר ליה בעי מיני מילתא דאיפשיט לך כי מתנייתא בעא מיניה בישל במקצת כלי טעון מריקה ושטיפה או אין טעון א"ל אינו טעון מידי דהוה אהזאה והא לא תנא הכי א"ל מסתברא כגד מה בגד אינו טעון כיבוס אלא מקום הדם אף כלי אינו טעון מריקה ושטיפה אלא במקום בישול א"ל מי דמי דם לא מפעפע בישול מפעפע ועוד תניא חומר בהזאה ממריקה ושטיפה וחומר במריקה ושטיפה מבהזאה חומר בהזאה ישנה בחטאות החיצונות ובחטאות הפנימיות וישנה לפני זריקה מה שאין כן במריקה ושטיפה חומר במריקה ושטיפה שהמריקה ושטיפה נוהגת בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים בישל במקצת הכלי טעון מריקה ושטיפה כל הכלי מה שאין כן בהזאה א"ל אי תניא תניא וטעמא מאי אמר קרא [ויקרא ו-כא](#) ואם בכלי נחשת בושלה ואפילו במקצת כלי: אחד קדשי קדשים וכו': ת"ר חטאת אין לי אלא חטאת כל. קדשים מנין ת"ל [ויקרא ו-יח/כב](#)

דף צא - א

השפוד והאסכלא מגעילן בחמין: **גמ'** מאי טעמא דר"ט דאמר קרא [דברים טז-ז](#) ופניית בבקר והלכת לאהלך הכתוב עשאו לכולן בקר אחד מתקיף לה רב אחדויו בר אמי וכי אין פיגול ברגל ואין נותר ברגל וכי תימא ה"ג והתניא ר' נתן אומר לא אמר ר"ט אלא זו בלבד אלא כד"ר"נ אמר רבה בר אבוב דאמר ר"ג אמר רבה בר אבוב כל יום ויום נעשה גיעול לחבירו: וחכ"א עד זמן אכילה כו': מאי קאמר אמר ר"ג אמר רבה בר אבוב ממתין לה עד זמן אכילה והדר עביד לה מריקה ושטיפה מנהני מילי א"ר יוחנן משום אבא יוסי בן אבא כתיב [ויקרא ו-כא](#) ומורק ושוטף וכתב [ויקרא ו-כב](#). כל זכר פהניס יאכל הא כיצד ממתין לה עד זמן אכילה והדר עביד לה מריקה ושטיפה: מריקה כמריקת הכוס שטיפה כשטיפת הכוס: ת"ר מריקה ושטיפה בצונן דברי רבי וחכמים ואמרים מריקה בחמין ושטיפה בצונן מ"ט דרבנן מידי דהוה אגיעולי עובדי כוכבים ורבי אמר לך הגעלה לא קאמינא כי קאמינא למריקה ושטיפה דבתר הגעלה ורבנן א"כ לכתוב קרא או מורק מורק או שוטף שוטף מאי ומורק ושוטף ש"מ מריקה בחמין ושטיפה בצונן ורבי אי כתיב ומורק מורק ה"א תרי זימני מורק או תרי זימני שוטף לכך כתיב ומורק ושוטף לומר לך מריקה כמריקת הכוס שטיפה כשטיפת הכוס: **מתני'** בישל בו קדשים וחולין או קדשי קדשים וקדשים קלים אם יש בהן בנותן טעם הרי הקלים נאכלין כחמורין שבהן ואין טעונין מריקה ושטיפה ואין פוסלים במגע ריק שנגע ברקיק וחתיכה בחתיכה לא כל הרקיקין ולא כל החתיכות אסורין אינו אסור אלא במקום שבלע: **גמ'** מאי קאמר אם יש בהן בנותן טעם הרי הקלין נאכלין כחמורין וטעונין מריקה ושטיפה ופוסלין במגע אין בהן בנותן טעם אין הקלין נאכלין כחמורין ואין טעונין מריקה ושטיפה ואין פוסלין במגע נהי דקדשי קדשים לא בעו קדשים קלים ניבעי אמר אביי מאי אין טעונין דקאמר קדשי קדשים אבל קדשים קלים טעונין רבא אמר הא מני ר"ש היא דאמר קדשים קלים אין טעונין מריקה ושטיפה בשלמא לרבא היינו דקתני או קדשי קדשים וקדשים קלים אלא לאביי תרתי למה לי צריכי דאי תנא קדשים וחולין ה"א חולין הוא דמבטלי קדשים דלאו מינייהו אבל קדשי קדשים וקדשים קלים אימא לא ואי תנא קדשי קדשים וקדשים קלים ה"א קדשים הוא דאלימי לבטולי קדשים אבל חולין אימא לא צריכא: ריקק שהגיע ברקיק כו': ת"ר כל אשר יגע יכול אפי' שלא בלע ת"ל בבשרה

רש"י האסכלא. גרדילי' ואלון עליו כלי ובגמ' דמסכת ע"ז פריך הא לכוון בעי: גמ' ופניית בבקר. על כרחך בקר של חול קאמר וקרי ליה בקר ראשון: אין פיגול כרגל. אם שחט ע"מ לכולו למחר אינו פיגול: ואין נותר כרגל. אם הוהיר בקר חטאת למחר אינו נותר דהוה יומא הוא לר"ט: אלא זו בלבד. לענין מריקה ושטיפה לחודה ולא לענין פיגול ונותר ואי טעמיה מהאי קרא הוא אפילו לענין פיגול ונותר נמי: נעשה גיעול לחבירו. מתוך שהשלמים מאזיין כרגל אין בלוע שלה נעשה נותר שהרי זמן שלמים כ"ז ימים וכי מבשל ביה שלמים האידנא הדר מבשל ביה שלמים למחר ובלוע משלמים שנסחטו ביום המחרת ופולט מה שבלע התחמוץ ובלוע מן האחרונים נמצא שחינו כל לידו נותר ואם בלע חטאת הוהיר לבלע חטאת הדר מבשל ביה שלמים למחר ובלוע משלמים שנסחטו ביום המחרת ופולט מה שבלע התחמוץ ובלוע מן לומר שממתין זמן אכילה כו': מידי דהוה אגיעולי עובדי כוכבים. דחמין בעינן דכתיב (במדבר לא) כל דבר אשר יבא בלע: א"כ. דהריוויהו חלה היא ומריקה לאו הינו הגעלה לכתוב קרא לשון שזה בשניה: ה"ג ומאי מורק ושוטף ש"מ מריקה בחמין שטיפה בצונן: ורבי. אמר לך מריקה כמריקת הכוס ושטיפה כשטיפת הכוס לכך שניה בשלשן שזה במחצת וזה מבפנים: מתני' הרי הקלים נאכלין כחמורין. לפנים מן הקלעים ליום ולילה: ואין טעונין מריקה ושטיפה. לכוון זמן אכילה חמורים אלא לכוון זמן אכילה קלים ובגמ' פריך מאי קאמר הרי יש בהן בנותן טעם ואמר הרי הקלין נאכלין כחמורין: ואין פוסלין במגע. אם נפסלו הקלין ונגע בהן בקר ובלע מהן אין נפסלין ובגמ' מפרש לה: ריקק. פסול שהגיע ברקיק כשר ובלע ממנו: גמ' וטעונים מריקה ושטיפה. כיון החמורין: ופוסלין במגע. אם היו החמורין פסולין והקלים

קשרין נעשו הקלים כחמורין לפסול את הנוגעין בהן כדכתיב (ויקרא ו) כל אשר יגע בכבשה יקדש ואומר לקמן להיות כמוהו שאם פסולה תפסל: (ואם לאו הקלין בו) ואין טעונו מריקה. לתמה פירי לטעון מיהא כדון קלון לסוף זמן אכילה: ואין פוסלן צמנע. אם היה החמור שנתבשל עם הקלון פסול הואיל ומועט ואין בו צמנון טעם בקלון לא נעשו הקלים כמוהו לפסול את הנוגעין בהן שהרי אף הם לא נפסלו ואיירי דתנא רישא פוסלן נהט סיפא לון פוסלון: נהי דקדש קדשים לא בעו. כלומר נהי דלא בעו מריקה לסוף זמן אכילה חמורין דהא מועטין ובעלי ניבעי מיהא משום קלים לסוף זמן אכילה: היינו דתנא אר קדשי קדשים וקדשים קלים. לאשמעונו דפסח לן כרבי שמעון דאמר קדשים קלים אין טעונו מריקה וקטיפה: אלא לאכרי. דאמר מאי אין טעונו דקאמר כדון חמורין תרתי למה לי למיתנייה כיון דתנא קדשים וחולין ואשמעונו דבעל צמנונו מה לי הגי מה לי הגי: (כ"ט)

תוספות השפד והאסכלא מגעילין בחמין. אית דלא גרסי בחמין משום דבעי רבה למימר בסוף ע"ז (דף עו.) מאי הגעלה דקתני מריקה ושיטה א"ל אביי מי דמי מריקה ושיטה בצונן הגעלה בחמין ואי גרסינן במשנה גופה בחמין היכי טעי רבה ונראה דשפיר גרסינן ליה וקסבר רבה מריקה בחמין והא דנקט רבה שיטה אגב מריקה נקט ושיטה לאו דוקא והכי קאמר מאי הגעלה בחמין דקאמר היינו מריקה דאיירי בה לעיל דאיכא למ"ד בגמ' דמריקה בחמין: ופנית בבקר. פי' בקונטרס על כרחין בקר של חול קאמר וקרי ליה בקר ראשון וקשה דלמא בי"ט וכונן שאהלו בתוך התחום ואפי' תימא לומר דבעי ראיית פנים ביום ראשון שמביא קרבנו מ"מ י"ל למחרתו שהוא ח"מ כל ז' מנא ליה ונראה לפרש דמשמע ליה כולהו בקר אחד משום דכולהו ז' תשלומין דראשון דחגיגה יש לה תשלומים כל ז' ומכאן קשה ללשון אחר שפירש בקונטרס בפסחים בפרק מי שהיה טמא (דף צה:) גבי פסח ראשון טעון לינה פסח שני אין טעון לינה דראשון טעון יום אחד והכא מוכח דבעי לינה ז' וכן בסוכה בפרק לולב וערבה (דף מז.) דקתני כשם ששבעת ימי החג טעונין קרבן שיר וברכה ולינה כך שמיני טעון קרבן שיר וברכה ולינה מאי לאו זמן לא ברכת המזון ותפלה ה"ג מסתברא דאי ס"ד זמן כל ז' מי איכא משמע דקרבן ולינה ניהא ליה דהוה כל ז' ושמא י"ל דה"ה דהוה מצי למיפרך מלינה וליטעמין וליטעמין דהתם אתי הכל שפיר דמשיני דזמן כל ז' משכחת לה אי לא בריך ביומא קמא בריך באידך יומי וכן נמי מצי למימר מלינה דעולת ראייה יש לה תשלומין כל ז' ויום הבאת קרבנו טעון לינה ולא יותר (הג"ה) והך דשמעתין נמי מעיקרא ס"ד דהוי כל ז' מטעמא דפרישית אבל לא קאי הכי ובספרי מוכח דלא הוי אלא יום אחד דקתני אין לי אלא אלו מנין לרבות המנחות והעופות כו' ת"ל ופנית בבקר כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא כאלו משמע דלא הויא לינה אלא יום אחד דומיא דשלמים של כל השנה וקשיא לי אי לינה ברגל אינו רק יום א' אמאי פסח שני אין טעון לינה מי גרע ממביא עוף או מנחה בחול דטעון לינה יום אחד אבל אי רגל טעון לינה ז' אתי שפיר דקמ"ל דפסח שני אין טעון לינה רק יום אחד. ברוך: ממתין להם כל זמן אכילה והדר עביד מריקה ושיטה. אין לפרש דמריקה ושיטה קודם שיעשה נותר כדי שלא יבואו קדשים לבית הפסול דהא משמע הכא דלאחר זמן אכילה עביד מריקה ושיטה ומיהו יש ספרים דגרסי ממתין להו עד זמן אכילה ועוד יש קתל דקדק מדקאמר לעיל לרבי טרפון כל יום ויום נעשה גיעול לחבירו ואם קודם שיעשה נותר עביד מריקה ושיטה ה"ל ליעביד דכי בשיל ביה שלמים אתמול כשבא היום והוזק למריקה ושיטה אי בשיל ביה שלמים דהאידין קודם מריקה ושיטה ליתסרו אלא דהאי לא חייב הכתוב עד אחד בעל געושה נותר: (תוספות)

ב צ ד

עד שיבלע בבשרה יכול נגע במקצת חתיכה יהא כולו פסול ת"ל יגע הנוגע פסול הא כיצד חותך את מקום שבלע בבשרה ולא בגידין ולא בעצמות ולא בקרנים ולא בטלפים יקדש להיות כמוהו הא כיצד אם פסולה היא תפסל [ואם] כשרה היא תאכל כחמור שבה אמאי וייתי עשה ולידחי את לא תעשה אמר רבא אין עושה דוחה את לא תעשה שבמקדש שנאמר [שמות יב-מו] ועצם לא תשברו בו ר"ש בן מנסיא אומר אחד עצם שיש בו מוח ואחד עצם שאין בו מוח אמאי ייתי עשה ולידחי את לא תעשה אלא אין עשה דוחה לא תעשה שבמקדש רב אשי אמר יקדש עשה הוא ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה אשכחן חטאת דמתקדש בבלוע שאר קדשים מנולן אמר שמואל משום ר"א [ויקרא ז-לז] זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים [לעולה] כי עולה מה עולה טעונה כלי אף כל טעונה כלי מאי כלי אילימא מזרק בשלמי ציבור נמי כתיב בהו [שמות כד-ו] ויקח משה חצי הדם וישם באגנות אלא דסכינן ועולה גופה מנולן דכתיב [בראשית כב-י] וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת והתם עולה הוא דכתיב [בראשית כב-יג] ויעלה לעולה תחת בנו מנחה מה מנחה אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה אף כל אינם נאכלין אלא לזכרי כהונה מאי היא אי חטאת ואשם בהדיא כתיב בהו [ויקרא ז-ו] כל זכר כהנים יאכלנו ואי שלמי ציבור מריבוייא דקרא אתי [במדבר יח-ג] בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר יאכל אותו לימד על שלמי ציבור שאינן נאכלין אלא לזכרי כהונה תנאי היא

כ"ט עד שיבלע. כגון המהקך שזמן חטאת וסך ממנו כלי של שלמים ונבלע בו ומכאן אנו למידים (פסחים מה.) היתר מלטרף לאיסור בקדשים ואין ללמוד מכאן טעם בעיקר שאין זה טעם אלא ממש: תאכל כחמור שבה. שהרי יש בה עכשין שני מינון וכחומר שבשניהם תיאכל: אמאי. תופסל משום האי פורתא: ייתי עשה. דואכלו אותם דכשיה: ולידחי לא תעשה. דלא תאכל דפסולה ואע"ג דאיכא לא תעשה בצלילת פסולין כדאמרין בפסחים בכל שעה (דף כד.) כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילה: ייתי עשה ולידחי. ייתי עשה דאכילה מוח דכתיב ואכלו את הבשר בצלילה הזה: זאת התורה. הוקפו כולן זה על זה לכך הוקפו כולן לעולה דמה עולה טעונה כו': אי נימא מזרק. לקבלת דם וילוף מעולת סניו דכתיב וישלח את נערי בני ישראל וכתוב עולה ההם: וישם באגנות. וכיון דהדוד איתקפו כוליהו לשלמים דכתיב ביה בהאי קרא וילפינן מינה לקמן בשמעתין (דף את.) (כ"ט)

תוספות ייתי עשה ולידחי את לא תעשה. לאו אתאכל כחמור שבה פריך שתיאכל בצלילה ולמחר כשלמים דהאידין דה"ל נותר ואין עשה דוחה את ל"ת שיש בו כרת (יבמות ח.) אלא אם פסולה היא תפסל קאי דניתי עשה דאכילת קדשים ולידחי לאו דכל שבקדשים פסול בא הכתוב ליתן ל"ת על אכילתו [דקאי] (אי) נמי אשאר פסולין דליכא כרת כגון דנשחטה בצלילה ולן דמה וחוף למקומו (וחוף לזמנו) ואי' ומאי קושיא דלמא גזירת הכתוב הוא דאמר קרא יקדש להיות כמוהו ויש לומר דקרא איכא לאוקומי בכשרה שתיאכל כחומר שבה עד הלילה ומיהו קשה דכי הווי לילה יתני עשה ונדרה ונראה דקרא איכא לאוקומי בבישול קדשים וחולין כי מנתי' ועוד דאם איתא דהכא לא דחי מאי חזית דילפת מכלאים בציצית דעשה דוחה את לא תעשה אדרבה נילף מהכא דלא דחי: ואחד עצם שאין בו מוח ואמאי ייתי עשה כו': בסוף כיצד צולין (פסחים פה.) דריש מדכתיב ועצם לא ישברו בו בפסח שני שאין ת"ל שריי כבר נאמר ככל חוקת הפסח יעשו אותו אבל אי לאו קרא דפסח שני ה"א ואכלו את הבשר בצלילה הזה בבשר שבתוך העצם ומה אני מקיים ועצם לא תשברו בו בעצם שאין בו מוח אבל עצם שיש בו מוח שובר ואוכל דיבא עשה ויודח לא תעשה והא דפריך הכא ואמאי ייתי עשה כו' הכי פריך כלומר מהכא נגמר דאין עשה דוחה לא תעשה בעלמא כי הכא אלא דהאי במקדש שאין וני' דהכי פריך ייתי עשה כו' כמו בחולין ונוקי קרא דיקדש אם כשרה תיאכל כחומר שבה דשייך בה כרת אם היא נותר וקמ"ל דהיתר מצטרף לאיסור כדאיתא פרק אלו עוברין (שם מה.) ובפרק ג' מינין (נזיר לו:) ולא נוקים קרא לאם פסולה תיפסל דליכא אלא לאו ומשני גלי קרא גבי קדשים בעצם שיש בו מוח דלא דחי ולכך נילף קדשים מקדשים ולא נילף קדשים מחולין ברו'ך. ו'א' שאני הכא משום דאפשר לקיים שניהם דמנח גומרתא עילוייה ושקיל ליה מוח וי"ל. דרבא הכא לטעמיה דמפרש בסוף כיצד צולין (פסחים פד:) גבי אין נימנין על מוח שבקולית דלא אפשר בגומרתא משום פסידא דקדשים א"כ לא מקיים עשה דואכלו את הבשר בצלילה הזה דא"א שלא ישירף הגומרתא מעט מן המוח שבפנים ואפי' אביי שמפרש התם משום פקע לאו משום דס"ל דגומרתא אפשר בלא שריפת מוח אלא קסבר דמשום הפסד קדשים מועט כזה לא חיישינן מיהא אכתי קשה היכי אתי האי עשה דחיי לא תעשה הא בעידנא דמתעקר לאו דשבידתא עצם לא מקיים עשה דאכילה: והתם עולה הוא דכתיב ויעלה לעולה תחת בנו.

תימה דהאי קרא דרשי' ליה לענין חולין בפ"ק דחולין (דף טז.) דאמרינן מנין לשחיטה שהיא בתלוש שנאמר ויקח את המאכלת ואומר ר"ת דגמרי' נמי חולין מדכתיב לשחוט את בנו ולא כתיב לשחוט את העולה אבל כלי לא שייך למילף בחולין אלא בקדשים כשאר עבודות דבעו כלי שרת ומדכתיב ויקח דמשמע דבר תלוש ולא כתיב סכין דרשינן תלוש בחולין וכלי בקדשים מדהזכיר מאכלת דהוה מצי למכתב ויקח המחנך ובע"ג דהתם בחולין (ג"ז שם) דחי רבי חייא זריזותיה דאברהם קמ"ל הכא לא שייך לדחויי הכי דלענין מה שהביא דבר תלוש ולא סמך על מה שימצא צור וקנה מחובר שייך למימר דכתב קרא לאשמועינן זריזותיה אבל לענין מאכלת שהזכיר למה לי למכתב אי לאו לאשמועינן דעולה טעונה כלי: מה מנחה אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה. ופריך בחטאת ואשם נמי כתיב כל זכר אלא לשלמי ציבור מירש בקונטרס הא דלא ילפינן זכרי כהונה מחטאת ואשם כדילפינן ממנחה משום דכתיב בתרווייהו גבי אכילת זכרים הוא קדש קדשים הוא דמשמע מיעוט הוא ולא אחר וקשה דבפרק אזהרו מקומן (לעיל דף נה.) איכא תנא דיליף מהיקישא דחטאת מקרא דכתיב ועשיתם שעיר עזים [אחד] לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים מה חטאת לזכרי כהונה אף שלמי ציבור לזכרי כהונה הא לא קשיא מידי דההיא היקישא לא איצטריך למילתא אחריתי ועוד נראה לפרש דהיינו טעמא הכא דהיקישא דחטאת ואשם איכא לאוקומי למילתא אחריתי כדמפרש הכא לא מוקמינן לה לאכילת זכרים דכיון דאינו שוה בכל הנהו דכתיבי בקרא אבל מנחה על כרחין להכי אתיא דלא משכחת למלתא אחריתי: אף שלמי ציבור אין נאכלין אלא לזכרי כהונה. ושלמים דהאי קרא כבשבי עצרת קאי דקדש קדשים נינהו כל הכתובין במקרא זה ונראה דעל כרחין איירי נמי בשלמי נדבה דהא בפ"ק (לעיל דף ה:) נפקא לן מהאי קרא שלא לשמו ועוד בכולהו קרבנות דטעונין כלי מהכא נפקא לן: בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר איכל אותו וגו' לימד על זבחי שלמי ציבור כו'. האי קרא בפרשת קרח כתיב ואף על גב דזבחי שלמי ציבור לא כתיב התם כיון דכתיב בהאי קרא קדש יהיה לך וגבי כבשי עצרת כתיב בפרשת אמור אל הכהנים קודש יהיו לה' לכהן מסתברא דבידיהו מייירי וכן מירש בקונטרס ועוד ילפינן משום דאיכרו קדש קדשים כדילפינן לעיל בפרק איהו מקומן (דף נה.) ובפרק שני דערבין (דף יא:) מדכתיב על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם מה עולה קדשי קדשים אף זבחי שלמי ציבור קדשי קדשים: (תוספות)

דף צח - א

איכא דנפקא ליה מהכא ואיכא דנפקא ליה מהכא חטאת מה חטאת מתקדשת בבלוע אף כל מתקדשת בבלוע אשם מה אשם אין שפיר ושליא קדוש בו אף כל אין שפיר ושליא קדוש בו קסבר וולדות קדשים בהווייתן הן קדושים ודינן אפשר משאי אפשר מלואים מה מלואים מותריהן בשריפה ואין בעלי חיים במותריהן אף כל מותריהן בשריפה ואין בעלי חיים במותריהן שלמים מה שלמים מפגלין ומתפגלין אף כל מפגלין ומתפגלין במתניתא תנא משמיה דר"ע מנחה מה מנחה מתקדשת בבלוע אף כל מתקדשת בבלוע ואיצטריך למכתב מנחה ואיצטריך למכתב חטאת דאי אשמעינן מנחה דאידי דריכא מבלעא אבל חטאת אימא לא ואי אשמעינן חטאת משום דקריירי אבל מנחה אימא לא צריכא חטאת מה חטאת אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית אף כל אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית וחטאת מנלן אמר רב חסדא אמר קרא [ויקרא טז-מ"א/ט](#)

דף צח - ב

דס חטאת למטה ודס עולה למעלה טעון כיבוס בעי רבא דס עולה למטה ודס חטאת למעלה מהו משום נוגע הוא והוא נוגע או דלמא משום בלוע הוא והוא בלע (הוא) הדר פשטה דאין טעונין כיבוס אמר רבא פשיטא לי דס על בגדו חוצץ ואם טבח הוא אינו חוצץ רבב על בגדו חוצץ ואם מוכר רבב הוא אינו חוצץ בעי רבא דס ורבב על בגדו מהו אם טבח הוא תיפוק לי משום רבב ואי מוכר רבב הוא תיפוק לי משום דס לא צריכא דעביד הא והא אחדא לא קפיד אתרתי קפיד או דלמא אתרתי נמי לא קפיד תיקו:

רש"י דס חטאת למטה ודס עולה למעלה. נפל דס חטאת החילה על הבגד וחזר וניתן דס עולה על אחרו כהס: טעון כיבוס. דהא דס חטאת נוגע כנגד ובלוע בו: והא נוגע. שדס עולה נכלע כנגד וספסל דס חטאת עליו נוגע הוא כנגד אכיל איו נכלע דהא קבע ליה ככלוע דס עולה: חוצץ. לענין טבילה כנגד שנטמא: ואם טבח הוא. שאינו מקפיד כדס על בגדו: איו חוצץ. דהחילה בקפידא תליא: רבב. כל דבר הגתוך כנון שומן וחלב וקעוה: ותיפוק ליה משום רבב. שאינו רגיל בו ומקפיד עליו והיו חלילה: אתרתי קפיד. וואף על גב דרגיל בתרווייהו גנאי הוא לו שיראו קניהם על בגדו: או דלמא לא קפיד. האויל ובשניהם רגיל: (רש"י)

תוספות ושליא דלעיל ומאן דדריש עצמות מותרין מלו יהיה פרק המזבח מקדש (לעיל דף פו.) אית ליה היקישא דאשם לגבי שפיר ושליא ולפרש"י דאמר דבכל הקדשים מן הדין אסורין העצמות דלא התיר הכתוב אלא בשר הראוי לאכילה וגיילה לנו באשם לו יהיה דמשמע שריותא נילף כמו כן היתר בכל הקדשים ע"פ זה: הגהה. קשה דבההוא קרא כתיבי חטאת ואשם בפרשת צו את אהרן כחטאת כאשם תורה אחת להם כהן אשר יכפר בו לו יהיה ולמה נקט אשם וי"ל דעיקר פרשה באשם ועוד דלו יהיה נכתב לי' יחיד שמה לא קאי רק על האשם דסליק מיניה ולא תקשי (הכי גרסינן) הא דדרשינן לעיל בפרק המזבח מקדש (שם) נאמר לו יהיה בעולה עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה ונאמר לו יהיה באשם מה אשם עצמותיו מותרין אף עולה עצמותיה מותרין וקאמר התם מופני והשתא למה לי בעולה לו יהיה תיפוק לי מהיקישא דאשם דשמעתין וי"ל דלא גמרינן מהיקישא אלא קרבנות הנאכלין ומ"מ קשה אי ממשמעותא דלו יהיה דאשם דרשינן עצמותיו מותרין וילפינן מיניה שאר קרבנות שלמים חטאת ותודה הלא בעולה נמי כתיב לו יהיה וי"ל גזירה שוה פרק המזבח מקדש (שם) למיגמר מאשם וי"ל דלו יהיה דעולה קאי על העור ולא להתיר עצמות דהכי כתיב קרא עור העולה לו יהיה: הגהה. לו יהיה לא דריש אלא מיתורא ושם מירש בקונטרס דפשיט ליה באשם יותר מעולה משום דאף בשור מותר ואי משום נותר דבשריפה לא שייך נותר אלא במידי דבר אכילה כדכתיב והנותר מבשר הזבח וא"כ לא צריכא למגמר אלא עולה דכליל וזהו כמו שפירש בשמעתין בשם רבותיו: הגה"ה. ובפרק כיצד צולין (פסחים דף פג.) מוכח בהדיא כדבריו דאין נותר בעצמות ובמנחות בסוף התודה (דף פג.) מירש בקונטרס דהא דפשיטא ליה באשם יותר משאר קרבנות הנאכלין משום דכתיב באשם הוא לאחר הקטרת אימורין דמשמע הוא אשם ואין עצמותיו אשם וצריך לדקדק ל"ל תרי קראי לעצמות היקישא דהכא דאתי מהוא וגזירה שוה דלו יהיה בפרק המזבח מקדש (לעיל דף פו.) ותו קשה לי דהוא דאשם דרשינן פ"ק (לעיל דף ה:) לאשם שניתק לרעייה מיהו תרי הוא כתיבי באשם בפרשת ויקרא. בר"ד: (תוספות)

פרק שנים עשרה - טבול יום

מתני' טבול יום ומחוסר כיפורים אינן חולקין בקדשים לאכול לערב אונן (אינו) נוגע ואינו מקריב ואינו חולק לאכול לערב בעלי מומין בין בעלי מומין עוברין בין בעלי מומין קבועין חולקין ואוכלין אבל לא מקריבין כל שאינו ראוי לעבודה או לא עובדו כו'. בגמרא פריך והרי בעל מום: וטהור בשעת הקטר חלבים. שהיא כל הלילה כגון דמים וטהור בשעת הקטר חלבים אינו חולק בבשר שנה' **[ויקרא ז-לב]**. המקריב את דם השלמים [ואת החלב מבני אהרן] לו (יהיה) [תהיה שוק הימין למנה]:

רש"י מתני' טבול יום ומחוסר כיפורים. האילו ואין ראוין לאכילה: אין חולקין לאכול לערב. לכשיטהרו ובגמרא מפרש טעמא: אונן אינו מקריב. כדאמר בפרק שני (לעיל דף טז): בעלי מומין חולקין. טעמא מפרש בגמרא: כל שאינו ראוי לעבודה כו'. בגמרא פריך והרי בעל מום: וטהור בשעת הקטר חלבים. שהיא כל הלילה כגון שטבל וטהור בהערב שמש: גמ' מחטא. זרק את הדם: וכללך הוא. קיש לקיש גופיה יליף ואילו למילתיה ופריך לקרא עד דממילא מיתוקמא בחלוקה: (רש"י)

תוספות מתני' טבול יום ומחוסר כיפורים אינם חולקים בקדשים לאכול לערב. משמע הכא דמחוסרי כיפורים שהביאו כפרתן בעו עדיין טבילה והערב שמש וכן משמע פרק בכל מערבין (עירובין דף לב.) דמיייתי הא מתניתא האשה שיש עליה לידה או זיבה מביאה מעות ונותנת בשופר וטובלת ואוכלת בקדשים לערב ובריש תמיד נשחט (פסחים דף נט.) נמי אמרינן אף מחוסר כפרה בשאר ימות השנה שטובל ואוכל לערב ותימה דתנא פרק חומר בקודש (חגיגה דף כא.) ובשמעתין מיייתי לה האונן והמחוסר כיפורים צריכין טבילה לקדש ובשמעתין נמי בגמ' משמע דטבילה דוקא בעי דמיייתי היא דמחוסר כפרה דחגיגה ופריך ביה הכי טמא שרץ שטמא מעליא הוא והערב שמש בעי משמע דעד השתא לא איירי כלל בהערב שמש ועוד אמרינן בפסחים ב'פ' האשה (דף צ:.) שוחטין וזורקין על טבול יום ועל מחוסר כיפורים ואין שוחטין וזורקין על טמא שרץ ופריך מאי שנה טבול יום דחזי לאורתא טמא שרץ נמי חזי לאורתא ומשני מחוסר טבילה וחישינן דלמא פשע אבל במחוסר כיפורים לא חישינן כשמסר קינו לב"ד וכדרב שמעיה דאין ב"ד של כהנים מתעצלין והשתא מחוסר כיפורים הא בעי טבילה ניחוש דלמא פשע אלא דאי בטמא שרץ דבעי הערב שמש איכא למיחש דלמא פשע ולא טבל עד לאורתא אבל הא דלא בעי הערב שמש למאי ניחוש ליה אפילו בליה יכול לטבול ויאכל ועוד אמרינן בפרק שני דביצה (דף יח.) כלי שנטמא באב הטומאה אין מטבילין אותו ביום טוב בולד הטומאה מטבילין אותו ביום שמימי הערב שמש אם כן לא יוכל להשתמש בו ביום עד הלילה ולצורך חול הוא מטביל ליה ועוד תנן במס' פרה (פ"א מ"ה) כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים מטמא את הקדש ופוסל את התרומה ומותר בחולין ובמעשר לאחר ביאתו הותר בכולו ובהדיא אמרינן בירושלמי במס' תרומות פ' שני נפל דלי לתוך הבור נפלו כליו לתוך הבור מערים עליהן ומטבילין תרין אמוראין חד אמר באב הטומאה וחד אמר בולד הטומאה מתיב מ"ד בולד הטומאה למ"ד באב הטומאה וחד אמר בולד הטומאה למ"ד בולד הטומאה למ"ד בולד הטומאה ויהיה גירסא משוּבשת והיה דמס' תרומות עיקר ונראה לפרש דהא דקתני הכא במתניתין לערב לאו משום מחוסר כיפורים אלא משום טבול יום ובפ' בכל מערבין (עירובין דף לב.) דנקט לערב לאו משום הערב שמש דאי ידעה שהוקרב קינה ודאי טובלת ואוכלת לאלתר אלא התם הוא מטעם חזקה שאין ב"ד של כהנים מתעצלין עד שיכלו כל מעות שבשופר ומטעם זה לא תוכל לאכול כל היום וכי תימא משעה שמתחילין להקריב את התמיד של בין הערבים ותא טובלת ואוכלת הא אפשר להקריב את הקינים לאחר תמיד כיון שאין למזבח אלא דמה כדאמר בריש תמיד נשחט (פסחים דף נט.) ובהמה נמי אמרינן התם מעלה ומלינה ותא דתמיד נשחט (שם) דמחוסר כיפורים בשאר ימות השנה שטבל ואוכל בקדשים לערב אידי דנקט התם גבי פסח שטובל ואוכל פסחו לערב דפסח אינו נאכל אלא בלילה נקט נמי בההיא לערב והא דאמרינן (תוספות)

א - צט דף

גמ' מנא הני מילי אמר ר"ל דאמר קרא **[ויקרא ו-יט]**. הכהן המחטא אותה יאכלנה כהן המחטא יאכל שאינו מחטא אוכל וכלל הוא והרי משמרם כולה דאין מחטאין ואוכלין ראוי לחיטוי קאמרינן הרי קטן דאינו ראוי לחיטוי ואוכל אלא מאי יאכלנה יחלקנה ראוי לחיטוי חולק שאינו ראוי לחיטוי אינו חולק הרי בעל מום דאינו ראוי לחיטוי וחולק בעל מום רחמנא רבייה **[ויקרא ו-כב]**. כל זכר בכהנים לרבות בעל מום ואימא כל זכר לרבות טבול יום מסתברא בעל מום ה"ל לרבוויי שכן אוכל אדרבה טבול יום הוה ליה לרבוויי דלאורתא מיחזא חזי השתא מיהא הא לא חזי רב יוסף אמר מכדי מאי יאכלנה יחלקנה לכתוב רחמנא יחלקנה מאי יאכלנה ש"מ ראוי לאכילה חולק שאינו ראוי לאכילה חולק בעי ר"ל בעל מום והוא טמא מהו שיחלקו לו כיון דלא חזי ורחמנא רבייה לא שנה מה לי טמא מה לי בעל מום או דלמא ראוי לאכילה חולק שאינו ראוי לאכילה חולק אמר רבה ת"ש כהן גדול מקריב אונן ואינו אוכל ואינו חולק לאכול לערב ש"מ ראוי לאכילה בעינן ש"מ בעי רב אושעיא טמא בקרבנות ציבור מהו שיחלקו לו מי אמרינן המחטא אמר רחמנא והאני נמי מחטא הוא או דלמא ראוי לאכילה חולק שאין ראוי לאכילה אינו חולק אמר רבינא ת"ש כהן גדול מקריב אונן ואינו חולק לאכול לערב ש"מ ראוי לאכילה בעינן ש"מ: אונן נוגע ואינו מקריב כו': אונן נוגע ורמינהי אונן ומחוסר כיפורים צריכין טבילה לקודש א"ר אמי א"ר יוחנן לא קשיא כאן בשטבל כאן בשלא טבל וכי טבל מאי הוי הא הדרא עליה אנינות דאמר רבה בר בר הונא אונן שטבל אנינותו חוזרת עליו ל"ק הא דאסח דעתיה הא דלא אסח דעתיה היסח הדעת שלישי ושביעי בעי דא"ר יוסטאי ברבי מתון א"ר יוחנן היסח הדעת צריך הזהה שלישי ושביעי לא קשיא הא דאסח דעתיה מטמא מת הא דאסח דעתיה מטמא שרץ טמא מעליא הוא הערב שמש בעי ועוד אפילו תרומה נמי א"ר ירמיה באומר נשמרתי מדבר המטמאין ולא נשמרתי מדבר המטמאין ומי איכא נטירותא לפלגא אין והתניא עודהו הסל על ראשו

רש"י משמרה כולה. לא זרקו את הדם אלא אחד זרק ע"י כוון וכוון חולקין ואוכלין: קטן. פסול לעבודה דנפקא לן מאזא מזורעד לדורותה בהכל שוחטין (חולין דף כד:) דכופא ובקדשים אוכל דאמרינן במנחות (דף עג.) איש כרחיו איש חולק ואין קטן חולק ומדמעט ליה מחלוקה מכלל דאכלי ועוד כל זכר כתיב: יחלקנה. והמכא נפקא לן מהני דקתני טבול יום אינו חולק: כל זכר בכהנים יאכל לרבות בעל מום. ולקמן מוקמינן לה דכתיב (ד' קב) דלחלוקה רבייה דאי לא לכיילה לא לאכריד דהא כהדיא כתיב ביה (ויקרא כא) ומו הקדשים יאכל: שכן אוכל. כדכתיב ומו הקדשים יאכל: דלאורחא חזי. לעבודה כגון הקטר חלבים: רב יוסף אמר. לרבות טבול יום

לחלוקה לא מוצה חמרת הא אוקיימנא מאי יאכלנה יחלקנה כו': ראו לחכילה. בעל מוס: כיון דלא חזי. לעבודה לחיטוי ואפילו מקמי טומאה ורחמנא רבייה לחלוקה הלכך מה לי כשהוא בעל מוס לחלוקה מה לי כשהוא טמא ובעל מוס דהא לא קרינא ביה המחטא מעיקרא ופליג השאח נמי ניפלו: מקריב אונן. דכתיב ביה (סס כח) לאביו ולחמו לא יטמא וכן המקרה לא יאח איו כריך ללאח מן המקדש ביום מיתה לחיו ואמו שעבודתו אינה מחוללת הא אחר הדיוט שלא יאח חילל: ואינו חולק לאכול בערב. לפיכך מאניטוריה אלמא אע"ג דקרינו המחטא אוהא לא פליג דעיקר חלוקה בחכילה הני מדאפיקה רחמנא בלאון חכילה הלכך מאון דמייזי רחמיא בעבע מוס קודם טומאה לפיגו אע"ג דאין ראו לחיטוי ומההוא טעמא בעיה לרבווי אף לאחא טומאה לאו רחמיא הוי דבראוי לחכילה הלוי ולא בראוי לחיטוי ובעל מוס בלא טומאה ראו לחכילה הוי: מהו שחלקו לו. מקרבן ציבור לאכול לערב ובקרבן ציבור שהקריבוהו טהורים קא מיבעיא ליה אי פלגי מניה להאי טמא הויאול וראוי לחיטוי דקרבן צבור מוחה טומאה: או דלמא ראו לחכילה בעינן. אכל בהקריבוהו טמאין לא מיבעי לן שהרי איו נאכל דק"ל כפי' דל' ד' (פסחים דף עו) קרבנות ציבור באין בטומאה אכל אין נאכלין: מהני' דקתני אונן נוגע בשטבל לחיטוי כו' יום. והך טבילה לא בעיה הערב שמש דמעלה דרבנן בעלמא הוי: אונן שטבל. כו' ביום דלניטות ציבור מהד מוחה ליתיה כדכתיב ואחריתיה כיום מר במ"ק (דף כח): ה"ג אלא לא קשיא הא דלסא דעתיה כו'. הויא דחומר בקדש למרירך ליה טבילה: בדלסא דעתיה. משמיה גופו מפני שהא אסור בקדשים לכו ביום: מטמא מת. מטמאה מת: מטמא שרץ. מטמאה שרץ: ועוד לתרומה נמי. ליבעי טבילה אלמא תנן ההם צריכין טבילה לקדש אכל לא לתרומה: ה"ג באומר גשמרתי מדבר המטמאין ולא מדבר הפוסלני ומדבר המטמאין טומאה דאורייתא דבעיה הערב שמש: הפוסלני. לחכילה קדשים מדרבנן דלא בעי הערב שמש וכן לגבי תרומה באומר גשמרתי מדבר הפוסלני בתרומה ושיטתא דחיקא הוי ולא מיתוסק במסקנא הכי: (רש"י)

הוספות בפסחים ב' אלו דברים (דף ע.) סכין שנמצא ב' ד' שוחט בה מיד ב' י"ג שונה ומטביל ב' בנמצא חוץ לירושלים דלא גזרו על ספק כלים הנמצאים בירושלים כדאמר ב' ק' דפסחים (דף י"ט): ובי"ד שוחט בה מיד דמסתמא הטבילה מאתמול כדי שיהא לו הערב שמש ולא חיישינן שמא נטמא בטומאה דרבנן דלא בעי הערב שמש ולא חש להטביל עד י"ד ועדיין לא הטביל היינו משום דכיון דהזוקק להטביל ב' י"ג משום טומאה דאורייתא לא חיישינן שמא נטמא אחר כך בשום טומאה ועוד כשגזרו על ספק כלים הנמצאים משום חשש טומאה דאורייתא גזרו ולא משום טומאה דרבנן ומיהו יש טומאה דרבנן דבעיה הערב שמש כדאשכחן בפסחים בסוף האשה (דף צב.) כל הפרוש מן הערלה כפרוש מן הקבר דבעי הזאה שלישי ושיעבי וכ"ש הערב שמש וההיא דרבי ישמעאל בן קמחית בפרק הוציאו לו (יומא דף מז.) שתיה צינורא דהגמון על בגדו (צנורא דערב) ונכנסו אחיו ושימשו תחתיו אע"ג דטומאת עכו"ם דרבנן בעיה הערב שמש וכי הויא דחומר בקדש (חגיגה דף כג.) דשפומרת שחכתה לחטאת ר' יהושע אומר יטמא ויטביל ופריך דחכתה מאן אי דחכתה חב' ל"ל טבילה ואי דחכתה עם הארץ בהא נימא רבי יהושע יטמא ויטביל משמע בהדיא דטומאת עם הארץ בעיה הערב שמש וההיא דהרן שורף את הפרה שהיו אחיו הכהנים סומכין זיהן עליו כדי לטמאותו לעשות להכעיס לצדוקים שהיו אמרים במעורבי שמש היתה נעשית ובגדי אוכלי קודש מדרס לחטאת ומשמע דבעי הערב שמש: אינו חולק בבשר שנאמר המקריב את דם השלמים ואת החלב. ר"ת ל"ג ליה משום דבג' (לקמן דף קב): בינא דר"א בר"ש דר"ש ליה מקרא אחריתא מדכתיב הזורק את דם השלמים והאי קרא דמקריב אתא לכהן שאינו מודה בעבודה כדדרשינן בחולין ב' הדוע (דף קלב): כדפירש בקונטרס בגמ' לת"ק דאבא שאול ומיהו י"ל דכולה מילתא דרשינן מקרא דהמקריב דמותא חלב דרשינן כהן שאינו מודה בעבודה והמקריב דרשינן שיהא טהור בשעת זריקה ושמה הנך תרי קראי צריכי חד לזריקה וחד לקבלה דהמקריב משמע קבלה כדדרשינן ב' (לעיל יג.) והקריב וז קבלת הדם ומיהו מדקאמר התם בחולין ובהקומץ רבה (מנחות דף יח.): לרבות הקבלות וההזאות משמע דאכתי לא ידעינן קבלה: והרי קטן דאין ראוי לחיטוי ואוכל. וא"ת אמאי לא משני קטן רחמנא רבייה כדמשני בתר הכי גבי בעל מוס לבתר דמטיק מאי יאכלנה יחלקנה וי"ל כיון דקטן ובעל מוס אוכל מאי אתא קרא לאשמועינן אי נדרוש שאינו מחטא אינו אוכל אי למעוטי טבול יום ומחוסר כיפורים הא נפקא לן ב' הערל (יבמות דף עז): מקרא אחריתא דהביא בפרתו אוכל בקדשים הילכך נדרוש אינו חולק א"נ אי הוה משני רבייה קרא תיקשי ליה אכתי מבעל מוס כדפריך בסמוך: ה"ג ראו לחיטוי חולק. ותימה הרי כה"ג אונן וטמא בקרבנות ציבור דראויין לחיטוי ואינם חולקין כדבסמוך י"ל דעיקר קרא אצטריך לדיוק שאינו ראוי לחיטוי אינו חולק: ה"ג הא דאסח דעתיה כו'. היסח הדעת פוסל בקדשים והא דנקט אונן משום דרגיל לאסוחי דעתיה לפי שאינו יכול לאכול: מדבר המטמאין. טומאה דאורייתא דבעיה הערב שמש ולא מדבר הפוסלני לאכילת קדשים מדרבנן דלא בעיה הערב שמש [ה"ג רש"י וראה דה"ג באומר לא נשמרתי מדבר הפוסלני לקודש אבל נשמרתי מדבר הפוסלני מתרומה] דאונן אסור לאכול קודש ולכן לא שמר עצמו מדבר הפוסלני לקודש ולא נתן לבו שיהא מותר לערב אבל לתרומה מותר אפילו [בז] ביום כדאמרינן זרות אמרתי לך ולא אנינות ולכן שמר עצמו מדבר הפוסלני לתרומה וא"ת מאי ניהו אותה טומאה דקאמר דטמא בה לקודש אבל לא לתרומה דקתני מתני' דחגיגה (דף כ): צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה ומפרש ה"ר חיים כגון דאכל ככר שלישי של תרומה שגופו שני לקדש אבל לא לתרומה כדאמר בפרק שני דחולין (דף לג): ובסמוך ליכא לפרושי הכי גבי (כלי) [לבי] על הסל ולא על המגריפה טמאה לפסול קודש ואינה מוסלת פירות תרומה בשביל דכבר אינו מוסל כלי (תוספות)

דף צט - ב

ומגריפה בתוכו ואמר לבי על הסל ואין לבי על המגריפה הסל טהור והמגריפה טמאה ותמא מגריפה לסל כלי מטמא כלי ותמא מה שבתוכו אמר רבא באומר שמרתי מדבר המטמאה ולא שמרתי מדבר הפוסלה איגלל מילתא ומטאי לקמיה דרבי אבא בר ממל א"ל לא שמיע להו הא דאמר רבי יוחנן א"ר האוכל שלישי של תרומה אסור לאכול ומותר ליגע אלמא באכילה עבוד רבנן מעלה בנגיעה לא עבוד רבנן מעלה: ואינו חולק לאכול כו': מיפלג הוא דלא פליג וכי מזמני ליה אכיל ורמינהי אונן (ומחוסר כיפורים) טובל ואוכל את פסחו לערב אבל לא בקדשים אמר רב ירמיה מדיפתאי לא קשיא כאן בפסח כאן בשאר ימות השנה בפסח אידי דאכיל פסח אכיל נמי קדשים בשאר ימות השנה דלא חזי לא חזי ומאי אבל לא בקדשים אבל לא בקדשים של כל השנה רב אסי אמר ל"ק כאן שמת לו מת בארבעה עשר וקברו בארבעה עשר כאן שמת לו מת בשלשה עשר וקברו בארבעה עשר יום קבורה לא תפיס לילו מדרבנן מאן תנא אנינות לילה מדרבנן ר"ש היא דתניא אנינות לילה מדברי תורה דברי רבי יהודה ר"ש אומר אונן אינו מדברי תורה אלא מדברי סופרים תדע שהרי אמרו אונן טובל ואוכל את פסחו לערב אבל לא בקדשים וסבר ר"ש אנינות לילה מדרבנן והתניא ר"ש אומר אונן אינו משלח קרבנותיו מאי לאו? ואפילו בפסח לא לבר מפסח והתניא ר"ש אומר אכל שלם מביא ואינו מביא כשהוא אונן מנין לרבות את התורה מרבה אני את התורה שכן נאכל בשמחה כשלמים מנין לרבות את העולה מרבה אני את העולה שכן באה בנדר ובנדבה כשלמים מנין לרבות [בכור ומעשר ופסח מרבה אני] בכור ומעשר ופסח שכן אין באין על חטא מנין לרבות חטאת ואשם ת"ל זבח מנין לרבות העופות והמנחות והיין והעצים והלבונה ת"ל שלמים קרבנו כל קרבנות שהוא מביא כשהוא שלם מביא ואינו מביא כשהוא אונן קתני מיהא פסח אמר רב חסדא פסח כדי נסביה רב ששת אמר מאי פסח שלמי פסח אי הכי היינו שלמים תנא שלמים הבאין מחמת פסח ותנא שלמים הבאין מחמת עצמן דאי לא תנא שלמים הבאין מחמת פסח סלקא דעתך אמינא הויאיל ומחמת פסח אתי נגופיה דפסח דמי קמ"ל רב מרי אמר

רש"י מגריפה. כלי צרול הוא וראשו רחב ומכדילים בו גרוגרות הנדבקות זו בזו: לבי על הסל. לשומרו מדבר המטמא אכל הטומאה שמשמא כלי וכן מטמאות דרבנן המטמאות אותה לטמא חולין ותרומה מדרבנן ולא מדבר הפוסלה לחולין ולתרומה ומיהו טמאה היא להשתמש בה קדשים: איגלל מילתא. הא דרמינהו לעיל מהני' דלונן דלויבעי כך לשנויי עלה הנך שנויי דחיקי: של תרומה. ענינהו וכ"ש שלשי קל חולין שנגעו על טהרה תרומה: מותר ליגע. בתרומה דלוינו נעשה גופו אלא שלישי

כמו המאכל שאכל וחסרו לחכות תרומה אבל מותר ליגע אלמלא מעלות עבוד רבנן בלחילה דליתנהו בניניה וגבי אונן נמי הא דתנן אונן כריך טעילה בלחילה תנן אבל נוגע אין כריך לטוב: כי מזמני ליה. אם זימנו חזירו כהן לחכות עמו לערב בחלקו בקדשים אוכל: ורמינהו אונן טובל ואוכל פסחו. משנה היא בפסחים (דף לא:) ולא נכנסין בה מחוסר כיפורים לזינו כריך להמתין לערב אלא מביא כפרו וטובל ואוכל בקדשים: טובל. כדתנן אונן כריך טעילה לקדש: ואוכל פסחו לערב. אבל לא בקדשים מפרש לה בפסחים (דף כב.) קסבר אנית לילה דרבנן ואנית דלורייאל חד יומא הוא כדכתיב ואחריהה כיום נזר (עומס ח) וגבי פסח לא העמידו דכיהס במקום כרת גבי קדשים העמידו דכיהס במקום עשה דלחילת קדשים כדלמרינן: כאן בפסח. מתני' דקתני אינו חולק ואי מזמנו ליה ללחילת קדשים אוכל גלילי פסחים קאי דמנו דקרו רבנן אכילת פסחים שרו ליה נמי שאר קדשים: והא דקתני אבל לא בקדשים אשאר ימות השנה קאי. והאי אבל לא בקדשים לאו גלילי פסחים קמהדר וה"ל דעליה קאי אלא אבל לא בקדשים של כל השנה וה"ל טובל ואוכל פסחו בערב וה"ל לכל הקדשים בחוהו לילה אבל לא בקדשים של שאר ימות השנה: רב אסי אמר. אידי ואידי גלילי פסחים ולא קשויא ההיא דפסחים שמת ב"ד וקברו ב"ד הלכך בפסח אוכל אבל לא בקדשים דלנינות לילה דיום מיתה דרבנן: ומתני' כשמת ב"ד וקברו ב"ד. דיום קבורה גופיה דרבנן ולילו לא תפוס אפי"ו מדרבנן: מאן תנא. דתנא להך דפסחים דלית ליה אנית ליל יום מיתה דרבנן: מדברי תורה. לקמן ילפיך לה רבי יהודה בשמעתי מלנינות דההיא דבני: תדע שהרי אונן כו'. ואי דלורייאל פסח נמי לא ליכול: נאכלת בשמחה. ויאלה ביה ידי חובת שמחה דכתיב בה שמחה וחבת שלמים ואכלת עם ושמתה (דברים טו) ותודה שלמים אוקראי: שאינו צאין על הטור. הלכך בשלמים דמז: ת"ל זבח. אם זבח בשלמים קרבנו: והעלים. המתנדב עליו מביא קרבן עמנה: קתני מיתה פסח. דבשלמא כולהו איכא למיזר מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא אלא פסח קשויא אלדעיל דתנא טובל ואוכל פסחו: שלמי פסח. חגיגת ה"ל דכשהקבורה מרובה: (כ"ט")

הוספות ואי משקין דמטמו כלי גזירה' משום משקה זב ובה א"כ אפילו לתרומה נמי ואי משקין שנגעו לטובל יום דאינו תחלה אלא לקדש כדתנן (פרה מ"ח מ"ז) כל המוסל התרומה מטמא משקין להיות תחילה חוץ מטבול יום א"כ אפילו קדש נמי לא מטמא רק לפסול כדאיתא במעילה ריש פ' חטאת העוף (דף ח. א) ו"כ לא יטמא המגריפה לפסול קדש דטמאה משמע לעשות פסול אחרי כן מדלא קאמר מגריפה פסולה דכי אמרינן פ"ק דפסחים (דף כ. ג.) גבי הבשר טמא למאי אי למנות ראשון ושני בחיבת הקדש תפשוט דעבי ר"ל צריד של מנחות כו' לכך נראה לפרש דמשכחת לה במעת לעת שבנדה דאמרינן פ"ק דנדה (דף ו.) לקדש אבל לא לתרומה א"ל בבגדי תרומה דמדרס לקדש והא דאמר ולא שמרתי מדבר המוסלה אע"פ שמטמאה לקדש כל דבר שאינו (עושה שלישי ועושה) אחרי כן לקדש קרי פוסלה כמו שלישי של חולין: ה"ל ג' באכילה עבוד רבנן מעלה. מירש בקונטרס והא דתנן אונן כריך טבילה אכילה תנן אבל נוגע א"צ לטבול והשתא לא קאי שינוייה דריב יוחנן ונראה דאפשר לקיימו דלעולם מתני' בשטבל וההיא דחגיגה בדלא טבל אבל הא דאמר אונן שטבל דאניתו חוזרת עליו היינו באכילה ופ"ה עיקר: אונן טובל ואוכל פסחו לערב אבל לא מעבא אפי"ו. משנה היא בפסחים בפרק האשה (דף צא:) ול"ג מחוסר כיפורים דאונן דוקא הוא דלא אכיל בקדשים לערב משום אניתו לילה אבל מחוסר כיפורים כיון שהביא כפרתו וטבל למה לא יאכל: אמר רב חסדא פסח כדי נסביה. במסקנא משני כאן קודם ששחטו וזרקו עליו כאן לאחר ששחטו וזרקו עליו דההיא לא יביא פסחו כשמת קודם ששחטו וזרקו עליו וההיא דטובל ואוכל לערב כשמת לאחר ששחטו וזרקו עליו אבל הנך אמוראי לא בעו לשנויי הכי משום דקסברי אכילה לא מעבא וכיון דלא מעבא אמאי דחיא אכילתה אניתו לילה דרבנן טפי משאר קדשים אבל היכא דמת קודם ששחטו אף על גב דאכילה לא מעבא אי לא שרית לאוכלו לא מייתי ויש לתמוה דמשמע דשרי ר"ש לשחוט ולזרוק אחר שמת לו מת משום דאניתו לילה דרבנן והלא אניתו יום דאורייתא ודל אכילה מהכא מ"מ הקרבה ביום אסור בהטאת עולה ואשם דאסור להביא כשהוא אונן מדכתיב קרבנו כל ששמו קרבן וכי תימא משום דאתי עשה דפסח ודחי עשה דאניתו דכשהוא שלם מביא א"כ היכי דייק מינה אניתו לילה מדרבנן אפילו היא דאורייתא דחיא ומתוך פ"י הקונטרס משמע דסבר השתא דכולה אסמכתא בעלמא ונראה לפרש כיון דעיקר פסח לא בא אלא לאכילה כדתנן (פסחים דף עו:) פסח הוא בטומאה נאכל בטומאה שעיקרו לא בא אלא לאכילה הלכך לא חיישינן ביה לאניתו בזמן הקרבה אלא בזמן אכילה ואף על גב דאכילה (תוספות) (כ"ט")

דף **ק** **א**

לא קשיא כאן שמת לו מת ב"ד וקברו ב"ד כאן שמת לו מת ב"ד וקברו ב"ד יום מיתה תופס לילו מדאורייתא מת לו מת ב"ד וקברו ב"ד יום קבורה מדרבנן אינו תופס לילו אלא מדרבנן א"ל רב אשי לרב מרי ואלא הא דקתני אמר לו ר"ש תדע שהרי אמרו אונן טובל ואוכל את פסחו אבל לא בקדשים נימא ליה קאמינא לך אנא יום מיתה דאורייתא ואמרת לי את יום קבורה דרבנן קשיא אביי אמר לא קשיא כאן שמת קודם חצות כאן שמת לאחר חצות קודם חצות דלא איחזי לפסח חיילא עליה אניתו אחר חצות דאיחזי לפסח לא חיילא עליה אניתו ומנא תימרא דשני ליה בין קודם חצות בין לאחר חצות דתניא **[ויקרא כא-ג]** לה יטמא מצוה לא רצה מטמאין אותו על כרחו ומעשה ביוסף כהן שמתה אשתו בערב הפסח ולא רצה ליטמא ונמנו אחיו הכהנים וטימאוהו בעל כרחו ורמינהו **[במדבר ו-ז]** ולאחותו מה ת"ל הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת **[במדבר ו-ז]** לא יטמא יכול כשם שלא יטמא לאחותו כך אין מטמא למת מצוה ת"ל ולאחותו לאחותו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה לאו ש"מ כאן קודם חצות כאן לאחר חצות ממאי דילמא לעולם אימא לך אידי ואידי אחר חצות והא רבי ישמעאל והא ר"ע דתניא לה יטמא רשות דברי רבי ישמעאל ר"ע אמר חובה לא ס"ד דרישא דההיא ר"ע קתני לה דתניא ר"ע אמר **[במדבר ו-ז]** נפש אלו הקרובים מת אלו הקרובים לא יטמאו אבל מטמא הוא למת מצוה לאמו היה כהן והוא נזיר לאמו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה לאמו היה כהן והוא נזיר לאמו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה ולאחותו מה ת"ל הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת לא יטמא יכול כשם שאין מטמא לאחותו כך אינו מטמא למת מצוה תלמוד לומר ולאחותו לאחותו לא יטמא אבל יטמא הוא למת מצוה

כ"ט לא קשיא. דר"ש אדר"ש הא דקתני הכא אונן לא מייתי פסח כשמת וקברו ב"ד דיום מיתה דאורייתא תפוס לילו מדאורייתא כדילפיך ליה רבי יהודה לקמן והא דקתני לטבל אוכל פסחו בשמת ב"ד וקברו ב"ד דיום קבורה גופיה דרבנן ולא תפוס לילו אלא מדרבנן ורומיאל דקתני מתני' קמיייתא משני לה רב מרי אידי ואידי יום קבורה וכאן בפסח וכאן בשאר ימות השנה כדשנינן לה מעיקרא ומאי אכל לא בקדשים אבל לא בקדשים של כל השנה כולה: הכי גרס לא תפוס לילו עמו אלא מדרבנן: אמינא כך אניתו יום מיתה דאורייתא. דהא מלנינות דההרן מייתי לה לקמן וההס יום מיתה הוא: ואת מהדרת יום קבורה. דהוא גופיה מדרבנן וההס מודינא: אביי אמר. אידי ואידי ביום מיתה ועלולם אניתו לילה לר"ש דרבנן ודקתני דכרייתא פסח אינו צא דלנינות דחיייה מהאי קרא דרשנין כשהוא שלם הוא מביא וכל כשהוא אונן ודקתני בפסחים טובל ואוכל פסחו אלמלא מייתי ליה אונן כשמת אחר חצות דקתמה חובת שחיטת פסח ללנינות ותו לא דהיא ליה אניתו מלכלת קרבנו ומיהו על כרחך ש"מ אניתו לילה דרבנן דאי מדאורייתא היא הא לא היה חילול נהי דקתמה חובת שחיטה ללנינות אבל חובת אכילה לא קתמה ליה ואכילת פסחים לא מעבדא לאביי אלא משום דלנינות לילה דרבנן והס לא העמידו דכיהס במקום כרת דלילמא ממנע ולא שחיט א"ל כיון דעל כרחך שחיטה לאו אורחא דנימרו שחטנו ע"מ ליפסל הילכך אוכל פסחו אבל לא שאר קדשים אפי"ו ליל פסח דהעמידו דכיהס במקום עשה ומתני' דלויקין אי מזמנו ליה אכיל

ביום קבורה כדלמך רב רבי לביב דמנוה ב"ג וקברו ב"ג אפי' מדרבנן לא תפס ליה: דשני בן. מדלורייא: ורמינהי כו'. מסקנא דמילתיה הוא דבעי לכתובי מנו רומיא ופטיי: לחכותו מה ת"ל. בנזיר קאי וכיון דכתיב לביב ולבנו ב"ג לחותו: אמרת לא יטמא. רישא דברייתא בנזיר קא מיידי כדתיני לה לקמן בשמעתי וה"ק סיפא הרי שהיה נזיר והוא ב"ג והלך לשחוט את פסחו או למול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת לא יטמא אי משום נזיר אי משום ב"ג אי משום פסח וכ"ג הכא דליתנהו לכולהו: ולמול את בנו. דמילת זכריו מעכבתו מלחכות פסחו: לחכותו אין מטמא. אלמא לחותו חובה דפסח ואפסח ליה להטימא ומיבא פסח אונן וק"ג דלתייבוי קתני חליבא דר' עקיבא דלמר לה יטמא מזה והלכך לא מיתוקמא הך בתרייתא אלכא בשמת לאחר חלות דלתיב חובת פסח ודחיל למנוה טומאה וקמייחא במת קודם חלות דלפקעתיא חנינות מפסח: וממאי. דטעמא דקמייחא משום דקדמה חנינות הוא דהוקמא לר"ג דלמר לעיל אין מביא פסח אונן במת קודם חלות וכר"ע: ידלמא. טעם דר"ע לאו משום קודם חלות הוא והיבא דלא איטמי במת ואפי' קודם חלות בעי למעבד פסח והכא משום דליטמי הוא ואפילו מת לאחר חלות נמי קאמר ר' עקיבא יטמא משום דקסבר לה יטמא מזה ואין לה תשלומין היבך מטמאין ליה וממילא חול ליה כרת דה"ל טמא אונן מבוא פסחו ואפילו מת קודם חלות דטעם דהכא לאו משום חנינות הוא: דרישא. דההיא נזיר ר"ע קתני לה דלומר מזה היבך לא מיתרזי אלכא משום טעמא דקודם חלות ולאחר חלות היבא דמת קודם חלות קדמה לה חובת טומאה לפסח וטמא הוא הדין לחנינות דהא קדמה והיבא דמת לאחר חלות קדמה חובת פסח ומפקע לחובת טומאה והוא הדין לחנינות: נפש. בנזיר כתיב כל ימי חיורו לה' על נפש מת לא יבא וסמך ליה לביב ולבנו וגו' וכו' ויבא קרא יתירא הוא דהא כתיב ליה קרובים ורחוקים: נפש אלכו הקרובים. לאו ממשמעותא היא דתיקשה כך אם כן למה נלמדו רחוקים דלא ליה כתיב דרתי קראי הוה מוקמינן ליה ברחוקים אלכא השתא דליכתיבא תרי קראי נפש קרובים משמע שיהו כנפשו: לביב. מה ת"ל אם ללמד שלא יטמא לו הרי פירש קרובים ורחוקים אלכא באל פסח את מי אכר את הקרובים אבל לא מת מזה: לומר. מה תלמוד לומר אם ללמדו אם להחיר מת מזה הרי למדנו אלכא לא הולך לנזיר לבדו אלכא ללמדך שאם היתה בו עוד קדושה אחרת כגון שהיה כהן ונזיר התחייב כך בו מת מזה ומייעוט דלמאן דרשינן לומר לא יטמא אלכא מיתמא הוא למ"מ וכן כולם: הרי שהלך לשחוט את פסחו. זה שהיה ב"ג ונזיר וניתוסף בו עוד דבר אחר המעכבו מליטמא שהיה כריך לשחוט את פסחו אף זה לחכותו פטרתי לו בו אבל מיתמא הוא למת מזה דלם חינו ענין לנזיר לבדו תנהו ענין למי שיש בו כל אלו: (ר"ט"ז)

תוספות הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו כו'. תימה היכי דייק מהכא דשחיטת פסח דוחה טומאת מתו שאני הכא שהוא ב"ג ונזיר וכי תימא אי לא דבאפי נפשיה דחיא מתו לא היה צריך קרא למת מצוה דחיא שלשתן דכיון דב"ג ונזיר נדחים משום מת מצוה בשביל שהולך עדיין לשחוט את פסחו לא מימנע א"א לומר כן דהא לכהן הדיוט ונזיר איצטרך קרא אף על גב דכהן הדיוט לחודה מיטמא למתו ויש פירושים שמוגה בהם משום הך קשיא דלא מיידי הכא בנזיר אלא בהולך לשחוט פסחו לחודה ולא יתכן כלל דהיינו ברייתא דמיידי בסמוך דמיידי בכהן ונזיר ונראה דדייק משום דקתני הכא אמרת לא יטמא ובכולהו לא קתני הכי משמע לא יטמא משום שחיטת פסחו ולא גרסינן ת"ל לא יטמא ועוד נראה לדקדק אי שחיטת הפסח לחודה לא דחיא טומאת קרובים ה"ל למתנייה ברישא דהולך לשחוט כו' הרי שהיה ב"ג ונזיר והולך לשחוט כו' כמו כהן הדיוט דתני ברישא דמעיקרא תני הקל יותר כי היכי דתני כהן הדיוט קודם לנזיר ואח"כ ב"ג ונזיר: הא רבי ישמעאל הא ר"ע. פי' בקונטרס ואפילו מת לאחר חלות נמי קאמר ר"ע יטמא משום דקסבר לה יטמא מצוה ואין לה תשלומין היבך מטמאין ליה וממילא אול ליה כרת דה"ל טמא דפסח יש לו תשלומין בשני ולא דמי לעשה דהשלמה דתני עשה דפסח ודחי ליה כדאמר בריש תמיד נשחט (פסחים דף נט וספ.) אע"פ שיש לו תשלומין בשני: נפש אלו הקרובים מת אלו הרחוקים. בנזיר בפי' ב"ג (דף מה: ג) רס איפכא ועיקר ועושה שם [חדא] דרשא מלאביו ולאמו: (תוספות)

ב - ק דף

רבא אמר אידי ואידי אחר חצות ול"ק כאן קודם ששחטו וזרקו עליו כאן לאחר ששחטו וזרקו עליו א"ל רב אדא בר מתנה לרבא אחר ששחטו וזרקו את דמו מה דהוה הוה א"ל רבינא אכילת פסחים מעכבא מדברה בר רב הונא א"ל ציית מאי דקאמר לך רב מאי דרבה בר רב הונא דתניא יום שמועה כיום קבורה למצות שבעה ושלשים ולאכילת פסחים כיום ליקוט עצמות אחד זה ואחד זה טובל ואוכל בקדשים לערב הא גופא קשיא אמרת יום שמועה כיום קבורה למצות שבעה ושלשים ולאכילת פסחים כיום ליקוט עצמות מכלל דיום קבורה אפילו לערב נמי לא אכיל והדר תני אחד זה ואחד זה טובל ואוכל בקדשים לערב אמר רב חסדא תנאי היא רבה בר רב הונא אמר ל"ק כאן ששמע שמועה על מתו סמוך לשקיעת החמה וכן שליטו לו עצמות סמוך לשקיעת החמה וכן שמת לו מת וקברו סמוך לשקיעת החמה וכאן לאחר שקיעת החמה לאחר שקה"ח מאי דהוה הוה אלא ש"מ אכילת פסחים מעכבא רב אשי אמר מאי אחד זה ואחד זה ה"ק אחד יום שמועה ואחד יום ליקוט טובל ואוכל בקדשים לערב והא דרב אשי בדותא היא מכדי עלה קאי זה וזה מיבעי ליה אלא ש"מ בדותא היא ומאי תנאי דתניא עד מתי מתאונן עליו כל היום רבי אומר כל זמן שלא נקבר במאי עסקינן אילימא ביום מיתה מי איכא דלית ליה דיום מיתה דתפיס לילו מדרבנן ותו רבי אומר כל זמן שלא נקבר הא קברו אישתרי ליה ומי איכא דלית ליה [עמוס ח-ג] ואחריתה כיום מר אמר רב ששת איום קבורה קאי מתקין רב יוסף אלא הא דקתני השומע על מתו כמלקט עצמות טובל ואוכל בקדשים לערב מכלל דיום קבורה אפילו לערב נמי לא אכיל הא מני אלא תריץ עד מתי מתאוננין עליו כל אותו היום ולילו רבי אומר כל זמן שלא נקבר [אבל נקבר] בלא לילו אמרוה קמיה דר' ירמיה אמר גברא רבה כרב יוסף לימא הכי לימא דרבי לוקלא והתניא עד מתי מתאונן עליו כל זמן שאינו נקבר אפילו מכאן ועד עשרה ימים דברי רבי וחכ"א אין מתאונן עליו אלא אותו היום בלבד אלא תריץ הכי עד מתי הוא מתאונן עליו כל אותו היום בלא לילו רבי אומר כל זמן שלא נקבר ואם נקבר תופס לילו אמרוה קמיה דרבא מדקאמר רבי יום קבורה תופס לילו מדרבנן מכלל דיום מיתה תופס לילו מדאורייתא וסבר רבי אנינות לילה דאורייתא והתניא [ויקרא י-ט] הן היום אני היום אסור וליילה מותר ולדורות בין ביום ובין בלילה אסור דברי רבי יהודה רבי אומר אנינות לילה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים לעולם דרבנן היא

ר"ט"ז רבא אמר כו'. חמייתיה דר"ג קאי לטנוי דר"ג אדר"ש: אידי ואידי לאחר חלות. ואפילו מת לאחר חלות קודם ששחטו עליו חיה ליה לר"ג לא יביא את פסחו דרחמנא דחייב כדדייק וחיילי שלמים קרבנו כל קרבנותיו לא יביא אלכא כשהוא שלם ודקתני אונן טובל ואוכל פסחו לערב כשמת לאחר ששחטו וזרקו עליו: מאי דהוה היה. הרי נפטרו ואמאי חייב חליבתו חנינות לילה דרבנן טפי משאר קדשים בשלמא לביבי דמוקי לה בקודם ששחטו וזרקו עליו ובלאחר חלות חובת פסח חלה עליו להביא וחי לא שריה ליה לאכול לא מיידי היבך לא העמימו דכרייהם אלכא לרבא אמאי לא העמימו הא כבר שחטו וזרקו: ה"ג א"ל רבינא חליבת פסחים מעכבא מדברה בר רב הונא. ולקמן מיייתין לה: א"ל רבא לרב אלכא קיית מאי דלמר לך רב. רבינא שמע לו איפה השיבך על שאולתך ובמסכתא שבעויה כי האי סוגיא דרבה רבינא ורב דלח בפי' ידיעות הטומאה (דף יח.) יום שמועה. ששמע שמת לו מת ובשמועה קרובה שחך לו עסקינן: כיום קבורה למנוה שבעה ושלשים. מיום שמועה מתחיל למנוה ז' לחיילא ונעילה בסנדל וכו' לביהוד: ולאכילת פסחים. הו יום שמועה כיום ליקוט עצמות דקיימא לו בפסחים דפסקי האשה (דף כג.) השומע על מתו והמלקט

חזה וקוץ של כבוד שקרבו בו ביום נאמר: וכל מחללי אני אומר. ללחובלם באנינות: מפני אנינות נשפחה. לכך נאמר ותקראנה אותי כאלה ומיניו שהודה לו משה כדכתיב וייטב בעיניו ואם מפני הגבורה שמע היתר אנינות לבו ביום למה הודה: מפני אנינות נשפחה. שלח הוזהר להם אנינות לבו ביום ולית ליה לרבי נחמיה הך דרשא דבאנינות יאכלוהו אלף הכי קאמר לו כי בן ארתי שאף מנחת כבוד זו שלח מיניו מנחה קריבה לכבוד כיוצא בה נאכלת ועל האנינות לא הוזכר למטה לדרוש ק"ו ממעשר וכשהזכירו ובהזכירו אהרן הודה לו כי פירש בקונטרס לא מייסתר ליה לשמואל לשנויי כדבא אידי ואידי רבי נחמיה כאן בקדשי שעה כאן בקדשי דורות ששמע משה היתר אנינות במנחה שהיא קדשי שעה והיה סבור כמו כן בחטאת דראש חדש שהיא קדשי דורות דאין סברא שיהא משה טועה בין קדשי שעה לקדשי דורות וקשה לשמואל מאי הוה משני רבי נחמיה מקושיא דר' יהודה אם אתה אומר מפני אנינות נשפחה היה לשלשתן שישרפו ועוד משמע לקמן דיש חילוק לרבי נחמיה בין קדשי שעה לקדשי דורות דקאמר אלא לר' נחמיה מאי היון חובת היום היינו דורות ונראה לפרש דסקלא דעתך כאשר צויתי דכתיב בשעיר דראש חדש לא בעי למימר כאשר צויתי במנחה תעשו את החטאת אלא כאשר אני מצוה עבשיו תאכלו באנינות והיה סבור משה דכמו שהותר קדשי דורות אנינות לילה הוא הדין ביום ובין יום לילה היה טועה לכך פריך ורמינהי מפני אנינות נשפחה ואם היתה אנינות לילה מותרת אמאי נשפחה היה להם לאכול בלילה ומשני הא רבי נחמיה הא ר' יהודה: (הג"ה) ההיא דלעיל דהותר אנינות לילה בכל הקדשים לר' יהודה והא דנשפחה שעיר החדש מפני טומאה אבל רבי נחמיה סבר אף לילה נאסר בקדשי דורות בשעיר החדש ולא הותרה אנינות אלא בקדשי שעה אבל משה אמר כאשר צויתי חטאת החדש לאכול באנינות דהיה סבור שהתיר לו בכל הקדשים (הג"ה) והא דלא משני כולה רבי נחמיה היא כאן בקדשי שעה כאן בקדשי דורות היינו משום דכאשר צויתי בחטאת כתיב דהוי בקדשי דורות ורבה סבירא ליה כאשר צויתי אמנחה קאי ולא אחטאת וה"ק כאשר צויתי במנחה מפני הגבורה כך אני מצוה מעצמי בחטאת והשתא ניחא דלשמואל לא קשיא ליה היה לשלשתן שישרפו דיש חילוק לרבי נחמיה בין קדשי שעה לקדשי דורות: ומה מעשר הקל כו'. תימה מה למעשר שכן טעון כסף צורה דכו"ג פריך בפרק אלו הן הלוקיין (מכות דף יז:): דאי ביום קל וחומר ממעשר: תימה בלילה נמי נימא קל וחומר דהא רבי יהודה אית ליה אנינות לילה דאורייתא

הוספות וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה. אין מירושו יותר משל תורה דעלמא אלא כלומר חכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר ממה שעשתה תורה לדבריה: ורמינהי מפני אנינות נשפחה. לכך. נאמר כאלה פי' בקונטרס שהודה לו משה כדכתיב וייטב בעיניו ואם מפני הגבורה שמע היתר אנינות לבו ביום למה הודה ומשני שמואל דההיא כרבי נחמיה דאמר מפני אנינות נשפחה ולית ליה לרבי נחמיה דרשא דבאנינות יאכלוהו אלא הכי אמר להן משה כי בן צויתי שאף מנחת צבור זו שלא מצינו מנחה קרבה לצבור כיוצא בה נאכלת ועל האנינות לא הוזכר לו למשה לדרוש קל וחומר ממעשר וכשהזכירו אהרן הודה לו כך פירש בקונטרס לא מייסתר ליה לשמואל לשנויי כדבא אידי ואידי רבי נחמיה כאן בקדשי שעה כאן בקדשי דורות ששמע משה היתר אנינות במנחה שהיא קדשי שעה והיה סבור כמו כן בחטאת דראש חדש שהיא קדשי דורות דאין סברא שיהא משה טועה בין קדשי שעה לקדשי דורות וקשה לשמואל מאי הוה משני רבי נחמיה מקושיא דר' יהודה אם אתה אומר מפני אנינות נשפחה היה לשלשתן שישרפו ועוד משמע לקמן דיש חילוק לרבי נחמיה בין קדשי שעה לקדשי דורות דקאמר אלא לר' נחמיה מאי היון חובת היום היינו דורות ונראה לפרש דסקלא דעתך כאשר צויתי דכתיב בשעיר דראש חדש לא בעי למימר כאשר צויתי במנחה תעשו את החטאת אלא כאשר אני מצוה עבשיו תאכלו באנינות והיה סבור משה דכמו שהותר קדשי דורות אנינות לילה הוא הדין ביום ובין יום לילה היה טועה לכך פריך ורמינהי מפני אנינות נשפחה ואם היתה אנינות לילה מותרת אמאי נשפחה היה להם לאכול בלילה ומשני הא רבי נחמיה הא ר' יהודה: (הג"ה) ההיא דלעיל דהותר אנינות לילה בכל הקדשים לר' יהודה והא דנשפחה שעיר החדש מפני טומאה אבל רבי נחמיה סבר אף לילה נאסר בקדשי דורות בשעיר החדש ולא הותרה אנינות אלא בקדשי שעה אבל משה אמר כאשר צויתי חטאת החדש לאכול באנינות דהיה סבור שהתיר לו בכל הקדשים (הג"ה) והא דלא משני כולה רבי נחמיה היא כאן בקדשי שעה כאן בקדשי דורות היינו משום דכאשר צויתי בחטאת כתיב דהוי בקדשי דורות ורבה סבירא ליה כאשר צויתי אמנחה קאי ולא אחטאת וה"ק כאשר צויתי במנחה מפני הגבורה כך אני מצוה מעצמי בחטאת והשתא ניחא דלשמואל לא קשיא ליה היה לשלשתן שישרפו דיש חילוק לרבי נחמיה בין קדשי שעה לקדשי דורות: ומה מעשר הקל כו'. תימה מה למעשר שכן טעון כסף צורה דכו"ג פריך בפרק אלו הן הלוקיין (מכות דף יז:): דאי ביום קל וחומר ממעשר: תימה בלילה נמי נימא קל וחומר דהא רבי יהודה אית ליה אנינות לילה דאורייתא

ב קא דף

וייטב בעיניו לא בוש משה לומר לא שמעתי אלא שמעתי ושכחתי איבעי להו לשהוייה ולמיכלא באורתא טומאה באונס באתה בשלמא לרבנן היינו דכתיב היום אלא לרבי נחמיה מאי היום חובת היום בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב הן היום אלא לרבנן מאי הן היום ה"ק הן הקריבו אני הקרבתני אמר מר ריש לשלשתן שישרפו מאי שלשתן דתניא **[ויקרא יט:]** ואת שעיר החטאת דרש משה שעיר זה שעיר נחשון חטאת זו חטאת שמיני דרש שעיר של ראש חודש יכול שלשתן נשפרו ת"ל והנה שורף אחד נשרף ולא שלשתן נשרפו דרש דרש שתי דרישות למה אמר להו מפני מה חטאת זו נשפחה ואלו מונחות ואיני יודע איזהו כשהוא אומר **[ויקרא יז:]** ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה הוי אומר זה שעיר של ראש חודש שפיר קאמר ליה רבי נחמיה לטעמיה דאמר קדשי שעה לא פסלה בהו אנינות אמר מר היה לו לאכלה לערב שפיר קאמר ליה קסבר אנינות לילה דאורייתא דבר אחר והלא פינחס היה עמהן שפיר קאמר ליה סבר לה כרבי אלעזר דא"ר א"ר חנינא לא נתנהן פינחס עד שהרגו לזמרי דכתיב **[במדבר כה-יג:]** והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנות עליהם רב אשי אמר עד ששם שלום בין השבטים שנאמר **[יהושע כב-ל:]** וישמע פינחס הכהן ונשיאי העדה וראשי אלפי ישראל וגו' ואיך נמי והכתיב והיתה לו ולזרעו אחריו כי כתיב ההוא בברכה הוא דכתיב ואיך נמי הא כתיב וישמע פינחס הכהן ההוא ליחס זרעו אחריו אמר רב משה רבינו כהן גדול וחולק בקדשי שמים היה שנאמר **[ויקרא ת-כט:]** מאיל המלואים למשה היה למנה מיתבי והלא פינחס היה עמהן ואם איתא לימא והלא משה רבינו היה עמהן דילמא שאני משה דטריד בשכינה דאמר מר משה בהשכמה עלה ובהשכמה ירד מיתבי **[ויקרא פא-כב:]** לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל אם נאמרו קדשי קדשים למה נאמר קדשים קלים ואם נאמרו קדשים קלים למה נאמר קדשי קדשים קלים אילו לא נאמר קדשים קלים הייתי אומר קדשי קדשים הוא דאוכל. שהי הותרו לזר ולהן קדשים קלים לא יאכל ואילו לא נאמרו קדשי קדשים הייתי אומר בקדשים קלים יהא אוכל שהן קלים קדשים הוא יהא אוכל לכך נאמרו קדשי קדשים ולכך נאמר קדשים קלים קתני מיהא שהי הותרו לזר ולהן לאו משה אמר רב ששת לא בבמה לזר וכדברי האומר יש מנחה בבמה מיתבי מרים מי הסגירה א"ת משה הסגירה משה זר הוא

רש"י טומאה באונס. קרנו להשהותה עד הלילה ולאוכולן כולן יחד ונטמאת באונס: בשלמא לרבנן. דאמר ליה אחד קדשי דורות לילה הותר ליה וכל וכל יום עד הלילה הוי רוצין להשהותה היינו דכתיב ואכלתי חטאת היום אני אונן ואוכל היום חטאת שמה לא שמעת אלא בלילה: אלא לרבי נחמיה. דאמר מה שאחר להם הותר אפי' ביום כגון קדשי שעה ומה שנאמר נאסר אף בלילה: מאי ואכלתי חטאת היום. בלילה נמי קדשי דורות הוו אסורי דהאמר מפני אנינות נשפחה וכל המהניו עד הערב ואכלוהו אלמא קסבר אנינות לילה דאורייתא והכי אמר לקמן: מאי היום חובת היום. כלומר קדשי דורות שהן חובת היום של ר"ח אתה אומר ליה לאכול אונן והיינו חטאת היום חטאת הקבוע ליום: בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב הן היום הקריבו. כלומר קרבן זה לחובת היום קרבן קדשי דורות הוא ואני אוכלן אונן בתמיה שמה לא שמעת אלא בשל שעה: אלא לרבנן. דאמר שמה לא שמעת אלא בלילה: מאי היא דאמר ליה הן היום הקריבו: הכי קאמר ליה. אמרת דילמא

באנינות הקריבוהו וכי בני הדיוטות היום הקריבו אום קרבן אני הקרבתי את הכל: שעיר נחשון. שארית היום היה ראשון להקרבנה נשארם דתניא בסדר עולם כב"ג. בלדך החזירו המלוואים וכל צענת הימים היה משה מעמיד המשבן ומקריבו את קרבניהו בכל בקר ובקר ופרקו ובשמיני העמידו ולא פירקו והוא ראש חדש ניסן ואותו היום נטל עקר ועורות וכו': הטעם שמיני. קבא חובה לשעור דכתיב קחו שעיר עזים לחטאת: קחי דרישות. דרישה לנשפוט דרישה למונחות למה מונחות להמתין לערב ולא נאכלו ביום: ואינו יודע איזו היא. תנא דמתניתא הוא דקמהדר למילתיה: הו אומר זה שעיר ר"ח. שמכפר על טומאת מקדש וקדשו כלומר בשבועות (דף ב:); שפיר קא"ל. לעיל קאי דאמרו לר' נחמיה היה להן לשלשון שיקרפו: קסבר לילה דלחוייתא. ומהכא נ"ל דמותקראנה אותי כאלה יליף מפני אנינות נשפוט ומלכל אכלוה לערב נפקא ליה אנינות לילה דלחוייתא ור' יהודה לדורות אית ליה אנינות לילה דלחוייתא אבל לאותו היום הותרה דדריש היום אני היום אסור ולילה מותר כו': כתיב כהונת עולם. תחת אשר קנה אלמלא מכלאן ואילך הוא: שקם שלום בין השבטים. בימי יהושע נשפט בני גד ובני ראובן שבנו את המזבח בעבר הירדן ונקשו אשר שבטים לעלות עליהם לנבא וקלחו את פניהם לדבר עמהם: וישמע פינחס הכהן. בכל מקום אתה מואל פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן און כהונה כהונה אלא באלעזר ואלן כהונה בפנחס: ההוא. קרא הם בערכה כתיב בקרו שלא תפסוק כהונה מזרעו אבל עדיין לא נחכהו: לייחס זרעו אחיו. ומימי משה נחכהו וקשקש שלום נחויחס ליקרא כהן ולייחס זרעו במעלות כהונה להיותם כהנים גדולים שלא ה' כהנים גדולים אלא מפנחס: למשה היה למנה. לשון חלוקה כהנים: טריד בשכינה. ולא היה עסקו באכילת קדשים שהדבור טרודו להיות תמיד בהר מבקר ועד ערב: בהשקמה עלה. להר בימי מתן תורה כשהיה עולה וירוד לקדש את העם ולהשיב את דברי העם אל ה' בפרק רבי עקיבא במסכת שבת (דף פו.) אלמלא טרוד היה: לחם אלהיו וגו'. בעל מוס כתיב להחירו בקדשים: שהרי הותרו לזר ולהן. קא ס"ד הותר לזה במשה קאמר שאכל חזה ושוק של איל המילואים וקדשי קדשים היה כדכתיב ביה שבנו את הבקר פתח אהל מועד ושם תחבלו אותו ולא נאכל אלא ליום ולילה דכתיב ואם יחר וגו': בקדשים קלים. בחזה ושוק של שלמי יחיד לא יהלוק עם אחיו שלא מיניו זר ופסול חולק בהן: לאו משה. דהא לאו זר אובל בקדשים אלא במילואים: לא בבמה קאמר. דהותרו לזר וכדברי האומר בפרק אחרון (דף קיג.) יש מנחה בבמה קטנה ומנחה קדשי קדשים היא ולכלין שיריה זרים שהיו עובדים בבמה קטנה שהזר עובד שם כלומר בפרק בתרא אבל בקדשים קלים לא יאכל בחזה ושוק של כהנים שהרי לא הותרו לזר ללא אשכחן זר חולק במזבח כמזבח דלילו במקדש נאכל לכהנים ובבמה קטנה לא היה חזה ושוק כדכתיב בפרק בתרא חזה ושוק בבמה גדולה ואין חזה ושוק בבמה קטנה והאין דבעי למינקט כדברי האומר יש מנחה בבמה דלוי אין מנחה בבמה און כך עוד קדשי קדשים נאכלין בבמה דלילו חטאת ואשם בבמה לא קרבי דתנו מגילה (דף טו:) כל שאין ינדר וינדר אין קרב בבמה און כך נדר ונדבה בקדשי קדשים אלא עולה ומנחה: (ר"י)

תוספות בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב הן היום הקריבו. כלומר קרבן זה לחובת היום קרב וקדשי דורות הוא ואכלתי חטאת היום בתמיה לא שמעת אלא בשל שעה אלא לרבנן דאמרי שמה לא שמעת אלא בלילה קאמר ליה מאי היא דקאמר ליה הן היום הקריבו הכי קאמר ליה אמרת לי דילמא באנינות אקריבתיה וכי הן בני דיוטות היום הקריבו שום קרבן אני הקרבתי אותם זו היא גירסת הקונט' ופירושו והשתא לפי זה למ"ד מפני אנינות נשפוט הוה הן היום בניחותא ולמ"ד מפני טומאה הוה בתמיה וקשה דלעיל בריש פ"ב (דף טז.) משמע איכא נראה דגרסינן נמי בהך פירכא בתרייתא בשלמא לרבנן היינו דכתיב הן היום כמו בקמייתא ובתרייתא פריך לר' נחמיה מדכתיב היום כדמפרש בקונט' בקמייתא ומשני הכי קאמר וכי הן הקריבו אני הקרבתי כל הקרבנות שקרבו היום: ההוא בברכה הוא דכתיב. שברכו הקב"ה שיהיה כהן ומיד היה יכול להיות כהן אלא שתחילה צריך להלבישו ולמושחו ולחנכו בחביתין כדון הדיוטות המתחנכים בחביתין כדאמרין בסוף התכלת (מנחות דף נא:) אבל שמה לא נתרצו לו כל ישראל באותה שעה מפני שהרג נשיא שבט עד ששם שלום בין השבטים בימי יהושע ואז נתרצו לו והלבישוהו [ומשחוהו] וחנכוהו בחביתין: ואידך נמי הכתיב וישמע פנחס הכהן ההוא לייחס זרעו אחיו. פי' מימי משה נתחכן וכששם שלום נתייחס ליקרא כהן ולייחס זרעו במעלות כהונה להיותם כהנים גדולים שכן מצונו בדברי הימים (א' ה') שלא היו כהנים גדולים אלא מפנחס ובספרי מפי' ליה מאת ברית שלום שעמדו ממנו שמונים כהנים בבית ראשון ושלוש מאות בבית שני וכולם נמנו בספרי: (תוספות)

דף קב - א

ואין זר רואה את הנגעים וא"ת אהרן הסגירה אהרן קרוב הוא ואין קרוב רואה את הנגעים אלא כבוד גדול חלק לה קב"ה למרים אותה שעה אני כהן ואני מסגירה אני חולטה ואני פוטרה קתני מיהת משה זר ואין זר רואה את הנגעים אמר רב נחמן בר יצחק שאני מראות נגעים דאהרן ובניו כתובין בפרשה מיתבי חמש שמחות היתה אלישבע יתירה על בנות ישראל יבמה מלך אישה כהן גדול בנה סגן בן בנה משוח מלחמה ואחיה נשיא שבט ואבילה על שני בניה קתני מיהת יבמה מלך מלך אין כ"ג לא אימא אף מלך כתנאי. **[שמות ד-יד]**. יחר אף ה' במשה רבי יהושע בן קרחה אומר כל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם וזה לא נאמר בו רושם ר"ש בן יוחי אומר אף זה נאמר בו רושם שנאמר **[שמות ד-יד]**. הלא אהרן אחיך הלוי והלא כהן הוא הכי קאמר אני אמרתי אתה כהן והוא לוי עכשיו הוא כהן ואתה לוי וחכמים אומרים לא נתכהן משה אלא שבעת ימי המלוואים בלבד ויש אומרים לא פסקה כהונה אלא מזרעו של משה שנאמר **[דברי הימים א כג-יד]**. ומשה איש האלהים בניו יקראו על שבט הלוי ואומר **[תהילים צט-ו]** משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו מאי ואומר וכי תימא לדורות הוא דכתיב ואומר משה ואהרן בכהניו וכל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם והכתיב **[שמות יא-ח]**. יצא (משה) מעם פרעה בחרי אף ולא א"ל ולא מידי אמר ר"ל סטרו ויצא ומי אמר ר"ל הכי והכתיב **[שמות ז-טו]** ונצבת לקראתו על שפת היאור ואמר ר"ל מלך הוא והסבירו לו פנים ורבי יוחנן אמר רשע הוא והעזי פניך בו אפוך א"ר ינאי לעולם תהא אימת מלכות עליך דכתיב **[שמות יא-ח]**. וירדו כל עבדיך אלה אלי ואילו לדידיה לא קאמר ליה רבי יוחנן אמר מהכא **[מלכים א יח-מו]**. ויד ה' היתה אל אליהו וישנס מתניו וירץ לפני אחאב אמר עולא בקש משה מלכות ולא נתנו לו דכתיב **[שמות ג-ה]** אל תקרב הלום ואין הלום אלא מלכות שנאמר **[שמואל ב ז-יח]** מי אנכי ה' אלהים [וגו'] כי הביאתני עד הלום מתיב רבא רבי ישמעאל אומר יבמה מלך אמר רבא לו ולזרעו קאמר וכל היכא דכתיב הלום לדורות הוא והא גבי שאול דכתיב **[שמואל א י-כב]**. הבא עוד הלום איש הוא אין זרעו לא איבעית אימא הא הוא איש בשת ואיבעית אימא שאני שאול דאפי' בגויה לא קאים כד' אלעזר אמר רבי חנינא בשעה שפוסקים גדולה לאדם פוסקים לו ולזרעו עד סוף כל הדורות שנאמר **[איוב לו-ז]** לא ירגע מצדיק עינו ואת מלכים לכסא וגו' ואם הגיס דעתו הקב"ה משפילו שנאמר **[איוב לו-ח]** ואם אסורים בזקים ילדכון בחבלי עוני: בעלי מומין בין בעלי מומין כו': מנא ה"מ דת"ר **[ויקרא ו-כב]**

כי טמא מה טמא כמה דלא טהור לא אכיל אף האי נמי כמה דלא מתקן לא אכיל קא משמע לן: כל שאינו ראוי וכי: ולא והרי בעל מום דלא ראוי לעבודה וחולק ותו הא ראוי לעבודה חולק הרי טמא בקרבנות ציבור דראוי לעבודה ואינו חולק ראוי לאכיל' קאמר והרי קטן דראוי לאכילה ואינו חולק הא לא קתני השתא דאתית להכי לעולם כדקאמר מעיקרא אי משום טמא טמא לא קתני ואי משום בעל מום רחמנא רבייה: אפי' טמא בשעת זריקת דמים וטהור בשעת הקטר חלבים אינו חולק: הא טהור בשעת זריקת דמים וטמא בשעת הקטר חלבים חולק מתניתין דלא כאבא שאול דתניא אבא שאול אומר לעולם אינו אוכל עד שיהא טהור משעת זריקה עד שעת הקטר חלבים דאמר קרא **[ויקרא ז-ז]** המקריב את דם השלמים ואת החלב דאפי' הקטר חלבים נמי בעי: בעי רב אשי נטמא בינתיים מהו בשעת זריקה ובשעת הקטרה בעינן והאיכא או דלמא עד שיהא טהור משעת זריקה ועד שעת הקטר חלבים תיקו אמר רבא האי דינא מרבי אלעזר ברבי שמעון גמירנא דאמר בבית הכסא דנתה בא טבול יום ואמר תן לי ממנחה ואוכל אמר לו ומה אם במקום שיפה כחך בחטאתך דחיתוך מחטאת ישראל מקום שהורע כחך במנחתך אינו דין שאדיתך ממנחת ישראל ומה אם דחיתני מחטאת ישראל שכשם שיפה כחי כך יפה כחך תדחיתני ממנחה שכשם שהורע כחי כך הורע כחך הרי הוא אומר **[ויקרא ז-ט]** לכהן המקריב אותה לו תהיה בא הקרב ואוכל תן לי מחטאת ישראל ואוכל א"ל ומה במקום שהורע כחי במנחתי דחיתוך ממנחת ישראל מקום שיפה כחי בחטאתי אינו דין שאדיתך מחטאת ישראל א"ל ומה אם שדחיתני ממנחת ישראל שכשם שהורע כחך כך הורע כחי תדחיתני מחטאת ישראל שכשם שיפה כחך כך יפה כחי הרי הוא אומר **[ויקרא ז-יט]** לכהן המקריב אותה בא חטא ואוכל אמר ליה תן לי מחזה ושוק ואוכל אמר ליה ומה במקום שיפה כחך בחטאתך דחיתוך [מחטאת ישראל] [מחזה ושוק] מקום שהורע כחך בשלמים שאין לך בהן אלא חזה ושוק אינו דין שאדיתך מה אם דחיתני מחטאת שכן הורע כחי אצל נשיי ועבדיי תדחיתני מחזה ושוק שכן יפה כחי אצל נשיי ועבדיי הרי הוא אומר **[ויקרא ז-יז]** לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה בא זרוק ואוכל יצא טבול יום קוליו וחמוריו על ראשו אונן מימינו מחוסר כפרה משמאלו פריך רב אחאי לימא ליה תן לי מבכור ואוכל משום דא"ל ומה במקום שהורע כחי בחטאת אצל נשיי ועבדיי דחיתוך מחטאת ישראל מקום שיפה כחי בבכור דכוליה דילי היא אינו דין שאדיתך ממנו ומה אם דחיתני מחטאת שכשם שהורע כחך כך הורע כחי תדחיתני מבכור שכשם שיפה כחך כך יפה כחי הרי הוא אומר **[במדבר יח-ז]** את דמם תזרוק על המזבח ואת חלבם תקטיר ובשרם יהיה לך בא זרוק ואוכל ואידך פריך מי כתיב ובשרם לכהן הזורק ובשרם יהיה לך כתיב אפי' לכהן אחר והיכי עביד הכי והאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן בכל מקום מותר להרהר חוץ ממרחץ ומבית הכסא לאונסו שאני:

רש"י (אימא כי טמא כו': והרי טמא בקרבנות ליבור. אמרו לעיל כתיב פירקין (דף כט:)) דלחן חולק: קטן אינו חולק. דכתיב איש כחאו ודקטין ליה במנחות (דף עג.) ובקדושין (דף נג.) איש חולק אפילו בעל מום ואין קטן חולק אפילו חס: הא לא קתני. הא דר' ל' לאכילה חולק דלייקת לא קתני דתיקא כך קטן לא תדוק מיניה הכי הדיא גופה אילטרך ל'אשמועינן דכל שאינו ראוי אינו חולק ול'א דיוקא תני: כדלמנין מעיקרא. ר'אוי לעבודה: הא לא קתני. הא דר'אוי לעבודה חולק דקא דייקה וקאיש כך עבה טמא בקרבנות ליבור לא קתני לה מתניתין ואת לא תיתי מדיוקא ל'אשמועינן היא גופה אח'א מתני' ול'א דליוקא דולה: דלפילו הקטר חלבים נמי בעי. שיהא ר'אוי להקטיר ו'ת' סבר לו תהיה שוק הימני למנה אהמקריב דם השלמים קאי כדאשכחן קרא אחרינ'א לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה (ויקרא ז) ולא כתיב מקטיר חלבים והכא דכתיב את החלב לא לר'אוי אה'א אלא למודה בעבודת כדדריש ליה בשחיטת חולין (דף קל"ג) רבי שמעון אומר כל כהן שאינו מודה בעבודה אינו חולק ככהונה שנאמר המקריב את דם השלמים און לי אלא זריקה מנין לרבות הקטר חלבים ת"ל ואת החלב מנין לרבות שאר כל עבודות ת"ל מנין אה'אן עבודה המסורה לכני אה'אן כל כהן שאינו מודה בה אינו חולק ככהונה: בעי רב אשי. אפילו דל'אש אור'א: דתה. יכול אה'אן לזון: בא טבול יום ואמר. לחבירו טהור של בית אב שלו: תן לי. בחלק מן המנחה של יצ'אל ואוכל לערב: א"ל. טהור לטבול יום כלומר כן יא לו להאי: ומה אם במקום שיפה כחך בחטאתך. דהן המחוייב חטאת מביאו ומקריב אפילו במשמר שאינו שלו ועבודה ועודה שלו כפרה הגזול כ"ק (דף קט:) מנין לכהן שצ'א ומקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה שירצה ת"ל וצ'א בכל אות נפשו ושרת ומנין שעבודה ועודה שלו ת"ל ואיש את קדשו לו יהיו: דחיתוך מחטאת ישראל. לטבול יום אינו חולק בה דכתיב (ויקרא ו) הבהן המחטא אותה יאכלנה ואוקימנ'א לעיל (דף קט.) יהלכנה: מקום שהורע כחך במנחתך. שאם התגדעת מנחה והקריב אפילו אה'א טהור אי אה'א אוכל כדכתיב כל מנחת כהן כליל וגו' (ויקרא ו) אינו דין שאדיתך. כל זמן שאה'א טבול יום ואינו ראוי להקריב ממנחת ישראל: כי יפה כחך. בחטאתך: לכהן המקריב אותה לו יהיה. במנחה כתיב: ומה במקום כו'. טהור קההדר ליה לטבול יום הכי של'א וחלוק עמו: שכשם שהורע כחי. במנחה כן הורע כחך במנחתך: תן לי מחזה ושוק. חלק כמון ואוכל לערב: שכן הורע כחי אצל נשיי ועבדיי. אף כשאני טהור שאני ראוי להאכילה להם: ולא טבול יום. כפחו נפש: קוליו וחמוריו. שהיה דורש להג'אלו ואומר למנה דחיתני כו': אונן מימינו כו'. ש'אף הם נדחים מן המנחות הללו שאינו ראוי לעבודה: פריך רב אחאי ולמנ'א. וליתני ר' אלעזר בר' שמעון שהאי דינ'א: תן לי מבכור ואוכל. לערב אמר לו טהור מה אם במקום כו': את דמם תזרוק. בבכור כתיב בא זרוק ואוכל ואע"ג דלחן בכור נאכל במחלוקת שאינו ניתן לאש'אן מ'אמר אלא לכל כהן שירצה כתרומה וכפדיון הבכור מיהו חיפוק לן מינה דלא יתנו בכור אלא למי שראוי לעבודה ב'אותה שעה: והיכי עביד הכי. רבי אלעזר ככבי שמעון דל'מר האי דינ'א בבית הכסא: לאונסו. שהיתה שמועתה קצורה כפיו ומהרהר בה על כרחו ודוגמתו שמעתי בקדושין (דף נג.): (רש"י)

תוספות בעל מום עובר מנין ת"ל כל זכר. תימה דלמא איצטרך לבעל מום מעיקרין חד לאכילה וחד לחלוקה דאי מחד ה"א דוקא אכילה ולא חלוקה כמו קטן דאובל ואינו חולק וי"ל כיון דאשכחן תם ונעשה בעל מום דאין חילוק בין אכילה לחלוקה דבשתמא ה"א לבעל מום מעיקרו וא"ת דהכא מייטרי ליה הנך תלתא כל זכר דכתיבי במנחה וחטאת ואשם משמע דילפי מהדיי וגבי טבול יום בדינא דר"א בר' שמעון מצריך תלת קראי למנחת ישראל וחטאת וזוה ושוק: הרי טמא בקרבנות ציבור דראוי לעבודה ואינו חולק. תימה דפריך מטמא בקרבנות ציבור שהיא בעיא לעיל והוה מצי למיפרך מכהן גדול אונן וראוי לעבודה דאינו חולק דפשיטא לן לעיל בריש פירקין דתניא בהדיא: מה אם דחיתני מחטאת שכן הורע כחי אצל נשיי ועבדיי. תימה אמאי לא קאמר כדקאמר לעיל ומה אם דחיתני מחטאת שכשם שיפה כחי כך יפה כחך תדחיתני מחזה ושוק שכשם שהורע כחי כך הורע כחך: פריך רב אחאי. בכל מקום לשוננו משונה כדאשכחן בריש כתובות (דף ב:) פשיט רב אחאי ומתוך כך היה אומר רבינו שמואל דהוא רב אחאי שעשה השאלתות שהיה מרבנן סבוראי דבתר רבינא ורב אשי דהוסיף הוראה וכתבו אחרי כן דבריו בפרש"י ומהו בההיא דכתובות אשכח

מתני' כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו כהנים בעורה שנאמר **[ויקרא ז-ח]** עולת איש עולה שעלתה לאיש עולה שנשחטה שלא לשמה אע"פ שלא עלתה

לבעלים עורה לכהנים אחד עולת האיש ואחד עולת האשה עורותיהן לכהנים עורות קדשים קלים לבעלים עורות קדשי קדשים לכהנים קל וחומר ומה אם עולה שלא זכו בבשרה זכו בעורה קדשי קדשים שזכו בבשרה אינו דין שיזכו בעורה אין מזבח יוכיח שאין לו עור בכל מקום: **גמ'** ת"ר עולת איש פרט לעולת הקדש דברי ר' יהודה רבי יוסי בר' יהודה אומר פרט לעולת גרים מאי פרט לעולת הקדש אמר רבי חייה בר יוסף פרט לעולה הבאה מן המתותות הניחא למ"ד מותרות לנדבת ציבור אזלי אלא למ"ד מותרות לנדבת יחיד אזלי מאי איכא למימר כדאמר רבא העולה עולה ראשונה ה"ג העולה עולה ראשונה רבי אייבו א"ר ינאי פרט למתפיס עולה לבדק הבית לא מיבעיא למ"ד קדשי בדיק הבית תפסי מדאורייתא אלא אפילו למ"ד לא תפסי הני מילי בשר אבל עור תפיס וכן אמר רב נחמן אמר רבא בר אבוב פרט לעולה הבאה מן המתותות א"ל רב המנונא לרב נחמן כמאן כרבי יהודה הא הדר ביה דתניא ששה לנדבה לעולה הבאה מן המתותות שלא יהו כהנים זכאין בעורה דברי רבי יהודה אמר לו רבי נחמיה ואמרי לה ר"ש אם כן ביטלת מדרשו של יהוידע הכהן דתניא זה מדרש דרש יהוידע הכהן **[ויקרא ה-ט]** אשם הוא אשם אשם לה' כל שבא משום חטאת ומשום אשם ילקח בו עולות הבשר לשם עורה לכהנים א"ל אלא מר במאי מוקים לה א"ל מוקמינא ליה במקדיש נכסיו וכדריבי יהושע דתנן המקדיש נכסיו והיו בהן בהמות הראויות לגבי מזבח זכרים ונקבות ר"א אומר זכרים ימכרו לצורכי עולות נקבות ימכרו לצורכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית רבי יהושע אומר זכרים עצמם יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצורכי שלמים ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית ואפי' לרבי יהושע דאמר אדם חולק הקדושו הני מילי בשר אבל עור תפיס רבי יוסי ברבי יהודה אומר פרט לעולת גרים אמר ליה רב סימאי בר חילקאי לרבינא אטו גר לאו איש הוא אמר ליה פרט לגר שמת ואין לו יורשים תנו רבנן עולת איש אין לו אלא עולת איש עולת גרים נשים ועבדים מנין ת"ל עור העולה ריבה אם כן מה תלמוד לומר עולת איש עולה שעלתה לאיש פרט לשנחטה חוץ לזמנה וחוף למקומה שלא יהו הכהנים זכאין בעורה יכול שאני מרבה שנחטה שלא לשמה הואיל ולא עלתה לבעלים

רש"י מהני' כל שלא זכה המזבח בבשרה. כגון שאירע בה פסול קודם זריקה ללא היתה לה שעת היחר למזבח: עורה לכהנים. מקראי איתרביא צבירייתא בגמרא: ואחד עולה האשה. ליתרביא נמי מקראי: עורות קדשי קדשים. חטאות ואשמות לכהנים כדמפרש טעמא ואזיל: אין המזבח מוכיח. כלומר ואין כך לומר מזבח יוכיח שזכה בבשר העולה ולא זכה בעורה ואף אהה אל התמה בקדשי קדשים שאע"פ שזכו כהנים בבשרן לא יזכו בעורן אין זו הוכחה שאין המזבח עור בכל מקום אבל לכהנים מצינו שזכו בעור העולה וקל וחומר שיזכו בעורות קדשי קדשים: גמ' פרט לעולה הקדש. לקמיה מפרש לה: פרט לעולה גרים. לקמיה פריך אטו גר לאו איש הוא: מן המתותות. לכל אשמות של ערייה כגון תמורת אשם ואשם שמתו בעליו וקפירו בעליו באתר דקיימא לן ירעו וימכרו ויפלו זמניה לנדבה והוא עולה קיץ המזבח ללאו עולת איש הוא אלא נדבת צבור היא ונסכיה משל צבור ואין בעליו שאלה דבר קודם לתמיד של שחר ת"ל וערך עליה העולה וגו' ואמרינן מאי תלמודא ואמר רבא העולה משמע העולה ראשונה האמורה בסדר קרבנות היום הכל נמי עור העולה כתיב העולה ראשונה שהפרישה מהחילה לשם עולה ולא הבאה ממוחר אשם וממוחר חטאת ולקמיה פריך והא קי"ל עורה לכהנים ממדרש יהוידע הכהן: פרט למתפיס עולתו לבדק הבית. שאין עורה לכהנים: ולא מיבעיא וכו'. צפ' בתרא דתמורה (דף לב:) דקאמר עולת המתפיס עולה לבדק הבית אין זה אלא עיבוד גיזברים בלבד ומחוייבין לעולה המתפיס עולה לבדק הבית אסור לשוחטה עד שתפדה ומני עולת האי למצריך ליה פדיה מדרבנן מכלל מאן דמוחיב בעי למיזמר דאורייתא ולענין עורה לא מיבעיא למ"ד מדאורייתא תפסה בה קדושת בדיק הבית דאין עורה לכהנים אם שחטה עד שלא נפדיה ללאו עולת איש הוא אלא עולת הקדש: אלא אפי' למ"ד. מדרבנן בעלמא אבל מדאורייתא לא הני מילי דמדאורייתא לא בשך דשך מזבח הוא ואין קדושה חלה עליו שאינו שלו על פיו אבל עור דלאו ממזן מזבח הוא וכהנים אחתי לא זכו ביה תפוס: כמאן כרבי יהודה. לקמן מיייתי לה דאמר אין עורה לכהנים: הא הדר ביה. דקאמרי ליה אם כן בטלת מדרשו של יהוידע הכהן ולא אהדר להו מידי: אשה לנדבה. ב"ג שפירות שהיו במקדש קמיירי דכתוב עליהן תהלין דתתין ונתקלין עתהיקון קנין וחלי עולה עמי ולבונה וזהו לכפרת ושה לנדבה ומפרש מאי ניהו אשה לנדבה: ה"ג אשה לנדבה לעולה הבאה מן המתותות שאין הכהנים זכאין בעורה: אשם לה'. אי אפשר אשם לה' שכבר נאמר אשם לכהן כחטאת כאשם תורה אחת להם וגו' הא יוצא כל דבר הבא ממוחר חטאת כגון מפריש מעות לחטאתו וניתוחר מהן וממוחר אשמות כגון הנך דאזלי לראייה דקיימא לן (תמורה דף יח.) כל שחטאתה מהה באשם רועה: ילקח בהן כו'. נמצאו שני כתובים מקיימין אשם לה' שזך לעולה ואשם לכהן העור והיינו דכתיב כסף אשם וכסף חטאות לא יוצא וגו': אלא מר במאי מוקי לה. להא דתני לעיל פרט לעולה הקדש: וכרבי יהושע. דאמר זכרים עצמן יקרבו עולות והך עולת הקדש היא וכדמסיים ואזיל דכי א"ר יהושע דחייב שם מזבח עלייהו מעיקרא אמאי דחיי למזבח קאמר אבל בעור מודה דחייב עלה קדושת בדיק הבית: המקדיש נכסיו. לבדק הבית: הראויות למזבח. תמימים: זכרים ימכרו לצרכי עולות כו'. דק"ל בתמורה (דף לג:) המתפיס תמימים לבדק הבית כשהן נפדין אינן נפדין אלא למזבח שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם: זכרים עצמן יקרבו עולות. לשם אוחו האשם דקסבר אדם חולק הקדושו ואע"ג דמקדיש סתמא דעמיה הוא להקריב למזבח הראוי לו: ונקבות ימכרו כו'. אבל הן עצמן לא יקרבו שלמים עד שימכרו דכיון דמקדיש סתמא הכל הקדיש הראוי למזבח דומיא דבדיק הבית שכולו קדוש הלכך דלמי עולה אקדשינהו ובהך עולה דרבי יהושע זכרים הקריבים עולות קא"ר יהודה לעיל פרט לעולה הקדש: ואפי' לרבי יהושע. כלומר ואע"ג דאמר ר' יהושע אדם חולק הקדושו הראוי למזבח ומאזניו ראוי למזבח יתא לבדק הבית לא שיהו כשאר קדשי מזבח שערוותיהן לכהנים דמודה הוא שהעור נתפס לבדק הבית כשאר נכסים שבו: ואין לו יורשין. דאין לה בעלים: ה"ג עולת איש אין לו אלא עולת איש עולת נשים ועבדים מנין ת"ל כו': העולה. קרא יתורא הוא דלא איצטריך למכתב אלא העור לכהן אלא לרבנות באל: הואיל ולא עלתה לבעלים. ואף על פי שהיא כשרה (רש"י)

תוספות הניחא למ"ד מותרות לנדבת ציבור אזלי. תימה לדידיה מ"ש דממעט מותרות טפי מעולת תמיד וי"ל דסברא הוא למעוטי טפי מותרות משום דהיו מעיקרא לאיש: אלא למ"ד לנדבת יחיד מאי איכא למימר. תימה מאי קשיא ליה הא רבי יהודה דמעט הכא עולת הקדש הוא דקאמר בסמוך לנדבת ציבור אזלי דקתני ששה לנדבה ואי לנדבת יחיד לא היה משימה בשופר דקרבן יחיד בעי סמיכה וי"ל דלא שמיע ליה הניחא ברייתא תדע דאי שמיע ליה הא הדר ביה רבי יהודה ממדרשו של יהוידע: לא מיבעיא למ"ד קדשי בדיק הבית תפסי מדאורייתא. תימה לדידיה אמאי איצטריך קרא הכא דאם שחט קודם פדיה אין עורה לכהנים פשיטא דקדשי בדיק הבית היו בכלל העממה והערכה: אין לי אלא עולת איש גרים נשים ועבדים מנין. משמע מחד קרא הוה ממעטינן נשים ועבדים ודין הוא דהא ילפינן מהדדי בג"ש דלא לה מאשה והקשה הר"ר חיים דבפרק החובל (ב"ק דף פח.) מצריך תרי קראי גבי עדות חד למעוטי נשים וחד למעוטי עבדים וי"ל דגבי מצות הוא דילפינן מהדדי בג"ש דלא לה אבל גבי עדות לא שייך למילף דאין תלוי בנאמנות שהרי משה ואהרן לא מעידין לא משום דלא מהימני להכך היכא דגלי גלי: (תוספות)

לא יהו כהנים זכאין בעורה ת"ל עור העולה מ"מ עור העולה אין לי אלא עור העולה עורות קדשי קדשים מנין ת"ל עור העולה אשר הקריב יכול שאני מרבה אף קדשים קלים ת"ל עולה מה עולה קדשי קדשים אף כל קדשי קדשים רבי ישמעאל אומר עור העולה אין לי אלא העולה עורות קדשי קדשים מנין ודין הוא ומה עולה שלא זכו בבשרה זכו בעורה קדשי קדשים שזכו בבשרן אינו דין שזכו בעורן מזבח יוכיח שזכה בבשר ולא זכה בעור מה למזבח שכן לא זכה במקצת תאמר כהנים שזכו במקצת הואיל וזכו במקצת זכו בכוליה רבי אומר כל עצמו לא הוצרכו אלא לעור העולה בלבד שבכל מקום העור מהלך אחר הבשר פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין הן ועורותיהן [נשרפין] עמהן חטאת ואשם וזבחי שלמי ציבור מתנה לכהן רצו מפשיטין אותן לא רצו אוכלין אותן ע"ג עורן קדשים קלים לבעלים רצו מפשיטין אותן רצו אוכלין אותן על גב עורן אבל עולה נאמר בה **[ויקרא א-ו]** והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה יכול לא יהו כהנים זכאין בעורה ת"ל **[ויקרא ז-ח]** עור העולה אשר הקריב לו יהיה פרט לטבול יום (ומחוטר כיפורים) ואונן שיכול לא יזכו בבשר שהוא לאכילה יזכו בעור שאינו לאכילה ת"ל לו יהיה פרט למחוטר כיפורים וטבול יום ואונן ות"ק נמי תיפוק לי מדינא מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא ורבי ישמעאל האי אשר הקריב מאי עביד ליה פרט לטבול יום ומחוטר כיפורים ואונן ותיפוק ליה מלו יהיה רבי ישמעאל לטעמיה דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל נאמר בעולה לו יהיה ונאמר באשם לו יהיה מה להלן עצמותיו מותרין אף כאן עצמותיו מותרין מופני דאי לא מופני איכא למיפרך מה לאשם שכן בשרו מותר לו יהיה קרא יתירא הוא: **מתני'** כל הקדשים שאירע בהן פסול קודם להפשיטן אין עורותיהן לכהנים לאחר הפשיטן עורותיהן לכהנים אמר רבי חנינא סגן הכהנים מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית השריפה אמר רבי עקיבא מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיהיו עורותיהן לכהנים בעורו

וחכמים אומרים אין לא ראינו ראה אלא יצא לבית השריפה: **גמ'** כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה ואע"ג דאפשיטה לעור קודם זריקה מני רבי אלעזר ברבי שמעון היא דאמר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו אימא סיפא כל הקדשים שאירע בהן פסול קודם הפשיטן אין עורותיהן לכהנים לאחר הפשיטן עורותיהן לכהנים אתאן לרבי דאמר הדם מרצה על העור בפני עצמו רישא רבי אלעזר ברבי שמעון סיפא רבי אמר אביי מדסיפא רבי היא רישא נמי רבי היא ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה רבא אמר מדרישא ר"א ברבי שמעון סיפא נמי ר"א בר"ש מאי קודם הפשט

רש"י ל"ח זכו בעורה: אשר הקריב. כל הקרבנות במשמע: שזכה בכפר. באומרים: שכן לא זכה במקלח. עורות שלל מנינו עור למזבח החמר כהנים שזכו במקלח בעור העולה: כל עצמו כו'. אין לנו להביא ראייה לשאר עורות מעולה שפרט בה הכתוב לכהן מפני שלל הוצרכו ללמוד על שאר עורות מה ההלכה עליהם אלא על של עולה ככלד: ועורותיהן עמהן. כדכתיב ואת הפר ואת עורו וגו': ראו מפשיטין. שהרי לא הכריחו להפשיט ונתנו לכהן כמות שהן כדכתיב כחטאת כחשם תורה אחת וגו': נאמר בה והפשיט. והבשר למזבח ועל העור שהזקיקו להפשיט לא אמור מה תהא עליו ולמזבח אינך יכול להביאו (זה) דבהדיא פרט כך הקטר באכריס מופשטין ולא פרט כך העור עמהן: זו יהיה. ראייה דקרא המקריב את עולה איש ועליו קאי זו יהיה: פרט לאונן כו'. דלא חיזי להקריבה: שיכול לא יזכו בכפר. כלומר רע"פ שנתעטפו מלחכות בכפר מלחכות לערב הוצרכו למעטן מן העורות: שיכול לא יזכו בכפר. מפני שהוא ראו לאכילה והן אינן ראוים לאכילת האדם: מדינא. כי היכי דנפקא ליה לרבי ישמעאל לטעמיה. דדריש לו יהיה לדרשא אחרייתו: קרא יתירא הוא. דמני למכתב עור העולה אשר הקריב לכהן ולשתוק: מתני' אין עורותיהן לכהנים. אלא נשרפים עם עורן: לא ראינו עור יוצא לשריפה. משאפשיט הכי מפרש לה בגמרא: ונמצא טריפה. ואפילו שפסול זה היה בו קודם הפשט הואיל ולא ניכר עד לאחר הפשט יאותרו הכהנים בעורו: אין לא ראינו ראייה. שמה לא אירע מימו שימצא טריפה אחר הפשט ואם אירע ושרפה הוא לא ראה: אלא יצא לבית השריפה. הואיל וקודם הפשט היה ביה: גמ' ה"ג בגמ' כל שלא זכה המזבח בכפרה לא זכו הכהנים בעורה ורע"ג דאפשיטה לעור קודם זריקה ור"ג כל שאין לו בכפר דהיה מאי בעיא לנענן דם מרצה על העור הא היה כהן טמא קאמר אלא ראייה דהך דלעיל מהך נקט ואותרו הכי הקני רישא כל שלא זכה המזבח בכפרה כגון שאירע בו פסול קודם זריקה דלא היה לה לבקר שעת היתר למזבח לא זכו הכהנים בעורה ולא פליג בין שהופשט קודם הפסול בין לא הופשט אלא רע"ג דאפשיטה לעור קודם זריקה ונפסל הבשר ואח"כ זרק קאמר דלא זכו בעורה: מני ר' אלעזר בר' שמעון היא. דאמר לקמן (דף קד.) אין הדם מרצה על עור חלוץ בפני עצמו בלא בשר כגון אם נפסל הבשר ואין הדם מרצה עליו אף העור לא יצא מידי מעילה להיות נותר לכהנים אחר הפשט: ועורותיהן לכהנים. ואפילו אירע פסול זה קודם זריקה: אתאן לרבי. דפליג עליה דרבי אלעזר לקמן (קס) ואמר הדם מרצה על עור חלוץ בפני עצמו בלא הרלחת בשר: ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה. רע"ג דאמר הדם מרצה על העור בפני עצמו היכא דיתרמי דאפשיט קודם זריקה מודה הוא שאין כהנים רגילין בכך שאסור לשהות הדם כל כך הלכך נמי דקתני כל שלא זכה המזבח בכפרה לא זכו הכהנים בעורה טעמא משום דפסול דקודם זריקה קודם הפשט הוא ומיהו היכא דיתרמי דאפשיט קודם זריקה ונפסל אחר הפשט רע"ג כל שלא זכה המזבח בכפרה לא זכו הכהנים בעורה ומשנתנו דברה כהוה: קודם שנתראה להפשט. קודם זריקה אין עורותיהן לכהנים ואפי' הופשט ואח"כ נפסל וכל שכן כשהוא עם הבשר דלוי דם מרצה על העור בלא בשר: לאחר שנתראה להפשט. דהיינו לאחר זריקה ועורותיהן לכהנים ואפי' עורו עם הבשר כשנפסל כדקאמר רבי אלעזר דכיון שזורה הדם והורלה בשר שעה אחת יפשיטנו ועורו לכהנים: על העור בפני עצמו. אם הופשט ונפסל הבשר קודם זריקה וזרק הדם הותר העור דקסבר רבי אין עור פסול אלא הנפסל עם הבשר אבל הופשט קודם פסולו אפי' קודם זריקה אחרי זריקה אלא רבי שמעון סיפא ר"א ברבי שמעון סיפא נמי ר"א בר"ש מאי קודם הפשט

תוספות ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה. משמע הכא דלכ"ע היכא דנולד פסול קודם הפשט וקודם זריקה אין הדם מרצה על העור ותימה דבסוף הגזל קמא (ב"ק דף קיא.) אמר גבי נתן אשם ליהויריב וכסף לידעיה דאם קדמו בני יהויריב והקריבו את האשם זכו במה שבידם ופריך למאי חיזי אשם פסול הוא אמר רבא לעורו והשתא עורו גופיה הא. לא חיזי דהיינו קודם הפשט וזריקה דתחלת הבאת בפסול וי"ל דהתם לאחר שחיטת האשם יכול להביא כסף קודם זריקה קרינא ביה מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו כיון דעדיין לא נכפר הלכך לא חשיב פסול דקודם זריקה ומיהו קשה כיון דאיכא הפסול בידם מה לי קודם זריקה ומה לי לאחר זריקה וי"ל דהוי כמו שנמצא טריפה בבני מעיים לרבי חנינא סגן הכהנים הואיל ולא הוכר פסולו קודם הפשט לרבי וקודם זריקה לרבי אלעזר מרצה על העור (הג"ה) וקשה דתניא בתוספתא דפסחים הביא את אשמו קודם גזילו לא יהא אחר ממרס בדמו עד שיביא גזילו אלא תעובר צורתו ותצא לבית השריפה אלמא אין תקנה להביא הגזל קודם שנשחט ואין לומר היינו מדרבנן הא תניא בסיפא גבי מצורע (לעיל.) (דף ה.) הקדים חטאתו לאשמו לא יהא אחר ממרס בדמו אלא תעובר צורתו ותצא לבית השריפה ומהכא מוכח פ' קמא דמנחות (דף ה.) יש מחוסר זמן לבו ביום ואע"ג דמן התורה פסול צריך עבור צורה כדתינא פרק כיצד צולין (פסחים דף ט) כל שפסולו בגופו ישיר מיד בדם ובבעלים תעובר צורתו ופסולו בגופו הוי כמו פיגול וטריפה ונבלה אבל הקדמה לא. ברוך: (תוספות)

ומאי אחר הפשט קודם שנראו להפשט אחר שנראו להפשט מאי רבי ומאי רבי אלעזר בר' שמעון דתניא רבי אומר הדם מרצה על העור בפני עצמו וכשהוא עם הבשר נולד בו פסול בין קודם זריקה בין לאחר זריקה הרי הוא כיוצא בו רבי אלעזר בר"ש אומר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו וכשהוא עם הבשר נולד בו פסול קודם זריקה הרי הוא כיוצא בו אחר זריקה הורצה בשר שעה אחת יפשיטנו ועורו לכהנים לימא בדברי אלעזר ורבי יהושע קמפילגי [דברים יב-כז] ועשית עולותיך הבשר והדם רבי יהושע אומר אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם רבי אלעזר אומר דם אע"פ שאין בשר שנאמר [דברים יב-כז] ודם זבחיך ישפך א"כ מה ת"ל ועשית עולותיך הבשר והדם לומר לך מה דם בזריקה אף בשר בזריקה הא למדת שריון יש בין כבש למזבח לימא מ"ד הורצה כר"א ומ"ד לא הורצה כר' יהושע אליבא דר"א כ"ע לא פליגי כי פליגי אליבא דרבי יהושע מ"ד לא הורצה כרבי יהושע מ"ד הורצה אמר לך עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם אלא בבשר דליכא פסידא לכהנים אבל עור דאיכא פסידא לכהנים אפילו רבי יהושע מודה מידי דהוה אדיעבד דתנן נטמא בשר או נפסל או שיצא חוץ לקלעים ר"א אומר יזרוק רבי יהושע אומר לא יזרוק ומודה רבי יהושע שאם זרק הורצה: א"ר חנינא סגן הכהנים כו': ולא הרי פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים למצותן לא קאמרינן הרי קודם הפשט וקודם זריקה חלוץ קאמרינן והאיכא אחר הפשט וקודם זריקה לרבי אלעזר ברבי שמעון דאמר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו רבי חנינא כרבי סבירא ליה ואיבעית אימא אפילו תוקמא כרבי אלעזר ברבי שמעון מודה רבי שאין הפשט קודם זריקה והאיכא נמצאת טריפה בבני מעיים קסבר נמצאת טריפה בבני מעיים מרצה זיקא נמי דקתני א"ר עקיבא מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו ש"מ ואלא מאי קמ"ל ר"ע הא קמ"ל אפילו בגבולין א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן הלכה כר"ע ואף ר"ע לא אמר אלא כשהתירו מומחה אבל לא התירו מומחה לא והלכתא כדברי חכמים (בשר בקבורה והעור בשריפה): **מתני'** פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים בזמן שהן נשרפין כמצותן נשרפים בבית הדשן ומטמאין בגדים ואם אינן נשרפין כמצותן נשרפין בבית הבירה ואינן מטמאין בגדים

רש"י רבי אלעזר ברבי שמעון כו'. קסבר בזריקה כשהיה תלוי היתר העור אבל נפסל בשר קודם זריקה אין העור מותר ואפילו הפשט קודם פסולו: מ"ד. הדם מרצה על העור לאחר שנפסל בשר: כרבי אלעזר. דלמחר דם אע"פ שאין בשר: אליבא דר' אלעזר כ"ע לא פליגי. כלומר מילתיה דרבי אלעזר ברבי שמעון דלמחר לא הורצה ודלוי פלוגתא היא דעל כהן מודה הוא דלויכו רבי אלעזר לא קאי כוותיה דהא קאמר יזרוק לכתחילה אף ע"פ שאין בשר כגון אבד או נשרף אלמא זריקה מעלייתה היא: כי פליגי אליבא דרבי יהושע. כלומר הא דלמחר ד"ד הורצה כר' אלעזר ולא כרבי יהושע ליתא דלפילו אליבא דרבי יהושע אמרה רבי לתימיה: ה"ג עד כאן לא א"ר יהושע אלא בבשר דליכא פסידא לכהנים. ע"כ לא קאמר רבי יהושע אם אין בשר אין דם אלא לענין לעלות קרבן לבעלים לכוונה דליכא פסידא לכהנים והתורה אמרה (דברים יב) הבשר והדם: אבל לענין עור דליכא פסידא דכהנים פסולו רבי יהושע מודה. ללא מפסידתא לכו ש"ל כיון ואם נשרף בשר או אבד קודם זריקה לכתחילה לא יזרוק וליכא פסידא דכהנים שהרי לא קרב הקרבן ואם עבר זרק הדם הויא זריקה להחיר העור אע"פ ש"ל ע"ל לו הקרבן הקרבה הוי וקרינא ביה עור העולה אשך הקריב: מידי דהוה אדיעבד. דקתני אם זרק הורצה הניחא גבי נטמא איכא למימר הא"ר מרצה אבל גבי יז"ל לא מרצה הא"ר וקאמר אם זרק הורצה אלמא ק"ל היה לו רבי יהושע בדרש"ה זו דלא אין בשר אין דם דלא זרק הורצה הלכך גבי אבד ושרוף נמי אע"פ דדיעבד נמי פסול כדלמרינן כפי"ל זולין (פסחים עח): לענין עור מיהא מודה: לא למתן לא קאמר. דהני הבשר מותרין בכך וכי קאמר ר' חנינא בנשרפין מחמת פסולו: והאיכא קודם הורצה וזריקה. דבין לרבי בין לרבי אלעזר ברבי שמעון נשרף לרבי משום דקודם הפשט ולרבי אלעזר משום דקודם זריקה: חלוץ קאמר. מימי לא ראויה עור מופשט יז"ל לבית השריפה והנפסל קודם הפשט עורו נשרף לרבי משום דקודם הפשט אחר הפשט קודם זריקה. לרבי אלעזר ברבי שמעון חלוץ ונשרף הוא: ומשני רבי חנינא כרבי ס"ל. דלמחר הדם מרצה על העור: ה"ג ואב"ד אפילו תימא כר' אלעזר כ"ע אע"פ ש"ל וקח קשיא לך הא איכא אריע בו אחר הפשט קודם זריקה לא איתרמי בימינו דלפילו רבי דלמחר הדם מרצה על העור בפני עצמו מודה הוא דלחין הפשט קודם זריקה (ולא הורגלו בכך) וכל שכן לרבי אלעזר ברבי שמעון לא הורגלו בכך: והאיכא נמצאת טריפה בבני מעיים. לא נמצא פסולו עד שהופשט ופסול זה קודם זריקה וקודם הפשט היה בו דקס"ד דבין לרבי ובין לרבי אלעזר נשרף כדלמרינן לרבי משום דקודם הפשט ולרבי אלעזר משום קודם זריקה: מרצה. הואיל ולא הוכר פסולו קודם הפשט לרבי וקודם זריקה לרבי אלעזר מרצה על העור והבשר ישרף כשאר פסולי הקדשים: אלא מאי קמ"ל רבי עקיבא. כיון דשמעיה לרבי חנינא דלמחר בשר קדשים מרצה למה לי לאשמעינן כטור: דלפילו בגבולין. ככור בעל מוס הנשחט בו במדינה על מומו ולא התירו הכתוב אלא בלתי כדכתיב (דברים טו) בשעריך תאכלנו אבל אם מת עורו אסור וטעון קבורה ואשמעינן רבי עקיבא דהיכא ללא ניכר טריפתו עד לאחר הפשט שרצה שחיטתו והפשיט עורו כאילו זרק דמו במקדש ונמצא טריפה לאחר הפשט: בשר בקבורה. לחין מאכילין קדשים ללכבים ושריפה ליכא לחין שריפה בקדשים אלא כשהוצאה לעזרה ונפסל לאחר שחיטה: והעור בשריפה. לא ידענא טעמא ונראה צעוני דל"ג האי פירושא אלא ה"ג והלכה כדברי חכמים ותו לא מידי ותוספתא זו זריכה לתלמודי רבינא היא וטעו כמה שגנינו במשנתנו מילתיהו דרבנן לבית השריפה יז"ל ואני אומר דרבנן לאו אדרי"ע קיימי לאיירי בכבור בגבולין אלא לדריבי חנינא קיימי לאיירי בקדשי המקדש: מתני' נשרפין בבית הדשן. חוץ לג' מהנות כדלויף לקמן בפירוק: ומטמאין בגדים. לעסקוין בן כדכתיב (ויקרא טז) והשורף אותם וגו': ש"ל כמלתא. שנפסלו טעוין שריפה כשאר פסולי הקדשים: בבית הבירה. פעמים צעורה פעמים בהר הבית כדלמרינן בגמרא: (רש"י)

תוספות מאן דאמר לא הורצה כרבי יהושע. תימה היכי מצי סבר כוותיה הא קתני ומודה רבי יהושע דאם זרק הורצה כדבסמוך ונראה לפרש ומ"ד לא הורצה כר' יהושע דגזר נטמא בשר או נפסל דלא יזרוק אטו אבוד ושרוף דליכא בשר כלל דהתם אפילו בדיעבד לא הורצה והכא נמי אין הדם מרצה על העור בפני עצמו אפילו בדיעבד בנטמא גזירה אטו אבוד ושרוף ולא מיירי הכא באבוד ושרוף אלא בנטמא או נפסל ומ"ד הורצה ע"כ לא קאמר רבי יהושע דגזר אטו אבוד ושרוף ולא יזרוק אלא גבי בעלים דליכא פסידא דכהנים שעדיין לא זכו בעורו אבל עור דאיכא פסידא [דכהנים] דכבר זכו כהנים משנזרק הדם התם לא גזרינן אטו אבוד ושרוף מידי דהוה אדיעבד פ"י בפסול יוצא וטומאה דדיעבד אם זרק הורצה ולא גזרינן הכא נמי מרצה הדם על העור בפני עצמו ומירוש הקונטרס דחוק: א"ר עקיבא מדבריו למדנו כו'. משמע דוקא בעורו יאותו הכהנים אבל בבשרו לא דאפילו לעובדי כוכבים אסור והקשה ה"ר אפרים דברפרק כל פסולי המוקדשים (בכורות דף לב): מתיר רבי עקיבא אפילו לעובדי כוכבים ולעיל פ"י בריש פ' התערבות (דף עא): אבל לא התירו מומחה לא משמע דוקא משום טריפות הא לאו הכי לא והיינו דלא כר"מ דקניס בפי' (כל פסולי המוקדשין דף לג) בכבור ששחט שלא על פי מומחה מכאן דקדק בהלכות גדולות דהא דקיימא לן כרבי מאיר בגזירותיו דוקא בגזירותיו ולא בקניסו: (תוספות)

היו סובלין אותו במוטות יצאו הראשונים חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו הראשונים מטמאין בגדים והאחרונים אינן מטמאין בגדים עד שיצאו יצאו ואלו מטמאין בגדים רבי שמעון אומר אינן מטמאין עד שיוצא האור ברובן ניתן הבשר אין השרוף מטמא בגדים: **גמ'** מאי בירה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מקום יש בהר הבית ובינה שמו ור"ל אמר כל הבית כולו קרוי בירה שנאמר **[דברי הימים א כט-יט]** (ואל הבירה אשר הכינותי אמר רב נחמן אמר רבה בר אבא שלשה בית הדשני הן בית הדשן גדול היה בעזרה ששם שורפין פסולי קדשים ואימורי קדשים קלים ופרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שאירע בהן פסול קודם זריקה ובית הדשן אחר היה בהר הבית ששם שורפין פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול אחר זריקה וכמצותן חוץ לשלש מחנות תני לוי שלשה בית הדשני הן בית הדשן גדול היה בעזרה ששם שורפין פסולי קדשים ואימורי קדשים קלים ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול קודם זריקה בין לאחר זריקה ובית הדשן אחר היה בהר הבית ששם שורפין פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול ביציאתן וכמצותן חוץ לשלש מחנות בעי רבי ירמיה לינה מהו שתועיל בפרים הנשרפים ובשעירים הנשרפים מי אמרין כי מהניא לינה בבשר דבר אכילה אבל הני דלאו בני אכילה ניהו לא או דלמא לא שנת אמר רבא הא מילתא איבעיא ליה לאבבי ופשטנא ליה מהא ושיון שאם חישב באכילת פרים ובשריפתן שלא עשה כלום מאי לאו מדמחשבה לא פסלה לינה נמי לא פסלה ודלמא מחשבה הוא דלא פסלה אבל לינה פסלה תא שמע פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין מועלין בהן משהוקדשו נשחטו הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה מאי לאו לינת בשר לא לינת אימורין והא מוקתני סיפא כולן מועלין בהן בבית הדשן עד שיוצא הבשר מדסיפא בשר רישא נמי בשר מידי איריא סיפא בשר רישא אימורין תא שמע דתני לוי שאירע בהן פסול ביציאתן מאי לאו לינה לא פסול טומאה ופסול יציאה בעי ר"א יציאה מהו שתועיל בפרים הנשרפים ושעירים הנשרפים מאי קמביעיא ליה א"ר ירמיה בר אבא אליבא דמ"ד עדין לא הגיע זמנו לצאת מי אמרין ה"מ בשר דאין סופו לצאת חובה אבל הני דסופן לצאת חובה לא או דלמא ה"נ לא הגיע זמנו לצאת ת"ש דתני לוי שאירע בו פסול ביציאתו מאי לאו פסול יציאה לא פסול טומאה ופסול לינה בעי רבי אלעזר פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שיצא רובו במיעוט אבר מהו הך מיעוטא דאבר בתר רובא שדינן ליה והא לא נפקא ליה או דלמא בתר רובא דבהמה שדינן פשיטא דלא שבקינן רובא דבהמה ואזלינן בתר רובא דאברים אלא שיצא חציו ברוב אבר האי מיעוטא דאבר

רש"י היו סובלין אותו. הגרפין כמלכות מוטות לקמן יליף לה: הראשונים. בני אדם הנושאין מוטות אותן שבראש האחר יוצאים ראשונים: עד שילאו. האחרונים בגמרא יליף לה: ניתן הבשר. לגמרה שריפתו אין המסייע שוב בהן מטמא בגדים אבל מקמי הכי כל המסייעין בעשה שריפה מטמאין בגדים וכולה יליף בגמרא: גמ' ששם שורפין פסולי בשר קדשי קדשים. שמחילת אכילתן בעזרה ופסולי אימורים אפילו על הקדשים קלים והקטרת הכשירין בעזרה אף שריפה פסוליהן בעזרה כדלפנין בפסחים שפרק כל שעה (דף כד.) מוקדש בלא חקר: קודם זריקה. שלא הגיע זמנו ללכת לפיכך נשרפין בעזרה: אחר זריקה. שהגיע זמנו ללכת לפיכך נשרפין חוץ לבעזרה: וכסוד נשרפין כמלכות שלא אירע בהן שום פסול: נשרפין חוץ לג' מחנות. כדלפנין בפירוק: בין לאחר זריקה. הואיל ועדיין לא יצאו: צייתתן. לאחר שילאו: מהו שתועיל. לפוסלן אם לנו: בבשר דבר אכילה. עולה או אימורין שהן לאכילת מזבח אבל הני דלשריפה קיימי דלא אשכחן לה אלא או באכילת מזבח כדכתיב (שמות כג) לא ילון חלב וגו' או באכילת אדם כדכתיב (סס יב) לא תותירו וגו': ושיון שאם חושב בו. ושיון ר"ש וחכמי' שנחלקו בפ' ב"ש (לעיל מג.) אם פיגול טהר בחטאות הפנימיות שאם חישב לאכול מבשר הפרים למחר או אם חישב בשחיטה על מנת לארוץ חוץ לג' מחנות למחר לא עשה כלום דמחשבת אכילה בדבר שדרבו לאכול בעינן והני לאו דרכן לאכול וגיב שריפה נמי א"ע" דכי אורחיה חשיב אכילת מזבח או אכילת אדם בעינן לפגל ומ"ד פיגול טהר בפנימיות כגון אם חושב על הקטרת אימורים להקריבו למזבח: לינה נמי לא פסלה. בבשרו ה"מ דלא לינה פסלה מחשבת לינה נמי פסלה: לינת אימורין. דכמיני דהקטרה ודלא פסלה לינה: עד שיוצא הבשר. דכל זמן שלא נעשת מלכות מועלין בהן: מדסיפא. לענין מעילה בבשר חיירי: רישא נמי. לענין לינה לענין בשר קלחמ: דתני לוי. במתניאל לעיל: ופסול יצאה. כגון שילאו לפני זריקה דמיו שעדיין לא הגיע זמנו ללכת: יצאה מהו שתועיל. לפוסלן אם יצאו מן העזרה לפני זריקה דמיו: מאי קמביעיא ליה. אמאי היפסול הכי סופן ללכת: א"ר ירמיה בר אבא. כי קא מיבעיא ליה חליבא דמאן דפסול בשר קדשים קלים שילאו לפני זריקה דמיו משום דעדיין לא הגיע זמנו ללכת שפרק כל הקדיר (לעיל פט.) הכל מאי מי אמרין הני מילי בבשר קדשים קלים דאין סופן חובה ללכת אבל הני שסופן ללכת חובה לה מיפסלי צייתתן: לא פסול טומאה ולינה. דקאי הכא ומדחי ליה קאי הכא ומדחי ליה: שילאו רובו. ומיעוט אחד מן האברים משלים לרובא של בהמה ליציאתה: מהו. מי הוי יצאה לטמא את המתעסקין בהולכת רובן או לא הוי יצאה מי אמרין שדי מיעוטא דאבר (רש"י)

תוספות לא מחשבה הוא דלא פסלה אבל לינה פסלה. תימה דבריש הוציאו לו (יומא דף מח.) בעי רב פפא חישב בחפינת קטרת מהו ת"ש חוסין רבי עקיבא הקומץ והקטרת בו מדפסיל טבול יום פסולה נמי מלינה ומדפסלה לינה פסלה נמי מחשבה ולא דחי כדחכא וי"ל דהתם דבאכילת מזבח מה לי מחשבה מה לי לינה אבל הכא בבשר פרים הנשרפין וא"ת היכי פסלה מחשבה בקטרת הא תנן לעיל בפרק ב"ש (דף מב:) דקטרת ולבונה אין בהן משום פיגול וי"ל דנהי דכרת ליכא מחשבה מיהא פסלה מידי דהוה אחטאות הפנימיות לרבי שמעון דאמר בפ"ק (לעיל יד.) מודה היה רבי שמעון לפסול מק"ו משלא לשמו ובקטרת נמי אהני ג"ש דמלא מלא ממנחה והתם הקשה בקונטרס אמאי הוצרך לדקדק מטבול יום הוה ליה לאתויי מתנני' דמעילה (דף י.) דקתני בהדיא הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה ותירץ רבינו יב"א משום דההיא מיירי בקטרת דכל השנה כדקתני קדשו בכלי וההוא דמיקדש בכלי פסלה ביה לינה אבל התם בקטרת דיום הכיפורים דעיקרה אינה בכלי אלא משום דלא אפשר כדאמר התם לעיל והא אמרי' דלא מיפסלה בלינה אבל ההיא דרבי עקיבא משמע דמיירי בכל קטרת ועוד י"ל דההיא דמעילה איכא דלחוי מדרבנן וכן מחייבין עליה משום פיגול וטמא הוה אמינא מכת מרדות כמו אבל אוכלין טמאין ושתה משקין טמאין ושתה רביעית יין ונכנס למקדש ושהה כדי אכילת פרס חייב דהיינו מדרבנן דפסול גויה (הוי דרבנן) כדאמרין בפרק בתרא דיומא (דף פ:) אבל ההיא דר' עקיבא פשיטא דאורייתא מדפסיל טבול יום ע"י צירוף דאי מדרבנן לא הוה מחמירין נמי האי פסול על ידי צירוף וא"ת והיכי דייק מדפסיל טבול יום פסלה נמי לינה והא משניתנה במכתשת נפסלת בטבול יום ולינה לא פסלה עד שתנתן במחתה כדאמר פרק קמא דשבעות (דף יא.) וי"ל דהא דנפסלת בטבול יום היינו מדרבנן: שיצא רובו במיעוט אבר. פי' בקונטרס דמיבעיא ליה לענין טמא המתעסק בהן וקשה דסוף צולין (פסחים פה:) אמרין המוציא בשר פסח מחבורה לחבורה אינו חייב עד שיניח הוצאה כתיב ביה כשבת ופריך מתנני' דהכא דהוי סובלין אותו במוטות דקתני ראשונים מטמאין בגדים אחרונים אין מטמאין בגדים עד שיצאו ואף על גב דלא נח ומשני בגררין ואם כן רובו במיעוט אבר דהכא לא מחייב לענין שבת כיון דאגודו בפנים לא יטמא בגדים ונראה לפרש דמביעיא ליה לענין לשורפו בפנים: (תוספות)

מחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה דמי איתביה שלשה עשר דברים נאמרו בנבלת עוף טהור וזה אחד מהן צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר ומטמא טומאת אוכלין בכביצה מאי לאו ר"מ היא לא רבנן היא והא קתני רישא צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר ומאן שמעת ליה האי סברא ר"מ ומדרישא ר"מ סיפא נמי ר"מ מידי איריא הוא כדאיתא והא כדאיתא והא מדקתני סיפא שחיתתה ומליקתה מטהרת טריפתה מטומאתה מאן שמעת ליה האי סברא ר"מ רישא וסיפא רבי מאיר ומציעתא רבנן אין רישא וסיפא רבי מאיר ומציעתא רבנן אמר ליה רב המנונא לרבי זירא לא תיתב אכרעך עד דאמרת לי הא מילתא נבלת עוף טהור לר"מ מונין לה ראשון ושני או אין מונין ראשון ושני א"ל כל היכא דמטמא אדם במגע מונין בו ראשון ושני כל היכא דאין מטמא אדם במגע אין מונין בו ראשון ושני בעא מיניה רבי זירא מרבי אמי בר חייה ואמרי לה מר' אבין בר כהנא הא דתנן חיבורי אוכלין ע"י משקין חיבור לטומאה קלה ואין חיבור לטומאה חמורה מונין בו ראשון ושני או אין מונין בו ראשון ושני א"ל כל היכא דמטמא אדם מונין בו ראשון ושני אין מטמא אדם אין מונין בו ראשון ושני: יצאו אלו ואלו: מה"מ דת"ר להלן הוא אומר חוץ לג' מחנות כאן למחנה אחת לומר לך כיון שיצא חוץ למחנה אחת מטמא בגדים והיא גופה מנלן דת"ר [ויקרא ד-ב] והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה חוץ לג' מחנות אתה אומר חוץ לג' מחנות או אינו אלא מחנה אחת כשהוא אומר בפר העדה [ויקרא ד-ב/כא] חוץ למחנה מה להלן חוץ לג' מחנות אף כאן חוץ לג' מחנות ומה להלן למזרחה של ירושלים

רש"י הכי גרסינן אמר ליה מחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה דמי: כריכה מחשבה. להכריח פחות מכזית ממנה להשלים פחות מכביצה אוכלין לקבל טומאת אוכלין במגע: ואינה כריכה הכשר. לטמא לא למוסר ולא למגע שרץ שמחליה מטמאה הוהיל והופה לטמא טומאה חמורה: ומטמאה טומאת אוכלין בכביצה. מדקתני כריכה מחשבה ואינה כריכה הכשר אלמא כדנקיט ליה בדיה עסקינן דמי מחתא לארבעה אמאי אינה כריכה הכשר ואי נקט לה בפומיה אמאי כריכה מחשבה אין לך מחשבה גדולה מזו וקתני כביצה אין כזית ל"ה: ה"ג שחיתתה ומליקתה מטהרת טריפתה מטומאתה: האי סברא ר' מאיר. בפרק חטאת העוף (לעיל ס"ט): נבלת עוף טהור לר' מאיר. דמטמא טומאת אוכלין מחליה בכזית מונין בו ראשון ושני או לא: כל היכא דלא מטמא אדם במגע אין מונין בו ראשון ושני. לגמר משרץ דכתיב ביה מנין ראשון ושני דכתיב (ויקרא י"א) כל אשר בתוכו יטמא דהוה ליה הכלי ראשון והאוכל שני ונבלת עוף טהור לא מטמא אדם במגע: חיבורי אוכלין על ידי משקין. חז"ל זית נבלה מבחן וחז"ל זית נבלה מבחן ומשקה טופח באמצע ונוגע בשניהם מחברין לטמא אוכלין ומשקין הנוגעים באחד מן החלצין האלו: ואין חיבור לטומאה חמורה. לטמא אדם וכלים וטעמא לא ידענא: ה"ג להלן אתה נותן להם שלש מחנות וכאן מחנה אחת א"כ למה נאמר אל מחוץ למחנה לומר לך כיון שיצא חוץ למחנה אחת מטמאים בגדים והא מחנה אחת ב"כ גבי פר ויה"כ דכתיב (ויקרא ט"ז) ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא וגו' וקמתמה תנא ואמר להלן בפר העדה וכהן משח אתה נותן להם מקום שריפתן חוץ לשלש מחנות כדילוף לקמיה וכאן אתה אומר אל מחוץ למחנה ושרפו דמשמע שפורץ חוץ לעזרה מיד בהר הבית והלא אף חלו פנימיים ואייתי לכולהו כי הדדי כביצה דחטאת החטאת בשילהי כל הזבחים ואמר נמי בפי' בית שמאי (לעיל ל"ט). לפר זה פר יום הכיפורים: אם כן למה נאמר אל מחוץ למחנה. לענין טומאת בגדים דכתיב בקרא דכתיב קאמר (ויקרא ט"ז) אל מחוץ למחנה והשורף אותם יכבם בגדיהם: לומר לך כיון שיצאו חוץ לעזרה. המהעסקין בהן מטמאין בגדים: מחוץ למחנה בשן. כדאיתא דשן המזבח והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה (ש"ס): אין מלמד כלום דלנא ידענא דלל מחוץ למחנה מוציאין אותו דכתיב בפרים הנשרפים (ש"ס ד) אל שפך הדשן וכתב בהו אל מחוץ: ור' שמעון. דלמך במחנה"ן אין מטמאין בגדים עד שזאת האור ברובו האי מחוץ למחנה דכתיב בפר ושעיר של יום הכיפורים מאי עביד ליה: נאמר כאן. בפר יום הכיפורים: ונאמר להלן. בפרה אדומה (במדבר י"ט) והוציא אותה אל מחוץ: מה כאן. בפרים הנשרפים חוץ לג' מחנות אף שחיתת פרה אדומה חוץ לג' מחנות: מה להלן. בפרה אדומה במזרחו של ירושלים דכתיב בה והזה אל נוכח פני אהל מועד אלמא עומד במזרח ופניו למערב כנגד פתחו של היכל שהוה כותל מזרחי ופתחו למזרח (רש"י)

תוספות וירושלמי גרסינן בסוף פרק שני שעירים רבי אליעזר שאל פרים הנשרפין ושעירים הנשרפים מהו שיטמאו בגדים בלא הכשר ובלא טומאה מפני שסופן לטמאות טומאה חמורה השיב רבי שמואל קפודקיא מעתה יטמאו אימורים אלא כשפרשו ואפילו תימא דלא פירשו כהדא אין מי חטאת מטמאין דבר לחזור ולטמאות ממנו: ומטמא טומאת אוכלין בכביצה. פי' בקונטרס מדקתני צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר אלמא בדנקיט ליה בדיה עסקינן דאי מחתא ארעא אמאי אינה צריכה הכשר ואי דנקיט ליה בפומיה אמאי צריכה מחשבה אין לך מחשבה גדולה מזו וקתני כביצה אין כזית לא וקשה כיון דיש בו כביצה אע"ג דמחית ארעא מטמא בלא הכשר משום דסופו לטמא טומאה חמורה ולא דמי למחוסר יציאה דבפנים אין ראוי כלל לטמא ומשום הכי לא מבעיא ליה לרבנן בכביצה דנקיט בדיה ונראה לפרש דהיינו טעמא דמשמע ליה דמייירי בנקיט בדיה משום דאז איכא חידוש לאשמועינן דבעי כביצה ולא חשיב כנקיט בפומיה אבל במחית ארעא פשיטא דבעי כביצה (ופי' הקונטרס יש לישיב כמו שפירשתי לעיל בהגהה וכן עיקר): ומדסיפא ר"מ רישא נמי ר"מ. הוה מצי למימר וליטעמך הא קתני מציעתא האוכל אבר מן החי ממנה סופג את הארבעים והיינו דלא כרבי מאיר דקסבר אינו נוהג אלא בטהורה בפרק גיד הנשה (חולין דף קב): (כדפרישתי לעיל): חיבורי אוכלין ע"י משקין. פי' בקונטרס חצי זית נבלה מבחן וחצי זית נבלה מבחן ומשקה טופח באמצע ונוגע בשניהן מחברין לטמא אוכלין ומשקין הנוגעים באחד מן החצאין האלו ואין חיבור לטומאה חמורה לטמא אדם וכלים וטעמא לא ידענא וכענין זה פירש בהקומץ רבה (מנחות דף כד.) גבי צירוף כלי וחיבור מים מהו דפירש התם בקונטרס כלומר חצי עשרון שנטמא בצירוף כלי מהו שמטמא אחר בחיבור מים כגון אם יש שתי חצאי עשרון בכלי ואין נוגעין וחצי עשרון יש חוץ לכלי השני וחיבור מים כגון ניצוק או גיבור מחבר את של חוץ לכלי ואת שבתוך הכלי ונוגע טומאה לזה שבכלי שאין נוגע במים ונטמא חבירו משום צירוף כלי מהו שיטמא זה את של חוץ בחיבור מים ודבר תימה הוא לומר שמשקין מחברין אוכלין לקבל טומאה ולטמא אחרים דאפילו עור אין מצרפו כדאיתא בהעור והרוטב (חולין דף ק"ז): ועוד שפירש שמחברין ע"י ניצוק והלא אפי' למים עצמן קי"ל דאין ניצוק חיבור לטומאה וקצת היה נראה לפרש דמייירי בשנימוחו ע"י המים ונדבקו יחד ומיהו כעין פירוש הקונטרס יש משנה אחת במסכת טהרות (פ"ח מ"ח) עריבה שהיא קטפרס וניצוק מלמעלה ומשקה טופח מלמטן וג' חתיכות כביצה אינן מצטרפות וב' מצטרפות ור' יוסי אומר אף שתיים אינן מצטרפות אלא א"כ רוצות משקה ואם היה משקה עומד אפי' כעין החרדל מצטרף ובתוספתא תניא ארתוג שנפרץ ותחבו בכוש או בקיסם אינו חיבור שאין חיבורי אדם חיבור עיסה שנילושה במי פירות טהורה שאין לך דבר שהוא מחבר את האוכלין אלא שבעה משקין ודבר תימה הוא אם אין לישת פירות מועלת לחבר את הקמח ושמוא לשה לאו דוקא אלא אורחא דמילתא נקט [דבר שאדם] לש במי פירות פעמים שמי פירות מחברים שני חצאי זיתים של עיסה במשקים הבאים מזה לזה: מה כאן חוץ לשלש מחנות ביום הכיפורים אף להלן בפרה אדומה כן. תימה הא בפר יוה"כ לא ידע' שלש מחנות אלא מהיקשא דלפר זה פר יום הכיפורים בפרק ב"ש (לעיל דף לט.) כדפירש בקונטרס ומספקין אי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בג"ש או לא יוה"כ לא ידע' ימצאי לומר דאתא מריבוי דחטאת דבסוף התערובת (לעיל פג.) ההוא נמי היקשא הוא ושמוא ג"ש הוא ויש לפרש דפרה קדשי בדיק הבית היא והשתא נמי אתי שפיר דילוף בג"ש מזרחה של ירושלים אע"ג דשריפת פרה ילפא מהזאתה לקמן בפרק בתרא (תוספות דף

אף כאן למזרח של ירושלים אלא לרבנן היכא שריף להו כדתניא היכן נשרפין לצמון ירושלים חוץ לשלש מחנות רבי יוסי הגלילי אומר אבית הדשן נשרפין אמר רבא מאן תנא דפליג עליה דר' יוסי הגלילי ר' אליעזר בן יעקב היא דתניא [\[ויקרא ד-יב\]](#) על שפך הדשן ישרף שיהא שם דשן (שיקדים לשם דשן) ר' אליעזר בן יעקב אומר שיהא מקומו משופך אמר ליה אבבי דילמא במקומו משופך פליגי תנו רבנן השורף מטמא בגדים ולא המציאת את המערכה מטמא בגדים ואיזהו השורף המסייע בשעת שריפה יכול אף משנעשו אפר מטמא בגדים תלמוד לומר אותם מטמאין בגדים ומשנעשין אפר אין מטמאין בגדים רבי שמעון אומר אותם מטמאין בגדים ניתך הבשר אין מטמאין בגדים מאי בינייהו אמר רבא איכא בינייהו דשויהא חרוכא:

רש"י אף כהן כו'; וכוונתו. דמפקי ליה לקרא לטומאת בגדים ולית להו ג"ש: היכא שריף להו. לאו רוח של ירושלים: לפניה של ירושלים. שכל מעשה חטאת בלפניו: אבית הדשן. כריף שיקדים לשם דשן מוצח שיהא נקרא קודם לכן מקום שפך הדשן מכלל דלת"ק לא כריף: רבי אליעזר בן יעקב היא. דלמא לא אשמועינן על שפך חלף שיהא מקומו מדון שיהא דשן משהפך: ודילמא במקומו משופך הוא דפליגי. ומודה רבי אליעזר בן יעקב שיקדים שם דשן חלף דבעי נמי מקומו משופך: השורף. המעשה בלכרי שריפתו כגון המסייע בשעת שריפה והיא הנג' אית ליה ככרי שמעון לאין מטמאין בגדים עד שזוהא בהו האור: לזויהא חרוכא. דהוי ניתך הבשר ואפר מיהא לא הוא לתנא קמא מטמאין עד שיעשו אפר דלוחם קרינא בהו אכל אפר לא מיקרי ולכרי אלעזר ככרי שמעון אין מטמאין בגדים: (רש"י)

פרק שלוש עשרה - השוחט והמעלה

מתני' השוחט והמעלה בחוץ חייב על השחיטה וחייב על העלאת רבי יוסי הגלילי אומר שחט בפנים והעלה בחוץ שחט בחוץ והעלה בחוץ פטור שלא העלה אלא דבר פסול אמרו לו אף השוחט בפנים ומעלה בחוץ כיון שהוציא פסלו הטמא שאכל בין קדש טמא בין קדש טהור חייב רבי יוסי הגלילי אומר טמא שאכל טהור חייב וטמא שאכל טמא פטור שלא אכל אלא דבר טמא אמרו לו אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע בו טמאוהו וטהור שאכל טמא פטור שאינו

חייב אלא על טומאת הגוף: **גמ'** בשלמא העלה כתיב עונש וכתוב אזהרה עונש דכתיב [\[ויקרא יז-ד\]](#) ואל פתח אהל מועד לא הביאו אזהרה דכתיב [\[דברים](#)

[יב-ג\]](#) השמר לך פן תעלה ועולותיך וכי הא דא"ר אבין א"ר אלעזר כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה אלא שחיטה בשלמא עונש דכתיב [\[ויקרא יז-ד\]](#) ואל פתח אהל מועד לא הביאו אלא אזהרה מנלן אמר קרא [\[ויקרא יז-ז\]](#) ולא יזבחו עוד האי מיבעי ליה לכדרי"א דאמר מנין לזבוח בהמה למרקוליס שהוא חייב דכתיב ולא יזבחו עוד את זבחיהם אם אינו ענין לכדרי"א דכתיב [\[דברים יב-ל\]](#) איכה יעבדו תנחו ענין לשלא כדרי"א אמר רבא קרי ביה ולא יזבחו וקרי ביה ולא עוד אכתי מיבעי ליה לכדרי"א עד כאן הוא מדבר בקדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת איסור הבמות

רש"י מתני' השוחט קדשים בחוץ והעלה. בחוץ. בהעלם אחד: חייב על השחיטה וחייב על העלייה. שהן שני גופי עבירה דתרווייהו כתיבי אשך יחטו ואשך יעלה [\[ויקרא יז\]](#): שלא העלה חלף דבר פסול. ואין מתקבל בפנים בעיני דכתיב ואל פתח אהל מועד לא יזבחו [\[שם\]](#): כיון שהוציא פסלו. וה"ל חייב וה"ל לזבוח בחוץ ומעלה בחוץ: הטמא שאכל כו'. משום דפליגי ר' יוסי הגלילי ורבנן בתרווייהו ודמו הנך פלוגתא להלדי תינהו גבי הדדי: כיון שנגע בו טמאוהו. והפ"ה הכריח לזבוח ליה מחייב ומה לי טמא בשר על ידו מה לי טמא ע"י אחרים: שאינו חייב חלף על טומאת הגוף. כדכתיב וטמאוהו עליו וכדכתיב ודקשין ב' בית שמאי [\[לעיל דף מג\]](#). בטומאת הגוף הכתוב מדבר מי טומאת פורחת ממנו: גמ' שחיטה והעלאת ב' פראיות סמוכות זו לזו בלחרי מות: חלף אזהרה מנלן. קרא מחייבין ליה עליה חטאת שאין חטאת בלא חלף על לזו וזכרת כדתנן הפסח והמילה מלות עשה ואין חייבין עליהן חטאת במסכת כריתות [\[דף גז\]](#): למרקוליס. אע"פ שעבודתו דרך בזיון לזבוחו בלחרי וזה עובדו דרך כבוד ולא קרינא ביה איכה יעבדו ואעשה כן והפ"ה מניין שהיא חייב: קרי ביה ולא יזבחו וקרי ביה ולא עוד. דאי בלכרי אלעזר לכתוב ולא עוד את זבחיהם לשעוים והאי דכתיב ולא יזבחו לזבחה שחטו חוץ חלף דסמין להאי פראשה: ע"כ. עד המקרא הזה דלא יזבחו כל הענין העליון שנגעש כרת על שחיטה חוץ ועל העלאת חוץ: מדבר בקדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות. משאם המשכן דלילו הנך דהוקדשו מעוקר לא חי מרבי להו קרא בהדיא מסתמא לא שמעינן להו: (רש"י)

תוספות מתני' השוחט והמעלה: כיון שנגע בו טמאוהו. אע"ג דמשכחת לה כשחבת לו חבירו בבית הבליעה שתמא דמילתא מיירי קרא אפילו בנותן לתוך פיו: אזהרה מנלן. פי' בקונטרס דקא מחייבי ליה עלה [\[חטאת\]](#) שאין חטאת באה אלא על לאו וזכרת כדתנן הפסח והמילה מצות עשה ואין חייבין עליהן חטאת במסכת כריתות [\[דף ב\]](#). וקשה לפי דבריו אלו הן הלוקין [\[מכות דף יג\]](#): משמע דקרוב לא בעי אזהרה דפריך התם ודילמא אזהרה לקרוב הוא דהא פסח ומילה דלית בהו אזהרה לא מיייתי קרוב ומשני התם היינו טעמא משום דאיתקוש כל התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה לאפוקי הני דקום עשה נינהו ונראה לפרש דהאי דבעי הכא אזהרה מנלן ה"ל משום דחשיב ליה בפרק אלו הן הלוקין [\[שם\]](#). השוחט והמעלה בחוץ ולאו אמתני' קאי והאי דקתני בכריתות [\[דף ב\]](#). הפסח והמילה מצות עשה היינו כלומר דקום עשה נינהו ולהכי לית בהו חטאת ומיהו לקמן בשמעתין משמע דלאפוקי לאו קאתיא דפריך רבא הא דתנן פסח ומילה מצות עשה תיתי בק"ו ממותיר ומה מותר שלא ענש הזהיר כו' וכן פ' המוצא תפילין [\[עירובין דף צו\]](#). יצא פסח [\[מילה\]](#) שהן מצות עשה [\[ופריך\]](#) הא כתיב ושמרת את החוקה וא"ר אילעאי כל מקום שנאמר השמר פן ואל הוי לא תעשה אלמא הוי פירושא יצא פסח [\[ומילה\]](#) שיש בעשה היינו שאין בהו לאו ואזהרה ואין לומר דסוגיא דידן כריבנא דמשני שינויא אחרינא בפרק אלו הן הלוקין [\[מכות דף יג\]](#): ומצי למימר אליביה דקרוב קבעי אזהרה דמ"מ קשיא דרבא אדרבא דהיינו רבא בשמעתין וההיא מסקנא דמכות דקרוב לא בעי אזהרה אליבא דרבא ולפירוש הקונטרס נמי קשה קצת דאמאי תלי טעמא דפסח ומילה משום דלית בהו לאו תיפוק ליה משום דלית בהו מעשה דאפילו ל"ע דאמר לא בעי מעשה הא אמר ריש לקיש בריש כריתות [\[דף גז\]](#): נהי דלא בעי ר"ע מעשה רבה מעשה זוטא בעי מיהו איכא לאוקמה שמעתין כרבי יוחנן דאמר ר"ע לא בעי מעשה כלל ונראה לפרש דלישנא דמתני' קא דייק דקתני פסח ומילה מצות עשה היינו שהם בקום עשה ומשמע נמי הלשון דלית בהו אזהרה כלל: מניין לזבוח בהמה למרקוליס שהוא חייב. פי' בקונטרס אע"פ שעבודתו דרך בזיון לזבוחו באבנים וזה עובדו דרך כבוד ולא קרינא ביה איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן אפ"ה מניין שחייב ונראה דכל הנהו דלאו אורחיהו בזביחה אע"ג דמזבחים נינהו לא נפקא מאיכה יעבדו כדמכוח בפרק ארבע עשרה מיתות [\[סנהדרין דף סג\]](#). דאמר אבבי שלש השתחוואות בעבודת כוכבים [\[למה\]](#) אחת לכדרי"א ואחת לשלא כדרי"א ואחת לחלק ופריך כדרי"א [\[תוספות\]](#)

רוא אמר כדברי יונה דאמר רבי יונה אתיא שם שם מה להלן לא ענש אלא א"כ הזהיר אף כאן לא ענש אלא אם כן הזהיר אשכחן מוקטרי פנים שהעלו לחוץ מוקטרי חוץ שהעלו לחוץ מנין אמר רב כהנא אמר קרא ואליהם תאמר על הסמוכין תאמר מתקיף לה רבא מי כתיב ועליהם ואליהם כתיב אלא כדנתא דבי ר' ישמעאל ואליהם תאמר לערב פרשיות ר' יוחנן אמר אתיא הבאה הבאה מה להלן מוקטרי חוץ אף כאן מוקטרי חוץ מתקיף לה רב ביבי הא דתנן שלשים ושש כריתות בתורה תלתין ושב הויין דאיכא המעלה והמעלה קשיא והדתנן הזורק מקצת דמים בחוץ חייב מנלן נפקא ליה מדתניא [ויקרא ז-ד] דם יחשב לרבות הזורק דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר [ויקרא ז-ח] או זבח לרבות את הזורק ורבי ישמעאל האי או זבח מאי עביד ליה לחלק ור' עקיבא לחלק מנא ליה נפקא ליה [ויקרא ז-ט] מלא וביאנו ורבי ישמעאל הוא מביעי ליה על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר ורבי עקיבא נפקא ליה [ויקרא ז-ט] מלעשות אותו ור' ישמעאל חד למוקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ וחד למוקטרי חוץ שחסרו והעלו בחוץ והא תניא רבי ישמעאל אומר יכול מוקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ חייב ת"ל לעשות אותו על השלם ואינו חייב על החסר ורבי עקיבא נפקא ליה דם יחשב מאי עביד ליה לרבות שחיתת העוף ורבי ישמעאל נפקא ליה [ויקרא ז-ג] מאו אשר ישחט ורבי עקיבא אמר לך ההוא מיבעי ליה על השוחט הוא חייב ולא על המולק ור' ישמעאל נפקא ליה מזה הדבר דתניא אשר ישחט אין לי אלא שוחט בהמה שחט עוף מנ"ל ת"ל או אשר ישחט יכול אף המולק ודין הוא מה שחיתה דאין דרך הכשירה בפנים חייב מליקה שדרך הכשירה בפנים אינו דין שהוא חייב ת"ל [ויקרא ז-ב] זה הדבר ורבי עקיבא אמר לך ההוא מיבעי ליה לגזירה שוה והא דתנן הקומץ והמקבל דמים בחוץ פטור מנלן ומהיכא תיתי דחייב תיתי משחיתה מה לשחיתה שכן נפסלת שלא לאוכלין בפסח תיתי מזריקה מה לזריקה שכן זו חייב עליה מיתה

רש"י ה"ג דלמך רבי יונה אמר קרא שם תעלה עולותיך ושם תעשה. איחשק שר עשיות להעללה מה העללה לא ענש אלא אם כן הזהיר אף שחיתה לא ענש אלא א"כ הזהיר: אשכחן מוקטרי פנים שהעלו בחוץ. שחטי פנים שהיו עומדים להקטיר פנים והעלו בחוץ חייב כדכתיב בהעללה (ויקרא ז) ואל פתח אהל מועד לא יביאנו כדאיינו להביאן לפניו ולהעלותו הכתוב מדבר: מוקטרי חוץ. שחטי חוץ שעומדין ליקטר בחוץ וכל פנים: ואליהם תאמר. זה תחילת פרכת העללה וסמוכה לפרכת שחטי חוץ על הראשונים דמשחטי בשחטי חוץ שחטי חוץ שחטי חוץ חייב ועליהם קרינו: ואליהם כתיב. לשון קושיא הוא: ה"ג אלא כדנתא דבי ר' ישמעאל ואליהם תאמר לערב פרשיות. ו"ו מוסף על ענין רלשון ומערב הפרשיות לומר שאף שחטי חוץ שהעלו בחוץ חייב: ל"ו כריתות בחורה. וקחשיב ההם המעלה בחוץ והיוני בה מניינא למה לי ואמר רבי יוחנן שאם עשאן כולן בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת הא תרתי ניהו לחיובא המעלה איברי פנים והמעלה איברי חוץ דכיון דגמרת להו בהיקשא או בגזירה שוה הוא כל חד וחד גוף עבירה וחייב על כל אחת ואחת אפי"ו בהעלם אחד וייתי שלשים ושבע והא ליכא לשניי שם העללה קתיי כי היכי דקא חשיב המחלל את השבת והעובד עבודת כוכבים בחלל ואל"ג טעמא חייב איכא דהכי שנינו בכריתות ואקשינו עלה שבת ועבודת כוכבים ומושניו תנא חילוקין שלהן במקומן דתנן במסכת שבת (דף עג.) אבות מלאכות ארבעים חסר אחת ועבודת כוכבים תנינא בכהדרין (דף סו.) אחד העובד ואחד הוציא ואחד המקטר ואחד המנפך אבל הכא לא תנא בהדיא המעלה איברי פנים והמעלה איברי חוץ ואף על גב דליכא למשמע מפלוגתא דרבי יוסי הגלילי ורבנן בהדיא מיהא לא תניינא בתרתי: והא דתנן. לקמן במתניתין (דף קי.) הזורק ומקמחן דמים בחוץ שלא נפחן ארבע מתנות אלא מתנה אחת חייב דהויא זריקה פנים דכרותיה דתנן (לעיל דף לו.) כל הניתנין על מזבח החיטון שנתנן במתנה אחת כיפר: מנלן. דלחייב זריקה דם בחוץ הא שחיתה והעללה הוא דכתיב: דם יחשב דם שפך. לרבות את הזורק והאי קראי בשחטי חוץ כתיב: או זבח. כתיב גבי העללה או לרבות את הזורק: לחלק. דלא תימא עד למסקי עולה ושלמים: לא יביאנו. משמע דהו: ואינו חייב על החסר. לקמן פליגי בה איכא למאן דלמך על אבר חסר ואיכא למאן דלמך על הבהמה ואיכא למאן דלמך על הקטרה חסירה כגון פחות מזכיה: אוחו. שלם משמע: חד למוקטרי פנים כו'. דאי כתב חד הוא אמינא הני מילי מוקטרי חוץ אבל מוקטרי פנים מייחייב דהא מהדרין פוקעין דחסרו אלמא הקטרה היא: והא תניא. בניהוחתו: ור"ע סבר מוקטרי פנים. שחטי פנים שחסרו כגון פקעו מעל האור והעלן בחוץ חייב דהא מהדרין פוקעין: ור' ישמעאל נפקא ליה מאו אשר ישחט. אע"ג דליטרידן מוחזק למתנה כדלקמן אפי"ו הכי אשך ישחט יתירא הוא דנמז למיכתב אל מוחזק למתנה אייתר ליה אשך ישחט לרבות שחיתת העוף: ההוא מביעיה ליה השוחט העוף חייב ואינו חייב על המולק. והילכך איטריכו דריוויא דאי כתיב אשך ישחט לרבות שחיתת העוף הוא אמינא כל שכן מליקה שאיך דרך הכשירה בפנים להכי כתיב דם שפך לרבות את העוף והדר כתיב אשך ישחט למעוטי מולק: אין לי אלא שוחט בהמה. כדכתיב אשך ישחט שור או כשב: ומה שחיתה. שאין זה דך הכשירו כל עוף בפנים חייב עליה בחוץ מליקה לא כ"ש: ת"ל זה הדבר. אשך זה וגו' וסמך ליה אשך ישחט שחיתה וכל מליקה: לגזירה שוה. מפורשת ביש טהלין (ב"ב דף קכ.) ובגדרים בפרק בתרא (דף עה.) הקומץ מנחה בחוץ. ולא הקטיר פטורי: מנלן ליה. דפטורי: ופרכינן מהי חייב לחיובא. דליטרידן קרא למיפטרניה: מה שחיתה שכן פוסלת בפסח שחטוה שלא לחלוץ. כגון לחולה וזמן שאין יכול לחלוץ כזית כדכתיב (שמות יב) איש לפי אכלו תטבחו תאמר בקומץ מנחה דלא שייך פסול שלא לחלוץ ובקבלו נמי אפי"ו בפסח לא מופסל כלמאן דכתיב פסח תמיד נשחט (פסחים דף סא.) רבי אומר לשון סורסר הוא זה כלדס שאומר כוס לי טלה זה דבשחיתה לחורה הוא דפסלה מתחבת אוכלין: תיתי מזריקה. דלא פסלה שלא לשם אכלוין בפסח ומייחייב עליה בחוץ והיא לקמייה וקבלה: שכן זו חייב עליה מיתה. מה שאין כן בקמייה וקבלה דבעינן עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה כדלמרינן פרה כדלפניה בסדר יומא (דף כז.) והני תריוויא ין אחייהן עבודה: (כ"ש")

תוספות ה"ג דאמר רבי יונה. בפ"ק דכריתות (דף ג:) מהיקשא יליף: הני תלתין ושב הויין דאיכא המעלה והמעלה. דכיון דגמרת להו בהיקשא או בגזירה שוה הוה ליה כל חד וחד גוף עבירה וחייב על כל אחת ואחת אפי"ו בהעללה אחת והשוחט ומעלה נמי דקתיי התם בתרתי לא ידעינן בהו תרתי לאוי אלא בגזירה שוה פ"י בקונטרס והא ליכא לשוניי שם העללה קתיי כי היכי דקא חשיב המחלל את השבת בחדא ואע"ג דטובא חיובי איכא דהכי שינינן לה בכריתות (דף ג:) דאקשינן עליה שבת ועבודת

כוכבים תנא חלוקים שלהן במקומן דתנן במס' שבת (דף עג:). אבות מלאכות מ' חסר אחת ויעבודת כוכבים תנינן בסנהדרין (דף ס:). אחד העובד ואחד הזוהב ואחד המוקטר ואחד המנסך אבל הני לא תנא הכא בהדיא המעלה איברי פנים והמעלה איברי חוץ ואע"ג דאיכא למשמעה מפלוגתא דרבי יוסי הגלילי ורבנן בהדיא מיהא לא תננהי בתרתי עכ"ל וקצת תימה גבי עבודת כוכבים היכי קאמר התם ב' קמא דכריתות (דף ג:). דקתני יתהון אבינכיהון פירוש במקומן הא ליכא למשמע ממתני' ד' מיתות אלא חיוב חטאת אהנך עבודות אבל חילוק חטאות לא שמעינן מינה: דאיכא המעלה והמעלה קשיא. קשה מהא דלא משני ההיא דכריתות (ג"ז שם) כרבי יוסי הגלילי דפטר מוקטרי חוץ: מאי עביד ליה לחלק: תימה דהך סוגיא דלא כרבא אלא כאביי דפ' השואל (ב"מ דף צה:). דסבר לה כרבי יאשיה דפ' מיתות (סנהדרין דף ס:). דבעי קרא לחלק גבי אביו ואמו: חד למוקטרי פנים שחסרו וחד למוקטרי חוץ שחסרו. הכא לא שייך למילף מואליהם תאמר או הבאה הבאה משום דבפנים טעמא דמהדרין פוקעין וחשיבה הקטרה ולא שייך למילף מואליהם תאמר או הבאה הבאה משום דבפנים טעמא (תוספות)

דף קז - ב

תיתי מבינייא א"כ לא יאמר בזריקה ותיתי משחיטה מה לשחיטה שכן נפסלת שלא לשם אוכלין בפסח תיתי מהעלאתה מה להעלאתה שכן ישנה במנחה ותיתי מבינייא להכי כתיב קרא למימר דלא אתא מבינייא אמר ר' אבהו שחט זרק לדברי ר' ישמעאל חייב אחת לדברי ר' יע' חייב שנים אביי אמר אפי' [לדברי] ר' יע' אינו חייב אלא אחת דאמר קרא שם תעשה הכתוב עשאן לכולן עבודה אחת זרק והעלה לדברי ר' ישמעאל חייב שנים לדברי ר' יע' אינו חייב אלא אחת אביי אמר אפי' [לדברי] ר' יע' חייב שנים להכי פלגינהו קרא [דברים יב-יד] שם תעלה ושם תעשה שחט זרק והעלה לדברי הכל חייב שנים ת"ר (במנחה יכול השוחט מחוץ למנחה יכול חוץ לשלש מחנות) ת"ל [ויקרא יג] או עז במנחה [מנין אף במנחה לוייה ת"ל אי במנחה יכול השוחט עולה בדרום יחייב ת"ל או אל מחוץ למנחה מה חוץ למנחה מיוחד שאין ראוי לשחיטת קדשים ולשחיטת כל זבח יצא דרום שאע"פ שאין ראוי לשחיטת קדשי קדשים ראוי לשחיטת קדשים קלים אמר עולא השוחט על גגו של היכל חייב הואיל ואין ראוי לשחיטת כל זבח מתקיף לה רבא א"כ ניתוב קרא (אל) מחוץ למנחה ולא בעי אל פתח אהל מועד אל פתח אהל מועד ל"ל לאו למעוטי גגו ולרבא א"כ נכתוב אל פתח אהל מועד במנחה (ואל) מחוץ למנחה ל"ל לאו לאותויי גגו אמר רב מרי לאיתויי כולה בפנים וצוארה בחוץ [צוארה] בחוץ פשיטא אמאי קפיד רחמנא אשחיטה ושחיטה בחוץ היא אלא לאיתויי כולה בחוץ וצוארה בפנים וצוארה בחוץ [צוארה] בחוץ פשיטא אמאי ר' יוחנן אמר חייב קדושה ראשונה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ריש לקיש אמר פטור ר' יוחנן אמר חייב קדושה ראשונה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ריש לקיש אמר פטור ר' יוחנן דבפלוגתא דר"א ור' יהושע קמיפלגי דתנן א"ר אליעזר כשהיו בונין בהיכל היו עושים קלעים בהיכל קלעים בעזרות אלא שבהיכל בונין מבחוץ בעזרה בונין מבפנים א"ר יהושע שמעתי שהיו מקריבין אע"פ שאין בית ואוכלים קדשי קדשים אע"פ שאין קלעים קדשים קלים ומעשר שני אע"פ שאין חומה מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא לאו מכלל דר"א סבר לא קידשה א"ל רבינא לרב אשי ממאי דלמא דכולי עלמא קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ומר מאי דשמיע ליה קאמר ומר מאי דשמיע ליה קאמר וכי תימא קלעים לר' אליעזר למה לי לצניעותא בעלמא איתמר המעלה ואין בו כוונה וצמח משלימו לכזית רבי יוחנן אמר חייב ריש לקיש אמר פטור ר' יוחנן אמר חייב ריש לקיש אמר פטור חבורי עולין לאו כעולין דמו בעי רבא המעלה

ר"ש תיתי מבינייא. משחיטה וזריקה דכי פרכת מה לשחיטה שכן פוסלת שלא לשם אוכלין בפסח זריקה תוכיח מה לזריקה שכן זר חייב עליה מיתה שחיטה תוכיח וחזר הדין הלא השוק כשהן עבודה וחייבין עליהן בחוץ אף אני אביא קמליה וקבלה שהן עבודה ותחייב עליהן בחוץ: אם כן. דמייחיה מבינייא לחייב בחוץ על עבודות שאינם מפורשות בפרשה ויש להביאן כמה גדל לא יאמר בזריקה ותיתי מבינייא משחיטה והעלאתה: ה"ג להכי כתבה קרא דלא תחייב מבינייא. לזמנא דאע"ג דלחיא מבינייא לא תיתי מבינייא: שחט זרק בהעלם אחד לר' ישמעאל. דנפקא ליה זריקה מדם שחט בעונש של שחיטה: אינו חייב אלא אחת. דחד כרת וחד לאו הוא: ל"ע. נפקא ליה מאו זבח דכתיב (ויקרא יז) גבי העלאתה: חייב שחט. משום דשמות מוחלקין: שם תעלה ושם תעשה. הזכיר העלאתה לבדה והשאר כללן בעשיה אחת למימרחא דלא מחייב אכולהו אלא חדא: פלגינהו קרא. הו"ל העלאתה מכלל שאר עשויות למימרחא דמחייב עולה בפני נפשה ואשחרה באפי נפשיה: שחט זרק והעלה לר' יע' לר' ישמעאל בין לר' יע' חייב שחט לר' ישמעאל כיון דכולם בהעלם [ואחד] מחייב בהעלאתה חדא דלית לה קרא בהדיא ואשחיטה וזריקה חדא דמחט קרא נפקי ולר' יע' אשחיטה מחייב חדא והעלאתה וזריקה חדא ובהא לא פליגי אביי אדר' אבהו דלאבוי נמי לרביי הכל חייב שחט חדא והעלאתה וחדא אשחר עשויות: ת"ר או אשר ישחט מחוץ למנחה יוכל עד שיחט חוץ לשלש מחנות. וילף גז"ש מפרים הגרפים כדילפינן בהרוגי ב"ד בסנהדרין (דף מב:). ת"ל. ברישיה דקרא או עז במנחה: אי במנחה יוכל אף במנחה שכינה. אלא קשינה מקום שחיטתו כגון שחט עולה בדרום יחייב: ת"ל מחוץ למנחה. דמשמע חוץ לשלש מחנות: מה להלן. מיוחד שאינו ראוי לשחיטת שום זבח אף במנחה כגון במנחה ליה שאינו ראוי לשחיטת לשום זבח: נכתוב קרא במנחה ואל מחוץ למנחה. חוץ למעוטי עולה בדרום ובמנחה לפרושי דלא בעינן חוץ לשלש מחנות ואל פתח אהל מועד לא הביאו למה לי: לאו למעוטי גגו של היכל. דהכי משמע שלא הביאו לפתח אהל מועד ולא זה הביאו לעזרה: ופרקינן ולרבא. דפטור אגגו דמשמע כל חללה של עזרה קרי אל פתח: נכתוב אל פתח. למעוטי גגו ולמעוטי עולה בדרום שהרי באו אל פתח וממילא משתמע חו"בא במנחה ליה שלא הביאו אל פתח: מחוץ למנחה ובמנחה ל"ל לאו לאיתויי גגו. אחת במנחה והדר אחת מחוץ דלא תימא במנחה איתרבי נמי שחט עולה בדרום ת"ל מחוץ למימרחא דמקום שאינו ראוי לשחיטת שום זבח ואל פתח אימרחא לדרשא אחריתי הראוי לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ ילאו פתח חטאת וקדשי בדיק הבית: (לאו) לאיתויי [וכולה] בפנים כו'. לעולם גג היכל לא מחייב דלא קרינא ביה ואל פתח אהל מועד לא הביאו שהרי הביאו אלא לאיתויי היא בפנים וצוארה בחוץ דלא תימא פתח אהל מועד היא לכך נאמר במנחה לאיתויי לחיובא והדר אחת מחוץ דלא תרבי במנחה שחט עולה בדרום ומיהו אל פתח אהל מועד לא הביאו שלא הביאו כדרך הבאת קדשי קדשים בצפון הלמוד לומר מחוץ דלא חייב אלא משום חוץ דאינו ראוי לשום זבח ילאו זה ואתחא אל פתח למעוטי גגו דלא תרבייה דקדמאנה שהיא מקום שאינו ראוי לשחיטת כל זבח דכיון דאשמעין מחוץ דעולה בדרום פטור שמע מינה אל פתח אהל מועד לא אכדך הבאתו קפיד אלא ההבאה כל דהו ובלבד שיהא סובל לחוץ חלל העזרה: שחיטה בחוץ היא. והכי לא הביאו לבית השחיטה אל פתח ומאל פתח נפקא: המעלה בזמן הזה. בחוץ: וקידשה לעתיד לבא. והואיל לה ירושלים בית הבחירה ושעת איסור הבמות היא: כשהיו בונין בהיכל. בימי עזרה: לאו מכלל דר' אליעזר סבר לא קידשה. הלכך עושין קלעים במקום חומה וחזרו וקדשו בקידוש המפורש במסכת שבוועה (דף יד:). ע"ס. אין מזוה להעלותו אם פירש כדלמנן בפרק המזבח מקדש (לעיל דף פה:). (ר"ש)

תוספות להכי כתיב קרא דלא תיתי מבינייא: תימה על סוגיא זו דב' בתרא (דף קטו:). דרשינן אשר יעלה עולה מה העלאתה שהיא גמר עבודה או כל שהיא גמר עבודה למעוטי קומץ ומקבל והיזק והפלות והמולח כו': יכול חוץ לשלש מחנות. וילף גז"ש מפרים הגרפים כדילפינן בהרוגי ב"ד בפ' נגמר הדין (סנהדרין דף סב:). ואפי' אינה מופנה ילפינן בגילוי מלתא כיון דלא אשכחן מחוץ למנחה אלא חוץ לשלש מחנות: ולא בעי אל פתח אהל מועד. אע"ג דאיצטרך לקמן (דף קיג:). למעוטי רובע ורבע ופרת חטאת וקדשי בדיק הבית טובא פתח אהל מועד כתיבי: ה"ג ולרבא נכתוב רחמנא ואל פתח אהל מועד מחוץ למנחה ובמנחה למה לי. וקא קשיא

ליה לרבה ל"ל דכתב רחמנא כלל מחוץ למחנה ובמחנה וכן פי' הקונט': המעלה בזמן הזה. לעיל פירשתי בריש קדשי קדשים (דף ס. גבי מזבח שנפגם ופירשתי מ"ט [נקט] הכא המעלה ולא נקט השוחט: ריש לקיש אמר פטור קדושה ראשונה כו'. תימה דלא פריך עליה מהנך משניות דפריך בפ"ק דמגילה (דף י. אר' יצחק דאמר שמעתי שמקריבין בבית חוניו: רבי יוחנן אמר חייב חיבורי עולין כעולין דמו. וא"ת למה לי חיבורי הא שמעינן ליה לר' יוחנן דאמר בפ' הקומץ רבה (מנחות דף כו:): יש הקטרה בפחות מכזית וכיון דחשיב הקטרה בפנים מחייב בחוץ כדאמר לקמן (דף קח: גבי מוקטרי פנים שחסרו דחייבין עליהם בחוץ כיון דבפנים היא הקטרה דמהדרין פוקעין וי"ל הא דחשיב ליה לר' יוחנן הקטרה היינו לענין מקטיר לחצאין שמשלים אח"כ ואע"ג דבפרק כל המנחות באות מצה (מנחות דף נח.) חשיב ליה הקטרה גבי שאור ודבש דאמרי' יש קומץ פחות משני זיתים ויש הקטרה פחות מכזית שאני התם דכתיב קרא ועוד דבשחוטין חוץ מיפטר טפי כדדרשינן הכא על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר ועוד דהא איתקש מחשבות זו לזו אכילת מזבח לאכילת אדם ומדחשב על מנת להקטיר חוץ למקומו לא מיפסלא בפחות מכזית ש"מ דמקטיר בחוץ לא בחוץ לא לא מחייב בפחות מכזית: (תוספות)

דף קח - א

ראש בן יונה שאין בו כזית ומלח משלימו לכזית מהו א"ל רבא מפרזקיא לרב אשי לאו היינו פלוגתייהו דר' יוחנן ור"ל תיבעי לרבי יוחנן ותיבעי לר"ל תיבעי לר' יוחנן ע"כ לא קאמר ר' יוחנן התם אלא עצם דמינא דבשר הוא אבל מלח דלאו מינא דבר יונה הוא לא תיבעי לר"ל ע"כ לא קאמר ר"ל התם אלא דאי פריש מינה לאו מצוה לאסוקי אבל הכא דאי פריש מצוה לאסוקי לא או דלמא ל"ש תיקו: ר' יוסי הגלילי אומר כו': השיב רבי תחת רבי יוסי הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שהיתה לו שעת הכושר תאמר בשוחט חוץ ומעלה בחוץ שלא היתה לו שעת הכושר השיב ר"א בר' שמעון תחת ר"י הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שכן קודש מקבלו תאמר בשוחט בחוץ שאין קודש מקבלו מאי בינייהו אמר זעירי שחיתת לילה איכא בינייהו רבה אמר קבלה בכלי חול איכא בינייהו: טמא שאכל בין קודש כו': שפיר קאמרי ליה רבנן לרבי יוסי הגלילי אמר רבא כל היכא דנטמא טומאת הגוף ואחר כך נטמא בשר דכולי עלמא לא פליגי דחייב שכן טומאת הגוף בכרת כי פליגי בשנטמא בשר ואח"כ נטמא הגוף דרבנן סברי אמרינן מיגו ור' יוסי הגלילי סבר לא אמרינן מיגו ורבי יוסי נהי דמיגו לא אמרינן תיתי טומאת הגוף דחמירא ותחול על טומאת בשר אמר רב אשי ממאי דטומאת הגוף חמורה דלמא טומאת בשר חמורה שכן אין לה טהרה במקוה: **מתני'** חומר בשחיטה מבעלייה ובעלייה מבשחיטה חומר בשחיטה שהשוחט להדיוט חייב והמעלה להדיוט פטור חומר בעלייה שנים שאחזו בסכין ושחטו פטורים אחזו באבר והעלו חייבין העלה חזר והעלה חזר והעלה חייב על כל עלייה דברי ר"ש ר' יוסי אומר אינו חייב אלא אחת

ואינו חייב עד שיעלה לראש המזבח ר"ש אומר אפילו העלה על הסלע או על האבן חייב: **גמ'** מאי שנא המעלה להדיוט דפטור דכתיב **[ויקרא יז-ד]** לה' בשחיטה נמי הכתיב לה' שאני התם דאמר קרא **[ויקרא יז-ג/ח/יג]**

דף קח - ב

למעוטי שוגג אנוס ומוטעה אי הכי הכא נמי מיבעי למעוטי אנוס שוגג ומוטעה תרי ההוא כתיבי ואלא לה' למה לי להוציא שעיר המשתלח: חומר בהעלאה כו': ת"ר **[ויקרא יז-ג/ח/יג]**

דף קט - א

מתני' אחד קדשים כשרין ואחד קדשים פסולין שהיה פסולן בקודש והקריבן בחוץ חייב המעלה כזית מן העולה ומן האימורין בחוץ חייב: **גמ'** ת"ר **[ויקרא יז-ח]** אשר יעלה עולה או זבח אין לי אלא עולה מנין לרבות אימורי אשם ואימורי חטאת ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ת"ל זבח מנין לרבות הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח והמנסך שלשת לוגין יין ושלשת לוגין מים ת"ל **[ויקרא יז-ט]** ואל פתח אהל מועד לא יביאנו כל הבא לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ ואין לי אלא קדשים כשרים מנין לרבות פסולין כגון הלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו והניתינן למטה שנתנן למעלה והניתינן למטה שנתנן למטה והניתינן בחוץ שנתנן בפנים והניתינן בשנים שנתנן בחוץ ופסח וחטאת שנתנן שלא לשמן מנין ת"ל לא יביאנו לעשות כל המתקבל בפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ: המעלה כזית מן העולה כו': עולה ואימוריה אין שלמים ואימוריהן לא תנינא להא דת"ר עולה ואימוריה מצטרפין לכזית להעלותן בחוץ ולחייב עליהן משום פיגול נותר וטמא בשלמא העלאת עולה דכליל אין שלמים לא אלא פיגול נותר וטמא מ"ט והא תנן כל הפגולין מצטרפין וכל הנותרין מצטרפין קשיא פיגול אפיגול קשיא נותר אנתר אנתר אפיגול לא קשיא כאן בפיגול כאן במחשבת פיגול נותר אנתר לא קשיא כאן בנותר כאן בשניתותו עד שלא נזרק הדם ומני רבי יהושע היא דתניא ר' יהושע אומר כל הזבחים שבתורה שנטשיתין בהן כזית בשר

רש"י או כזית חלב. דכתיב וזרק הכהן את הדם וגו' והקטיר החלב אע"פ שאין בשר זרק עליו את הדם והכי מפרש במנחות בהקומץ רבה (דף כו.). ובמנחה מאי עבידה. מאי זיקתה דס איכא במנחה: מנחת נסכים שצאה עם הזבח. ואכד בשר הזבח והמנחה קיימת לא זירוק את הדם כשצביה לזרוח גופא דזביהה הוא: מהני הלבונה. של מנחה: והקטרה. שכל יום פרס שחיתה ופרס של בין הערבים שהקטיר כזית מהו בחוץ חייב קסבר כי כתיב אותו על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר אשיעור הקטרה כתיב והיינו כזית רבי אליעזר נמי מדלא פליג ארישא גבי עולה הכי נמי דריש ליה אותו אשיעור הקטרה כרבנן ומייהו עולה דלא מיפסלא בחסרון דכל עולה דס תלויה כפרה חייב כזית אבל כהני פליג דקא סבר קומץ כוליה היינו אשיעור הקטרה אף בפנים דלא מיפסל בחסרון וכן כולם שכולם מחזירין הם כל זמן שלא קרבו כולם לא הויה הקטרה ללאה בעלים ידי חובתן ולרבנן כהני נמי הויה הקטרתן כזית היכא דכוליה קיים ולא חסרו קודם הקטרה ותנן מנחות (דף כו.) הקטיר קומלה פעמים כשירה היכל הקטרה היא: וכולן שהקריבן בפנים ושייר מהו כו'. חייב שהרי בזה נמרה הקטרתן ולר' אליעזר נמי כי דריש אותו אשיעור הקטרה דריש ליה ושיעור הקטרה כזית היכא דכפנים הויה הקטרה גמורה: וכולן שחסרו כל שהוה. קודם הקטרה ע"י איבוד או שריפה נפסלו בחסרון כדלמך במנחות (דף טו) מן המנחה פרט לשחורה היא ושחורה קומלה והאי וכולן לאו אלבונה קאי דלא מיפליג פליגי בה במנחות כפרה קמא (דף יא) בלבונה שחורה דלר"ש כשירה אפילו עומה על קורט אחד ולר' יהודה בשני קרטיין ואי אלבונה נמי קאי מיידי שחורה משיעור הכשרה למר כדלית ליה ולמר כדלית ליה: והקריבו בחוץ פטור. האויל ואין מתקבלין בפנים: המעלה קדש ואימוריהן. שהקריב הבשר והאימורין מחוברין בו חייב משום אימורין: גמ' הוי פרס בפנים. לאו דוקא חיי פרס נקט דה"ל לכזית אלא פחות מכשיעור הכשר מלואה נקט: קס"ז מאי פטור פטור זר. דלי לאו בזרות קלמך מאי פטור שייך למימר בפנים ואמאי פטור הא הקטרה היא דלא האויל הנא דקמחייב עולה בחוץ: מאי פטור פטור איבוד. דילאו ידי חובתן כזית הויה הקטרה: כהא אפילו רבי אליעזר מודה. ואע"ג דפליג במתני' אכחזן מודה הוא להאי הנא כהאי סופא דפטור איבוד וקפילו לי עולה אמאי מודה והא רבי אליעזר לאו הקטרה היא קלמך מדפטור עולה בחוץ: אמר רבה בהקטרה דהיכל. שכל יום שלא נאמר בו שיעור והאי פרס שיעור דרבנן הוא מודה רבי אליעזר דכזית הויה הקטרה לחייב עליה בחוץ ולהוילא איבוד ידי חובתן בפנים ומתני' כולה רשא וסופא דברי הכל היא ובהקטרה דהיכל מיידי: כי פליגי. במתני' בהקטרה דיום הכפורים דלפני ולפנים שנאמר בה שיעור (ויקרא טו): מלא חפניו דוקא. ובבת אחת היכל בחוץ נמי לא מחייב אלא אשלימה: והא כי כתיב חוקה בפנים כתיבא. כדכתיב (שם) והיתה (זאת) לכם לחוקה ועולם לכפר וגו' דברים שאין נעשין אלא אחת בשנה וחוקה עיכובא הוא: ה"ג אלא אמר רבבי בהקטרה דפנים דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי בהקטרה דחוץ. אביי נמי כרבה מהרץ לה דברייהא דמודה בה רבי אליעזר בהקטרה דהיכל ומתניתין בהקטרה דפנים ומייהו לא כמעמא דרבה דאמר לרבנן מלא חפניו לאו דוקא דכולי עלמא מלא חפניו דוקא ופנים דכ"ע לא פליגי דשלימה דענין כי פליגי כגון שהקטיר כזית מן הקטרה של חפנית פנים בחוץ מר סבר ילפינן פנים מחוץ ילפינן קטרה של פנים מקטרה של היכל מה הקטרה של היכל כגמא בחוץ כזית אף הקטרה של פנים חייבין עליה כגמא כזית אע"ג דבדוכחה לא הויה הקטרה האויל ובהיכל הויה הקטרה: ור' אליעזר סבר לא ילפינן פנים מחוץ. הקטרה דהיכל הוא דמחייב עולה בחוץ כזית דהא דוכחה עולה בחוץ כזית האויל וכדוכחה לאו הקטרה היא: השתא חוץ מחוץ. כגון ניסוך היון שהוא על המזבח החיטין לא ילפי רבנן מהקטר חלבים שהוא על המזבח החיטין לחייב על פחות משלשה לוגין בחוץ אע"פ שיש קסם שם זיתים וגבי כל הקטרות של מזבח החיטין הקטרה היא האויל וגבי ניסוך שיעורא אחרינא הוא לא מחייב עליה אלא כששיעור: פנים מחוץ. לחייב על קטרה שלפני ולפנים כגמא בחוץ ילפינן מהקטרה דהיכל: פחות מכזית קומץ. על כרחך רבנן היא דאי רבי אליעזר אפילו כזית לא מחייב דלא אמר עד שיקריב את כולו: אלא אמר רבא כגון דקבעינהו כמנא. לעולם מתניתין ובתייתא בהקטרה דהיכל הויה הקטרה בדוכחה כזית ומשום הכי קתני לה דברייתא חייב ור' אליעזר מודה בה כדכר פלוגתא דמתניתין כגון דקבעיה (דטולא) שני חלמי פרס כמנא (רש"י)

התוספות כאן בשניתותו [עד] שלא נזרק הדם ומני רבי יהושע. ה"ג לה במעילה בפ' קדשי מזבח (דף טו): אלא אימא עולה ואימורים מצטרפין זה עם זה לכזית לזרוק עליהם את הדם ומאן קתני לה רבי יהושע וגירסא דשמעתין נמי יש ליישב דהכי נמי קאמר וקשה לישנא דברייתא דקתני ולחייב עליהם משום פיגול נותר וטמא ויש לפרש דבשניתותו כזית מעולה ואימורין אשמעינן דזריקה מעלייתא היא לאיחויבי משום פיגול נותר וטמא דקרבן מותריו קרינא ביה והשתא לא צריכי להא דקאמר הכא פיגול אפיגול לא קשיא כאן במחשבת פיגול דבשניתותו דניותרו מותריו תרויהו פיגול נותר ובמחשבת מעילה לא גרסינן ליה ויש מוחקין טמא מן הברייתא משום דמטמא לא משני מידי אבל לפי מה שפירשתי נראה דכולהו מיתרצו וע"כ גרסינן ליה דאי לא גרסינן ליה הא דקאמר התם במעילה תנינא להא דתנו רבנן מנא ליה הא דקתני בברייתא דמצטרפין לענין אכילה ואימא פיגול אפיגול לא קשיא כאן בפיגול כאן במחשבת פיגול נותר ונותר אנוחך לא קשיא כאן בנותר כאן בשניתותו דלמא איירי להקטר לענין להכשיר הקרבן ולזרוק עליהם את הדם אבל לאכילה לא מצטרפין אבל מכיון דתני טמא על כרחין לענין אכילה קאמר דמצטרפין דהיינו תנינא להא דתנו רבנן: ומר סבר מלא חפניו לאו דוקא. תימה למה לי למימר לאו דוקא אפילו יהא דוקא הווי מחייבי רבנן אכזית ממנו בחוץ מידי אקומץ וכמו כן קשה בסמוך למה לי למימר דסברי רבנן קביעות דמנא לאו כלום היא ויש לומר דעד כאן לא מחייבי רבנן בקומץ אלא משום דחשיב להתפגל על מנת להקטר כזית מקומצה בחוץ הלכך חשיבא נמי הקטרה לחייב אכזית ממנו בחוץ ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח אע"ג דלא שייך בהם פיגול כיון דמנחה ניהו ומצינו במנחה דכזית נמי חשיבא הקטרה שם מנחה אחד הוא אבל קטרת לא אשכחן דחשיב הקטרה בכזית דלא שייך ביה פיגול ועוד דהא א"ר יוסי דאין פיגול אלא בדבר שהוא על מזבח החיצון הלכך הא דמחייבי רבנן בקטרת בכזית על כרחין משום דמלא חפניו לאו דוקא וקביעות מנא לאו כלום היא: דקבעינהו במנא. למאי דאסיקנא (למאי) דקבעינהו במנא הוי לבונה דמתניתין שיעור שלם ופטור בחוץ לרבי אליעזר האויל וקבעינהו במנא: (תוספות)

דף קי - א

במנא מר סבר קביעות מנא מילתא היא ומר סבר לאו מילתא היא אמר רבא השתא למאן דאמר קביעותא דמנא ולא כלום הוא קבע ששה לפר ומשך מהן ארבעה והקריבן בחוץ חייב שראויין לאיל קבע ארבעה לאיל ומשך מהן שלשה והקריבן בחוץ חייב שראויין לכבש חסרו כל שהוא והקריבן בחוץ פטור רב אשי אמר ניסוך מהקטרה לא ילפי רבנן אף על גב דחוץ מחוץ לא ילפי הקטרה מהקטרה ילפי אף על גב דחוץ מפנים: וכולן שחסרו: איבעיא להו חסרון דחוץ שמה חסרון או לא שמה חסרון מי אמרינן כיון דנפק איפסלו להו מה לי חסר מה לי יתר או דילמא יוצא דאיתיה בעיניה אין דליתיה בעיניה לא אמר אביי ת"ש ר' אליעזר פוטר עד שיקריב את כולן אמר ליה רבה רב בר חנן לאבבי מדר' אליעזר פשיט מר אמר ליה בפירוש שמעי לי מיניה דרב עד כאן פליגי רבנן עליה דר' אליעזר אלא דאיתיה בעיניה אבל בחסרון מודו ליה לאו דחסר בחוץ לא דחסר בפנים ת"ש וכולן שחסרו והקריבן בחוץ פטור לאו דחסר בחוץ לא דחסר בפנים: המקריב קדשים: אמאי והאיכא חציצה אמר שמואל כשהפך ור' יוחנן אמר אפילו תימא שלא הפכן והא מני רבי שמעון היא דאמר אפילו העלו על הסלע חייב רב אמר מין במינו אינו חוצץ: **מתני'** מנחה שלא נקמצה והקריבה בחוץ פטור קמצה וחזר קומצה לתוכה והקריבו בחוץ חייב: **גמ'**

ואמאי ליבטלי שירים לקומץ אמר רבי זירא נאמרה הקטרה בקומץ ונאמרה הקטרה בשירים מה הקטרת קומץ אין קומץ מבטל חבירו אף הקטרת שירים

אין שירים מבטלין קומץ: [מתני'](#) הקומץ והלבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ חייב ר' אליעזר פוטר עד שיקריב את השני אחד בפנים ואחד בחוץ חייב שני בזיכי לבונה שהקריב את אחד מהם בחוץ חייב ר' אליעזר פוטר עד שיקריב את השני אחד בפנים ואחד בחוץ חייב: **גמ'** בעי ר' יצחק נפחא קומץ מהו שיתיר כנגדו בשירים מישרא שרי או קלושי מיקלש אליבא דמאן אי אליבא דרבי מאיר דאמר מפגלין בחצי מיתיר מישרא שרי אי אליבא דרבנן דאמרי אין מפגלין בחצי מיתיר לא מישרא שרי ולא מקלש קליש אלא אליבא דרבי אליעזר ר"א כרבנן סבירא ליה דאמר אין מפגלין בחצי מיתיר אלא אליבא דרבנן דהכא מאי מישרא שרי או קליש מקלש תיקו: [מתני'](#) הזורק מקצת דם בחוץ

רש"י וקסבר ר"א וקביעותא דמנח מילתא הוא האיל ונתן שני חלאי פרס בכלי הקטרת היכל קבעיה מנח ואי חסיר כל שהא מפסל היכלך בחוץ לא מייחייב עד שיקריב את כוזה: ורבנן סבדי. קביעותא דמנח לאו כלום היא: קבע ששה לוגין. דהוא חזי ההין לנסכי פר ונתנן בכלי ומשך ארבעה מהן והקריבן בחוץ חייב שהי ראוין בפנים לחאי: פטור. דלכיר משלשת לוגין לא חזו בפנים: רב אשי אמר. לעולם כדתרצה אבי דכהקטרה של פנים בחוץ פליגי ובמילף פנים מחוץ וקרא קשיא לך השתא חוץ מחוץ לא ילפי רבנן כו' לא דמי ניסוך להקטרה דניסוך מהקטרה לא ילפי רבנן ואע"ג דחוץ מחוץ לכל קטרת של פנים מהקטרת של היכל ילפי ואע"ג דפנים מחוץ: חסרון חוץ. הואילן שלימים לחוץ וחסרו לחיוב: שמיא חסרון. ואם העלה את המשוייר בחוץ פטור: או לא שמיא חסרון. וחייב לרבנן כאלו כוזה קיים: אופסול ליה. ואפי' הכי מייחייב עליה בחוץ ומה לי יולא ומה לי חסרון: עד שיקריב כוזה. אלמנא כוליה בעינן: מדרבי אליעזר פשיט מר. בתמיה רבי אליעזר אפי' כוזה קיים נמי פטר ואנן לרבנן מייבעי לן דמחייבי כוזה קיים ומודו בשחטר בפנים: והאיכא חליאה. שהבשר אינו ראוי להקטרה חוץ בין אימורין למערכה ודכוותיה בפנים לאו העלמה היא דהמנחא אמר (ויקרא א) על העצים אשר על האש וקס"ד דמתני' רבי יוסי היא דלמך אינו חייב עד שיעלה לראש המזבח בהקטרת פנים: כשהפכו החלבים למטה: מתני' מנחה שלא נקמטה. לא חזו לפנים היכלך המקריבה בחוץ פטור: קמטה וחדו קומטה לחובה והקריבה בחוץ חייב. שכיוולא בה בפנים כסירה כדתנן בהקומץ (מנחות דף כג.) נתערב קומטה בשיריה לא יקטיר ואם הקטיר עלתה לבעלים: גמ' וגיבטלי שירים לקומץ. בדובא הואי כמאן דליתיה ולא נחייב עליה ובמנחות (דף כג.) נמי פרכינן לה גבי הקטרת פנים: נאמר הקטרה בקומץ. וקמץ והקטיר (ויקרא ב) ונאמר הקטרה בשירים. לא תקטירו ממנו אשה לה' (שם) כל שזמנו לאשים הרי הוא ככל הקטירו דהיינו שירים: אין קומץ מבטל קומץ. ואפי' רבה עליו כדלמרינן בהקומץ רבה (מנחות דף כב.) ולקח מדם הפך ומדם השעיר הדבך ידוע שדם הפך מרובה מדם השעיר מכאן לעלוין שאין מבטלין זה את זה: מתני' הקומץ והלבונה. של מנחה נדבה שניהם מחוץ את שיריה לחיובה היכלך רבי אליעזר פוטר דבעי הקטרת כל המתי: אחד בפנים. תחילה ואחר כך השני בחוץ: חייב. שזה גמר וכו' הכל תלוי: שני בזיכי לבונה. מחוץ לחם הפנים דכתיב (ויקרא כד) והיתה לחם לאזכרה ואמרינן נאמר כאן אזכרה ונאמר להלן אזכרה מה להלן קומץ מתיר את השירים את הלבונה מהתה את הלחם ובשיריה מנחה כתיב (ויקרא ו) ואכלו אהרן ובניו קדש קדשים מאשי ה' אין לנו אלא לחם מנחה האשים: גמ' מהו שיתיר כנגדו בשירים. הקטיר קומץ לבדו על מנת להחיר חזי השירים ובוררין לחלקן: מהו. לאוכלן: משרא שרי. פלגא לגמרי: או לחלושי מקלש. לאיסורא דכולהו שירים וקומץ ולבונה תרוייהו אכולהו שירים דמו וכי מקטיר לחד מקלש ליה איסוריהו ומיהו לא אישתיי מידי מנייהו לגמרי: פלגתא דרבי מאיר ורבנן במנחות בהקומץ זוטא (דף טז.) מפגלין בחצי מיתיר. פיגל בקומץ או בלבונה שהקטיר קומץ ע"מ לאכול זה מן השירים חוץ לזמנו פיגול: משרא שרי. דאי כי מקטיר ליה בשתיקה לא שרי כזית מנייהו לגמרי היכי הויה מחשבה בההוא זית הא דומיא דזיקה בעינן דשרי לגמרי: לא משרא שרי כו'. כלומר דילמא לא הא ולא הויה פשיטא ליה לר' יצחק נפחא דלו הא או הא עביד: אלא חליבא דר"א. קמייבעיא דלמך לא מחייב עליה לחודיה בחוץ ומשום הכי מספקא ליה לרבי יצחק דילמא שרי: ר"א כרבנן ס"ל. ולא שריא ולא מיקלש לון קושא הוא אמאי פשיטא ליה חליבא דלו הא או הא ר"א מדקאמר לאו הקטרה הוא כרבנן דפליגי עליה דר"מ סבירא ליה: אלא חליבא דרבנן דהכא. דמחייבי אחד מנייהו אלמא הקטרה היא בפנים וקא מייבעי ליה למאי היכלתא הויה הקטרה למשקרי פלגא או לחלושי והכא לוכא למישקט מדמחייבי עליה בחוץ ש"מ משרא שרי דאי נמי לחלושי אחיה הויה הקטרה לחוץ עולה: מתני' הזורק מקצת דמים. כגון מתנה אחת ואפילו מחטאות הפנימיות שכל מתנותיהן מעכבות: (רש"י)

תוספות אבל בחסרון מודו ליה. ומסיק בחסרו מבפנים ותימה מאי קא משמע לן תנינא לעיל (דף קט:) וכולן שחסרו כל שהוא כו' וכל הפחות היינו חסרו מבפנים: אמר שמואל כשהפכו. וכי תימא מאי קמ"ל סד"א דאין דרך הקטרה בכך: מין במינו אינו חוצץ. והא דאמרין לעיל (דף טו:) גבי רגל חבירו פסול אין דרך שירות בכך: קומץ מהו שיתיר כנגדו בשירים. פירש בקונטרס דהקטיר קומץ לבדו על מנת להחיר חצי השירים ובוררין לחלקן מהו לאכול מישרא שרי פלגא לגמרי או אקלושי מקלש לאיסורא דכולהו שירים וקומץ ולבונה תרוייהו אכולהו שירים דמו וכי מקטיר חד איקלש ליה איסוריהו ומיהו לא אישתיי מידי מנייהו לגמרי ע"ל והא דתנן בהקומץ רבה (מנחות דף כז.) הקומץ והלבונה מעכבין זה את זה היינו דבעי שיהו שניהם דלא ליתיה מנחה בלא לבונה ובעי קמיצה ומכל מקום תימה דאפילו למאן דאמר מישרא שרי לה היאך מתברר חלקו של קומץ ונראה לפרש דלאו לאשתריו באכילה קאמר אלא דאי משרא שרי פלגא אידך פלגא באיסור' קיימא ואי אכיל לה לקי כמו אוכל בשר חטאת ואשם קודם זריקה ואי אקלושי מקלש כולה מנחה לא לקי כלל ואי נמי לעינן מעילה וכי האי גוונא בנדריים בפרק נערה (דף סח.) בעל מיגז גיז או אקלושי מיקלש כגון דנדרה מן תרין זיתין ושמע ארוס והפר לה ואכלתינן אי אמר מיגז גיז לקיא אי אמר מקלש קליש איסורא בעלמא הוא: ואי אליבא דר"מ דאמר מפגלין בחצי מיתיר. הך סוגיא דלא כריש לקיש דאמר לעיל בפרק בית שמיא (דף מא:) טעמא דרבי מאיר משום דכל העושה על דעתו ראשונה הוא עושה וצ"ע אי שחט סימן אחד וקבל אחד דמו וזרקו כיון דחשיב חצי מתיר אי אמרינן מישרא שרי ומיהו הא פשיטא אי לא גמר אחר כך שחטתו לא שרי: (תוספות)

ב - קי דף

חייב ר"א אומר אף המנסך מי החג בחג בחוץ חייב רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבו בחוץ חייב: **גמ'** אמר רבא ומודה רבי אליעזר בדמים דתניא רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים ממקום שפסק הוא מתחיל: רבי אליעזר אומר אף המנסך מי החג [בחג] בחוץ: א"ר יוחנן משום רבי מנחם יודפאה רבי אליעזר בשטת רבי עקיבא רבו אמרה דאמר ניסוך המים דאורייתא דתניא רבי עקיבא אומר [במדבר כט-ו/יא/יח/ט/כא/כד/ז/ל/לא/ז](#)

בקרבו נסכים במדבר פליגי רבינא אמר בלמדיו ניסוך המים מניסוך היין פליגי ת"ר המנסך שלשה לוגין יין בחוף חייב ר' אלעזר בר"ש אומר והוא שקדשו בכלי מאי בינייהו אמר רב אדא בר רב יצחק בירוצי מידות איכא בינייהו רבא בריה דרבה אמר קרבו נסכים בבמה איכא בינייהו ובפלוגתא דהני תנאי דתניא במת יחיד אינה צריכה נסכים דברי רבי וחכ"א טעונה נסכים והני תנאי כהני תנאי דתניא [\[במדבר טו-ב\]](#) כי תבאו להטעינה נסכים בבמה גדולה הכתוב מדבר אתה אומר בבמה גדולה או אינו אפי' בבמה קטנה כשהוא אומר [\[במדבר טו-ב\]](#) אל ארץ מושבותיכם וגו' אשר אני נותן לכם הרי בבמה הנוהגת לכולכם הכתוב מדבר דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר כי תבאו להטעינה נסכים בבמה קטנה הכתוב מדבר אתה אומר לבמה קטנה או אינו אלא לבמה גדולה כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם הרי בבמה הנוהגת בכל מושבות הכתוב מדבר כשתמצא לומר לדברי רבי ישמעאל לא קרבו נסכים במדבר ולדברי ר"ע קרבו נסכים במדבר: רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבין בחוף חייב: א"ר יוחנן [תנא] רבי נחמיה כדברי האומר שיריים מעכבין מיתבי רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבין בחוף חייב אמר לו ר"ע והלא שירי הדם שירי מצוה הם אמר לו איברין ופדרין יוכיחו שהן שירי מצוה והמקריבין בחוף חייב אמר לו לא אם אמרת באיברים ופדרים שהן תחלת עבודה תאמר בשירי הדם שאינן תחלת עבודה ואם איתא לימא ליה הני נמי מעכבי תיובתא והשתא דאמר רב אדא בר אהבה מחלוקת בשיריים הפנימיים אבל בשיריים החיצונים דברי הכל לא מעכבי כי קאמר רבי נחמיה בשיריים הפנימיים כי תניא ההיא בשיריים החיצונים (ורבי עקיבא לא ידע מאי קאמר רבי נחמיה הוא סבר רבי נחמיה שיריים חיצונים אמר וקא מהדר ליה שיריים החיצונים ורבי נחמיה) לדבריו דר' עקיבא קאמר: [מתני'](#) המולק את העוף בפנים והעלה בחוף חייב מלק בחוף והעלה בחוף פטור השוחט את העוף בפנים והעלה בחוף פטור

רש"י בקרבו נסכים במדבר המופלגי. ותרוייהו אית להו יש שיעור למים וכי מלי טפי לא קדשינהו כלי ותנא קמא דמחייב לא בעי נסכים קדושת כלי לחייב עליהו בחוף דקסבר קרבו נסכים באלה מועד שבמדבר כל ארבעים שנה הילכך ביאת הארץ האמורה בפרשת נסכים בשלח כך נלמדנו בא ששצבע של כיבוד הארץ וצבע של חילוק הארץ כשהיו בגבלל והותרו הבמות כדתנן בפרק בתרא (לקמן דף קיב:) תהא כמה קטנה של כל יחיד טעונה נסכים דמשום כמה יציור לא חילטריך למיור ביאת הארץ דהא מן המדבר תחייבו בכך וכיון דבמות יחיד טעונין נסכים וההס כלי שרת ליכא כדלמחר בפרק בתרא (לקמן דף קיג.) בחוף נמי מחייבו עלייהו בשעת איסור הבמות בלא קידוש כלי האילץ ובשעת היסר הבמות קריבין בלא קדושת כלי כדלמחר לעיל במעבן על גבי סלע משום דהויא הקרבה בבמת יחיד בשעת היסר הבמות מחייבו עלה בשעת איסור דהא פפניס אס עלה לא ירד כדלמחר לעיל (דף פד:) מנין ליוצא אס עלה לא ירד שהרי יוצא כבר בבמה ור' אלעזר סבר לא קרבו נסכים במדבר וביאת הארץ האמור נסכים לאחר ירושה ושיבה לאלתר שנקבו משכן בשילה הוא דנתחייבו לפיכך הוצרכה ביאת הארץ לכתוב משום שכל ארבעים שנה שבמדבר לא קרבו בשמכן וזה הכתוב לחייבו בשילה ובית עולמים ולא בשנות הכיבוש והחילוק בבמות הקטנות הילכך לא קרבו נסכים בבמה קטנה שהיא שלל בכלי שרת ואי אשקיהו בשאין מוקדשין בחוף לא מחייבו עלייהו והכי נמי אמרינן לקמן דמאר דדעי קדושת כלי נסכים כלי קרבו נסכים במדבר: רבינא אמר בלמדיו ניסוך המים כו'. ודכ"ע קרבו נסכים במדבר וביאת הארץ האמור נסכים לבמה קטנה אלא קרבו נסכים בבמה גדולה וקרבו נסכים בבמה קטנה אלא קרבו נסכים בבמה קטנה ורבי אלעזר סבר חובת יציור הן ולא קרבו אלא בבמת יציור בכלי שרת ובהא פליגי תנא קמא סבר למידיו ניסוך המים מניסוך היין לחייב בחוף ואפי' לא קדשו בכלי ורבי אלעזר סבר אין למידיו וניסוך היין הוא דמתחייב בחוף בלא כלי אצל ניסוך המים קדשו אין לא קדשו ליה: מאי בינייהו. במאי פליגי: בירוצי המדות. מה שפך על שפת הכלי ותרוייהו קדושת כלי בעו מיהו רבנן סברי בירוצי מדות של לא נתקדשו ורבי אלעזר סבר לא נתקדשו ותוך כלי בעינן ופלוגתא דתנאי היא במנחות (דף פח.): רבה בריה דרבא אמר. תנא קמא לא בעי קדושת כלי וקריבו נסכים במדבר המופלגי לתנא קמא קרבו נסכים במדבר ר"ש לא קרבו כדפרישית: ובפלוגתא דתנאי. תנאי. ר"א בר"ר [וכרבי] דלמחר אין נסכים בבמה קטנה הילכך לא אשכחן ניסוך בלא קידוש כלי ות"ק כדכנן ס"ל דלמרי יש נסכים בבמת יחיד ואשכחן ליה בלא כלי שרת: כי תבאו. בפרשת נסכים כתיב בשלח לך: להטעינה נסכים בבמה גדולה. בא הכתוב ללמדך שלא קרבו נסכים במדבר ומשכחו לארץ נתחייבו בה ובבמת יציור ולא בבמת יחיד: או אינו אלא בבמה קטנה. דלילו בבמה גדולה במדבר נמי קרבי ומיהו עד השתא כמה קטנה לא הואי דכל מ' שנה נאסרו הבמות משאוקם המשכן ובכנסנו לארץ הותרו בשנים שביבשו וחילקו וזה הכתוב להטעינה נסכים לקדשי במת יחיד: כשהוא אומר אשר אני נותן לכם כו': ורבי עקיבא אומר להטעינה נסכים לבמה קטנה. דלאגדולה לא חילטריך דהא במדבר נמי קרבי: או אינו אלא לבמה גדולה. ואשמעינן קרא דלא קרבו נסכים במדבר: בכל מושבות. דהיינו במת יחיד דלילו במת יציור אינה אלא במקום אחד ור' ישמעאל משמע ליה מושבות לאחר ירושה ושיבה: תנא ר' נחמיה. במתני' כדברי האומר באיזהו מקומן (לעיל דף נב.) שירי הדם מעכבין בחטאת הילכך עבודה היא להתחייב עליה בחוף כשאר זורק מקלת דמים: שירי מצוה הו. שאין מעכבין את הכפרה כדלמחר באיזהו מקומו (שם) יכול יעכבו הלמוד לומר ואת כל הדם נתקו הכתוב ועשאו שירי מצוה: הקטר איברים ופדרים. אין מעכבין את הכפרה לזון כפרה אלא דם: ואם איתא. דלרבי נחמיה מעכבין נימא ליה הני נמי כחטאת עבודה הן כשאר חטאות: מחלוקת. באיזהו מקומן דעיוב שירים: בחטאות הפנימיות. כל מתנותיהן מעכבות: וכי תניא היא. דלאודי ליה רבי נחמיה דשירי מצוה הן בשירים החיצונים ומודה רבי נחמיה בהו דהמקריבין בחוף פטור: אי הכי. אמאי אהלך ליה הקטר איברים ויכח נימא ליה כי אמרי בפנימיים ולא בחיצוניים ואת אמרת לי חיצונים: ה"ג אלא לדבריו דרבי עקיבא קא"ל. לדידי שירים מעכבין בלידך נמי דלמחר שירי מצוה הן הקטר איברים ויכח: מהני' מלק בחוף. נבלה היא שאין מליקה אלא בפנים לפיכך פטור על העלאתו ועל מליקתו נמי פטור כדלמחר בריש פירקין (דף קז.) השוחט ולא המולק: השוחט את העוף בפנים. פסול ושוב אינו רחוי בפנים לפיכך פטור על העלאתו בחוף ואם תאמר והלא כל העולין בחוף נפסלון ביציאתו וכל השוחט בחוף פסול הוא וחייבו על העלאתו הם רחמנא רבייה אבל לענין שאר פסולין מתקבל בפנים בעינן: (רש"י)

תוספות בקרבו נסכים במדבר קא מיפלגי. מי' בקונטרס ותרוייהו אית להו יש שיעור למים ואי אפשר לומר כן דר"א על כרחין סבר אין שיעור אלא תרוייהו סברי אין שיעור ושלשת לוגין דתנא קמא לאו דוקא: במה גדולה ובמה קטנה. יש מפרשים דבמה גדולה קרי שעת איסור הבמות ובמה קטנה שעת היתור ופירוש הקונטרס עיקר דתרוייהו היתר הבמות אלא דבמה גדולה היא במת יציור ובמה קטנה היא במת יחיד ואע"ג דרבי ישמעאל אמר להטעינה נסכים לבמה גדולה ודריש מושבות לאחר ירושה ושיבה כדפירש בקונטרס וכדתניא בספרי ובפרק קמא דקדושין (דף לז.) ואז נאסרו הבמות שבאו לשילה ומ"מ אף כשהותרו אחרי כן בנוב ובעונן מודה רבי ישמעאל דבמת יציור טעונה נסכים: לדברי רבי ישמעאל לא קרבו נסכים במדבר. בקדושין (ג' שם) פירש בקונטרס דלכולי עלמא קרבו בקרבן יציור ואיני יודע מי הזקיק לכך ושמא משום דקתני בספרי אמר אחד מתלמידי רבי ישמעאל בא הכתוב ללמדך על הנסכים שלא נתחייב יחיד על הנסכים אלא מביאת לארץ וזה לשון הקונטרס פירש בקדושין (ג' שם) ר' ישמעאל סבר לא קרבו נסכים במדבר ואף על גב דכתיב במילואים וזה אשר תעשה על המזבח וכתב בה נסכים בעולת תמיד בקרבן יציור הוא דהוי אבל היחידים לא נתחייבו בנסכים אלא מביאת הארץ לאחר ירושה ושיבה ורבי עקיבא סבר קרבו נסכים ליחיד במדבר: כי קאמר רבי נחמיה בשיריים הפנימיים. לעיל בפרק ב"ש (דף לט.) משמע דרבי נחמיה איירי בשיריים החיצונים וסם פירשתי: וכי תניא ההיא בשיריים החיצונים. ומה שהשיב לו איברים ויכחו אע"ג דאיהו גופיה לא חייש בהאי טעמא אורחיה דתנא הכי כדפרישית בפרק התערבות (לעיל דף עז.): (תוספות)

שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב נמצא דרך הכשירו בפנים פטורו בחוץ דרך הכשירו מבחוץ פטורו בפנים ר"ש אומר כל שחייבין עליו בחוץ חייבין עליו כי יוצא בו בפנים שהעלה בחוץ חוץ מן השוחט בפנים ומעלה בחוץ: **גמ'** האי הכשירו חיובו הוא תני חיובו: ר"ש אומר [וכו']: אהיבא קאי אילימא ארישא קאי המולק עוף בפנים והעלה בחוץ חייב מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור וא"ל ר"ש כי היכי דפנים מיחייב בחוץ נמי מיחייב האי כל שחייבין עליו בחוץ כל שחייבין עליו בחוץ מיבעי ליה אלא כי היכי דבחוץ פטור שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב ואמר ליה ר"ש כי היכי דבפנים לא מיחייב בחוץ נמי לא מיחייב האי כל שאין חייבין מיבעי ליה אלא כי היכי דבחוץ מיחייב בפנים נמי מיחייב האי קתני חוץ מן השוחט בפנים והמעלה בחוץ אמר זעירי שחיתת בהמה בלילה איכא בינייהו והכי קאמר [וכן] השוחט בהמה בפנים בלילה והעלה בחוץ פטור שחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ חייב ר"ש אומר כל שחייבין עליו בחוץ חייבין עליו כי יוצא בו בפנים והעלה בחוץ חוץ מן השוחט עוף בפנים והעלה בחוץ רבא אמר קבלה בכלי חול איכא בינייהו וה"ק [וכן] המקבל בכלי חול בפנים והעלה בחוץ פטור המקבל בכלי חול בחוץ והעלה בחוץ חייב ר"ש אומר כל שחייבין עליו בחוץ חייבין עליו כי יוצא בו בפנים והעלו בחוץ חוץ מן השוחט עוף בפנים והעלו בחוץ השתא דתני אבוה דשמואל בר רב יצחק המולק עוף בפנים בחוץ חייב מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור ור"ש מיחייב ר"ש התם קאי ותני כל שחייבין עליו בפנים והעלה בחוץ חייבין עליו בחוץ: **מתנ'** טאת שקבל דמה בכוס אחד נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים בפנים חייב שכולו ראוי בפנים קבל דמה בשתי כוסות נתן שניהם בפנים פטור שניהם בחוץ חייב אחד בפנים ואחד בחוץ פטור אחד בחוץ ואחד בפנים חייב על החיצון והפנימי מכפר למה הדבר דומה למפריש טאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואח"כ נמצאת הראשונה והרי שתייהן עומדות שחט שתייהן בחוץ חייב אחת בפנים ואחת בחוץ פטור אחת בחוץ ואחת בחוץ חייב על החיצונה והפנימית מכפרת כשם שדמה פוטר את בשרה כך היא פוטר את בשר חבירתה:

ר"ש י' שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב. אף על העלאת שחיטה בחוץ בעוף רבייה רחמנא (ויקרא יז) מאו אשר ישחט וזהו העלאתו נמי אמרין לקמן (דף קיט): ואליהם תאמר לערב פקדיות דכל שמתחייב על שחיטתו בחוץ אם חזר והעלו או הוא או אחר חייב: נמצא דרך הכשירו בפנים כו'. בגמרא פריך דכך הכשירו בחוץ חייבין הוא דעוף קדשים און לו הכשר בחוץ בשחיטה והכי איבעי למיתני דרך חיובו בחוץ פטורו בפנים דרך חיובו פטורו בחוץ כגון שחט בפנים והעלה בחוץ פטור שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב מלק בפנים והעלה בחוץ חייב מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור נמצא במקום שמתחייב על העלאתו אם נעשית עבודה הראשונה בפנים כגון במילתיה פנים פטור על העלאתו אם נעשית עבודה ראשונה בחוץ ודרך שמתחייב על העלאתו אם נעשית עבודה ראשונה בחוץ כגון בשחיטה פטורו בפנים אם נשחט בפנים והעלה בחוץ: ר"ש אומר כל שחייבין עליו בחוץ חייבין על כיוצא בפנים והעלה בחוץ כו'. בגמרא מפרש לה ומיהו הכי משמע כל שחייבין על העלאתו כו' אם נעשית עבודתו כולו בחוץ חייבין עליו בעשיית עבודתו ראשונה בפנים ואח"כ העלה בחוץ חוץ מן השוחט עוף בפנים והעלה בחוץ דפטור ואילו דכותיה בחוץ היה מתחייב אף בהעלאתו: גמ' הכשירו חיובו הוא. דבחוץ מאי הכשר שיד למימר חיובו שיד למימר כדפרישית לעיל: ר"ש אהייא. פליגי: בחוץ נמי מיחייב. אם מלקו בחוץ נמי מחייב בהעלאתו בחוץ: שחיתת לילה בבהמה והעלה בחוץ איכא בינייהו. וחסורא מחסורא מתניתין במילתיה דתנא קמא והכי קאמר וכן השוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ פטור דלוינה מתקבלת בפנים דכתיב (ויקרא יט) ביום זבחכם ואפי' עלתה תרד ורבי יהודה היא דלמחר בפרק המזבח (לעיל דף ע"ז). פרט לשחיטה בלילה: שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב. דבשחיטת חוץ לא שגח לילה מיום דהא רחוי הוא ללא אל פתח אהל מועד למחר ובהעלאתו נמי חייב דהא כתיב (ויקרא יז) ואליהם תאמר: חייבין על כיוצא בפנים והעלה בחוץ. והשוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ חייב כאלו שוחט בחוץ דהא בפנים אם עלתה לא תרד אית ליה בפרק המזבח מקדש (שם) דקתני ר"ש אומר עולה און לי אלא עולה כשרה מנין לרבות ששחיטה בלילה כו': חוץ מן השוחט העוף בפנים והעלה בחוץ. דפנים נמי אם עלה ירד דהא מוקלט קטליה כדלמרי' בהמזבח מקדש (לעיל דף ע"ה): וכן המקבל בכלי חול בפנים והעלה בחוץ פטור. דהא בפנים אם עלה ירד דה"ל כגשפך דמה ורבי יהודה היא דלית ליה אם עלו לא ירדו אלא בן ויואל ונשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו וסקיבלו פסולין את דמו בנהך פסולין דחזו לעבודת כבוד כדמפרש בהמזבח מקדש (שם) דף ע"ז): רבי שמעון אומר כו'. דהא בפנים נמי אית ליה אם עלתה לא תרד ואפי' נשפך דמה כדקתני התם: והשתא דתני אבוה דשמואל. דרבי שמעון מחייב מלק בחוץ והעלה בחוץ תני במילתיה דר"ש בתנאי כל שחייבין עליו בפנים כגון המולק בפנים והמעלה בחוץ חייבין עליו בחוץ ודקתני סיפא חוץ מן השוחט בפנים ומעלה בחוץ כדיוקא האי דלוינה למידק מילתיה דר"ש הא כל שאין חייבין עליו בפנים והעלה בחוץ כגון קדשים פסולין שלא היה פסולין בקדש כגון הרובע והגרבע כו' חוץ חייבין עליו אם שחט בחוץ והעלו בחוץ אשחיתתו לא מיחייב דלא קרינא ביה ואל פתח אהל מועד לא הביאו והעלאתו מהיבא חייה דהא לא קרינא ביה נמי אל פתח אהל מועד לא יביאו חוץ מן השוחט עוף בפנים והעלו בחוץ שאף על פי שפטור על העלאתו בחוץ חייבין על כיוצא בו בשוחט בחוץ והעלה בחוץ דהא איתרביא לעיל (דף קז). שחיטתו מאו אשר ישחט והעלאתו מואליהם תאמר: מתני' נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים חייב. כדי נסבה אלא משום סיפא דבעי מיתני בפנים וחזר ונתן בחוץ ואשמעין דק' דשיריים נינהו מיחייב עלייהו וסתמא כרבי נחמיה: שניהם בחוץ חייב. אחת ואם היה לו ידיעה ביתחיים חייב שחט: אחד בפנים ואח"כ השני בחוץ פטור. ואפילו לרבי נחמיה כדמפרש בגמרא דקסבר כוס אחד עשה את חבירו דחוי הילכך אפילו שיריים לא היו: והפנימי מכפר. להשכיח הצח כדלמרי' בכל הזבחים שנתערבו (שם דף ע"ב). דלא עשה את המזווייר כיוצא בו: למה הדבר דומה. בגמרא מפרש למה לי לדמויינהו ומאי גמרי מהדדי: שחיתת בחוץ חייב. על כל אחת ואחת דבשעת שחיטה כל אחת הייתה ראויה לפנים: אחת בפנים והשניה בחוץ פטור. דהויא לה חטאת שכיפרו בעליה ולמיתה אזל ואינה מתקבלת בפנים: חייב על החיטתה. דהא חזיא לפנים דחזו מהן שיריה לקריב: והפנימית מכפרת. על הבעלים: כשם שדמה פוטר בשרה. מן המעילה דזיקתה דם מואליה בשר קדשי קדשים מן המעילה דיהא בה שעת היטר לכהני כך היא פוטר את בשר חבירתה ואע"פ שפסולה ואשחט שחיהם בפנים קאי ואשמעין דהיבא דמוגה ככוסות וקדם וזקק את דם האחת פוטר את חבירתה מן המעילה משום חטאת שכיפרו בעליה דקיימא לן חטאות המתות לא נהגין ולא מועלין אצל משום שחטו חוץ לא אילטיביא ליה דכמאן דקטלינהו דמי ולית בהו מעילה כדלמרי' בשמעתא קמייא קדשים שמתו יאלו מידי מעילה ואגב גררר נסבה הכא אידי דנקטא משום שחיטת חוץ וצפרק קמא דמעילה (דף ע"ז) נמי קתני לה לכולה: (ר"ש י')

תוספות השוחט בלילה בהמה כו'. ואם תאמר שחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ אמאי חייב ומאי שגא משלמים ששחט בחוץ קודם פתיחת דלתות היכל דפטור כדאיתא בפרק שני שעירי (יומא דף ס"ב): ויש לומר דלילה אין מחוסר זמן אבל התם מחוסר מעשה ואם תאמר לר"ש מאי שגא שוחט בהמה בלילה בפנים מוחשט עוף בפנים ויש לומר דשוחט עוף בפנים מקלט קטליה ואם עלה ירד אפי' לר"ש אע"פ דלא מטמא בגדים אבית הבליעה שאין שום שחיטה מטמא בגדים אבית הבליעה אפילו (תוספות) טרפה או נרבע:

גמ' בשלמא בחוץ וחזר ונתן בפנים שכולו ראוי להיות בפנים אבל בפנים והעלן בחוץ שיריים נינהו הא מני רבי נחמיה היא דאמר שירי הדם שהקריבן

בחוץ חייב אי רבי נחמיה אימא סיפא קבל דמה בשני כוסות נתן שניהם בפנים פטור שניהם בחוץ חייב אחד בפנים ואחד בחוץ פטור והאמר רבי נחמיה שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב סיפא אתאן לתנא קמא דרבי אלעזר ברבי שמעון דאמר כוס עושה דחוי לחבירו: למה הדבר דומה למפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה: למה הדבר דומה למה לי הא מני רבי היא דאמר אבודה בשעת הפרשה מתה והכי קאמר טעמא דאבדה הא הפריש שתי חטאות לאחריות חדא מינייהו מעיקרא עולה היא וכדרב הונא אמר רב דאמר רב הונא אמר רב אשם שניתק לרעייה ושחטו סתם כשר לעולה מי דמי התם אשם זכר ועולה זכר אבל חטאת נקבה היא א"ר חייא מיוסתיניא בשעיר נשיא:

רש"י גמ' מאן תנא דפליג עליה דר' אלעזר בר' שמעון. בפרק כל הפסולין (לעיל דף לז): ואומר כוס עושה חבירו דחוי דקתני חטאת שקבל דמה בארבע כוסות ונתן ארבע מהנות מאחד מהם הוא לכדו נשפך ליסוד והן נשפכין למה ורבי אלעזר ב"ר שמעון אמר ההם כולן נשפכין ליסוד דקסבר כוס אחד עושה את חבירו שירים: רבי נחמיה הוא. דפליג עליה דלמך הכא קבל דמה בכוס אחד נתן בפנים וחזר ונתן בחוץ חייב שירים נינהו וקריי הדם שהקריבו בחוץ חייב והיכא דקייבלו בשני כוסות אמר פטור אלמא כוס שני לאו שירים חשיב ליה אלא דחוי היה לשפוך למה הלכך לא מייחבד עליה בחוץ: מאי למה הדבר דומה. למאי הלכתא דמניה ומאי גמר מינה: הא מני רבי היא דלמך. במסכת תמורה (דף כב:) אבודה בשעת הפרשה מתה כחטאת שפיכיה בעליה דקיימא לו (שם דף כא:) דלמלא למיתה אפילו לא היה ראשונה אבודה בשעה שמתכפר בשניה אלא בשעת הפרשה ומשפריש זו תחיה נמאלת קיימא לו בה דאם נתכפר בלחית מהו שניה מהו והכי קאמר תנא דמתני' טעמא דלכדה כלומר זו שהפרשה על ידי איבוד חבירתה הוא דכי שחט אחת מהו בחוץ אחר שקרבה חבירתה פטור דלמיה לכוס דחוי משום דכרבי סביכא ליה דלמך למיתה אולא אכל המפריש שתי חטאות לאחריות מעיקרא שאם האבד האחת יתכפר בחבירתה דלפי' רבי מודה בו דמתכפר בלחית מהו והשניה תרעה ודמיה לעולת קיץ המזבח וכן לרבנן בלחית בשעת הפרשה לית להו תרעה בההוא לא אמרינן דאם שחטה בחוץ לשניה דנפטור ואף על גב דלכתחילה לא קרבה היא גופה עולה אלא דמניה חייב עליה בחוץ דלוי לקרבה לידה גופה עולה בפנים מתקבלת היא: כדכר הוגא ור' א"ר אשם שניתק לרעייה. כגון תמורה אשם ואשם שמתו בעליו או נתכפרו בלחית וקיימא לו (שם דף יח.) כל שחטאת מתה באשם רועה ונמלך ב"ד ואמרנו לו ירעה ושחטו סתם כשר לעולה ודוקא יתק אכל לא ניתק לא כלמך בפ"ק (לעיל ד' ה:) הוא בזהויה היא: מי דמי. מתני' לרבב הוגא לחיובי חטאת שניה בחוץ מהאי טעמא הא לא חזיא היא גופה לעולה כלל דהא נקבה היא: מיוסתיניא. מקום: בשעיר נשיא. שהפריש שנים לאחריות דהאם זכר הוא: מהני' (רש"י)

תוספות אלא בפנים וחזר ונתן בחוץ שיריים נינהו. אע"ג דאית לאוקומא בג' מתנות שבחטאת דאמרינן בפ' ב"ש (לעיל דף לח:) דלענין חוץ הוי כחיתולת לא משמע ליה אלא בשיריים דומיא דסיפא דשני כוסות אחד בפנים ואחד בחוץ שלא היה עושה חבירו דחוי א"כ נתן לכולם: כשם שדמה פטור את בשרה מן המעילה דזריקת דם מוציאה בשר קדשי קדשים מן המעילה כך הוא פטור את בשר חבירתה מן המעילה ופי' בקונטרס משום חטאת שכיפרו בעליה דקיי"ל חטאות המתות לא נהנין ולא מועלין וקשה לפירושו דבסוף פרק קמא דמעילה (דף ו:) תנן אמר רבי עקיבא והרי מפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה הרי שניהם עומדים לא כשם שדמה פטור את בשר חבירתה ואמרינן בגמרא אמר רבי אלעזר לא אמר רבי עקיבא אלא ששחט שניהם בבת אחת רצה מזה זורק רצה מזה זורק אבל בזה אחר זה לא ואי חשיב חטאות המתות אפילו בזה אחר זה נמי אלא ודאי כיון דנשחטה קודם זריקת דמה של חבירתה שראוי להתכפר לא הויא חטאת המתה והיינו טעמא דיש חילוק בין בת אחת לזה אחר זה דבבת אחת חשיב תריויהו כחד גופא ולכך פטור את בשר חבירתה וכן מוכחת הסוגיא: הא מני רבי היא דאמר אבודה בשעת הפרשה מתה. למאן דאמר בפרק ולד חטאת (תמורה דף כג.) דהכל מודים במתכפר בשאינה אבודה דאבודה מתה מייירי הכא בכל ענין דהשניה מתה לרבי ואיכא למאן דאמר התם דבבא לימלך פליגי והיכא דמשך מדעתו אחת מהן והקריב השניה מתה לכולי עלמא דנתכין לדחותה והיכא דנמלך מודה רבי דנתכפר באבודה דשאינה אבודה רועה והכא מייירי בשחט שאינה אבודה בפנים ואבודה בחוץ וקשה קצת מאי רבי היא רבנן נמי לא פליגי בהכי: והכי קאמר טעמא דאבדה אבל הפריש שתי חטאות לאחריות כו'. משמע היכא דקנתני אבדה הוי אבדה דוקא ותימה דבסוף פ"ק דמעילה (דף ז.) תניא אמר רבי שמעון כשהלכתי לכפר (בגא) [פאני] כו' עד אמר לי בני אתה אומר כן והרי מפריש חטאת ואבדה והפריש אחרת תחתיה כו' ולר"ש על כרחין לא מחלק דרועה לר' שמעון לית ליה כלל כדאיתא בפרק מי שהיה טמא (פסחים דף יז:) ובתמורה פרק ולד חטאת (תמורה דף י) וי"ל דבמעילה אינו יורד לחידוש זה אלא לאשמועינן דזריקה מועלת ליוצא וחד מינייהו נקט אבל מתני' דהכא לחידוש תנייה דאין זה דמיון כ"כ ולא נקטה אלא לאשמועינן דרבי היא חדא מינייהו מעיקרא עולה היא ואפילו למ"ד בעי עקירה חסרון עקירה לא שמה חסרון בהאי דעומד ליעקר ולא דמי להא דאמרינן בפ' בתרא (לקמן דף קיד:) אי הכי לשמו לחייב הואיל וראוי שלא לשמו ומשני מחוסר עקירה דהתם אינו עומד ליעקר: בטעמי נשיא. וא"ת לר"ש חטאת זכר אמאי מתה הא אמרי' בפרק קמא דהוריות (דף ו:) ובפרק שני דתמורה' (דף טו:) דחמש חטאות בחד מקום גמירי להו ולא משבחת ולד חטאת בחטאת זכר וי"ל דמתני' דלא כר"ש והא דאמרינן בפ' ולד חטאת (שם דף כג.) גבי שעירי יום הכיפורים והשני ירעה לרבי שמעון דייקא הא ביחיד מתה

לאו בזכר כיוצא באלו אלא בנקבה: (תוספות)

פרק ארבע עשרה - פרת חטאת

מתני' פרת חטאת ששרפה חוץ מגתה וכן שעיר המשתלח שהקריב בחוץ פטור שנאמר **[ויקרא יז-ד]** ואל פתח אהל מועד לא הביאו כל שאין ראוי לבא אל פתח אהל מועד אין חייבין עליו הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והמחיר **[והאתנן]** והכלאים והטריפה ויוצא דופן שהקריבן בחוץ פטור שנאמר **[ויקרא יז-ד]** לפני משכן ה' כל שאין ראוי לבא לפני משכן ה' אין חייבין עליו בעלי מומין בין בעלי מומין קבועין בין

רש"י מתני' פרת חטאת. חוץ מגתה. בגמרא מפרש היכא גתה. לשון גת כלומר מקום עמוק: ששחטה חוץ מגתה גרסי': פטור. ולא אמרינן שחט קדשים בחוץ שלא במקום מזה דרמנמנא פטריה מואל פתח אהל מועד וגו' הראוי לפתח אהל מועד שחובה עליו להביאו שם דמדקפיד קרא לענשו על שלא הביאו ש"מ בעומד להביאו שם משתעי קרא: כל שאינו ראוי. כל שאינו עומד [לכא] ובגמרא פריך הא שעיר המשתלח עומד לכא להגריל ולהתוודות: שנאמר לפני משכן. להקריב קרבן לפני משכן אע"פ ששכר לכא הואיל ואינו כשר לוקרב ובגמרא פריך הני נמי תיסקו לי מואל פתח אהל מועד: עובר בל"ת. הואיל וראוי לכא לאחר זמן דקתני בסיפא (רש"י)

תוספות **מתני'** פרת חטאת ששחטה חוץ מגתה. ברוב ספרים גרסינן ששרפה וכן במסכת פרה פרק ד' (מ"ב) תנן שרפה חוץ לגתה פסולה והוא הדין בשחיטה דאין חיוב חוץ לא בשחיטה ולא בהעלאה כדמוכח בגמרא ועיקר גת ניתקן לשריפה שהוא כעין גומא כדפירש בערוך ושרופין אותה שם ואוספין אפרה: (תוספות)

בעלי מומין עוברין שהקריבן בחוץ פטור ר"ש אומר בעלי מומין קבועין פטור בעלי מומין עוברין חייב בלא תעשה תורים שלא הגיע זמן ובני יונה שעבר זמן שהקריבן בחוץ פטור ר"ש אומר בני יונה שעבר זמן פטור ותורים שלא הגיע זמן בלא תעשה אותו בנו ומחוסר זמן פטור ר"ש אומר הרי זה בלא תעשה שר"ש אומר כל שהוא ראוי לבה לאחר זמן ה"ז בלא תעשה ואין בו כרת וחכ"א כל שאין בו כרת אין בו לא תעשה מחוסר זמן בין בגופו בין בבעליו איזהו מחוסר זמן בבעליו הזב והזבה והילדות והמצורע שהקריבו חטאתם ואשםם בחוץ פטורין עולותיהן ושלמיהן בחוץ חייבין המעלה מבשר חטאת מבשר אשם מבשר קדשי קדשים מבשר קדשים קלים ומותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והיוצק והפותת והבולל והמוחל והמניף והמגיש והמסדר את השולחן והמטיב את הנרות והקומץ והמקבל דמים בחוץ פטור ואין חייבין עליו לא משום זרות ולא משום טומאה ולא משום מחוסר בגדים ולא משום [שלא] רחוף ידים ורגלים עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בכורות ומשהוקם המשכן נאסרו הבמות ועבודה בכהנים קדשי קדשים נאכלין לפנין מן הקלעים וקדשים קלים בכל מחנה ישראל באו לגלגל הותרו הבמות קדשי קדשים נאכלין לפנין מן הקלעים וקדשים קלים בכל מקום באו לשילה נאסרו הבמות ולא היה שם תקרה אלא בית אבנים בלבד מלמטן והיריעות מלמעלן והיא היתה מנוחה קדשי קדשים נאכלין לפנין מן הקלעים וקדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה באו לנוב וגבעון הותרו הבמות קדשי קדשים נאכלין לפנין מן הקלעים וקדשים קלים בכל ערי ישראל באו לירושלים נאסרו הבמות ולא היה להן היתר והיא היתה נחלה קדשי קדשים נאכלין לפנין מן הקלעים קלים ומעשר שני לפנין מן החומה כל הקדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת איסור הבמות מבחוץ הרי אלו בעשה ולא תעשה וחייבין עליו כרת הקדישן בשעת היתר הבמות והקריבן בשעת איסור הבמות בחוץ הרי אלו בעשה ולא תעשה ואין חייבין עליהן כרת הקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת היתר הבמות הרי אלו בעשה ואין בהן לא תעשה ואלו קדשים קריבין במשכן קדשים שהוקדשו למשכן קרבנות ציבור קריבין במשכן וקרבנות היחיד בבמה קרבנות היחיד שהוקדשו למשכן יקריבו במשכן ואם הקריבן בבמה פטור ומה בין במת יחיד לבמת ציבור סמיכה ושחיטת צפון

רש"י שהיה ר"ש אומר כו'. בגמרא מפרש לא תעשה דידהו: תורין שלא הגיע זמן. כדתנן בחולין (דף כב.) משחיבו כשירין ומקמי הכי פסולין דתורין משמע גדולים ולא קטנים בני יונה קטנים משמע ולא גדולים ופסולין מתחילת הליהוב ואילך: בלא תעשה. הואיל וראוין לאחר זמן יש בו לא תעשה לפוטרו: בחוץ: מחוסר זמן. שאמרנו פטור בין שהוא מחוסר זמן בגופו בין שהוא מחוסר זמן בבעליו שלא הגיע זמן בעליו להקריב קרבנותיהם: והמזורע לא גרסי' צמתני': שהקריבו. בתוך ימי ספרין: ויולדת. בתוך מלאת: ואשםם. בגמרא פריך מאי אשם איכא בהני: פטור. שאין מתקבלין בפנים לא חובה ולא לנדבה: עולותיהן. דזב וזבה דעוף דזולתת בהמה: חייבין. שהרי מתקבלות בפנים נדבה לשמן: ושלמיהן. בגמ' פריך מאי שלמים איכא בהני: קדשי קדשים. כבשי עזרת: ומותר העומר. לאחר קומיה: היוצק. שמן על המנחה כדכתיב (ויקרא ב) ויקח וגו': והפותת. מנחת מאפה כדכתיב (שם) פתות ארזה פתים: והמניף. מנחה בחוץ והיא טעונה הגשה בפנים כקרבן מערבית דרומית כמשפטה: המטיב את הנרות. מדקן את המנורה בכקר: פטור. טעמא יליף בכרייתא בגמ': אין בהן משום זרות. חייב מיתה כל הנך הקטרות דכר שדרכו לאכול לאו הקטרה נינהו וכל הנך עבודות הואיל ויש אחריהן עבודה אין זר חייב עליה מיתה כדאמרין בפרק בראשונה (יומא דף ד.) עבודה מהנה ולא עבודה סילוק עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה: ולא משום טומאה. כהן טמא ששימש לאזהרת זרות ושימוש בטומאה מחד קרא נפקי מויתורו ולא יחלבו בכל הצבאים הנינה (לעיל ז.) מאי דמחייב אזרות מחייב השימוש טומאה: ולא משום מחוסר בגדים. דאינהו נמי כוז בזמן שאין בגדיהן עליהם אין כהונתם עליהם והו' זרים הכי נפקא לן בפרק שני (שם ז): ולא משום שלא רחוף ידים ורגלים. גמר חוקה חוקה ממחוסר בגדים הם ולענין עבודה אחרות עבודה ולענין מיתה נמי אנו גמרינן לה מהתם: ועבודה בכורות. כדכתיב וישלח את נערי בני ישראל וגו' (שמות כד): נאסרו הבמות. כדכתיב בשחטוי חוץ: ועבודה בכהנים. כדכתיב קרב אלה מנחה: לפנין מן הקלעים. דכתיב בחטאת ואשם ומנחה (ויקרא ו) בחצר אהל מועד: קדשים קלים בכל מחנה ישראל. כמות שהן שריון דבגליהם והא' ילפינן באיזהו מקומו (לעיל נה.) מקראי: באו לגלגל. כשעבר את הירדן והוקבע אהל מועד שם שבע שנים שבע ושבע שאלקו: הותרו הבמות. כדלפינן לקמן מאיפ' כל הישר בעיניו: קדשי קדשים. הנאכלין לא קרב בצמת יחיד כל שאין נידר ונידב אין קרב בצמת קטנה ואין מנחה בצמת הלכך עולה הוא דהוא ואין נאכלת והטאת ואשם בצמת ציבור הוא דקריבי ונאכלין לפנין מן הקלעים: קדשים קלים בכל מקום. דקוין שצטלו הדגלים וכן היו הולכים בכל הארץ לכבשה ולא היתה חנייתו סביבות המשכן בטלה קדושת מחנה ישראל מעשר שני לא הוזכר כאן לפי שלא נהגו מעשרות עד לאחר ירושה וישיבה: באו לשילה. לאחר חילוקו מיד קבעוהו בשילה: נאסרו הבמות. כדכתיב והיא היתה מנוחה וכתוב כי לא תעשה עד עתה וגו' כלומר כשהעבדו את הירדן לא תקריבו בצמת ככל אשר אנחנו עושים פה היום שאנו מקריבין במשכן חטאות ואשמות אלה איש כל הישר בעיניו חטאו דהיינו נדרים ונדבות שאין עליהם חובה אלא לפי מה שישר בעיניכם כי צעוד שחכשו ותחלקו לא תעשה עד עתה אל המנוחה ועברתם את הירדן וישבתם בארץ היינו לאחר ירושה וישיבה והיה המקום וגו' השמר לך וגו' היינו איסור הבמות: הקרה. (שם) גג ש' נסרים: ויריעות מלמעלן. בגמרא יליף לה: בכל הרואה. במקום שרואין משם את שילה ובגמרא יליף לה: באו לנוב וגבעון. כשחריבה שילה ונלקח הארון בימי עלי באו לנוב וגבעון כמו שנאמר אין לחם חוב' וגו' כי אם לחם קדש אשר מלפני ה' (שמואל א' כ) אלמא שולחן ומזבח הם זה חריבה נוב בימי שאול באו לגבעון כדכתיב במלכים (א ג) כי אם הבמה גדולה: הותרו הבמות. יליף בגמרא: קדשים קלים בכל ערי ישראל. דהא בכל מקום שהוא שם עושה במה ומקריבו: ומעשר שני. פריך בגמרא נפקיה להתם: והיא היתה נחלה. היא דכתיב בקרא דמשבחו אל המנוחה ואל הנחלה יאסרו הבמות: לפנין מן החומה. כל ירושלים שהיא במקום מחנה ישראל שצמדכר כדכתיב ואכלת שם לפני ה' (דברים יב): בעשה. והביאום לה' וגו' (ויקרא ז): ולא תעשה. כדלפינן משם העלה כשחיטה ואזהרה דהעללה השמר לך פן העלה עולותיו: וישיבין עליהן כרת. כדכתיב (ויקרא ז) ואל פתח אהל מועד לא הביא: ואין חייבין עליהן כרת. כדאמרן בהשוחט (לעיל קו): עד כאן הוא מדבר בקדשים שהקדישן כו' והתני סיפא יכול יהו חייבין עליהן כרת תלמוד לומר זאת להם ואין אחרת להם: הקדישן בשעת איסור הבמות. מההיא שעתא קרינא בהו והביאום לה' וקוין שהתמין עד שלא יבא לקיימו תבטל העשה על ידו אבל לאו כרת ליכא דלאזהרה ועונש בשעת הקרבה כתיב והרי הותרו הבמות: ואלו קדשים קריבין במשכן. קדשים שהוקדשו למשכן בזמן שהיה המשכן בגלגל והותרו במה אלו קדשים קריבין להקריבו במשכן ולא יקריבו בצמת ארזה שהוקדשו לשם משכן מפרש ואולי: קרבנות ציבור. שהמון למקדש: קרבנות יחיד. שהמון בצמת: קרבנות יחיד שהוקדשו למשכן. שפיסך בשעת הקדישן על מנת להקריבו למשכן: פטור. מאזהרה ומעונש שהרי הותרו הבמות ומיהו אסור לשנות משום אשך נדרת תשמרו ועשיה (דברים כג): ומה בין במת יחיד כו'. כולהו יליף בגמרא דלא נהוי בצמת יחיד: במת ציבור. גלגל נוב וגבעון: (רש"י)

דף קיג - א

ומתן סביב ותנופה והגשה ר"י אומר אין מנחה בבמה וכיהון ובגדי שרת וכלי שרת וריח ניחוח ומחיצה לדמים וריחוי ידים ורגלים אבל הזמן הנותן והטמא שוין בזה וזה: **גמ'** מאי חוץ מגתה אמר ר"ל חוץ ממקום הבדוק לה אמר לו רבי יוחנן והלא כל א"י בדוקה היא אלא א"ר יוחנן כגון ששחטה לפניו מן חומת ירושלים ולוקמה כגון ששחטה חוץ לחומה שלא כנגד הפתח דאמר רב אדא בר אבהו שחטה שלא כנגד הפתח פסולה שנאמר **[במדבר יט-ג]** ושחט והזה מה הזאתה כנגד הפתח אף שחיתתה כנגד הפתח וכי תימא דלא מקיש והא אתמר (שחטה שלא כנגד הפתח רבי יוחנן אמר פסולה ושחט והזה ר"ל אמר כשרה **[במדבר יט-ג]**) אל מחוץ למחנה ושחט ואיתמר נמי) שרפה שלא כנגד הפתח רבי יוחנן אמר פסולה ור' אושעיא אמר כשרה ר' יוחנן אמר פסולה ושרף והזה רבי אושעיא אמר כשרה **[במדבר יט-ה]** על פרשה ישרף מקום שפורשת למיתה שם תהא שריפתה אמרי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא חוץ לחומה דרחוקי רקקה אלא אפי' לפניו מן החומה דקרובי קרבה ואימא תתכשר קמ"ל אמר מר אמר לו רבי יוחנן והלא כל א"י בדוקה היא במאי קמיפלגי מר סבר ירד מבול לא"י ומר סבר לא ירד אר"י בר יצחק ושניהם מקרא אחד דרשו **[יחזקאל כב-כד]** בן אדם אמר לה את ארץ לא מטהרה היא לא גושמה ביום זעם רבי יוחנן סבר אתמוהי מתמה קרא א"י מי לא מטהרה את כלום ירדו עליך גשמים ביום זעם ור"ל סבר כפשטיה ארץ לא מטהרה את מי לא ירדו עליך גשמים ביום זעם איתביה ר"ל לר' יוחנן חצירות היו בירושלים בנויות על הסלע ותחתיהן חלול מפני קבר התהום ומביאין נשים מעוברות וילדות ומגדלות שם בניהם לפרה ומביאין שוורים ועל גביהן דלתות ותינוקות יושבין עליהן וכוסות של אבן בידן ומלאו וישבו במקומן אמר רב הונא בריה דרב יהושע מעלה עשו בפרה איתבי' רבי יוחנן לריש לקיש פעם אחד מצאו עצמות בלשכת דיר העצים ובקשו לגזור טומאה על ירושלים עמד רבי יהושע על רגליו ואמר לא בושא וכלימה היא לנו שנגזור טומאה על עיר אבותינו איה מתי מבול איה מתי נבוכדנצר מדקאמר הכי לאו למימרא דלא הוה ולטעמך הרוגי נבוכדנצר הכי נמי דלא הוה אלא הוה ופנינהו הכא נמי הוה ופנינהו ואי אפנו

רש"י ומתן סוכב מתן סביב שתייה נראית המתנה לשתי רוחות המזרח והמערב: דמנחתו: און מנחה בבמה. מפרש בגמ' מנח מנח ליה: וכיהון. כהונה לפני' זר בבמת יחיד כקרי: בגדי שרת. בגדי כהונה: ריח ניחוח. כדאמרין בפרק בית שמיאי (לעיל דף מו): לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם ריח לאפוקי אבכים שכלאון והעלן שאון בהם משום ריח ניחוח: ומחיצה לדמים. חוט הסוקרא להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים: הזמן. שנספסין במחשבת חוץ לזמנו וחיובין על קדשים משום נוח וטמא שוין בשתייה: גמ' ממקום הבדוק לה. לשוחטה שם שאון תחתיה קבר התהום: בדוקה היא. לקמן מפרש פלוגתיה: לפניו מן החומה. של ירושלים דכתיב בה **[במדבר יט]** והוליא אותה וגו': שלא כנגד הפתח. של היכל: האהה. מפרש בה אל נוכח וגו': ושרף והזה. בחר והזה סמך ושרף: מקום שפורשת למיתה. מקום שנספס יולאה בגמר פירוטה וליוליא נפשה שלא קבע לה הכתוב מקום: לא מיבעיא לחוץ לחומה. שלא כנגד הפתח: דרחוקי רקקה. מכנגד הקדושה: ר"ל סבר ירד מבול לא"י. ושקעו בה עצמות המתים: ותחתיהן חלל. שאם יש קבר מפסיק החלל שוב אין טומאה בוקעת למעלה מן החלל אבל טומאה רלוואה בוקעת ועולה עד לרקיע: ומגדלות שם בניהם. לפרה דמשום דמטמאין את הכהן האורף את הפרה מפני האדוקים עשו בה שאר מעלות הרבה שאין אחיו הכהנים נוגעין בו כל שבעת ימי פרישתו והוה אלו תינוקות נוגעין בו ומזין עליו: ועל גביהן דלתות. להפסיק בין החיטוקות לקרקע שלא יאחילו על קבר התהום שכלתם למלאות מים חיים לקיבוץ מן השילוח אלמלא לאו כולה בדוקה היא: וכוסות של אבן. שכל מעשה פרה בכלי גללים בכלי אבנים שאין מקבלים טומאה כדאמר טעמא בשמעתא קמייתא דסדר יומא **(דף ג.)**: מעלה עשו בפרה. משום קולא לחקילו בה משום דקוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היה נעשית והוה מטמאין את הכהן ומטמאין אותו ושרפה טבול יוס עשו בה מעלות אחרות ללא לזלזלו בה ומיהו אס שחטה במקום שאין דקוק לה לא מיפסלה בהכי דכל א"י בדוקה היא: איה מתי מבול. שגמלאים בשאר מקומות וכאן אינו נמלאין: איה הרוגי נבוכדנצר. שהרג בה והפגו כולם ואין אחד מלוי בה על כרחיהו בדוקה היא: **(רש"י)**

תוספות חוץ ממקום הבדוק לה. קסבר דבמי בדיקה משום דירד מבול לא"י תימה וכי מדאורייתא בעי בדיקה וי"ל דאיצטריך קרא (שלא) לשרפה במקום טומאה דאסור מדאורייתא דבעי שחיטה ושריפה במקום טהור כשריפת פרים דאיתקוש אהדיי כדמשמע לעיל בסוף טבול יום **(דף קה.)** ואם תאמר אמאי לא מייחב משום חוץ כששחטה חוץ למקומה כיון דתמימה היא וראויה לשאר קרבנות כדאמרין בפרק שני שעירי **(יומא דף סב.)** גבי שעירי יום הכפורים ששחטן בחוץ דחיב על שניהם הואיל וראוין לשעיר הנעשה בחוץ ויש לומר דלא דמי דיכול לשנותם דאין עליהם קריאת שם עד שעת הגרלה ועוד דאין קרבן שתהא פרה זו ראויה דאי לשלמים אין שלמים בצייבור ועוד דפרה קדשי בדיק הבית היא ואין יכול לשנותה בקדשי מנחה: שנאמר ושחט והזה מה הזאה כנגד הפתח וכו'. יש ספרים דגרסי ושרף והזה וכן משמע מדמייית עלה מפלוגתא דרבי יוחנן ור' אושעיא ומיהו אפי' גרסינן הכא ושחט והזה ניחא דמשמע ליה דאי מקשינן שריפה להזאה ה"ה שחיטה: אבל לפניו מן החומה דקרובי קרבה אימא תתכשר קא משמע לן. דפסולה משום דבעיא חוץ לשלש מחנות: לא ירד מבול לא"י. תימה והכתיב **(בראשית ז.)** ויכסו כל ההרים הגבוהים אשר תחת כל השמים ובראשית רבה אמרין דר' ישמעאל ב"ר יוסי ובהמי אחד היו הולכין בדרך פירוש בהמי שומר בהמות אמר להון הוא כותאה איתו צלוי על טורא גריזים דלא נחית עליה טופנא אמר אותו בהמי לפני ר' ישמעאל בר' יוסי רבי תן לי רשות להשיב לו תשובה א"ל השב א"ל הר גריזים תחת כל השמים הוא א"ל הן ולא כתיב ויכסו כל ההרים הגבוהים אשר תחת כל השמים קרא עליו ולא יהיה בך עקר ועקרה ובהמתן אפי' בהמי שבך לא יתעקר מן התשובה ושמא י"ל דויכסו כל ההרים היינו ששלט הבל המבול בכל מקום כדאמרין לקמן דמתו בהבלא ואותו כותי היה ר"ל שלא היה שם לא הבל ולא שום דבר אי נמי לאותו כותי נתכוננו דלתות בקש וקרא **(להכא)** ל"ק דבמקום שירד מבול התם קאמר שנתכסו ההרים: ומביאין נשים עוברות וילדות שם. אף על פי שהתינוקות טמאין בנדה וילדות לא היו חוששין אלא לשמרים מטומאת מת דבעי הזאה ומטומאה היוצאה מגופן כגון בעל קרי: ועל גביהן דלתות. מאן דאמר בפ' קמא דגיטין **(דף ה.)** ובגזיר פרק כ"ג **(דף נה.)** ובפ' בכל מערבין **(עירובין דף ל.)** ובפ' בתרא דחגיגה **(דף כה.)** אהל זרוק לא שמה אהל סבר כר' יהודה דאמר בריש הישן **(סוכה דף כא.)** לא הוה מביאין דלתות אלא שוורים שכריסין רחבה והתם טעמא משום דכתיב קרא **(איוב י.)** ובעצמות וגידים תסוככני אע"ג דבעלמא אהל שאינו עשוי בידי אדם לא שמה אהל ומיהו רבי יהודה ודאי סבר שמה אהל דהא קא אמר טעמא מפני שדעתו של תינוק גסה עליו: ומלאו ועלו וישבו במקומן. קצת תימה מה מועיל בתינוקות דסוף סוף בעינן איש בשעת קידוש שותנן האפר במים או בשעת הזאה לרבי יהודה או לרבנן כדמוכח בפרק טרף בקלפי **(יומא דף מג.)**: מעלה עשו בפרה. ר"ל נמי דע דמעלה עשו אלא דאי לא ירד מבול לא"י אין ראוי לעשות מעלה זו ומיהו קצת קשה דהא מודה רבי יוחנן דמתו בהבלא כדלקמן: מדקאמר איה מתי מבול מכלל דלא הוה. תימה דלרבי יוחנן גופיה תקשי

הא איפני נהי דאיפני מירושלים מכולה א"י לא איפני איכא דאמרי איתיביה ר"ל לרבי יוחנן איה מתי מבול איה מתי נבוכדנאצר מאי לאו מדהני הוה הני נמי הוה מידי אירי' הא כדאיתיה והא כדאיתיה איתיביה **[בראשית ז-כב]** מכל אשר בחרבה מתו בשלמא לדידי דאמינא ירד מבול לא"י משום הכי מתו אלא לדידך אמאי מתו משום הבלא כדרב חסדא דאמר רב חסדא ברותחין קלקלו וברותחין נידונו דכתיב הכא **[בראשית ח-א]** וישוכו המים וכתיב התם **[אסתר ז-י]** וחמת המלך שככה איכא דאמרי איתיביה רבי יוחנן לר"ל מכל אשר בחרבה מתו בשלמא לדידי דאמינא לא ירד מבול לא"י משום הכי הוי חרבה אלא לדידך מאי חרבה חרבה שהיתה מעיקרא ואמאי קרי ליה חרבה כדרב חסדא דאמר רב חסדא בדור המבול לא נגזרה גזרה על דגים שבים שנאמר מכל אשר בחרבה מתו ולא דגים שבים בשלמא למ"ד לא ירד מבול לא"י היינו דקס רימא התם אלא למ"ד ירד רימא היכא קס א"ר ינאי גוריות הכניסו בתיבה והאמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי אוריאלא דרימא בת יומא והוי כהר תבור והר תבור כמה הויא ארבעין פרסי משכא דצואריה תלתא פרסי מרבעתא דרישא פרסא ופלגא רמא כבא וסכר ירדנא א"ר יוחנן ראשו הכניסו לתיבה והאמר מר מרבעתא דרישא פרסא ופלגא אלא ראש חוטמו הכניסו לתיבה והא א"ר יוחנן לא ירד מבול לא"י לדברי ר"ל קאמר והא קסגיא תיבה אמר ר"ל קרניו קשרו בתיבה והאמר רב חסדא אנשי דור המבול ברותחין קלקלו וברותחין נידונו ולטעמין תיבה היכי סגיא ועוד עוג מלך הבשן היכא קאי אלא נס נעשה להם שנצטוו בצידי התיבה ולר"ש [בן לקיש] נהי נמי ירד מבול לא"י והא לא פש דאמר ר"ל למה נקרא שמה מצולה שכל מתי מבול נצתללו שם ורבי יוחנן אמר למה נקרא שמה שנער שכל מתי מבול נערו שם אי אפשר דלא אידבקו א"ר אבהו למה נקרא שמה שנער שמערת עשיריה והא קחזינן דהוה תלתא דרי לא משכי א"ר אמי כל האוכל מעפרה של בבל כאילו אוכל בשר אבותיו תנ"ה כל האוכל מעפרה של בבל כאילו אוכל בשר אבותיו וי"א כאילו אוכל שקצים ורמשים: שיער המשתלח: ורמינהי **[ויקרא יז-ד]** או קרבן שומע אני אפילו קדשי בדק הבית שנקראו קרבן שנאמר **[במדבר לא-ג]** ונקרב את קרבן ה' ת"ל ואל פתח אהל מועד לא הביאו מי שראוי לבא באהל מועד יצאו קדשי בדק הבית שאינן ראויין אוציא את אלו שאינן ראויין ולא אוציא את שיער המשתלח שהוא ראוי לבא אל פתח אהל מועד ת"ל לה' להוציא שיער המשתלח שאינו מיוחד לה' לא קשיא כאן קודם הגרלה כאן לאחר הגרלה נמי האיכא וידוי אלא אמר בר מני לא קשיא כאן קודם וידוי כאן לאחר וידוי: הרובע והגרבל: והא נמי תיפוק לי מפתח אהל מועד

רש"י נהי דאיפני מירושלים. כולה ר"ל קאמר לה: מהבבל מתו. וקברום הבאים אחריהם דבתי קברות ואין לחוש לכל הארץ אלא לשאר ארצות שהיה שם מבול ונשקעו בטיט: חרבה דמעיקרא. קודם מבול: מכל אשר בחרבה. לאפוקי דגים שבים: דהיינו דקס רימא התם. הראש זכר ונקבה שהוה גדול ואינו יכול ליכנס לתיבה עמדו שם: גוריות. הכניסם לתיבה: אוריאלא. הוא ראש דימא שהוה על שפת הים: בר יומא. ביום שנובל: משכא דלוארי'. משך לוארו: בי מרבעתא דרישה. בי מרדך של ראשו: רמא כבא וסכר לירדנא. הטייל גלל בירדן וסכר הידן וסכס היבך מימיו כבא כמו (עירובין דף קטז) כיבוי דרעיתא דניסון: חוטמו. שיוכל להגשים: לא ירד מבול לא"י. ולמה ליה לשנויי הכי. לימא דהתם קס נ"ל דל"ג: והא קא סגיא תיבה. והא התיבה מהלכת על פני המים מגבוה לנמוך נמלא חוטמו נשמטת מן התיבה ומת: ומשני. קרניו קשרו לתיבה: ברותחין נידונו. ומלא נמלג ברותחין: וליטעמין תיבה היכי סגיא. והלא זפתה היא מצויה ומצויה כדכתיב וכפרת אותה וגו' (בראשית ו) וכיון דרוחמין הן היא מהלכת שאין זפתה נפשי: עוג מלך הבשן. דכתיב ביה ויבא הפליט ור"י יוחנן (נהד דף סאז) זה עוג שפלט מאנשי דור המבול: נס נעשה ולנענו המים. שצדדי התיבה ושם עמד עוג והראש וגם הזפת לא נפשו והראש לא הוצרך לתיבה ומשני גובהו לא טבעו: הא לא פש. מן המתים שם כולם דלוידי דגובהו היא השפילוס המים לבבל שהיא מצולה: למה נקרא שמה מצולה. דכתיב (ישעיה מד) האומר ללולה חרבי: אי אפשר דלא אדביקו. בטיט: שמערת עשיריה. מפני שאין מרחמים על הבכיות כדלחמינן במסכת ביצה (דף קכז) עשירי בכל יורדי גיהנם הן: כאילו אוכל שקצים ורמשים. של מבול: או קרבן שומע אני כו'. קרבן דכתיב בשחטין חוץ (ויקרא יז) להקריב קרבן וגו' דריש ליה בתי' על הקרבן חייב ואינו חייב על השחטין חולין בפנים או קרבן לאו להכי אחא אלא לחייב על קדשי בדק הבית ששחטין בחוץ שאף הן נקראו קרבן כענין שנאמר (במדבר לא) ונקרב את קרבן ה' איש אשר מלא כליו זהב אלעדה ומזיב ואין זה אלא לבדק הבית: שאין ראויין לפתח אהל מועד. איני שמעתי בסדר יומא לפי שהתמן בעלי מומין דק"ל המתפסים המימים לבדק הבית עובר בעשה במס' תמורה (דף ז) אבל לענין הסוגיא איני למד כאן דלפיהו תמים נמי קרי אינו ראוי דלא הועתה לבא אל אהל מועד דהא פרת חטאת תמימה היא וקרי לה אינו ראוי: אולי' את אלו שאין עתידין לכהן לאלה מועד. ולא אולי' שעיר המשתלח דראוי הוא שהוא תמים דבעינן שיהא ראוי לשם דלא ידעינן הי מתרמי זה שמעתי ולפי סוגיא של שמעתי זה משמע דקרי ליה ראוי ועתיד ליכנס משום הגרלה וידוי: ת"ל לה'. להקריב קרבן לה' המיוחד לה' להוציא שעיר המשתלח שאינו מיוחד לשם: קודם הגרלה. הי ראוי ועתיד ליכנס משום הגרלה ואי לאו דמעטינן מלה' ה"א לחייב: אחר הגרלה. לא ראוי לבא הוא ומימעטי מאל פתח: הא איכא וידוי. דבעי ליכנס להתוודות עליו: תיפוק לי מאל פתח אהל מועד. דהא לאו ראויין הן לבא לעזרה: (רש"י)

תוספות היינו דקס רימא התם. ואע"ג דכל השאר מתו בהבלא מחמת שהיה גדול וגבור לא הזיק לו ההבל: אוריאלא דרימא. גר' ר"ת פי' עופר של ראם דעופר האילים מתרגמי' אוריאלא דאיילא (שיר ב) ורימא הוא ראם ולא כרבי שמואל דגרס בהמוכר את הספינה (ב"ב דף עג:) אוריאלא דימא ומפרש דג של ים ואגב ריהטיה לא דק דהא אמר הכא לא נגזרה גזרה על דגים שבים ואותם בופל"ש שאנו קורין ראם ליתא וחלבם אסור דראם ודאי מין חיה הוא וחלב מותר כדכתיב אקו ודישון ומתרגמינן ויעלא ורימא ובופל"ש שבמקומינו קטנים דאין לומר שהוא מין ראם ויש במינו גדול דא"כ מאי קשיא ליה היכא קס הא לא קשיא ליה אריה דבי עילאי בפרק אלו טרפות (חולין דף טז:) היכא קס שהיו אריות אחרים קטנים שיכול להכניס ועוד הא קא חזינן דאותן בופל"ש בני מלאכה נינהו ומושכין בקרון וחורשין בהן וראם לאו בר מלאכה הוא דכתיב התקשר ראם בתלם עבותו אם ישדד עמקים אחריו (איוב לט): יצאו קדשי בדק הבית. בלשון אחר פי' בקונטרס דמעט אפי' תמימים דהא פרת חטאת תמימה וממעטא משום דאינה ראויה לפתח אהל מועד ונראה דאין זו ראייה דפרת חטאת לא קיימא למזבח ולא מתפיס תמימים לבדק הבית הא אמר בסוף תמורה (דף לג:) דכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם ונמכרו לצורכי עולות ושלמים וא"ת מאי שניא קדשי בדק הבית תמימים משעירי יוה"כ דאמר בפ' שני שעירי יומא דף סב:) דחייב על שניהם בחוץ הואיל וראויים לשעיר הנעשה בחוץ וכ"ש דאין יוצאין מידי מזבח וי"ל כיון דעדיין לאו קדשי מזבח נינהו לא חשיבי ראויין לפתח אהל מועד: כאן קודם הגרלה כו'. בפ' שני שעירי (יומא דף סב:) אמרי' דחייב על שניהם והיינו למסקנא דשמעתין דמשני כאן קודם וידוי וכי אבל קודם הגרלה חייב דראוי לשעיר הנעשה בחוץ: כאן קודם וידוי כאן לאחר וידוי. ומדפטר קרא קודם וידוי כ"ש לאחר וידוי וכי איצטריך פתח אהל מועד משום פרה ומשום קדשי בדק הבית ומיהו היא גופה תימה אמאי לא ממעטינן מלה' ובפ"ק דתמורה (דף ג.) גרס בכל הספרים ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח שהם ראויין לפתח אהל מועד ת"ל לה' שמיוחדים לה' יצאו אלו שאין מיוחדים לה' ומיהו קדשי בדק הבית שפיר מיקרו מיוחדים לה' דכולם לשמים וע"כ נמי לא גרס פרת חטאת בברייתא דלא תיקשי מתני' ועוד אצטריך אל פתח אהל מועד למעוטי גגו כדאמרין לעיל בפ' השוחט והמעלה (דף קז:): (תוספות)

בשלמא רובע ונרבע משכחת ליה דאקדשינהו מעיקרא והדר רבעו אלא מוקצה ונעבד אין אדם אוסר דבר שאינו שלו בקדשים קלים ואליבא דר' יוסי הגלילי דאמר קדשים קלים ממון בעלים הוא דתניא [ויקרא ה-כא] ומעלה מעל בה' לרבות קדשים קלים שהן ממונו דברי רבי יוסי הגלילי הלכך רובע ונרבע דבר ערוה מוקצה ונעבד עבודת כוכבים בקדשים קלים אתנן ומחיר כלאים יוצא דופן בולדות קדשים קסבר ולדי קדשים בהוייתן הן קדושים: בעלי מומין וכו' אותו ואת בנו וכו': וצריכי דאי תנא בעלי מומין משום דמאיסי אבל תורין דלא מאיסי אימא (לא) דמדודו ליה לר"ש ואי תנא תורין משום דלא חזי ואידחו אבל בעלי מומין דאיחזו ואידחו אימא (לא) דמדודו להו ר"ש לרבנן ואי תנא הני תרתי משום דפסולא דגופייהו אבל אותו ואת בנו דפסולא מעלמא קאתי לה אימא מדודו ליה רבנן לר"ש צריכא: שהיה רבי שמעון אומר: מאי טעמא דר"ש אמר רבי אילעא אמר ריש לקיש דאמר קרא [דברים יב-ח] לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום אמר להו משה לישראל כי עייליתו לארץ ישראל חובות לא תקיבו חובות לא תקיבו וגלגל לגבי שילה מחוסר זמן הוא וקאמר להו משה לא תעשון אמר רבי ירמיה לרבי זירא אי הכי

רש"י בשלמא רובע ונרבע משכחת לה. דליתכיריך למעוטינהו מלהקריב דלקדשינהו והדר נרבעו וכיון דחזו ככר ואידחו ראויה קרינא בהו שגראו ככר ולא מימעטי מאל פתח דלויא למימר הכי אמר קרא ואל פתח אהל מועד לא הביאו בשגראה לבל ואחר כך שחטו בחוץ חייב אבל שער המשתלח לאחר וידו מימעטי מאל פתח שהרי זה הביאו כשגראה לבל ומשיבא לאחר וידו לא נראה לבל: אלא מוקצה ונעבד. על כרחך מקמי דלקדשינהו הוה להו מוקצה ונעבד דלא לבתר דלקדשינהו תו לא מיסתרי בהקללה ועבודה דלון אדם אוסר דבר שאינו שלו: בה'. וכחש בעמיתו דברים שיש בהם לשם ולעמיתו: לרבות קדשים קלי'. שהסופר בהו ונעבד והודה חייב עליהם אשם גזילות שהן ממון בעלים דקרינא ביה וכחש בעמיתו: דבר ערוה. וחילוף אף על המוקדשים ככר הלכך ממעטי בחוץ מלהקריב קרבן דלאו בני הקרבה נינהו דכתיב (ויקרא כב) כי משתחם בהם וכל מקום שגאמר השחתה אינו אלא דבר ערוה ועבודה כוכבים: נראה לי דה"ג אהנו ומחיר וכלאים ויואל דופן בולדות קדשים. כלומר הגך דלכרענו למעוטינהו מלהקריב קרבן ולא נפקי מאל פתח על כרחך בשגראו ככר מיידי לא משכחת אלא בולדות קדשים ואירע להו פסול כעמי אמן דנכחו לבל אל פתח אהל מועד קודם שנעשו אהנו ומחיר אש בל להקריב את אהנו הוה אין באלו אל פתח דלאו דלקדשינהו לא משכחת לה דלון אהנו ומחיר חל על המוקדשין לפי שאינו שלו ומקרא נפקא חל בתמורה (דף לז): ואי נדרהו אהנו מאל פתח נפקי וכן כלאים ויואל דופן דלאו דלקדשינהו משגולדו מאל פתח נפקי אלא בולדות קדשים דמעיקרא עס אהנו נכחו לבל: וקסבר ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים. בולדותן מתקדשות הלכך חל אהנו ומחיר עליהן אש נתן לה עובר של מוקדשין באתנן לבל קדיש עד שגולה: בהוייתן (הו). לכן הויה נקט בהו משום דמאשר יהיה כך נפקי לן ולדות קדשים ליקרב רק קדשין אלו התמורות אשר יהיו לך אלו הולדות במסכת תמורה (דף יז): וצריכי. הגך חלה פלוגתא דר' שמעון ורבנן במהג"ז: משום דמאיסי. בעודן בעומן פטרי רבנן בחוץ דלא מתקבלין בפניהם: מדודו ליה. דהואיל חזו לאחר זמן קאי בלא תעשה: ובני יונה לא גרסינן: דאיחזו ואידחו. אימא דר"ש דכי עבר מומן יאלו השתא מיהא דהויין נינהו ונפטר בחוץ: לא תעשון כן. בספרי דריש ליה בהחילה ביאת הארץ היום אנו מטלטלין את המשכן ואנו אסורין בבמה ואין אנו מקריבין אלא במשכן לפיכך כל הקרבנות שקרים להקריב משגבול ללחץ י"ד שנים של כיבוש וחילוק אהנו מותרין בבמה ושם לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה להקריב חובות ומה אנו מותרין בה אש כל הישר בעיניו נדרים ונדבות שאין חובה עליו אלא שישיר בעיניו להתנדב כי לא באתם עד עתה וגו' עד שהבאו אל המנוחה לשילה אשע"פ שנכנסתם ללחץ בעצבתם את היכדן עדיין לא באתם אל המנוחה: כי עייליתו ללחץ. י"ד שנים שהכבשו ותחלקו: ישרות תקיבו. נדרים ונדבות הקרב בבמה יצונו: חובות לא תקיבו. איש איש ששם לא יקריב שום חובה ואפילו בבמה יצונו עד שהבאו אל המנוחה ותקריבו את המנוחה דגלגל מחוסרי זמן הם עד כי יבא שילה ויקריבו את המנוחה לא תעשון אותם בגלגל ומשמע בין בבמה יצונו בין בבמה יהיה אלמא מחוסר זמן בבמה בלא תעשה: אי הכי. דהגך דגלגל מחוסר זמן קריית להו: (רש"י)

תוספות אתנן ומחיר יוצא דופן וכלאים בולדות קדשים. אתנן ומחיר לא מיתוקם בקדשים קלים אפילו לרבי יוסי הגלילי דאף על גב דממונו הוה אינו חל עליו כדדרשין פ' כל האסורין (תמורה ל:) לכל נדר פרט לנדור: וקסבר ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים. וא"ת למה לי קרא למעוטי הלא חולין גמורים נינהו ודינם כשאר חולין לישחט בחוץ דאפילו פדיון לא בעו דאין קדושה חלה עליהן כלל כדמובח בתמורה בפרק כיצד מערימין (דף כד:) דתנן אם זכר עולה ואם נקבה זבחי שלמים ופרך בגמ' ל"ל למימר אם נקבה זבחי שלמים נקבה מי קדשה בבכורה ומשני סיפא אתנן לבהמה דהקדש וקתני סיפא ילדה טומטום או אנדרויגוס רש"י אומר אין קדושה חלה עליהן ומפרש בגמ' משום דסבר בהוייתן הן קדושים ואין קדושה חלה בדבר שאין ראוי ליקרב א"כ הכא נמי לא חיילא אאתנן ומחיר וכלאים ויואל דופן וי"ל דהא דאמר רש"י אין קדושה חלה עליהן היינו קדושת הגוף (לפדות) וליאסר בגיזה ועבודה אבל קדושת דמים איכא ליפדות שלא במום ולכך בעי האי קרא דלא ממעטי מפתח אהל מועד בקדיש ביד הבית ולמאן דאמר במעי אמן הן קדושים אפילו קדושת הגוף נחתא עלייהו דתפסתינהו קדושה דאימיה וא"ת למאן דאמר בהוייתן נמי נימא מיגו דנחתא להן קדושת דמים נחתא להן קדושת הגוף כדאמר בתמורה בפרק אלו קדשים (דף יט: ושם) גבי מפריש נקבה לאשם ודוחק לומר רש"י סבר לה כרבי שמעון דלית ליה מיגו דאמר תמכר שלא במום ועוד דאי כרבי שמעון אפילו סבר במעי אמן קדושים לא חיילא עליה קדושת הגוף כדמפרש התם רבי שמעון לטעמיה דאמר כל מידי דלא חזי לגופיה לא נחתא ליה קדושת הגוף וגם אין לפרש דשאני מפריש נקבה דחזי לשאר קרבנות ושידך מגו טפי דהא אפילו בטרפה אשכח דאמרין מגו בסוף יש בקרבנות (שם דף יז). ונראה לפרש דהכא מיירי כגון דלאחר שנעשו אתנן ומחיר הקדישין או בעודן במעי אמן או אחר שנולדו דכיון שהקדישין בפירוש חיילא עלייהו קדושה וא"ת ולוקמה נמי הכא כמ"ד במעי אמן הן קדושים וכגון שהקדיש בהמה מעוברת ושייר העובר כר' יוחנן דאמר בפ' כיצד מערימין (תמורה כה.) אם שייר משוייר ועשה העובר אתנן ומחיר ואחר כך הקדישין ואע"ג דרבי יוחנן איתותב התם הא לבסוף מסיק כתנאי ועוד מצי לאוקומה בהמה של חולין מעוברת ועשה העובר אתנן ומחיר ואחר כך הקדישה וי"ל דניחא ליה לאוקומה בפשיטות כמאן דאמר בהוייתן הן קדושים והקדישין ואח"כ נתעברה ואם תאמר בהיה דכיצד מערימין (ג"ז שם) דדייק ארשב"ג דסבר בהוייתן הן קדושים מרישא נמי הוה מצי למידק הכי דאם נקבה זבחי שלמים דאוקימנא בהמה דהקדש ואי במעי אמן הן קדושות לא היה יכול להפקיע קדושת הולד ויש לומר דנטר עד סיפא ומפרש לה ה"ה לרישא ואם תאמר בסוף בהמה המקשה (חולין עז.) דתנן המבכרת שהפילה שיליא ישליכנה לכלבים ובמוקדשין תקבר ומפרש בגמ' (שם:) משום דרובא בר מיקדש היא על כרחך מדקאמר תקבר קסבר במעי אמן הן קדושים דאי בהוייתן אמאי תקבר הא לא חיילא קדושה אלא בחיזי להקריבה כדפריש ואם כן כולה בר מיקדש היא אמאי נקט רובא דאפי' אכלאים ונדמה תפשה קדושת אימיה אי במעי אמן הן קדושים כדאשכחן בתמורה בסוף יש בקרבנות (דף יז.) דאמרין גבי כלאים טומטום ואנדרויגוס דאי אתה מוצא אלא בולדות קדשים ולכל הפחות אתיא כמאן דאמר במעי אמן הן קדושים ויש לומר דנקט רובא ולא כולה משום דאיכא דמות יונה או קלוט לר' שמעון דכיון דלא מישתרי באכילה לא מיסתבר דתפשינהו קדושת אמן אף על גב דבמעי אמן הן קדושים: משום דפסולא דגופייהו. בכל דוכתי משמע דפסול הגוף חמיר מפסולא דאתי מעלמא כדאמרין בפרק קמא (לעיל דף ד.) מה לשינוי קודש שכן פסולו בגופו ובפסחים בסוף אלו דברים (דף עז:) נמי אמרין כל פסולו בגופו ישרף מיד דהא דמשמע הכא איכא לאו משום דפסול הגוף קיל אלא הכי קאמר דמום עובר ותורין שלא הגיע זמן הפסול תלוי בגופו ואם היה מום עובר מיד והתורין גדילין לאלתר היו ראויין אבל אותו ואת בנו אין הפסול תלוי בגופו שיעויל לו שום תיקון דלכולי יומא לא

מילקי נמי לילקי אלמה אמר רבי זירא הכתוב נתקו לעשה הני מילי לרבנן לרבי שמעון הכי נמי רב נחמן בר יצחק אמר פנים דגלגל לגבי שילה כחוץ דמי רבה אמר טעמיה דרבי שמעון כדתניא רבי שמעון אומר מנין לזובח פסח בבמת יחידי בשעת איסור הבמות שהוא בלא תעשה ת"ל [דברים טז-ה] לא תוכל לזבוח את הפסח יכול אף בשעת היתר הבמות כן ת"ל באחד שעריך לא אמרתיו לך אלא בשעה שכל ישראל נכנסין בשער אחד אימת אי נימא אחר חצות כרת נמי מחייב אלא לאו קודם חצות לעולם לאחר חצות ובשעת היתר הבמות קאי והא בשעת איסור הבמות קאמר איסור במה לו היתר במה לחבירו: מחוסר זמן כו': והני בני אשמות נינהו אמר זעירי תני מצורע בהדיהו: עולותיהן ושלמיהן: והני בני שלמים נינהו אמר רב ששת תני נזיר דזעירי קבעוה תנאי דרב ששת לא קבעוה תנאי א"ר חלקיה (דבי) רב טובי לא שנו אלא לשמו אבל שלא לשמו חייב הואיל וראוי לשלא לשמו בפנים אי הכי לשמו נמי ניחייב הואיל וראוי לשלא לשמו בפנים בעי עקירה מתקף לה רב הונא וכי יש לך דבר שאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי

רפ"ז מילקי נמי לילקי. האוחט מחוסר זמן דהא משכן דנגלגל דהיא צמת ליבור פנים הוא פהלה מועד קל מדבר היה קם וקאמר רחמנא ביה נמי לא העשון: אלמה אמר רבי זירא. כפ' חרות ואת בנו (חולין פ:) דקהני קדשים בפנים סופג את הארבעים משום לאו לרותו ואת בנו והוינן בה ונילקי נמי משום לאו למחוסר זמן דתניא מנין שכל הפסולים קשורין ופגשה שהן ככל ירעה ת"כ וזור וזה שרוע וקלוב ומחוסר זמן פסול הוא ומשני ר' זירא הנח לאו למחוסר זמן דהכחוש נהרו לעשה דכתיב ביה עשה יקרא כדמפסח התם למימרח שהולאו ונתקו מכלל לאו דלא קאי עליה כלאו דקאר פסולין והשתא דלמרת הכא לאו כהדיו כתיב ביה נילקי עליה: (דלמא) ה"מ. דמשני נמי התם דלא קאי לרבנן דפליגי עליה דרבי שמעון דלא דרשי להאי לאו דההוא למחוסר זמן דההוא לרותו ואת בנו דשני ר' זירא עלה מיתוקמא התם דלא כר"פ אבל לר' שמעון ה"ו דלקי לאלו למחוסר זמן בפנים: רב נחמן בר יצחק אמר. לר' שמעון נמי לאו לקי למחוסר זמן בפנים דנגלגל לגבי שילה חוץ הוא לגבי חובות האילו דלניו כקר להקרבנו הלכך בחוץ הוא לאשכחן ביה לאו דהעשה משום איסור במה ולא בפנים: בשעת איסור הבמות. קס"ו בדמבר ופילה וזית עולמים: אחי חרות. ד"ד דמני זמניה: כרת נמי ניחייב. דהא מתקבל בפנים: קודם חרות. דהוי מחוסר זמן לשמו: בשעת היתר הבמות קאמר. כמו דנגלגל ונוכ ובעשון דהותרו צמת יחיד לעולה ושלמים ואשמעין קרא דנגלגל חובות איכא לאו דהעשה ולא משום מחוסר זמן דהא חזו השתא כבמה גדולה: איסור במה לו. לקרבן זה: היתר במה לחבירו. לעולה ושלמים דנדר ודעה וסיפא ה"ק יוכל אף בשעה שהוא מותר כבמה כגון קודם חרות שהיא לשלמים ת"כ כו' כשער אחד בכמה גדולה לחשוט פסחיהו: דזעירי קבעוה תנאי. למיתני במתנתין מרוע בהדיו: דרב ששת לא קבעוה תנאי. ומיהו אנו משנין לה בגמרא וקבעין לה בגמ' הכי ככל הסוסי מחסרה דה"ס: רב חלקיה. ארשם קאי ולא אחטא לחילו חטאת פסולה שלא לשמו בפנים: לא שנו. דפטור בחוץ: אלא לשמו. ואפילו סתמא דכתיב קרא חוץ מתקבל עכשיו בפנים: אבל שלא לשמו. כגון לשם עולה ובשם זה הוא ראויה לכל לפנים דכל הזכחים שנזכרו שלא לשמו בחוץ מן הפסח והחטאת: אי הכי כי שחיט ליה לשמו בחוץ נמי ניחייב. דהא ראויה היה לעקור קם זה ממנו ובלא לפנים: מחוסר עקירה. וכל כמה דלא איקרי קם אשם מיניה סתמיה לאו למיעקר קאי ולא ראויה הוא: וכי יש לך דבר שאינו כשר לשמו. לפנים: וכשר שלא לשמו. אפי' דק"ל לעיל (דף ב.) כל הזכחים כשרין שלא לשמו ה"מ היכא דכשרין לשמו אבל מחוסר זמן בעלמא זה שאינו כשר לשמו היאך יוכשר שלא לשמו: (רפ"ז)

תוספות אלמה אמר רבי זירא הכתוב נתקו לעשה. אין זה כשאר לאו הניתק לעשה דכפ' בתרא דחולין (דף קמא.) ובפ' ב' דמכות (דף יד. טו. טז.) כגוף לאו דגזילה ולקט שכחה ופיאה ונותן. ולא יוכל לשלחה כל ימיו דא"כ מאי פריך דללקי משום לאו דלא תעשון והא ניתק לעשה הוא אלא הוי כמו נתקו הכתוב מטמאה חמורה לטמאה קלה דבאותו ואת בנו (חולין פ:) דרשינן ולנדר לא ירצה לימד על כל הפסולים שבושו ושה שהם בלא ירצה וכתב רחמנא במחוסר זמן מיום השמיני והלאה ירצה להוציאו מכלל שאר פסולים שהם בלא ירצה ולומר דבהאי ליכא אלא עשה כעין דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש בסוף פ"ק דתמורה (דף יג:) וכענין זה הוי בדד יעב דמצורע כפ' אלו דברים (פסחים טז.) דאמר' שהכתוב נתקו לעשה והוציאו מכלל שאר טמאים שהם בלאו דלא יטמאו את מחניהם ולהכי פריך דלילקי משום דמפורש בגמיה לאו בהדיא כדרשינן מלא תעשון וכן פ' בקונטרס אבל בפרק אוחו ואת בנו (חולין פא.) פירש בקונטרס דהוי כשאר לאו הניתק לעשה דעלמא דמיום השמיני והלאה ירצה משום קודם זמנו לא ירצה והניחהו עד שיעבור זמנו וקשה מהך דשמעתא וכי תימא דהכי פריך משום דאיכא נמי לאו דלא תעשון לא אמרינן דאתי חד עשה ועקר תרי לאו כדאמר' בפ"ק דתמורה (דף ד:) לא דמי דהני מילי דרבי דרשינן גבי הדדי הלאוין אצל העשה תדע דהא בפרק ב' דמכות (דף טו. טז.) ויש ד"ה תנינא חשיב לאו יטמאו את מחניהם ניתק לעשה אי לאו משום דקדמו עשה אף על גב דאיכא לאו נמי דואל המקדש לא תבא ומיהו התם איכא למימר משום דאיכא תרי עשה דכתיב מחוץ למחנה תשלוחם אבל אשכחן גולה דאיכא תרי לאוין לאו דלא תעשון ולא תגזול דבפרק המקבל (ב"מ קיא.) אמר רבא זהו עושק זהו גזל וחשיב ליה ניתק לעשה במכות (דף יד:) ובחולין (דף פ:) הלכך צריך לחלק בההיא דתמורה (דף ד:) דכפרישית דלכך סמך שני הלאוין אצל העשה לומר שאין העשה מנתקם: רב נחמן בר יצחק אמר פנים דגלגל כו'. שינויא הוא דקמשני (התם) דאפילו לר"ש לא לקי במחוסר זמן בפנים כי אם בחוץ כדפי' בקונטרס ויש גירסא אחרת בספרים לרבי שמעון ה"ו והא דגלגל פנים הוא אמר רב נחמן בר יצחק פנים דגלגל כו' ויש לקיש פריך דנפקא ליה מלא תעשון לאו במחוסר זמן דהאי קרא בגלגל קאי ופנים הוא וכי תימא קל וחומר בחוץ הא אין מזהירין מן הדין ומשני פנים דגלגל לגבי שילה כחוץ דמי: אלא לאו קודם חצות. ואע"ג דחזי בפנים שלא לשמו לא מחייב כרת כיון דמחוסר עקירה ואין עומד האי ליעקב קודם זמנו: היתר במה לחבירו. ושעת היתר הבמות דקתני היינו קודם חצות דכשר בבמה שלא לשמו וא"ת דמשמע הכא דתורין שלא הגיע זמן לרבי שמעון חיילא קדושה עליהו והשוטחן בחוץ בלאו ובמעילה בפרק ולד חטאת (דף יב.) נמי אמר רבי שמעון דמועלין משום דראוין לאחר זמן ובתמורה בפרק אלו קדשים (דף יט:) גבי אשם בן שתיים והביאו בן שנה אמר ר' שמעון דכל עצמן אינן קדושים משום דכל מידי דלא חזי ליה לגופיה לא נחתא ליה קדושת הגוף ופריך התם מאי שנו ממחוסר זמן דלא חזי ליה לגופיה (לא נחתא ליה קדושת הגוף) ואמר ר"ש דקדוש פירוש במתני' דהכא דנתן מחוסר זמן רבי שמעון אומר בלא תעשה ומשני דאיתקוש לבכור דקדוש לפני זמנו וקרב לאחר זמן והשתא תינח מחוסר זמן תורין שלא הגיע זמן מאי טעמא וי"ל דדבר שאינו ראויה לשם קרבן ילפינן ממחוסר זמן שאין ראויה לשום קרבן אבל דבר שראוי לקרבן אחר ולקרבן זה שהוא מקדישו אינו ראויה לא נחתא ליה קדושת הגוף ופסח קודם חצות דקדוש לר' שמעון וכן חטאת ואשם דזב וזבה ויולדת ומצורע דקדושים קודם זמנו כדתנן בפירקין (לעיל ק"ב.) ולא פליג ר' שמעון ובתורת כהנים בפ' אחרי מות קאמר נמי רבי שמעון והשוטחן בחוץ בלאו הני אין מחוסר זמן בגופן ולא דמי לאשם בן שנה והביאו בן שתיים בן שנה והביאו בן שנה דמחוסרי זמן בגופן וא"ת דמחוסר זמן היאך קדוש הא אמרינן לעיל בפ"ק (דף יב.) לילה לקדושה יום להרצאה אבל ביום שביעי לא ובכורות פרק הלוקח בהמה (דף כא.) קאמר ר"ש מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר יליף מבכור דקדוש לפני זמנו ופריך ואדיליף מבכור לילף מקדשים אלמא משמע דקדשים קודם זמנו לא קדשי וי"ל דאסור להקדישם אבל אם הקדישם תוך זמנם קדושינן אלא דעבד איסור דרחמנא אמר מיום השמיני אין הא קודם לכן לאו אצל מעשר לרבי שמעון שרי להכניסו תוך זמנו לדיר להתעשר כדיליף התם מעשר העברה מעבור והא דלא ניחא ליה למילף תחת תחת מקדשים דניחא ליה למילף העברה טפי משום דהעברה דתרווייהו משתעי שמעבירי להקדישה ויש ליתן טעם לרבא דרש תמורה (דף ד:) היאך מחוסר זמן קדוש קדושת הגוף דכל היכא דאמר. רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני ושמה לענין זה יליף תחת תחת ממעשר או שמה יש טעם אחר: דזעירי קבעוה תנאי. משום דמצורע יש בו טומאה כעין זב וזבה ויולדת אבל נזיר דלא דמי להו שיייה וכן בכריתות בפרק ארבעה מחוסרי כפרה (דף ה:) נמי אשכחן דתני זב וזבה ויולדת ומצורע והתם מפרש מאי טעמא לא תני מצורע ומצורעת כדקתני זב וזבה וניחא השתא לזעירי דבזיר בלא מצורע סיג דאיכא תרתי בזיר דנזיר טמא מביא אשם: (תוספות)

פסח בשאר ימות השנה דאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו פסח בשאר ימות השנה שלמים ניהו לימא מסייע ליה יכול שאני מוציא אף עולת מחוסר זמן בבעלים ואשם נזיר ואשם מצורע ת"ל [\[ויקרא יז-ג\]](#) שור מ"מ כשב מ"מ עז מ"מ ואילו חטאת שיירא במאי עסקינן אילימא בזמנו מאי איריא אשם אפילו חטאת נמי אלא שלא לזמנו ובמאי אילימא לשמו אשם אמאי חייב אלא לאו שלא לשמו לעולם בזמנו ושלא לשמו ורבי אליעזר היא דאמר מקשינן אשם לחטאת ותנא טפל וה"ה עיקר ת"ש יכול שאני מרבה עולת מחוסר זמן בגופה וחטאת בין בגופה בין בבעלים ת"ל [\[ויקרא יז-ד/ה/ט\]](#)

כדרב הונא אמר רב דאמר רב הונא אמר רב אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר לעולה: המעלה מבשר חטאת [וכו'] ת"ר מנין למעלה מבשר חטאת ומבשר אשם ומבשר קדשי קדשים ומבשר קדשים קלים וממותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות שפטור ת"ל עולה מה עולה שהיא ראויה להעלאה אף כל שראויה להעלאה מנין שאף היוצק והבולל והפותת והמולח והמניף והמגיש והמסדר השלחן והמטיב את הנרות והקומץ והמקבל בחוץ שפטור ת"ל [\[ויקרא טז-ט\]](#)

זכרים ונקבות תמימין ובעלי מומין (דאמר מר תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות ואיתקש בהמה לעוף תמימין ובעלי מומין) לאפוקי מחוסר אבר דלא א"ר אלעזר מנין למחוסר אבר שנאסר לבני נח ת"ל [\[בראשית ו-ט\]](#) ומכל החי מכל בשר אמרה תורה הבא בהמה שחיין ראשי איברין שלה ודילמא למעוטי טריפה ההוא מלחיות זרע נפקא הניחא למ"ד טריפה אינה יולדת אלא למ"ד טריפה יולדת מאי איכא למימר האמר קרא אתך בדומין לך ודילמא נח גופיה טריפה הוה תמים כתיב ביה ודילמא תמים בדרכיו צדיק כתיב ביה ודילמא תמים בדרכיו צדיק במעשיו אי סלקא דעתך דנח גופיה טריפה הוה מי קאמר ליה נח דכוותך עייל שלמים לא תעייל ומאחר דנפקא לן מאתך לחיות זרע למה לי מהו דתימא אתך לצותא בעלמא אפי' זקן אפילו סריס קמשמע לן: טהורין אבל לא טמאין: ומי הוה טמאין וטהורין בההיא שעתא א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן מאותן שלא נעבדה בהן עבירה מנא הוה ידעי כדרב חסדא דאמר רב חסדא העבירן לפני התיבה כל שהתיבה קולטתן בידוע שהוא טהור אין התיבה קולטתן בידוע שהן טמאין רבי אבהו אמר אמר קרא [\[בראשית ז-ז\]](#) והבאים זכר ונקבה הבאין מאיליהן אמר מר והכל קרבו עולות אין שלמים לא והא כתיב [\[שמות כד-ה\]](#) ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים אלא אימא הכל קרבו עולות [ושלמים והתניא] עולות אין שלמים לא כמ"ד לא קרבו שלמים בני נח דאיתמר ר"א ור' יוסי בר חנינא חד אמר קרבו [שלמים בני נח] וחד אמר לא קרבו מ"ט דמ"ד קרבו שלמים בני נח דכתיב [\[בראשית ד-ד\]](#) והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן איזהו דבר שחלבו קרב לגבי מזבח ואין כולו קרב לגבי מזבח הוי אומר זה שלמים מ"ט דמ"ד לא קרבו דכתיב [\[שיר השירים ד-טז\]](#) עורי צפון ובואי תימן תתנער אומה שמעשיה בצפון ותבוא אומה שמעשיה בצפון ובדרום ומר נמי הכתיב ומחלביהן משמניהן [דידהו] ומר נמי הכתיב עורי צפון [ההוא] בקיבוץ גליות הוא דכתיב והא כתיב [\[שמות י-כה\]](#) ויאמר משה גם אתה תתן בידו זבחים ועולות ועשינו לה' אלהינו זבחים לאכילה ועולות להקרבה והא כתיב [\[שמות יח-ביב\]](#)

דאפילו אקשוויי נמי לא אקשו ומנא ידעה דאמר מר אין לך כל שר ונגיד שלא בא על רחב הזונה אמרו בת י' שנים היתה כשיצאו ישראל ממצרים וזנתה [כל] מ' שנה שהיו ישראל במדבר אחר ג' שנה נתגיירה אמרה יהא מחול לי בשכר חבל חלון ופשתים: אמר מר ועובדי כוכבים בזמן הזה רשאין לעשות כן מנא ה"מ דת"ר [\[ויקרא יז-א/ב\]](#)

נמצאו זבין וטמאי מתים משתלחין חוץ למחנה אחת והתורה אמרה [\[במדבר ה-ג\]](#) ולא יטמאו את מחניהם תן מחנה לזה ומחנה לזה א"ל רבא אלא מאי מחנה

ישראל לא הואי נמצאו זבין ומצורעין משתלחין למקום אחד והתורה אמרה **[ויקרא יג-מו]** בדרך ישוב שלא ישוב עמו אלא לעולם כולוהו תלתא הוא ומאי לא היו אלא שתי מחנות קלטה מכלל דבמדבר הואי קלטה מחנה ליה אין והא תניא **[שמות כא-יג]** ושמותי לך מקום בחייד מקום מקומך **[שמות כא-יג]** אשר ינוס שמה מלמד שמגלין במדבר להיכן גולין למחנה ליה מכאן אמרו בן לוי שהרג גולה מפלך לפלך ואם גלה לפלכו פלכו קולטו מאי קרא אמר רב אחא בריה דרב איקא **[במדבר לה-כח]** כי בעיר מקלטו ישוב עיר שקלטוהו כבר: באו לגלגל: ת"ר כל נידר ונידב היה קרב בבמה שאין נידר ונידב אין קרב בבמה מנחה וניזירות קריבין בבמה דברי ר"מ וחכ"א לא קרבו יחיד אלא עולות ושלמים בלבד ר' יהודה אומר כל שהצבור והיחיד מקריבין באהל מועד שבמדבר מקריבין באהל מועד שבגלגל מה בין אהל מועד שבמדבר לבין אהל מועד שבגלגל אהל מועד שבמדבר לא היו במות מותרות אהל מועד שבגלגל היו הבמות מותרות ובמתו שבראש גג לא היה מקריב עליה אלא עולה ושלמים וחכ"א כל שהצבור מקריבין באהל מועד שבמדבר מקריבין באהל מועד שבגלגל וכאן וכאן לא קרבו יחיד אלא עולה ושלמים בלבד ר' שמעון אומר אף צבור לא הקריבו אלא פסחים

רפ"ז נמצאו זבין וטמאי מתים משתלחין חוץ למחנה. שכינה לבדה דהא שכינה מותרין במחנה ישראל כדאמרי' בפסחים כ"ב. לכו דברים (דף סז). מחנייה. שני מחנות משמע אחת לכל זב ואחת לכל טמא נפש אלא ודאי מחנה ליה ומשתלחין טמאי מתים ממחנה שכינה ומותרין במחנה ליה זבין ובעלי קריין משתלחין חוץ למחנה ליה: אלא מאי מחנה ישראל לא הואי. ומאי אהל חוץ למחנה ליה שוב אין שם קבע מחנה והכי הואי כשדה בעלמא ומותרין מאורעין לישב שם הגריבין להשתלח ממחנה ישראל וישבו עבשו עס הזבין: ר"ב נמצאו זבין ומצורעים. חוץ למחנה ליה כדכתיב: אלא כולוהו הוה. ודקתני לא הוה אלא שתי מחנות לענין קליטה הוה דנשתלח תורת מחנה ליה מלקבלת את ההורגים שוגג: ושמותי לך מקום בחייד. רמז ו' הקב"ה למשה במתן תורה שכינה למטה זו כדכתיב (דברים ד) אז יבדיל משה שלש ערים בסוף ארבעים שנה: לך מקום. המקום שלך דהיינו מחנה ליה אף הוא נקלט: מכלן אמרו בן לוי. שהיה דר בערי מקלט שכל ארבעים ושמונה עיירות של לוי ערי מקלט היו כדאמרי' במס' (דף יד). ואם הרג בשוגג גולה לאחד מערי חביוו דדריש ביה נמי הכי ושמותי לך מקום אף הלוים גולים: ואם גלה בפלכו. עלמנו כגון משכונה לשכונה: פלכו קולטו. דומיא דמדבר שהיה מחנה ליה קולטת: כל הנידר והנידב קרב בבמה. קטנה דלילו בבמה גדולה ע"כ קרבו חובת צבור כדכתיב ויעשו את הפסח בגלגל אלא בקטנה ואמר דקריב נדרים ונדבות ולא חובות וצבורה כהניס תני לה שהיה לר' מאיר: מנחות וניזירות. נידר ונידב הוא וקריבין כל שאין נידר ונידב אין קרב בבמה קטנה. כדילוף טעמיה לקמיה שאין יחיד מקריב חובה בשעת היתר הבמות ואפי'ו גדולה וצבור בקטנה לא מקריבין כו' אשכחתי דליו חובות קריבין בקטנה ואי קשיא לר' מאיר ר"ב יחיד לא עשה פסחו בגלגל וקרא כתיב ויעשו את הפסח (במדבר ט) פסח קרבן צבור קרי ליה דלתיב בכנופיא במס' יומא (דף נ"ג). והכי נמי דריש"ל קתני אף צבור לא הקריבו אלא פסחיהם אלמא קרבן צבור קרי ליה לקמן יליף טעמא דכתיב: לא קריבין כו'. לאפוקי מנחות וניזירות דלא קריבין בבמה קטנה: כל שהצבור והיחיד מקריבין בחבל מועד שבמדבר. דהיינו כל הקרבנות כולן נדרים ונדבות וחובות (שקבע להם זמן) מקריבין בחבל מועד שבגלגל דהיינו צבורה והשתא פליג אדרי"מ ואדריבטן דמדקתני כל שהצבור כו' לאשמועינן דליו חילוק מועד שבמדבר בחבל מועד שבגלגל מכלל דשמעניהו לר' זבין ור' זבין דלמי שחילוק ומה חילוקו שאין יחיד מקריבין בו חובות וטעמיהו נמי שמעינן לקמן דלפי' בבמה גדולה לא קריבין יחיד אלא נדרים ונדבות וכו' מאיר מנחות וניזירות בכלל: במת מותרות. במת יחיד: ובמתו שבראש הגג. היא במת יחיד: אלא עולה ושלמים. ולא מנחות וניזירות: וכאן וכו'. במת צבור ובמת יחיד לא קרבו ביה חילוק אלא עולה ושלמים וקמ"ל פריך היינו תנא קמא דהא חכמים דלעיל נמי הכי אמרי' ר' שמעון פליג אכולהו דכולהו סביחא ליה דליו חילוק לצבור בין מדבר בגלגל בבמה גדולה ורבי שמעון אומר אף צבור עומם לא הקריבו גדולה יותר מיחיד בקטנה: אלא פסחים כו'. אבל לא פר העלם דבר ושעירי עבודה כוכבים לא קרבו להם בגלגל: (רפ"ז)

תוספות בשעת סילוק המסעות אין נפסלין אלא מוליכין עמו ובמקום חנייתו אוכלין במחנה כן פירש בקונטרס וראה דאף שעת הליכתם שרי כיון דאמרי' לעיל (דף סא). אע"פ שנסע אהל מועד הוא דוקא לקדשים קלים אע"פ שנסע אהל מועד הוא אבל קדשי קדשים דבעי מחיצה כיון דנשתלקו מסעות אין מחנה שכינה קיים ולחם הפנים ושאר קדשי קדשים מיפסלי ביוצא כדמוכח במנחות כ"ב. שתי הלחם (דף צה). ולעיל בפ' קדשי קדשים (דף סז): דאמר בשני מקומות קדשים נאכלין ומוקי לה בקדשי קדשים ולאחר שיפסק לוי את המשכן היינו כל זמן שלא נסע מכל וכל דעדיין המזבח וקלעי החצר במקומן וא"ת בריש שתי הלחם (מנחות דף צה). דפליגי בלחם הפנים אם נפסל במסעות ומפרש דבמסודר כ"ע לא פליגי דלא מיפסלי כי פליגי במסולק מאן דאמר אינו נפסל כדדרישין דאע"פ שנסע אהל מועד הוא ואיך ההוא לדלוגי הוא דאתא פי' להודיע איזה דגל יסע תחלה והשתא אמאי לא משני דאתא לקדשים קלים ולקדשי קדשים קודם סילוק הקלעים: והתורה אמרה בדרך ישוב. שלא יהו טמאים אחרים יושבים עמו אע"ג דהך סוגיא לר"ש והך דרשא לר' יהודה דלר"ש דריש ליה מקרא אחרינא בפסחים בריש אלו דברים (דף סו). ניחא ליה לה"ש לאתויי דרשא הפשוטה והקצרה: פלכו קלטתו. כן דגושה בהמיה כמו נסך נסכו: עיר שקלטתו כבר. עיקר קרא ברצח שהרג בעיר מקלטו ותרוייהו תנינהו במכות פ"ב (דף יב): הרג באותה העיר גולה משכונה לשכונה ולוי גולה מעיר לעיר ושמה היינו לכתחלה דבן לוי גולה מעיר לעיר אבל דיעבד הא אמרי' דאם גולה לתוך פלכו פלכו קולטו ומפלך פלך היינו מעיר לעיר ואם גולה לתוך פלכו כגון משכונה לשכונה וכן משמע פי' הקונטרס אי נמי גם לכתחלה אין זקוק לצאת מן העיר והא דגולה לעיר אחרת כדי להלך כולה ובתחומה דאי בעירו משכונה לשכונה אם חזר לשכונתו כיצא חוץ לתחום: כל הנידר ונידב קרב בבמה. אפי' מנחות וניזירות קרב בבמה קטנה כדמפרש ושאינו נידר ונידב אין קרב בבמה קטנה דאילו צבור אין מקריבין בקטנה וחובות דיחיד אפי' בגדולה לא קריבין בשעת היתר הבמות לר' מאיר כדמוכח מלתא דר' יהודה כדפי' בקונטרס דמדקאמר ר' יהודה כל שהצבור ויחיד מקריבין כו' מכלל דשמעניהו לר' מאיר ורבנן שיש חילוק וזהו חילוק שאין יחיד מקריבין חובות בגלגל אפי' בבמה גדולה דר' מאיר ורבנן דרשי לא תעשו בגלגל ככל אשר אנחנו עושים מה היום חובות ואפי' בבמה גדולה אלא איש הישר בעיניו יעשה ישרות דהיינו נדבות ר' יהודה סבר דכי כתיב הישר אביעניו קאי דהיא במת יחיד: רבי שמעון אומר אף צבור לא הקריבו כו'. פי' בקונטרס ר"ש פליג אכולהו דכולהו סביחא ליה דאין חילוק לצבור בין מדבר בגלגל בבמה גדולה ור"ש אומר אף צבור עצמן לא הקריבו בגדולה יותר מיחיד בקטנה אלא פסחים כו' (תוספות)

דף - קיז

חובות שקבעו להן זמן מאי טעמא דר"מ דאמר קרא **[דברים יב-ח]** לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום אמר להן משה לישראל כי עייליתו לארץ ישרות תקריבו חובות לא תקריבו מנחות וניזירות ישרות נינהו ורבנן אין מנחה בבמה ניזירות חובות נינהו אמר שמואל מחלוקת בחטאת ואשם אבל בעולות ושלמים דברי הכל ישרות נינהו וקריבין מותיב רבה חזה ושוק ותרומת לחמי תודה נוהגין בבמה גדולה ואין נוהגין בבמה קטנה ואילו הזרוע בשלה שיירה אי אמרת בשלמא בעולה ושלמים פליגי הא מני רבנן היא אלא אי אמרת בחטאת ואשם פליגי הא מני אלא אי איתמר הכי איתמר אמר שמואל מחלוקת בעולה ושלמים אבל בחטאת ואשם דברי הכל חובות נינהו ולא קריבין אמר מר וחכמים אומרים כל שהצבור מקריבין באהל וכו' מאי טעמיהו דרבנן אמר קרא **[שופטים יז-י]** איש הישר בעיניו יעשה איש ישרות הוא דליקרב חובות לא ליקרב וצבור אפי' חובות ליקרב

קש"י לא תעשן וגו'. לאחר ביאת הארץ משחתי והאמר לא תעשן כשתבאו בגלגל: ככל אשר אנחנו עושים פה היום. שלחו בין לבד בין יחד מקריבין חטאות ואשמות ובכור ומעשר פסח חובות שאין קבוע להם זמן וכ"ף חובות הקבוע להם זמן אבל מה לנו עושים שם איש כל הישר בעיניו היחיד לא יקריב שם אלא נדרים ונדבות שקישרו בעיניו לנדר ולנדב עד מהי כי לא זכאם וגו' עד שתבאו לקימה: ישרות הקריבו. נדרים ונדבות: חובות לא תקריבו. היחידים דלמי חביב ולא פליגי קרא בין גדולה בין קטנה דלמיחיד לא קרב אלא נדר ונדב הלכך שאין נדר ונדב אין קרב בזמנים יחיד דהא אין קדשי לבד קריבין כדתנן במתני' (דף קי"ב): הקרבנות לבד קריבין במשכן הקרבנות יחיד קריבין בזמנים: מנחות וזבחות ישרות ניהו. דלע"ז דבמלכות נזרו היין הקרבנותיו חובה עליו מיהו ע"ז נדר באו עליו: אין מנחה בזמנים. כדלמרי' לקמן זכאים ולא מנחות ודכתיב: למען אשר יבאו בני ישראל וגו' על פני השדה היינו זמנות שעת הישר שלהם והביאום לה' אותם שהוקדשו בשעת הישר ולא הספיק להביאם עד שנאסרו כדלמרי' בהקדש לעיל (דף ק"ו): דפסוק זה בקדשי קדשים שהוקדשו בשעת הישר והקריבם בשעת איסור קאי וזכחו זכחי שלמים ומפרש בה"כ אין לא שקרבו בזמנים אלא שלמים דהא אוקיימנא בקדשי זמנים מה מניין אף עולה ה"ל זכאים יכול אף חטאת ואשם ה"ל אותם ומה ראיית אחרי שקריבה ומיעט אמרת מה שלמים הבאים בנדר ונדבה אף כל הבא בנדר ונדבה וכ"מ איתרבו נמי מנחות וזבחות ורבוני יוקיי זכאים ולא מנחות אלא דבר הזבחה: זבחות חובה היא. דלוח לא התנדב ולאן הקרבנות אלא אכר עמנו בין ובתלמדות ומאלו נחייב בקרבנות: מחלוקת. דל"מ ורבוני בני זמנים חטאת ואשם שבה אכל עולות ושלמים לזכר דברי הכל קרבי: חזה וסוק. העומר משלמים וחודה והרבע חלות המורמות לכהן מארבע מיני חלות שבהודו כדכתיב והקריב ממנו אחד מכל קרבן וגו' (ויקרא ז): ואין נוהגין בזמנים קטנה. גסיקון בסוף פירקין (דף קי"ג): דכתיב בהו להניף תנופה לה' ולא בזמנים וזמנים מורס מחלן נזיר דהיינו זרוע בשלה שיימה ולא תהיה שמע מיהא לא קריב שלמי נזיר בזמנים דלא הוה קריב הוה תנו ללא נהיג ביה נמי תרומה דיודיה: אלא אי אמרת שחטאת ואשם הוא דפליגי. אבל שלמי נזיר דברי הכל קריב הוה מני: איש הוא לחובות לא הקריבו. ואפי' בגדולה אכל לבד מקריבים חובות: (קש"י)

תוספות וחובות הקבוע להם זמן אבל פר העלם דבר ושעירי עבודת כוכבים לא קרבו להם בגלגל עכ"ל ובתנאים הזכיר פר העלם דבר ושעירי עבודת כוכבים שהן חטאות שאין קבוע להם זמן דאפי' חטאות הקבוע להם זמן מן שעירי הרגלים לא קרבו לר"ש כדמסיק לקמן בתרגום מנתי' בעולה. (הג"ה וא"כ ביה"כ לא קרבו צבור באהל מועד' בנוב ובענין לא פרים ולא שעירים כי אם תמידים והא דאמר' בתוספתא ר' יהודה אומר אבשלום נזיר היה שנאמר ואמר אבשלום אלה נא ואשלם נדרי אשר נדרתי בחברון כי נדר נדר עבדך בשבתי בגשור והאי קרא בהיותם בגשור כתיב ומפרש פ"ב דתמורה (דף יד): שהקריבם בחברון בבת יחיד דאי הלך בחברון להביא כבשים טובים ולהקריבם בבמה גדולה א"כ מחברון מביעי ליה והשתא לר' יהודה אי נזירות נידר ונדב הוא אתי שפיר שהקריבן בבמת יחיד בחברון ואי נזירות חובה הוה א"כ הקריבן בגשור באהל מועד שהיה שם דלר' יהודה יחיד נמי מצי מקריב חובות בבמה גדולה אף בשעת הישר הבמות ולא דייק בין מחברון ובחברון אבל רבנן דאמר' נזירות חובה הוא ולא קרב יחיד חובות אף בבמת צבור ונבעון א"כ אבשלום לא נזיר היה והא קרא דאלכה ואשובה ואשלם נדרי מיירי בנדריים ונדבות. (הג"ה): רבי שמעון אומר אף צבור לא הקריבו כו'. לכאורה ר"ש אדרבנן דלעיל מיניה קאי ואינהו סברי כרבנן קמאי דמנחות ונזירות לא קרבו בבמה דליכא בינייהו אלא נסכים כדמפרש לקמיה ש"מ דלר"ש נמי לא קרבו דהא אפי' בצבור ממעט יותר משאר תנאים ותימה דבפ"ק דמגילה (דף טו): [במתני' דקתני] אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסחים זה הכלל כל הנזיר ונדב קרב כו' ומפרש בגמ' כעין פסחים דהיינו חובות הקבוע להם זמן אבל שאין קבוע להם זמן הכא והכא לא קרב ומקי לה כר"ש אלמא ר"ש תני האי כללא א"כ מנחות ונזירות קרבי לר"ש וכדאמרין הכא לר"ש דתני האי כללא ואי הוה גרסי' במגילה זה הכלל נידר ונדב בלא כל הוה ניהא ליה דכל דר"מ אתי לרבוני מנחות ונזירות ועוד יש לומר דהא דפשיטא ליה לר"מ דמנחות ונזירות ישרות משום דתניא בת"כ בפרשת אחרי מות מה שלמים מיוחדין שהן נידר ונדב קריבין בבמה אף כל נידר ונדב קרב בבמה אף המנחות והנזירות דברי ר"מ וקצת תימה אי אהיא סמיך דלא מייית לה ועוד לר"ש דמגילה מי נפקא מנחה מכלל נידר ונדב ונראה ליישב מתניתין דהכי קאמר דאין חילוק בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסחים כל הנזיר ונדב הקרב בבמה גדולה קרב בקטנה וכל שאין נידר ונדב שאין קרב בגדולה אין קרב בקטנה ולא נחת אלא לפרש מה שוותה הגדולה והקטנה אבל יש נידר ונדב שאין קרב לא בזו ולא בזו כגון מנחות ונזירות אבל נזיר ונדב דר"מ אין לפרש דלא איירי במנחות ונזירות דשפיר מישמע מלישנא נזיר ועוד דקתני לה בהדיא בת"כ וכן נראה ודאי לפרש דאהיהא דתורת כהנים סמיך אע"ז דלא מייית לה דבתמורה מייית לה בפ"ב (דף יד): דאמר' התם אמר ליה אביי ולימא מר שלמי פסח דאי שלמי נזיר נידר ונדב הוא דהא תניא זה הכלל כל הנזיר ונדב קרב בבמת יחיד וכל שאינו נידר ונדב אינו קרב בבמת יחיד ותניא המנחות ונזירות קריבות בבמת יחיד דברי ר"מ משמע דמהיא דייק ולא מלישנא ומאן דלא חשיב התם נזירות נידר ונדב קמשיני סמי מנאן נזירות: ורבנן מנחות אין מנחה בבמה ליחיד. בין במה גדולה בין במה קטנה קטנה קאמר כדתניא אינן רבנן כגון וכן לא קרבו (נסכים) ליחיד אלא עולה ושלמים בלבד ואמר' דנסכים איכא בינייהו ותו לא וה"ה דעופות נמי לא קרבו לרבנן כדאמר' בסוף פירקין (דף ק"ט). דלברי האומר אין מנחה בבמה אין עופות בבמה מ"ט זכאים ולא עופות זכאים ולא מנחות דאוקיימנא ההוא קרא לעיל בריש השוחט (דף קו): בקדשים שהקדישן בשעת הישר הבמות ותימה דבסוף פירקין (ק"ג). תנן ר' יהודה אומר אין מנחה בבמה והכא קא"ר יהודה כל שהצבור והיחיד מקריבין באהל מועד משמדר מקריבין באהל מועד שבלגל והרי מנחות ועופות דבלגל כאן וכאן לא קרבו ולא מיסתבר למימר דנהי דלרבנן כאן וכאן לא קרבו לר' יהודה קרבו בבמה לצבור דמהיכי תיתי הך דרשא למר ולמר ועוד א"כ לקמן דפרך חכמים היינו תנא קמא ומשני קרבו נסכים במדבר איכא בינייהו לימא דמנחה קריבה בבמת צבור איכא בינייהו דלרבנן קמאי קרבה ולבראי לא קרבה: מחלוקת בחטאת ואשם. בחטאת ואשם של נזירות איירי: ואין נוהגין בבמה קטנה. פ"ג בקונטרס דכתיב בהו להניף תנופה לה' וא"י הרי מנחה לת"ק דר' יהודה דמתני' דאיתא בבמה קטנה ואין תנופה והגשה בה וא"כ הנך נמי ליהוי בבמה ולא לביעי תנופה ויש לומר דנהי חזה ושוק ותרומת לחמי תודה עיקר מצותן בתנופה הלכך בטלה תנופה בטלי אינהו אבל מנחה עיקר מצותה והקטרה: מחלוקת בעולה (ואשם) [ושלמים]. של נזירות קאמר ותימה דמאן דאמר לא קרבו ואפי' בבמה גדולה היכי משני קרא דאבשלום דכתיב (שמואל ב טו) ואשלם נדרי דליכא למימר בשאר נדרים דבפרך שני דתמורה (דף יד): משמע דאיירי בקרבן נזירות:

דף ק"ח

ורבי יהודה אמר לך כי כתיב הישר (בעיניו) הוא דכתיב אבל בבמה גדולה אפילו חובות נמי ליקרבו אלא הא כתיב איש לאו למימרא דאיש ישרות הוא דליקרב הא חובות לא ליקרבו כי כתיב איש להכשיר את הזר זר [ויקרא יז-י] מזורק הכהן את הדם על מזבח ה' נפקא מהו דתימא לביעי קדוש בכורות כמעיקרא קא משמע לן חכמים היינו תנא קמא אמר רב פפא קרבו נסכים במדבר איכא בינייהו: אמר מר רבי שמעון אומר וכו': מ"ט דרבי שמעון דכתיב [יהושע ה-] ויעשו בני ישראל את הפסח בגלגל פשיטא אלא הא קמ"ל דחובות כעין פסח הוא דקרב הא לאו כעין פסח לא קרב ואידך מביעי ליה לכדברי יוחנן דא"ר יוחנן משום רבי בנאה ערל מקבל הזאה תני תנא קמיה דרב אדא בר אבהו אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסח וחובות הקבוע להן זמן (אל יחיד חובות שקבוע להן זמן מנא ליה א"ל אסמיהו) א"ל תתרגם מתניתך בעולות חובה דאיכא עולת נדבה דאי חטאת יחיד הוא חובות דקביע ליה זמן מי איכא ולוקמה במנחת חובה דהא איכא חביתין קא סבר אין מנחה בבמה: באו לשילה וכו': מנא הני מילי א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כתוב אחד אומר [שמואל א-ב כד] ותביאהו בית ה' שילה וכתוב אחד אומר [תהילים עח-ט] וישט (את) משכן שילה אהל שכן באדם וכתוב [תהילים עח-ט] וימאס באהל יוסף ובשבת אפרים לא בחר הא כיצד לא היתה שם תקרה אלא אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן והיא היתה מנוחה: קדשי קדשים: מנא הני מילי א"ר אשעיא דאמר קרא [דברים יב-ג] השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר (אתה) תראה בכל מקום אשר תראה אי אתה מעלה אבל אתה אוכל בכל מקום שאתה רואה אמר בכל מקום שאתה רואה אי אתה מעלה אבל אתה זובח בכל מקום שאתה רואה א"ר ינאי אמר קרא [דברים יב-ד] שם תעלה ושם תעשה רבי אבדימי בר חסא אמר קרא

רש"י ורבי יהודה. דלמרי יחיד גמי מקריב חובות בגדולה אמר כך כי כתיב היקר דממעט יחיד מהקרבנות חובות ארבעין כתיב. אלא לרבי יהודה הא כתיב איש. ואי לאו למעוטי אף בממה גדולה אחא למה לי דכתיב איש נכתוב כל היקר בעיניו וכיון דבעיניו היינו קטנה פשיטא דאיס הוא דמימעט דהא כבוד לא מקריב בה. להפסיד את הזר. לעבודה במה: זר מזורק הכהן נפקא לן. לקמן בפירקין דכתיב (ויקרא יז) וזרק הכהן את הדם על מזבחה ה' פתח אהל מועד כהן פתח אהל מועד ואין כהן בצמה אלא אפי' זר ואפי' עבד הכי דריש ליה בחזרת ההינס: חכמים היינו תנא קמא. רבנן בתראי היינו רבנן קמאי דהא אינאו גמי הכי אמרי ליחיד לא קרבו אלא עולות ושלמים וזכור קרבי (גמי חובות) דהא מאיש נפקא להו מיעוטא: קרבו נפסיס במדבר איכא בינייהו. לרבנן קמאי לא קרבו נפסיס במדבר ועולה ושלמים גרידא בלא נפסיס קא גמרי דקרבי בצמה דמדבר לא קרבי דכי תצאו דפרשת נפסיס (במדבר טו) להטעינה נפסיס במשכן שיטה אחא לאחר ירושה ושיטה דלאמרין בהשוחט (לעיל קיא.) ורבנן בתראי לטפויי אתו מרתנן משנה יחידא כל שהצבור מקריבין בהאל מועד שמדבר מקריבין בגלגל למה להו למיתני הא רבי יהודה גמי לצבור כוחיהו קאמר והכי איבעי להו למימר כאן ופאן לא קרבו ליחיד אלא עולה ושלמים אלא לטפויי ארבעין קמאי אתו ואמרי כל שהצבור לריבין להקריב מקריבין בהאל מועד שמדבר מקריבין בהאל מועד ושלמים נפסיס אתו ולמימר דקרבו במדבר לצבור וליחיד וכן בגלגל לשהי הבמות ולמאן דלית ליה קרבו במדבר אית ליה דקרבו בצמת יחיד בגלגל דכי תצאו לא אחא אלא להטעינה נפסיס בצמה קטנה דהא בגדולה כבר היו קריבין: פשיטא. דבעו למיעבד פשה: ערב. שטמא צמת מקבל הזאה וטהור מטומאה מת ליגע בקדשים וליף מהכא דכתיב (יהושע ה) ויעשו את הפסח בגלגל למשמע שעשאוהו כהלכתו במילה בעהרה ורובן ערלים היו במדבר דכתיב (שם) לא מלו וארמינו ציבמות בעשרה בניסן שעברו את הירדן לא מהול משום חולשת דלורחא אלא צמד סרי הוא דמהול ואשהכח לטמאי מתים שהיו בהם שהרי רובן טמאי מתים היו שמתו אבותיהם כל ארבעים שנה במדבר ונטמאו בהם ואם לא קבלו הזאה וטהרו בערלותן און להם שהות להזות משמלו דהא לרדף להפריש שלשה ימים בין הזאה להזאה רביעי חמישי ושיש ופאן אי לא הו עבד יום אחד עשר בניסן הזאה רשפונה לאחר שמלו הו לא מתי זמן הזאה שניה עד יום השמש עשר וביצמות איתיה להא לרבי יוחנן בפרק הערל (דף עא:): ותהרגם מהניהך. דקתני חובות הקבוע להם זמן קרבו בגדולה: בעולה. כגון עולות של תמיזין ומוספין לצבור קרבו צה ואבל חטאות הקבוע להם זמן כגון עעירי הגדלים של צבור לא קרבו צה: דלי בחטאת. דלי חובות הקבוע להם זמן בחטאת גמי פחמרי: חטאת נדבה מי איכא. ליקרב כיוצא צה בקטנה ועל כרחיך מהניהך קמ"ל דלא קרבו לר"ש בגדולה לבד מפסחים אלא חובות שיש כיוצא בהן נדבה מדקתני אלא פסחים וחובות הקבוע להם זמן ואי ס"ד לא חובות הקבוע להם זמן קאמר פסחים דקתני למה לי הכי הוה ליה למימר און בין צנה גדולה בצמה קטנה אלא חובות הקבוע להם זמן והו להו פסחים בכלל אלא ה"ק אלא פסחים שקרבו בגדולה ולא קרבו בקטנה כלל ופאר דברים שקרבו כפן ופאן און חילוק בהן אלא שבזו לא קרבו אלא נדבות וכזו קרבו אף חובות הקבוע להם זמן: וטוקמה גמי במנהא. למשכחה לה כפן מנחה נדבה בקטנה ובגדולה עודפת מנחה חביהן היא חובות הקבוע להן זמן בכל יום: קא כבר רב אלב דר אהבה און מנחה בצמה. דזבחים כתיב ובשלמי צבור לעזרה לויכא לאוקמה משום שלמי צמה קטנה לא דמי להו שאלו קדשי קדשים ואלו קדשים קלים: מנה"מ. דבית אבנים למטן וייעוה לגג: ויעט משכן שיטה אהל שכן באלם: השמר כך. משתבחו אל המנוחה קאי קרא: (רש"י)

תוספות ותתרגם מתינתך בעולה. פירוש כגון עולות תמידין ומוספין שיש כיוצא בהם נדבות אבל חטאות הצבור כגון שעירי הרגלים א"ע: דקבוע להם זמן לא קרבו והא מילתא דייק לה מדקתני פסחים דליתני קבוע להם זמן ותו לא והו להו פסחים בכלל אלא על כרחיך מתינתין קמ"ל דלא קרבו לרבי שמעון בגדולה לבד מפסחים אלא שיש כיוצא בהם בצמה והכי קאמר אלא פסחים שקרבו בגדולה לא קרבו בקטנה כלל ושאר דברים שקרבו כאן וכאן אין חילוק בהם אלא שבה לא הקריבו אלא נדבות ובה קרבו חובות הקבוע להם זמן כדפירש בקונטרס והכי גמי הוה מצי למדיק אברייתא דלעיל דקאמר ר"ש אף צבור לא הקריבו כו' ואי משום דלא איירי התם רבי שמעון בחילוק שבין במה גדולה לבמה קטנה כדאיירי הכא מ"מ על חנם הזכיר פסחים דהא הוה בכלל חובות הקבוע להם זמן ותימה מנא ליה לר' שמעון הא מילתא דחטאת קבוע להם זמן לא קרב דהא לעיל מפרשין טעמא דרבי שמעון דיליק מפסח גלגל והא לויכא למילף מפסח דפסח גמי אין כיוצא בו נדבה ואי הוה מפרשין כן דפסח חשיב כיוצא בו נדבה משום דהו קדשים קלים כעין שלמים הוה ניחא אבל בקונטרס לא פירש כן וע"ק היכי דייק מדקתני פסחים דלמא הא דקתני פסחים משום דיעקר טעמא מפסח יליף וכן בפ"ק דמגילה (דף טז): תני פסחים לחוד ופריך בגמרא פסחים ותו לא אלא כעין פסחים ע"כ מה שהזכיר פסחים טפי מאינן משום דבולחו מפסח ילפינן לכן נראה לפרש דקא אמר תתרגם מתינתך בעולה היינו משום דכיון דמפסח יליף אית לן למימר מה פסח שקבוע לו זמן וישנו בצבור כביחיד בשעת היתר הבמות צבור בפסח ראשון ויחיד בפסח שני כדאמר' פסחים (דף סז). איש נדחה ואין צבור נדחין אף כל שקבוע להם זמן וישנו בצבור כביחיד בשעת היתר הבמות דהיינו עולות שישנן בצבור בתמידין ומוספין ויחיד נדבה אבל חטאת לא משכחת ביחיד בשעת היתר הבמות דאפילו בצמה גדולה לא קרבו חובות דיהיך לרבי שמעון כמו לר' ורבנן והכי פירוש דשמעתא ותתרגם מתינתך בעולה דאיכא עולת נדבה ונדבות דיהיך קרבו והו דומיא דפסח דאי בחטאת חטאת נדבה מי איכא דמשכחת ביה חטאת ביחיד דאילו חובות דיהיך לא קרבו לא עולות ולא חטאות ופריך וטוקמה במנחה דאיכא חביתים ומשני אין מנחה בצמה ואי' וטוקמה בשלמים כגון כבשי עצרת דהא איכא ביה שלמי נדבה וי"ל כדפרש"י דכבשי עצרת קק"ד ינחוו ושלמי יחיד קדשים קלים ולא משכחת כיוצא בהן ביחיד: (תוספות)

דף קיח ב

ולו תאנת שילה מקום שכל הרואה אותו מתאנה עליו על אכילת קדשים שלו רבי אבהו אמר אמר קרא **[בראשית מט-כב]** בן מרת יוסף בן מרת עלי עין עין שלא רצתה לזון וליהנות מדבר שאינו שלו תזכה ותאכל כמלא עיניה רבי יוסי רבי חנינא אמר **[דברים לג-טז]** ורצון שוכני סנה עין שלא רצתה ליהנות מדבר שאינו שלו תזכה ותאכל בין השנואין תנא רואה שאמרו רואה כולו ולא המפסיק בינו לבינו אמר ליה רבי שמעון בן אליקום לר' אלעזר אסברא לך כגון בי כנישתא דמעון אמר רב פפא רואה שאמרו לא רואה כולו אלא רואה מקצתו בעי רב פפא עומד ורואה יושב ואינו רואה מאי בעי ר' ירמיה עומד על גבי הנחל ורואה (יושב) בתוך הנחל ואינו רואה מאי תיקן כי אתא רב דימי אמר רבי בשלשה מקומות שרתה שכינה על ישראל בשילה ונוב וגבעון ובית עולמים ובכולן לא שרתה אלא בחלק בנימין שנאמר **[דברים לג-יב]** חופף עליו כל היום כל חיפיות לא יהו אלא בחלקו של בנימין כי אויל אביי אמרה קמיה דרב יוסף אמר חד ברא הוה ליה לכיילול ולא מיתקן והכתיב **[תהילים עח-ט]** ויטש (את) משכן שילה וכתיב **[תהילים עח-טז]** וימאס באהל יוסף ובשבת אפרים לא בחר אמר רב אדא מאי קא קשיא ליה דלמא שכינה בחלק בנימין וסנהדרי גדולה בחלק יוסף מדמצינו בבית עולמים דשכינה בחלקו של בנימין וסנהדרין בחלק יהודה אמר ליה הכי השתא התם מיקרבן נחלות גבי הדדי הכא מי מקרבן הכא גמי מקרבן כדאמר רבי חמא בר' חנינא רצועה היתה יוצאת מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין ובה היה מזבח בניו והיה בנימין הצדיק מצטער עליה לבלעה ה"נ רצועה היתה יוצאת מחלקו של יוסף לחלקו של בנימין והיינו דכתיב **[יהושע טז-ו]** תאנת שילה כתנאי חופף עליו זה מקדש ראשון כל היום זה מקדש שני ובין כתיביו שכן אלו ימות המשיח רבי אומר חופף עליו זה העולם הזה כל היום אלו ימות המשיח ובין כתיביו שכן זה העולם הבא ת"ר ימי אהל מועד שבמדבר ארבעים שנה חסר אחת ימי אהל מועד שבגלגל ארבע עשרה ז' שכבשו ז' שחלקו ימי אהל מועד שבנוב ובעון חמשים ושבע נשתייירו לשילה ג' מאות ושבעים חסר אחת ימי אהל מועד שבמדבר ארבעים חסר אחת מנלן דאמר מר שנה ראשונה עשה משה את המשכן שניה הוקם המשכן ושלה משה מרגלים שבגלגל ארבע עשרה שבע שכבשו ושבע שחלקו מנלן דקאמר כלב **[יהושע יד-ז]** כי ארבעים שנה אנכי בשלוח משה עבד ה' אותי מקדש ברנע לרגל את הארץ ואשיב אותו דבר כאשר עם לבבי וכתבי ועתה הנה אנכי היום בן חמש ושמונים שנה כי עברתי לירדן בר כמה היו בר שבעין ותמני וקאמר בן חמש ושמונים שנה הרי שבע שכבשו ושבע שחלקו מנלן איבעית

אימא מדשבע שכבשו שבע נמי שחלקו ואיבעית אימא מדלא משכחת לה [יחזקאל מ-א] בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר: אהל מועד שבנוב וגבעון חמשים ושבע מני' דכתיב [שמואל א-ד-יח] ויהי כהזכירו את ארון האלהים ותנא כשמת עלי הכהן חרבה שילה ובאו לנוב כשמת שמואל הרמתי חרבה נוב ובאו לגבעון וכתביב [שמואל א-ז-ב] ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים ורבו הימים והיו עשרים שנה וינהו כל בית ישראל אחרי ה' הני עשרים שנה עשר שנה שמלך שמואל בעצמו ושנה שמלך שמואל ושתיים שמלך שאול ושבע דוד

רש"י וכו' תלנת שילה. הפשתי ולא מנחתיו במקרא אבל מנחתיו (ועבר) מזרחה תלנת שילה (יהושע טו): תלנת. לטון תלנתה ולנתה (איכה ב) שהיו מתאנחין וכו' וזכרון חכילת קדשים שהיתה במקום מראותה: שאינו שלו. אשת דלונת: בן פרת יוסף. לטון פריה ורביה מקום חכילת קדשים נחרבה לו על ידי העין וסילה בחלקו של יוסף היתה כדכתיב (תהלים עח) וימאס בבהל יוסף וגו' אחר וטעם משכן שילה כתיב: וכו'. ע"י רטון שלא ראה לזון ממה שאינו שלו: בין השנואים. שילה קדשו נחלקין אף בגבולי ארץ שבטים שגנאוהו: אסברא לי. הראני דוגמא לדבר: בי כנישתא דמעון. משם היו רואין את שילה ולא היה דבר מפסיק: לא רואה את כולה. לראות משם את כולה שילה אלא מקפת: חד ברא הוא ליה לכיילול ולא מיתקן. נראה בעיני כי אביו של אביו כיילול שמו: מי מקרבן. שילה וגבול נחלת בנימין: תלנת שילה. על שהיה בנימין מתאונן עליה: העולם הזה. כל מקום ששרתה שכנה אף שילה וטוב וגבעון: נשתהיו לשילה. מארבע מלות ושמונים מילואת מצרים לבנין הבית שם"ט: שנה הוקם המשכן. דכתיב ויהי בשנה השנית בחדש הראשון וגו' (שמות מ): וקאמר ככל. בשעת חיבור קבא לתבוע חכרון בן מ' שנה וגו' והיא היתה השנה השניה נחמדכו במדבר אוב שלשים ושמונה שנה נמא' ככל בן ע"ח שנים כשעברו הירדן וקאמר בשעת חיבורה בן חמש ושמונים שנה כדי שבע נשתהו לכיבוש: מדשבע כיבוש שבע חילקו. סברא בעלמא היא: ואיבעית אימא מדלא אשכח י"ז שנה אחר שהוכתה העיר. דלא מיתקום קרא דכתיב ביחזקאל (לג) בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר בראש השנה שנאמר בעשור לחדש היה דבר ה' אלי וגו' ודרשין במסכת ערכין (דף יב.) איזה היא שנה שראש השנה בעשור לחדש היא אומר זה יובל ולא מנו שמיטין ויובלות אלא לאחר ירושה ושיבה וכי אמרת דשנות כיבוש וחילוק י"ז היו ודלית להו ממנין היובלות משכחת לה דחרב הבית בשנת ל"ו ליוזל והוא היה שנת היובל שנת י"ד שנה אחר שנה שהוכתה העיר ואי לא לא משכחת לה כיילד ויהי בשמינים שנה וד' מאות שנה וגו' ויבן הבית לה' אלא מהו מ' שהיו במדבר נמא' משבחו לארץ עד שנבנה הבית ארבע מאות וארבעים והבית עמד ד' מאות ועשר הרי ח' מאות וחמשים הרי י"ז יובלות שלימים אלא מהו י"ז שכבשו ושחלקו שלא מנו יובלות נמא' בית חרב קודם השלמת היובל י"ז שנה והכי הניח בהדיא בערכין (שם): י"ז יובלות מנו ישראל משכנסו לארץ עד שיאלו ואי אהי יכול לומר משכנסו מנו אשם אהי אומר בן נמא' בית חרב בתחילת היובל ואי אהי מוא' י"ז שנה אחרי אשר הוכתה העיר אלא אלא מהו שבע ששכבו ושבע שחלקו ואהי מוא' ארבע עשרה שנה אחר שהוכתה העיר: חרבה נוב. ע"י אשור: בקרית יערים. שם נהנהו לסוף ד' חדשים שעמד בשעה פלשתיים שנאמר (שמואל א' ה) ותכבד יד ה' אל האשדודים והחזירוהו בעגלה חדשה ונתנהו שם ועשה שם עשרים שנה עד שהביאו דוד משם בשנה ראשונה שנעשה מלך על כל ישראל שהיא שנה שמינית למלכו על יהודה: הכי דרשין עשרה דשמואל ע"מ. שהיה שופט לבדו משמה עלי עד שמלך אשור ובמסכת תמורה (דף יד: טו.) ה"ג לה עשר שנים שמלך שמואל לעצמו דלוחה שנה ששאלו להם מלך היא שנה עשירית לשמואל הרמתי ושנה אחת מלכו שמואל ואשור יחד שהיה אשור הולך אחר עת שמואל עד שסרה במעשה אגג וסר שמואל מעליו כדכתיב (שמואל א' טו) ולא יסף שמואל לראות את אשור וגו' ומלך אוב אשור שני והו' שכתב במקרא (שם יג) ושתי שנים מלך על ישראל דלא חשיב אותם מלך שמואל בהדיא והיינו דאמרין בסמכת הענין (דף ה:) מני גרם לשאלו שיבש בגבעה שחי שנים ומחלה הפלתו של שמואל ברמה דבחי שנה ראשונה סרה ונגזרה עליו מיחה אלא שעמדה לו הפלת שמואל ושבע שמלך דוד בחברון על יהודה ולכשהמליכוהו כל ישראל עליהם הביא את הארון מקרית יערים עיר דוד הרי עשרים: (רש"י)

תוספות אי	פירוש	לקטע	זה	תוספות
-----------	-------	------	----	--------

דף קיט

דכתיב [מלכים א-ב-יא] והימים אשר מלך דוד על ישראל מ' שנה בחברון מלך ז' שנים [וגו'] ובשלמה כתיב [דברי הימים ב-ג-ב] ויחל לבנותו בשנת ארבע למלכותו נשתתרו לשילה שלש מאות ושבעים חסר אחת: באו לנוב וגבעון [וכו']: מנא ה"מ דת"ר [דברים יב-ט] כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אל המנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים למה חלקן כדי ליתן היתר בין זה לזה א"ל ריש לקיש לר' יוחנן מעשר שני נמי ליתני א"ל מעשר שם שם מארון קא ילפי כיון דארון לא הוה מעשר נמי לא הואי אי הכי פסח וקדשים נמי דשם שם מארון ילפי דכיון דארון לא הוה אינהו נמי לא הוה א"ל [דאמר לך] הא מני ר"ש היא דאמר אף צבור לא הקריבו אלא פסח וחובות הקבוע להן זמן אבל חובות שאין קבוע להם זמן הכא והכא לא קרב מעשר בהמה חובות שאין קבוע להן זמן הוא ואיתקש מעשר דגן למעשר בהמה מכלל דלרבי יהודה קרב אין דהאמר רב אדא בר מתנה מעשר שני ומעשר בהמה נאכלין בנוב וגבעון לדברי רבי יהודה והא בעי בירה ולא תני רב יוסף שלש בירות הן שילה ונוב וגבעון ובית עולמים הוא תני לה והוא אמר לה לאכילת מעשר שני ואלבי' דרבי יהודה: באו לירושלים [וכו']: ת"ר כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים ואומר [ירמיה יב-ח] היתה לי נחלתי כאריה ביער ואומר [ירמיה יב-ט] העיט צבוע נחלתי לי העיט סביב עליה דברי רבי יהודה ר"ש אומר מנוחה זו ירושלים נחלה זו שילה ואומר [תהילים קלב-ד] זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אותיה ואומר [תהילים קלב-ג] כי בחר ה' בציון אוה למושב לו בשלמא למ"ד מנוחה זו שילה היינו דכתיב אל המנוחה ואל הנחלה אלא למ"ד מנוחה זו ירושלים נחלה זו שילה אל הנחלה ואל המנוחה מביעא ליה הכי קאמר לא מביעיא מנוחה דלא מטיתו אלא אפילו לנחלה נמי לא מטיתו תנא דבי רבי ישמעאל זו שילה רבי שמעון בן יוחי אומר זו וזו ירושלים בשלמא למאן דאמר מנוחה זו

רש"י דכתיב והימים אשר מלך דוד. ל"ג שנה הרי נ"ג וארבע שמלך שלמה לפני בנין הבית ואותה שנה שלמו ארבע מאות ושמונים מילואת מצרים נשתתרו לשילה שם"ט: מנהגי מילוי. שהיה היתר לכמות אחר קדושת שילה משכרבה: כי לא באתם. בימי גלגל אל המנוחה וגו'. ולמה חלקן. הכתוב לכתוב את שניהם: ליתן היתר במה בין זה לזה. דהא קרא בהיתר במוט דגלגל משעתיו וקאמר עד מתי אני אומר לכם איש כל הישר בעיניו כי לא באתם עד עתה וגו' אבל לא משבתם ואי אין היתר בין זה לזה ה"ל למיתבא אלא מנוחה ומדכתיב נחלה ש"מ דה"ק להו אחר קדושת המנוחה תחזרו ליתר הראשון עד בואכם אל הנחלה: אי הכי. דשעת היתר הואי נייטי נמי מעשר שני לנוב וגבעון שהרי נחלקו קדושת שילה ומאי טעם לא חתן במוט' לאוכלו שם: שם שם. ואכלתם שם (דברים יב) אי נמי (כי אם) לפני ה' אלהיך (תחללו) במקום אשר יבחר לשכן שמו שם (שם יד) ובארון כתיב (שמות מ) ונתתו שם את הארון וגו': וכיון דלרון לא היה. דכל ימי נוב וגבעון היה הארון בקרית יערים כ' שנה ובעיר דוד עד שנבנה הבית: פסח וקדשים נמי. דהא ואכלתם שם בהו נמי כתיב (דברים יב): מני. הך מתני' דקתני מעשר שני בכל בני ישראל ולא היה כריך

להביאן קס: ר"ש היא. דאמר חובות שאין קבוע להם זמן לא קרבו כנוב וגבעון והיינו ככורות ומעשר בהמה וילוף טעמא כדלמאן לעיל בגלגל וכיון דמעשר בהמה לא היה התם מעשר דגן נמי לא בעי ליהוייהו התם דליתקוה להלדי דכתיב (קס יל) עבך תעבך ולאמרינן בשחי מעשרות הכתוב מדבר במסכת בכורות (דף נג:): ה"א אבל ל"ה יהודה ה"א דאמר רב אלא בר אהבה מעשר שני נאכל כנוב וגבעון ולכדי ר' יהודה: והא בעינן בירה. דכתיב (דברים יב) לפני ה' אלהיכם: נוב וגבעון. חלה חקיה ליה: זו וזו שילה. והפ"י הכי י"ה היתר בתרה דקדשה ראשונה קדשה לפשתה ולא קדשה לעתיד לבא ובקדושת ירושלים גופה פבירא ליה ד"ה אחריה היתר כדלמאן במונא (דף י) שמעתי שמקריבין בבית חוניו בזמן הזה ואוקימנא כר' שמעאל: זו וזו ירושלים. ועד שיבנה הבית לא נאסרו הבמות: (ר"פ)

תוספות באו לנוב וגבעון [כו'] קדשים קלים ומעשר שני בכל ערי ישראל. בריש פירוקן במתניתין (דף קיב:): פירש בקונטרס דלעיל בבאו לגלגל לא הוזכר מעשר שני לפי שלא נהגו מעשרות עד לאחר ירושה וישיבה ותימה דהא פריך הכא בגמרא דמעשר שני נמי נסקיה להתם כנוב וגבעון ומסיק דמתני' ר' שמעון היא דאמר חובות שאין קבוע להם זמן לא קרבו דהיינו בבכור ומעשר בהמה וכיון דמעשר בהמה לא הוה התם מעשר דגן לא בעי לאתויי התם דאיתקוש להדדי והשתא מהאי טעמא דאיתקש למעשר לא יהא נאכל כלל כמו מעשר בהמה כנוב וגבעון למ"ד לא קרבו חובות והיו צריכין להמתין בבכור ומעשר עד שיממו ונאכלין במומן לבעלים ומעשר שני לא יהא לו תקנה אלא בפדיון ויש ספרים דלא גרסי במתניתין מעשר שני כלל גבי נוב וגבעון ונראה לפרש דלענין הבאה הוא שייך להקיש דאי האי טעון הבאת מקום גם זה אי טעון הבאת מקום כדקאמר לר' יהודה דאמר חובות קרבו דבנוב וגבעון נאכל גם מעשר שני נאכל שם אבל מה שאין מעשר בהמה קרב לרבי שמעון משום דחובות לא קרבו לענין זה אין שייך להקיש מעשר שני שלא יהא נאכל בכל מקום דהא דאין מעשר בהמה נאכל משום דבעי מתן דמים ואימורים ולא אפשר אבל מעשר שני שרי ומיהו קשה דלעיל בפרק קדשי קדשים (דף ס:): ילפינן מעשר מבכור דאין נאכל בזמן הזה ויש גירסות בספרים ושם פירשתי ועוד קשה אי משכחת מעשר דנאכל בכל ערי ישראל א"כ הא דאמר בפרק כל שעה (פסחים דף לו:): מרבה אני מעשר שיש לו היתר בכל מושבות דאמר ר' אלעזר מנין למעשר שנטמא כו' למה לא דרבי אלעזר הא כיון דבנוב (נאכל) וגבעון נאכל בכל ערי ישראל א"כ יש היתר בכל מושבות כדאמר התם (דף לח:): לקמיה בההוא פירקא גבי חלות תודה ורקיקי נזיר נאכלין כנוב וגבעון וי"ל דאיצטרך התם דרבי אלעזר משום רבי יהודה דאמר בשמעתין שלש בירות הן של שילה ושל נוב וגבעון ושל בית עולמים לאבילת מעשר שני ואלבית דרבי יהודה וא"ת והיכי קאמר התם ומוציא אני בכורים שאין להם היתר בכל מושבות והלא נאכלין כנוב וגבעון בכל ערי ישראל כמעשר שני ויש לומר דבכורים לא אפשר משום דבעו הנחה אצל המזבח ובנוב וגבעון ממטו להו התם כדאמרינן לעיל בפרק קדשי קדשים (דף ס:): ובפרק בתרא דמכות (דף יט:): ובתמורה בפרק אלו קדשים (דף כא). דבכורים אינם שלא בפני הבית משום דבעי הנחה ועוד מידי דהוה אחזה ושוק ותרומת לחמי תודה דאמרי' לעיל (דף קיז:): נוהגין בבמה גדולה ואין נוהגין בבמה קטנה משום דבעו תנופה ובכורים נמי בעו תנופה דלא דמי למנחה דקרבה בבמה בלא תנופה לרבנן דפליגי עליה דר' יהודה במתניתין בפירוקן כדפרישתי לעיל דמנחה עיקר מצותה (סמיכה) והקטרה הלכך משום תנופה לא בטלה אבל הני דעיקר מצותן תנופה בטלה תנופה בטלי אינהו: הא מני רבי שמעון היא. הכי נמי מצי למימר רבנן היא דאמרי חובות ליחיד לא קרבו בשעת היתר הבמות אף בבמת צבור וכן רבי מאיר אלא נקט ר' שמעון משום דעביד הך דרשא עשר תעשר בשני משורות הכתוב מדבר: הג"ה ואיתקש [מעשר] דגן למעשר בהמה. לעיל בפרק קדשי קדשים (דף ס:): נקט היקשא דמעשר לבכור והכא והתם סגי בחדא: זו וזו שילה. פירש בקונטרס ואפילו הכי הוה היתר בתרה דקדשה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא ובקדושת ירושלים גופה פבירא ליה דיש אחריה היתר כדאמרינן במגילה (דף י). שמעתי שמקריבין בבית חוניו בזמן הזה ואוקימנא כרבי שמעאל עכ"ל ולא דק דהתם רבי שמעאל ב"ר יוסי דהוא בתראה בימי רבי והכא רבי שמעאל בן אלישע בר פלוגתיה דר' עקיבא רבו של ר' שמעון בן יוחי והוהו אסיקנא לעיל לפום חד גירסא דכולי עלמא קידשה ומיהו אי אפשר לומר לדידיה שלא

יהא היתר אחר שילה דהא (תוספות)

דף קיט - ב

שילה נחלה זו ירושלים אי נמי איפכא היינו דכתיב [\[דברים יב-ט\]](#) אל המנוחה ואל הנחלה אלא למאן דאמר זו וזו שילה או זו וזו ירושלים מנוחה נחלה מיבעי ליה קשיא בשלמא למ"ד זו וזו שילה מנוחה דנחו מכיבוש נחלה (זו) דפלגו התם נחלות דכתיב [\[יהושע יח-ג\]](#) ויחלק להם יהושע ויפל להם גורל בשילה על פי ה' אלא למ"ד זו וזו ירושלים בשלמא נחלה נחלת עולמים אלא מנוחה מאי מנוחה מנוחה ארון דכתיב ויהי כנוח הארון בשלמא למ"ד זו וזו ירושלים אבל שילה הוה שריא במות היינו דכתיב [\[שופטים יג-יט\]](#) ויקח מנוח את גדי העזים ואת המנחה ויעל על הצור לה' אלא למ"ד זו וזו שילה ובמות הוה אסירן מאי ויקח מנוח הוראת שעה היתה תנא דבי רבי ישמעאל כרבי שמעון בן יוחי דאמר זו וזו ירושלים וסימניך משכי גברא לגברי: כל הקדשים [וכו']: אמר רב כהנא לא שנו אלא בשחיטה אבל בהעלאה כרת נמי מיחייב מאי טעמא דאמר קרא [\[ויקרא יז-ח\]](#) ואלהים תאמר על הסמוכין תאמר מתקין לה רבה מי כתיב ועליהם תאמר אליהם כתיב (ואליהם קרינן) ועוד תניא ארבעה כללות היה רבי שמעון אומר בקדשים הקדישן בשעת איסור הבמות ושחט והעלה בשעת איסור הבמות בחוץ הרי הן בעשה ולא תעשה ויש בהן כרת הקדישן בשעת היתר הבמות ושחט והעלה בשעת איסור הבמות הרי הן בעשה ולא תעשה ואין בהן כרת הקדישן בשעת איסור הבמות ושחט והעלה בחוץ בשעת היתר הבמות הרי הן בעשה ואין בהן בלא תעשה הקדישן בשעת היתר הבמות ושחט והעלה בשעת היתר הבמות פטור מכלום תיובתא דרב כהנא תיובתא: ואלו קדשים [וכו']: סמיכה דכתיב [\[ויקרא א-ג\]](#) לפני ה' וסמך שחיטת צפון דכתיב צפונה לפני ה' מתנות סביב דכתיב [\[ויקרא א-ה\]](#) וזרק על המזבח סביב (סביב) תנופה דכתיב [\[ויקרא יד-יב-כד\]](#)

דף קכ - א

שהכניסה לפניו והוציאה לחוץ מהו מי אמרי כיון דעייאל קלטה לה מחיצתא או דלמא כיון דהדר הדר לאו היינו פלוגתא דרבה ורב יוסף דתנן קדשי קדשים ששחטן בדרום מועלין בהן (ואם עלו לא ירדו) ואיבעיא להו ירדו מהו שיעלו רבה אמר לא יעלו ורב יוסף אמר יעלו תיבעי לרבה תיבעי לרבה רבה עד כאן לא קאמר רבה אלא במזבח דחזי ליה מקדש דלא חזי לא מקדש אבל מחיצה אע"ג דלא חזי ליה קלטה או דלמא אפי' לרב יוסף עד כאן לא קאמר רב יוסף התם אלא דחד מקום הוא אבל הכא דתרי מקומות ניהו לא או דלמא לא שנו תיקו מילתא דפשיטא ליה לרבה בחד גיסא ולרב יוסף בחד גיסא מיבעי ליה לרבי ינאי דבעי רבי ינאי אברי עולת במת יחיד שעלו למזבח וירדו מהו היכא דלא משלה בהן האור לא תיבעי לך כי תיבעי לך היכא דמשלה בהן האור מאי תיקו איתמר שחיטת לילה בבמת יחיד רב ושמואל חד אמר כשרה וחד אמר פסולה וקא מיפלגי בדרכי אלעזר דרבי אלעזר רמי קראי אהדדי כתיב [\[שמואל א יד-ג\]](#) ויאמר בגדתם גלו אלי היום אבן גדולה וכתביב [\[שמואל א יד-לד\]](#) ויאמר שאול פוצו בעם ואמרתם להם הגישו אלי איש שורו ואיש שיהו

ושחטתם בזה ואכלתם ולא תחטאו לה' לאכול על הדם ויגישו כל העם איש שורו בידו הלילה וישחטו שם מר משני כאן בחולין כאן בקדשים ומר משני כאן בקדשי במה גדולה כאן בקדשי במה קטנה איתמר עולת במת יחיד רב אמר אין טעונה הפשט וניתוח ורבי יוחנן אמר טעונה הפשט וניתוח וקא מיפלגי בדר"י הגלילי דתניא ר"י הגלילי אמר עולה שהקריבו ישראל במדבר אין טעונה הפשט וניתוח שאין הפשט וניתוח אלא מואהל מועד ואילך מר סבר מאהל מועד ואילך לא שנה במה גדולה ולא שנה במה קטנה ומר סבר בבמה גדולה אין בבמה קטנה לא תניא כותיה דרבי יוחנן דברים שביין במה גדולה לבמה קטנה קרן וכבש ויסוד וריבוע בבמה גדולה ואין קרן ויסוד וכבש וריבוע בבמה קטנה כיור וכנו בבמה גדולה ואין כיור וכנו בבמה קטנה חזה ושוק בבמה גדולה ואין חזה ושוק בבמה קטנה דברים ששוותה במה גדולה לבמה קטנה שחיטה בבמה גדולה וקטנה הפשט וניתוח בגדולה וקטנה דם מתיר ומפגל בגדולה וקטנה מומין וזמן בגדולה וקטנה: אבל נותר והזמן והטמא שוין בזה ובה: ת"ר מנין לעשות זמן בבמה קטנה כבמה גדולה (אמרה תורה לן ישרף) ופיגול ישרף מה פיגול פסול בבמה אף לן פסול בבמה או כלך לדרך זו) דהא אמרה תורה לן ישרף ויוצא ישרף מה יוצא כשר בבמה אף לן כשר בבמה ולא ק"ו הוא מעופות

רש"י שהכניסה. גרם דכרבי אלעזר שהכניסה לאחר ששחטה בחוץ קלטוה מחיטות לכל דבר גרם במסכת מעילה (דף ג.) אלמא אף קדשים ששחטו בבמה קטנה שהקריבו בגדולה כל דין במה גדולה נהג בהן ושמעינן מינה נמי דכשעת היתר במה נמי לא נשחטה דין גדולה מהלכתא ופתיחו להשנות דמי כר חמא פליגי אדרבי אלעזר: שהכניסה לפניו. אחר ששחטה בחוץ וחזר והאליאה: מהו. מי נהוג בה דין קדשי במה גדולה ליעטון בתרומת חזה ושוק וזריך להחזירה לפניו או לא: ה"ג דתנן קדשי קדשים כו'. ולא גרסין דליתמר ולא גרסין אף עלו לא ירדו ומשנה היא במסכת מעילה: מועלין בהן. ולא אמרינן כמאן דתנקינן דמי והוי לכו קדשים שמתו דילאו מידי מעילה כדתניא במסכת מעילה: ה"ג במסכת מעילה והכי נמי גרסין לה לאו היינו דרבה ורב יוסף דתנן קדשי קדשים ששחטו בדרום מועלין בהם ואיצטעא לכו עלו מהו שירדו רבה אמר ירדו ורב יוסף אמר אף עלו לא ירדו רבה אמר ירדו דלא דמו לשאר פסולין שפסולין בקדש אלא כמאן דתנקינן דמי אלמא לרבה לא אמרינן קלוט לרב יוסף אמרינן קלוט: דלא חזי לא מקדש. דתניא בפ' המזבח [מקדש] (לעיל פג.) מתוך שנאמר כל הגועע במזבח יקדש שומע אני בין ראוי בין שאינו ראוי ה"ל עולה והני לאו ראוי נתינה דלרבה כמאן דתנקינן דמי: דהד מקום הוא. שהרי בעזרה נשחטו: דבעי רבי ינאי אכרי עולת במת יחיד שעלו למזבח מהו שירדו. ה"ג ובמעילה (דף ג.) נמי הכי גרסין לה אכל לא ברבי ינאי גרסין לה התם: אכרי עולה ששחטה בבמת יחיד. שלא במקומה הוא לגבי במה גדולה כקדשי קדשים ששחטו בדרום: ה"ג איתמר עולת במת יחיד ששחטה בליה רב אמר כשר ושמואל אמר פסול וקמיפלגי בהא דרבי אלעזר רמי כתיב גולו אלי היום אכן גדולה בעוד שהיא יום אלמא דליה פסולה בבמה קטנה והתם במה קטנה הואי שהרי במלחמה היו חודפים אחרי פלשתים וכתיב סיפא דקרא ויגישו כל העם איש שורו בידו הלילה: רב משני כחו בקדשי במה גדולה. שהוקדשו ליהרב בבמה גדולה ואלו"ג דאקריבניהו בבמה קטנה בעינן יום: כאן בקדשי במה קטנה. קרבו בליה: ושמואל משני הא דכתיב יום אקדשים קהו ואפילו בקדשי במה קטנה בעינן יום הא דכתיב לילה בחולין: במדבר. סיני: מאהל מועד ואילך. ששם נאמר בויקרא: קרן וכבש ויסוד וריבוע. ילפינן להו בפרק קדשי קדשים (לעיל סב.) ובמזבח של משכן כתיב כיור וכן בין אהל מועד ובין המזבח כתיב ביה (שמות ל): חזה ושוק. תוספת לפי ה' כתיב בהו (ויקרא ז): שחיטה הפשט וניתוח כו'. דלא אשכחן בהו מיעוטא: דס. לזריקה מחיר את הבשר בזריקה ומקמי זריקה אסירא: ומפגל. פיגול טהג בהו כדילוף לקמן: ומומין. דלא אשכחן דקריננהו בקטנה: זמן. לאכילה: אבל זמן והטמא כו'. סיפא דמתני' היא ולא בכרייתא הוא: מנין לעשות זמן. להיות נפסל בנותר: ה"ג. היינו נותר: והיואל ישרף. נפקא לן בפסחים (דף פג.) מהן לא הוצא את דמה אל הקדש פנימה היתה לפיכך אבל תאכלו אותה הא אם לא היתה פנימה ראויה היא לשרף: מה יוצא כשר בבמה קטנה שהרי כשירה בכל מחיטות אף לן כשר ומעשה לא יתא זמן פוסל דהא אחיא מהאי ינאי כדאמרן: ודין הוא. מדרך אחרת שיהא הזמן פוסל בה: (רש"י)

תוספות אבל בספרים ישנים גרסין קדשי קדשים ששחטו בדרום מועלין בהן אם עלו לא ירדו ואיבעיא להו ירדו מהו שיעלו רבה אמר לא יעלו רב יוסף אמר יעלו תיבעי לרבה כו' ומיירי במשלה בהן האור להכי לכו"ע אם עלו לא ירדו ובריש מעילה (דף ב:) דאמר רבה אם עלו ירדו מיירי בלא משלה בהן האור ותדע בלא הויה דמעילה צריך לאוקמה הכא במשלה בהן האור דאי בלא משלה אמר רב יוסף אם ירדו יעלו הא אמרינן פרק ב"ש (לעיל מג.) כשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו וכל שכן בשחיטת דרום דגרוע משאר פסולין והכא מיירי בהכניסה חיה וקלטוה כדן במה גדולה להצריך כיהון וריחוץ ידים ורגלים מן הכיור ואם היא שלמים בעי תנפות חזה ושוק ולפי גירסא זו גרסין בסמוך אברי עולת במת יחיד שעלו למזבח של במה גדולה וירדו מהו שיעלו פירוש דכין דשחטן בחוץ שמהו כמו שחטן בדרום וגם שמהו כיון ששחטה בהיתר בחוץ בבמת יחיד שלכך הקדישה תחילה לכוילי עלמא היכא דמשלה האור יעלה אבל ללשון ראשון דמבעיא ליה בלא משלה ומדמי ליה לשחיטת דרום הלא פשיטא אפי' שאר פסולין דלא גריעו כמו שחיטת דרום אם עלו וירדו לא יעלו כדאמר עולא פרק ב"ש (שם) אם לא משלה בהן האור כשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו וצריך לומר הא דקאמר מילתא דפשיטא לרבה ורב יוסף מיבעיא ליה לרבי ינאי היינו לאיכא דאמר: (תוספות)

ב - קכ דף

מה עופות שאין המום פוסל בהן זמן פוסל בהן קדשי במה קטנה שהמום פוסל בהן אינו דין שזמן פוסל בהן מה לעופות שכן אין הזר כשר בהן תאמר בבמה קטנה שהזר כשר בה לא יהא זמן פסול בה ת"ל [ויקרא ז-יא](#) וזאת תורת זבח השלמים לעשות זמן במה קטנה כזמן במה גדולה:

רש"י ומה עופות שאין המום פוסל בהן. דאמר מר (תמורה דף יד.) אין תמות וזכות בעופות: זמן פוסל בהן. דהא רבינא ליה גבי פיגול כפי' בית שמאי (לעיל מד.) אלמא פסול בהו זמן: תורת זבח השלמים. תורה אחת לכל השלמים ואפילו לשלמי במה קטנה למה שאמור בענין ומה אמור באותו ענין זמן לתודה זמן לשלמים ומחשבת פיגול והא דליתעריך לרבינויהו משום דלתי מבניו רב דהלן ישרף והיואל ישרף ללא יפסול בה זמן לפיכך הוצרך לרבותו: לעשות זמן במה קטנה כזמן במה גדולה. לתודה יום וליה ולשלמים שני ימים וליה אחד ונותר נמי מפיגול ילף (שם) מג"ש דעון עון וטמא נמי בההיא פרשתא כתיב (ויקרא ז) והנפש אשר תאכל וגו': (רש"י)

